

Klasa:
Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće o radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2016. godinu
- mišljenje Vlade Republike Hrvatske

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/17-09/30, urbroja: 65-17-03, od 28. travnja 2017. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13 i 113/16), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću o radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2016. godinu daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Sukladno članku 40. Zakona o državnom odvjetništvu („Narodne novine“, broj: 76/09, 153/09, 116/10, 145/10, 57/11, 130/11, 72/13, 148/13, 33/15 i 82/15) Državno odvjetništvo Republike Hrvatske dužno je Hrvatskom saboru podnijeti izvješće o stanju i kretanju prijavljenog kriminaliteta u prethodnoj godini, o predmetima u vezi sa zaštitom imovinskih interesa Republike Hrvatske i pravnoj problematici u pojedinim područjima, kao i pregledu organizacije i stanju kadra u državnim odvjetništvima.

Izvješće Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2016. godinu (dalje u tekstu: Izvješće) sadrži 226 stranica uz dodatak tablica i grafikona na kojima daje prikaz državnoodvjetničke organizacije, osvrt na suradnju državnog odvjetništva s drugim nadležnim tijelima te prikaz stanja ljudskih potencijala i materijalno-financijskih uvjeta za rad. Također se daje pregled stanja na pojedinom području rada iz djelokruga državnih odvjetništava kao i statistički pokazatelji u vezi stanja i kretanja kriminaliteta i strukture prijavljenih kaznenih djela te prikaz rada državnog odvjetništva kroz zadaću zaštite imovine i imovinskih interesa Republike Hrvatske.

U uvodnom dijelu Izvješća obrazlažu se pravne i organizacijske osnove za rad državnog odvjetništva te ovlasti i odgovornosti državnih odvjetnika. Izvješće sadrži i brojne opise zakona i drugih propisa relevantnih za rad državnog odvjetništva. U tekstualnom dijelu Izvješća opisuju su podaci koji su već navedeni u tabelarnim i grafičkim prikazima.

U odnosu na rad u kaznenim predmetima u Izvješću je dan detaljni prikaz kretanja i strukture kriminaliteta odnosno broj zaprimljenih prijava te strukture prijavljenih kaznenih djela. Dan je prikaz podataka i u odnosu na rad Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta vezano uz broj prijava u radu, broj optuženih te strukturu prijavljenih osoba. Prikazani su i podaci vezani za rad državnih odvjetništava te uspješnost u radu, dok su posebno istaknuti podaci vezano za oduzimanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom.

Vezano za rad na građanskim i upravnim predmetima također je dan pregled kretanja i strukture građanskih i upravnih predmeta, odnosno brojnost predmeta prema državnom tijelu iz čijeg djelokruga proizlaze sporovi te pregled po vrijednosti sporova.

Nadalje, Izvješće daje detaljni prikaz podataka vezanih za izvansudsko rješavanje sporova, prikaz podataka o zastupanju Republike Hrvatske pred domaćim sudovima odnosno broju zaprimljenih sudskih predmeta te o strukturi primljenih sudskih predmeta. Također, u Izvješću se detaljno prikazuje rad građanskoupravnog odjela u odnosu na parnične predmete te u odnosu na zastupanje Republike Hrvatske kao ovrhovoditelja, dan je i prikaz zaprimljenih novih stečajnih predmeta i visina prijavljenih tražbina Republike Hrvatske u stečajnim postupcima. Također su iskazani podaci o upravnim sporovima te o upravnim predmetima. Dan je i prikaz uspješnosti u zastupanju u parničnim predmetima te ocjena uspješnosti u korist Republike Hrvatske pred općinskim sudovima u parničnim predmetima i pred trgovačkim sudovima.

Na kraju Izvješća iznose se prijedlozi aktivnosti izvan nadležnosti državnog odvjetništva, usmjereni na izmjene određenih propisa, jačanje ljudskih i materijalnih kapaciteta i ostale aktivnosti. Vezano uz navedeno, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske predlaže izmjenu propisa koji se odnose na državnoodvjetničku organizaciju, izmjenu propisa kaznenog procesnog i materijalnog prava, propisa međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima, propisa vezanih uz prekršajno pravo te propisa koji se odnose na građansko i upravno pravo. Predlaže se daljnje osiguranje i adekvatno opremanje uredskih i arhivskih prostora potrebnih za redoviti rad državnih odvjetništva, dodatno opremanje nedostajućom informatičkom i komunikacijskom opremom, nabavka potrebnih količina službenih vozila, povećanje iznosa financijskih sredstava za intelektualne usluge (vještaka, tumača i braniteljima po službenoj dužnosti), za nabavku stručne literature, službena putovanja vezana uz edukaciju i naknade za poslove obavljene u službi dežurstva. Ističe se potreba nastavka nadogradnje i razvoja informatičkog sustava za upravljanje predmetima državnog odvjetništva (CTS-a) te druge aktivnosti nužne za obavljanje poslova zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske.

Uzimajući u obzir zakonsku svrhu podnošenja Izvješća te njegov stvarni sadržaj, mišljenja smo da bi se rad državnog odvjetništva mogao kvalitetnije analizirati kada bi cjelokupno izvješće bilo kraće i preglednije strukturirano uz jednostavniji statistički prikaz podataka kroz duže vremensko razdoblje. Moglo bi se razmisliti da se iz Izvješće ubuduće izostave dijelovi koji se odnose na obrazlaganje pravnih i organizacijskih osnova za rad te u kojima se opisuju odredbe zakona. Također, za buduće izvješće bilo bi korisno da Izvješće sadrži i aktivnosti državnog odvjetništva koje se namjeravaju poduzeti radi unapređenja rada i kvalitetnijeg obavljanja poslova iz svoje nadležnosti.

U odnosu na prikaz upravnih sporova i upravnih predmeta predlaže se u budućem izvješću izraditi kvalitetniju analizu postupanja u navedenim predmetima te navesti razloge odbijanja inicijative za zastupanje u čak 45,8% od ukupno zaprimljenih predmeta.

U dijelu Izvješća vezano uz međunarodnu pravnu pomoć naglasak je stavljen na vrste pružanja međunarodne pravne pomoći i broj izdanih zamolnica u okviru međunarodne pravne pomoći i zahtjeva u okviru pravosudne suradnje. Nastavno na navedeno, korisno bi bilo prikazati statistiku o predmetima međunarodne pravne pomoći prema pojedinim državama kao i uočene probleme u praksi.

Naime, međunarodna pravna pomoć i pravosudna suradnja s državama članicama Europske unije su po prirodi stvari područja gdje dolazi do „kolizije“ različitih pravnih sustava pa često postoji potreba za osmišljavanjem rješenja za nadilaženje različitosti u svrhu povećanja učinkovitosti suradnje. Ovo se posebno tiče područja glede kojih se trenutno na razini Europske unije definiraju zakonodavni akti zbog problema u praksi, konkretno u području elektroničkih dokaza i osiguranja oduzimanja imovinske koristi kao i oduzimanja imovinske koristi. Izvješće koje bi definiralo uočene probleme u praksi pomoglo bi u definiranju stajališta pred relevantnim tijelima Europske unije budući da je državno odvjetništvo tijelo koje ima neposredna saznanja o konkretnim problemima "na terenu".

Nadalje, vezano uz ratne zločine (stranice 50.-53.) u Izvješću je vidljiv velik napredak koji je rezultirao značajnim povećanjem broja optuženih osoba (84 optužene osobe). Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je u svojem Izvješću dao usporedni prikaz statistike od 2012. do 2016. kojom je prikazao broj prijavi, optuženih i osuđenih osoba. U usporedbi sa prethodnim godinama, brojka od 84 optužene osobe je znatno povećanje (za usporedbu, u razdoblju od 2012. do 2015. najviše je podignuto optužnica u 2014. i 2015. – 31 osoba, dok je 2012. samo 9 osoba optuženo).

Prikaz određenih predmeta u kojima je podignuta optužnica, također je pozitivan novitet u odnosu na prethodna izvješća. Mišljenja smo da bi bilo korisno kada bi se ujedno mogao pripremiti kratki prikaz predmeta u kojima je podignuta optužnica i predmeta koji su pravomoćno i nepravomoćno okončani u protekloj godini, a i iz kojih bi se na taj način vidjelo koji su to zločini (mjesto, obim itd.) i tko su počinitelji. Takav prikaz bi mogao biti dodatak uz Izvješće s obzirom da se odnosi na konkretne predmete.

Vezano za regionalnu suradnju, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je izvijestilo o određenom broju predmeta ustupljenih od strane Tužiteljstva Bosne i Hercegovine. Navedeno smatramo korisnim pri čemu bi bilo pohvalno kada bi se u Izvješće uključili i podaci o suradnji s Tužiteljstvom za ratne zločine Republike Srbije i Tužiteljstvom Crne Gore. Također, značajno bi bilo prikazati podatke o statusu predmeta i dokaznih materijala koji su predani od strane Državnog odvjetništva Republike Hrvatske regionalnim tužiteljstvima te o mogućim izazovima u regionalnoj suradnji koja je ključna u procesuiranju ratnih zločina. Također, bilo bi korisno u Izvješću dati i pregled nad stanjem suradnje vezano za pojedine države, a posebice u koliko predmeta se informacije razmjenjuju temeljem Memoranduma o suradnji, te u kojem omjeru isto dovodi do naknadnog formaliziranja zahtjeva putem međunarodne pravne pomoći.

Vezano uz zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi na stranicama 132.-134. Izvješća ističemo da zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi, osim što predstavlja institut i načelo kaznenog prava, nedvojbeno je izuzetno važan alat u borbi i prevenciji svih

oblika kriminaliteta koji se čini iz koristoljublja, a naročito korupcije i organiziranog kriminaliteta. U predmetnom Izvješću se o zamrzavanju i oduzimanju imovinske koristi iznose podaci samo u okviru djelovanja Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Bez obzira što je nedvojbeno da je zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi najvažnije upravo kod kaznenih djela korupcije i organiziranog kriminaliteta, ne može se zanemariti da je oduzimanje imovinske koristi opće načelo iz članka 5. Kaznenog zakona te da nitko, ni pod kojim uvjetima, ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu/nastalu počinjenjem kažnjivog djela. Stoga bi bilo korisno u budućem izvješću prikazati podatke u odnosu na ukupnu primjenu instituta zamrzavanja i oduzimanja imovinske za sve vrste kaznenih djela kojima je takva korist ostvarena.

U Izvješću u dijelu koji se odnosi na Organizirani kriminalitet i korupciju (stranica 123.) može se uočiti trend pada prijavljivanja kaznenih djela iz domene organiziranog kriminaliteta počinjenih u sastavu zločinačkog udruženja (kaznena djela iz članaka 328. i 329. Kaznenog zakona) koji se odnosi na njegove klasične pojavne oblike kao što su kriminalitet droga, visokotehnološki kriminalitet, pranje novca, nedozvoljeno posjedovanje, izrada i nabavljanje oružja i eksplozivnih tvari, krivotvorenja, protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj i trgovinu ljudima. Podaci iz Izvješća ukazuju da ovaj negativni trend, koji traje već nekoliko godina, prati i pad procesuiranja takvih kaznenih djela koji u nekim pojavnim oblicima prelaze i 70 %. Treba napomenuti kako navedena kaznena djela iz domene organiziranog kriminaliteta, velikom većinom spadaju u sferu tzv. „tamne brojke“ što znači da ih je nemoguće točno statistički evidentirati, kao primjerice kaznena djela iz domene klasičnog (općeg) kriminaliteta. „Nevidljivost“ organiziranog kriminaliteta uvelike otežava njihova istraživanja i procesuiranja te se redovito radi o složenim, međunarodnim, dugotrajnim i neizvjesnim predmetima. Upravo zbog svoje „nevidljivosti“ (tamna brojka) i složenosti, nerijetko predmete iz nedvojbene nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta rješavaju županijska pa čak i općinska državna odvjetništva, a na štetu samih kriminalističkih istraživanja što bi mogao biti jedan od razloga uočenog trenda pada procesuiranja takvih kaznenih djela. Istovremeno su u promatranom izvještajnom razdoblju u strukturi organiziranog kriminaliteta najbrojnije kaznene prijave za kaznena djela protiv imovine te kaznena djela protiv gospodarstva, kako se navodi „kao nove modalitete počinjenja kaznenih djela organiziranog kriminaliteta“.

Posebno se ističe da se u Izvješću tek sporadično na nekoliko mjesta spominje terorizam kao najteži i najopasniji oblik organiziranog kriminaliteta. Mišljenja smo kako bi u kontekstu aktualnih događanja koja ukazuju na veliku i rastuću opasnost od terorizma posebnu pozornost trebalo posvetiti ovom obliku kriminaliteta. Naime, praksa nas iz dosadašnjih velikih terorističkih napada uči kako su upravo počinitelji kaznenih djela iz domene organiziranog kriminaliteta nerijetko i pripadnici terorističkih ćelija čija djelatnost se uvelike i financira vršenjem kaznenih djela iz domene organiziranog kriminaliteta.

U odnosu na navode u Izvješću da su državni odvjetnici dodatno opterećeni odgovaranjem na pritužbe oštećenika, ovim putem ističemo da prema praksi Europskog suda za ljudska prava bliski rođaci žrtve moraju biti uključeni u postupak istrage u mjeri potrebnoj da se čuvaju njihovi legitimni interesi. Zanimanje bliskih srodnika žrtve za istragu predstavlja, među ostalim, uvjet za njihovo obraćanje Europskom sudu za ljudska prava. Naime, Europski sud od podnositelja zahtjeva traži odgovarajuće zanimanje za praćenje tijeka ili napretka istrage, a kao početak šestomjesečnog roka za podnošenje zahtjeva tom Sudu u slučajevima prituživanja na neučinkovite istrage određuje dan kad je podnositelj zahtjeva trebao postati svjestan da nema napretka u istrazi (odluke Orić protiv Hrvatske i Bogdanović protiv

Hrvatske). Također, u odnosu na navode o tome da razina zaštite prava na obranu nije u dovoljnoj mjeri izbalansirana sa zahtjevom za efikasnim kaznenim postupkom, posebno u kontekstu teškog kriminala i prijetnji terorizmom, ističemo da je iz prakse Europskog suda za ljudska prava vidljivo da konvencijski standardi idu u smjeru jačanja, a ne slabljenja prava na obranu (presuda Velikog vijeća u predmetu Dvorski protiv Hrvatske), a da su određena ograničenja prava na branitelja u skladu s Konvencijom samo pod strogo određenim uvjetima (presuda Velikog vijeća u predmetu Ibrahim i drugih protiv Ujedinjene Kraljevine).

S obzirom da se u samom Izvješću ponovno ističe problematika zakonskih rokova za dovršetak istrage, ističemo da je doneseno više presuda Europskog suda protiv Republike Hrvatske u kojima je utvrđena povreda Konvencije zbog neučinkovite istrage kaznenih djela, pa smatramo da je zadržavanje instruktivnog roka za završetak istrage poželjno. Štoviše, u sklopu postupka izvršenja tih presuda pred Odborom ministara Vijeća Europe navedeno je propisivanje instruktivnog roka za dovršetak istrage kao jedne od mjera koje su poduzete radi sprečavanja budućih sličnih povreda. Međutim, slažemo se da bi radi osiguranja učinkovitosti istrage i druga tijela koja sudjeluju u istrazi trebala biti na jednak način obvezana na ažurno postupanje.

U odnosu na priložene tablice Izvješća u kojima je prikazan rad na sređivanju zemljišnoknjižnog stanja, može se zaključiti da je prema velikom broju podnesenih prijedloga s jedne strane i malom broju čestica koje su ostale za provjeru, pojačana aktivnost državnog odvjetništva, ali i zemljišnoknjižnih odjela. Za donošenje ispravnih zaključaka o radu na tim predmetima, bilo bi iznimno korisno uključiti u Izvješće i podatke o broju prijedloga o kojima je odlučeno, odnosno o broju zemljišnoknjižnih čestica koje je zemljišnoknjižni sud raspravio.

Izvješće ne sadrži poglavlje o problematici vezanoj za institut zaštićenog najma, iako je tijekom 2016. godine pokrenuto i vođeno više sudskih postupaka u kojima su vlasnici stanova u kojima stanuju zaštićeni najmoprimci potraživali naknadu štete od Republike Hrvatske zbog nemogućnosti korištenja stanova, a na temelju presude Statileo protiv Hrvatske. Tijekom godine su povodom tih tužbenih zahtjeva donesene i pravomoćne presude, stoga smatramo korisnim da buduća izvješća obuhvate postupanje državnog odvjetništva i u takvim predmetima.

U odnosu na navode na stranici 187. Izvješća u kojima se spominje ugovor o kupoprodaji šuma i/ili šumskog zemljišta odnosno zamjena zemljišta, ističe se da Hrvatske šume d.o.o. mogu samo kupovati šume i šumska zemljišta u ime Republike Hrvatske, a ne i prodavati iste jer se prema članku 52. Zakona o šumama, šume i šumska zemljišta ne mogu otuđivati iz vlasništva Republike Hrvatske. Zamjena šuma i šumskog zemljišta moguća je jedino u skladu s člankom 60. Zakona o šumama odnosno moguća je samo komasacijom prema posebnom propisu, ali je ne mogu raditi Hrvatske šume d.o.o.

Zaključno, Izvješće Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2016. sadrži brojne podatke o njegovom radu, kao i o opsežnosti područja koje obuhvaća svojom nadležnošću. Za kvalitetniju analizu rada te praćenje trendova i pojava koje utječu na rad državnog odvjetništva od velikog bi značaja bilo u Izvješću koristiti suvremene i međunarodno prihvaćene standarde o izvještavanju u pravosuđu. Na nivou Vijeća Europe (CEPEJ) razvijeni su metodološki pristupi za moderno i ujednačeno izvještavanje o radu u pravosuđu koje bi bilo iznimno poželjno primijeniti i u budućim godišnjim izvješćima državnog odvjetništva.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Dražena Bošnjakovića, ministra, dr. sc. Kristiana Turkalja, državnog tajnika te Sandu Kulić Makar i Vedranu Šimundžu-Nikolić, pomoćnice ministra u Ministarstvu pravosuđa.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/17-09/30

URBROJ: 65-17-03

Zagreb, 28. travnja 2017.

02-05-2017

022-03/17-05/216

65-17-02

04

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 214. stavak 4. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, ***Izvešće o radu državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2016. godinu***, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno odredbi članka 40. stavka 1. Zakona o državnom odvjetništvu ("Narodne novine", broj 76/09, 153/09, 116/10, 145/10, 57/11, 130/11, 72/13, 148/13, 33/15 i 82/15) dostavilo Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, aktom od 28. travnja 2017. godine.

PREDSJEDNIK

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 28-04-2017		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed	
021-12/17-09/30	65	
Uredbeni broj	Pril.	Vrij.
921-17-01	1	CD

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: A-561/2016
Zagreb, 28. travnja 2017.
DC/MG

HRVATSKI SABOR
Ured predsjednika Hrvatskoga sabora

N/r Predsjednika Hrvatskoga sabora,
gospodina Bože Petrova

Trg sv. Marka 6-7
10 000 ZAGREB

PREDMET: Godišnje izvješće o radu
državnog odvjetništva za 2016. godinu

Poštovani gospodine Predsjedniče,

Sukladno obvezi iz čl. 40 st. 1 Zakona o državnom odvjetništvu, u prilogu Vam dostavljamo primjerak Izvješća o radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2016. godinu.

S poštovanjem,

GLAVNI DRŽAVNI ODVJETNIK
REPUBLIKE HRVATSKE
Biserko Cvitan

Prilog: kao u tekstu

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

A-561/16

IZVJEŠĆE
DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE
ZA 2016. GODINU

Zagreb, travanj 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PRAVNE I ORGANIZACIJSKE OSNOVE TE STANJE LJUDSKIH POTENCIJALA I MATERIJALNI UVJETI ZA RAD DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA.....	3
2.1. Pravne i organizacijske osnove	3
2.1.1. Državnoodvjetnička organizacija	3
2.1.2. Ovlasti i odgovornost Glavnog državnog odvjetnika, njegovih zamjenika te nižih državnih odvjetnika i zamjenika	5
2.1.3. Propisi koji uređuju postupanje i ovlasti državnih odvjetništava	6
2.1.3.1. Primjena novih i izmijenjenih propisa u radu kaznenih odjela	6
2.1.3.2. Izmjene zakonodavstva i njihov utjecaj na rad državnog odvjetništva u zastupanju Republike Hrvatske pred sudovima i upravnim tijelima	8
2.2. Suradnja državnog odvjetništva s drugim tijelima	10
2.2.1. Zajednički rad i suradnja s policijom i drugim državnim tijelima	10
2.2.2. Primjena članka 88.a Zakona o državnom odvjetništvu – suradnja državnih tijela s državnim odvjetništvom u zastupanju Republike Hrvatske pred sudovima i državnim tijelima	11
2.3. Ljudski potencijali.....	12
2.4. Materijalno-financijski uvjeti	14
2.4.1. Odobrena sredstva za rad državnih odvjetništava	14
2.4.2. Ostvarena sredstva za rad državnih odvjetništava.....	14
2.4.3. Utjecaj odobrenih sredstava na zakonit i učinkoviti rad u 2016. godini	15
2.4.4. Procjena utjecaja nedostatka opreme i poslovnog prostora na učinkoviti rad u 2016. godini	17
3. RAD KAZNENIH ODJELA	21
3.1. Rad na kaznenim predmetima	21
3.1.1. Kretanje i struktura kriminaliteta.....	21
3.1.1.1. Poznati počinitelji kaznenih djela.....	21
3.1.1.1.1. Kretanje kriminaliteta poznatih počinitelja kaznenih djela	21
3.1.1.1.2. Struktura kriminaliteta poznatih počinitelja kaznenih djela	25
3.1.1.2. Nepoznati počinitelji kaznenih djela	29
3.1.1.2.1. Kretanje kriminaliteta nepoznatih počinitelja kaznenih djela	29
3.1.1.2.2. Struktura kriminaliteta nepoznatih počinitelja kaznenih djela	31

3.1.2. Kriminalitet odraslih osoba	32
3.1.2.1. Rad državnih odvjetništava i odluke u kaznenim predmetima.....	32
3.1.2.1.1. Odluka povodom prijave	34
3.1.2.1.2. Istraga i odluka po dovršenoj istrazi.....	39
3.1.2.1.3. Odluka povodom optuženja.....	43
3.1.2.1.4. Kaznene sankcije	44
3.1.2.1.5. Žalbeni postupak.....	49
3.1.2.2. Pojedina područja kriminaliteta	50
3.1.2.2.1. Kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva.....	50
3.1.2.2.1.1. Ratni zločini.....	50
3.1.2.2.1.2. Ostala kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva	53
3.1.2.2.1.3. Kaznena djela počinjena iz mržnje.....	54
3.1.2.2.2. Kaznena djela protiv života i tijela	55
3.1.2.2.3. Kaznena djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda	60
3.1.2.2.4. Kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja	61
3.1.2.2.5. Kaznena djela protiv osobne slobode	62
3.1.2.2.6. Kaznena djela protiv privatnosti.....	64
3.1.2.2.7. Kaznena djela protiv spolne slobode.....	65
3.1.2.2.8. Kaznena djela protiv zdravlja ljudi.....	67
3.1.2.2.8.1. Kaznena djela vezana za zlouporabu droga.....	68
3.1.2.2.9. Kaznena djela protiv okoliša	70
3.1.2.2.10. Kaznena djela protiv opće sigurnosti.....	71
3.1.2.2.11. Kaznena djela protiv sigurnosti prometa	73
3.1.2.2.12. Kaznena djela protiv imovine.....	75
3.1.2.2.13. Kaznena djela protiv gospodarstva.....	77
3.1.2.2.14. Kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka	87
3.1.2.2.15. Kaznena djela krivotvorenja	88
3.1.2.2.16. Kaznena djela protiv intelektualnog vlasništva	89
3.1.2.2.17. Kaznena djela protiv službene dužnosti	90
3.1.2.2.17.1. Primjena Zakona o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije	96
3.1.2.2.18. Kaznena djela protiv pravosuđa	97
3.1.2.2.19. Kaznena djela protiv javnog reda	98
3.1.2.2.20. Kaznena djela protiv biračkog prava	99
3.1.2.2.21. Kaznena djela protiv Republike Hrvatske	100
3.1.3. Kaznenopravna zaštita djece	101
3.1.3.1. Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv spolne slobode	102

3.1.3.2. Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece	103
3.1.3.3. Primjena Kaznenog zakona i Zakona o kaznenom postupku	104
3.1.4. Kriminalitet mladih punoljetnih osoba	108
3.1.4.1. Kretanje i struktura kriminaliteta	108
3.1.5. Kriminalitet maloljetnika	110
3.1.5.1. Primjena zakona o sudovima za mladež	111
3.1.5.2. Kretanje i struktura kriminaliteta	112
3.1.5.3. Odluke državnog odvjetnika za mladež i suda za mladež	113
3.1.5.4. Rad stručnih suradnika izvanpravne struke	115
3.1.6. Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta	117
3.1.6.1. Kretanje i struktura predmeta iz nadležnosti Ureda	118
3.1.6.1.1. Rad u predmetima Ureda – općenito	118
3.1.6.2. Organizirani kriminalitet i korupcija	123
3.1.6.2.1. Organizirani kriminalitet	123
3.1.6.2.2. Koruptivna kaznena djela	127
3.1.6.2.2.1. Koruptivna kaznena djela u užem smislu	128
3.1.6.2.2.2. Kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti	130
3.1.6.2.3. Zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi	132
3.1.6.2. Kapaciteti Ureda	134
3.1.7. Drugostupanjski kazneni postupak i postupak po izvanrednim pravnim lijekovima	137
3.1.7.1. Drugostupanjski kazneni postupak	137
3.1.7.2. Zaštita zakonitosti u kaznenim i prekršajnim postupcima i drugi izvanredni pravni lijekovi	137
3.1.8. Poduzimanje posebnih dokaznih radnji kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana	139
3.2. Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela	142
3.3. Prekršajni postupak i drugi razni predmeti	146
4. RAD GRAĐANSKO-UPRAVNIH ODJELA	153
4.1. Kretanje i struktura građanskih i upravnih predmeta	153
4.1.1. Kretanje i struktura predmeta u radu (odnos 2012. - 2016. godine)	153
4.1.2. Struktura predmeta u odnosu na vrstu zastupanja	154
4.1.3. Pregled novih predmeta u 2016. godini prema državnom tijelu iz čijeg djelokruga proizlazi	155
4.2. Zastupanje Republike Hrvatske	155
4.2.1. Izvansudsko rješavanje sporova (članak 186.a ZPP-a)	156
4.2.2. Zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima pred inozemnim sudovima i tijelima	158

4.2.2.1. Međunarodne arbitraže radi zaštite stranih ulaganja	158
4.2.2.1.1. Prijateljsko rješavanje spora prije pokretanja arbitraže radi zaštite stranih ulaganja	159
4.2.2.1.2. Zastupanje u arbitražnom postupku - uloga i postupanje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske	161
4.2.2.1.3. Izbor stranog odvjetničkog društva	162
4.2.2.1.4. Financijski troškovi	162
4.2.2.1.5. Kadrovska popunjenost	163
4.2.2.2. Zastupanje pred stranim sudovima	163
4.2.3. Zastupanje Republike Hrvatske pred domaćim sudovima	164
4.2.3.1. Parnični predmeti	165
4.2.3.1.1. Parnični predmeti pred općinskim sudovima	167
4.2.3.1.2. Parnični predmeti pred trgovačkim sudovima	168
4.2.3.2. Rad i uspjehnost u zastupanju u parničnim predmetima	168
4.2.3.2.1. Rad i uspjeh u zastupanju pred općinskim sudovima	169
4.2.3.2.2. Rad i uspjeh u zastupanju pred trgovačkim sudovima	171
4.2.3.3. Ovršni predmeti	172
4.2.3.4. Stečajni predmeti	175
4.2.3.4.1. Predmeti predstečajne nagodbe	177
4.2.3.5. Upravni sporovi	178
4.2.4. Upravni predmeti	180
4.2.5. Postupci određeni posebnim zakonima	181
4.2.5.1. Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine	181
4.2.5.2. Supotpis ugovora i izdavanje tabularne isprave	183
4.2.6. Pravna mišljenja	184
4.2.6.1. Pravna mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu	185
4.2.6.1.1. Pravna mišljenja na ugovore o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske	185
4.2.6.2. Pravna mišljenja po posebnim zakonima	186
4.2.6.2.1. Pravna mišljenja po Zakonu o poljoprivrednom zemljištu	186
4.2.6.2.2. Pravna mišljenja po Zakonu o šumama	187
4.2.6.2.3. Pravna mišljenja po Zakonu o lovstvu	187
4.2.7. Pravna problematika	187
4.2.7.1. Postupci protiv Republike Hrvatske radi naknade štete	188
4.2.7.2. Postupci radi naplate potraživanja Republike Hrvatske s osnove vlasništva na nekretninama	189
4.2.7.3. Radni sporovi	190

4.2.7.4. Primjena Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije	191
4.2.7.4.1. Problematika kampova	191
4.2.7.4.2. Problematika primjene članka 33. Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije.....	193
4.2.7.5. Pomorsko dobro.....	193
4.2.7.6. Sporovi između jedinica lokalne samouprave i Republike Hrvatske	196
4.2.7.7. Stečaj potrošača	198
4.2.7.8. Raspolaganje i upravljanje poslovnim prostorima u vlasništvu Republike Hrvatske	199
4.2.7.9. Ostala pravna problematika	200
4.2.7.9.1. Naplata tražbina Republike Hrvatske u inozemstvu.....	200
4.2.7.10. Proces uknjižbe vlasništva i drugih stvarnih prava na Republiku Hrvatsku i općih dobara	201
4.2.7.10.1. Postupci izmjere, osnivanja i preoblikovanja zemljišnih knjiga	203
4.2.7.10.2. Uknjižba šuma i šumskog zemljišta	204
4.2.7.10.3. Uknjižba poljoprivrednog zemljišta	205
4.2.7.10.4. Upis pomorskog dobra	205
4.2.7.10.5. Upis zgrada i uknjižba vlasništva na stanovima i zgradama	206
4.2.7.10.6. Uknjižba javnog vodnog dobra, javnih cesta i željezničke infrastrukture.....	207
4.2.7.10.6.1. Uknjižba javnog vodnog dobra	207
4.2.7.10.6.2. Uknjižba javnih cesta i željezničke infrastrukture.....	207
4.2.8. Rad na zaštiti zakonitosti u građanskim i upravnim predmetima.....	208
4.2.9. Ostali poslovi u građansko-upravnim odjelima.....	208
4.2.10. Financijski učinci rada i postupanja građansko-upravnih odjela.....	209
4.2.10.1. Procjena vrijednosti izvršenih pravnih radnji poduzetih tijekom 2016. godine radi zaštite imovine i imovinskih interesa Republike Hrvatske	209
5. MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ I SURADNJA	211
5.1. Međunarodna pravna pomoć i suradnja.....	211
5.1.1. Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima	211
5.1.2. Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima.....	212
5.2. Suradnja s Uredom zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava	213
5.3. Međunarodna suradnja	214

6. NADZOR NAD RADOM NIŽIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA.....	216
6.1. Oblici nadzora.....	216
6.1.1. Predmeti povodom pravnih lijekova	217
6.1.2. Pritužbe i predstavke	217
6.1.3. Pregledi rada nižih državnih odvjetništava.....	218
 7. PRIJEDLOZI RADI POVEĆANJA UČINKOVITOSTI RADA I PROCJENA	
POTREBA.....	219
7.1. Propisi.....	219
7.2. Jačanje ljudskih potencijala	221
7.3. Pобоljšanje materijalnih i finansijskih uvjeta rada.....	222
7.4. Ostalo.....	222
 8. ZAKLJUČCI	223
 9. Dodatak: tablice i grafikoni.....	226

1. UVOD

Na temelju članka 40. stavak 1. Zakona o državnom odvjetništvu (Narodne novine 76/09, 153/09, 116/10, 145/10, 57/11, 130/11, 72/13, 148/13, 33/15 i 82/15 – u daljnjem tekstu ZDO) Državno odvjetništvo Republike Hrvatske sačinilo je Izvješće o stanju i kretanju prijavljenog kriminaliteta u 2016. godini, o predmetima u svezi sa zaštitom imovinskih interesa Republike Hrvatske, pravnoj problematici u pojedinim područjima, pregledu organizacije i stanja kadra.

Ujedno, na temelju članka 40. stavka 2. ZDO, u ovom Izvješću upozorava se na stanje i djelovanje pravnog sustava, nedostatke u zakonodavstvu i unutarnjem poslovanju državnog odvjetništva, pri čemu se, gdje je to ocijenjeno potrebnim, daju i prijedlozi usmjereni daljnjem unaprjeđenju rada na pojedinim područjima djelovanja državnih odvjetništava.

Slijedom navedenog, Izvješće za 2016. godinu sadrži prikaz stanja na pojedinom području rada iz djelokruga državnih odvjetništava, pregled tog rada, statističke pokazatelje po pojedinim tematskim cjelinama, pokazatelje o uspješnosti u postupcima te o materijalnom stanju i stanju kadrova državnog odvjetništva, dok, sukladno članku 125. Ustava Republike Hrvatske i članku 2. ZDO, ne sadrži podatke o pojedinim predmetima.

Sve naprijed navedeno iznosi se u Izvješću kako bi sukladno članku 40. stavku 3. ZDO Hrvatski sabor, ako to ocijeni potrebnim, mogao zauzeti stajališta u svezi sa stanjem i kretanjem kriminaliteta i utvrditi obveze nadležnih ministarstava i drugih državnih tijela u cilju poboljšanja učinkovitost kaznenog progona i unaprjeđenja zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske.

Tako se Izvješće bavi zakonskim okvirom koji uređuje državnoodvjetničku organizaciju, pravima i obvezama državnih odvjetnika i njihovih zamjenika u pojedinim vrstama postupaka u kojima sudjeluju, s posebnim osvrtom na utjecaj novih i izmijenjenih zakona i podzakonskih akata na njihov rad. Isto tako, u ovom se dijelu Izvješća daju informacije o zajedničkom radu i suradnji državnih odvjetništava s državnim tijelima o čijem radu zavisi i uspješan rad državnih odvjetništava, kako u kaznenim tako i u građansko-upravnim predmetima, podaci o stanju i kretanju kadrova te financijskim i materijalnim uvjetima u kojima su tijekom 2016. godine državna odvjetništva izvršavala svoje zadaće.

Nadalje, posebno se u Izvješću govori o radu kaznenih odjela kroz pregled rada na kaznenim predmetima, koji uključuje kako kretanje i strukturu državnim odvjetništvima prijavljenih kaznenih djela, tako i rad državnih odvjetništava u pojedinim stadijima prethodnog odnosno kaznenog postupka, uključujući i rad po redovnim i izvanrednim pravnim lijekovima. Ujedno se posebno razrađuju pojedina područja kriminaliteta. U okviru te cjeline posebno se obrađuje i rad na predmetima maloljetničkog kriminaliteta, predmetima organiziranog kriminaliteta i korupcije, predmetima ratnih zločina, predmetima kaznenih djela počinjenim iz mržnje, kao i primjena Zakona o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije. Rad kaznenih odjela prikazan je i kroz rad u primjeni posebnih dokaznih radnji kojima se privremeno ograničavaju temeljna ljudska prava građana, kazneni progon pravnih osoba, kao i rad u prekršajnim predmetima.

Važna cjelina za ocjenu rada državnih odvjetništava u ovom Izvješću je i ona koja se bavi radom na građanskim i upravnim predmetima. Stoga se u Izvješću daje pregled kretanja i strukture te vrste predmeta, kao i rada građansko-upravnih odjela u zastupanju Republike Hrvatske pred sudovima, arbitražama i drugim tijelima te u poslovima davanja pravnih

mišljenja. Posebni dijelovi ove cjeline odnose se na problematiku pojedinih pravnih područja od značaja za rad državnih odvjetništava u građanskoj i upravnoj sferi kao što su postupci protiv Republike Hrvatske radi naknade štete i radi naplate potraživanja Republike Hrvatske s osnove vlasništva na nekretninama, radni sporovi, primjena Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije, pomorsko dobro, sporovi između jedinica lokalne samouprave i Republike Hrvatske, stečaj potrošača, raspolaganje i upravljanje poslovnim prostorima u vlasništvu Republike Hrvatske, naplata tražbina Republike Hrvatske u inozemstvu, uknjižba vlasništva i drugih stvarnih prava na Republiku Hrvatsku te rad na zaštiti zakonitosti u građanskim i upravnim predmetima. U ovom se dijelu, zbog specifičnosti rada građansko-upravnih odjela daje i analiza financijskih učinaka njihovog rada i postupanja.

Posebni dio Izvješća bavi se radom državnih odvjetništava na predmetima međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje sa zemljama članicama EU, kao i poslovima državnih odvjetništava na polju međunarodne suradnje, prvenstveno kroz sudjelovanje u radu tijela EU i Vijeća Europe. U ovom se dijelu govori i o suradnji državnog odvjetništva s Uredom zastupnice Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.

S obzirom na monokratski i hijerarhijski ustroj državnoodvjetničke organizacije, nadzor nad radom nižih državnih odvjetništava jedna od temeljnih zadaća viših državnih odvjetništava. Stoga je toj vrsti poslova u Izvješću posvećena zasebna cjelina.

Konačno, u završnim dijelovima ovog Izvješća dani su prijedlozi o tome što bi s aspekta propisa, ljudskih potencijala, materijalnih i financijskih uvjeta rada te ostalih relevantnih pitanja valjalo poduzeti za unapređenje rada državnih odvjetništava kao i zaključci koji iz ovakvog Izvješća proizlaze.

Cjeloviti statistički pokazatelji o radu državnih odvjetništava te odgovarajući grafikoni, osim što su dijelom navedeni u tekstualnom dijelu Izvješća radi potkrijepe i vizualizacije tamo iznesenih navoda i ocjena, u kojima se prvenstveno iskazuju podaci po županijskim državnim odvjetništvima, dani su na kraju Izvješća i to, u najvećoj mogućoj mjeri, slijedeći metodologiju iz ranijih godina, sve kako bi se olakšalo donošenje ocjene o učinkovitosti kaznenog progona i poslova na zaštiti imovinskih interesa Republike Hrvatske.

U ovom se Izvješću izričaj državni odvjetnik koristi neutralno i odnosi se i na ženske i na muške osobe. Osim toga, koristi se i za zamjenika državnog odvjetnika, osim kada je to isključeno s obzirom na kontekst u kojem se taj izričaj koristi.

2. PRAVNE I ORGANIZACIJSKE OSNOVE TE STANJE LJUDSKIH POTENCIJALA I MATERIJALNI UVJETI ZA RAD DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA

2.1. Pravne i organizacijske osnove

2.1.1. Državnoodvjetnička organizacija

Osnova za uređenje položaja i ovlasti državnog odvjetništva je odredba članka 125. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske. Tom je ustavnom odredbom definirano državno odvjetništvo kao samostalno i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava i prava.

Zakonom o državnom odvjetništvu iz 2009. godine sa svim njegovim brojnim izmjenama (Narodne novine 76/09, 153/09, 116/10, 145/10, 57/11, 130//11, 72/13, 148/13, 33/15 i 82/15) propisana je organizaciju državnog odvjetništva, ovlasti državnog odvjetnika i zamjenika državnog odvjetnika, rad Državnoodvjetničkog vijeća kao i druga područja bitna za rad državnog odvjetništva. Zakon, osim odredbi o organizaciji državnog odvjetništva, sadrži i pojedine odredbe o postupanju državnog odvjetništva u postupcima u kojima sudjeluje kao stranka. I dok je unošenje takvih postupovnih odredbi u organizacijski zakon, kao što je Zakon o državnom odvjetništvu, za uređenje rada građansko-upravnih odjela nužno, za kaznene odjela je ono nepotrebno jer njihov rad treba biti uređen isključivo kaznenopostupovnim propisima i Poslovnikom državnog odvjetništva.

Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava (NN 128/14) ustrojeno je na području Republike Hrvatske 15 županijskih državnih odvjetništava i 22 općinska državna odvjetništva. Tijekom 2016. godine, odlukom ministra pravosuđa, ukinuta je Stalna služba u Kutini Općinskog državnog odvjetništva u Sisku, a osnovana Stalna služba u Korčuli Općinskog državnog odvjetništva u Dubrovniku. Od postojećih stalnih službi općinskih državnih odvjetništava, jedino se temeljem odluke ministra pravosuđa, kao izuzetak, u Stalnoj službi u Metkoviću Općinskog državnog odvjetništva u Dubrovniku osim u građansko-upravnim predmetima, postupa i u kaznenim predmetima. No, u stvarnosti, zbog nedostatka prostornih mogućnosti za potpunim fizičkim objedinjavanjem kaznenih odjela zamjenici općinskih državnih odvjetnika u Općinskom državnom odvjetništvu u Puli – Pola, (iz bivšeg Općinskog državnog odvjetništva u Pazinu) i nadalje su smješteni u prostorijama Stalne službe u Pazinu. Iz istih razloga i dio Kaznenog odjela Općinskog državnog odvjetništva u Vukovaru nastavio je s radom na lokaciji bivšeg Općinskog državnog odvjetništva u Vinkovcima, a na kojoj lokaciji je i Stalna služba Općinskog državnog odvjetništva u Vukovaru, kao i dio Kaznenog odjela Općinskog državnog odvjetništva u Šibeniku koji je i nadalje smješten u prostorijama Stalne službe u Kninu.

Uz to, Zakonom o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne novine 76/09., 116/10, 145/10, 57/11, 136/12 i 148/13) propisano osnivanje i ustrojstvo Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK), kao posebnog državnog odvjetništva nadležnog na području cijele Republike Hrvatske za točno određena kaznena djela te razlike u ovlastima tog državnog odvjetništva u odnosu na ostala, redovna županijska i općinska državna odvjetništva.

Dakle, naprijed navedenom ustavnom odredbom, Zakonom o državnom odvjetništvu, Zakonom o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (ZUSKOK-om) i postupovnim zakonima uređuju se ovlasti državnih odvjetništava u pojedinim postupcima. Od toga kako i na koji način su uređeni pojedini postupci (kazneni, prekršajni, parnični, ovršni, upravni itd.) ovise ovlasti državnog odvjetništva i način postupanja u tim postupcima.

Zakonom o državnom odvjetništvu, Zakonom o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Poslovníkom državnog odvjetništva propisano je ustrojstvo državnih odvjetništava. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ima četiri odjela: Kazneni odjel, Građansko-upravni odjel, Odjel za unutarnji nadzor i Odjel za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta ima pet odjela: Odjel tužitelja (s odsjecima u Osijeku, Rijeci i Splitu), Odjel za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom, Odjel za istraživanje i dokumentaciju, Odjel za sprječavanje pojava korupcije i odnose s javnošću i Odjel za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage. U svim ostalim, redovnim, županijskim i općinskim državnim odvjetništvima ustrojeni su kazneni i građansko-upravni odjeli, a u okviru nekih od tih odjela u pojedinom državnom odvjetništvu, ovisno o broju istovrsnih predmeta i broju državnoodvjetničkih dužnosnika koji na njima rade, i odsjeci za pojedino specifično pravno područje (primjerice odsjeci za gospodarstveni kriminalitet, maloljetnički kriminalitet i slično). Raspored državnoodvjetničkih dužnosnika, službenika i namještenika u odjele i druge ustrojbene jedinice pojedinog državnog odvjetništva obavlja se na kraju svake godine za narednu godinu aktom čelnika državnog odvjetništva na koje se odnosi godišnji raspored.

Dodatno, Zakon o državnom odvjetništvu propisuje i mogućnost osnivanja odjela za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom, osim za Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta za koji je propisana obveza osnivanja tog Odjela. Glavni državni odvjetnik je svojom Općom uputom broj: O-4/2014 od 16. lipnja 2014. takvu obvezu propisao za županijska državna odvjetništva u Osijeku (za područja županijskih državnih odvjetništava u Osijeku, Bjelovaru, Vukovaru i Slavanskom Brodu), Rijeci (za područja županijskih državnih odvjetništava u Rijeci, Puli-Pola i Karlovcu), Splitu (za područja županijskih državnih odvjetništava u Splitu, Dubrovniku, Zadru i Šibeniku) i Zagrebu (za područja županijskih državnih odvjetništava u Zagrebu, Sisku, Varaždinu i Velikoj Gorici). Nakon donošenja Pravilnike o unutarnjem redu tih državnih odvjetništava i na njih dobivanja suglasnosti Ministarstva pravosuđa, Glavni je državni odvjetnik donio odluke kojima se u tim državnim odvjetništvima osnivaju odjeli za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom. Za USKOK je takva odluka donesena još 2014. godine.

Uz to, u županijskim državnim odvjetništvima u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu, sukladno Zakonu o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, osnovani su specijalizirani odsjeci za rad na predmetima ratnih zločina. No, s obzirom na nedovoljan broj državnoodvjetničkih dužnosnika u usporedbi s brojem takvih kaznenih predmeta, sukladno mogućnosti koju propisuje naprijed navedeni Zakon, u rad na tu vrstu predmeta i u 2016. godini su odlukama Glavnog državnog odvjetnika redovito upućivani i državnoodvjetnički dužnosnici iz ostalih, ne nadležnih, županijskih državnih odvjetništava.

2.1.2. Ovlasti i odgovornost Glavnog državnog odvjetnika, njegovih zamjenika te nižih državnih odvjetnika i zamjenika

Državnoodvjetničko vijeće na osnovu propisanih mjerila i objektiviziranih kriterija (bodova odnosno ocjena) imenuje državne odvjetnike i zamjenike državnih odvjetnika, izuzev Glavnog državnog odvjetnika i ravnatelja USKOK-a.

Prilikom odlučivanja o imenovanju određenog kandidata prema postojećem zakonskom rješenju mišljenje državnog odvjetnika ili višeg državnog odvjetnika, pa niti Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, u pravilu nema presudnu ulogu iako se imenuju njegovi najbliži suradnici za čiji rad je i on odgovoran. Posebice se to odnosi na županijske državne odvjetnike, kao stožerne čelnike, uz Glavnog državnog odvjetnika, za funkcioniranje državnoodvjetničke organizacije. Prilikom imenovanja mišljenju nadležnog državnog odvjetnika o profesionalnom integritetu i radu kandidata (stručnosti, urednost u izvršavanju povjerenih zadaća) trebalo bi dati veći značaj, pa ukoliko je to potrebno i izražen kroz objektivni kriterij dodatnih bodova.

Iako su izmjenama Zakona o državnom odvjetništvu u značajnoj mjeri smanjene ovlasti Glavnog državnog odvjetnika, još uvijek postoji percepcija, posebice u najširoj javnosti, no i u stručnoj javnosti, kako Glavni državni odvjetnik ima pravo i može odlučivati o svakom pitanju koje se pojavi unutar državnoodvjetničke organizacije, no odredba članka 9. stavka 2. Zakona o državnom odvjetništvu, koja se odnosi na hijerarhijski ustroj državnog odvjetništva, daje ovlasti isključivo u području državnoodvjetničke uprave. Nasuprot tako uvriježenom mišljenju, prvenstveno pravilo je da je svaki državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika samostalan u svojem radu i odgovorni za taj rad i odluke koje donosi u konkretnom predmetu. Izuzetno se ta samostalnost može ograničiti od strane čelnika državnog odvjetništva ili čelnika višeg državnog odvjetništva davanjem pisanog i obrazloženog obvezatnog naputka za postupanje sukladno članku 54. Zakona o državnom odvjetništvu, i to jedino kada je davanje takvog naputka potrebno radi jedinstvene primjene zakona.

U svakoj pojedinoj vrsti postupaka u kojima sudjeluje kao stranka, državni odvjetnik ima onoliko ovlasti koliko mu ih daje određeni postupovni zakon. Učinkovitost državnog odvjetnika uz to često ovisi i o kvaliteti i načinu postupanja drugih tijela koja su mu dužna dostaviti podatke potrebne za njegovo postupanje odnosno podnijeti kaznenu prijavu. Stoga je kod davanja ocjene o učinkovitosti i uspješnosti rada državnog odvjetništva na pojedinom području zaštite imovine Republike Hrvatske ili u kaznenom progonu počinitelja kaznenih djela, nužno cijiniti i rad drugih tijela i njihovu spremnost i ažurnost u pružanju pomoći državnom odvjetništvu.

Posebno se naprijed navedeno odnosi na rad na kaznenim predmetima. Naime, uspješnost državnog odvjetništva presudno zavisi od sposobnosti i kvalitete rada tijela otkrivanja i prijavljivanja kaznenih djela (policije), pa će stoga uspješnost državnih odvjetništava biti utoliko veća koliko je i rad tih tijela na otkrivanju i prikupljanju podataka kvalitetniji i učinkovitiji. Prema zakonskim rješenjima i svojoj ustavnopravnoj funkciji, državni odvjetnici moraju biti i jesu odgovorni za odluke i učinkovitost u tijeku kaznenog postupka, ali, niti zbog zakonskih rješenja niti zbog svoje profesionalne orijentacije, značajno manje brojnih ljudskih i materijalnih resursa, ne mogu preuzeti funkcije i odgovornosti policije i drugih tijela na sprečavanju, otkrivanju i prijavljivanju kaznenih djela i njihovih počinitelja.

I uspjeh državnog odvjetništva u radu na građansko-upravnim predmetima u zastupanju Republike Hrvatske isto tako u vrlo velikoj mjeri ovisi o suradnji s državnim tijelima iz čije je nadležnosti određen spor proizašao. Prepoznajući potrebu redovite i neposredne komunikacije državnog odvjetništva s tim tijelima, izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu iz lipnja 2013. godine propisana je njihova obveza da imenuju koordinate za suradnju s državnim odvjetništvima te da pravodobno dostavljaju očitovanja o činjeničnim navodima tužbe ili prijedloga, dokumentaciju i podatke kojima raspolažu o drugim dokazima.

2.1.3. Propisi koji uređuju postupanje i ovlasti državnih odvjetništava

Tijekom ovog izvještajnog razdoblja, za razliku od prethodnih, zakonodavac nije vršio nikakve značajne intervencije u pravnu materiju o kojoj ovisi rad kaznenih i građansko-upravnih odjela državnih odvjetništava, pa je stoga u nastavku dat samo kratak osvrt na postojeća zakonska rješenja koja su i u 2016. godini, posebice zbog naprijed navedene kadrovske situacije u državnim odvjetništvima, imala utjecaj na rad tih odjela.

Stalne izmjene materijalnih i postupovnih zakona u kaznenim i građansko-upravnim predmetima, osim što otežavaju komparativno praćenje rada kroz više godina pa time i izvođenje relevantnih zaključaka o uspješnosti primjenjivanih postupaka, dovode i do nestanka pozitivne rutine u radu te iziskuju dodatnu energiju na savladavanju dijelova radi ovladavanja cjelinom.

Bez obzira na navedeno, opetovano je za naglasiti da, uz dovoljan broj dužnosnika i službenika smještenih u primjerenom radnom prostoru te opskrbljenih adekvatnom opremom, što uključuje i literaturu, jedino pravodobna, kontinuirana i kvalitetna edukacija, ali i pravodobno usvajanje i redovito objavljivanje i praćenje te ustaljivanje sudske prakse, kao *ultima ratio* smjernica za rad državnih odvjetništava, stvaraju pretpostavke za takvo državno odvjetništvo koje je u potpunosti osposobljeno odgovoriti izazovima koji se pred njega svakom novom izmjenom pravnog okvira u kojem djeluje postavljaju.

2.1.3.1. Primjena novih i izmijenjenih propisa u radu kaznenih odjela

Kao što je to već naprijed navedeno, u 2016. godini nije bilo niti izmjena važećih niti donošenja novih materijalnopravni i postupovnih propisa koji su od utjecaja na rad kaznenih odjela državnih odvjetništava.

Stoga se nastavno valja osvrnuti na odredbe onih propisa koji su svojim sadržajem značajno utjecale na rad kaznenih odjela i u 2016. godini.

Zakon o kaznenom postupku, jedino postupanje državnih odvjetnika u kaznenim predmetima, i dalje čini podložnim raznim rokovima, pa i prekluzivnim i stvarnoj kontroli poštivanja tih rokova, pa i kroz stegovne postupke, kao i nadzoru podnositelja prijave, oštećenika, žrtve, pa i okrivljenika. I dok se nikako ne može osporavati pravo tim, nesporno zainteresiranim osobama da rad državnog odvjetnika bude brz i pravilan, korištenjem tih svojih postupovnih prava, ali i istodobnim istovrsnim prituživanjem na rad državnog odvjetnika drugim institucijama (odbori Hrvatskog sabora, Ministarstvo pravosuđa, pravobranitelji) i s tim povezanom obvezom državnog odvjetnika da na takve pritužbe odgovara, zapravo se postiže

suprotan učinak, jer se znatno vrijeme, koje bi trebalo biti utrošeno na rad na konkretnom predmetu, troši na davanje pisanih obrazloženih odgovora na te pritužbe.

I u ovom Izvješću, a u svjetlu rastućeg rizika od teških kaznenih djela, valja istaći da razina zaštite prava na obranu, posebno uvedena kroz institute istraživanja i istrage, nije u dovoljnoj mjeri izbalansirana sa zahtjevom za efikasnim kaznenim postupkom. To se prvenstveno odnosi na postupke za slučajeve teškog kriminala koji prijeti organiziranom životu u zajednici (primjerice terorizam) jer u nekim zemljama koje su iskusile takve oblike kriminala ili su s njihovim prijetnjama ozbiljno suočene, a na koje se zemlje i mi prilikom prepoznavanja i uvođenja postupovnih instituta usmjerenih zaštiti prava na obranu pozivamo, standardi te zaštite su osjetno niži nego li u našim sadašnjim zakonskim rješenjima.

I Zakona o sudovima za mladež, u svojim postupovnim odredbama (članak 81.) nepotrebno otežava rad državnog odvjetnika za mladež. Naime, prema toj je odredbi državni odvjetnik za djela za koja se ne provodi pripremni postupak, odluku o kaznenoj prijavi dužan donijeti u roku od šest mjeseci od dana njezinog upisa u upisnik kaznenih prijava. Ukoliko tako ne postupi, smatrat će se da je odustao od vođenja kaznenog postupka. Na praktičnu na dulji rok neodrživost propisivanja prekluzivnog roka i njegovu nepotrebnost, ukazuje posebice dužnost da se prije pokretanja postupka ispita maloljetnik, kao prvu dokazna radnja koju će provesti državni odvjetnik, dok ju je u određenim relativno čestim slučajevima otežano provesti zbog neodazivanja maloljetnika i roditelja pozivima državnog odvjetnika, odnosno otežanog dovođenja maloljetnika od strane policijskih službenika, pogotovo ako se radi o maloljetniku, odnosno roditeljima koji često mijenjaju prebivalište ili boravište. Nadalje, na teškoće u pridržavanju tog roka utječe i zakonska odredba o ispitivanju djece i maloljetnih osoba u svojstvu svjedoka isključivo od strane suca za mladež, a što produljuje vrijeme donošenja odluke državnim odvjetniku.

Na rad kaznenih odjela općinskih državnih odvjetništava i u ovom izvještajnom razdoblju u bitnome su pozitivno utjecale prošlogodišnje izmjene Kaznenog zakona povezane s odredbama Zakona o kaznenom postupku, vezane uz kazneno djelo teške krađe iz članka 229. Kaznenog zakona. Naime, tom je izmjenom smanjena gornja granica propisane kazne zatvora s osam na pet godina, što se pozitivno odrazilo na pojednostavljenje rada u službi dežurstva, jer najveći dio dokaznih radnji provodi policija samostalno. No, isto je imalo i pozitivan utjecaj na ubrzanje postupanja općinskih državnih odvjetništava po zaprimljenim kaznenim prijavama, budući da za ovo kazneno djelo više nije nužno provoditi istragu, ovo tim više, što su kaznena djela protiv imovine i dalje najzastupljenija kaznena djela u radu državnih odvjetništava, posebno onih s općinske razine. Isto tako, primjena izmijenjenog članka 331. stavka 1. Kaznenog zakona dovela je do smanjenja broj kaznenih prijava za kazneno djelo nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari budući je ponovno u sferu prekršaja vraćeno posjedovanje onog oružja koje je dozvoljeno uz prethodno odobrenje (pištolji, lovačko oružje).

U primjeni kaznenog materijalnog prava važnu je ulogu kada govorimo o postojanju pravnog kontinuiteta i primjeni blažeg zakona za počinitelje, što je od iznimnog značaja za rad državnih odvjetništava posebno u segmentu gospodarstvenog kriminaliteta, imala presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Kzz-13/2016 od 30. lipnja 2016. kojom je u povodu zahtjeva za zaštitu zakonitosti zauzeto stajalište da je općinski sud nadležan suditi za kazneno djelo zlorabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292. stavak 2. u svezi stavka 1. podstavak 6. Kaznenog zakona/97, s obzirom na Zakon o kaznenom postupku kojim je propisano da će se postupak dovršiti pred sudom koji je bio nadležan u trenutku podizanja optužnice. No, s obzirom da pravno shvaćanje izneseno u toj odluci nije obvezatno za sve

suce, još uvijek postoje županijski sudovi koji to pravno shvaćanje ne prihvaćaju. Navedeno dovodi do toga da za bitno identično činjenično stanje još uvijek u nekim slučajevima sudi općinski, a u drugima pak županijski sud.

I nadalje članak 109.a Prekršajnog zakona iz 2013. godine, s obzirom da državna odvjetništva u sve većoj mjeri postupaju kao ovlašteni tužitelji, a svoja saznanja o počinjenom prekršaju ne crpe iz vlastitih opažanja i zaticanja počinitelja na mjestu prekršaja, već iz obavijesti drugih državnih tijela o počinjenim prekršajima, otežava i usporava pokretanje prekršajnog postupka. koji bi trebao biti brži i efikasniji nego li je to kazneni postupak, usporavaju. Naime, od državnog odvjetnika se zahtijeva da osobi protiv koje je dužan podnijeti optužni prijedlog uruči pisanu obavijest (pandan „pouci o pravima“ u kaznenom postupku). Štoviše, osim uručenja (i vlastoručnog potpisivanja dostavnice), sukladno stajalištu Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, obavijest mora biti vlastoručno potpisana od okrivljenika i takva vraćena državnom odvjetništvu te potom uz optužni prijedlog dostavljena prekršajnom sudu, inače će optužni prijedlog biti odbačen. Naravno da u nizu slučajeva nije moguće postupiti na takav način, a bez da to dovede do nepotrebnog odugovlačenja postupka pa čak i nemogućnosti vođenja istog (primjerice u slučaju kada je stranac počinitelj prekršaja). Iz toga proizlazi da je Prekršajni zakon u tom pitanju stroži od Zakona o kaznenom postupku, s posljedicom da su okrivljenici za prekršaje zaštićeniji u pravima od okrivljenika u kaznenom postupku.

Naposljetku, zbog nužne povezanosti između državnih odvjetnika i istražitelja koji dolaze iz redova policije, odredbe Zakona o policijskim poslovima i ovlastima (izmijenjenog 2014. godine), i nadalje su od iznimnog su utjecaja na rad državnih odvjetništava. Naime, tim je izmjenama u Zakon dodan članak 11.b koji propisuje da istražitelj koji ispituje svjedoka ili osumnjičenika može biti samo policijski službenik koji je završio preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij odgovarajuće struke te ima najmanje 5 godina radnog iskustva na poslovima suzbijanja kriminaliteta. Takva je dopuna u praksi dovela do toga da je s jedne strane, bitno smanjen broj policijskih istražitelja koji su ovlašteni ispitivati osumnjičenike i svjedoke po nalogu državnog odvjetnika (u pojedinim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva unutarnjih poslova ih uopće nema), a s druge strane i jednako značajno, uočeno je da kvalitetni policijski službenici s dugogodišnjim stažem i iskustvom te koji su nositelji kriminalističkih istraživanja u značajnim predmetima, zbog neimanja formalnih uvjeta ne mogu u istim tim predmetima postupati, kasnije, kao policijski istražitelji i provoditi dokazne radnje u istraživanju ili istrazi. U konačnici upravo potonje u znatnoj mjeri doprinosi manjkavostima u kvaliteti prikupljanja dokaza po nalogu državnog odvjetnika.

2.1.3.2. Izmjene zakonodavstva i njihov utjecaj na rad državnog odvjetništva u zastupanju Republike Hrvatske pred sudovima i upravnim tijelima

Novelom Zakona o parničnom postupku iz 2013. godine znatno je izmijenjen tijek postupka pred prvostupanjskim sudom jer je prethodni postupak, koji je do tada bio predviđen samo u sporovima male vrijednosti, uveden u sve parnične postupke, ograničeno je iznošenje novih činjenica i predlaganje novih dokaza nakon zaključenja prethodnog postupka, u prvostupanjskom postupku predviđena su u pravilu dva ročišta (obvezno pripremno ročište i jedno ročište za glavnu raspravu), uvedena je obveza da se u svim podnescima naznači OIB stranke, skraćeni su rokovi za ispravak podnesaka i za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje, uvedena je mogućnost provođenja postupka osiguranja dokaza kod suda

nakon podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora, ukinut je institut mirovanja postupka, uvedene su bitne izmjene u odnosu na dosadašnje stanje kod odgovora na tužbu, uvedeno je obvezno zakazivanje pripremnog ročišta uz dostavu tužbe radi davanja pisanog odgovora na tužbu koji se može dati u roku od 30 do 45 dana, propisana je mogućnost samo jedne odgode pripremnog ročišta, po okončanju pripremnog ročišta rješenjem se zaključuje prethodni postupak i odmah zakazuje ročište za glavnu raspravu, nastupanje zakonske presumpcije o povlačenju tužbe ako se ispune uvjeti za mirovanje postupka, uvedeno je ročište za objavu presude na kojem se strankama uručuje ovjereni prijepis presude i od kojeg dana teče rok za podnošenje žalbe.

Kako Republika Hrvatska u parničnom postupku ima prava i ovlasti kao i svaka druga stranka, to znači da zamjenici moraju biti nazočni na svakom ročištu, ročištu za objavu presude, te da u vrlo kratkim zakonskim rokovima moraju od državnih tijela pribaviti očitovanja na činjenične navode tužbe, dokaze i druge relevantne podatke.

Novele Ovršnog zakona posljednjih godina imale su za cilj pojednostaviti i ubrzati ovršni postupak i naplatu tražbine ovrhovoditelja. Revidirane su odredbe o dostavi pismena, rokovima za poduzimanje radnji u postupku, odgodi ovrhe, a određene aktivnosti suda prenesene su na ovrhovoditelja, pa tako i na Republiku Hrvatsku. Nepoduzimanje određenih radnji u zakonskim rokovima ima za posljedicu obustavu ovršnog postupka.

U novi Stečajni zakon (Narodne novine, broj 71/15) koji je stupio na snagu krajem 2015. godine inkorporiran je i predstečajni postupak koji je do tada bio uređen Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Narodne novine, broj 108/12, 144/12 i 81/13). Tim Zakonom uvedene su bitne novine u stečajni postupak, a jedna od njih je objava svih stečajnih odluka sudova na e-Oglasnoj ploči sudova. Time je državnom odvjetništvu nametnuta obveza da redovito prati te stranice kako bi moglo pravodobno podnijeti prijavu tražbine i sudjelovati u stečajnim postupcima koje ima u radu. Zakon je propisao izuzetno kratke rokove za poduzimanje pravnih radnji stečajnih vjerovnika odnosno državnog odvjetništva kao zastupnika stečajnog vjerovnika, primjerice 15 dana za prijavu potraživanja. Ovime je dodatno opterećen rad županijskih državnih odvjetništava koja su ionako kadrovski potkapacitirana.

Zakon o stečaju potrošača (Narodne novine, broj 100/15) stupio je na snagu 1. siječnja 2016. i njime je uvedena potpuno nova vrsta predmeta i novi način postupanja u radu općinskih državnih odvjetništava. Tim zakonom uređena su opća pravila o stečaju potrošača, izvansudskih postupaka pred savjetovalištima Financijske agencije, pretpostavke za otvaranje postupka stečaja potrošača, postupak pred nadležnim općinskim sudom, te pretpostavke i učinci oslobođenja potrošača od preostalih obaveza.

Sve navedene izmjene i dopune propisa kako procesnih, tako i materijalnih koje primjenjuju u radu građansko-upravni odjeli donesene su radi učinkovitijeg postupanja i bržeg dovršetka postupaka pred sudovima, ali je to istovremeno dovelo do značajnog povećanja opterećenja građansko-upravnih odjela u zastupanju Republike Hrvatske u navedenim postupcima. Nažalost, sve ove promjene nije pratila odgovarajuća izmjena propisa i podzakonskih akata kojima se uređuje rad državnog odvjetništva kao što su okvirna mjerila i nužno kadrovsko jačanje državnog odvjetništva, građansko-upravnih odjela.

2.2. Suradnja državnog odvjetništva s drugim tijelima

Kako bi državno odvjetništvo moglo uspješno ostvarivati svoje Ustavom i zakonom propisane zadaće, nužno se u svojem radu oslanja na rad drugih državnih tijela, mahom onih koja spadaju u izvršnu vlast. Štoviše, Zakonom o kaznenom postupku i Zakonom o državnom odvjetništvu propisane su i izričite obveze državnih tijela i drugih pravnih osoba koje se u suštini svode na njihovu obvezu postupanja po zahtjevima državnih odvjetništava za prikupljanjem i dostavom podataka koje od njih državna odvjetništva traže, a potrebna su im u radu na predmetima ili uopće u radu te, kada i ako u obavljanju svojih redovitih zadaća steknu spoznaje da je počinjeno kazneno djelo, prijavljivanje istog.

Naravno da ta komunikacija nije jednosmjerna, pa i državna odvjetništva, u mjeri u kojoj im to dopuštaju kapaciteti i zakonske ovlasti, pružaju državnim tijelima zatraženu pomoć radi ostvarivanja njihovih zadaća, posebice se to odnosi na sudjelovanje u radu raznoraznih radnih skupina za pripremu nacrtu zakona u okviru nadležnih pojedinih ministarstva, kao i u radu strateških tijela i savjetodavnih tijela za praćenje provedbe nacionalnih strategija i iz njih proizašlih akcijskih planova.

2.2.1. Zajednički rad i suradnja s policijom i drugim državnim tijelima

Državno odvjetništvo u radu na većini kaznenih predmeta uspješno je onoliko koliko su uspješna policija i druga tijela u otkrivanju kaznenih djela i njihovih počinitelja te u prikupljanju relevantnih informacija, podataka o dokazima i dokaza nužnih za uspješno pokretanje i vođenje postupaka. U sustav prijavljivanja bi trebao funkcionirati tako da najprije tijela otkrivanja provode radnje na koje su ovlašteni posebnim propisima, izvide i, policija, kriminalistička istraživanja i nakon što utvrde postojanje osnova sumnje, obavještavaju državno odvjetništvo odnosno podnose kaznene prijave. Tek u manjem dijelu onih posebno složenih predmeta nadležna državna odvjetništva (u velikoj mjeri USKOK) sama provode izvide te kontinuirano neposredno nadziru i usmjeravaju rad policije. Pri tom valja naglasiti da je u 2016. godini od posebnog je značaja za rad USKOK-a, u cijelom nizu složenih kaznenih predmeta korupcije s obilježjima organiziranog kriminala, bila suradnja sa Samostalnim sektorom za otkrivanje poreznih prijevara Ministarstva financija.

Načini i modaliteti zajedničkog rada, bilo na strateškoj, bilo na operativnoj razini, razmatraju se na sastancima između nadležnih državnih odvjetništava i policije, a po potrebi uključivanjem i drugih tijela. Zajednički rad s policijom je samo u manjem dijelu normiran zakonima. Međusobni odnosi i načini zajedničkog rada uređeni su Protokolom o zajedničkom radu policije i državnog odvjetništva tijekom prethodnog i kaznenog postupka. Protokolom su uređena i druga pitanja u vezi provedbe pojedinih radnji, kako bi se Zakon o kaznenom postupku lakše primjenjivao. Dosadašnja primjena Protokola pokazuje kako je ta suradnja, ali i postupanje policije, kako po Zakonu o policijskim poslovima i ovlastima, tako i po nalogima državnog odvjetnika, od presudne važnosti za učinkovitost kaznenog progona. No, kako je Protokol potpisan još 2011. godine, a u međuvremenu su se relevantni zakoni (Zakon o kaznenom postupku, Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Zakon o sudovima za mladež, Zakon o policijskim poslovima i ovlastima i drugi) u više navrata mijenjali u dijelovima koji utječu na taj zajednički rad, sazrijelo je vrijeme za razmatranje potrebe daljnjeg postojanja ovakvog Protokola, a svakako za njegovo usklađivanje i osuvremenjivanje. Tim više što je i više nego izvjesno da će tijekom prve polovice 2017. godine stupiti na snagu izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku koje,

između ostalog, a zbog usklađivanja s kaznenopostupovnim pravnim instrumentima EU, ponovno redefiniraju položaj i rad policije u prethodnom postupku, a o kojem, pak, zavisi i rad državnog odvjetništva.

Redovna državna odvjetništva suradnju s policijom, centrima za socijalnu skrb te poreznom upravom te drugim raznim inspekcijskim službama ocjenjuju u rasponu od zadovoljavajuće do uspješne,

Nastavno, na naprijed navedeno, osim u radu radne skupine za izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku, i u 2016. godini, zamjenici Glavnog državnog odvjetnika sudjelovali su u radnim skupinama Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske za izradu nacrtu prijedloga niza zakonskih propisa između kojih kao najvažnije valja izdvojiti nacрте prijedloga Zakona o državnom odvjetništvu, Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću i Kaznenog zakona. Također, zamjenici Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske sudjelovali su i u prošlom izvještajnom razdoblju u radu radnih skupina za, Zakon o parničnom postupku, Zakon o koncesijama, Zakon o izvanparničnom postupku, Stečajni zakon, Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, Zakon o tržištu kapitala, Zakon o izvlaštenju i određivanju naknade i dr.

Nadalje, zamjenici su bili i članovi pojedinih povjerenstava te su sudjelovali u radu i drugih stručnih radnih skupina.

Na ovom mjestu valja spomenuti i sudjelovanje u radu radne skupine Ministarstva pravosuđa za pripremu i provedbu Pilot projekta elektroničkog nadzora u Republici Hrvatskoj.

Svi državni odvjetnici i zamjenici sudjeluju u programima edukacije koja se provodi u okviru Pravosudne akademije, bilo kao voditelji i autori obrazovnih materijala. Uz to državni odvjetnici sudjelovali i ove godine kao voditelji radionica u edukacijama policijskih službenika za stjecanje zvanja istražitelja, organiziranim u okviru Policijske akademije.

2.2.2. Primjena članka 88.a Zakona o državnom odvjetništvu – suradnja državnih tijela s državnim odvjetništvom u zastupanju Republike Hrvatske pred sudovima i državnim tijelima

Odredbom članka 88.a Zakona o državnom odvjetništvu obvezana su sva državna tijela (ministarstva, državne uprave i zavodi) da imenuju koordinatore za suradnju s državnim odvjetništvom koji su dužni pravodobno dostavljati očitovanja na činjenične navode tužbe ili prijedloga, dokazne prijedloge, dokumentaciju kojom raspolažu te mišljenje tijela o osnovanosti određenog zahtjeva. Cilj je ove zakonske odredbe osigurati kvalitetnu i potpunu suradnju između državnog odvjetništva i državnih tijela iz čije je nadležnosti proizašao određeni spor ili je određeni postupak vezan uz njegovu nadležnost kako bi se kvalitetno i učinkovito zaštitila imovina Republike Hrvatske i njeni imovinski interesi. Istodobno, time se htjelo utjecati na jačanje financijske discipline korisnika državnog proračuna koji bi na ovaj način mogli točnije evidentirati i lakše pratiti svoje prihode i rashode.

U slučaju ne postupanja državnih tijela u skladu s ovom odredbom, državno odvjetništvo Republike Hrvatske treba izvijestiti čelnika nadležnog tijela ili Vladu Republike Hrvatske uz obavijest Ministarstvu pravosuđa.

U 2016. godini suradnja sa koordinatorima je poboljšana. Ministarstvo pravosuđa je u okviru Uprave za građansko, trgovačko i upravno pravo ustrojilo Odjel za suradnju s državnim odvjetništvom, što je znatno utjecalo na poboljšanje suradnje, a što je vrlo važno obzirom na broj sporova i predmeta koji su vezani uz nadležnost ovog Ministarstva.

Najviše je problema zbog sporosti i kašnjenja sa davanjem očitovanja i dokaza bilo u odnosu sa bivšim Državnim uredom za upravljanje državnom imovinom i Agencijom za poljoprivredno zemljište.

Kao primjere dobre suradnje treba istaknuti suradnju sa Ministarstvom financija Poreznom upravom, Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom obrane.

2.3. Ljudski potencijali

Na dan 31. prosinca 2016. u svih 39 državnih odvjetništava (Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, USKOK, 15 županijskih i 22 općinska državna odvjetništva) bilo je zaposleno ukupno 1731 osoba, od toga 621 državnoodvjetnički dužnosnik, 982 službenika i 128 namještenika. To je 8 dužnosnika manje nego na kraju 2015. godine te 55 službenika i 7 namještenika više nego na kraju te iste godine. Što se tiče povećanja broja službenika, budući da je 30. prosinca 2015. na dužnost stupilo 39 zamjenika općinskih državnih odvjetnika koji su završili Državnu školu za pravosudne dužnosnike, slobodna mjesta državnoodvjetničkih savjetnika, koja su ostala upražnjena nakon njihovog stupanja na dužnost, popunjena su u 2016. godini. Također ovdje treba naglasiti da ukupno povećanje broja službenika uključuje i službenike koji su primljeni na određeno vrijeme kao zamjena za privremeno odsutne službenike.

U Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske radila su 24 državnoodvjetnička dužnosnika, u USKOK-u 32, u županijskim državnim odvjetništvima 157 dužnosnika te u općinskim državnim odvjetništvima 408 dužnosnika. Valja istaći da se mjesta ravnatelja i zamjenika ravnatelja u USKOK-u popunjavaju na određeno vrijeme od četiri godine i to isključivo državnoodvjetničkim dužnosnicima imenovanim u redovna državna odvjetništva.

Gledajući iz perspektive specijalizacije, u kaznenim odjelima državnih odvjetništava radilo je 414 zamjenika državnih odvjetnika i 137 državnoodvjetničkih savjetnika, a u građansko-upravnim odjelima 175 zamjenika državnih odvjetnika i 56 državnoodvjetničkih savjetnika.

Od svih 621 državnoodvjetnička dužnosnika, koliko ih je bilo imenovano zaključno s 31. prosincem 2016., njih 422 ili 67,95% su žene. Postotno najveći udio žena je u Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu, gdje su od 85 dužnosnika njih 73 ili 85,8% žene, zatim slijede Općinsko državno odvjetništvo u Koprivnici gdje je 85% žena, Općinsko državno odvjetništvo u Karlovcu gdje 84,6% čine žene te Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu u kojem 84,3% žena obnaša državnoodvjetničku dužnost. Općinsko državno odvjetništvo u Rijeci ima 83,7% žena, a općinska državna odvjetništva u Čakovcu, Gospiću, Požegi i Zlataru imaju 83% žena državnoodvjetničkih dužnosnica. U Županijskom državnom odvjetništvu u Sisku i Općinskom državnom odvjetništvu u Bjelovaru, od ukupnog broja dužnosnika, njih 80% su žene. U Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta od 32 dužnosnika njih 19 ili 59,4% su žene.

Razmatrajući nacionalni sastav dužnosnika, prema njihovom izjašnjenju u državnim odvjetništvima radilo je 95,65% Hrvata, 2,74% Srba, 0,32% Crnogoraca, 0,32% Talijana ... Na kraju izvješća, u tablici, dan je prikaz nacionalne strukture dužnosnika u državnim odvjetništvima.

Na dan 31. prosinca 2016. nepopunjeno je bilo 7 mjesta državnih odvjetnika, od čega jedno mjesto županijskog državnog odvjetnika i 6 mjesta općinskih državnih odvjetnika ili 18,42% svih mjesta čelnika redovnih državnih odvjetništava. Od mjesta zamjenika državnih odvjetnika nepopunjeno je bilo 171 mjesto ili nešto više od 1/5 sistematiziranih državnoodvjetničkih mjesta. Od tog broja 8 mjesta (24,24%) bilo je nepopunjeno u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, 46 (23,47%) u županijskim državnim odvjetništvima i 78 (15,79%) u općinskim državnim odvjetništvima. Također je značajan broj nepopunjenih mjesta državnoodvjetničkih savjetnika (149), viših državnoodvjetničkih savjetnika (41), vježbenika (75), kao i ostalih službenika (daktilografa, zapisničara, upisničara), kojih sukladno sistematizaciji nedostaje 480.

U USKOK-u su imenovanjem jednog zamjenika Glavnog državnog odvjetnika te raspoređivanjem ili upućivanjem 7 zamjenika županijskih državnih odvjetnika i 24 zamjenika općinskih državnih odvjetnika popunjena sva sistematizirana mjesta izuzev jednoga.

Što se tiče popunjavanja slobodnih mjesta zamjenika općinskih državnih odvjetnika, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj akademiji (Narodne novine, broj: 82/15) te nakon donošenja provedbenih propisa na temelju navedenog Zakona, omogućeno je i osobama koje nisu pohađale Državnu školu za pravosudne dužnosnike, a koje su nakon položenog pravosudnog ispita najmanje četiri godine radile na pravnim poslovima, da pristupe polaganju završnog ispita u Državnoj školi za pravosudne dužnosnike te završe Državnu školu i time steknu uvjete za imenovanje na dužnost zamjenika općinskih državnih odvjetnika u općinskim državnim odvjetništvima. Na taj način je državnoodvjetničkim savjetnicima koji nisu bili polaznici Državne škole, a stekli su dovoljno praktičnih znanja i iskustva, omogućeno da budu imenovani na državnoodvjetničku dužnost. Za očekivati je da će se u godini koja slijedi ta mogućnost oživotvoriti i na taj način državnom odvjetništvu omogućiti daljnje, nužno potrebno, popunjavanje državnoodvjetničkim dužnosnicima u općinskim državnim odvjetništvima.

Nadalje, kao što je to isticano i u nizu ranijih izvješća, postoji ozbiljan problem već višegodišnjeg nepopunjavanja mjesta vježbenika. Takva situacija nameće pitanje regrutiranja kvalitetnih novih savjetničkih te u budućnosti državnoodvjetničko dužnosničkih kadrova iz reda pravnika koji su svoj profesionalni put započeli ranim ulaskom u državnoodvjetničku organizaciju. Dosadašnja iskustva pokazuju da su takve osobe, jednom kada i ako budu imenovane na državnoodvjetničku dužnost, puno spremnije svoje, s tom dužnosti povezane zadaće, prihvatiti i obavljati na višoj profesionalnoj razini nego li one koje nisu bile državnoodvjetnički vježbenici.

Što se tiče popunjavanja službeničkih mjesta i zadržavanja na radu u državnom odvjetništvu određenih profila službenika, valja istaknuti problem zapošljavanja osoba sa specijalističkim znanjima i vještinama, nužnim za uredno funkcioniranje državnoodvjetničke organizacije. Naime, iako je Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi, od svog donošenja u više navrata mijenjana, koeficijenti složenosti poslova u državnim odvjetništvima još uvijek nisu u cijelosti usklađeni s novim položajem državnog odvjetništva, koji je nakon stupanja na snagu Zakona o kaznenom postupku iz 2008. u

bitnome promijenjen, kao ni s izmijenjenom ulogom državnog odvjetništva u građanskim predmetima. Poseban problem predstavlja zapošljavanje osoba s odgovarajućom razinom posebnih znanja i sposobnosti (prevoditelja, IT i financijskih stručnjaka i slično), a koji se radi neadekvatnih primanja niti ne javljaju na javne natječe.

Doduše, valja istaći da je Planom prijma u državnu službu za 2016. godinu ministar pravosuđa predvidio zapošljavanje osoba na radna mjesta financijskih istražitelja (prema članku 42. stavku 4. Poslovnika državnog odvjetništva, to su stručni suradnici sa završenim diplomskim sveučilišnim studijem ili specijalističkim diplomskim stručnim studijem i položenim državnim stručnim ispitom i radnim stažem duljim od tri godine na poslovima istraživanja gospodarskih kaznenih djela u policiji, poreznoj upravi ili carini) te da su u tijeku natječaji za ta radna mjesta. O rezultatima tih natječaja i razlozima eventualnog (ne) popunjavanja radnih mjesta financijskih istražitelja moći ćemo izvijestiti u narednom izvješću.

Također, od stupanja na snagu Zakona o kaznenom postupku, ali i ostalih izmijenjenih zakona koji utječu na rad i opseg poslova državnih odvjetništava, radne zadaće kako dužnosnika, tako i službenika su, najblaže govoreći, udvostručeni i usloženi, a to nije popraćeno ekvivalentnim zapošljavanjem i edukacijom službenika u državnom odvjetništvu. Stoga je u narednom periodu nužno popuniti sistematizirana radna mjesta i za službenike organizirati potrebne edukacije, jer je svakim danom i svakom novom zakonskom intervencijom i uvođenjem složenijih radnih procesa, sve teže održati ažurnost i kvalitetu rada.

2.4. Materijalno-financijski uvjeti

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u izvješću iskazuje odobrena i izvršena sredstva za rad, a koja su proizašla kako iz rada državnog odvjetništva tako i drugih tijela.

2.4.1. Odobrena sredstva za rad državnih odvjetništava

Ministarstvo pravosuđa je za rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske odobrilo sredstva u iznosu od 56.062.750,00 kuna, za rad USKOK-a sredstva u iznosu od 21.464.600,00 kuna, ukupno za rad županijskih državnih odvjetništava u iznosu od 90.397.267,00 kunu, dok su za rad svih općinskih državnih odvjetništava ukupno odobrena sredstva u iznosu od 173.892.221,00 kuna.

Ukupno su za rad svih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta predviđena sredstva u ukupnom iznosu od 341.816.838,00 kuna.

2.4.2. Ostvarena sredstva za rad državnih odvjetništava

Plan je izvršen u ukupnom iznosu od 341.434.940,31 kuna, od toga za Državno odvjetništvo Republike Hrvatske 55.986.832,97 kune, za USKOK 21.351.613,14 kuna, za županijska državna odvjetništva 90.254.293,74 kuna i općinska državna odvjetništva 173.842.200,46 kuna.

U donjoj tablici dani su podaci za Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, sva županijska i općinska državna odvjetništva:

	Odobren plan	Izvršen plan
RASHODI ZA ZAPOSLENE	246.374.757,00	246.107.858,06
MATERIJALNI RASHODI	95.238.831,00	95.120.434,38
FINANCIJSKI RASHODI	190.250,00	190.246,87
RASHODI ZA NABAVU PROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE	13.000,00	16.401,00
UKUPNO	341.816.838,00	341.434.940,31

Posebno treba naglasiti da se od izvršenog plana u 2016. godini, 37.965.000,00 kuna odobrenih Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske odnosi na materijalne troškove i troškove zastupanja u međunarodnim arbitražama sukladno odredbi članka 89. Zakona o državnom odvjetništvu.

2.4.3. Utjecaj odobrenih sredstava na zakonit i učinkoviti rad u 2016. godini

Ukupno doznačena proračunska sredstva u 2016. godini, uz racionalno trošenje, bila su dostatna za tekuće poslovanje državnih odvjetništava, odnosno omogućila su im da odrade planirane poslove i zadrže postojeću ažurnost.

Međutim, i nadalje nedostaju sredstva za podmirenje troškova intelektualnih usluga, i to u prvom redu za podmirenje troškova vještaka i tumača te troškova branitelja po službenoj dužnosti u radu kaznenih odjela, a koji nastaju za državna odvjetništva tijekom prethodnog postupka, prije podizanja optužnice odnosno u postupku osiguranja dokaza prije podizanja tužbe. Navedeno može dovesti do negativnog utjecaja na rad u pojedinim predmetima, s obzirom da su primjerice financijsko-knjigovodstvena vještačenja nužna za donošenje odluke u predmetima gospodarstvenog kriminaliteta s obzirom na učestalu složenost tih predmeta i opsežnost dokumentacije kao dokazne građe. Također, treba voditi računa i o postupanju u predmetima s međunarodnim elementom, odnosno u kojima se zahtijeva međunarodna pravna pomoć, kao i u predmetima u kojima su počinitelji strani državljani (posebice tijekom ljetnih mjeseci) u kojima je stručna pomoć tumača nužna. Naime, uobičajeno se radi o znatnijim novčanim iznosima za troškove vještačenja te ukoliko se ista ne provedu upitan je ishod kaznenog postupka, odnosno ostvarivanje prava na tumača i/ili branitelja ključni za zakonitost provedenih radnji, što je sve od utjecaja na pravnu opstojnost optužnice. Posebno se skreće pozornost na odredbu članka 145. stavak 6. Zakona o kaznenom postupku kojom je propisano da se troškovi usmenog i pisanog prevođenja okrivljeniku neće naplaćivati od osoba koje su dužne nadoknaditi troškove kaznenog postupka, pa državno odvjetništvo, posebno općinsko državno odvjetništvo koje tijekom turističke sezone ispita velik broj okrivljenika koji su

stranci i koriste usluge tumača na toj stavci, ima velike teškoće koje u konačnici ne može niti naplatiti od okrivljenika.

Nadalje, postoji potreba povećanja sredstava na stavci intelektualnih usluga kako bi se Građansko-upravnom odjelu omogućilo angažiranje stručnih suradnika (geodeta, građevinskih vještaka i sl.) u složenim predmetima, posebice predmetima koji se vode po Zakonu o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije. Kako je odredbom članka 46. stavak 1. točka 3. Zakona o državnom odvjetništvu izričito propisano da u sredstva za posebne namjene spadaju sredstva za namjenske troškove koja obuhvaćaju predujmove za troškove parničnog postupka, izvršenje sudskih odluka te ostale troškove u svezi s obavljanjem poslova državnog odvjetništva, to je potrebno osigurati sredstva za navedenu stavku. Međutim, potrebno je naglasiti kako i u ovom izvještajnom razdoblju državnom odvjetništvu nisu bila osigurana i doznačena sredstva sukladno naprijed citiranoj odredbi, a ta sredstva su neophodna za uspješno vođenje parničnih i ovršnih postupaka i to naročito onih u kojima se Republika Hrvatska pojavljuje kao tužitelj ili ovrhovoditelj. Stoga se ukazuje nužnim i u narednom razdoblju osigurati sredstva za predvidive predujmove troškova parničnih i ovršnih postupaka i za predvidive predujmove troškova u izvanparničnim, upravnim, te postupcima mirnog rješenja spora. Tu prije svega spadaju predujmovi za troškove izvođenja dokaza vještačenjem, saslušanjem svjedoka, sudske dostave, provedbe prisilne ovrhe, izrade elaborata i slično.

Iako su državnim odvjetništvima krajem godine odobrena dodatna sredstva za podmirenje obveza s osnove intelektualnih usluga, kao i činjenicu da je do njihove isplate došlo nakon što se već nagomilao dug s navedene osnove, takva situacija je u značajnoj mjeri otežavala obavljanje postupovnih zadaća. Naime, u određenim situacijama u izvještajnom razdoblju pojedine stručne osobe su odbijale angažman u predmetima zbog postojanja nepodmirenih ranijih dugovanja.

Također, nedostaju sredstva za izradu Procjena rizika i ispunjavanju predviđenih obveza iz Zakona o zaštiti na radu i to za osposobljavanje radnika za rad na siguran način, izradu plana evakuacije i spašavanja, provjeru električnih instalacija i utjecaja radnog okoliša na zaposlenike, osposobljavanje ovlaštenika za provođenje zaštite na radu i osposobljavanje potrebnog broja zaposlenika za pružanje prve pomoći, radi čega je kod jednog državnog odvjetništva nakon obavljenog inspekcijskog nadzora od strane Inspektorata rada utvrđen prekršaj iz Zakona o zaštiti na radu i izrečena novčana kazna.

I dalje nedostaju novčana sredstva za edukaciju dužnosnika i službenika, kao i za dovoljan broj primjeraka stručne literature neophodne za rad.

Iz podataka o odobrenim i potrošenim sredstvima za 2016. godinu vidljivo je da sredstva koja je Ministarstvo pravosuđa dodijelilo za potrebe rada državnih odvjetništava nisu bila dovoljna, iako se njima racionalno raspolagalo u mjeri u kojima raspolaganje sredstvima ovisi o državnom odvjetništvu. Naime, državna odvjetništva su provodila vještačenja samo u slučajevima gdje je to bilo neophodno, štedio se uredski materijal, dok na druge troškove nisu mogli utjecati.

Zaključno, nedostatak sredstava do sada nije utjecao na zakonit i učinkovit rad državnih odvjetništava.

2.4.4. Procjena utjecaja nedostatka opreme i poslovnog prostora na učinkoviti rad u 2016. godini

Od 01. prosinca 2015. u svim redovnim državnim odvjetništvima je u punoj primjeni CTS - sustav za elektroničko vođenje i praćenje predmeta državnih odvjetništava. Putem ovog sustava vode se i u pretežitom dijelu dodjeljuju automatizirano dodjeljuju u rad svi predmeti u radu u odjelima državnih odvjetništava te predmeti državnoodvjetničke uprave, osim klasificiranih predmeta. Uvođenje CTS-a omogućilo je ravnomjernu raspodjelu predmeta te učinkovito praćenje njihova kretanja u okviru državnog odvjetništva te praćenje rada i opterećenja svakog pojedinog državnoodvjetničkog dužnosnika i savjetnika ali i praćenje rada državnog odvjetništva u cjelini.

U 2016. godini putem Ministarstva pravosuđa izvršena je nadogradnja CTS-a i njegovo povezivanje sa eSpis sustavom za praćenje sudskih predmeta. Time je od 20. siječnja 2016. omogućena elektronska razmjena pismena (npr. optužnice, poziva za ročište) između dva sustava, osnivanje sudskih kaznenih predmeta automatskim preuzimanjem ključnih podataka iz optužnice i drugih pismena, ali samo na razini županijskih i općinskih državnih odvjetništava i općinskih i županijskih sudova. Elektronska razmjena dokumenata predviđena je trenutno samo za kaznene predmete, koji se vode u eSpis sustavu. Također, CTS je trenutno, osim sa sustavom eSpis, povezan web servisima sa sustavom sudskog registra, OIB sustavom i sustavom JRO- jedinstvenog registra osoba Ministarstva unutarnjih poslova te se u okviru projekta IPA 2012 "Jačanje kapaciteta i efikasnosti državnog odvjetništva/USKOK-a" analizira izgradnja pristupa i povezivanje CTS-a i sa sustavima drugih državnih tijela (policijom, poreznom upravom, državnim registrima i dr.). S obzirom na to da je u 2017. godini predviđeno uvođenje eSpis sustava i u Vrhovnom sudu Republike Hrvatske stvorit će se uvjeti da se ista vrsta elektroničke komunikacije ostvari i između Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Državnog odvjetništava Republike Hrvatske. No, dokle god se za državna odvjetništva i sudove, za svakog pojedinog pravosudnog dužnosnika i odgovarajuće službenika ne osigura uporaba "službenog" elektroničkog potpisa, ta je komunikacija neformalna i služi isključivo pojednostavljenju i ubrzanju upisivanja potrebnih podataka u sustave.

Također, u 2016. godini provedene su edukacije radi unaprjeđenja korištenja CTS-a. Tako je u suradnji sa Pravosudnom akademijom u lipnju održana dvodnevna radionica za upisničare Građansko-upravnog odjela na temu "CTS-korištenje dorađene i unaprijeđene aplikacije", a u prosincu edukacija dužnosnika i upisničara na temu "Case Tracking System-CTS 2" na kojoj su polaznici upoznati s unaprjeđenjem aplikacije CTS 2 te kroz praktične vježbe pripremljeni na potpuni prijelaz na upisnike u elektroničkom obliku za pojedine vrste predmeta građansko-upravnih odjela, što će uslijediti u narednom razdoblju. Zahvaljujući kreditu Svjetske banke u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske u 2016. godini je s 22 računala opremljena učionica za potrebe daljnje kontinuirane edukacije za primjenu CTS-a.

CTS je već sada i u do sada dosegnutom stupnju svojeg razvoja, znatno doprinio modernizaciji rada državnih odvjetništava dok je daljnja tehnička i poslovna poboljšanja sustava, planirana nadogradnja sustava kroz stvaranje pristupa drugim bazama podataka i povezivanjem sa sustavima drugih tijela te unošenje cjelokupnog sadržaja pojedinog predmeta u CTS i time njegova izgradnja u pravcu elektroničkog spisa.

Što se tiče opremljenosti informatičkom opremom valja napomenuti da su i županijska i općinska državna odvjetništva opremljena odgovarajućim računalima tako da svi dužnosnici i

službenici raspolažu adekvatnim računalima neophodnim za svakodnevno korištenje i ažuriranje podataka u CTS-u. Također, u okviru projekta IPA 2012 "Jačanje kapaciteta i efikasnosti državnog odvjetništva/USKOK-a u prosincu 2016. potpisani su ugovori za nadogradnju CTS-a i Baze ratnih zločina, nabavu sustava za videokonferencije, nabavu visokodostupne IT platforme za centralni aplikativni sustav te je u 2017. godini planirana isporuka računalne opreme za Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te županijska i općinska državna odvjetništva. Novim računalima planira se zamjena svih dotrajalih računala s nepodržanim operativnim sustavom, namijenjenih korisnicima CTS aplikacije. Međutim, još uvijek nedostaju prijenosna računala, pisači, skeneri te diktafoni i setovi za prijepis.

Poseban problem predstavljaju kvarovi na opremi za snimanje dokaznih radnji koja je starija više od četiri godine, a zbog tehnološkog napretka već sada nije moguće dobiti pojedine dijelove propisane podzakonskim propisima koji striktno reguliraju način pohranjivanja iskaza na neizbrisivom mediju za pohranu podataka koji mora imati mogućnost reprodukcije snimke na računalu te ostalim DVD kompatibilnim uređajima.

Što se tiče poboljšanja prostornih uvjeta za rad državnih odvjetništava u 2016. godini, valja istaknuti, prije svega, aktivnosti Ministarstva pravosuđa na rješavanju prostornih potreba državnih odvjetništava. Tako su Županijsko i Općinsko državno odvjetništvo u Puli-Pola s danom 1. listopada 2016. uselili u nove, adekvatne prostore zgrade bivše vojarne, rekonstruirane u okviru Projekta potpore pravosudnom sektoru. Također, u 2016. godini su nastavljeni radovi na rekonstrukciji zgrade u kojoj je smješteno Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, nakon što je u okviru projekta IPA TAIB 2011 Potpora racionalizaciji mreže sudova u 2015. godini izvršena rekonstrukcija krovništva zgrade, za što su bila osigurana bespovratna sredstva te je uz sufinanciranje Grada Osijeka iz sredstava spomeničke rente u rujnu 2016. započelo i uređenje pročelja zgrade, a okončanje radova se očekuje sredinom 2017. godine. Također je poboljšán i smještajni kapacitet Općinskog državnog odvjetništva u Osijeku okončanjem građevinske intervencije - adaptacijom i opremanjem prostora u kojem je smješten Građansko-upravni odjel, dok se Kazneni odjel od 1. prosinca 2014. nalazi u novom, adaptiranom prostoru i opremljenom novim namještajem.

U 2016. Stalna služba u Metkoviću, Općinskog državnog odvjetništva u Dubrovniku, preselila se u nove prostore u kojima su im omogućeni idealni uvjeti za rad, tako da se sada u istim prostorima nalazi Kazneni odjel i Građansko-upravni odjel, što prethodnih godina nije bio slučaj.

Županijsko i Općinsko državno odvjetništvo u Karlovcu su u 2016. godini, zbog uređenja zgrade u vlasništvu Ministarstva pravosuđa, u Karlovcu, radili na izmještenim lokacijama. Budući da se u 2017. godini predviđa završetak građevinskih radova i povratak na prijašnju lokaciju, vjerujemo da će se novom preraspodjelom prostora riješiti raniji smještajni problemi ovih državnih odvjetništava.

Ozbiljan problem i nadalje predstavlja neadekvatnost poslovnog prostora Županijskog državnog odvjetništva u Rijeci i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Odjela tužitelja, Odsjek u Rijeci, koji se temeljem ugovora o zakupu s Gradom Rijekom kao zakupodavcem, nalaze u poslovnom prostoru u zgradi u kojoj je smještena i FINA. Prostor nije adekvatan prvenstveno s aspekta sigurnosti, budući da je to zgrada u koju svakodnevno ulazi veliki broj stranaka ostalih korisnika, ali i zbog manjka smještajnih kapaciteta, a radi dotrajalosti i nefunkcionalnosti klima uređaja, otežan je rad tijekom ljetnih mjeseci. Isto tako,

zbog dotrajalosti fasade i stolarije dolazi do prokišnjavanja prostorija te radi energetske neučinkovitosti postoji problem povećanih troškova grijanja i hlađenja. Stoga su od strane Ministarstva pravosuđa poduzeti odgovarajući koraci kako bi se pokušalo postići rješenje navedenih problema i pronalaska primjerenijeg prostora za smještaj tih državnih odvjetništava, koji do kraja ovog izvještajnog razdoblja nisu urodili plodom.

Međutim, posebno je zabrinjavajući smještaj Županijskog i Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu koristi radne prostorije unutar poslovnog tornja "Zagrepcanka" koja s osnova sigurnosti nije prikladna za dovođenje osoba lišenih slobode u pratnji policije i pravosudne policije. Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu radi na četiri različite lokacije u Zagrebu. Smještajni kapaciteti potpuno su neodgovarajući, do te mjere da ugrožavaju siguran rad. Prostoru Građansko-upravnog odjela na Trgu Bana Josipa Jelačića u tolikoj su mjeri derutni da prokišnjavaju, a instalacije su u vrlo lošem stanju. U zgradi Kaznenog odjela u Vukovarskoj ulici prozori su u vrlo lošem stanju i postoji opasnost od njihovog pada, a što se i dogodilo u 2016. godini, kada je na prozoru puknulo staklo i sasulo se po službenici, koja je doista pukom srećom tek lakše ozlijeđena. Takvi problemi u Kaznenom odjelu će se riješiti preseljenjem na novu lokaciju u Selsku ulicu, međutim i dalje ostaje problem neodgovarajućeg smještaja Građansko-upravnog odjela, koji je i po broju zaposlenih, i po broju i vrsti predmeta u radu najveći i najznačajniji takav odjel u cijeloj državnoodvjetničkoj organizaciji

Osim navedenih odvjetništava, smještajno neadekvatne, nedovoljno opremljene uredske prostore imaju i Županijsko i Općinsko državno odvjetništvo u Bjelovaru, Županijsko i Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku, Županijsko i Općinsko državno odvjetništvo u Šibeniku, Općinsko državno odvjetništvo u Varaždinu, Županijsko i Općinsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici, Općinsko državno odvjetništvo u Zadru i Općinsko državno odvjetništvo u Vukovaru.

I na kraju, i nadalje je velik problem nedostatak prostora za rad u sjedištu Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Zagrebu koji u pitanje dovodi i redovno funkcioniranje Ureda. Naime, bez obzira što se zapošljavanje novih službenika ukazuje nužnim, upravo je nedostatak prostora razlog što se slobodna mjesta državnih službenika ne popunjavaju, budući u postojećim prostorima nije moguće osigurati radni prostor za novo zaposlene službenike. Naime, nakon inspekcijskog nadzora koje je u prosincu 2015. proveo Inspektorat rada Ministarstva rada i mirovinskog sustava, zabranjeno je obavljanje poslova prijepisa u Odjeljku prijepisa, budući da nisu ispunjeni uvjeti slobodne površine poda i slobodnog zračnog prostora. Osim prostora za službenike i namještenike nedostaje i prostor za zamjenike ravnateljice, koji sjede po dvoje u sobama od svega desetak kvadrata, tako da se stvaraju nemogući uvjeti za rad. Naime, dok jedan obavlja telefonske razgovore, drugi bi trebao proučavati spis od nekoliko desetaka tisuća stranica ili obavljati koordinacijski ili konzultacijski sastanak s policijom ili predstavnicima drugih državnih tijela, obzirom da u Uredu nedostaje i soba za sastanke. Naime, izgradnjom interpolacije zgrade Uredu je omogućeno korištenje dvorana za održavanje koordinacijskih i drugih sastanaka, međutim, obzirom na potrebu više svakodnevnih sastanaka i u isto vrijeme, na taj je način riješen samo manji dio prostornih problema. Nadalje, velik je problem i nedostatak dovoljnog broja soba za snimanje. Naime, u predmetima Ureda se nerijetko radi o predmetima s velikim brojem osoba koje je, sukladno zakonskim rokovima, potrebno ispitati u vrlo kratkim rokovima, tako da se često za potrebe ispitivanja i snimanja koristi i ured ravnateljice. Zbog svih tih smještajnih poteškoća, i uvođenje CTS-a u poslovne procese USKOK-a još nije zaživjelo.

Nakon što je tijekom 2015. godine USKOK putem Državnog odvjetništva Republike Hrvatske pokrenuo inicijativu za osiguranje novog prostora USKOK-a, predstavnici Ministarstva pravosuđa, su utvrdili da bi za adekvatan smještaj Ureda trebalo osigurati poslovni prostor površine oko 2.000 m². Sukladno tome, tijekom 2016. godine, pronađen je u Zagrebu poslovni prostor koji odgovara potrebama USKOK-a, u svezi čega je poslana inicijativa Ministarstvu pravosuđa radi poduzimanja potrebnih radnji u tom pravcu, pa je za očekivati da će se tijekom 2017. godine, nakon više od 15 godina od njegovog osnutka, konačno osigurati adekvatni prostor za rad USKOK-a, koji će omogućiti zapošljavanje novih službenika, namještenika i dužnosnika, kao i osiguranje svih drugih prostorija potrebnih za normalno funkcioniranje USKOK-a.

I naposljetku, i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske se, s obzirom na nužnost popunjavanja broja nedostajućih zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, suočava s nedostatkom uredskog prostora.

Također veliki problem predstavlja nedostatak i neadekvatnost prostora za odlaganje spisa i arhiva, što je kod nekih državnih odvjetništava i utvrđeno tijekom nadzora od strane Hrvatskog državnog arhiva. Arhiv je u izvještajima o nadzoru ukazao na nedostatke koji se ne mogu otkloniti, pa će vjerojatno u ponovljenom nadzoru biti izrečene propisane novčane sankcije.

U konačnici, valja navesti i problem službenih vozila. Naime, pojedina državna odvjetništva imaju u redovitoj uporabi vozila starija od dvadeset godina (kao što je Fiat Tempura iz 1995. godine), dok je prosjek starosti vozila u državnim odvjetništvima 15 godina. Takva stara službena vozila zbog dotrajalosti i čestih kvarova su nesigurna i neadekvatna za potrebe koje ima državno odvjetništvo. Posebice se to odnosi na rad dežurnih državnih odvjetnika pri odlasku na očevide i ostale radnje u obavljanju službe dežurstva koja se gdje gdje obavlja na području više županija te je potrebno prolaziti i udaljenosti veće od 100 km, kao i pri obavljanju ostalih redovitih zadaća kao što su primjerice zastupanja pred sudovima izvan sjedišta pojedinog državnog odvjetništva. Stoga se takve svakodnevne zadaće uspijevaju izvršavati samo zahvaljujući činjenici da se dužnosnici koriste svojim osobnim vozilima ili neodgovarajućim i ponekad neredovitim javnim prijevozom.

U 2010. godini Ministarstvo pravosuđa je državnim odvjetništvima na korištenje dodijelio 18 službenih vozila, za koja je tijekom 2016. godine istekao leasing, tako da je neizvjesno do kada će ista biti na korištenju u državnim odvjetništvima. U slučaju vraćanja tih vozila odsjeci Odjela tužitelja Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Osijeku, Splitu i Rijeci, kao i županijska državna odvjetništva u Dubrovniku, Osijeku, Puli, Rijeci, Sisku, Šibeniku i Vukovaru te općinska državna odvjetništva u Virovitici i Varaždinu ostaju bez službenih vozila. Također, u 2016. godini, uz suglasnost Ministarstva pravosuđa, rashodovana su i putem javne dražbe prodana neispravna službena vozila za koje popravak više nije bio isplativ, i to dva službena vozila Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i tri službena vozila Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu.

Službena vozila kojima raspolažu državna odvjetništva zbog starosti, velikog broja prijeđenih kilometara te učestalih i kvarova čiji se popravak skup, ne samo da nisu adekvatna i ekonomična za korištenje, nego i veći dio takvih vozila ne udovoljava osnovnim uvjetima sigurnosti službenih osoba koje ih koriste.

3. RAD KAZNENIH ODJELA

3.1. Rad na kaznenim predmetima

U ovom dijelu Izvješća iznose se osnovni pokazatelji o stanju i kretanju prijavljenog kriminaliteta, o broju kaznenih prijava primljenih u 2016., ukupno na nivou države i po državnim odvjetništvima, o strukturi kaznenih djela te o radu na kaznenim predmetima, a tabelarni prikazi navedenih podataka nalaze se na kraju Izvješća.

U dijelu Izvješća pod 3.1.1. daju se osnovni statistički pokazatelji o kretanju prijava i strukturi prijavljenog kriminaliteta te pokazatelji u radu, bez iznošenja i komentiranja stanja u pojedinim područjima kriminaliteta, jer su ona obrađena u dijelu pod 3.1.2.2. ovog Izvješća.

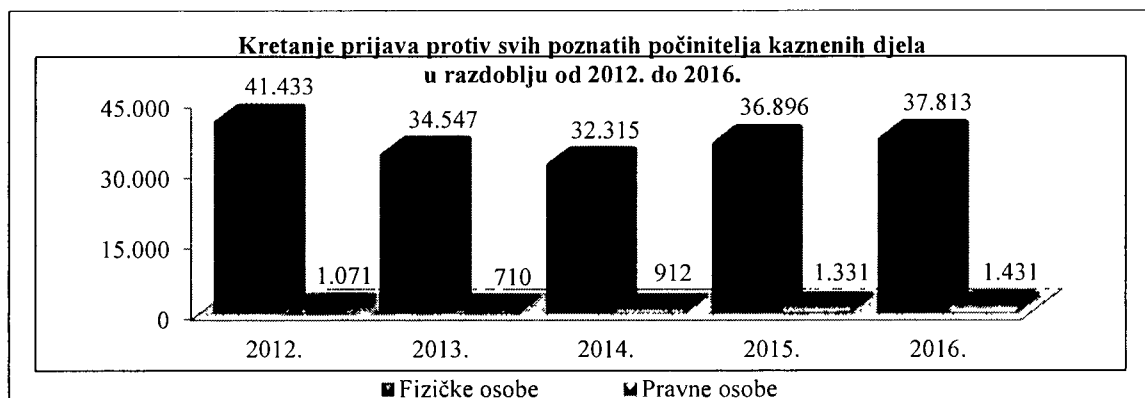
3.1.1. Kretanje i struktura kriminaliteta

3.1.1.1. Poznati počinitelji kaznenih djela

3.1.1.1.1. Kretanje kriminaliteta poznatih počinitelja kaznenih djela

Državna odvjetništva su tijekom 2016. zaprimila ukupno 39.244 kaznene prijave protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe), iz čega slijedi da je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje primljeno 2,7% više prijava protiv poznatih počinitelja (tijekom 2015. zaprimljeno je 38.227 prijava). Najveći broj prijava odnosi se na poznate fizičke osobe - 37.813 prijava, što uključuje odrasle osobe (od navršene 21 godine), mlađe punoljetne osobe (od 18 do 21 godine) te maloljetnike (od 14 do 18 godina), a koje prijave bilježe rast od 2,5%. Nešto veći rast od 7,5% zabilježen je kod prijava protiv pravnih osoba, za koje je tijekom 2016. zaprimljeno 1.431 prijava, za razliku od 2015. kada je zaprimljena 1.331 prijava.

Iz grafičkog prikaza kretanja broja kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja, koji se daje u nastavku, proizlazi da je nakon pada koji je zabilježen u razdoblju od 2012. do 2014., uslijedio ponovni rast broja prijava u 2015. (rast od 15%), a koji je nastavljen, iako u manjoj mjeri (rast od 2,7%), i u proteklom izvještajnom razdoblju. Pri tome valja primijetiti kako je broj prijava protiv pravnih osoba u stalnom rastu u razdoblju od 2013. do 2016., pa tako u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje iznosi 7,5%, dok broj prijava protiv poznatih fizičkih osoba u 2016. ne odstupa u znatnijoj mjeri od 2015. (rast od 2,5%), pa se može govoriti o uobičajenoj oscilaciji na godišnjoj razini.

Kada se kretanje zaprimljenih kaznenih prijava analizira po dobnim skupinama prijavljenih fizičkih osoba (odrasle osobe, mlađe punoljetne osobe i maloljetnici) te u odnosu na prijavljene pravne osobe, očekivano su, u ukupnom kriminalitetu poznatih počinitelja, i u ovom izvještajnom razdoblju najzastupljenije prijave protiv odraslih osoba sa 33.612 prijava ili 85,7%. Slijede ih mlađe punoljetne osobe sa 2.392 prijave (6,1%), maloljetnici sa 1.809 prijava (4,6%) te pravne osobe sa 1.431 prijavom (3,6%).

Ovakva struktura prijava protiv poznatih počinitelja ne pokazuje bitna odstupanja u odnosu na ranije izvještajno razdoblje, međutim, ako se uzme u obzir razdoblje od 2012. do 2016., razvidno je da je udio odraslih osoba u ukupnom kriminalitetu poznatih počinitelja u stalnom porastu. Bilježi se, naime, rast broja prijava protiv odraslih osoba uz istovremeni pad broja prijava protiv drugih dobnih skupina, a kako su odrasle osobe najzastupljenije u kriminalitetu poznatih počinitelja, njihov rast ili pad ima izravni utjecaj na kretanje ukupnog kriminaliteta poznatih počinitelja te tako i na porast broja prijavljenih osoba u 2016. U blagom porastu su i prijave protiv pravnih osoba, pa se i njihov udio u ukupnom kriminalitetu poznatih počinitelja u promatranom razdoblju povećava, dok je udio mlađih punoljetnih osoba i maloljetnika u kontinuiranom padu.

Kretanje prijava protiv poznatih počinitelja u razdoblju od 2012. do 2016. vidljivo je iz tabelarnog prikaza koji slijedi.

Kretanje prijava protiv poznatih počinitelja u razdoblju od 2012. do 2016.					
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Odrasle osobe	34.543	28.979	27.488	32.394	33.612
(udio)	(81,3%)	(82,2%)	(82,7%)	(84,7%)	(85,7%)
Mlađe punoljetne osobe	3.543	2.857	2.459	2.397	2.392
(udio)	(8,3%)	(8,1%)	(7,4%)	(6,3%)	(6,1%)
Maloljetnici	3.347	2.711	2.368	2.105	1.809
(udio)	(7,9%)	(7,7%)	(7,1%)	(5,5%)	(4,6%)
Pravne osobe	1.071	710	912	1.331	1.431
(udio)	(2,5%)	(2%)	(2,8%)	(3,5%)	(3,6%)
UKUPNO:	42.504	35.257	33.227	38.227	39.244
	(100%)	(100%)	(100%)	(100%)	(100%)

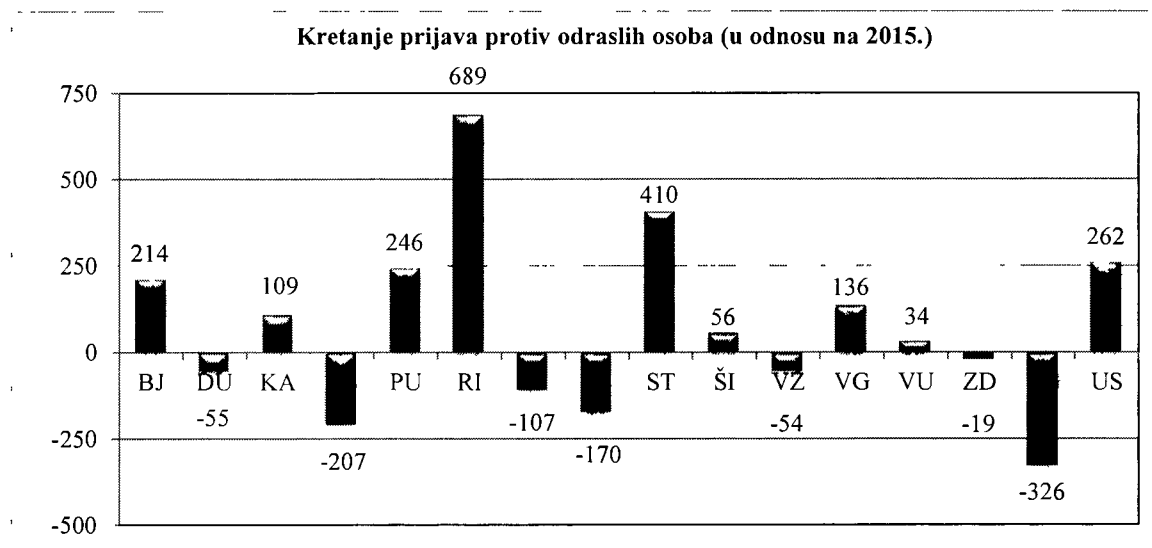
Kao što je već navedeno, osnovni razlog za porast broja prijava protiv poznatih počinitelja u 2016. (1.017 prijava više nego 2015.) nalazi se u rastu prijava protiv počinitelja odraslih osoba, protiv kojih je tijekom 2016. podneseno 33.612 prijava ili 1.218 prijava više nego u prethodnom razdoblju. Dodatni razlog ukupnom rastu nalazi se u porastu broja prijava protiv pravnih osoba, protiv kojih je u 2016. podneseno 100 prijava više nego u prethodnom razdoblju.

Kada se analizira kretanje prijava za pojedine vrste kaznenih djela, vidljivo je da je razlog porasta ukupnog broja prijava protiv odraslih osoba u 2016. povećanje broja prijava za određena kaznena djela, i to: kaznena djela protiv imovine iz Glave XXIII. Kaznenog zakona (porast od 749 prijava), kaznena djela protiv osobne slobode iz Glave XIII. Kaznenog zakona (porast od 435 prijava), te kaznena djela protiv pravosuđa iz Glave XXIX. Kaznenog zakona (porast od 190 prijava).

Razlozi odnosno objašnjenja za povećanje broja prijava za kaznena djela protiv imovine iz Glave XXIII. Kaznenog zakona, protiv osobne slobode iz Glave XIII. Kaznenog zakona te protiv pravosuđa iz Glave XXIX. Kaznenog zakona navode se u poglavljima Izvješća koja analiziraju te glave Kaznenog zakona.

Potrebno se osvrnuti i na teritorijalnu rasprostranjenost kriminaliteta odraslih osoba po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima. Kao i ranijih godina, očekivano je najviše odraslih osoba za kazneno djelo prijavljeno na području Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (5.853 ili 17,4%), što je i razumljivo kada se ima u vidu područje mjesne nadležnosti navedenog državnog odvjetništva i naseljenost tog područja. Po zastupljenosti u ukupnom broju prijava slijede županijska državna odvjetništva u Splitu (3.675 ili 10,9%), Puli (2.603 ili 7,7%), Varaždinu (2.512 ili 7,5%), Rijeci (2.411 ili 7,2%), Bjelovaru (2.357 ili 7%) i Velikoj Gorici (2.190 ili 6,5%).

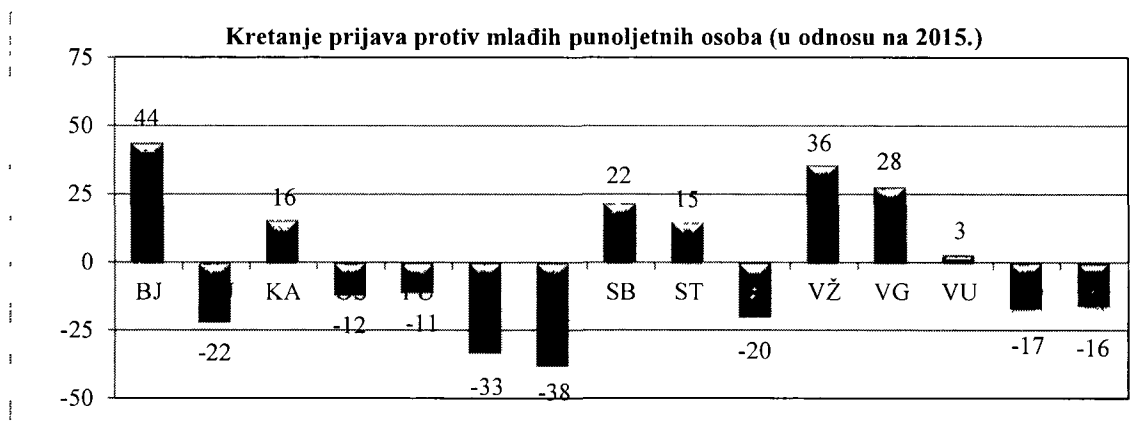
U nastavku se daje grafički prikaz kretanja kaznenih prijava protiv odraslih osoba po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima i u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Podaci pokazuju porast odnosno pad broja kaznenih prijava po pojedinim državnim odvjetništvima tijekom 2016. u usporedbi s 2015., a iskazuju se u apsolutnom broju.

Vidljivo je da većina promatranih državnih odvjetništava bilježi rast broja kaznenih prijava koje su podnesene protiv odraslih počinitelja. Primjetan je nešto veći porast broja prijava na području Županijskih državnih odvjetništava u Rijeci i Splitu, koji se može objasniti porastom prijava za kaznena djela protiv osobne slobode, protiv imovine i protiv pravosuđa na razini općinskih državnih odvjetništava. Istovremeno, pad broja prijava protiv odraslih počinitelja na području Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, a dijelom i rast na području Županijskog državnog odvjetništva u Velikoj Gorici, može se objasniti promjenama u mjesnoj nadležnosti tih državnih odvjetništava koje su nastupile 1. travnja 2015., a koje se u 2016. iskazuju na godišnjoj razini, za razliku od podataka za 2015. kada nisu bili uključeni statistički podaci za prva tri mjeseca 2015.-te. Obzirom na navedeno, navedeni podaci nisu u cijelosti usporedivi, pa će tek podaci za 2017. pokazati realno kretanje kriminaliteta odraslih počinitelja kaznenih djela za ova državna odvjetništva.

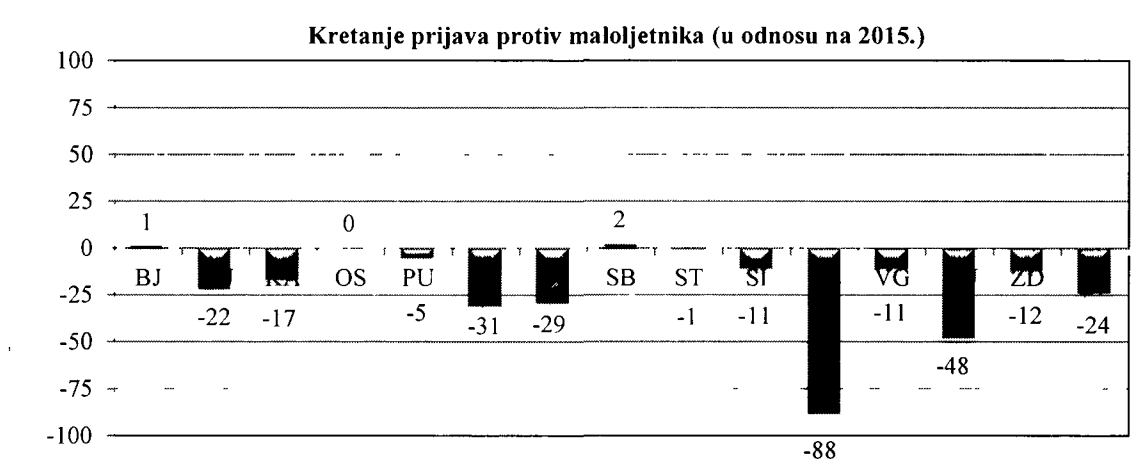
Što se tiče kretanja kriminaliteta mladih punoljetnih osoba, u razdoblju od 2012. do 2016. primjetan je kontinuirani pad broja prijava, koji se nastavio i u 2016., iako u manjoj mjeri. Naime, tijekom 2016. su zaprimljene 2.392 kaznene prijave protiv mladih punoljetnih osoba, što je svega 5 prijava manje nego u 2015. Detaljniji podaci o kretanju kriminaliteta mladih punoljetnih osoba daju se u dijelu ovog Izvješća pod brojem 3.1.4. Kriminalitet mladih punoljetnih osoba.

U nastavku se daje grafički prikaz kretanja kaznenih prijava protiv mladih punoljetnih osoba po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima. Podaci pokazuju porast odnosno pad broja kaznenih prijava po pojedinim državnim odvjetništvima tijekom 2016. u usporedbi s 2015., a iskazuju se u apsolutnom broju.

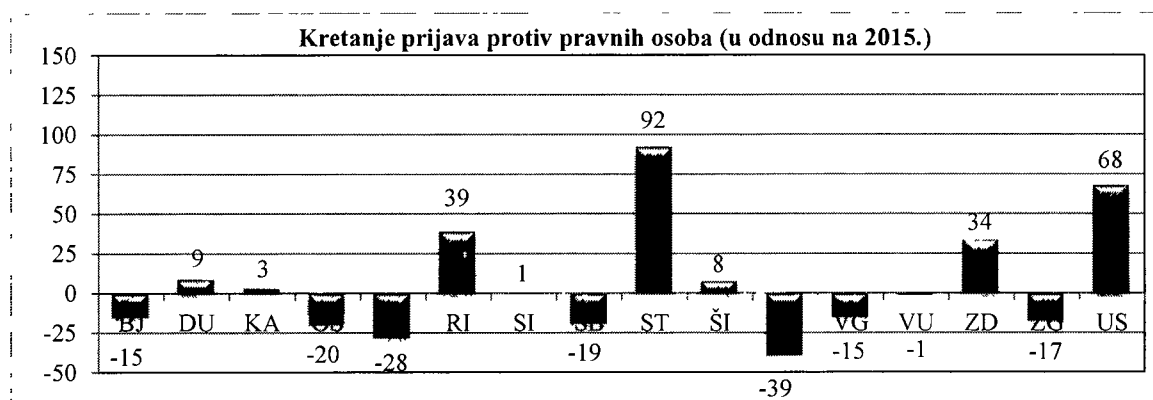
Tijekom 2016. nastavljen je i trend pada broja prijava koje su podnesene protiv maloljetnika. U proteklom izvještajnom razdoblju državna odvjetništva su zaprimila 1.809 kaznenih prijava protiv maloljetnika, što je znatan pad od -14,1% u odnosu na 2015. (2.105 prijava). Detaljniji podaci o kretanju kriminaliteta maloljetnika daju se u dijelu ovog Izvješća pod brojem 3.1.5. Kriminalitet maloljetnika.

U nastavku se daje grafički prikaz kretanja kaznenih prijava protiv maloljetnika po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima. Podaci pokazuju porast (u samo dva državna odvjetništva) odnosno pad broja kaznenih prijava po pojedinim državnim odvjetništvima tijekom 2016. u usporedbi s 2015., a iskazuju se u apsolutnom broju.

Na kraju treba ponoviti da je u 2016. zaprimljena 1.431 kaznena prijava protiv pravnih osoba, odnosno, 7,5% prijava više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju (1.331 prijava u 2015.), čime je nastavljen trend rasta broja kaznenih prijava podnesenih protiv ove kategorije počinitelja. Detaljniji podaci o kretanju kriminaliteta pravnih osoba, kao i uzrocima porasta broja prijavljenih, daju se u dijelu ovog Izvješća pod brojem 3.2. Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela.

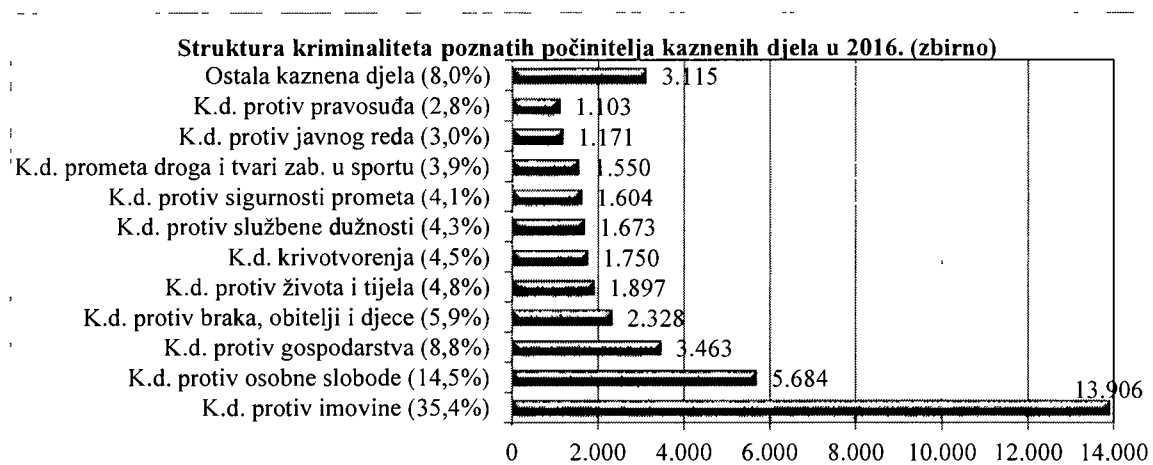
U nastavku se daje grafički prikaz kretanja kaznenih prijava protiv pravnih osoba po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima i u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Podaci pokazuju porast odnosno pad broja kaznenih prijava po pojedinim državnim odvjetništvima tijekom 2016. u usporedbi s 2015., a iskazuju se u apsolutnom broju.

3.1.1.1.2. Struktura kriminaliteta poznatih počinitelja kaznenih djela

U ovom dijelu Izvješća daje se prikaz strukture kriminaliteta svih poznatih počinitelja kaznenih djela, što uključuje fizičke osobe - odrasle osobe, mlađe punoljetne osobe i maloljetnike, te pravne osobe. Uvodno se daje zbirni prikaz za sve poznate počinitelje, a nakon toga i prikaz po pojedinim dobnim skupinama te u odnosu na pravne osobe.

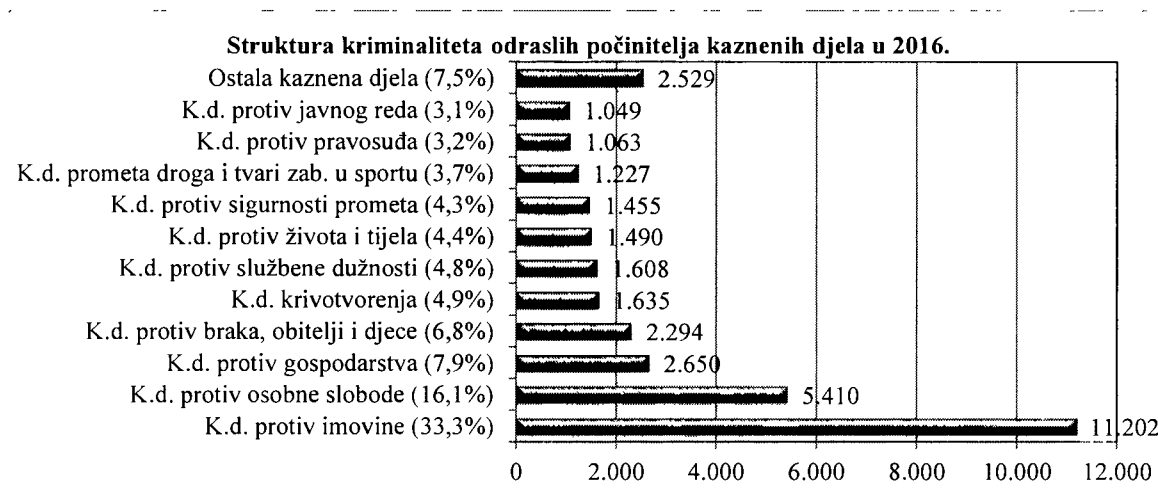
U nastavku se daje grafički prikaz strukture kriminaliteta svih poznatih počinitelja kaznenih djela u 2016.

Uspoređujući strukturu kriminaliteta poznatih počinitelja kaznenih djela u 2016. s onom iz 2015., vidljivo je kako nema značajnijih promjena koje bi ukazivale na promjenu u pojavnosti određenih kaznenih djela. Tijekom 2016. i dalje po zastupljenosti prevladavaju kaznena djela protiv imovine, za koja je zaprimljeno 13.906 prijava ili 35,4%. Slijede ih kaznena djela protiv osobne slobode sa 5.684 prijave (14,5%), kaznena djela protiv gospodarstva sa 3.463 prijave (8,8%) i kaznena djela protiv braka, obitelji i djece sa 2.328 prijava (5,9%). Za kaznena djela protiv života i tijela u 2016. je zaprimljeno 1.897 prijava (4,8%), a po zastupljenosti ih slijede kaznena djela krivotvorenja sa 1.750 prijava (4,5%), kaznena djela protiv službene dužnosti sa 1.673 prijave (4,3%) i kaznena djela protiv sigurnosti prometa sa 1.604 prijave (4,1%). Promjena u odnosu na ranije izvještajno razdoblje vidljiva je u zastupljenosti kaznenih djela prometa droga i tvari zabranjenih u sportu, za koja je zaprimljeno nešto više prijava (1.550 prijava tijekom 2016., naspram 1.426 prijava u 2015.) uslijed čega ova kaznena djela u strukturi kriminaliteta poznatih počinitelja za 2016. sudjeluju sa 3,9%. Istovremeno, u 2016. se bilježi pad prijava za kaznena djela protiv javnog reda (1.171 prijava u 2016. naspram 1.440 prijava u 2015.), pa je i njihova zastupljenost smanjena na 3,0%. Na kraju valja primijetiti porast prijava za kaznena djela protiv pravosuđa (1.103 prijave u 2016. nasuprot 906 prijava u 2015.), uslijed čega je nešto porasla i zastupljenost ovih djela u 2016., koja iznosi 2,8%. Ostala kaznena djela u strukturi kaznenih djela poznatih počinitelja zastupljena su u neznatnim omjerima, te se stoga iskazuju zbirno.

Kada se struktura kriminaliteta poznatih osoba analizira po dobnim skupinama počinitelja (odrasle osobe, mlađe punoljetne osobe i maloljetnici) te u odnosu na pravne osobe, postoje odstupanja po pojavnosti određenih kaznenih djela unutar pojedinih skupina počinitelja, koja su vidljiva i iz grafičkih prikaza koji se daju u nastavku. Valja primijetiti da kod fizičkih osoba kao počinitelja kaznenih djela ponovno prevladavaju kaznena djela protiv imovine, no, njihov udio u ukupnom kriminalitetu pojedinih dobnih skupina počinitelja varira od 33,3% kod odraslih počinitelja, preko 57% kod mlađih punoljetnih osoba, sve do 64,7% kod maloljetnika. Istovremeno, kod pravnih osoba i u 2016. su najzastupljenija kaznena djela protiv gospodarstva koja u ukupnom kriminalitetu pravnih osoba sudjeluju sa 55,6%. Što se ostalih kaznenih djela tiče, nisu vidljiva veća odstupanja u strukturi kriminaliteta tijekom 2016. u odnosu na ranije izvještajno razdoblje, već se može govoriti o manjim oscilacijama koje se pojavljuju na godišnjoj razini.

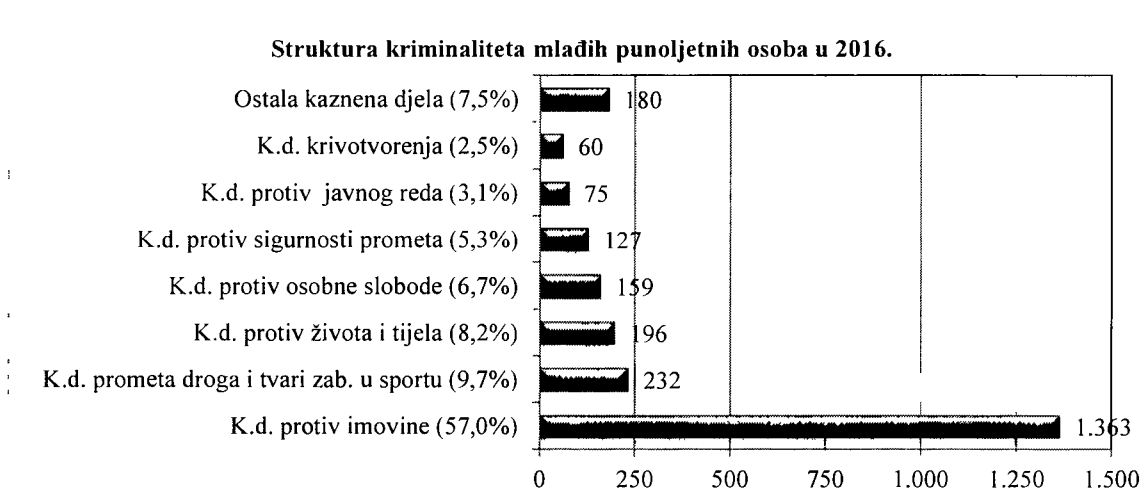
U nastavku se daje grafički prikaz strukture kriminaliteta odraslih počinitelja kaznenih djela u 2016.

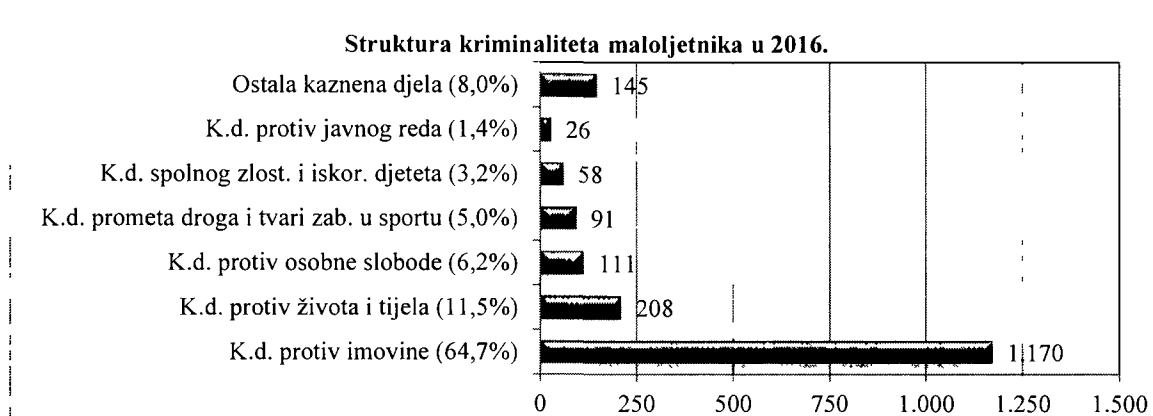
Iz prikaza je razvidno da u strukturi kriminaliteta odraslih počinitelja kaznenih djela i tijekom 2016. prevladavaju kaznena djela protiv imovine, za koja je zaprimljeno 11.202 prijave, što čini 33,3% ukupnog kriminaliteta ove skupine počinitelja. U odnosu na 2015., udio kaznenih djela protiv imovine neznatno se povećao (u 2015. je iznosio 32,3%), a razlog za navedeno je povećanje broja prijava za ova kaznena djela u proteklom izvještajnom razdoblju. Uslijed povećanja broja prijava za kaznena djela protiv osobne slobode, za koja je u 2016. zaprimljeno 5.410 prijave, povećan je i udio ovih kaznenih djela u ukupnoj strukturi kriminaliteta odraslih počinitelja, koji u 2016. iznosi 16,1%, dok je u 2015. udio ovih kaznenih djela bio 15,3%. Preostala kaznena djela u ukupnom kriminalitetu sudjeluju na razini prethodnog razdoblja, s manjim odstupanjima, osim što je zbog porasta broja prijava za kaznena djela protiv pravosuđa došlo do povećanja udjela tih kaznenih djela u strukturi kriminaliteta. Za kaznena djela protiv pravosuđa u 2016. je zaprimljeno 1.063 prijave protiv odraslih počinitelja, što čini 3,2% prijavljenog kriminaliteta. Detaljniji podaci o strukturi kriminaliteta za pojedinu vrstu kaznenih djela izneseni su u poglavljima koja se odnose na pojedine glave Kaznenog zakona.

Što se mladih punoljetnih osoba tiče, kao i ranijih razdoblja, i u 2016. su prevladavala kaznena djela protiv imovine, za koja je zaprimljeno 1.363 prijave ili 57%. Primjetan je pad broja prijava za ova kaznena djela (1.466 u 2015.), koji je za posljedicu imao i smanjenje njihovog udjela u ukupnom kriminalitetu ove dobne skupine počinitelja. Kao i u ranijem izvještajnom razdoblju, po zastupljenosti slijede kaznena djela prometa droga i tvari zabranjenih u sportu s 232 prijave ili 9,7%, koja bilježe rast prijava i zastupljenosti u odnosu na 2015., kao i kaznena djela protiv života i tijela sa 196 prijava ili 8,2%. Na razini prethodnog izvještajnog razdoblja su kaznena djela protiv osobne slobode, za koja je u 2016. zaprimljeno 159 prijava ili 6,7%, a rast broja prijava i zastupljenosti bilježe kaznena djela protiv sigurnosti prometa, za koja je u 2016. zaprimljeno 127 prijava ili 5,3%. Kaznena djela protiv javnog reda (75 prijava ili 3,1%) i kaznena djela krivotvorenja (60 prijava ili 2,5%) na razini su prethodnog razdoblja, uz manje oscilacije. Detaljniji podaci o strukturi kriminaliteta mladih punoljetnih osoba daju se u dijelu ovog Izvješća pod brojem 3.1.4. Kriminalitet mladih punoljetnih osoba.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture kriminaliteta mladih punoljetnih počinitelja kaznenih djela u 2016.

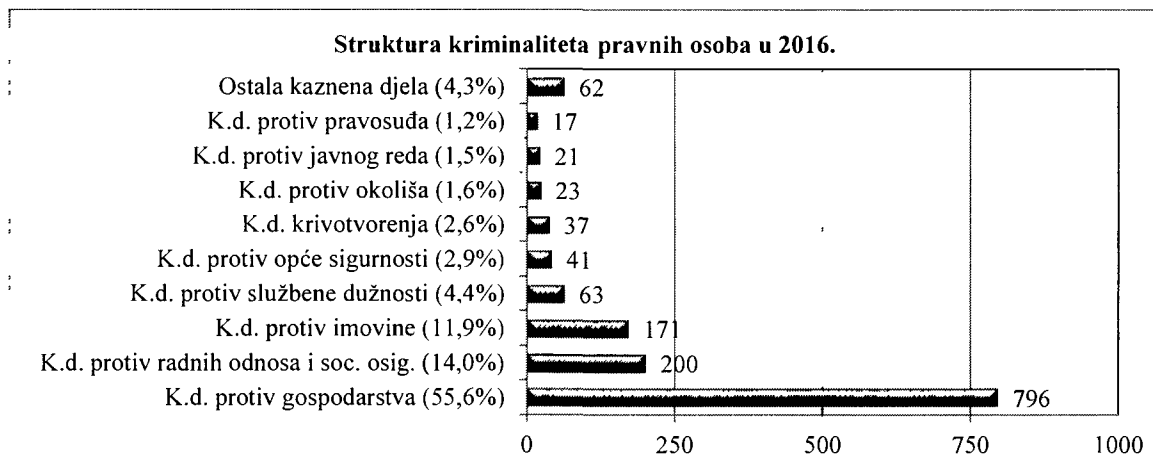

Kao što je vidljivo iz grafičkog prikaza strukture kriminaliteta maloljetnih počinitelja kaznenih djela u 2016. koji se daje u nastavku, nema bitnijih odstupanja niti u strukturi kaznenih djela ove dobne skupine počinitelja.

Vidljivo je da su i u 2016. kod maloljetnika prevladavala kaznena djela protiv imovine, za koja je zaprimljeno 1.170 prijava, pa ista predstavljaju 64,7% kriminaliteta ove dobne skupine počinitelja. Ipak, valja primijetiti pad ukupnog broja prijavi za ova kaznena djela (1.441 prijava ili 68,5% u 2015.), slijedom čega je došlo i do pada njihovog udjela u ukupnom kriminalitetu maloljetnika. Po zastupljenosti ponovno slijede kaznena djela protiv života i tijela sa 208 prijavi ili 11,5%, time da je i kod njih primjetan pad ukupnog broja prijavi (243 prijave u 2015.), ali nije došlo do promjene udjela njihove zastupljenosti u ukupnom kriminalitetu maloljetnika, a razlog navedenom je pad ukupnog broja prijavi protiv maloljetnika tijekom 2016. Za kaznena djela protiv osobne slobode tijekom 2016. prijavljeno je 111 maloljetnika (6,2%), a slijede kaznena djela prometa droga i stvari zabranjenih u sportu sa 91 prijavom ili 5%. Na kraju valja primijetiti znatniji rast broja prijavi za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, za koja je u 2016. zaprimljeno 58 prijavi (29 prijavi u 2015.), iz čega slijedi da su ova kaznena djela u ukupnoj strukturi kriminaliteta maloljetnika sudjelovala sa 3,2%. Bilježi se i pad kaznenih djela protiv javnog reda, koja sa 26 prijavi (42 prijave u 2015.) predstavljaju 1,4% ukupnog kriminaliteta maloljetnih počinitelja. Detaljniji podaci o strukturi kriminaliteta maloljetnika daju se u dijelu ovog Izvješća pod brojem 3.1.5. Kriminalitet maloljetnika.

Na kraju se daje grafički prikaz strukture kriminaliteta pravnih osoba u 2016.

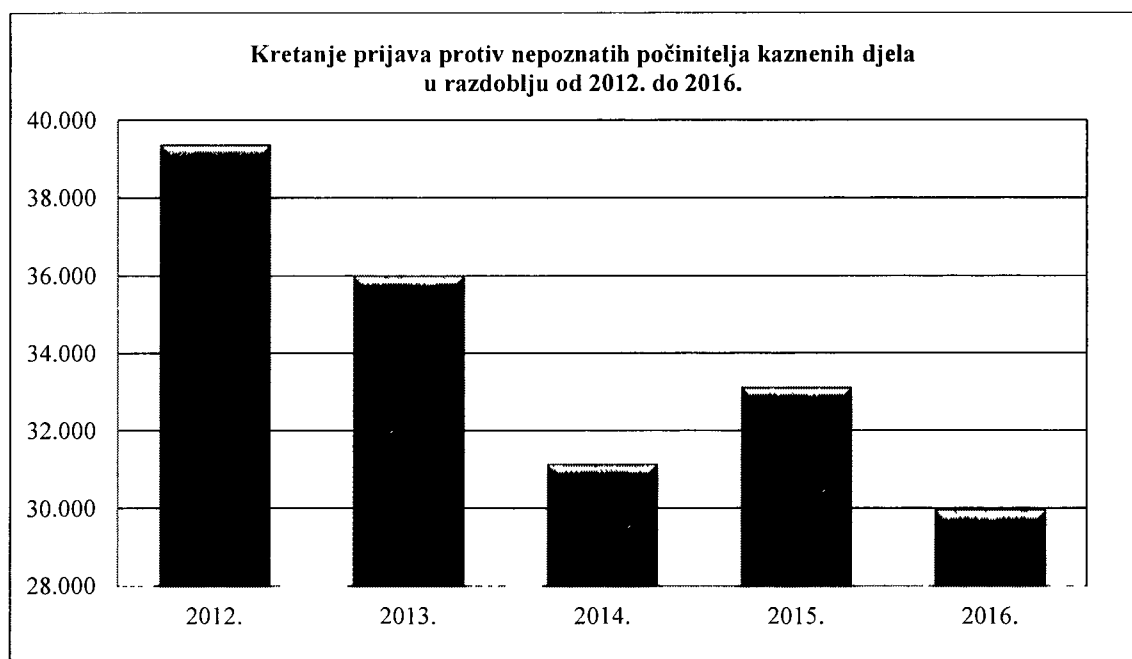
Vidljivo je da kod pravnih osoba kao počinitelja kaznenih djela, a što je razumljivo, i tijekom 2016. u strukturi prevladavaju kaznena djela protiv gospodarstva, za koja je zaprimljeno 796 prijava ili 55,6%. Slijede ih kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja, za koja je zaprimljeno 200 prijava, pa ista u strukturi kriminaliteta imaju udio od 14% (povećanje u odnosu na 2015., kada je zaprimljeno 144 prijave ili 10,8%), te kaznena djela protiv imovine sa 171 prijavom ili 11,9% (smanjenje u odnosu na 2015. i u broju prijava i u udjelu u kriminalitetu). Od ostalih kaznenih djela valja spomenuti i kaznena djela protiv službene dužnosti, za koja je u 2016. zaprimljeno 63 prijave (81 prijava u 2015.), pa je smanjen i njihov udio u strukturi kriminaliteta pravnih osoba (4,4% u 2016., nasuprot 6,1% u 2015.). Detaljniji podaci o strukturi kriminaliteta pravnih osoba daju se u dijelu ovog Izvješća pod brojem 3.2. Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela.

3.1.1.2. Nepoznati počinitelji kaznenih djela

3.1.1.2.1. Kretanje kriminaliteta nepoznatih počinitelja kaznenih djela

Proteklo izvještajno razdoblje obilježio je pad kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja od -9,6%. Naime, tijekom 2016. zaprimljeno je 29.969 kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja, za razliku od 2015. kada ih je zaprimljeno 33.156. Razlog za ovakav pad ukupnog broja prijava protiv nepoznatih počinitelja nalazi se u padu broja prijava za kaznena djela protiv imovine iz Glave XXIII. Kaznenog zakona, koja su najzastupljenija u strukturi kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja, pa se njihovo kretanje izravno odražava na opću sliku o kretanju prijavljenog kriminaliteta nepoznatih osoba. Iz navedenog se može zaključiti da je 2016. godinu očito obilježio pad neotkrivenih počinitelja imovinskih delikata, budući je neotkrivenih imovinskih delikata znatno manje, prijavljenih osoba za ta kaznena djela više.

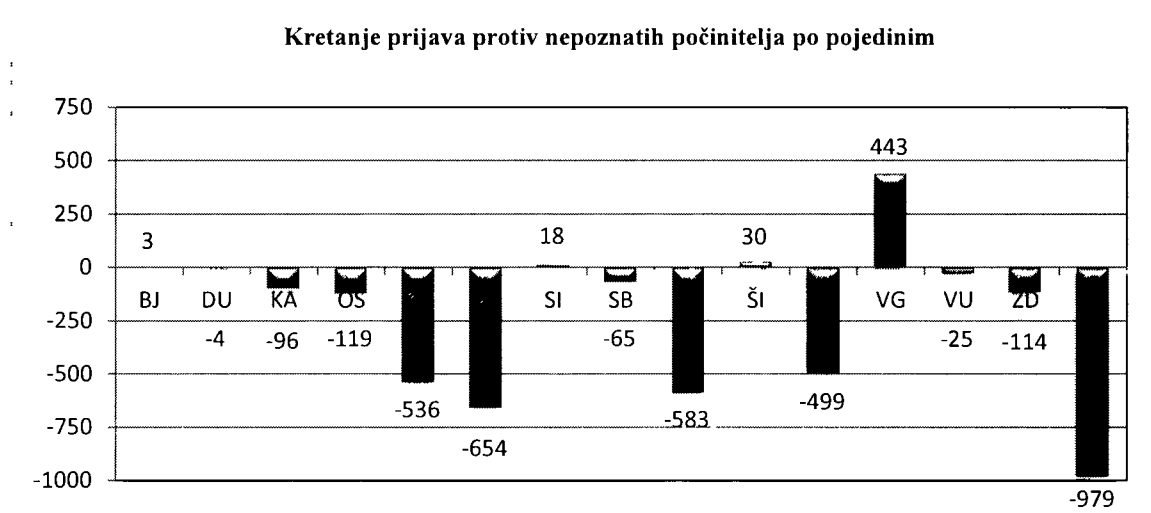
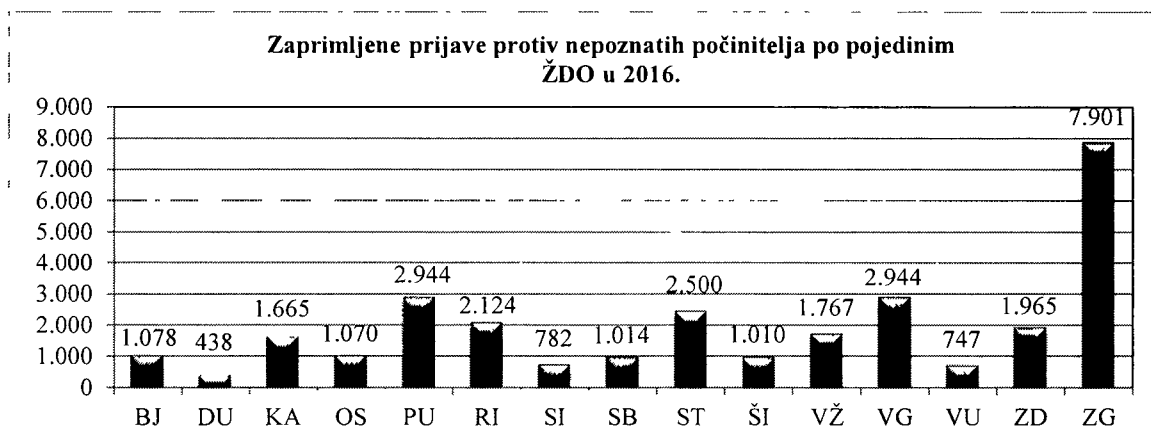
Kretanje broja kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja kaznenih djela u proteklih pet godina vidljivo je iz grafičkog prikaza koji se daje u nastavku.

Iz prikaza je vidljivo kako je u razdoblju od 2012. do 2014. bio prisutan trend pada prijave protiv nepoznatih počinitelja. Navedeni trend je prekinut 2015. uslijed rasta broja prijava za kaznena djela protiv imovine koji je uzrokovalo stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona iz svibnja 2015., kojim je vrijednost ukradene imovine za koju se kazneni postupak pokreće po privatnoj tužbi smanjena s 2.000,00 kn na 1.000,00 kn, što je posljedično dovelo do rasta broja prijava za imovinska kaznena djela za koja se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti.

Iako se očekivalo da će porast broja prijava protiv nepoznatih počinitelja za kaznena djela protiv imovine biti nastavljen i u 2016., do toga ipak nije došlo, već je primjetan novi pad ukupnog broja prijava protiv nepoznatih počinitelja. Navedeno je rezultat pada broja kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja za imovinska kaznena djela, za koja je u 2016. zaprimljeno 2.915 prijava manje nego u 2015. Iz navedenoga slijedi da se pad kriminaliteta nepoznatih počinitelja u najvećem dijelu može pripisati padu broja prijava protiv nepoznatih počinitelja za imovinska kaznena djela, što se u jednom dijelu može objasniti i očito pojačanom otkrivačkom djelatnosti policije.

Imajući u vidu gore navedene podatke, u nastavku se daje prikaz kretanja kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja u 2016. po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima.

Uspoređujući podatke iz gore navedenih prikaza sa prošloizvještajima, razvidno je da većina županijskih državnih odvjetništava u 2016. bilježi pad broja kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja, i to upravo iz prije navedenih razloga. Odstupanje je vidljivo u odnosu na Županijsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici, no, isto se može objasniti promjenama u mjesnoj nadležnosti ovog državnog odvjetništva od 1. travnja 2015., a koja su u 2016. imala odraz na cijelo izvještajno razdoblje. Kao i ranijih godina, najveći broj prijava i dalje je zaprimljeno na Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu (7.901), na koje otpada 26,4% ukupnog broja prijava protiv nepoznatih počinitelja. Po broju prijava u 2016. slijede ga Županijska državna odvjetništva u Puli (2.944), Velikoj Gorici (2.944), Splitu (2.500) i Rijeci (2.124).

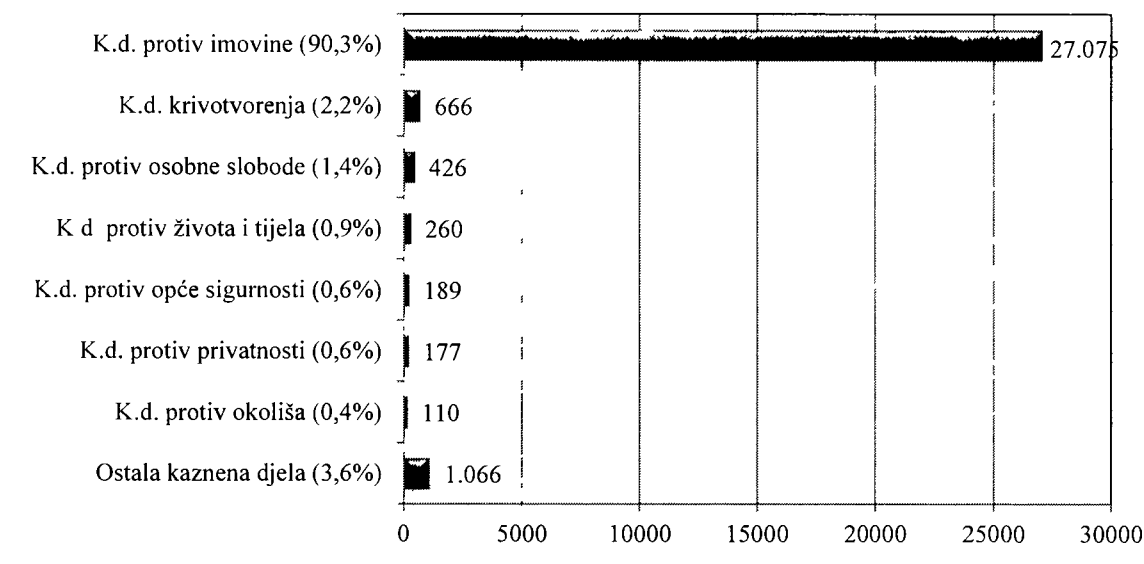
Pri analizi kretanja kriminaliteta nepoznatih počinitelja kaznenih djela bitno je osvrnuti se i na podatke o uspješnosti u otkrivanju počinitelja kaznenih djela. U cilju otklanjanja eventualnih neusklađenosti oko ocjene uspješnosti policije u otkrivanju počinitelja kaznenih djela u cjelini, ovdje valja naglasiti kako podaci o postotku otkrivenosti počinitelja koji se navode u nastavku ovog Izvješća nisu usporedivi sa podacima koje o uspješnosti u otkrivanju počinitelja kaznenih djela u cjelini iskazuje policija. Naime, u većini slučajeva policija nadležnom državnom odvjetništvu podnosi prijavu protiv poznatog počinitelja, koji je otkriven ubrzo nakon počinjenja kaznenog djela, a koja kaznena prijava se upisuje u upisnik poznatih počinitelja kaznenih djela. Ovakve kaznene prijave u državnom odvjetništvu se ne evidentiraju kao kaznene prijave protiv nepoznatih počinitelja, dok se u statističkim podacima policije opravdano iskazuju kao otkrivanje počinitelja koji je bio nepoznat u trenutku počinjenja djela. Nasuprot tome, ako počinitelj nije poznat u vrijeme podnošenja kaznene prijave, državna odvjetništva takve prijave upisuju u upisnik kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja kaznenog djela, a za koje se u nastavku daju podaci o uspješnosti u naknadnom otkrivanju počinitelja.

Kao što je već navedeno, tijekom 2016. zaprimljeno je 29.969 kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja, od kojih je tijekom izvještajnog razdoblja otkriven 2.861 počinitelj kaznenih djela, iz čega slijedi da je uspješnost u otkrivanju iznosila 9,5%, što je na razini ranijih godina. U istom razdoblju otkriveni su i počinitelji 3.080 kaznenih djela iz ranijih izvještajnih razdoblja, što predstavlja značajan porast u odnosu na 2015., kada je otkriveno 1.406 počinitelja ovih kaznenih djela. Najmanja je otkrivenost počinitelja imovinskih delikata, kod kojih je zbog prirode samih kaznenih djela, načina njihova počinjenja i nedostatka tragova otežano naknadno pronalaženje počinitelja. Na kraju valja istaknuti da se uspješnost otkrivanja počinitelja kaznenih djela protiv života i tijela iz Glave X. Kaznenog zakona posebno analizira u poglavlju 3.1.2.2.2. Izvješća, pa se ovdje ne iznosi.

3.1.1.2.2. Struktura kriminaliteta nepoznatih počinitelja kaznenih djela

Struktura kaznenih prijava koje su tijekom 2016. zaprimljene protiv nepoznatih počinitelja ne odstupa u bitnome od strukture kriminaliteta nepoznatih počinitelja iz ranijih godina. Ista je vidljiva iz grafičkog prikaza koji slijedi u nastavku.

Struktura kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja u 2016.

Analizirajući podatke iz grafičkog prikaza, vidljivo je da se većina prijava odnosi na kaznena djela protiv imovine, koja u ukupnom kriminalitetu nepoznatih počinitelja sudjeluju sa 90,3%. Tijekom 2016. za ova je kaznena djela zaprimljeno 27.075 prijava protiv nepoznatih počinitelja, time da kod imovinskih delikata i dalje većinu čine kaznene prijave zbog kaznenog djela teške krađe iz članka 229. Kaznenog zakona s 12.236 prijava i kaznenog djela krađe iz članka 228. Kaznenog zakona s 11.548 prijava, dok je za ostala kaznena djela protiv imovine zaprimljena 3.291 prijava.

Kaznena djela iz drugih glava Kaznenog zakona u strukturi kriminaliteta nepoznatih počinitelja slabije su zastupljena. Nakon kaznenih djela protiv imovine, po zastupljenosti slijede kaznena djela krivotvorenja iz Glave XXVI. Kaznenog zakona s ukupno zaprimljenih 666 prijava (2,2%), a slijede ih kaznena djela protiv osobne slobode iz Glave XIII. Kaznenog zakona s ukupno zaprimljenih 426 prijava (1,4%). Za kaznena djela protiv života i tijela iz Glave X. Kaznenog zakona zaprimljeno je 260 prijava protiv nepoznatih počinitelja (0,9%), a po zastupljenosti ih slijede kaznena djela protiv opće sigurnosti iz Glave XXI. Kaznenog zakona, za koja je zaprimljeno 189 prijava (0,6%) te kaznena djela protiv privatnosti iz Glave XIV. Kaznenog zakona s ukupno zaprimljenih 177 prijava (0,6%). Na kraju valja dodati da je za kaznena djela protiv okoliša iz Glave XX. Kaznenog zakona zaprimljeno 110 prijava (0,4%), dok ostala kaznena djela u ukupnom kriminalitetu nepoznatih počinitelja sudjeluju s neznatnim omjerima, pa se iskazuju zbirno.

3.1.2. Kriminalitet odraslih osoba

3.1.2.1. Rad državnih odvjetništava i odluke u kaznenim predmetima

Državna odvjetništva su tijekom 2016. zadržala visoku ažurnost u radu koju su pokazivala i u ranijim razdobljima. Usprkos povećanom prilivu novih kaznenih prijava protiv odraslih počinitelja (33.612), pa tako i povećanju ukupnog broja prijava u radu (41.748), pojačanim angažmanom u proteklom je izvještajnom razdoblju riješeno ukupno 32.797 prijava ili 11,1%

više nego tijekom 2015., čime je ažurnost u radu zadržana na visokih 78,6% riješenih prijava. Iz navedenog proizlazi da bi tzv. neriješenih prijava bilo 21,4%, odnosno protiv 8.951 osobe. Međutim, velika većina neriješenih prijava, u odnosu na 8.652 osobe (96,7%) odnosi se na prijave u kojima je na kraju izvještajnog razdoblja bilo u tijeku provođenje izvida ili dokaznih radnji, pa iste nisu niti mogle biti riješene, već u istima državno odvjetništvo, policija ili druga relevantna tijela još provode određene radnje, budući nisu prikupljeni svi podaci koji su potrebni za donošenje državnoodvjetničke odluke. A broj odraslih osoba u odnosu na koje nije donesena državnoodvjetnička odluka, a prikupljeni su svi relevantni podaci za istu, iznosi samo 299, odnosno 0,7% svih prijava koja su državna odvjetništva tijekom 2016. imala u radu. Kada se tome pridoda činjenica da se većina kaznenih prijava rješava unutar tri mjeseca od njihova upisivanja u upisnik kaznenih prijava, dakle, prije proteka polovice zakonskog roka za rješavanje kaznene prijave iz članka 206.b Zakona o kaznenom postupku, proizlazi da se i kod tog neznatnog broja radi očito o prijavama u kojima je rad na prikupljanju svih potrebnih podataka bio dovršen krajem 2016. Slijedom navedenog, osnovano se može zaključiti da državna odvjetništva i dalje ažurno postupaju po zaprimljenim prijavama i svoje odluke donose i u zakonskom i u primjerenom roku, a što se analizira i u slijedećem poglavlju.

No za spomenuti je i na ovom mjestu, gdje se iznose podaci za rad državnih odvjetništava općenito, kako je člankom 206.b Zakona o kaznenom postupku propisano da je državni odvjetnik dužan donijeti odluku o kaznenoj prijavi u roku od šest mjeseci od dana njenog upisa u upisnik kaznenih prijava. Iako se većina kaznenih prijava rješava prije isteka navedenog roka, od čega značajan dio i odmah po izvršenim provjerama navoda iz prijave, ipak neke prijave nije moguće riješiti niti u navedenom (instruktivnom) zakonskom roku. Da bi državni odvjetnik mogao donijeti odluku povodom podnesene kaznene prijave, potrebno je prethodno prikupiti podatke koji mu omogućuju ocjenu osnovanosti iznesenih navoda. Uslijed objektivnih poteškoća koje se u praksi javljaju pri prikupljanju potrebnih podataka, neke prijave nije moguće riješiti u zakonskom roku. Primjerice, navedeno je slučaj kada se potrebni podaci prikupljaju putem međunarodne pravne pomoći, koja se može odužiti, ili kada je nužno pribaviti izjave osoba koje su nedostupne pravosudnim tijelima i tijelima redarstvene vlasti. I drugi objektivni razlozi (npr. potreba prikupljanja opsežne materijalne dokumentacije od raznih tijela i slično) znaju dovesti do prekoračenja instruktivnog roka za donošenje odluke o kaznenoj prijavi, no to nikako ne znači da se po nekim prijavama ne postupa, već upravo suprotno. Ne samo da se po tim prijavama postupa, već se takvi kazneni predmeti unutar državnog odvjetništva i posebno prate, kako u okviru nadzorne funkcije državnog odvjetnika i višeg državnog odvjetnika, tako i povodom pritužbi podnositelja prijave, oštećenika ili žrtve. Osim toga, državni odvjetnici, prateći rad u svojim odvjetništvima, utvrđuju da li je do prekoračenja roka za rješavanje prijave došlo zbog objektivnih razloga ili zbog eventualne nemarnosti zamjenika državnog odvjetnika, pa ukoliko se radi o nemarnosti zamjenika zaduženog za rad na spisu, ti se podaci unose u njegov osobni spis i imaju utjecaja kod ocjenjivanja rada, a u težim slučajevima imaju za posljedicu i izvanredni pregled rada te pokretanje stegovnog postupka.

U nastavku se daju detaljniji podaci o radu državnih odvjetništava u predmetima protiv odraslih počinitelja, dok se postupanje u predmetima kaznenopravne zaštite djece te predmetima protiv mlađih punoljetnih osoba i maloljetnika posebno obrađuje zbog posebnosti u navedenim kaznenim postupcima. Također se u posebnim poglavljima analizira rad u predmetima protiv pravnih osoba, kao i u predmetima iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Tijekom 2016. državna odvjetništva su osim odluka u predmetima provodila i velik broj dokaznih radnji te prisustvovalo ročištima i raspravama na nadležnim sudovima. Stoga se u nastavku daje tabelarni prikaz broja i vrste provedenih dokaznih radnji, kao i prikaz broja ročišta i rasprava kojima su sukladno stvarnoj nadležnosti prisustvovala državna odvjetništva.

		Dokazne radnje DO	UKUPNO
ODO	Radnje DO - dežurstvo, redovno	Očevid	171
		Prvo ispitivanje okr.	13.109
		Ispitivanje svjedoka	14.616
		Druge radnje	5.405
		UKUPNO	33.301
ŽDO	Radnje DO - dežurstvo, redovno	Očevid	134
		Prvo ispitivanje okr.	1.112
		Ispitivanje svjedoka	2.439
		Druge radnje	1.389
		UKUPNO	5.074
USKOK	Radnje DO - dežurstvo, redovno	Očevid	-
		Prvo ispitivanje okr.	494
		Ispitivanje svjedoka	966
		Druge radnje	86
		UKUPNO	1.546
SVEUKUPNO	Radnje DO - dežurstvo, redovno	Očevid	305
		Prvo ispitivanje okr.	14.715
		Ispitivanje svjedoka	18.021
		Druge radnje	6.880
		UKUPNO	39.921

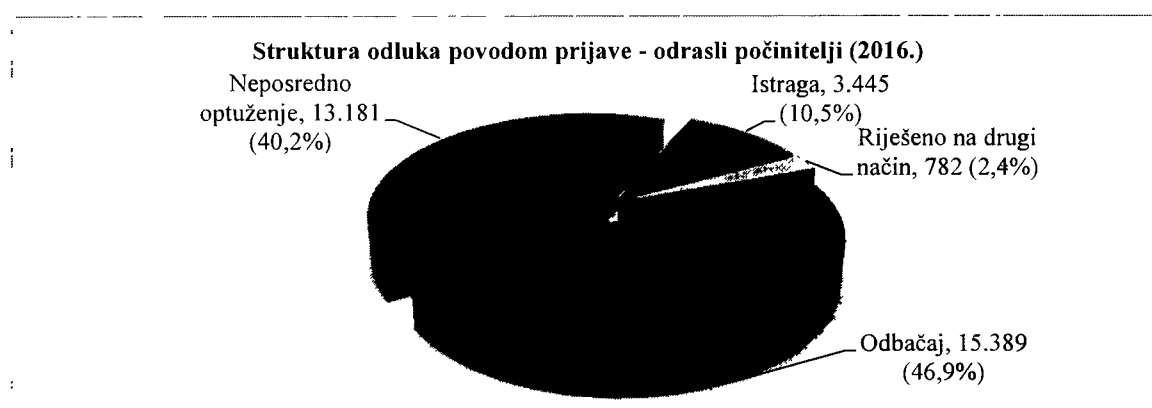
Ročišta i rasprave	Broj
ODO	41.783
ŽDO	4.838
USKOK	1.011
UKUPNO	47.632

3.1.2.1.1. Odluka povodom prijave

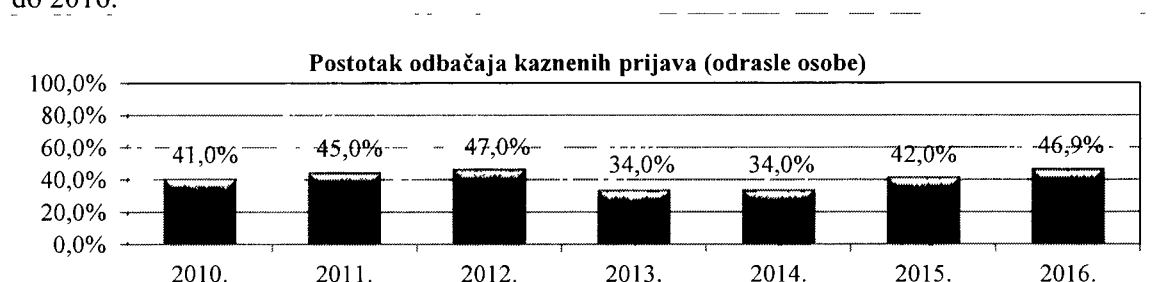
Tijekom 2016. zaprimljeno je 33.612 prijava protiv odraslih počinitelja, a kada se tome pribroji i 8.136 prijava koje su ostale u radu iz ranijih razdoblja, slijedi da su državna odvjetništva tijekom proteklog razdoblja u radu imala 41.748 prijava protiv odraslih počinitelja. Uspoređujući navedeno s prethodnim izvještajnim razdobljem (37.653 ukupno prijave u radu u 2015.), vidljiv je ponovni rast broja prijave u radu od 10.9%.

Tijekom 2016. povećan je i broj riješenih prijava. Naime, u proteklom razdoblju riješeno je 32.797 prijave ili 78,6% svih prijave u radu, od čega 32.015 (97,6%) donošenjem odluke, a 782 (2,4%) na drugi način (spajanjem predmeta, ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu i sl.). Uspoređujući podatke s 2015. (kada je riješeno 29.516 prijave), vidljivo je da je tijekom 2016. riješeno 3.281 prijave više, ili 11,1% više, što govori u prilog povećanoj ažurnosti u radu državnih odvjetništava.

Na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je neriješeno 8.951 prijava protiv odraslih počinitelja (21,4%), od čega se najveći dio (96,7%) odnosi na prijave u kojima je u tijeku provođenje izvida. Naime, da bi državna odvjetništva mogla donijeti odluku povodom podnesene kaznene prijave, za to moraju biti ispunjeni određeni uvjeti odnosno prikupljeni podaci koji su nužni za donošenje ocjene o osnovanosti prijave. Kada su same prijave nedostatno argumentirane (ovo je posebice slučaj kod prijave koje podnose oštećenici osobno i građani) ili kada je potrebno provjeriti navode iz podnesene prijave, provode se izvidi, tijekom kojih se prikupljaju podaci od drugih tijela i pravnih osoba koji su potrebni za donošenje odluke. Izvide u većini slučajeva po nalogu državnog odvjetnika provodi policija, a samo u manjem broju slučajeva državni odvjetnik sam, pa ažurnost državnog odvjetništva u konačnici ovisi i o ažurnosti drugih tijela, što se očituje u broju prijave povodom kojih nije bilo moguće donijeti državnoodvjetničku odluku. Značajan podatak ovdje predstavlja, međutim, broj od samo 299 neriješenih prijave u državnim odvjetništvima, a nakon što su prikupljeni podaci potrebni za odluku, a što je u svim prijavama u radu u 2016. zanemariv udio od tek 0,7%. U nastavku se daje grafički prikaz strukture odluka koje su državna odvjetništva donosila povodom prijave protiv odraslih počinitelja koje su imala u radu tijekom 2016.

Kao što je vidljivo iz gore navedenog prikaza, tijekom 2016. najzastupljenija odluka bilo je rješenje o odbačaju kaznene prijave, koje je doneseno u odnosu na 15.389 prijavljenih osoba (46,9%), dok je protiv 13.181 osobe podignuta neposredna optužnica (40,2%). Rješenje o provođenju istrage doneseno je protiv 3.445 osoba (10,5%), a svega 782 prijave su riješene na drugi način (2,4%). U odnosu na 2015., struktura odluka povodom prijave u 2016. donekle je izmijenjena uslijed porasta broja odbačenih prijave, a koji se može pripisati porastu ukupnog broja prijave za kaznena djela za koja je i inače karakterističan visok postotak odbačaja (kaznena djela protiv osobne slobode, kaznena djela protiv imovine, kaznena djela protiv pravosuđa), koje u pretežitom dijelu podnose fizičke osobe, a što je dovelo i do porasta u zastupljenosti ovih odluka u strukturi odluka protiv odraslih počinitelja. U nastavku se daje grafički prikaz postotka odbačaja kaznenih prijave protiv odraslih osoba u razdoblju od 2010. do 2016.

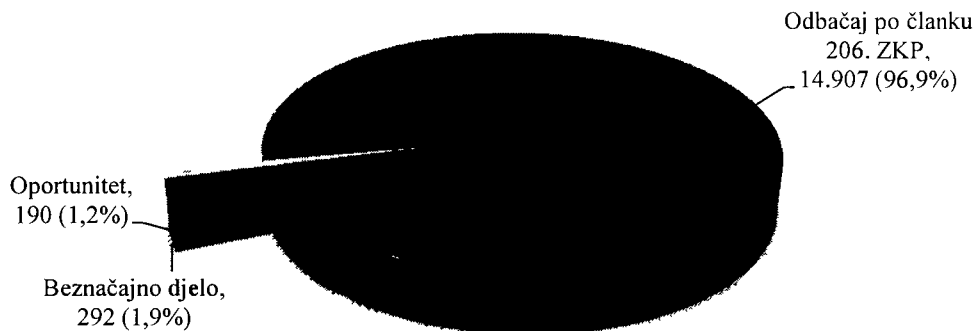
Iz grafičkog prikaza je vidljivo da je postotak odbačaja kaznenih prijava protiv odraslih počinitelja oscilirao u proteklih sedam godina od 34% do 47%, time da je u razdoblju od 2010. do 2012. bio u porastu, da bi 2013. i 2014. pao na 34%, kada počinje ponovni rast udjela ovih odluka, koji je u 2016. iznosio 46,9%. Kao što je već rečeno, porast udjela rješenja o odbačaju u ukupnom broju odluka u 2016. može se objasniti povećanim prilivom prijava za kaznena djela protiv osobne slobode, kaznena djela protiv imovine i kaznena djela protiv pravosuđa, kod kojih je odbačaj kao državnoodvjetnička odluka svake godine značajno zastupljen. Pri tome, zadržan je i relativno visok udio rješenja o odbačaju kod kaznenih djela protiv gospodarstva i kaznenih djela protiv službene dužnosti, što je zajednički dovelo do porasta udjela odbačaja u cjelini. Razlozi za visok postotak odbačaja kod pojedinih kaznenih djela pojašnjavaju se u dijelovima Izvješća koje se odnose na kaznena djela iz pojedine Glave Kaznenog zakona, dok se ovdje općenito navode samo neki od razloga i osnova za donošenje rješenja o odbačaju.

Jedan od osnovnih razloga za visok postotak odbačaja kaznenih prijava je struktura podnesenih prijava. Naime, valja razlikovati prijave koje državnom odvjetništvu podnosi policija, a koje su uglavnom argumentirane i potkrijepljene činjenicama i dokazima na temelju kojih državni odvjetnik može donijeti odluku o daljnjem postupanju, od kaznenih prijava koje podnose druge osobe (pravne osobe, građani, oštećenici i slično). Većina kaznenih prijava drugih osoba podnesena je bez ikakve pravne osnove, često za ponašanja koja, iako prema ocjeni podnositelja imaju obilježje kaznenog djela, uopće ne spadaju u sferu kaznenog pravosuđa, već se radi o neriješenim imovinsko-pravnim ili građansko-pravnim odnosima, koja podnositelji nastoje rješavati i na ovaj način. Obzirom da je državno odvjetništvo dužno postupati i po ovakvim prijavama, odnosno po istima donijeti državnoodvjetničku odluku, nakon provjere navoda podnositelja i utvrđivanja da se ne radi o postupanju koje se može podvesti pod neko od kaznenih djela za koje se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti, odnosno, da nisu ostvarena bilo subjektivna bilo objektivna obilježja prijavljenih kaznenih djela, donosi rješenje o odbačaju kaznene prijave. Obzirom da kaznene prijave podnesene od drugih osoba predstavljaju većinu ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava, te da se većina tih prijava zbog opisanih razloga odbacuje, navedeno u konačnici ima za posljedicu relativno veliku zastupljenost rješenja o odbačaju u ukupnom broju donesenih odluka. Nasuprot tome, prijave podnesene od strane policije odbacuju se puno rjeđe, no, kako su ovakve prijave po broju u manjini, ne mogu bitnije utjecati na smanjenje postotka odbačenih prijava u cjelini.

Nadalje, povlačenje prijedloga za progon kod kaznenih djela kod kojih je postojanje ovakvog prijedloga preduvjet za kazneni progon počinitelja također je jedan od razloga koji dovode do donošenja rješenja o odbačaju kaznene prijave. Navedeno je posebice prisutno kod kaznenih djela prijetnje iz članka 139. stavka 2. Kaznenog zakona i oštećenja tuđe stvari iz članka 235. stavka 1. Kaznenog zakona, kod kojih oštećenici povuku prijedlog za progon, što nužno rezultira odbacivanjem kaznene prijave. Dodatan razlog za odbacivanje kaznene prijave je i korištenje prava na uskratu svjedočkog iskaza od strane oštećenika koji su s okrivljenikom u bliskom odnosu, a što rezultira nedostatkom dokaza i u konačnici donošenjem rješenja o odbačaju kaznene prijave (npr. kod kaznenih djela nanošenja tjelesnih ozljeda bliskim osobama i slično).

Radi cjelovite analize potrebno je razmotriti i osnove iz kojih se kaznene prijave odbacuju. Navedeno je vidljivo iz grafičkog prikaza koji se daje u nastavku.

Struktura rješenja o odbačaju kaznene prijave - odrasli počinitelji (2016.)

Iz navedenog prikaza proizlazi da je od 15.389 rješenja o odbačaju kaznenih prijava protiv odraslih osoba njih 14.907 (96,9%) odbačeno zbog postojanja jednog od razloga navedenih u članku 206. Zakona o kaznenom postupku (prijavljeno djelo nije kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, postoje okolnosti koje isključuju kazneni progon, postoje okolnosti koje isključuju krivnju, nema osnovane sumnje da je osumnjičenik počinio prijavljeno kazneno djelo, prijava nije vjerodostojna). Samo 292 prijave (1,9%) odbačene su primjenom članka 33. Kaznenog zakona, odnosno, uz primjenu instituta beznačajnog kaznenog djela. Sukladno citiranoj odredbi, iako su ostvarena obilježja kaznenog djela, ako je stupanj počiniteljeve krivnje nizak, djelo nije imalo posljedice ili su posljedice neznatne i ne postoji potreba kažnjavanja počinitelja, smatra se da nema kaznenog djela. Za razliku od navedenog, odbačaj iz razloga oportuniteta primjenjuje se kada je kazneno djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina počinjeno, pa iako postoji osnovana sumnja da je prijavljena osoba počinitelj, zbog okolnosti počinjenja djela ili interesa oštećenika, državni odvjetnik smatra da nema potrebe za vođenjem postupka, ili da se izvršenjem obaveza navedenih u zakonu može postići svrha i bez vođenja postupka. Odbačaj kaznene prijave prema načelu oportuniteta (svrhovitosti) tijekom 2016. je primijenjen prema svega 190 odraslih počinitelja (1,2%), time da valja istaknuti kako se u pravilu radi o primjeni tzv. "uvjetovanog oportuniteta", kod kojeg je počinitelj prije donošenja rješenja o odbačaju kaznene prijave dužan izvršiti određenu obvezu (npr. naknaditi štetu prouzročenu kaznenim djelom, uplatiti određeni iznos u humanitarne svrhe, platiti dospjelo uzdržavanje i nastaviti plaćati dospjele obveze i slično). Vidljivo je da je kod odraslih počinitelja ovaj institut prisutan tek neznatno, a najčešće kod kaznenog djela povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 172. Kaznenog zakona, a obzirom da u praksi predstavlja efikasno sredstvo za namirenje štete oštećeniku bez kažnjavanja počinitelja i potrebe vođenja kaznenog postupka, s njegovom primjenom treba nastaviti i u idućim razdobljima.

Vezano za problematiku odbačaja kaznenih prijava, na kraju valja istaknuti da su državna odvjetništva i tijekom 2016. postupala sukladno članku 55. Zakona o kaznenom postupku i rješenja o odbačaju kaznenih prijava dostavljala oštećenicima zajedno s poukom o pravu da u roku od osam dana mogu preuzeti kazneni progon. Ukoliko oštećenik smatra da doneseno rješenje nije osnovano, ostaje mu mogućnost da pred nadležnim sudom sam preuzme kazneni

progon počinitelja i na opisani način odluku državnog odvjetništva neizravno podvrgne sudskoj kontroli. Preuzimanje kaznenog progona od strane oštećenika nije dozvoljeno ukoliko je kaznena prijava odbačena uz primjenu načela oportuniteta, no, u tom slučaju oštećeniku ostaje mogućnost podnijeti pritužbu višem državnom odvjetniku, koji će u okviru instancijske kontrole ocijeniti zakonitost i osnovanost donesenog rješenja. Što se tiče predmeta u kojima nema izravnog oštećenika (npr. koruptivna kaznena djela), a u kojima je kaznena prijava odbačena, podnositelju prijave ostavljena je mogućnosti podnošenja prigovora, povodom kojeg se provodi nadzor nad radom državnog odvjetništva i ocjenjuje osnovanost prigovora, a o ovoj odluci pisano se obavještava podnositelj.

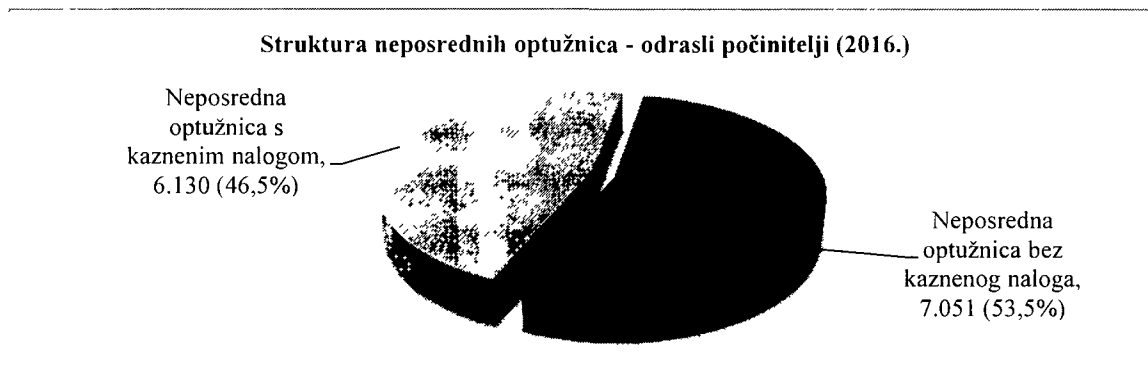
Nakon rješenja o odbačaju, u strukturi odluka povodom kaznenih prijava protiv odraslih počinitelja slijede neposredne optužnice, koje su tijekom 2016. podignute protiv 13.181 osobe (40,2% ukupnog broja odluka povodom prijave). Uspoređujući navedene podatke s ranijim razdobljem (12.701 neposredna optužnica u 2015.), vidljiv je porast broja neposrednih optuženja od 3,8%, a što se može objasniti i povećanim prilivom kaznenih prijava protiv ove skupine počinitelja tijekom 2016.

Ovdje valja napomenuti da sukladno Zakonu o kaznenom postupku treba razlikovati neposredne optužnice od onih koje su podignute nakon provođenja istrage, pa se iste u statističkim podacima prikazuju odvojeno. Iako je podizanje neposredne optužnice dozvoljeno za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora do 15 godina, ova se odluka rijetko donosi kod težih kaznenih djela, obzirom na potrebu sveobuhvatnog provođenja dokaznih radnji radi utvrđivanja činjenica i pribavljanja dokaza o kaznenom djelu i počinitelju, koje je moguće samo u okviru istrage. Stoga se institut neposredne optužnice u praksi najčešće primjenjuje kod kaznenih djela za koja je kao kazna propisana novčana kazna ili kazna zatvora u trajanju do 5 godina, a koja su i najbrojnija u strukturi prijavljenog kriminaliteta odraslih počinitelja.

Kod neposrednih optužnica valja posebno istaknuti da su državna odvjetništva tijekom 2016. u odnosu na 6.130 osoba (46,5% ukupnog broja neposrednih optuženja) zatražila od sudova izdavanje kaznenog naloga. Udio optužnica s kaznenim nalogom na razini je prethodnog izvještajnog razdoblja (47% u 2015.), time da ovaj institut valja koristiti i u idućim razdobljima, jer se radi o efikasnom sredstvu za ubrzanje kaznenih postupaka i smanjenje troškova njihova provođenja.

Ako sud optužnicu za zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga ocijeni zakonitom i osnovanom, bez provođenja rasprave donosi presudu o izdavanju kaznenog naloga i okrivljeniku izriče kaznenu sankciju koju je predložilo državno odvjetništvo, a koja presuda postaje pravomoćna ukoliko okrivljenik ne podnese prigovor. Praksa primjene ovog instituta pokazuje da se okrivljenici u većini slučajeva ne odlučuju na podnošenje prigovora, čime se u tim predmetima izbjegava vođenje rasprave i skraćuje kazneni postupak, smanjuju troškovi njegova provođenja, ali i daje mogućnost okrivljeniku da prihvati kaznu predloženu po državnom odvjetniku, koja je svakako manja od one koju će državni odvjetnik tražiti ukoliko dođe do održavanja rasprave. Na kraju treba dodati da primjena instituta kaznenog naloga utječe i na ažurnost općinskih sudova, koji bi bez njegove primjene teško postizali ažurnost i efikasnost koja im je uz taj institut omogućena.

Gore navedena struktura neposrednih optužnica u 2016. vidljiva je i iz grafičkog prikaza koji se daje u nastavku.

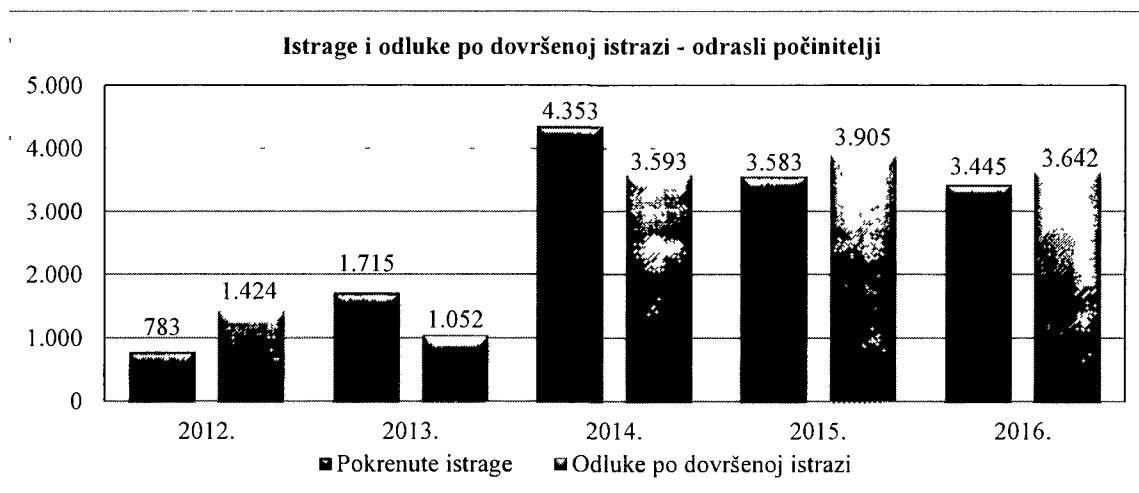

Vezano za strukturu odluka povodom kaznenih prijava protiv odraslih počinitelja, na kraju treba navesti da je tijekom 2016. doneseno 3.445 rješenja o provođenju istrage, iz čega slijedi da ova vrsta odluka u ukupnoj strukturi odluka povodom prijava podnesenih protiv odraslih osoba sudjeluje s 10,5%, što nije bitno odstupanje od prethodnog izvještajnog razdoblja (12% u 2015.). Detaljniji podaci o istragama i odlukama po dovršenoj istrazi daju se u nastavku Izvješća.

3.1.2.1.2. Istraga i odluka po dovršenoj istrazi

Zakonom o kaznenom postupku propisano je da se istraga provodi za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od 5 godina, osim ako su ostvareni uvjeti za podizanje neposredne optužnice. Podizanje neposredne optužnice za navedena kaznena djela moguće je ako rezultati provedenih radnji koji se odnose na kazneno djelo i počinitelja daju dovoljno osnova za takvu odluku, time da valja naglasiti da su slučajevi u kojima državni odvjetnik kod težih kaznenih djela ima dovoljno dokaza za podizanje optužnice i bez provođenja istrage rijetkost, jer je u većini slučajeva potrebno provesti dokazne radnje (npr. ispitati svjedoke, provesti vještačenje i slično), u kojem slučaju državni odvjetnik mora provesti istragu. Stoga je provođenje istrage za kaznena djela sa zapriječenom kaznom zatvora težom od 5 godina pravilo, a ne iznimka, pa rad na ovim predmetima znatno opterećuje državna odvjetništva.

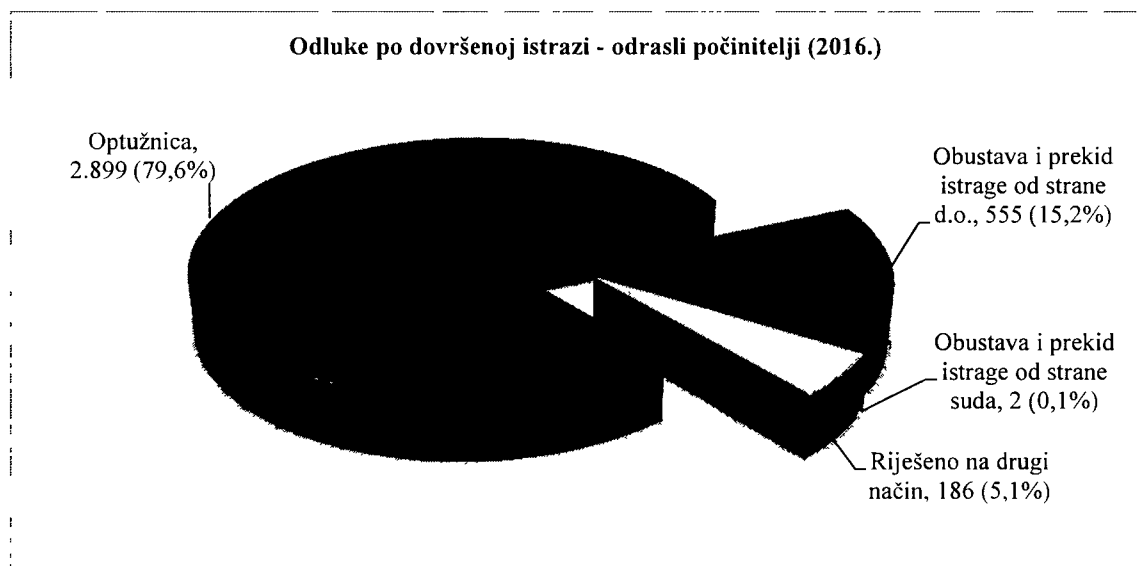
U nastavku se daje grafički prikaz broja pokrenutih istraga protiv odraslih počinitelja i donesenih odluka nakon dovršene istrage u razdoblju od 2012. do 2016.

Vidljiv je znatan rast broja pokrenutih istraga, a samim time i odluka koje su donesene po dovršenoj istrazi, tijekom 2014. u odnosu na ranije godine, a razlog za navedeno je stupanje na snagu V. novele Zakona o kaznenom postupku u prosincu 2013. Navedena novela znatno je proširila obvezu provođenja istrage, koja je do tada bila obvezna samo za kaznena djela za koja je zapriječen dugotrajni zatvor, a što se odrazilo na broj pokrenutih istraga tijekom 2014., ali i u idućim izvještajnim razdobljima. Valja ponoviti kako su dodano opterećenje za državna odvjetništva predstavljale i nedovršene istrage koje su provodili istražni suci po odredbama ranijeg zakona, a koje su tijekom 2014. dostavljene na daljnje postupanje nadležnim državnim odvjetništvima (navedene istrage nisu uključene u gore navedene podatke, a radi se o 352 predmeta protiv 889 okrivljenika). Visok broj istraga nastavljen je i tijekom 2015. i 2016., no, primjetno je da se broj pokrenutih istraga u navedenom razdoblju stabilizirao, uz manje oscilacije na godišnjoj razini.

Kao što je već ranije navedeno, tijekom 2016. državna su odvjetništva donijela rješenje o provođenju istrage protiv 3.445 odraslih počinitelja. Uspoređujući navedeno s prethodnim izvještajnim razdobljem, riječ je o manjem padu broja pokrenutih istraga (3.583 pokrenute istrage u 2015.) od -3,9%, no, kako se ne radi o znatnom odstupanju, isto se može pripisati uobičajenim oscilacijama u strukturi kriminaliteta, a samim time i broju pokrenutih istraga na godišnjoj razini. U istom razdoblju dovršene su 3.632 istrage, dok je na kraju izvještajnog razdoblja ostalo u radu 1.488 istraga.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture odluka koje su tijekom 2016. donesene nakon dovršetka istrage.

Tijekom 2016. državna odvjetništva su nakon dovršene istrage donijela odluke u odnosu na 3.642 odrasla počinitelja kaznenih djela, od čega 2.899 optužnica (79,6%) i 555 rješenja o obustavi ili prekidu istrage (15,2%), dok je na drugi način (ustup, spajanje postupaka i slično) riješeno 186 istraga (5,1%). Svega 2 istrage (0,1%) obustavljene su ili prekinute po rješenju nadležnog suda. Struktura odluka ne pokazuje bitna odstupanja u odnosu na 2015., pa su i nadalje najzastupljenije optužnice, što pokazuje da je odluka državnog odvjetnika o provođenju istrage u velikoj većini slučajeva bila osnovana, obzirom da je osnovana sumnja

da je okrivljenik počinio kazneno djelo potvrđena rezultatima dokaznih radnji koje su provedene tijekom istrage. Istovremeno, iz podataka o broju donesenih rješenja o obustavi i prekidu istrage od strane državnih odvjetnika, primjetno je da državni odvjetnici zadržavaju kritički odnos spram prikupljenih dokaza i tek nakon pomne analize predmeta donose odluku o podizanju optužnice. Optužnice se podižu samo kada je tijekom istrage prikupljeno dovoljno podataka koji ukazuju na zaključak da je upravo okrivljenik počinitelj kaznenog djela, čime se u konačnici sudovi ne opterećuju predmetima u kojima državno odvjetništvo nema opravdanog razloga očekivati izricanje osuđujuće presude.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je i u svojim izvješćima za 2014. i 2015. upozoravalo na poteškoće koje proizlaze iz trenutnih zakonskih rješenja koja se odnose na rokove za završetak istrage i rokove za donošenje državnoodvjetničke odluke nakon dovršene istrage. No, obzirom da se radi o pitanju koje ima znatan utjecaj na svakodnevni rad državnih odvjetništava, smatramo potrebnim i u ovom Izvješću ponovno ukazati na probleme s kojima se susrećemo.

Člankom 229. Zakona o kaznenom postupku propisano je da državni odvjetnik istragu mora završiti u roku od šest mjeseci. U složenim predmetima istragu je moguće produljiti za još šest mjeseci, o čemu odlučuje viši državni odvjetnik, a u posebno složenim i teškim predmetima, Glavni državni odvjetnik može rok završetka istrage produljiti za godinu dana.

Međutim, u praksi su uobičajene situacije u kojima se istraga ne može završiti niti u produljenim rokovima, kako zbog složenosti samog predmeta, tako i zbog objektivnih okolnosti na koje državno odvjetništvo ne može utjecati (npr. pribavljanje dokaza putem međunarodne pravne pomoći za koje je potrebno dulje vrijeme). Pri tome valja napomenuti da se početak roka za završetak istrage prema važećem zakonskom rješenju računa od donošenja rješenja o provođenju istrage, protiv kojeg je dopuštena žalba. Iako je propisano da žalba ima suspenzivan učinak samo za vrijeme od osam dana od podnošenja, kada bi državni odvjetnik i nakon tog roka, a prije donošenja odluke o žalbi od strane suca istrage, nastavio s provođenjem dokaznih radnji, u slučaju usvajanja žalbe te radnje ne bi bile valjane i ne bi se mogle koristiti u daljnjem postupku. Upravo iz navedenog razloga, državna odvjetništva ne nastavljaju s provođenjem istrage sve do pravomoćnosti rješenja o provođenju istrage, za koje vrijeme i dalje teku rokovi za završetak istrage. U praksi su prisutni i slučajevi da je od podnošenja žalbe na rješenje o provođenju istrage do odluke suca istrage povodom žalbe protekao osnovni rok za dovršetak istrage, koju je i u takvim slučajevima potrebno produljiti. Stoga bi rokove za završetak istrage trebalo računati od pravomoćnosti rješenja o provođenju istrage, jer su tek u tom trenutku ispunjeni zakonski preduvjeti za provođenje dokaznih radnji u okviru istrage.

Također smatramo potrebnim izmijeniti rok za završetak istrage na način da produljenje instruktivnog roka za završetak istrage ne ovisi isključivo o složenosti ili težini predmeta, već i o nekim drugim kriterijima, uglavnom objektivne naravi, zbog kojih istragu nije moguće završiti u prvotnom roku od šest mjeseci. Osim toga, odluku o opravdanosti razloga za produljenje istrage za daljnjih dvanaest mjeseci, a posljedično tomu i mjerama koje će poduzeti da se istraga završi, trebao bi donositi nadležni državni odvjetnik, koji o razlozima mora obavijestiti višeg državnog odvjetnika. Samo u iznimnim slučajevima, kada istraga ne bi mogla biti završena ni u produljenom roku, odluku o produljenju istrage za još šest mjeseci mogao bi donijeti isključivo Glavni državni odvjetnik, što bi predstavljalo dodatnu garanciju da se radi o doista stvarnim, nepremostivim i prihvatljivim razlozima zbog kojih istraga nije mogla biti završena ni u roku produljenom po nadležnom državnom odvjetniku. Na taj bi se

način, također, rasteretilo postupanje višeg državnog odvjetnika prilikom produljivanja rokova te odluku o opravdanosti produljenja roka i poduzimanju mjera koje su mu na raspolaganju da se istraga što prije završi prenijelo na nadležnog državnog odvjetnika. Iznimno bi, pak, odluku o daljnjem produljenju za šest mjeseci donosio Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Vezano za rokove za završetak istrage, smatramo potrebnim naglasiti da držimo neprihvatljivim i neprincipijelnim da se nadzor ažurnosti, u vidu potrebe za formalnim produljenjem instruktivnog roka, prema važećem zakonskom rješenju nameće samo državnom odvjetniku, dok se za druga tijela koja sudjeluju u postupku ovakav način produljenja instruktivnih rokova za postupanje ne propisuje, pa se radi o dvostrukom standardu za osiguranje procesne discipline.

Člankom 230. Zakona o kaznenom postupku propisano je da je državni odvjetnik nakon završene istrage ili istraživanja dužan u roku od 15 dana podignuti optužnicu ili obustaviti istragu odnosno odbaciti kaznenu prijavu. U složenim predmetima taj rok iznosi 30 dana. Viši državni odvjetnik može rok za podizanje optužnice produljiti na prijedlog državnog odvjetnika za najviše 15 dana, a u složenim predmetima za najviše 30 dana. Iznimno, ako su postojali nepredvidivi ili neotklonjivi razlozi, viši državni odvjetnik može na prijedlog državnog odvjetnika produljiti navedene rokove za još najviše 15 dana.

Nejasno je zašto zakon nakon završetka istrage, koja uz produljenje može trajati 18 mjeseci (pa i više), državnom odvjetniku ostavlja kratak rok od samo 15 odnosno 30 dana za podizanje optužnice. Iako državni odvjetnici poštuju navedene rokove, oni po svom trajanju nisu primjereni za kvalitetno sastavljanje optužnice jer nepotrebno skraćuju vrijeme koje je državnom odvjetniku nužno za cjelovitu i kvalitetnu analizu dokaznog materijala koji je pribavljen tijekom često višemjesečne istrage, a potom i za sastavljanje i otpremanje optužnice. Relativno kratki rokovi mogli bi se prihvatiti kada bi se radilo o instruktivnom, a ne prekluzivnom roku, kako to sada propisuje Zakon o kaznenom postupku, koji uz propuštanje navedenog roka kao posljedicu veže presumirani odustanak državnog odvjetnika od kaznenog progona, odnosno, na kašnjenje državnog odvjetnika u poduzimanju procesnih radnji nadovezuje najtežu pravnu posljedicu - zaustavljanje kaznenog postupka, pa čak i kada je ovo kašnjenje uzrokovano objektivnim razlozima.

Ovdje valja ponoviti da propisivanje prekluzivnog roka za podizanje optužnice nije bila obveza zakonodavca iz Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 19. srpnja 2012., a iz obrazloženja uz (po nama spornu) presumpciju odustanka propisanu člankom 230. stavkom 5. Zakona o kaznenom postupku proizlazi da je osnovna intencija zapravo bila sankcionirati „pasivnost“ državnog odvjetnika, njegovo nečinjenje i propust podizanja optužnice u zakonom propisanim rokovima. Postavlja se pitanje, da li je uz neaktivnost državnog odvjetnika uopće primjereno vezati posljedice koje se odražavaju na postupak u cjelini? Ovo rješenje sporno je u prvom redu imajući u vidu jedno od osnovnih načela kaznenog postupka prema kojem Zakon o kaznenom postupku treba osigurati „da se počinitelju kaznenog djela izrekne kazna ili druga mjera uz uvjete koje predviđa zakon i na temelju zakonito provedenog postupka pred nadležnim sudom“, a posebno kada se uzme u obzir i legitimno pravo svake žrtve da počinitelj kaznenog djela bude proglašen krivim i primjereno kažnjen.

Stoga smatramo kako bi bilo pravilnije uz neaktivnost državnog odvjetnika odnosno neopravdano nepoštivanje rokova iz članka 230. Zakona o kaznenom postupku povezivati negativne posljedice u vidu stegovne odgovornosti zamjenika zaduženog za spis, dok bi se za

okrivljenika i oštećenika moglo predvidjeti instancijsko pravno sredstvo u vidu pritužbe višem državnom odvjetniku zbog nedonošenja meritorne odluke u zakonom propisanom roku. Ovime bi se otklonila negativna posljedica po sam kazneni postupak i omogućilo višem državnom odvjetniku da kroz instancijsku kontrolu osigura da navedena odluka bude donesena u primjerenom roku.

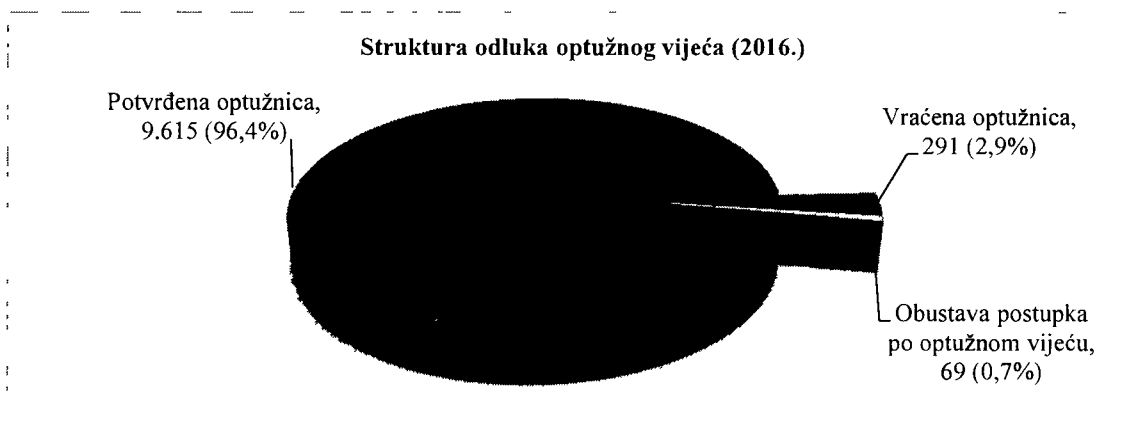
Zaključno treba primijetiti da su neki od gore navedenih prijedloga državnog odvjetništva za izmjenama članka 229. i članka 230. Zakona o kaznenom postupku prihvaćeni i ukorporirani u VII. novelu Zakona o kaznenom postupku koja je u zakonodavnoj proceduri, odnosno, da je prepoznata potreba za izmjenom citiranih odredbi u cilju povećanja učinkovitosti u svakodnevnom radu državnih odvjetništava.

3.1.2.1.3. Odluka povodom optuženja

Optužno vijeće nakon podizanja optužnice donosi odluku kojom optužnicu može u cijelosti ili djelomično potvrditi ili odbaciti, obustaviti kazneni postupak ili optužnicu vratiti državnom odvjetniku na dopunu. Tijekom 2016., optužno vijeće donijelo je 9.975 odluka, od čega 9.615 rješenja o potvrđivanju optužnice (96,4%) i 291 rješenje kojim je optužnica vraćena na dopunu (2,9%), dok je svega 69 postupaka (0,7%) obustavljeno od strane optužnog vijeća. Ovime je zadržan visok postotak potvrđenih optužnica iz ranijeg izvještajnog razdoblja, time da je znatno smanjen broj obustava od strane optužnog vijeća (u 2015. obustavljeno je 150 postupaka, iz čega slijedi da je broj obustavljenih postupaka u 2016. smanjen za čak -54%).

Istovremeno, nije došlo do rasta broja povučenih optužnica. Naime, državni odvjetnik može povući optužnicu prije nego što je potvrđena i u tom slučaju ima rok od 12 mjeseci (ako se radi o kaznenom djelu iz nadležnosti županijskog suda) odnosno 6 mjeseci (ako se radi o kaznenom djelu iz nadležnosti općinskog suda) za podizanje nove izmijenjene optužnice. Tijekom 2016. povučeno je svega 53 optužnice (4 manje nego u 2015.), što je neznan broj naspram 9.975 optužnica o kojima je optužno vijeće odlučivalo.

Struktura odluka koje je u 2016. donijelo optužno vijeće vidljiva je iz grafičkog prikaza u nastavku.

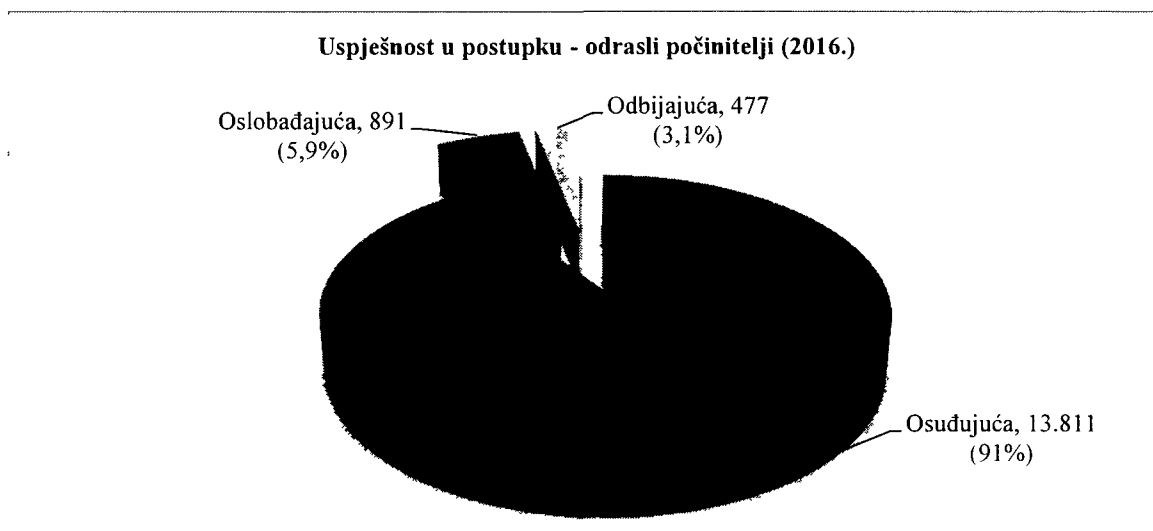
Visok postotak potvrđenih optužnica (96,4%), uz istovremeno malen broj obustava postupaka od strane optužnog vijeća (0,7%), jasno ukazuje na zaključak o osnovanosti odluka da se u navedenim predmetima podigne optužnica. Međutim, treba istaknuti da je u odnosu na

prethodno razdoblje ipak povećan broj vraćenih optužnica - 291 optužnica vraćena je u 2016. u odnosu na 215 optužnica koje su vraćene tijekom 2015. Iako se ne radi o velikom broju predmeta, ipak treba ponovno upozoriti na poteškoće s kojima se državna odvjetništva susreću pri primjeni članka 356. Zakona o kaznenom postupku, kojim je uređeno vraćanje optužnice od strane optužnog vijeća.

Naime, optužno vijeće može vratiti optužnicu tužitelju i kada smatra da je potrebno „bolje razjašnjenje stvari“, pri čemu se nerijetko radi o ocjeni suda o potrebi provođenja dodatnih dokaznih radnji, iako je i bez njihovog provođenja, prema stajalištu državnog odvjetništva, neupitno postojanje osnovane sumnje da je optuženik počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret, a koje je dovoljno za podizanje optužnice i fazu rasprave. Usprkos tomu, državno odvjetništvo nema zakonske mogućnosti zatražiti preispitivanje ovakve odluke optužnog vijeća jer protiv iste nije dopuštena žalba, u kojem dijelu zakonsko rješenje smatramo neodgovarajućim, budući nema zakonske osnove za ispitivanje osnovanosti takve odluke vijeća. Stoga držimo nužnim i izmjenu zakonskog rješenja na način da se protiv ovih odluka optužnog vijeća državnom odvjetniku dopusti mogućnost podnošenja žalbe. Trenutno zakonsko rješenje ne omogućava preispitivanje odluke optužnog vijeća o vraćanju optužnice, pa čak ni u slučajevima kada ova odluka nije obrazložena, iako je obrazloženje razloga zbog kojih optužnica nije potvrđena i navođenje radnji koje je potrebno poduzeti zakonska obveza suda iz prije citirane odredbe Zakona o kaznenom postupku, a što u konačnici može dovesti do arbitrarnosti optužnog vijeća, ali i do neopravdanog odugovlačenja postupka.

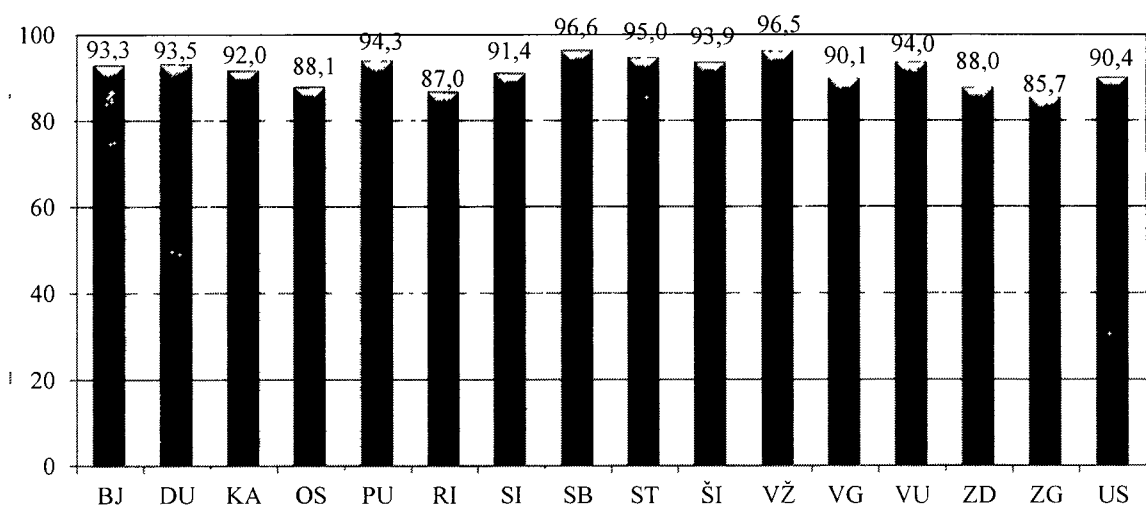
3.1.2.1.4. Kaznene sankcije

Protiv odraslih osoba tijekom 2016. doneseno je 15.179 prvostupanjskih presuda, odnosno, 3,8% više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju (2015. je doneseno 14.620 presuda). Od navedenog broja presuda, 13.811 je osuđujućih (uključujući i 408 presuda koje su donesene po sporazumu stranaka), iz čega je razvidno da je i tijekom 2016. zadržana visoka razina uspješnosti u postupku koja iznosi 91%. U istom razdoblju donesena je 891 oslobađajuća presuda (5,9%) i 477 odbijajućih presuda (3,1%), pa se uz manja odstupanja može govoriti o nepromijenjenoj strukturi prvostupanjskih presuda u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. U nastavku se daje grafički prikaz uspješnosti u postupcima protiv odraslih počinitelja tijekom 2016. (zbirni podaci za sva državna odvjetništva).

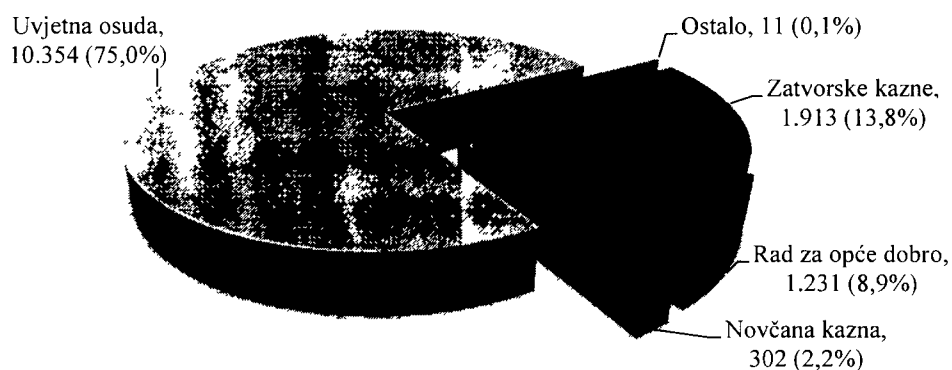
Uspješnost u postupcima protiv odraslih počinitelja po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima i u USKOK-u prikazana je u donjem grafičkom prikazu.

Uspješnost u postupku po ŽDO i USKOK - odrasli počinitelji (2016.)

Što se strukture kaznenih sankcija koje su izrečene odraslim počiniteljima kaznenih djela tiče, ista je vidljiva iz grafičkog prikaza koji se daje u nastavku.

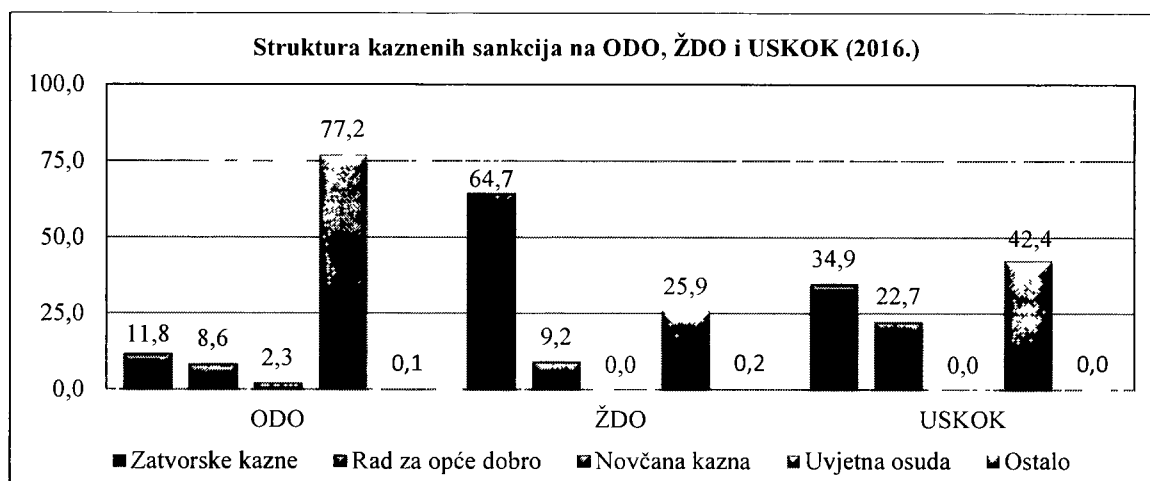
Struktura kaznenih sankcija - odrasli počinitelji (2016.)

Kao što je već ranije navedeno, tijekom 2016. doneseno je 13.811 osuđujućih presuda, a kada se promatra zastupljenost pojedinih vrsta kaznenih sankcija koje su izrečene počiniteljima, razvidno je da ponovno prevladavaju uvjetne osude, koje su izrečene 10.354 počinitelja (75%). Zatvorske kazne (zatvor i dugotrajni zatvor) izrečene su 1.913 počinitelja (13,8%), a rad za opće dobro (u pravilu kao zamjena za kaznu zatvora) 1.231 počinitelju (8,9%), iz čega slijedi da kazne zatvora u ukupnom broju sankcija izrečenih odraslim počiniteljima sudjeluju s 22,7%. Novčane kazne su tijekom 2016. izrečene prema 302 odrasla počinitelja (2,2%), a ostale sankcije prema 11 počinitelja (0,1%). Uspoređujući navedene podatke s prethodnim razdobljem, vidljivo je da su uvjetne osude u porastu, kako u ukupnom broju tako i u udjelu u strukturi kaznenih sankcija (9.796 uvjetnih osuda u 2015. ili 73,2%), uslijed čega je došlo do

pada udjela zatvorskih kazni (14,4% u 2015.), rada za opće dobro (9,6% u 2015.) i novčanih kazni (2,7% u 2015.).

Strukturu kaznenih sankcija izrečenih odraslim počiniteljima treba razmotriti i u odnosu na stvarnu nadležnost pojedinih državnih odvjetništava (općinska državna odvjetništva, županijska državna odvjetništva i USKOK), a koja pokazuje, obzirom na stvarnu nadležnost, razumljiva odstupanja u strukturi. Navedeno je vidljivo iz grafičkog prikaza koji se daje u nastavku.

Imajući u vidu vrstu kriminaliteta koji se nalazi u stvarnoj nadležnosti općinskih državnih odvjetništava, razumljivo je da najveći broj uvjetnih osuda koje su tijekom 2016. izrečene odraslim počiniteljima otpada upravo na predmete iz nadležnosti tih državnih odvjetništava (10.139) i da je uvjetna osuda ujedno i najzastupljenija kaznena sankcija u njihovoj strukturi kaznenih sankcija (77,2%). Istovremeno, zatvorske kazne (uključujući i rad za opće dobro kao zamjenu za kaznu zatvora) prevladavaju u nadležnosti županijskih državnih odvjetništava (73,9%), kao i u nadležnosti USKOK-a (57,6%).

U nastavku se daje tabelarni prikaz vrsta kaznenih sankcija koje su izrečene odraslim počiniteljima kaznenih djela u razdoblju od 2012. do 2016.

Godina	Zatvor	Rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena i dr.	UKUPNO
2012.	2.966	607	939	15.222	92	19.850
	14,9%	3,1%	4,7%	76,7%	0,5%	100%
2013.	2.214	952	379	11.326	47	14.936
	14,8%	6,4%	2,5%	75,8%	0,3%	100%
2014.	2.040	1.436	380	10.500	15	14.371
	14,2%	10,0%	2,6%	73,1%	0,1%	100%
2015.	1.929	1.282	358	9.796	22	13.387
	14,4%	9,6%	2,7%	73,2%	0,1%	100%
2016.	1.913	1.231	302	10.354	11	13.811
	13,8%	8,9%	2,2%	75,0%	0,1%	100%

Ovdje je potrebno ponovno upozoriti na preblagu kaznenu politiku sudova. Naime, i u promatranom izvještajnom razdoblju primjetno je da u strukturi kaznenih sankcija izrečenih odraslim počiniteljima kaznenih djela prevladavaju uvjetne osude, koje su u porastu ne samo u svom apsolutnom broju, već i u udjelu koji imaju u strukturi kriminaliteta ove skupine počinitelja. Iako se u najvećem dijelu radi o presudama za kaznena djela iz nadležnosti općinskih sudova, broj recidiva i porast kriminaliteta u cjelini jasno pokazuju da je ovakva kaznena politika neodgovarajuća. Što se tiče odmjeravanja kazne zatvora, uz izuzetak najtežih kaznenih djela, sudovi i dalje kaznu zatvora u pravilu odmjeravaju u donjoj trećini zakonom propisane kazne za pojedino kazneno djelo, a česta je i primjena instituta ublažavanja kazne. Ovako blagom kaznenom politikom, prema našem mišljenju, ne može se ispuniti svrha kažnjavanja. Učestalom primjenom uvjetne osude, pa i rada za opće dobro kao zamjene za kaznu zatvora, ne može se postići niti specijalna niti generalna prevencija, već je nužno navedene institute primjenjivati restriktivnije, samo kada je to opravdano s obzirom na okolnosti pojedinog predmeta, a u ostalim slučajevima počinitelju izreći kaznu zatvora u primjerenom trajanju, kao upozorenje svima da ne čine kaznena djela. U slučajevima kada državno odvjetništvo nije zadovoljno izrečenom sankcijom, na kaznenu politiku sudova pokušava utjecati podnošenjem žalbi zbog odluke o kazni, no postotak uspješnosti u tim žalbenim postupcima pokazuje da i viši sudovi u pravilu podržavaju blagu kaznenu politiku prvostupanijskih sudova.

Što se tiče sigurnosnih mjera koje su sudovi tijekom proteklog izvještajnog razdoblja izrekli odraslim počiniteljima kaznenih djela, ne primjećuju se bitnija odstupanja u odnosu na 2015., već se podaci uz manje oscilacije kreću na razini prošlogodišnjih (uz porast primjene ovih mjera u cjelini od 6,5% u odnosu na 2015.). Tako je tijekom 2016. izrečeno 525 sigurnosnih mjera odraslim počiniteljima, a i dalje je najzastupljenija sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti, koja je izrečena u odnosu na 222 počinitelja (42,3%). Po zastupljenosti u 2016. slijedi sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom, koja je izrečena u odnosu na 113 počinitelja (21,5%), a valja istaknuti da su se sudovi tijekom 2016. češće odlučivali na primjenu ove sigurnosne mjere (92 mjere izrečene u 2015.). Sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja sudovi su izrekli u odnosu na 110 počinitelja (21%), što je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja, kao i sigurnosna mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, koja je u 2016. izrečena u odnosu na 37 osoba (7%), dok su ostale sigurnosne mjere izrečene u odnosu na 43 osobe (8,2%).

Tijekom 2016. nastavljen je porast broja predmeta u kojima su podignute optužnice protiv odraslih osoba s duševnim smetnjama, koje su u vrijeme počinjenja djela bile neubrojive. U proteklom izvještajnom razdoblju podignuto je 76 optužnica protiv neubrojivih počinitelja, iz čega slijedi da su ove odluke u porastu od 18,8% u odnosu na 2015. (64 optužnice protiv osoba koje su *tempore criminis* bile neubrojive). Posljedično tomu, u porastu je i broj presuda kojima se utvrđuje da je osoba u stanju neubrojivosti počinila protupravno djelo te se određuje njen prisilni smještaj u psihijatrijsku ustanovu (80 presuda u 2016. naspram 71 presude u 2015., što predstavlja porast od 12,7%).

Na kraju se potrebno posebno osvrnuti na podatke o broju presuda kojima je tijekom 2016. određeno oduzimanje imovinske koristi. Imajući u vidu važnost instituta oduzimanja imovinske koristi, u tabelarnom prikazu navode se podaci o broju presuda kojima je određeno oduzimanje imovinske koristi od svih fizičkih i pravnih osoba, kao i o iznosu oduzete imovinske koristi.

Državno odvjetništvo	Broj presuda	Vrijednost oduzete imovinske koristi
Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru	37	288.001,78 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku	29	5.538.144,76 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Karlovcu	14	1.385.918,35 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku	77	1.892.161,28 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Puli - Pola	49	4.090.327,00 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci	73	18.173.998,00 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Sisku	23	1.381.641,46 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Slavonskom Brodu	20	5.458.521,32 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Splitu	90	3.474.010,43 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Šibeniku	33	4.771.344,82 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Varaždinu	66	3.174.585,72 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici	36	4.816.086,75 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru	14	280.738,49 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Zadru	59	2.847.209,00 kn
Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu	197	117.820.503,44 kn
Ukupno županijska državna odvjetništva	817	175.393.192,60 kn
USKOK	95	16.876.824,25 kn
Sveukupno:	912	192.270.016,85 kn

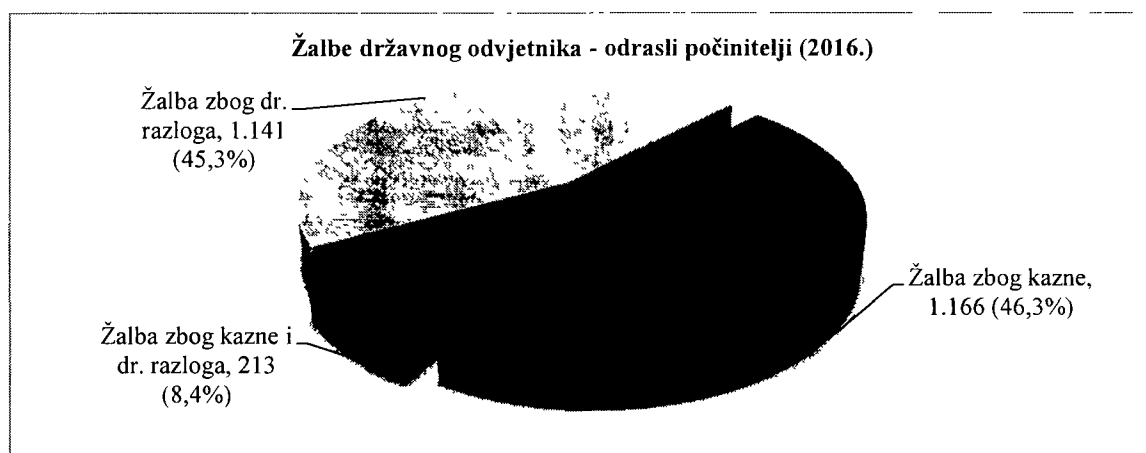
Kao što je vidljivo iz gornjeg prikaza, tijekom 2016. je doneseno 912 prvostupanjskih presuda kojima je naloženo oduzimanje imovinske koristi u ukupnom iznosu od 192.270.016,85 kn. Kada se navedeni podaci usporede sa podacima iz prethodnog razdoblja (2015. ukupno 944 presude kojima je određeno oduzimanje 166.076.757,84 kn), vidljivo je da iako je broj presuda nešto manji, iznos oduzete imovinske koristi znatno je veći i to za 26.193.259,01 kn. Ovdje valja naglasiti da su na prijedlog državnih odvjetništava sudovi u proteklom izvještajnom razdoblju odredili i primjenu privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi, kojima se osigurava oduzimanje imovinske koristi u visini od 224.913.180,50 kn.

Zaključno držimo potrebnim pojasniti da se visina oduzete imovinske koristi u gore navedenim tabelarnim prikazima iskazuje na temelju podataka iz zaprimljenih prvostupanjskih (nepravomoćnih) presuda koje su donesene tijekom 2016., pa će se o konačnoj vrijednosti imovinske koristi koja se ima oduzeti od počinitelja moći govoriti tek kada navedene presude postanu pravomoćne. Dosadašnja iskustva državnog odvjetništva, međutim, pokazuju da se u konačnici od počinitelja ipak neće moći oduzeti sva imovinska korist kako je to određeno pravomoćnom presudom, jer osuđenici često nemaju novčanih sredstava ili druge imovine na kojoj bi se ista mogla prisilno naplatiti. Navedeno je posebno vidljivo kod počinitelja lakših imovinskih kaznenih djela (krađe, teške krađe i sl.) kod kojih je motiv za počinjenje kaznenog djela upravo stjecanje sredstava za svakodnevni život, pa i uz pokušaje prisilne naplate oduzimanje imovinske koristi ostaje neuspješno. Međutim, oduzimanje imovinske koristi ne zastarijeva, pa ona može biti oduzeta i kasnije, u slučajevima kada počinitelji naknadno steknu kakvu imovinu na kojoj je moguće provesti ovrhu.

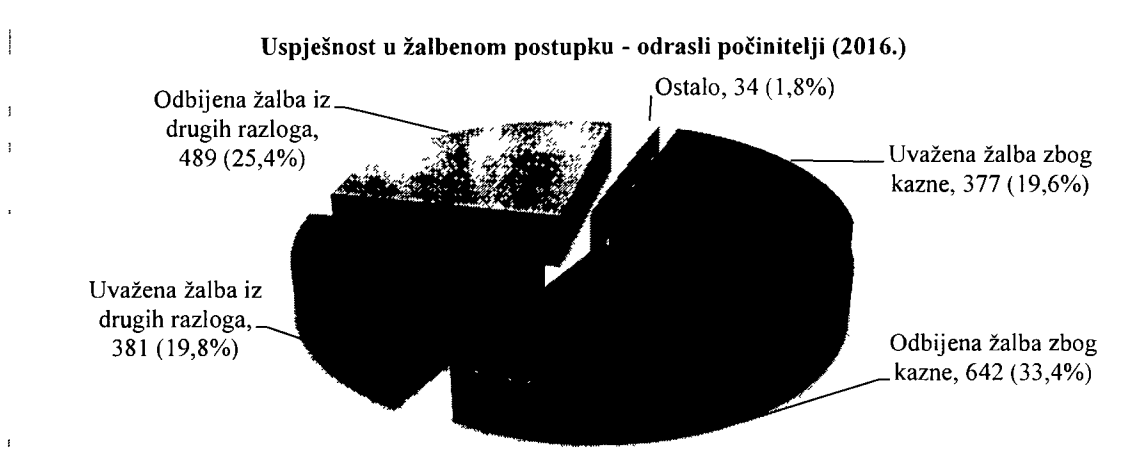
3.1.2.1.5. Žalbeni postupak

Tijekom 2016. državna odvjetništva podnijela su 2.520 žalbi protiv presuda prvostupanijskih sudova koje se odnose na odrasle počinitelje, pa kada se ima u vidu ukupan broj presuda koje su u odnosu na ovu skupinu počinitelja donesene u promatranom izvještajnom razdoblju (15.179), proizlazi da je žalba podnesena u odnosu na 16,6% presuda. U odnosu na 2015. (kada su izjavljene 2.174 žalbe), valja primijetiti porast broja podnesenih žalbi - 15,9% više žalbi u 2016., a kada se ima u vidu i njihova struktura, odnosno, žalbene osnove iz kojih se žalbe podnose, razvidno je da državna odvjetništva podnošenjem žalbi nastoje promijeniti blagu kaznenu politiku prvostupanijskih sudova. Naime, od navedenog broja žalbi, njih 1.166 (46,3%) podneseno je zbog odluke suda o kazni, a 213 (8,4%) zbog odluke suda o kazni i zbog drugih razloga. Preostala 1.141 žalba (45,3%) podnesena je zbog razloga različitih od kazne (povreda kaznenog zakona, bitna povreda odredaba kaznenog postupka i dr.).

Podaci o broju podnesenih žalbi i zakonskim osnovama njihova podnošenja u 2016. vidljivi su i iz grafičkog prikaza koji se daje u nastavku.

U nastavku se daje grafički prikaz uspješnosti državnog odvjetništva u drugostupanijskim postupcima protiv odraslih počinitelja u 2016.

Kao što je vidljivo iz gornjeg prikaza, tijekom 2016. donesene su 1.923 drugostupanijske presude povodom žalbi koje su izjavila nadležna državna odvjetništva, od čega 1.019 presuda

povodom žalbe državnog odvjetnika zbog odluke prvostupanjskog suda o kazni. Od navedenog broja presuda (1.019), žalba državnog odvjetništva podnesena zbog odluke o kazni usvojena je u 377 predmeta (37%), dok je odbijena u 642 predmeta (63%), iz čega slijedi da je tijekom 2016. došlo do poboljšanja uspješnosti državnog odvjetništva u drugostupanjskim postupcima zbog odluka o kazni, koja sada iznosi 37%, dok je u 2015. iznosila 31,6%. Iako je riječ o pozitivnom pomaku u odnosu na prethodno razdoblje, postotak prihvaćenih žalbi s tog osnova i dalje se ne ukazuje zadovoljavajućim. Naime, i dalje niska uspješnost u žalbama s te osnove ukazuje na opravdani zaključak da drugostupanjski sudovi podržavaju blagu kaznenu politiku nižih sudova i ne prihvaćaju žalbene navode državnog odvjetništva kojima se nastoji ukazati na potrebu strožeg kažnjavanja počinitelja. Usprkos navedenom stavu viših sudova, državno odvjetništvo će i nadalje inzistirati na strožem kažnjavanju počinitelja kaznenih djela i u tom cilju nastaviti podnositi žalbe zbog odluka o kazni kada to smatra potrebnim.

3.1.2.2. Pojedina područja kriminaliteta

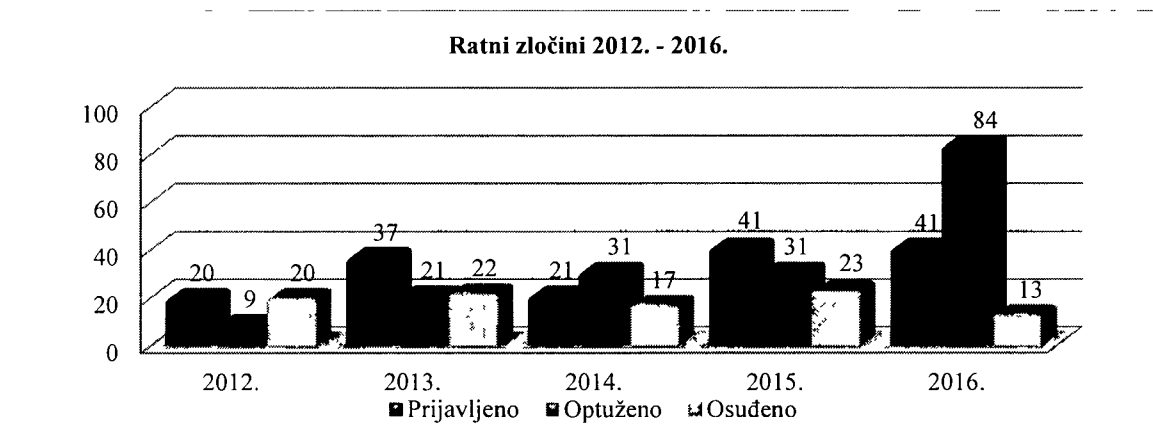
U nastavku se daje pregled rada državnih odvjetništava u 2016. prema područjima kriminaliteta, razvrstanim po odgovarajućim glavama Kaznenog zakona.

3.1.2.2.1. Kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva

3.1.2.2.1.1. Ratni zločini

Nadležna županijska državna odvjetništva, u ovom izvještajnom razdoblju, zaprimila su 41 kaznenu prijavu zbog kaznenih djela ratnih zločina. No, u radu u tim državnim odvjetništvima, bilo je ukupno 49 prijava, budući je iz ranijeg razdoblja ostalo neriješenih 8 kaznenih prijava. Riješeno je 35 kaznenih prijava, tako da je protiv 29 osoba doneseno rješenje o provođenju istrage, a 6 kaznenih prijava je odbačeno, bilo zbog nepostojanja osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela, bilo zbog smrti potencijalnog osumnjičenika. U odnosu na 14 osoba, protiv kojih su prijave primljene na kraju ovog izvještajnog perioda, u tijeku je provođenje dokaznih radnji i prikupljanje dokumentacije radi donošenja odluke o eventualnom pokretanju istrage.

U izvještajnom razdoblju nije zaprimljena niti jedna prijava u vezi zločina počinjenih tijekom i nakon Drugog svjetskog rata.

Tijekom 2016. optuženo je 84 osoba, dok su nadležni županijski sudovi donijeli presude u odnosu na 21 osobu (13 je osoba osuđeno, a 8 oslobođeno optužbe). Protiv donesenih oslobađajućih presuda podnesene su žalbe zbog pogrešno i/ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i u tim predmetima još uvijek nisu donesene pravomoćne odluke.

Načelno, kao što smo isticali i u prethodnim izvješćima, protek vremena od počinjenja djela otežava dokazivanje ovih kaznenih djela, pa je i uspješnost u postupku za ova kaznena djela nešto niža nego za ostala.

Usprkos tomu, nadležna državna odvjetništva su u 2016. optužila 84 osobe, što je 171% osoba više nego prethodne godine, a riječ je, među ostalima, i o nekoliko opsežnih predmeta, u kojima su nakon dugotrajne istrage podignute optužnice protiv većeg broja osoba.

U dva predmeta u kojima su podignute optužnice obuhvaćeni su planirani i široko rasprostranjeni napadi, bez izbora cilja, na civilno stanovništvo u naseljima na širem području Šibenika, Skradina, Vodica, Drniša i općine Slunj, koji napadi su za posljedicu imali smrt te teške tjelesne ozljede.

U izvještajnom razdoblju podignuta je optužnica zbog zločina počinjenog u vremenu od kolovoza 1991. do kolovoza 1995., napadima topništvom i pješaštvom na civilna naselja u Županiji šibensko-kninskoj i to na širem području Šibenika, Knina, Skradina, Vodica i Drniša, pri čemu je ubijen i lakše ili teže ozlijeđen veći broj civila, a stambeni, gospodarski, kulturni, vjerski, javni i drugi objekti u znatnoj mjeri su razoreni i uništeni, te je to područje okupirano i iz tih okupiranih naselja više od 13.000 ljudi protjerano na dio teritorija Republike Hrvatske koji je bio pod kontrolom hrvatskih oružanih snaga te je hrvatsko stanovništvo na okupiranom području sustavno ubijano, premlaćivano, zlostavljano i mučeno, žene silovane, paljeni su, minirani te uništavani stambeni i gospodarski i vjerski objekti, a kojom prilikom su počinjena silovanja žena te su ubijena 117 civila.

Podignuta je optužnica i zbog zločina u kojem je napadnuto civilno stanovništvo na širem području općine Slunj, na mjesta Cetingrad, Podcetin, Grabarsko, Batnogu, Ponor, Strmačka, Tatar Varoš, Kuk, Donje i Gornje Gnojnice, Bilo, Kapljuh, Cetinski Varoš, Sadilova, Kestenje, Srednje selo, Luke, Komesarec, Kruškovača, Bogovlja, Trnovo, Pašin Potok i Šiljkovača, pri čemu su ubijena 22 civila, dok je 7 civila teško tjelesno ozlijeđeno te su razorena, uništena i spaljena 2.431 stambena i gospodarska objekta i uništena crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Cetingradu.

Također, nadležna državna odvjetništva podigla su dvije optužnice i zbog ratnih zločina u Vojniću i Kninu, a u vezi protuzakonnog zatvaranja i nečovječnog postupanja te nanošenja velikih patnji i ozljeda tjelesnog integriteta i zdravlja u odnosu na gotovo dvije stotine civila i pripadnika Hrvatske vojske i MUP-a kao žrtava ovih zločina.

Jednom je optužnicom podignutom u izvještajnom razdoblju obuhvaćen zločin u Hrvatskoj Dubici, gdje su noću nasilno izvedeni u dvorište Poljoprivredne zadruge jedan ratni zarobljenik te troje civila, koji su tjerani da pjevaju četničke pjesme i trče u krug po dvorištu do iznemoglosti i pritom bili nogama, željeznim te drvenim palicama i puškama udarani po svim dijelovima tijela, a kada zbog dobivenih batina i iznemoglosti više nisu mogli trčati te su popadali na tlo, bili gaženi, kojom prilikom je jedan civil i usmrćen te mu je prerezan grkljan, a potom su tijela usmrćenih natovarena na traktorsku prikolicu, a preostalo dvoje civila natjerano je da legnu na njihova mrtva tijela, odvezu ih do rijeke Une i bace u rijeku.

Značajan broj optuženih osoba tereti se po zapovjednoj odgovornosti, što ukazuje na činjenicu da nadležna državna odvjetništva u postupanju po predmetima ratnih zločina, zbog objektivnih zapreka u vidu otežanog otkrivanja neposrednih počinitelja i dokazivanja njihove odgovornosti uslijed proteka vremena, pokreću kaznene postupke protiv više rangiranih počinitelja, uglavnom zapovjednika planiranih i sistematičnijih zločina, što je dijelom dovelo i do povećanog broja optuženja u izvještajnom razdoblju.

Prilikom rada na predmetima ratnih zločina državni odvjetnici u velikoj mjeri koriste Bazu podataka ratnih zločina. Baza sadrži sistematizirane podatke o svim ratnim zločinima koji su se dogodili od 1991. godine nadalje, u suštini sadrži podatke iz svih spisa predmeta u elektronskom obliku koji se zbog kaznenih djela ratnih zločina vode u Republici Hrvatskoj. Pristup Bazi podataka imaju svi državni odvjetnici koji rade na predmetima ratnih zločina, a radi lakšeg i učinkovitijeg rada na otkrivanju ovih kaznenih djela pristup Bazi omogućen je nadležnim tijelima otkrivanja, odnosno policijskim službenicima i službenicima sigurnosnih službi. Baza podataka ratnih zločina kontinuirano se dopunjava na način da se u istu redovno unose svi novi podaci u predmetima ratnih zločina u cilju vođenja tih spisa i u elektronskom obliku pa se tako unose sva pismena koja su zaprimljena ili nastala tijekom rada na tim predmetima u kojima su u tijeku istražne radnje, istrage i drugi postupci pred sudom kao i dokazne radnje i istrage koje provodi državno odvjetništvo.

Vezano za regionalnu suradnju državnog odvjetništva u procesuiranju ratnih zločina ističemo kako je na temelju Protokola o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida potpisanog između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine od strane Tužiteljstva Bosne i Hercegovine dostavljen određen broj predmeta zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih u Bosni i Hercegovini, radi eventualnog poduzimanja progona u Republici Hrvatskoj, jer potencijalni počinitelji prebivaju na području Republike Hrvatske. U dijelu tih predmeta poduzet je progon u Republici Hrvatskoj jer je ocijenjeno da za to postoje zakonski uvjeti te su tako, u nekim od tih predmeta, podignute optužnice, u jednom je doneseno rješenje o provođenju istrage, dok se dio predmeta još uvijek razmatra u pravcu postojanja uvjeta za poduzimanje kaznenog progona u Republici Hrvatskoj.

U odnosu na međunarodnu suradnju u procesuiranju ratnih zločina u izvještajnom razdoblju ističemo kontinuiranu suradnju s Međunarodnim kaznenim tribunalom za bivšu Jugoslaviju (dalje: MKSJ) i Uredom tužitelja Mehanizma za međunarodne kaznene sudove (dalje: MMKS) koji je osnovan Rezolucijom vijeća sigurnosti UN-a, obzirom na najavljeno okončanje rada MKSJ, s ciljem da preuzme nadležnost, prava i obveze te osnovne funkcije MKSJ. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske još od 2009. sudjeluje u provedbi EU-UN Projekta "Gostujući nacionalni tužitelji" u sklopu kojega, putem časnika za vezu, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ima pristup i pribavlja dokazni materijal iz tužiteljske i sudske baze podataka MKSJ-a, a tako dobiveni podaci, dokumenti i dokazi koriste se u postupanju po predmetima koji se zbog kaznenih djela ratnih zločina vode u Republici Hrvatskoj. U izvještajnom razdoblju nadležna županijska državna odvjetništva podnijela su ukupno 93 zahtjeva za pomoć, o kojem vidu suradnje pred Vijećem sigurnosti UN-a redovito izvješćuje i Glavni tužitelj MKSJ-a i MMKS-a.

Također, u organizaciji Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u rujnu 2016. na Brijunima je održana deseta po redu Regionalna konferencija državnih odvjetnika na temu rada na predmetima ratnih zločina, na kojoj su razmatrani kriteriji i standardi u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina te suradnja tužiteljstava u regiji, kao i s

Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju i Uredom tužitelja Međunarodnog rezidualnog mehanizma, a u radu koje konferencije su sudjelovale delegacije Ureda tužiteljstva Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju i Ureda tužitelja Međunarodnog rezidualnog mehanizma predvođene Sergeom Brammertzom te delegacije Tužilaštva/Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkog tužilaštva Republike Srpske i Tužilaštva Brčko Distrikta koje su predstavljali glavni tužitelji sa suradnicima, tužiteljica Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore, kao i veleposlanik Sjedinjenih Američkih Država za ratne zločine sa svojim suradnicima.

Kako za rad na predmetima ratnih zločina postoji velik interes javnosti državno odvjetništvo u zakonom predviđenim uvjetima svoj rad nastoji učiniti transparentnim, pa se tako objavljuju podaci i radovi o radu na predmetima ratnih zločina, dok nadležna županijska državna odvjetništva objavljuju priopćenja o radu na aktualnim predmetima na internetskim stranicama Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

3.1.2.2.1.2. Ostala kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva

U ovom se poglavlju, kao ostala kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, iznose podaci o kaznenim djelima iz članka 105. do članka 109. Kaznenog zakona, odnosno za kaznena djela ropstva, trgovanja ljudima, trgovanja dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima, kloniranja i promjena ljudskog genoma te zabrane miješanja ljudskih spolnih stanica sa životinjskim.

Za kazneno djelo ropstva iz članka 105. stavka 1. Kaznenog zakona u izvještajnom razdoblju zaprimljena je tek jedna kaznena prijava, odnosno doneseno je jedno rješenje o odbačaju kaznene prijave, a u odnosu na kvalificirani oblik kaznenog djela ropstva iz članka 105. stavka 3. Kaznenog zakona, kada je kazneno djelo počinjeno prema djetetu, u izvještajnom razdoblju nije zaprimljena niti jedna kaznena prijava.

Tijekom 2016. državna odvjetništva zaprimila su kaznene prijave protiv 5 osoba zbog kaznenog djela trgovanja ljudima iz članka 106. stavaka 1. i 2. Kaznenog zakona, od čega je u odnosu na 4 osobe doneseno rješenje o provođenju istrage. U istoj je godini podignuto 4 optužnice, 7 je optužnica potvrđeno po nadležnom tijelu te su donesene 2 presude, obje osuđujuće, kojima su izrečene kazne zatvora. Podnesena je 1 žalba zbog kazne, a također je i jedna kazna zbog žalbe odbijena po drugostupanjskom sudu. U odnosu na ovo kazneno djelo, tijekom 2016. na sudovima je bilo 19 optuženih osoba za koje nije donesena presuda.

Osim za stavak 1. i 2. članka 106. Kaznenog zakona, u 2016. podneseno je i 7 prijava za stavak 3. ovog djela. Tijekom izvještajnog razdoblja za taj oblik kaznenog djela u odnosu na 4 osobe doneseno je rješenje o odbačaju kaznene prijave, u odnosu na 2 osobe doneseno je rješenje o provođenju istrage, a jedna je prijava riješena na drugi način.

Za kazneno djelo trgovanja ljudima iz članka 106. stavaka 4. i 5. Kaznenog zakona, kazneno djelo trgovanja dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima iz članka 107. Kaznenog zakona, kazneno djelo kloniranja i promjene ljudskog genoma iz članka 108. Kaznenog zakona te kazneno djelo zabrane miješanja ljudskih spolnih stanica sa životinjskim iz članka 109. Kaznenog zakona, nije prijavljena u izvještajnom razdoblju niti jedna osoba.

Državno odvjetništvo ima ustrojenu bazu podataka u odnosu na kazneno djelo ropstva, kazneno djelo trgovanja ljudima te kazneno djelo trgovanja dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima te na taj način posebno prati ovu vrstu kriminaliteta i njegove pojavne oblike, a predstavnik Državnog odvjetništva član je i Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima te Operativnog tima navedenog odbora.

3.1.2.2.1.3. Kaznena djela počinjena iz mržnje

Kaznena djela počinjena iz mržnje definirana su odredbom članka 87. stavka 21. Kaznenog zakona, kao kaznena djela počinjena zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog i etničkog podrijetla, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Također je izrijekom propisano da će se takvo postupanje uzeti kao otegotna okolnost, ako kaznenim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje. Naime, kod određenih kaznenih djela mržnja predstavlja kvalifikatornu okolnost, kao što je to kod kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. stavka 4. Kaznenog zakona, kaznenog djela sakaćenja ženskih spolnih organa iz članka 116. stavka 3. Kaznenog zakona, tjelesne ozljede iz članka 117. stavka 2. Kaznenog zakona, teške tjelesne ozljede iz članka 118. stavka 2. Kaznenog zakona, osobito teške tjelesne ozljede iz članka 119. stavka 2. Kaznenog zakona, teškog kaznenog djela protiv spolne slobode iz članka 154. stavka 1. točke 4. u vezi članka 152. stavka 1. Kaznenog zakona te kaznenog djela izazivanja nereda iz članka 324. stavka 2. Kaznenog zakona.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske s posebnom pozornošću prati rad i vodi evidenciju kaznenih djela počinjenih iz mržnje još od 2006., kada je donesen Naputak o radu i evidenciji tih kaznenih djela, a kojim je uređeno postupanje u predmetima zločina iz mržnje, dana uputa u vezi izrade činjeničnog i pravnog opisa kaznenog djela počinjenog iz mržnje te utvrđena obveza nadležnih državnih odvjetništava da vode evidenciju zločina iz mržnje i podatke redovito dostavljaju Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Tako iz izvješća nadležnih državnih odvjetništava proizlazi da su tijekom 2016. zaprimljene 24 prijave za razna kaznena djela počinjena u vezi članka 87. stavka 21. Kaznenog zakona. U istoj godini za ta je kaznena djela optuženo 20 osoba, rješenje o provođenju istrage doneseno je u odnosu na 2 osobe, a rješenje o odbačaju kaznene prijave doneseno u odnosu na 9 osoba. Nadležni su sudovi u 2016. donijeli 9 presuda zbog kaznenih djela motiviranih mržnjom.

Osim definicije zločina iz mržnje u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, uz koju se može vezati bilo koje tim zakonom predviđeno kazneno djelo, u Kazneni zakon iz 2011. uvedeno je i kazneno djelo Javnog poticanja na nasilje i mržnju, kojim je u hrvatsko zakonodavstvo transponirana Okvirna odluka Europske unije o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije iz 2008., a koja je odredba najčešće vezana uz tzv. govor mržnje, iako se neki posebni oblici govora mržnje inkriminiraju i nekim drugim odredbama Kaznenog zakona.

Iako se radi o kaznenom djelu pozicioniranom među kaznena djela protiv javnog reda, koja se obrađuju u posebnom poglavlju, kako među drugim djelima iz te glave ovo djelo ne participira u znatnom udjelu te kako se percipira u zajedništvu s kaznenim djelima počinjenima u vezi članka 87. stavka 21. Kaznenog zakona, to se u ovom izvješću isto analizira ovdje.

Obzirom na navedeno, osim gore navedenih podataka o prijavama i odlukama protiv počinitelja raznih drugih kaznenih djela počinjenih iz mržnje, odnosno vezanih uz članak 87. stavka 21. Kaznenog zakona, za kazneno djelo iz članka 325. Kaznenog zakona u 2016. prijavljeno je 37 osoba, a državna odvjetništva su donijela odluke u odnosu na 33 osobe, od kojih je protiv 23 osobe doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave, protiv 8 osoba podignute su optužnice, a 2 su prijave riješene na drugi način. U izvještajnom razdoblju zbog kaznenog djela iz čl. 325. Kaznenog zakona doneseno je 8 presuda, sve su presude osuđujuće i u svima izrečena uvjetna osuda.

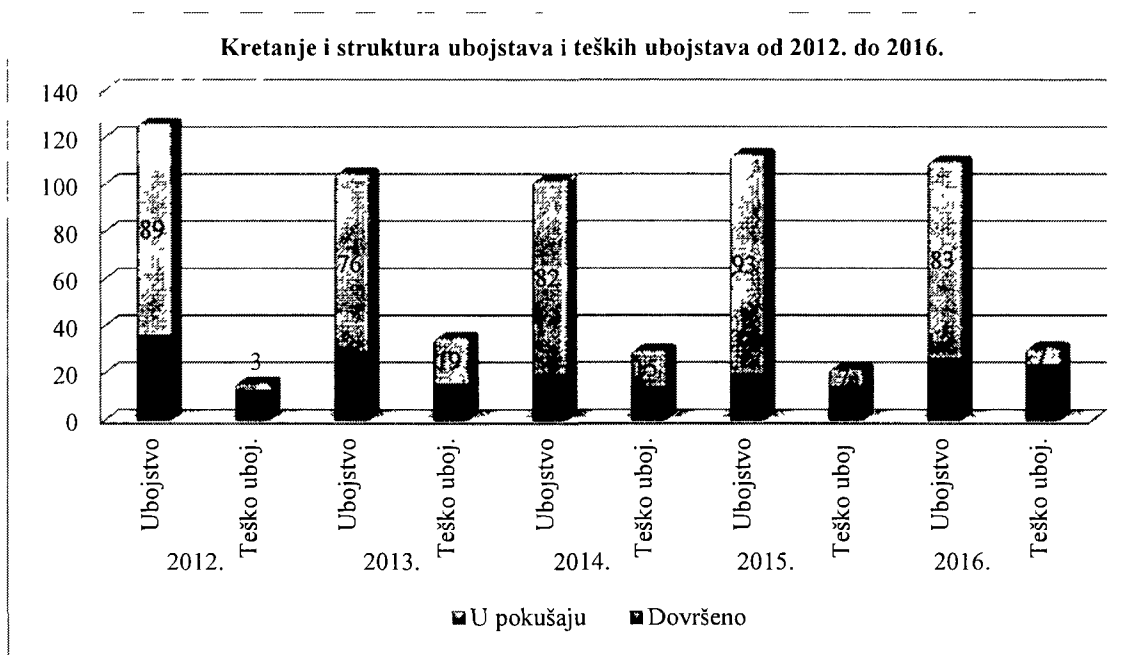
Prema načinu počinjenje kaznenog djela javnog poticanja na nasilje i mržnju, značajan broj osoba tereti se da je djelo počinilo putem Interneta (Facebooka), a promatrajući kazneno djelo iz članka 325. Kaznenog zakona zajedno s drugim kaznenim djelima počinjenima iz mržnje, prevladavaju diskriminatorne osnove vjerske, nacionalne odnosno etničke pripadnosti te spolnog i rodnog opredjeljenja odnosno identiteta.

Sukladno pažnji koju radu na tim djelima posvećuje Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, državna odvjetništva sudjeluju u brojnim edukativnim aktivnostima u vezi zločina iz mržnje i govora mržnje, kao polaznici i kao edukatori, na konferencijama i okruglim stolovima, a Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ima predstavnika i u Radnoj skupini za praćenje Protokola o postupanju u predmetima zločina iz mržnje.

3.1.2.2.2. Kaznena djela protiv života i tijela

Kaznena djela protiv života i tijela iz Glave X. Kaznenog zakona zbog važnosti svog zaštitnog objekta i težina posljedica zaslužuju posebnu pažnju, iako je njihov udio u ukupnom kriminalitetu i u proteklom izvještajnom razdoblju bio nizak. Tijekom 2016. za ova su kaznena djela prijavljene ukupno 1.894 poznate fizičke osobe (1.490 odraslih osoba, 196 mlađih punoljetnih osoba i 208 maloljetnika), odnosno, za 5% manje nego u 2015., kada su zaprimljene 1.994 prijave. Kada se ima u vidu da je tijekom 2016. zaprimljeno ukupno 37.813 prijava protiv poznatih fizičkih osoba, vidljivo je da kaznena djela protiv života i tijela s 1.894 zaprimljene prijave čine 5% ukupnog kriminaliteta poznatih fizičkih osoba, što je nešto manje nego u ranijem izvještajnom razdoblju, kada su ova kaznena djela imala udio od 5,4%.

Po svom značaju, obzirom da predstavljaju povredu najvišeg dobra - života, izdvajaju se najteža kaznena djela iz Glave X. Kaznenog zakona - ubojstva i teška ubojstva, koja se stoga prva analiziraju. U nastavku se daje grafički prikaz strukture ovih kaznenih djela, uključujući i ona koja su ostala u pokušaju, te prikaz kretanja prijave za navedena kaznena djela u razdoblju od 2012. do 2016. U prikaz su uključene prijave podnesene protiv svih poznatih fizičkih osoba - odraslih osoba, mlađih punoljetnih osoba i maloljetnika.

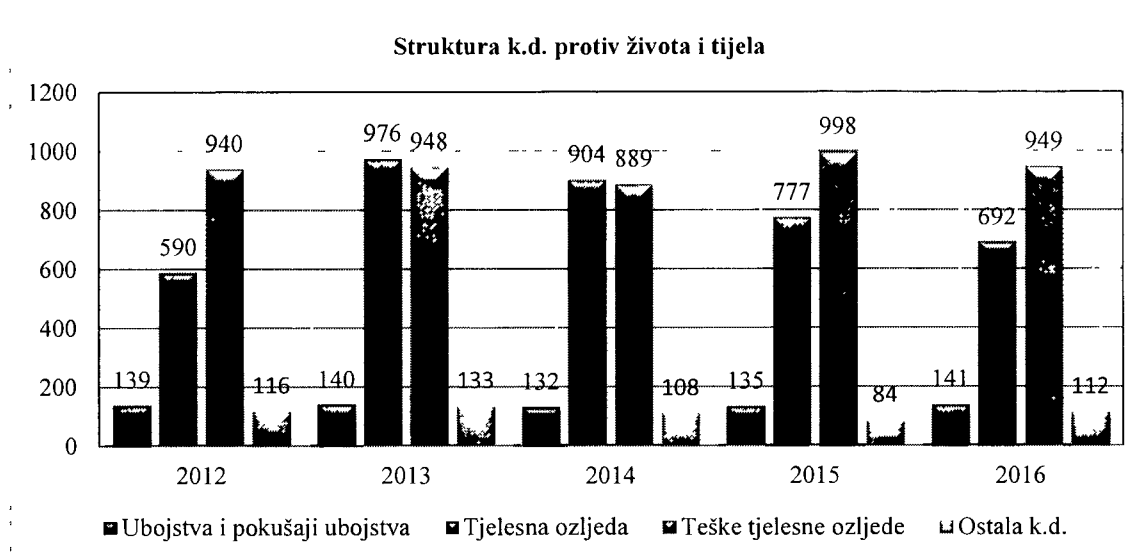
Kao što je vidljivo iz gornjeg prikaza, u posljednjih pet godina razvidna su određena odstupanja kako u strukturi, tako i u kretanju najtežih kaznenih djela iz Glave X. Kaznenog zakona, no, oscilacije po pojedinim razdobljima nisu takve da bi ukazivala na porast pojavnosti ovih kaznenih djela u cjelini kao na pojavnost koja zahtjeva posebnu analizu uzroka.

Međutim, primjetan je znatan rast kaznenih djela teškog ubojstva, za koje je u 2016. prijavljeno 24 osobe, za razliku od 2015., kada je za ovo kazneno djelo zaprimljeno 15 prijava. Navedeno predstavlja porast od 60%, time da valja istaknuti kako se radi o bitnom odstupanju i u odnosu na ranije godine, a što je vidljivo iz samog prikaza (2012. - 13 prijava, 2013. - 16 prijava, 2014. - 15 prijava), dok je istovremeno broj ovih kaznenih djela koji je ostao u pokušaju ostao isti kao i 2015. Naime, i tijekom proteklog izvještajnog razdoblja zaprimljeno je 7 prijava zbog kaznenog djela teškog ubojstva u pokušaju. Ovako značajan porast kaznenih prijava za kazneno djelo teškog ubojstva djelomično se može objasniti činjenicom da se radi o malom apsolutnom broju prijava, pa se svaka promjena u broju prijava znatno odražava na kretanje kriminaliteta. Uspoređujući podatke sa prethodnim izvještajnim razdobljem, vidljivo je da se razlog porasta nalazi u povećanom prilivu kaznenih prijava za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. točke 4. Kaznenog zakona (ubojstvo počinjeno iz koristoljublja, bezobzirne osvete, mržnje ili iz drugih niskih pobuda), za koje su u 2015. zaprimljene 4 prijave, dok je u 2016. zaprimljeno 13 prijava. Radi se o zabrinjavajućem podatku, no, u ovom se trenutku još ne može govoriti o trendu porasta ovog kaznenog djela, pa će u idućem razdoblju biti potrebno pratiti radi li se samo o odstupanju na godišnjoj razini ili o trendu rasta pojavnosti ovog kaznenog djela.

Također se primjećuje i porast prijava za kazneno djelo ubojstva, za koje je u 2016. prijavljeno 27 osoba, dok je u 2015. za isto djelo zaprimljeno 20 prijava, iz čega slijedi da je i ovo kazneno djelo u porastu od 35%. Međutim, ako se uzme u obzir i broj ovih kaznenih djela koji je ostao u pokušaju, razvidno je kako se navedeni porast može objasniti očekivanim oscilacijama u strukturi koje se javljaju na godišnjoj razini te da se ne radi o ustaljenom trendu. Naime, zbirni podaci pokazuju da je u 2016. zaprimljeno ukupno 110 kaznenih prijava

za kazneno djelo ubojstva i ubojstva u pokušaju, što je na razini prethodnog razdoblja, kada je za ova kaznena djela zaprimljeno ukupno 113 kaznenih prijava.

U nastavku se daje prikaz strukture kaznenih djela protiv života i tijela u razdoblju od 2012. do 2016., koji uključuje sve poznate fizičke osobe - odrasle osobe, mlađe punoljetne osobe i maloljetnike.

U odnosu na strukturu kaznenih djela protiv života i tijela iz Glave X. Kaznenog zakona, vidljivo je kako su i tijekom 2016. najzastupljenija kaznena djela teške tjelesne ozljede (teška tjelesna ozljeda iz članka 118. Kaznenog zakona, osobito teška tjelesna ozljeda iz članka 119. Kaznenog zakona, teška tjelesna ozljeda s posljedicom smrti iz članka 120. Kaznenog zakona i teška tjelesna ozljeda iz nehaja iz članka 121. Kaznenog zakona) za koja je zaprimljeno 949 prijava, što predstavlja 50,1% ukupno zaprimljenih prijava protiv poznatih fizičkih osoba za kaznena djela iz Glave X. Kaznenog zakona. Slijede ih kaznena djela tjelesne ozljede iz članka 117. Kaznenog zakona s ukupno 692 prijavljene osobe, odnosno 36,5%, dok ubojstva i teška ubojstva participiraju s ukupno 141 prijavom ili 7,5% ukupno zaprimljenih prijava, što je na razini prethodnog razdoblja. Ostala kaznena djela protiv života i tijela u strukturi kriminaliteta sudjeluju sa 112 prijavljenih osoba ili 5,9%, time da i u 2016. prevladava kazneno djelo sudjelovanja u tučnjavi iz članka 122. Kaznenog zakona, za koje su prijavljene 62 osobe, što je na razini prethodnog razdoblja.

Kada se razmatraju pojedinačna kaznena djela, u 2016. je ponovno najzastupljenije kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz članka 118. Kaznenog zakona sa 904 prijavljene osobe, a slijedi ga kazneno djelo tjelesne ozljede iz članka 117. Kaznenog zakona, za koje su zaprimljene 692 prijave. Primjetan je manji pad broja prijava za ova kaznena djela u odnosu na 2015., a obzirom da su ista ujedno i najzastupljenija kaznena djela iz Glave X. Kaznenog zakona, navedeno je u najvećoj mjeri dovelo i do pada ukupnog broja kaznenih prijava za kaznena djela protiv života i tijela. Ovdje valja istaknuti kako su žrtve kaznenih djela tjelesne ozljede iz članka 117. Kaznenog zakona i teške tjelesne ozljede iz članka 118. Kaznenog zakona često osobe koje su bliske počinitelju odnosno članovi obitelji, koji imaju pravo uskratiti svoj iskaz u postupku, a što je jedan od razloga za visoki postotak odbačaja kaznenih prijava kod ovih kaznenih djela. U odnosu na kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz članka 118. Kaznenog zakona, za koje prijavu često podnose sami oštećenici, i to bez prethodnog utvrđivanja težine

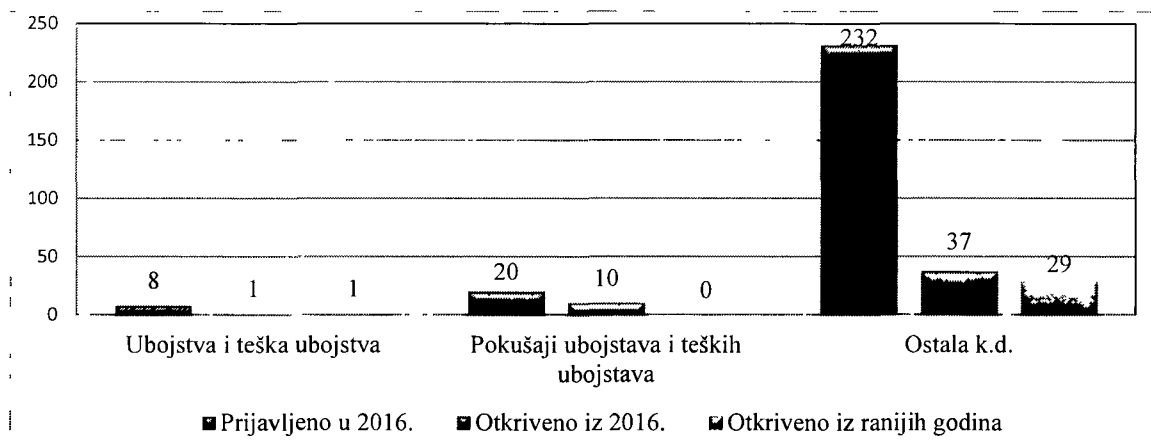
nastalih ozljeda, razlog za visok postotak odbačaja je i činjenica da se tijekom postupka utvrdi da se ne radi o teškoj tjelesnoj ozljedi, a niti pokušaju nanošenja ovakve ozljede od strane okrivljenika. Na kraju valja primijetiti da kod prijavljenih maloljetnika i u 2016. prevladavaju prijave za kazneno djelo tjelesne ozljede iz članka 117. Kaznenog zakona, za koje je u 2016. prijavljeno 139 maloljetnika, što čini 66,8% od ukupnog broja prijava za kaznena djela protiv života i tijela podnesenih protiv maloljetnika. Iako je riječ o padu broja prijava u odnosu na 2015. za 16,8% (167 prijava u 2015.), čime je nastavljen pad prijava za ovo kazneno djelo počinjeno od strane maloljetnika, i dalje se radi o znatnom broju koji zahtjeva pozornost jer ukazuje na problem vršnjačkog nasilja.

Kretanje prijava, optuženja, presuda i među njima osuđujućih presuda za kaznena djela protiv života i tijela u razdoblju od 2012. do 2016. vidljivo je u tablici koja slijedi. Iz prikaza slijedi da broj zaprimljenih kaznenih prijava pada u posljednje tri godine, pa se može govoriti o trendu pada ovih kaznenih prijava u navedenom razdoblju (ukupni pad prijava u razdoblju od 2013. do 2016. iznosi -13,8%), dok preostali podaci ukazuju na uobičajene oscilacije na godišnjoj razini, time da u 2016. valja primijetiti blagi rast broja optuženja, presuda i osuđujućih presuda u odnosu na prethodno razdoblje.

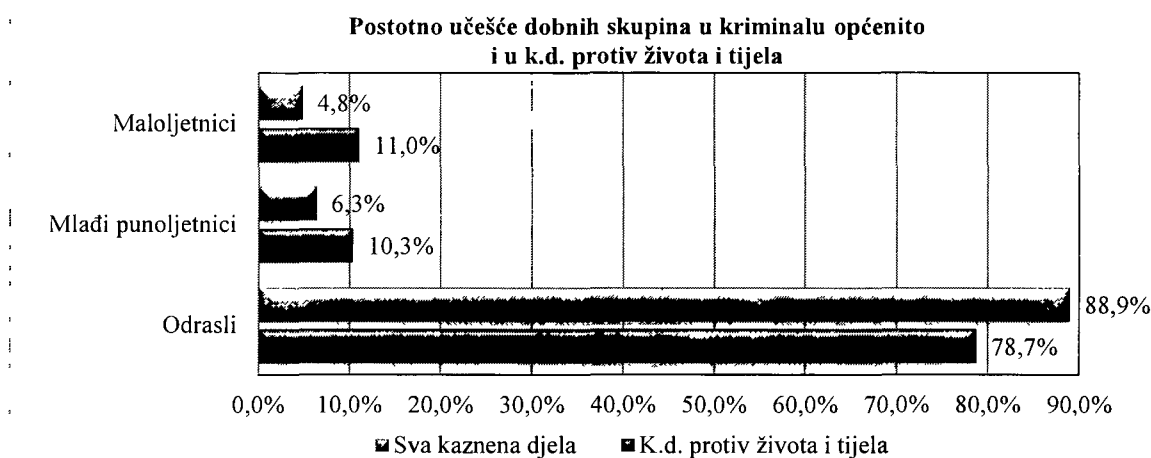
Godina	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Prijavljeno	1.784	2.196	2.033	1.994	1.894
Optuženo	1.016	1.205	1.180	1.036	1.079
Presuđeno	1.222	1.190	1.069	976	1.020
Od toga osuđujuće	1.061	1.076	966	876	921

Kod kaznenih djela protiv života i tijela iz Glave X. Kaznenog zakona potrebno je analizirati i podatke o broju prijava koje su podnesene protiv nepoznatih osoba, kao i podatke o počiniteljima koji su otkriveni tijekom izvještajnog razdoblja, obzirom da se iz navedenih podataka može zaključivati i o uspješnosti policije u otkrivanju počinitelja ovih kaznenih djela. Pri tome valja imati na umu da se otkrivačka djelatnost policije u cjelini može cijiniti samo kada se navedenim podacima pridodaju podaci o prijavama protiv počinitelja koji su već u trenutku podnošenja kaznene prijave bili poznati.

Tijekom 2016. zaprimljeno je 260 prijava protiv nepoznatih počinitelja, što je na razini prethodnog razdoblja (256 prijava u 2015.), od kojih je tijekom izvještajnog razdoblja otkriveno 48 ili 18,5%. U istom razdoblju otkriveno je i 30 počinitelja kaznenih djela protiv života i tijela koja su prijavljena ranijih godina, a za koje u tom trenutku nisu bili poznati počinitelji. Posebnu pozornost valja posvetiti uspješnosti u otkrivanju identiteta počinitelja najtežih kaznenih djela iz Glave X. Kaznenog zakona - ubojstva i teških ubojstva, kao i pokušaja ovih kaznenih djela. Tijekom 2016. zaprimljeno je 28 prijava protiv nepoznatih počinitelja za ova kaznena djela, od čega 8 za dovršena kaznena djela ubojstva i teškog ubojstva i 20 za pokušaje tih kaznenih djela, od kojeg broja je tijekom izvještajnog razdoblja otkriven identitet 11 počinitelja - 1 počinitelj dovršenog kaznenog djela i 10 počinitelja kaznenih djela koja su ostala u pokušaju. U istom razdoblju otkriven je i svega 1 počinitelj kaznenog djela ubojstva ili teškog ubojstva koje je počinjeno u ranijim godinama, što je zabrinjavajuća činjenica koja pokazuje da uspješnost otkrivanja počinitelja najtežih kaznenih djela protiv života i tijela znatno opada s odmakom vremena od počinjenja kaznenog djela.

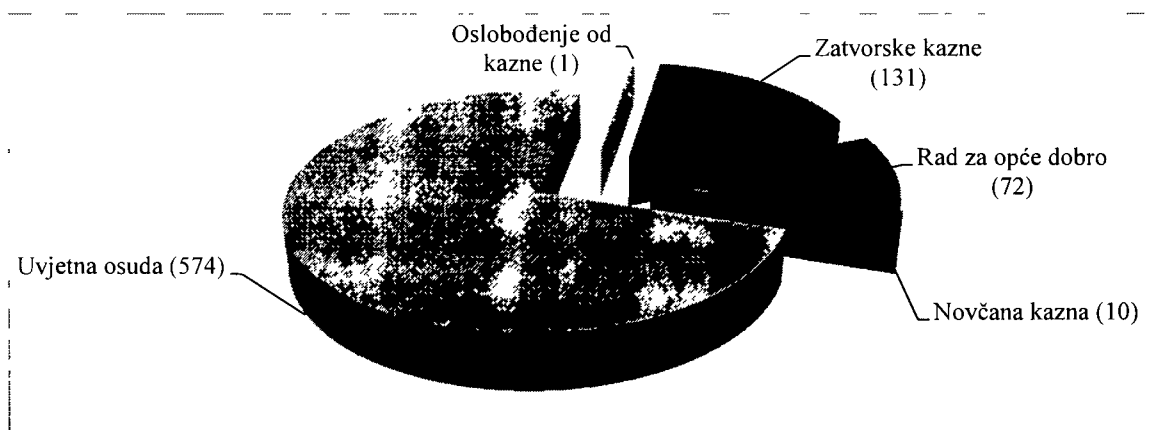
U nastavku se daje prikaz učešća pojedinih dobnih skupina u kriminalitetu općenito te u kaznenim djelima protiv života i tijela u 2016.

Usporedbom gore navedenih podataka sa podacima iz prethodnog razdoblja, razvidno je da su najveći broj kaznenih djela protiv života i tijela i u 2016. počinile odrasle osobe (78,7%), što je i očekivano. Međutim, ponovno valja primijetiti da maloljetnici i mlađi punoljetnici (promatrano u postotnom omjeru) češće čine kaznena djela protiv života i tijela, time da se kod ovih dobnih skupina u najvećem dijelu radi o počinjenju lakših kaznenih djela iz Glave X. Kaznenog zakona (u prvom redu kaznenih djela tjelesne ozljede, a potom i teške tjelesne ozljede).

Na kraju treba razmotriti politiku kažnjavanja odraslih osoba za kaznena djela iz Glave X. Kaznenog zakona, koja je s obzirom na prirodu i važnost zaštićenog pravnog dobra (život i tijelo) ipak nešto stroža od uobičajene, iako i dalje prema našem mišljenju nije zadovoljavajuća. Tijekom 2016. doneseno je ukupno 868 presuda protiv odraslih počinitelja, od čega 788 osuđujućih (90,8%). Zatvorske kazne (kazna zatvora i dugotrajni zatvor) počiniteljima su izrečene u 131 predmetu ili 16,6%, time da se veći dio izrečenih zatvorskih kazni razumljivo odnosi na najteža kaznena djela (ubojstva iz članka 110. Kaznenog zakona i teška ubojstva iz članka 111. Kaznenog zakona). Institut rada za opće dobro primijenjen je u 72 predmeta ili 9,1%. Uvjetna osuda i dalje prevladava kao sankcija, koja je tijekom 2016. primijenjena prema 574 počinitelja (72,8%), time da valja istaknuti da se u velikoj većini primjenjuje kod osuda zbog kaznenih djela tjelesne ozljede iz članka 117. Kaznenog zakona i

teške tjelesne ozljede iz članka 118. Kaznenog zakona. Struktura izrečenih sankcija odraslim počiniteljima kaznenih djela protiv života i tijela vidljiva je i iz grafikona koji slijedi.

Tijekom 2016. sudovi su počiniteljima izrekli i 42 sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti, iz čega je vidljivo da su smanjena ubroјivost i ovisnost često čimbenici koji dovode do počinjenja ovih kaznenih djela. Iako je kaznena politika za kaznena djela protiv života i tijela nešto stroža od uobičajene, podaci o strukturi podnesenih žalbi pokazuju da državna odvjetništva nisu zadovoljna izrečenim kaznenim sankcijama, pa podnošenjem žalbi zbog odluke o kazni (samostalno ili i iz drugih osnova) nastoje utjecati na promjenu prakse izricanja kazni u visini ili čak i ispod zakonom propisanog minimuma. Tako je tijekom 2016. u postupcima protiv odraslih počinitelja podneseno 187 žalbi, od čega 98 zbog kazne, 29 zbog kazne i drugih razloga te 60 zbog razloga različitih od kazne.

Što se tiče odraslih počinitelja s duševnim smetnjama, za koje je tijekom postupka utvrđeno da su u vrijeme počinjenja djela bili neubroјivi, tijekom 2016. protiv njih je podignuto 16 optužnica, dok je u odnosu na 15 osoba tijekom izvještajnog razdoblja donesena presuda kojom se utvrđuje da su u stanju neubroјivosti počinile protupravno djelo te se određuje njihov prisilni smještaj u psihijatrijsku ustanovu.

3.1.2.2.3. Kaznena djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda

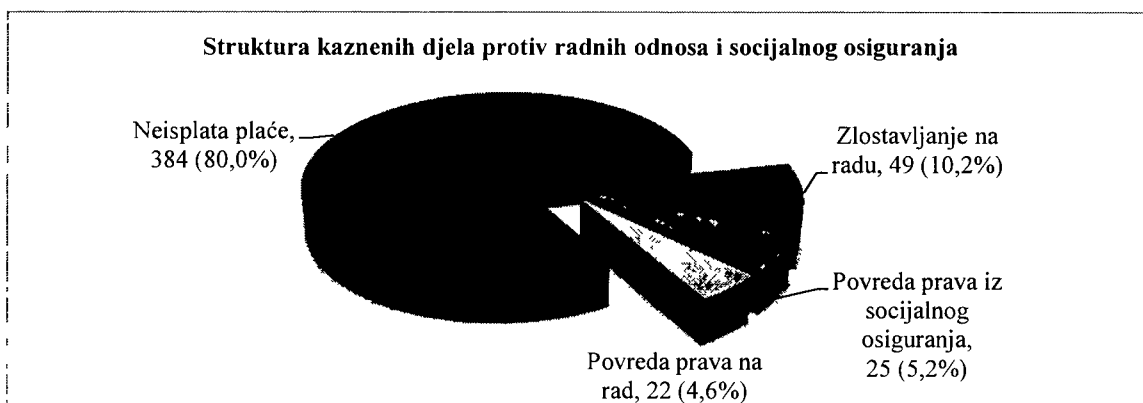
Kao i ranijih godina, i u promatranom izvještajnom razdoblju nastavljen je malen priliv prijava za kaznena djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda iz Glave XI. Kaznenog zakona, što se može objasniti činjenicom da Glava XI. Kaznenog zakona obuhvaća svega šest kaznenih djela. Tako je u 2016. za ova kaznena djela zaprimljeno tek 8 novih prijava protiv fizičkih osoba, i to samo protiv odraslih počinitelja, a sve kaznene prijave odnose se na kazneno djelo povrede ravnopravnosti iz članka 125. Kaznenog zakona. Obzirom da se radi o malom broju prijava u apsolutnom broju, ne može se zaključivati o trendovima porasta ili pada broja zaprimljenih prijava, a k tomu ova kaznena djela i dalje imaju neznatan udio u ukupnom prijavljenom kriminalitetu. Što se tiče donesenih odluka, a imajući u vidu i prijave koje su ostale u radu iz ranijih razdoblja (ukupno 3 prijave), tijekom 2016. doneseno je rješenje o odbačaju u odnosu na 9 prijavljenih osoba. Analiza ovih odluka pokazuje da su prijave odbacivane jer u radnjama prijavljenih osoba nije ostvareno biće prijavljenog kaznenog djela, ili zbog nepostojanja osnovane sumnje u počinjenje prijavljenog kaznenog djela.

3.1.2.2.4. Kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja

U 2016. godini zaprimljeno je 480 prijava protiv poznatih fizičkih osoba (479 odraslih osoba i 1 mlađa punoljetna osoba), a najviše zbog počinjenja kaznenog djela iz članka 132. Kaznenog zakona (neisplata plaće - 384 osobe). Zbog počinjenja kaznenog djela iz članka 133. Kaznenog zakona (zlostavljanje na radu) zaprimljene su prijave protiv 49 osoba, zbog izvršenja kaznenog djela iz članka 131. Kaznenog zakona (povreda prava na rad) prijavljene su 22 osobe, a zbog kaznenog djela iz članka 134. Kaznenog zakona (povreda prava iz socijalnog osiguranja) prijavljeno je 25 osoba.

U svojoj ukupnosti navedena kaznena djela neznatno participiraju u ukupnom kriminalitetu poznatih fizičkih osoba sa 1,3% učešća. Obzirom da je u 2016. za ova kaznena djela zaprimljena samo 1 kaznena prijava protiv mladih punoljetnih osoba, dok su sve ostale prijave podnesene protiv odraslih počinitelja, u nastavku analize se iznose zbirni podaci za obje dobne skupine počinitelja.

Struktura kaznenih djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja u 2016. vidljiva je iz grafičkog prikaza koji slijedi.

U 2015. godini zaprimljene su prijave protiv 384 osobe zbog kaznenog djela neisplate plaće, što znači da je u 2016. godini zaprimljeno 25% prijava više za to kazneno djelo. I u 2015. zabilježen je porast od 42,8%. Naime, najčešće su prijavitelji tog kaznenog djela osobe koje smatraju da su poslodavci samom neisplatom plaće ostvarili biće tog kaznenog djela, iako za ostvarenje bića ovog kaznenog djela trebaju biti ispunjeni i drugi elementi.

Time se objašnjava podatak da je u odnosu na 251 osobu prijavljenu za ovo kazneno djelo doneseno rješenje o odbačaju, što je trostruko više od broja optuženih osoba, budući je u odnosu na 78 osoba podignuta optužnica što pak, s druge strane, čini 89,7% svih optužnica u odnosu na kaznena djela iz ove glave Kaznenog zakona.

Sudovi su donijeli 63 presude od toga 58 osuđujućih, jednu oslobađajuću i 4 odbijajuće presude, a državna odvjetništva podnijela su 3 žalbe od toga jednu zbog odluke o kazni, a 2 zbog ostalih razloga, dok su sudovi riješili 4 žalbe, usvojivši 1 žalbu podnesenu iz razloga različitih od kazne, a odbivši 3 podnesene zbog kazne i zbog drugih razloga. Presuda na temelju sporazuma stranaka nije bilo.

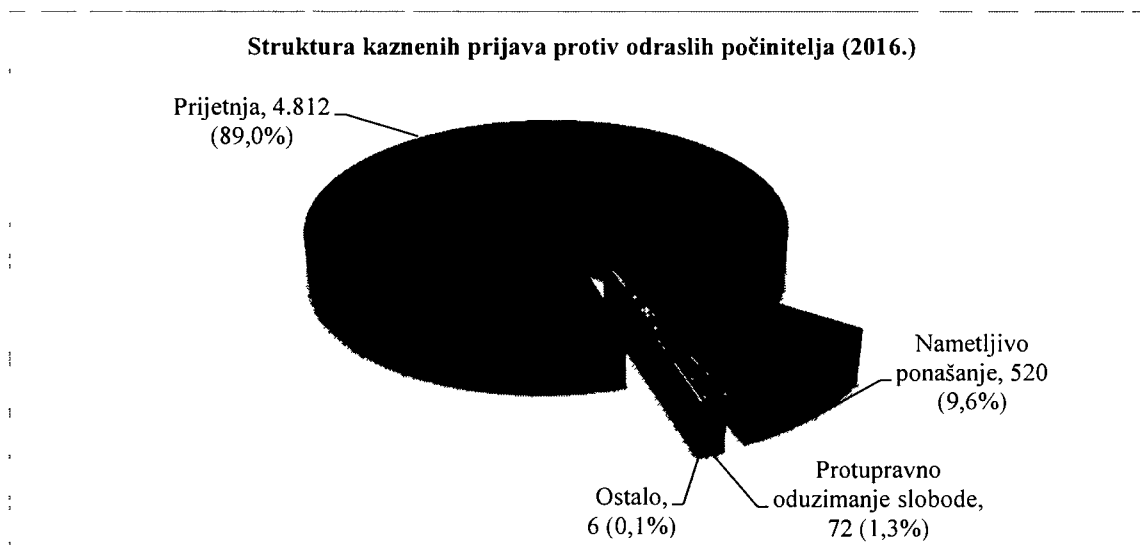
3.1.2.2.5. Kaznena djela protiv osobne slobode

Tijekom 2016. nadležna državna odvjetništva zaprimila su ukupno 5.680 kaznenih prijava zbog kaznenih djela iz Glave XIII. Kaznenog zakona (5.410 prijava protiv odraslih osoba, 159 prijava protiv mladih punoljetnih osoba i 111 prijava protiv maloljetnika). Kada se navedeno uspoređi s podacima iz 2015., kada su zaprimljene ukupno 5.233 prijave za ova kaznena djela, vidljivo je da se tijekom 2016. bilježi rast broja prijava od 8,5%. Dok je broj kaznenih prijava u odnosu na mlade punoljetne osobe (152 prijave u 2015.) i maloljetnike (106 prijava u 2015.) uglavnom na prošlogodišnjoj razini, broj prijavljenih odraslih osoba u odnosu na 2015., kada je zaprimljeno 4.975 prijava, porastao je za 8,7%. Što se tiče zastupljenosti kaznenih djela protiv osobne slobode u ukupnom broju prijavljenih poznatih fizičkih osoba, ona u 2016. iznosi 15%.

Struktura kaznenih djela protiv osobne slobode po dobnim skupinama u 2016.				
	Prijetnja	Nametljivo Ponašanje	Protupravno oduzimanje slobode	Ostalo
Odrasle osobe	4.812	520	72	6
(udio)	(89,0%)	(9,6%)	(1,3%)	(0,1%)
Mlade punoljetne osobe	143	13	3	-
(udio)	(89,9%)	(8,2%)	(1,9%)	-
Maloljetnici	98	13	-	-
(udio)	(88,3%)	(11,7%)	-	-

Kao što je vidljivo iz gornjeg tabelarnog prikaza, kod kaznenih djela protiv osobne slobode u odnosu na sve dobne skupine počinitelja prevladavaju prijave za kazneno djelo prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona.

U nastavku se daje i grafički prikaz strukture kaznenih prijava protiv odraslih počinitelja za kaznena djela protiv osobne slobode tijekom 2016.

Državna odvjetništva su u odnosu na 3.184 odrasla počinitelja donijela rješenja o odbačaju kaznene prijave, od čega se 2.807 rješenja o odbačaju, odnosno 88,2%, odnosi na kaznena djela prijetnje, a 346 odbačaja na kazneno djelo nametljivog ponašanja. U odnosu na 27 odraslih osoba doneseno je rješenje o odbačaju za kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode, a za 3 odrasle osobe odbačaj za kazneno djelo prisile, dok je 1 prijava protiv odraslog počinitelja odbačena za kazneno djelo otmice.

Kao što smo izvještavali i ranijih godina, za kaznena djela iz ove Glave Kaznenog zakona karakterističan je velik broj odbačaja kaznenih prijava. To se uglavnom odnosi na kazneno djelo prijetnje, i to prvenstveno iz razloga što se prijave državnom odvjetništvu podnose za sve oblike ovog kaznenog djela. Naime, za kazneno djelo iz članka 139. stavka 1. Kaznenog zakona progon se poduzima po privatnoj tužbi oštećenika, ali oštećenici vrlo često i za ovaj oblik kaznenog djela podnose kaznenu prijavu državnom odvjetništvu, povodom koje se također donosi rješenje o odbačaju. Za kazneno djelo iz članka 139. stavka 2. Kaznenog zakona progon se poduzima po prijedlogu oštećenika, osim u slučajevima kad je djelo počinjeno iz mržnje, prema djetetu, osobi s težim invaliditetom ili bliskoj osobi. U takvim slučajevima često dolazi do povlačenja prijedloga za kazneni progon i tada se kaznena prijava također mora odbaciti. Ako k tome još dodamo predmetu u kojima ne postoji osnovana sumnja na počinjenje dela, koje prijave se također moraju odbaciti iz tog osnova, onda ni ne čudi tako visok postotak odbačaja kod ovih kaznenih djela, koji u 2016. predstavlja 60,1% ukupnog broja odluka povodom prijave (5.299).

U tijeku 2016. za kaznena djela iz ove Glave Kaznenog zakona optuženo je 1.992 odrasle osobe i to 959 osoba neposrednom optužnicom, 999 osoba optuženo je uz kazneni nalog, a 34 osobe nakon provedene istrage.

U postupcima protiv odraslih osoba sudovi su donijeli 1.643 osuđujuće presude, od čega 6 po sporazumu stranaka, 67 oslobađajućih i 86 odbijajućih presuda. Među donesenim presudama osuđujuće participiraju s visokih 91,5%. Najveći broj izrečenih sankcija odnosi se na uvjetnu osudu koja je izrečena u odnosu na 1.410 osoba ili 85,8%, 130 osoba ili 7,9% osuđeno je na kaznu zatvora, u odnosu na 80 osoba ili 4,9% kazna zatvora zamijenjena je radom za opće dobro, dok je novčana kazna izrečena prema 22 osobe ili 1,3% u odnosu na sve izrečene sankcije.

Za kaznena djela iz ove Glave izrečeno je 129 sigurnosnih mjera i to 41 mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja, 61 mjera obveznog liječenja od ovisnosti i 27 drugih sigurnosnih mjera.

U izvještajnom razdoblju podnesena je na presude 201 žalba, što znači da je svaka 8,9 presuda pobijana žalbom, od toga svaka 14,9 osuđujuća presuda žalbom zbog odluke o kazni (110 žalbi samo zbog kazne te zbog kazne i drugih razloga protiv 1.643 osuđujuće presude).

Za napomenuti je da je za kaznena djela iz ove Glave u izvještajnom razdoblju protiv odraslih neubrojivih osoba podignuto 30 optužnica temeljem odredbe članka 457. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku.

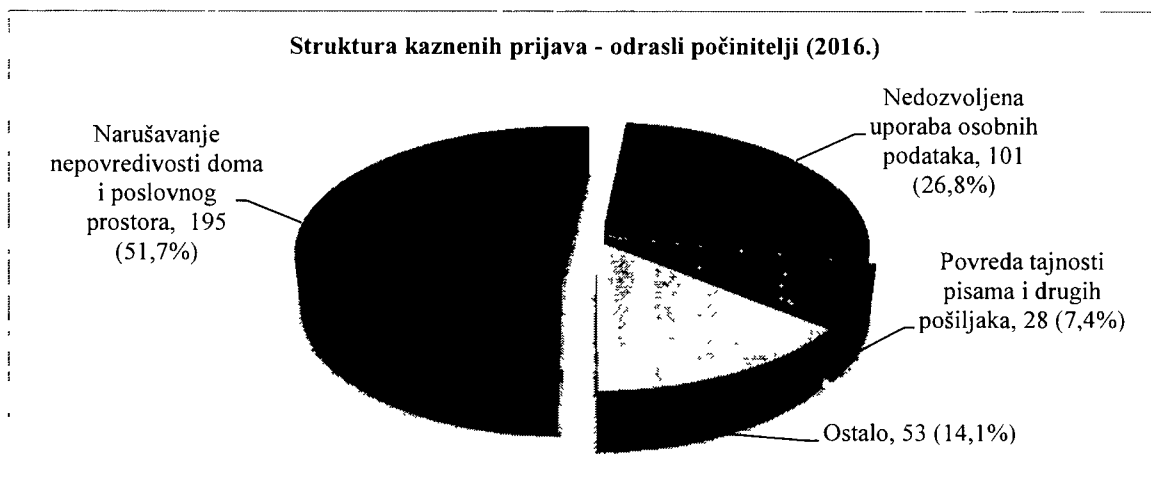
3.1.2.2.6. Kaznena djela protiv privatnosti

Zaštitni objekt ove glave Kaznenog zakona je privatna sfera pojedinca i obuhvaća fizički i psihički integritet pojedinca, spolni život, rod i spolnu orijentaciju, osobne podatke, ugled, ime i fotografije.

Ove se vrijednosti štite i u Ustavu Republike Hrvatske u člancima 34. do 37., te u članku 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Za kaznena djela protiv privatnosti prijavljeno je u 2016. godini 377 odraslih osoba, 23 mlađe punoljetne osobe i 9 maloljetnih osoba. S brojem ukupno prijavljenih osoba (409) kaznena djela protiv privatnosti participiraju u ukupnoj masi prijavljenih kaznenih djela poznatih fizičkih osoba u 2016. sa 1,1%.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture kaznenih prijava za kaznena djela protiv privatnosti koje su tijekom 2016. podnesene protiv odraslih počinitelja.

Najviše je prijavljenih osoba zbog kaznenog djela narušavanja nepovredivosti doma i poslovnog prostora, pa zbog nedozvoljene uporabe osobnih podataka te povrede tajnosti pisama i drugih pošiljaka. Među 53 ostala prijavljena djela nalazi se 26 prijavljenih osoba za kazneno djelo neovlaštenog zvučnog snimanja i prisluškivanja iz članka 143. Kaznenog zakona, 21 prijavljena osoba za kazneno djelo neovlaštenog slikovnog snimanja iz članka 144. Kaznenog zakona i 6 prijavljenih osoba za kazneno djelo neovlaštenog otkrivanja profesionalne tajne.

U odnosu na broj odraslih osoba prijavljenih u prethodnom izvještajnom razdoblju (274) broj ovogodišnje prijavljenih od 377 osoba predstavlja povećanje od 37,6%, no usprkos tomu zauzima neznatan dio u ukupnom broju prijavljenih osoba u 2016.

Od ukupnog broja prijava protiv odraslih počinitelja, prijave protiv 245 osoba riješene su odbačajem, od čega se najveći dio, 146 rješenja, odnosi na kazneno djelo narušavanja nepovredivosti doma i poslovnog prostora iz članka 141. Kaznenog zakona.

Kada se ima u vidu da je za navedeno kazneno djelo tijekom 2016. doneseno 166 odluka o podnesenim prijavama, slijedi da je 87,9% prijava odbačeno, optuženo je 19 osoba (11,5%), a protiv 1 osobe (0,6%) doneseno je rješenje o provođenju istrage.

Tijekom 2016. za sva kaznena djela protiv privatnosti optuženo je ukupno 79 odraslih počinitelja, protiv 3 osobe je doneseno rješenje o provođenju istrage, a 17 prijava je riješeno na drugi način (ustupom, spajanjem i slično).

Sudovi su u odnosu na odrasle osobe donijeli 53 presude, od čega 46 osuđujućih, što znači da je uspješnost procesuiranja za ovu glavu kaznenih djela 86,8%, što je još nešto bolje od 2015., kada je uspješnost u postupku iznosila 84,3%. Među osuđujućim presudama prevladava uvjetna osuda i to njih 42 (91,3%) od ukupno izrečenih 46 osuđujućih presuda, dok je jedna osoba osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora i to za kazneno djelo nedozvoljene uporabe osobnih podataka iz članka 146. Kaznenog zakona.

3.1.2.2.7. Kaznena djela protiv spolne slobode

U Glavi XVI. Kaznenog zakona propisana su kaznena djela seksualnih delikata počinjenih na štetu odraslih žrtava. Kazneni zakon iz 2011. kod ovih je kaznenih djela naglasak stavio na spolnu slobodu odnosno pravo na slobodni odabir partnera, dragovoljno stupanje u spolni odnos i zaštitu žrtava. To osobito dolazi do izražaja kod kaznenog djela spolnog odnošaja bez pristanka iz članka 152. Kaznenog zakona i novog kaznenog djela uvedenog Kaznenim zakonom stupljenim na snagu 01. siječnja 2013. – kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona.

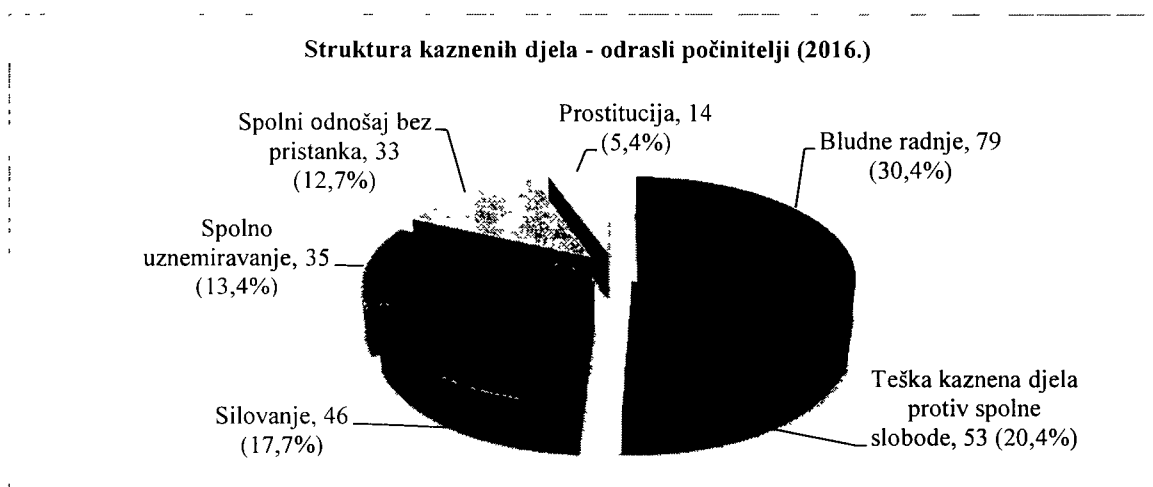
Kod ovih kaznenih djela osobita pažnja poklanja se žrtvi kaznenog djela, kako u pogledu prava na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tako i u odnosu na specifičnost načina ispitivanja žrtve kao svjedoka (članak 43. i članak 45. Zakona o kaznenom postupku).

Tijekom 2016. za kaznena djela iz Glave XVI. Kaznenog zakona prijavljena je ukupno 291 fizička osoba (260 odraslih osoba, 19 mladih punoljetnih osoba i 12 maloljetnika). U odnosu na ukupan broj svih prijavljenih poznatih fizičkih osoba (37.813) u ovom izvještajnom razdoblju počinitelji kaznenih djela protiv spolne slobode participiraju sa 0,8%. U nastavku se iznose i analiziraju podaci koji se odnose na odrasle počinitelje kaznenih djela, time da valja naglasiti da se u posebnom dijelu Izvješća obrađuju kriminalitet mladih punoljetnih osoba (poglavlje 3.1.4. Kriminalitet mladih punoljetnih osoba), kriminalitet maloljetnika (poglavlje 3.1.5. Kriminalitet maloljetnika), a posebno i kaznena djela protiv spolne slobode počinjena na štetu djece (poglavlje 3.1.3. Kaznenopravna zaštita djece, dio 3.1.3.1. Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv spolne slobode).

Kada se uzmu u obzir samo prijave protiv odraslih osoba i usporede s prethodnim razdobljem (273 prijave protiv odraslih osoba u 2015.), u izvještajnom razdoblju bilježi se pad broja prijava protiv odraslih osoba od 4,8%. Međutim, ako se ima u vidu da je 2014. za kaznena djela protiv spolne slobode bilo prijavljeno 242 odrasle osobe, a 243 osobe u 2013., vidljive su uobičajene oscilacije u broju prijavljenih osoba na godišnjoj razini, dok se udio ovih kaznenih djela u strukturi kriminaliteta odraslih osoba zadržava ispod 1%. Navedena kretanja vidljiva su i iz tabelarnog prikaza koji se daje u nastavku.

	2013.	2014.	2015.	2016.
Prijave za kaznena djela iz Glave XVI. Kaznenog zakona	243	242	273	260
Ukupno prijava protiv odraslih osoba	28.979	27.488	32.394	33.612
Udio u kriminalitetu odraslih počinitelja	0,8%	0,9%	0,8%	0,8%

U strukturi kaznenih djela po zastupljenosti prevladava kazneno djelo bludnih radnji iz članka 155. Kaznenog zakona, za koje je prijavljeno 79 odraslih osoba (30,4%), a slijede teška kaznena djela protiv spolne slobode iz članka 154. Kaznenog zakona sa 53 prijave (20,4%) i kazneno djelo silovanja iz članka 153. Kaznenog zakona sa 46 prijava (17,7%), od čega 42 dovršena kaznena djela i 4 koja su ostala u pokušaju. Primjetan je porast kaznenih djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona, za koje je u 2015. prijavljeno 20 odraslih osoba, dok je u 2016. zaprimljeno 35 prijava, te znatan pad prijava za kazneno djelo prostitucije iz članka 157. Kaznenog zakona, za koje su u 2015. prijavljene 43 odrasle osobe, a u 2016. je zaprimljeno svega 14 prijava. Struktura kaznenih djela protiv spolne slobode vidljiva je iz grafičkog prikaza koji slijedi.

U odnosu na ova kaznena djela državna odvjetništva su donijela 254 odluke povodom prijave, od toga 85 ili 33,5% rješenja o provođenju istrage i 84 ili 33,1% rješenja o odbačaju. Po dovršenoj istrazi državna odvjetništva su podigla 71 optužnicu, pa kada se uzme u obzir da su državna odvjetništva prilikom rada na kaznenim prijavama podigla i 82 neposredne optužnice (od čega 13 s prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga), proizlazi da su državna odvjetništva u izvještajnom razdoblju za ova kaznena djela podigla ukupno 153 optužnice.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju donijeli 117 presuda, od toga 99 osuđujućih (84,6%), 14 oslobađajućih (12%) i 4 odbijajuće (3,4%). U strukturi kaznenih sankcija ponovno prevladavaju uvjetne osude, koje su izrečene 46 počinitelja (46,5%), dok je kazna zatvora izrečena 38 počinitelja (38,4%), a rad za opće dobro 15 počinitelja (15,1%). Pri tome valja napomenuti da se uvjetne osude većinom odnose na lakša kaznena djela iz Glave XVI. Kaznenog zakona (bludne radnje, prostitucija), dok su zatvorske kazne izricane za teža kaznena djela (silovanje, teška kaznena djela protiv spolne slobode).

Državna odvjetništva podnijela su 51 žalbu, od toga 31 zbog odluke o kazni, 14 zbog razloga različitih od kazne i 6 zbog kazne i drugih razloga. Uspješnost podnesenih žalbi zbog odluke o kazni je i u ovom razdoblju niska, naime, usvojeno je samo 8 žalbi zbog kazni, dok ih je 18 odbijeno.

U izvještajnom razdoblju oduzeta je imovinska korist u ukupnom iznosu od 4.926.597,00 kn koja imovinska korist je oduzeta u predmetima zbog kaznenog djela prostitucije iz članka 157. Kaznenog zakona.

Zaključno možemo navesti da relativno mali broj prijava za kaznena djela iz Glave XVI. Kaznenog zakona treba promatrati prvenstveno kroz nespremnost žrtve na podnošenje kaznene prijave unatoč dijapazonu dodatnih prava propisanih u članku 45. Zakona o kaznenom postupku upravo za žrtve kaznenog djela protiv spolne slobode (razgovor sa savjetnikom prije ispitivanja, ispitivanje od strane osobe istog spola, ispitivanje uz prisutnost osobe od povjerenja, uskrata odgovora na pitanja koja se odnose na njezin strogo osobni život, pravo da bude ispitana putem audio-video uređaja, pravo na tajnost podataka, pravo da zahtjeva isključenje javnosti sa rasprave).

3.1.2.2.8. Kaznena djela protiv zdravlja ljudi

Grupni zaštitni objekt kaznenih djela iz Glave XIX. Kaznenog zakona je zdravlje ljudi i sadrži inkriminacije kojima se zdravlje štiti od različitih oblika propusta zdravstvenih djelatnika, inkriminacija kojom se štiti pravo pacijenta na samoodlučivanje, inkriminacija kojima se štiti zdravlje ljudi od zaraza, inkriminacija kojima se štiti zdravlje od štetnih sredstava i inkriminacija koje se odnose na živežne namirnice.

Svu navedenu problematiku koja se inkriminira u ovoj Glavi Kaznenog zakona uređuju brojni zakonski i podzakonski akti, pa možemo govoriti o tome da je većina ovih djela blanketne naravi, jer se oslanjaju upravo na druge zakone i podzakonske akte, ali i na međunarodne instrumente koji reguliraju ovu materiju, a Republika Hrvatska ih je ratificirala.

Najveći broj kaznenih djela protiv zdravlja ljudi su formalna kaznena djela, odnosno delikti apstraktnog ugrožavanja zdravlja, a manji broj su delikti konkretnog ugrožavanja. Jedan dio ovih kaznenih djela su tzv. posebna kaznena djela (*delicta propria*) jer ih može počiniti samo osoba koja ima određeno zakonom propisano svojstvo, dok kod nekih kaznenih djela počinitelj može biti svaka osoba.

U izvještajnom razdoblju prijavljeno je za kaznena djela protiv zdravlja ljudi 167 odraslih osoba i 2 mlađe punoljetne osobe. U ukupnoj masi kriminaliteta ova kaznena djela participiraju sa neznatnih 0,4%.

Ovogodišnji broj prijavljenih odraslih osoba predstavlja porast od 79,6% u odnosu na prošlogodišnjih 93 prijavljenih osoba. U posljednjih nekoliko godina uočava se porast broja prijavljenika u ovaj Glavi Kaznenog zakona.

U strukturi kriminaliteta odraslih osoba ima najviše kaznenih djela nesavjesnog liječenja iz članka 181. Kaznenog zakona (145 prijavljenih osoba ili 86,8%), dok su druga kaznena djela zanemariva po broju prijavljenih osoba. Mišljenja smo da to jednim dijelom i zbog dobre

prakse Ministarstva zdravstva, koje državno odvjetništvo obavještava o uočenim propustima pri liječenju, koje rezultira pogoršanjem zdravlja pacijenta, odnosno njegovom smrću i pritom nam dostavlja cjelokupnu medicinsku dokumentaciju o liječenju

Državna odvjetništva imala su u radu 184 prijave (167 novih i 17 iz ranijeg razdoblja).

Odbačajem je riješeno prijava prema 127 osoba, optuženo je 11 osoba i to 5 neposredno, 1 osoba optužnicom uz kazneni nalog, a 5 osoba nakon provedene istrage.

Sudovi su donijeli presude prema 26 osoba, od toga je bilo 8 osuđujućih. Izrečeno je 7 uvjetnih osoba, a prema 1 počinitelju je primijenjen institut rada za opće dobro.

Državno odvjetništvo je podnijelo 23 žalbe, što znači da je svaka 1,1 presuda pobijana žalbom. Zbog odluke o kazni uloženo je 5 žalbi.

Počinitelju kaznenog djela nadrilječništva iz članka 184. Kaznenog zakona uz uvjetnu osudu oduzeta je imovinska korist u iznosu od 4.000,00 kuna.

Osnovni problem kod procesuiranja ovih kaznenih djela je relativno dugo trajanje kaznenog postupka zbog pravne i činjenične složenosti dokazivanja. Naime, u svakom predmetu predstoji vještačenje u tijeku istrage koje se nerijetko ponovi i u glavnoj raspravi, tako da se u nekim slučajevima rasprave i nepotrebno odgađaju. Radi se o specifičnim predmetima kod kojih je postupak dokazivanja vrlo složen, a rezultati neizvjesni, zbog čega često izazivaju nezadovoljstvo oštećenika i javnosti u cjelini.

3.1.2.2.8.1. Kaznena djela vezana za zlouporabu droga

Kaznena djela vezana za zlouporabu droga spadaju u Glavu XIX. Kaznenog zakona - kaznena djela protiv zdravlja ljudi, ali se u državnom odvjetništvu zbog svoje specifičnosti vode i obrađuju posebno.

Tijekom 2016. prijavljeno je za navedeno kazneno djelo 1.227 odraslih osoba, 232 mladih punoljetnih osoba i 91 maloljetna osoba. U nastavku se daje tabelarni prikaz kretanja kaznenih prijava za kaznena djela vezana za zlouporabu droga u razdoblju od 2013. do 2015.

Godina	Odrasli	Mlade punoljetne osobe	Maloljetnici	Ukupno
2013.	1.287	254	135	1.676
2014.	1.080	220	134	1.434
2015.	1.145	190	91	1.426
2016.	1.227	232	91	1.550

Vidljivo je, dakle, da je broj odraslih osoba počinitelja kaznenih djela zlouporabe droge u laganom porastu, da je u ovoj godini ponovo porastao broj mladih punoljetnih osoba, dok je broj maloljetnih počinitelja ostao na prošlogodišnjoj razini. U ukupnoj masi kriminaliteta poznatih fizičkih osoba kaznena djela zlouporabe droga participiraju sa 4,1%, što predstavlja neznatan porast broja prijavljenih nakon višegodišnjeg laganog pada.

U donjoj tablici prikazana je struktura prijavljenih kaznenih djela u 2016.

	Čl. 190./1	Čl. 190./2	Čl. 190./3	Čl. 190./4-6	Čl. 191.	Čl. 191.a	Ukupno
Odrasli	173	896	16	8	128	6	1.227
Mlađe punoljetne osobe	18	138	16	-	59	1	232
Maloljetnici	5	24	21	-	40	1	91
Ukupno	196	1.058	53	8	227	8	1.550

I dalje je najzastupljeniji oblik kaznenog djela zlouporabe droge prodaja, nabava droge radi prodaje, proizvodnja droge, prerada i prenošenje radi prodaje iz članka 190. stavka 2. Kaznenog zakona. Za razliku od ranijih godina, kada je na drugom mjestu slijedila neovlaštena proizvodnja i prerada droge iz članka 190. stavka 1. Kaznenog zakona, u ovogodišnjem izvještajnom razdoblju to je mjesto preuzelo kazneno djelo omogućavanja trošenja droga iz članka 191. Kaznenog zakona.

Tijekom izvještajnog razdoblja u radu protiv odraslih osoba bilo je 1.355 prijava (128 prijava iz ranijeg razdoblja i 1.227 novih prijava). Od toga je odbačajem riješeno 140 prijava.

Optužnice su podnesene protiv 959 osoba i to protiv 172 osobe neposredna optužnica, protiv 95 osoba optužnica uz kazneni nalog, a protiv 692 osobe podignuta je optužnica nakon provedene istrage.

U 2016. sudovi su protiv odraslih osoba donijeli 709 presuda, od toga 657 osuđujućih presuda. Kazna zatvora izrečena je protiv 176 osoba (26,8%), dok je u odnosu na 159 osoba kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro. Uvjetna osuda izrečena je prema 308 osoba.

Protiv presuda za odrasle osobe podneseno je 105 žalbi, od toga zbog odluke o kazni 67 žalbi, s time da je svaka 6,2 osuđujuća presuda pobijana žalbom.

Od odraslih osoba oduzeta je imovinska korist pribavljena ovim kaznenim djelima u iznosu od 5.059.572,80 kn, a od mlađih punoljetnika u iznosu od 44.157,00 kn.

U slijedećoj tabeli prikazani su podaci o odlukama po dobnim skupinama.

	Odbačeno	Optuženo	Presuđeno	Od toga osuđujuće
Odrasli	140	959	709	657
Mlađi punoljetnici	54	136	101	97
Maloljetnici	39	38	31	24
Ukupno	233	1.133	841	778

Iz tabele proizlazi da je veći postotak odbačenih prijava protiv mlađih punoljetnika i maloljetnika. Razlog je u činjenici što se kod ovih dobnih skupina i kod lakših oblika kaznenih djela često primjenjuje načelo oportuniteta te se kaznene prijave odbacuju, odnosno postupci obustavljaju, posebno u slučajevima prvog prijavljivanja za počinjeno kazneno djelo.

3.1.2.2.9. Kaznena djela protiv okoliša

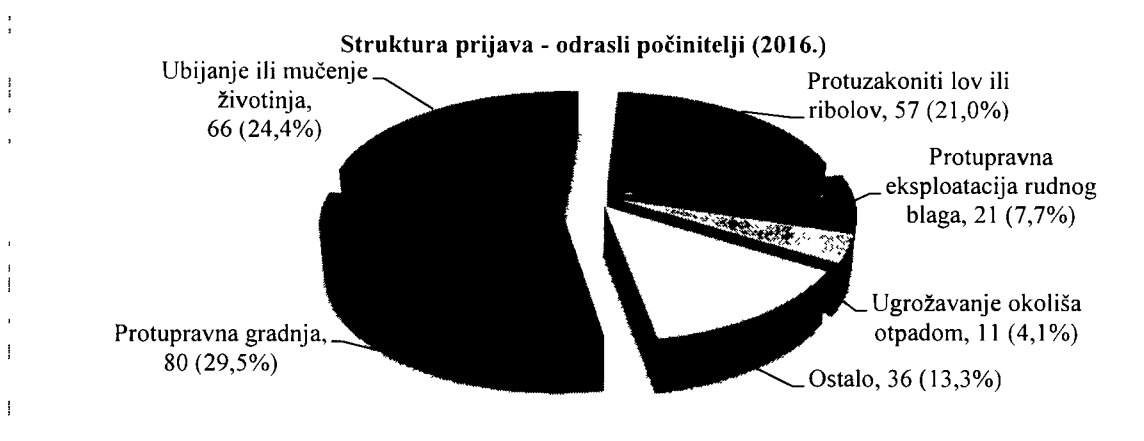
Glavi XX. Kaznenog zakona obuhvaća kaznena djela protiv okoliša. Također, u kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske preuzeta je i Direktiva 2008/99EC što je rezultiralo time da ta Glava Kaznenog zakona iz 2011. ima niz novih kaznenih djela koja prije nisu bila propisana kao kaznena djela.

Naše zakonodavstvo prihvatilo je iz većeg broja zakonodavstva reguliranje kaznenih djela protiv okoliša kao kaznena djela ugrožavanja kod kojih se ne traži da dođe do povređivanja zaštićenog dobra, odnosno okoliša, već je dovoljna i opasnost od njegovog povređivanja, odnosno apstraktno ugrožavanje. Osim toga, većina kaznenih djela protiv okoliša su blanketne norme, što znači da je za primjenu pojedinog kaznenog djela relevantan neki drugi zakon, primjerice Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti prirode i drugi.

U 2016. državna odvjetništva zaprimila su kaznenih prijava protiv 271 odrasle osobe i 4 mlađe punoljetne osobe, dok nijedna maloljetna osoba nije prijavljena za ovu kategoriju kaznenih djela. U ukupnoj strukturi kriminaliteta ova kaznena djela participiraju sa neznatnih 0,7% svih prijavljenih poznatih fizičkih osoba u 2016.

Državna odvjetništva postupala su po novozaprimljenim kaznenim prijavama (271), ali i neriješenim prijavama protiv odraslih počinitelja iz ranijeg izvještajnog razdoblja (45), dakle ukupno u odnosu na 316 osoba. Od tog broja osoba, odbačeno je rješenjem 113 kaznenih prijava ili 35,7% prijava u radu. Optuženo je 130 osoba i to 47 neposredno, 75 optužnica uz kazneni nalog i 8 optužnica nakon provedene istrage, što znači da je od ukupnog broja prijava u radu 41,1% rezultiralo optuženjem, što je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture kaznenih prijava protiv odraslih počinitelja u 2016.

Najzastupljenije kazneno djelo iz ove glave je kazneno djelo protupravne gradnje iz članka 212. Kaznenog zakona sa 80 prijavljenih osoba, dok je na drugom mjestu kazneno djelo ubijanja ili mučenja životinja iz članka 205. Kaznenog zakona sa 66 prijavljenih osoba. Sva druga djela participiraju sa znatno manje prijavljenih osoba. Za kazneno djelo protupravne eksploatacije rudnog blaga iz članka 211. Kaznenog zakona prijavljena je 21 osoba.

Sudovi su donijeli presude u odnosu na 141 osobu, od toga 119 osuđujućih. Izrečene su 3 zatvorske kazna, 92 uvjetne osude, a 18 zatvorskih kazni zamijenjeno je radom za opće dobro pa se postotak osuđujućih presuda od 84,4% za ova kaznena djela ukazuje vrlo dobrim.

Državna odvjetništva su podnijela 19 žalbi, od toga zbog odluke o kazni 2 žalbe.

U izvještajnom razdoblju oduzeta je imovinska korist u iznosu od 7.776,00 kn i to od počinitelja kaznenog djela iz članka 204. Kaznenog zakona - protuzakonitog lova i ribolova.

U ovoj Glavi ima kaznenih djela za koja nikada nije podnijeta kaznena prijava, dijelom zato što se takva kaznena djela kod nas još ne čine, a dijelom i zato što je ekološka svijest i ekološko obrazovanje još na vrlo niskom stupnju, pa se pojedina kaznena djela uopće ne doživljavaju kao delikti. Pritom smatramo potrebnim podići i aktivitet nadležnih službi i institucija čiji je zadatak otkrivanje i prijavljivanje ovih kaznenih djela. Jedino rješenje ovog problema jest pravovremeno detektiranje ovih djela i podnošenje kvalitetnih kaznenih prijava koje bi potencijalno rezultirale drugačijom strukturom donesenih odluka, kao i djelovale preventivno.

U izvještajnom razdoblju prijavljene su 23 pravne osobe za kaznena djela iz ove Glave Kaznenog zakona, no kako se kriminalitet pravnih osoba zasebno obrađuje, ovdje tek ističemo da je u 2016. izrečena jedna mjera oduzimanja imovinske koristi za kazneno djelo protupravne eksploatacije rudnog blaga iz članka 211. Kaznenog zakona u iznosu od 598.059,00 kn.

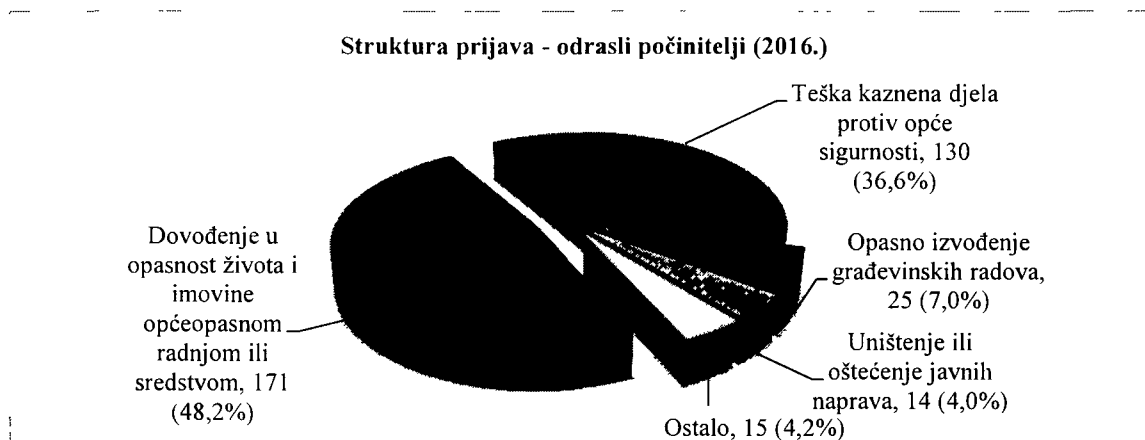
3.1.2.2.10. Kaznena djela protiv opće sigurnosti

Tijekom 2016. zbog kaznenih djela protiv opće sigurnosti zaprimljeno je 377 prijava (355 protiv odraslih osoba, 14 protiv mladih punoljetnih osoba i 8 protiv maloljetnika), iz čega slijedi da su ova kaznena djela u izvještajnom razdoblju u ukupnom kriminalitetu poznatih fizičkih osoba sudjelovala sa svega 1%, što je, uz manje oscilacije, na razini ranijih razdoblja. Uz prijave koje su zaprimljene tijekom 2016., državna odvjetništva su u radu imala i 143 prijave iz ranijih razdoblja, tako da je u radu bilo ukupno 520 prijava za kaznena djela protiv opće sigurnosti.

Kao i u prethodnim razdobljima, nestručno rukovanje vatrenim oružjem, izazivanje požara u zatvorenim prostorima te šumskih požara, bacanje različitih eksplozivnih naprava te nepostupanje po pravilima struke u građevinarstvu predstavljaju najčešći oblik počinjenja kaznenih djela protiv opće sigurnosti.

U nastavku se analizira kretanje i struktura prijava koje su podnesene protiv odraslih osoba.

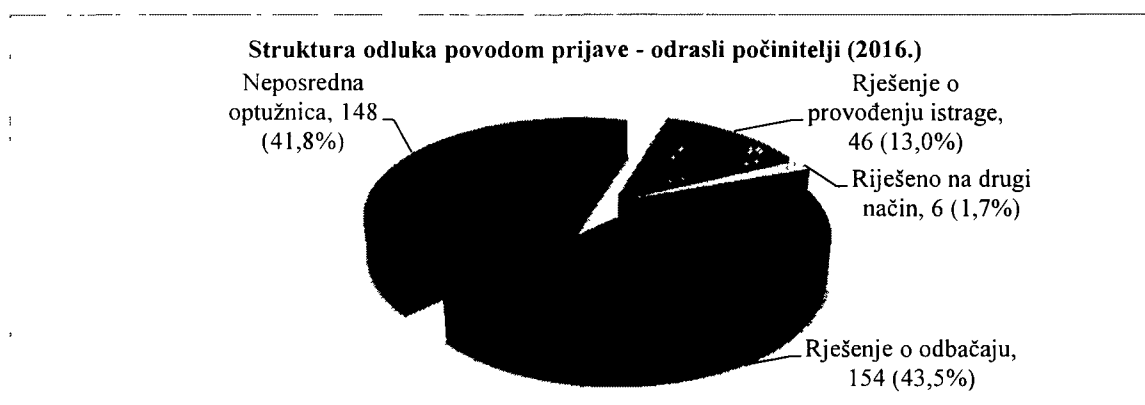
Kao što je ranije navedeno, tijekom 2016. zaprimljeno je 355 prijava protiv odraslih osoba, pa kada se navedeno usporedi sa prethodnim izvještajnim razdobljem, vidljiv je blagi pad prijava protiv odraslih počinitelja od 4% (370 prijava u 2015.), koji se može objasniti uobičajenim oscilacijama na godišnjoj razini, ali i malim apsolutnim brojem zaprimljenih prijava, obzirom se radi o svega 15 prijava manje nego u 2015. Što se strukture zaprimljenih prijava tiče, ista je vidljiva iz grafičkog prikaza koji se daje u nastavku.

Vidljivo je da u strukturi kaznenih prijava protiv odraslih osoba po zastupljenosti prevladavaju kaznene prijave za kazneno djelo dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 215. Kaznenog zakona, za koje je zaprimljena 171 prijava (48,2%). Od navedenog broja, 142 prijave (83%) odnose se na počinjenje ovog kaznenog djela s namjerom, a 29 (17%) iz nehaja. Slijede ih teška kaznena djela protiv opće sigurnosti iz članka 222. Kaznenog zakona sa 130 prijava (36,6%) te prijave za kazneno djelo opasnog izvođenja građevinskih radova iz članka 221. Kaznenog zakona sa 25 prijava (7%) i kazneno djelo uništenja ili oštećenja javnih naprava iz članka 216. Kaznenog zakona sa 14 prijava (4%), dok su ostala kaznena djela iz Glave XXI. Kaznenog zakona slabije zastupljena.

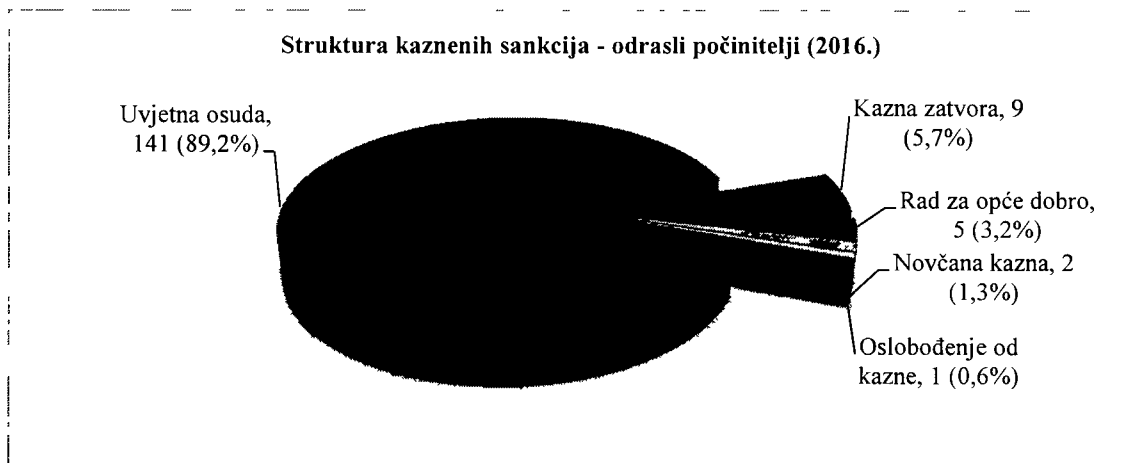
Državna odvjetništva su tijekom 2016. donijela odluke u odnosu na 354 prijave u radu, od čega je samo 6 prijava (1,7%) riješeno na drugi način (ustup, spajanje i slično), dok su ostalo meritorne državnoodvjetničke odluke. Od ukupnog broja riješenih prijava, 154 su riješene donošenjem rješenja o odbačaju (43,5%), protiv 148 osoba (41,8%) je podignuta neposredna optužnica (od čega 76 sa prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga), a rješenje o provođenju istrage doneseno je protiv 46 osoba (13%). Uspoređujući ove podatke s prethodnim izvještajnim razdobljem, primjećuje se porast ukupnog broja riješenih prijava za 16,8% (303 prijave protiv odraslih počinitelja riješene su tijekom 2015.), što govori o ažurnosti državnih odvjetništava u radu na kaznenim prijavama protiv opće sigurnosti.

Struktura odluka povodom prijave vidljiva je i iz grafičkog prikaza koji slijedi.

Tijekom 2016. podignuto je i 30 optužnica nakon dovršene istrage, pa kada se ovome pribroji 148 neposrednih optužnica, proizlazi da je u promatranom izvještajnom razdoblju optužnica podignuta protiv ukupno 178 odraslih osoba ili 22,8% više nego tijekom 2015., kada je protiv odraslih osoba za ova kaznena djela podignuto 145 optužnica. U istom razdoblju sudovi su donijeli 176 presuda, od čega 158 osuđujućih (89,8%), 16 oslobađajućih (9,1%) i 2 odbijajuće (1,1%).

U nastavku se daje grafički prikaz strukture kaznenih sankcija koje su tijekom 2016. odraslim počiniteljima sudovi izrekli za kaznena djela protiv opće sigurnosti.

Kao što je vidljivo iz grafičkog prikaza, uvjetne osude i dalje su najzastupljenija kaznena sankcija koju su sudovi izrekli u odnosu na 89,2% odraslih počinitelja, dok su kazne zatvora izrečene prema svega 9 počinitelja (5,7%). Neznatan je i udio rada za opće dobro kao zamjene za kaznu zatvora (5 počinitelja ili 3,2%) te novčane kazne (2 počinitelja ili 1,3%), iz čega slijedi zaključak o blagoj kaznenoj politici i za kaznena djela protiv opće sigurnosti. Na ovakvu kaznenu politiku državna odvjetništva mogu utjecati jedino podnošenjem žalbi, što i čine. Tako je tijekom 2016. podneseno 39 žalbi, od čega 15 zbog kazne, 21 zbog razloga različitih od kazne i 3 zbog kazne i iz drugih razloga. Od ukupno donesenih 38 odluka povodom žalbe državnog odvjetništva, uvaženo ih je 14, od čega samo 8 zbog odluke o kazni, dok je u istom razdoblju odbijeno 16 žalbi koje su podnesene zbog odluke o kazni.

3.1.2.2.11. Kaznena djela protiv sigurnosti prometa

U 2016. državna odvjetništva zaprimila su 1.601 prijavu zbog počinjenja kaznenih djela protiv sigurnosti prometa, a uz to su u radu iz prethodnog razdoblja imala 410 prijava, dakle, ukupno je u radu bilo 2.011 prijava, čime je zadržana gotovo istovjetna opterećenost u odnosu na ranija izvještajna razdoblja, iako je u prethodnom izvještajnom razdoblju zaprimljena je 1.561 prijava, što znači da je u 2016. primljeno 2,6% prijava više. Od ukupnog broja zaprimljenih prijava zbog počinjenja kaznenih djela protiv sigurnosti prometa 1.455 prijava podneseno je protiv odraslih osoba, protiv mlađih punoljetnih osoba podneseno je 127 prijava, a protiv maloljetnih osoba podneseno je 19 prijava.

U odnosu na broj ukupno prijavljenih osoba zbog počinjenja kaznenih djela protiv sigurnosti prometa bilježi se u izvještajnom periodu neznatno povećanje broja prijavljenih osoba u

odnosu na 2015., kada je prijavljena 1.561 osoba, ali promatrano unatrag došlo je do znatnog smanjenja broja prijavljenih osoba kroz prošla izvještajna razdoblja jer je, primjerice, 2007. bilo prijavljeno 2.394 osobe.

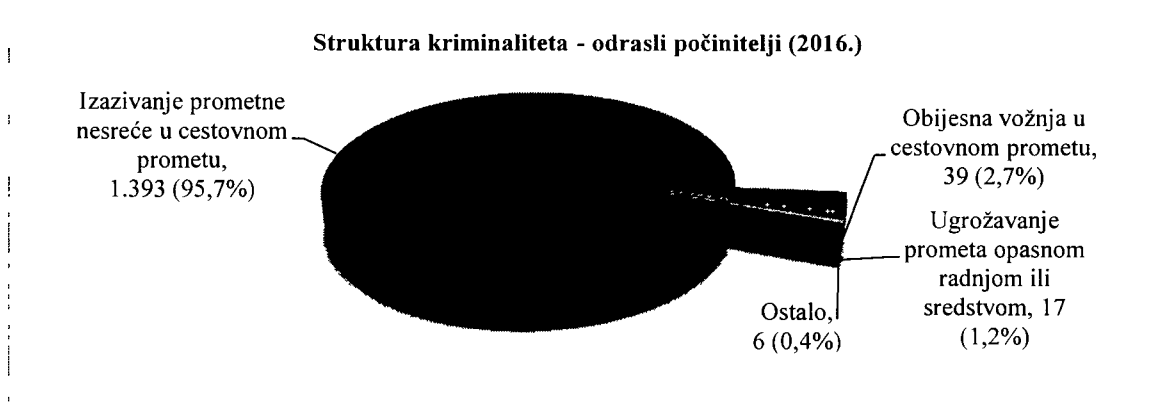
U donjoj tabeli dani su podaci o prijavama, odbačajima, optuženjima i osuđujućim odlukama po ovim dobnim skupinama.

	Prijave	Odbačaji	Optužnice	Osuđujuće presude
Odrasli	1.455	235	1.139	1.090
Mlađe punoljetne osobe	127	56	60	58
Maloljetnici	19	6	5	5
Ukupno	1.601	297	1.204	1.153

Prema ukupnom broju prijavljenih poznatih fizičkih osoba u 2016. (37.813) prometni delikti učestvuju sa 4,2% (u 2015. sa 4,2%, u 2014. sa 4,8%, u 2013. sa 4,2%, u 2012. sa 3,4%).

U nastavku se iznose podaci za odrasle počinitelje kaznenih djela protiv sigurnosti prometa.

Kao i ranijih godina, i u prethodnom izvještajnom razdoblju najzastupljenije kazneno djelo je izazivanje prometne nesreće u cestovnom prometu iz članka 227. Kaznenog zakona, za koje su zaprimljene 1.393 prijave protiv odraslih počinitelja. Po zastupljenosti slijedi kazneno djelo obijesne vožnje u cestovnom prometu iz članka 226. Kaznenog zakona sa 39 prijavljenih osoba te kazneno djelo ugrožavanja prometa opasnom radnjom ili sredstvom iz članka 224. Kaznenog zakona sa 17 prijava, dok ostala kaznena djela neznatno sudjeluju u strukturi kaznenih djela odraslih počinitelja, koja se daje u grafičkom prikazu koji slijedi.

Posebno valja primijetiti da se od 1.393 prijave protiv odraslih počinitelja za kazneno djelo izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz članka 227. Kaznenog zakona 335 prijava (24%) odnosi na počinjenje kaznenog djela s namjerom, dok se preostalih 1.058 prijava (76%) odnosi na počinjenje ovog kaznenog djela iz nehaja.

Od ukupnog broja prijavi protiv odraslih osoba u radu, tijekom 2016. državna odvjetništva riješila su 1.437 prijavi, od čega 1.406 donošenjem odluke, dok je svega 31 prijavi riješena na drugi način. Donošenjem rješenja o odbačaju kaznene prijave riješeno je 235 kaznenih prijavi. Protiv 999 osoba podignuta je neposredna optužnica, a donesena su i 172 rješenja o provođenju istrage, dok je nakon provedene istrage optuženo još 140 počinitelja.

Državna odvjetništva su u izvještajnom razdoblju zaprimila 1.118 presuda, od čega 1.090 ili 97,5% osuđujućih, 23 oslobađajuće (2,1%) i 5 odbijajućih (0,4%). Što se kaznenih sankcija tiče, i dalje prevladava uvjetna osuda, u odnosu na 881 počinitelja (80,8%), a slijedi ju novčana kazna, koja je kao sankcija izrečena 99 počinitelja (9,1%). Kazna zatvora izrečena je u odnosu na 58 počinitelja (5,3%), dok je prema 46 počinitelja (4,2%) primijenjen rad za opće dobro.

Sigurnosne mjere izrečene su prema 121 odrasloj osobi i to u najvećem dijelu (113) po članku 72. Kaznenog zakona (zabrana upravljanja motornim vozilom), što je i očekivano obzirom na vrstu kriminaliteta.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture kaznenih sankcija protiv odraslih počinitelja tijekom 2016.

Državna odvjetništva podnijela su u prethodnom izvještajnom razdoblju 132 žalbe, od čega 72 zbog kazne, 44 zbog razloga različitih od kazne i 16 zbog kazne i iz drugih razloga, iz čega je vidljivo da podnošenjem žalbi nastoje promijeniti blagu politiku kažnjavanja za kaznena djela protiv sigurnosti prometa. Od žalbi podnesenih zbog kazne uvaženo je 23, a odbijeno 37, iz čega se može zaključiti da viši sudovi podržavaju kaznenu politiku prvostupanijskih sudova i ne prihvaćaju argumentaciju koje u pogledu izrečenih kazni ističu državna odvjetništva.

3.1.2.2.12. Kaznena djela protiv imovine

Kaznena djela protiv imovine u ukupnoj strukturi kriminaliteta prijavljenih poznatih fizičkih osoba (odrasle osobe, mlađe punoljetne osobe i maloljetnici) zastupljena su s 13.735 prijava, odnosno 36,3% i po udjelu u ukupnoj strukturi najzastupljenija su kaznena djela, kao i u ranijim godinama. Tijekom 2016. za ova su kaznena djela prijavljene 11.202 odrasle osobe, 1.363 mlađe punoljetne osobe i 1.170 maloljetnika, što predstavlja u zbiru zanemarivi porast od 2,8% više prijavljenih osoba nego u ranijem izvještajnom razdoblju (2015.), kada je za ova kaznena djela prijavljeno 13.360 poznatih fizičkih osoba. Valja istaknuti kako su u ovom izvještajnom razdoblju u padu prijave protiv pravnih osoba i to za 13,2% (u 2016. prijavljena je 171 pravna osoba, dok je u 2015. za ova kaznena djela prijavljeno 197 pravnih osoba).

Kod svih dobnih skupina (počinitelji fizičke osobe) prevladavaju kaznena djela krađe i teške krađe, pri čemu valja istaknuti kako podaci pokazuju da je kod odraslih osoba u značajnoj mjeri zastupljeno kazneno djelo prijevare koje je u porastu u odnosu na prethodno razdoblje.

U slijedećoj tablici dan je prikaz učešća pojedinih imovinskih kaznenih djela za fizičke osobe po dobnim skupinama (odrasle osobe, mlađe punoljetne osobe i maloljetnici).

	Odrasle osobe	Mlađe punoljetne osobe	Maloljetnici
Krađe i teške krađe	4.869	981	886
Razbojništva i razbojničke krađe	330	92	61
Pronevjere	396	6	-
Oštećenje tuđe stvari	985	93	148
Prijevare	3.561	117	17
Iznude	272	19	9
Ostala kaznena djela	789	55	49
Ukupno	11.202	1.363	1.170

U nastavku se daju podaci o radu na predmetima u kojima su kaznene prijave podnesene protiv odraslih osoba.

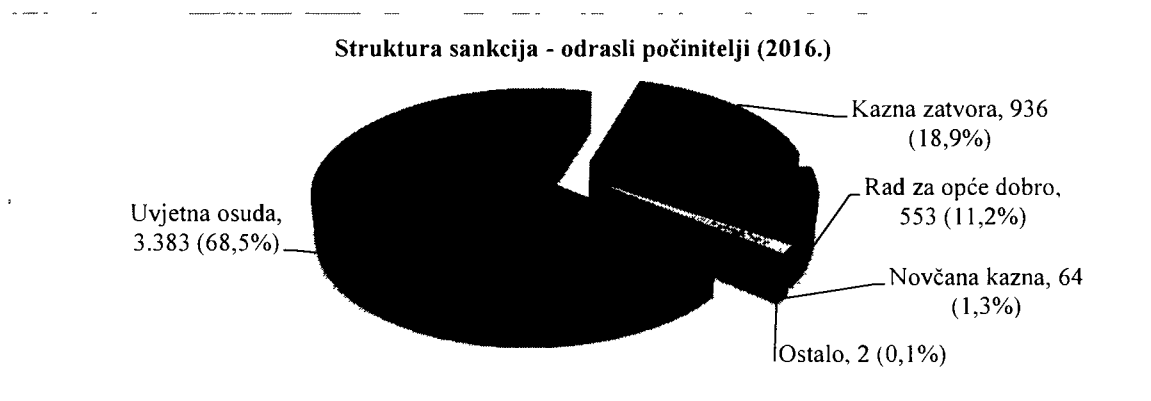
Tijekom 2016. riješeno je ukupno 10.984 prijave protiv odraslih osoba za kaznena djela protiv imovine, od čega 10.734 donošenjem odluke, a 250 na drugi način (spajanjem predmeta, ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu i sl.).

Donošenjem rješenja o odbačaju kaznene prijave riješeno je ukupno 4.813 prijava (43,8%), neposredne optužnice podignute su protiv 4.964 počinitelja (45,2%), dok je u odnosu na 957 osoba (8,7%) doneseno rješenje o provođenju istrage.

Tijekom izvještajnog razdoblja doneseno je i 959 odluka po dovršenoj istrazi, a nakon provedene istrage protiv 808 počinitelja (84,3% odluka nakon dovršene istrage), podignute su optužnice pred nadležnim sudovima.

U odnosu na odrasle osobe, sudovi su 2016. donijeli 5.368 presuda, od čega 4.938 ili 92% osuđujućih, 294 (5,5%) oslobađajućih i 136 (2,5%) odbijajućih, čime je zadržana visoka razina uspješnosti u postupku iz ranijih godina.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture izrečenih sankcija za imovinska kaznena djela za odrasle osobe.

Iz grafikona je vidljivo da postotak kazni zatvora iznosi 18,9% što je na razini prethodnog razdoblja od 20% u 2015., time da i u ovom izvještajnom razdoblju u strukturi sankcija i dalje prevladavaju uvjetne osude koje su izrečene za 3.383 ili 68,5% počinitelja, rad za opće dobro sudjeluje s 553 ili 11,2%, a novčana kazna je izrečena za 64 ili 1,3% počinitelja.

Za kaznena djela protiv imovine se u pravilu ako nema imovinsko-pravnog zahtjeva oštećenika donosi odluka o oduzimanju imovinske koristi ili se oduzimaju predmeti koji su protupravno prisvojeni.

Tijekom 2016. u odnosu na 476 presuda dosuđeno je oduzimanje 17.454.759,10 kn što predstavlja značajan porast u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je oduzeto 11.179.319,20 kn. Pri tome treba napomenuti kako ne znači da je u svim slučajevima imovinska korist oduzeta od počinitelja i uplaćena. Velika većina počinitelja nemaju imovine, nezaposleni su, te se korist od njih niti prisilnim putem ne može oduzeti, a niti je moguće prije pokretanja postupka kroz privremene mjere osigurati buduće oduzimanje. Međutim, treba istaknuti da po Kaznenom zakonu oduzimanje imovinske koristi ne zastarijeva, ta ako, i kada, osuđenici budu imali imovinu, ta se korist mora oduzeti. Uz to valja napomenuti da se u opravdanim slučajevima, traži i izricanje novčane kazne, kao sporedne kazne, koju je moguće izreći za kaznena djela počinjena iz koristoljublja.

U izvještajnom razdoblju podneseno je 878 žalbi protiv donesenih presuda protiv odraslih počinitelja, od čega je najveći broj žalbi, i to 454 podneseno zbog odluke suda o kazni, te dodatnih 69 žalbi zbog kazne i drugih razloga. Sudovi su povodom žalbi donijeli ukupno 712 odluka, pri čemu je usvojeno 40,7% žalbi državnog odvjetnika.

3.1.2.2.13. Kaznena djela protiv gospodarstva

Zbog kaznenih djela protiv gospodarstva iz Glave XXIV. Kaznenog zakona prijavljeno je u izvještajnom razdoblju 2.667 fizičkih osoba, i to 2.650 odraslih osoba (starijih od 21 godine), i 17 mladih punoljetnih osoba, što je za 4,3% više u odnosu na prethodnu izvještajnu 2015. godinu kada je bilo prijavljenih ukupno 2.556 fizičkih osoba (2.541 odrasla osoba i 15 mladih punoljetnih osoba). Zbog kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta prijavljeno je i 796 pravnih osoba, koja problematika se međutim posebno obrađuje u poglavlju 3.2. Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela.

Ova kaznena djela sudjeluju sa 7,1% u ukupnom broju svih prijavljenih poznatih fizičkih osoba (37.813).

Kako su počinitelji ovih kaznenih djela gotovo sve samo odrasle osobe, uz zanemariv broj mladih punoljetnih osoba i to za najlakša kaznena djela, to se podaci i svi pokazatelji za ovo područje kriminaliteta u nastavku iznose isključivo za odrasle osobe.

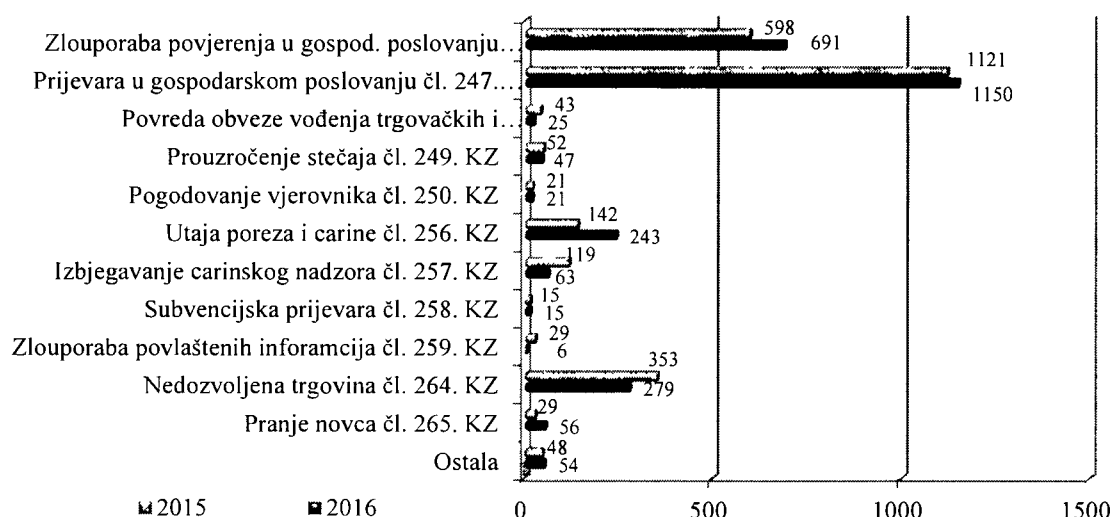
Kada se broj prijavljenih odraslih osoba za ova kaznena djela (2.650) stavi u odnos s ukupnim brojem prijava protiv svih odraslih osoba (33.612) tada njihovo učešće iznosi 7,9%. Uspoređujući ovaj podatak s onima iz ranijih razdoblja evidentno je zadržan trend porasta ovih kaznenih djela, kako u apsolutnom broju prijavljenih osoba, tako i njihovom učešću u ukupnoj strukturi prijavljenog kriminaliteta odraslih osoba.

	2013.	2014.	2015.	2016.
Zaprimljene prijave iz Glave XXIV. Kaznenog zakona	1.679	1.875	2.541	2.650
Ukupno zaprimljenih prijava protiv odraslih osoba	28.979	27.488	32.394	33.612
Postotni dio	5,8%	6,8%	7,8%	7,9%

Ovaj porast ukupnog broja prijavljenih osoba rezultat je porasta uglavnom kaznenih djela koja su inače najzastupljenija, ali i nekih drugih, pa je tako zbog kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona podneseno prijava protiv 93 osobe više ili za 15,6% više, zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona za 29 osoba ili 2,6% više, zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona protiv 101 osobe više ili za 71,1%, a zbog kaznenog djela pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona protiv 27 osoba više ili 93,1%. S druge strane, smanjen je broj prijavljenih osoba u odnosu na prethodno razdoblje zbog kaznenog djela izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 257. Kaznenog zakona zbog koje je prijavljeno 56 osoba manje ili za 47% manje, zbog kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona za 74 osobe ili 21% manje i kaznenog djela povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz članka 248. Kaznenog zakona za 18 osoba ili 41,9% manje.

Unatoč ovim podacima, sama struktura kaznenih djela odnosno njihovo učešće u ukupnoj masi ove vrste kriminaliteta nije u bitnom izmijenjena. Najveće učešće je i u ovom izvještajnom razdoblju zadržalo kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona s 1.150 prijavljenih osoba (43,4% svih prijavljenih osoba). Kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona sa 691 osobom sudjeluje s 26,1%, kazneno djelo nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona zbog kojeg je prijavljeno 279 osoba sudjeluje s 10,5%, a učešće kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona s 243 prijavljene osobe iznosi 9,2% svih prijavljenih osoba.

Struktura kaznenih djela protiv gospodarstva

Samo na kaznena djela iz članka 246. i članka 247. Kaznenog zakona odnosi se 69,5% svih podnesenih prijava, a kada im se pribroje prijave zbog kaznenih djela utaje poreza ili carine iz

članka 256. Kaznenog zakona i kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona, ova 4 kaznena djela čine gotovo 90% ukupno prijavljenog kriminaliteta odraslih osoba protiv gospodarstva.

Iako ostala kaznena djela ne utječu bitno na samu strukturu kriminaliteta, ističe se kako je zbog kaznenog djela zlouporabe u postupku javne nabave, kao novog kaznenog djela predviđenog člankom 254. Kaznenog zakona, u izvještajnom razdoblju prijavljeno 14 osoba, dok su zbog tog kaznenog djela u 2015. bile prijavljene samo 2 osobe, a 2014. i 2013. niti jedna osoba. Međutim, od navedenih 14 osoba, samo je jednom kaznenom prijavom Policijske uprave Sisačko-moslavačke prijavljeno 11 odgovornih osoba u različitim trgovačkim društvima koja se bave humanitarnim razminiranjem. U tom premetu, u sklopu istraživanja provode se brojne dokazne radnje.

Zbog kaznenog djela zlouporabe povlaštenih informacija iz članka 259. Kaznenog zakona, koje je do donošenja novog kaznenog zakona bilo propisano u Zakonu o kaznenim djelima protiv tržišta kapitala, prijavljeno je samo 6 osoba, dok je prethodne godine bilo prijavljeno 29 osoba. Napominje se, međutim, da je tada tako veliki broj prijava, a obzirom da zbog ovog kaznenog djela prijava gotovo i nema (u 2014. jedna prijava, u 2013. dvije prijave), obrazložen činjenicom da je samo povodom kaznene prijave jedne državne agencije bilo prijavljeno 26 osoba odnosno više odgovornih osoba jedne banke i drugih osoba radi neovlaštenog otkrivanja informacija vjerovnicima banke o financijskim poteškoćama i stanju banke koja je postala nesposobna za podmirenje svojih obveza.

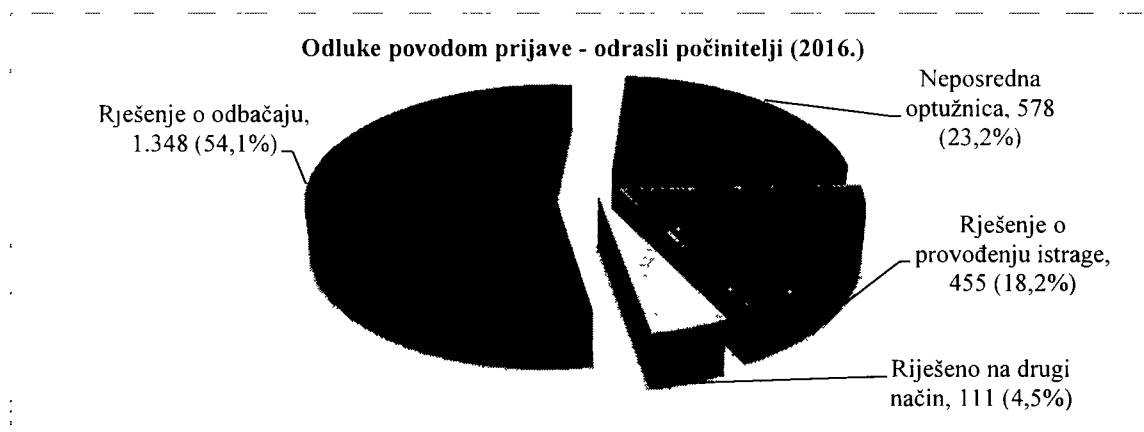
Zbog kaznenog djela utaje poreza iz članka 256. Kaznenog zakona prijavljeno je značajno više osoba. Naime, prijavljene su 243 osobe ili 101 osoba više u odnosu na prethodno razdoblje. Treba istaći, međutim, da su značajniji dio prijava zbog ovog kaznenog djela podnijele fizičke i pravne osobe. Štoviše, na područjima većeg dijela županijskih državnih odvjetništava Porezna uprava je podnijela manje kaznenih prijava od drugih podnositelja, s tim da na nekim područjima nije podnijela niti jednu kaznenu prijavu ili zanemariv broj (Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku, Puli, Šibeniku), dok je samo na područjima manjeg dijela županijskih državnih odvjetništava (Županijsko državno odvjetništvo Rijeka, Varaždin, Zagreb) podnositelj prijava uglavnom Porezna uprava.

Značajan je i porast prijava kaznenog djela pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona, s 56 prijavljenih osoba u odnosu na 29 u prethodnom razdoblju. Način počinjenja ovog kaznenog djela je uglavnom kao i prethodnih godina, nema novih pojava oblika počinjenja istog.

S druge strane evidentiran je značajan pad prijava zbog kaznenog djela izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 257. Kaznenog zakona (za 56 osoba ili 47% manje) i kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona (za 74 osobe ili 21% manje).

Državna odvjetništva su, kada se novozaprimljenim prijavama pribroje prijave iz prethodnog razdoblja u kojima nije donesena meritorna odluka, u radu imala ukupno 3.663 prijave zbog ovih kaznenih djela, u usporedbi s prethodnim razdobljem - 523 prijave ili 16,7% više prijava u radu.

Donesene su ukupno 2.492 odluke što je za 17,3% ili 367 odluka više. U nastavku se daje grafički prikaz odluka koje su povodom prijava donesene tijekom 2016.

Struktura donesenih odluka u osnovi nije izmijenjena. Odbačaji prijava su i dalje najzastupljenija vrsta donesene odluke, na koje otpada 54,1% svih donesenih odluka. Učešće odbačaja je i veće za 4,1% u odnosu na 2015. Smanjeno je učešće neposrednih optuženja kojih je u 2015. bilo 28%, ali je zato poraslo učešće istraga. Što se tiče optuženja, odnos neposrednih optužnica i optuženja s kaznenim nalogom je gotovo identičan onom iz ranijeg razdoblja.

Višegodišnja negativna selekcija u radu na prijavama podnesenim zbog ovih kaznenih djela, vidljiva je iz slijedećih podataka o broju pojedinih odluka po prijavama i donesenim osuđujućim presudama po pojedinim kaznenim djelima, s tim da su u podacima o optuženjima iskazani podaci o neposrednim optužnicama i optužnicama podignutim po dovršenoj istrazi.

Naziv kaznenog djela	Prijavljeno	Odbačeno	Optuženo	Osuđujuće presude
Zloupotreba povjerenja u gospodarskom poslovanju (čl. 246. KZ)	691	318	262	170
Prijevarena u gospodarskom poslovanju (čl. 247. KZ)	1.150	840	213	214
Povređa obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga (čl. 248. KZ)	25	20	23	17
Prouzročenje stečaja (čl. 249. KZ)	47	25	14	3
Pogodovanje vjerovnika (čl. 250. KZ)	21	9	10	16
Utaja poreza ili carine (čl. 256. KZ)	243	49	71	62
Izbjegavanje carinskog nadzora (čl. 257. KZ)	63	4	74	75
Subvencijska prijevarena (čl. 258. KZ)	15	8	4	8
Nedozvoljena trgovina (čl. 264. KZ)	279	34	253	233
Pranje novca (čl. 265. KZ)	56	20	26	9
Ostala kaznena djela	60	21	7	5
Ukupno:	2.650	1.348	957	812

Glavnina odbačaja je i u ovoj izvještajnoj godini donesena zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (odbačeno 840 prijava) i kaznenog djela zloupotrebe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog

zakona (318 prijava) tako da je čak 85,9% svih odbačenih prijava odbačeno samo zbog ova 2 kaznena djela, a zbog ovih i kaznenih djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona i kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona zajedno, preko 92% svih odbačenih prijava.

One činjenice i okolnosti koje su u više prethodnih izvještajnih razdoblja isticane kao razlog ovako visokog učešća donesenih negativnih odluka, razlog su istome i u ovoj izvještajnoj godini. Glavninu zaprimljenih kaznenih prijava zbog kaznenih djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona i nadalje podnose oštećena trgovačka društva, koja nakon što nisu uspjela, a nerijetko niti pokušala, naplatiti svoja potraživanja proizašla iz poslovnih odnosa s prijavljenim pravnim i odgovornim osobama kroz odgovarajuće parnične i ovršne postupke, s velikim vremenskim odmakom podnose kaznene prijave kao pokušaj namirenja prijetnjom prema svom dužniku mogućim kaznenim progonom. Provedenim izvidima ili dokaznim radnjama u najvećem broju slučajeva utvrđeno je da nepodmirenje obveza od strane prijavljenih osoba koje su prethodno kroz duže vrijeme s podnositeljima prijava uredno poslovale nije rezultat njihovog prijevarnog postupanja odnosno kaznenog djela, već posljedica nastupjelih objektivnih poteškoća u poslovanju, gospodarske krize odnosno poremećaja u gospodarskim odnosima, zbog čega se takve kaznene prijave odbacuju kao neutemeljene.

Osim toga, rad u predmetima zbog gospodarskih kaznenih djela opterećen je brojnim poteškoćama i samo dokazivanje istih je izuzetno teško. Kako je već navedeno, veliki broj prijava podnose oštećenici, čije prijave su uopćene, nepotpune i u pravilu bez odgovarajuće relevantne poslovne dokumentacije koja je potrebna za ocjenu njihove osnovanosti te je nužno pribavljanje iste kako od samih trgovačkih društava tako i različitih državnih tijela, a nerijetko se događa da se nakon više pokušaja i značajnog vremenskog proteka ne uspije do iste doći iz razloga što je dokumentacija uništena od strane odgovornih osoba trgovačkog društva ili zbog proteka zakonskog roka čuvanja iste. Naime, još uvijek je česta pojava da se prijave podnose zbog kaznenih djela koja bi bila počinjena u znatno ranijem razdoblju u odnosu na vrijeme podnošenja kaznene prijave. To se događa i u odnosu na prijave i zbog drugih gospodarskih kaznenih djela, a prisutno je i kod prijava koje podnose policija, Porezna uprava i druga državna tijela, odnosno drugi podnositelji. Posebno, kod zaprimanja kaznenih prijava zbog poreznih kaznenih djela dostavlja se rješenje odnosno zapisnik o provedenom poreznom nadzoru koji se često temelji na procjeni Porezne uprave, a još uvijek se nerijetko događa da se ne dostavlja relevantna poslovna dokumentacija trgovačkih društava u prilogu istih. Bez originalne dokumentacije o poslovanju pravnih osoba kao vjerodostojnih isprava za provođenje financijsko-knjigovodstvenih vještačenja, ne može se utvrditi odgovarajuće činjenice značajne za dokazivanje kaznenih djela, pa je nužno dodatno tražiti istu od podnositelja ili je pokušati pribaviti na drugi odgovarajući način. Navedeno se sve odražava na duljinu trajanja izvida te na mogućnost provođenja, rezultat i trajanje knjigovodstveno-financijskih vještačenja koja je kod većine ovih kaznenih djela nužno provoditi. Na duljinu trajanja izvida pored ovoga utječe i činjenica da je kod većeg broja prijava potrebno i pribavljanje drugih podataka kroz obavljanje obavijesnih razgovora, često s većim brojem osoba.

Nadalje, veći broj kaznenih prijava zbog gospodarskih kaznenih djela je složene činjenične i pravne prirode, za kvalitetan i učinkovit rad su potrebna specijalizirana znanja iz područja financija, knjigovodstva i drugih, zbog čega postoji i potreba za kontinuiranom edukacijom onih koji rade na ovim predmetima. Stoga, uspješnost u kaznenom progonu za ova kaznena djela u velikoj mjeri ovisi o visokoj stručnosti, predanosti, efikasnosti te suradnji tijela

otkrivanja, tijela financijskog nadzora i državnih odvjetništava. Treba ukazati i na pravne probleme odnosno još uvijek neujednačenost sudske prakse kada su u pitanju pojedina gospodarska kaznena djela, što također ima odraza na uspješnost u postupku, o čemu će biti riječi u nastavku.

U svakom slučaju, ponovo se naglašava kako je za uspješni kazneni progon za ova kaznena djela, u prijavljivanju i osiguranju dokaza nužan zajednički rad pojedinih tijela u sastavu Ministarstva financija i policije. Radi osiguranja dokaza, za kazneni postupak, te osiguranja oduzimanja imovinske koristi odnosno naknade štete pričinjene kaznenim djelima, tijelo otkrivanja i druga tijela su dužna odmah po saznanju o mogućem počinjenju kaznenih djela poduzimati potrebne mjere, a svakako je nužno i da oštećenici pravovremeno podnose kaznene prijave te usmjeravaju rad tijela otkrivanja i drugih tijela koja se bave nadzorom poslovanja na nezakonitosti i manipulativna raspolaganja imovinom trgovačkih društava kako bi se na vrijeme osigurali potrebni dokazi. Zbog zakašnjele reakcije vjerovnika i uopće oštećenika s podnošenjem kaznenih prijava, često tek nakon što je nad pravnom osobom već otvoren stečaj ili nakon završetka stečajnog postupka u kojem se nisu uspjeli naplatiti, omogućava se prijavljenim osobama da "izvlače" imovinu iz društva što najčešće ima za posljedicu nemogućnost naplate potraživanja vjerovnika, kako oštećenih društava, tako radnika i države, a što bi se pravovremenim postupanjem pojedinih tijela odmah po saznanju za počinjena kaznena djela moglo spriječiti i onemogućiti daljnje manipuliranje i zlouporabe.

Optuženo je neposredno 578 osoba, od čega je 312 optužnica s kaznenim nalogom. Najveći broj neposrednih optužnica i optužnica s kaznenim nalogom podneseno je zbog kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona (252), kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. stavka 1. Kaznenog zakona (130) i kaznenog djela izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 257. Kaznenog zakona (68), što je i za očekivati s obzirom na visinu zapriječene kazne i mogućnost podizanja optužnica s kaznenim nalogom te manju činjeničnu i pravnu složenost istih.

Kada se broju neposrednih optuženja doda broj optuženih osoba nakon provedene istrage (379), u izvještajnom razdoblju je optuženo ukupno 957 osoba.

Osim ovih odluka, u izvještajnom razdoblju je doneseno i 455 rješenja o provođenju istrage, učešće kojih (18,2%) je poraslo u odnosu na prethodno razdoblje u kojem je bilo doneseno 312 rješenja. Najveći broj rješenja je donesen, kao i inače, zbog kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (173).

U ovom izvještajnom razdoblju donesena su i 132 rješenja o provođenju istrage zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona u odnosu na svega 26 rješenja u prethodnom razdoblju, a što je posljedica znatno većeg broja podnesenih prijava za ovo kazneno djelo. Treće kazneno djelo po zastupljenosti u rješenjima o provođenju istrage je kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (101 istraga) te se na ova 3 kaznena djela odnosi 89,2% svih istraga.

Na drugi način riješeno je 111 prijava.

Na kraju izvještajnog razdoblja ostala je 1.171 prijava povodom koje nije donesena meritorna odluka, pa je postotno učešće istih na razini iz prethodnog razdoblja odnosno nešto niže, premda je u radu bilo više prijava nego u prethodnom razdoblju. Međutim, povodom ovih

prijava u tijeku su izvidi, provođenje dokaznih radnji i dr., pri čemu je tek 48 prijava neriješeno nakon pribavljanja podataka potrebnih za daljnju odluku.

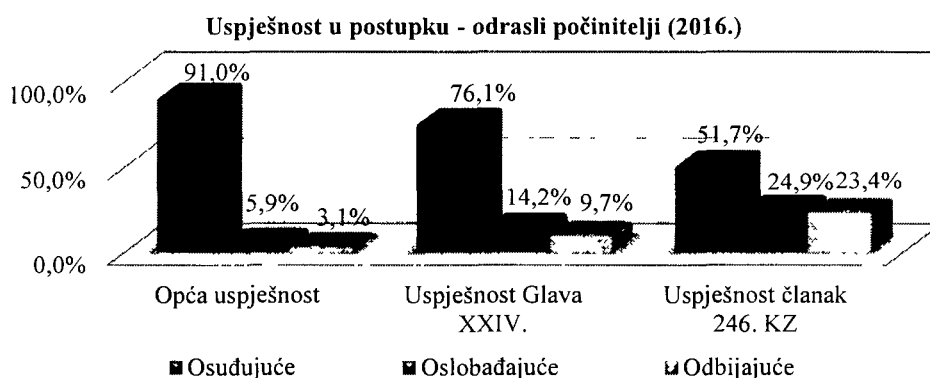
I po dovršenoj istrazi u izvještajnom je razdoblju doneseno više odluka. Od ukupno 467 odluka (u 2015. - 416 odluka), 379 je podignutih optužnica (81,2%) dok je istraga obustavljena u odnosu na 72 osobe ili 15,4% od čega niti jedna po nadležnom sudu, već sve po državnom odvjetništvu. Na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je 397 istraga u tijeku, a samo jedna dovršena istraga po kojoj nije donesena odluka.

Sudovi su donijeli ukupno 1.067 presuda (43 presude više ili 4,2% više u odnosu na 2015.). Od toga je 812 osuđujućih presuda (76,1%), 151 oslobađajuća presuda (14,2%) i 104 odbijajuće presude (9,7%), dok je u 2015. bilo 84,6% osuđujućih, 10,7% oslobađajućih i 4,7% odbijajućih presuda. Od 812 osuđujućih presuda, 54 su donesene na temelju sporazuma stranaka.

Najviše presuda je doneseno zbog kaznenih djela zlorporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (329), kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (263) i kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona (246) presuda.

Najviše osuđujućih presuda je doneseno zbog kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona (233) i kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (214) u odnosu na koja dva kaznena djela je inače u pravilu vrlo visok postotak uspješnosti, a tek zatim zbog kaznenog djela zlorporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (170) presuda.

Od svih oslobađajućih presuda, 75,5% ih je doneseno zbog kaznenih djela zlorporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona i kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona, a samo zbog kaznenog djela zlorporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona, 54,3% svih oslobađajućih presuda. Od svih odbijajućih presuda, 90,4% presuda se odnosi na kaznena djela zlorporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona i prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona, a samo na kazneno djelo iz članka 246. Kaznenog zakona otpada čak 74% svih odbijajućih presuda.

Ovi podaci pokazuju ne samo da je uspješnost u postupku za gospodarska kaznena djela lošija od opće uspješnosti u postupku protiv svih odraslih osoba (91% osuđujućih presuda), što je inače uobičajeno, već pokazuje i da je u izvještajnom razdoblju još lošija u odnosu na

prethodno razdoblje. Naime, u 2016. smanjeno je učešće osuđujućih presuda, a znatno je poraslo učešće oslobađajućih i posebno odbijajućih presuda.

Osim već navedenih teškoća u dokazivanju ovih kaznenih djela, osnovni razlog pada uspješnosti u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje je još uvijek neujednačena sudska praksa te tijekom izvještajnog razdoblja od strane većeg broja sudova zauzeto, po stajalištu državnih odvjetništava pogrešno pravno stajalište, vezano za pitanje primjene blažeg zakona i s tim u vezi stvarne nadležnosti za suđenje u postupcima pokrenutim prije stupanja na snagu novog KZ/11 zbog kvalificiranih oblika kaznenog djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292. stavka 2. KZ/97 za koja su bili nadležni općinski sudovi, a koja imaju pravni kontinuitet u kvalificiranom obliku kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavka 2. KZ/11.

Naime, problemi u tumačenju postojanja pravnog kontinuiteta između ovih kaznenih djela, na koje se ukazivalo u ranijim izvještajnim razdobljima, uglavnom su riješeni na način da je prevladalo tumačenje kako u pravilu postoji pravni kontinuitet između pojedinih oblika počinjenja kaznenog djela iz članka 292. stavka 2. u vezi stavka 1. KZ/97 i kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavka 2. KZ/11, izuzev u slučaju kada je odgovorna osoba počinjenjem kaznenog djela pribavila imovinsku korist pravnoj osobi o čijim se imovinskim interesima dužna brinuti, a ne prouzročila štetu, kao obilježje kaznenog djela iz članka 246. KZ/11, u kojoj situaciji neki sudovi, uz obrazloženje kako se takvo postupanje ne može podvesti pod biće kaznenog djela iz članka 246. KZ/11, donose oslobađajuće presude.

Nastao je, međutim, novi problem vezano za odnos između ovih kaznenih djela, a to je tumačenje koji je zakon blaži za počinitelja, odnosno s tim u vezi koji je sud stvarno nadležan za vođenje ovih kaznenih postupaka. Dio općinskih sudova i većina županijskih sudova polaze od pravnog shvaćanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske prema kojem je za počinitelja blaži KZ/11 uz obrazloženje da se za kazneno djelo iz članka 246. stavka 2. KZ/11, zbog većeg imovinskog iznosa potrebnog za ostvarenje kvalificiranog oblika tog kaznenog djela traži tzv. "veća količina neprava" od one koja je bila potrebna za ostvarenje kaznenog djela iz članka 292. stavka 2. KZ/97, dok drugi dio općinskih sudova i manji broj županijskih sudova ocjenjuju da je blaži KZ/97 obzirom na blažu zapriječenu kaznu u članku 292. stavku 2. KZ/97.

Veliki broj općinskih sudova koji je ocijenio da je blaži novi KZ/11, nakon što su proveli postupak i utvrdili da su optužene osobe inkriminiranim im radnjama ostvarile obilježja kaznenog djela iz članka 246. stavka 2. KZ/11 donijeli su odbijajuće presude, smatrajući kako su za suđenje za to djelo stvarno nadležni županijski sudovi, a ne općinski. Samo na području nadležnosti Županijskog suda u Zagrebu doneseno je 50 takvih presuda.

Prvu takvu presudu zbog stvarne nenadležnosti donio je Općinski sud u Varaždinu, a koju presudu je potvrdio i Županijski sud u Varaždinu. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je podiglo zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv navedene presude, te je Vrhovni sud Republike Hrvatske presudom donesenom u lipnju 2016. godine prihvatio podneseni zahtjev i utvrdio da je presudom Općinskog suda u Varaždinu u korist okrivljenika povrijeđen zakon u odredbi članka 468. stavka 1. točke 6. Zakona o kaznenom postupku u vezi s člankom 257. stavkom 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku time što je protiv okrivljenika odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti, budući je temeljem odredbe članka 257. stavka 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku bio stvarno nadležan za

sudjenje, iako se sada radi o kaznenom djelu iz članka 246. stavka 2. KZ/11. Navedena odluka, međutim, nije utjecala na praksu većeg broja i drugih općinskih sudova koji su nastavili donositi odbijajuće presude zbog stvarne nenadležnosti kao i županijskih sudova da povodom žalbi državnih odvjetništava podnesenih protiv svih takvih presuda potvrđuju odbijajuće presude općinskih sudova.

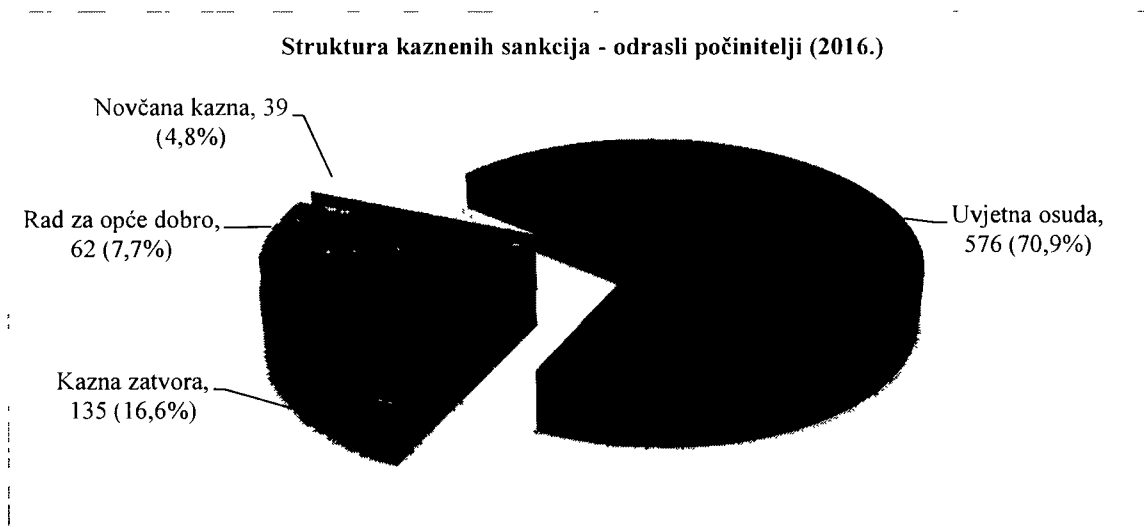
U svim takvim predmetima, državna odvjetništva su iskoristila zakonsku mogućnost te podnijela prijedloge za obnovu kaznenog postupka, uz istovremeno podizanje optužnica protiv istih okrivljenih osoba zbog istih kaznenih djela označenih sada po članku 246. stavku 2. Kaznenog zakona. U nekoliko predmeta je dopuštena obnova kaznenog postupka te se očekuje suđenje pred županijskim sudom, dok u većini drugih predmeta odluka još nije donesena.

Nasuprot tome, dio općinskih sudova i dalje u ovakvim predmetima donosi presude ocjenjujući KZ/97 blažim zakonom, a u nekoliko slučajeva je općinski sud donio presudu zbog kaznenog djela iz članka 246. stavka 2. KZ/11, ne problematizirajući pitanje stvarne nadležnosti, kao ni njemu viši županijski sud.

Ovakvo neujednačeno postupanje i različite odluke kako prvostupanjskih općinskih sudova tako i drugostupanjskih županijskih sudova u sličnim ili identičnim činjeničnim i pravnim situacijama dovodi do velike pravne nesigurnosti i nejednakosti te dodatno opterećuje rad državnih odvjetništava ali i sudova, te kod činjenice da se radi o velikom broju predmeta u kojima je optužnica podignuta znatno prije stupanja na snagu novog Kaznenog zakona i zbog kaznenih djela koja su počinjena u još znatno ranijem razdoblju, kao i da, obzirom da će svi ti postupci morati započeti iz početka sada pred županijskim sudovima, postoji opasnost da se u određenom broju predmeta neće uspjeti pravomoćno dovršiti postupak odnosno ishoditi osuđujuća presuda pa time ni oduzeti imovinska korist koja je u pravilu pribavljena u više milijunskim iznosima.

Na kraju 2016. ostalo je 2.238 optuženih osoba bez donesene presude. Ne samo da se ne smanjuje broj nepresuđenih osoba zbog ovih kaznenih djela, inače prisutan više godina, već je na kraju izvještajnog razdoblja 97 osoba više ostalo nepresuđeno u odnosu na 2015. (2.141 osoba). Ovaj podatak također govori o složenosti većeg broja ovih kaznenih djela i dugotrajnosti postupka, a ujedno je i zabrinjavajući obzirom na značaj i posljedice ove vrste kriminaliteta te potrebu što bržeg i efikasnijeg sankcioniranja. Obzirom da je u posljednje 4 godine prosječno godišnje optuženo 960 osoba, proizlazi da je ukupan broj nepresuđenih osoba veći od broja ukupno optuženih osoba u razdoblju od oko 2,5 godina. Ovome značajno pridonosi posebno činjenica što je najveći broj nepresuđenih osoba (gotovo 84%) upravo zbog kaznenih djela zloporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona i prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona, te kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, kao najtežih.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture kaznenih sankcija koje su tijekom 2016. sudovi izrekli odraslim počiniteljima kaznenih djela protiv gospodarstva.

Što se tiče strukture izrečenih kaznenih sankcija ista nije u bitnom izmijenjena u odnosu na prethodno razdoblje, s tim što je neznatno povećano učešće uvjetnih osuda, a smanjeno učešće rada za opće dobro, dok su kazna zatvora i novčana kazna na razini iz prethodnog razdoblja.

Imovinska korist pribavljena gospodarskim kaznenim djelima oduzeta je od 112 osoba u ukupnom iznosu od 131.432.881,00 kn, što je gotovo 90% više od iznosa oduzete imovinske koristi u prethodnom razdoblju. Oduzeta imovinska korist pribavljena ovim kaznenim djelima ujedno predstavlja gotovo 74% ukupno od odraslih osoba oduzete imovinske koristi pribavljene svim kaznenim djelima. I ranije je već isticano da iznos imovinske koristi oduzete donesenim presudama nije i ne može biti realan pokazatelj ukupno pribavljene imovinske koristi, te da čini tek manji dio iste. To prije svega iz razloga što oštećenici, u pravilu pravne osobe, kada su u pitanju kaznena djela zloporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona i prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona kao najzastupljenija, beziznimno podnose imovinsko-pravni zahtjev koji ima prednost i koji se u slučaju osuđujuće presude dosuđuje, pa nije ni moguće oduzimanje imovinske koristi. Imovinsku korist nije moguće oduzeti ni u slučaju kada je ista pribavljena za pravne osobe, koje često u vrijeme donošenja presude nemaju više nikakve imovine odnosno koje više ne postoje, ispisane su iz trgovačkog registra, a nemaju pravnog slijednika.

Kada je kaznenim djelom pričinjena šteta za državni proračun, državna odvjetništva obvezno postavljaju imovinsko-pravni zahtjev, kojeg sudovi u pravilu i dosuđuju. Naplata imovinske koristi je, međutim, teško provediva, kako u odnosu na pravne osobe zbog naprijed navedenih razloga, tako i u odnosu na fizičke osobe koje vrlo često nemaju primanja niti imovine.

U cilju što efikasnije primjene instituta oduzimanja imovinske koristi i to već radi pravovremenog predlaganja mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi, a u konačnici i uspješne realizacije naplate, nužno je što prije osigurati uvjete za stvarno funkcioniranje Odjela za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom kod svih onih županijskih državnih odvjetništava kod kojih su ovi odjeli predviđeni.

U 166 presuda sudovi su donijeli odluku o oduzimanju predmeta, pri čemu se gotovo sve odluke odnose na predmete kaznenog djela nedopuštene trgovine iz članka 264. Kaznenog

zakona (130) i kaznenog djela izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 257. Kaznenog zakona (31).

Državna odvjetništva su podnijela ukupno 391 žalbu, što je znatno više u odnosu na prethodno razdoblje (278). Žalbom je napadana svaka 2,7-a presuda dok je u 2015. žalba podnošena protiv svake 3,7-e presude. Žalbi je podneseno više iz svih razloga, ali posebno iz drugih razloga, različitih od kazne (246 žalbi), a razlog tome je povećano učešće donesenih oslobađajućih i odbijajućih presuda. Sudovi su donijeli u izvještajnom razdoblju ukupno 234 odluke povodom žalbi državnih odvjetništava podnesenih u izvještajnom i u ranijim razdobljima. Uspješnost državnog odvjetništva u žalbenom postupku je povećana, budući je donesenim odlukama uvaženo 47% žalbi.

3.1.2.2.14. Kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka

U 2016. za kaznena djela kibernetičkog kriminaliteta prijavljena je ukupno 201 poznata fizička osoba (159 odraslih osoba, 25 mladih punoljetnih osoba i 17 maloljetnika), iz čega slijedi da ova kaznena djela u ukupnom kriminalitetu poznatih fizičkih osoba sudjeluju s neznatnih 0,5%. Treba primijetiti da je došlo do smanjenja broja kaznenih prijava protiv odraslih počinitelja, budući da je prijavljeno 159 osoba u odnosu na 2015. kada su prijavljene 204 osobe, što je smanjenje za 22,1%.

Zbog kaznenog djela računalne prijevare iz članka 271. Kaznenog zakona zaprimljeno je 126 prijava protiv odraslih počinitelja, što je 79,2% od ukupno prijavljenih odraslih osoba, a što je u odnosu na 2015. (kada su za ovo kazneno djelo zaprimljene 174 prijave) smanjenje broja prijavljenih odraslih osoba za 27,6%.

Modalitet izvršenja kaznenih djela sastoji se od unošenja ili izmjene računalnih podataka, prvenstveno onih koji omogućuju pristup bankovnom računu korisnika (podizanje novca s bankomata), do kojih podataka počinitelji dolaze neovlaštenim pribavljanjem bankovnih kartica i pripadajućih PIN brojeva, ili pak neovlašteno ostvare pristup u računalni sustav i potom manipuliraju sa sustavima pohranjenih podataka.

U izvještajnom razdoblju sudovi su donijeli 122 presude što je u odnosu na 2015. (104) povećanje od 17,3%, od čega je osuđujućih presuda 110. što je povećanje u odnosu na 2015. za 10%.

Međutim, za razliku od 2015. kada su sudovi izrekli 17 kazni zatvora, u 2016. izrečeno je 11 kazni zatvora što je smanjenje za 35,3%.

Imovinska korist oduzeta je u 13 predmeta u visini od 53.131,00 kuna.

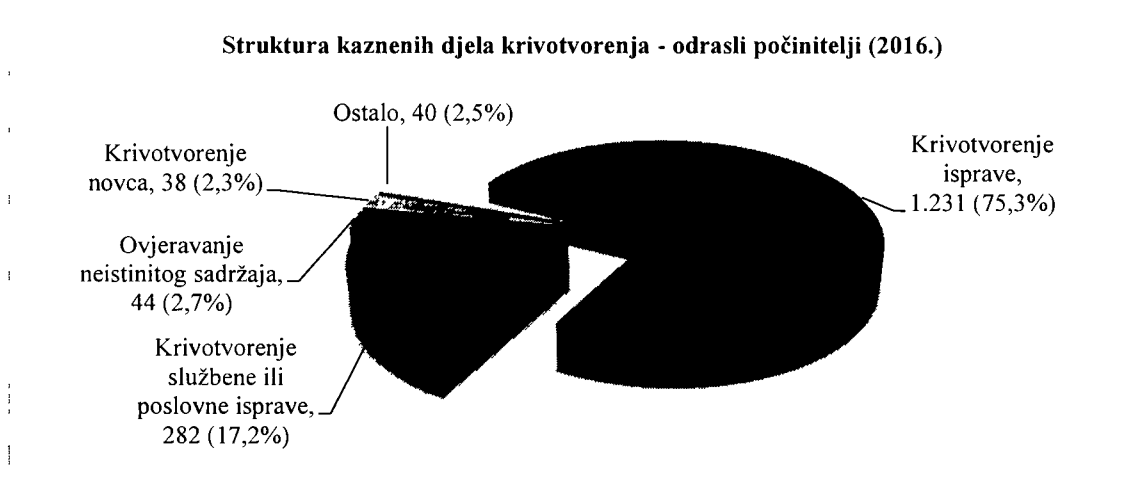
U izvještajnom razdoblju ukupno je podnijeto 25 žalbi od čega su 4 žalbe usvojene a odbijeno je 11 žalbi.

3.1.2.2.15. Kaznena djela krivotvorenja

Za kaznena djela krivotvorenja u 2016. podneseno je 1.713 prijava protiv poznatih fizičkih osoba, od čega 1.635 prijava protiv odraslih osoba, 60 prijava protiv mladih punoljetnih osoba i 18 prijava protiv maloljetnika, što predstavlja nešto manji broj prijava u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, time da od 2011. slijedi pad broja prijavljenih osoba za navedena kaznena djela u odnosu na ranija izvještajna razdoblja. U ukupnoj strukturi kriminaliteta poznatih fizičkih osoba kaznena djela krivotvorenja u 2016. sudjeluju sa 4,5%.

U nastavku se iznose podaci koji se odnose na odrasle počinitelje.

Najbrojnije je zastupljeno kazneno djelo krivotvorenja isprave iz članka 278. Kaznenog zakona za koje kazneno djelo je prijavljeno 1.231 osoba. Kao i ranijih godina, slijedi kazneno djelo krivotvorenja službene ili poslovne isprave iz članka 279. Kaznenog zakona za koje su prijavljene 282 osobe, kazneno djelo ovjeravanja neistinitog sadržaja iz članka 281. Kaznenog zakona za koje su prijavljene 44 osobe i kazneno djelo krivotvorenja novca iz članka 274. Kaznenog zakona sa 38 prijavljenih osoba, dok ostali oblici počinjenja participiraju u znatno manjem obimu. Navedena struktura kaznenih djela krivotvorenja vidljiva je i iz grafičkog prikaza koji se daje u nastavku.

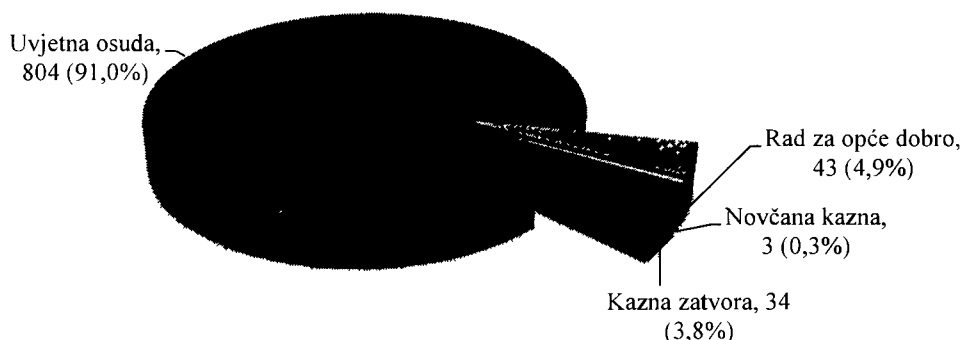

U izvještajnom periodu odbačene su kaznene prijave protiv 629 prijavljenih odraslih osoba.

Tijekom 2016. podignuta je neposredna optužnica protiv 851 odrasle osobe, od čega 614 optužnica sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, dok je nakon provedene istrage optuženo još 34 počinitelja.

Za kaznena djela krivotvorenja sudovi su tijekom 2016. donijeli 932 presude protiv odraslih počinitelja, od čega 884 osuđujuće (94,9%), 31 oslobađajuću (3,3%) i 17 odbijajućih (1,8%). U odnosu na 884 osuđujuće presude, na kaznu zatvora osuđene su 34 osobe, odnosno 3,8% svih osuđenih osoba. Kao i ranijih godina, izuzetno je visok udio uvjetnih osuda koje su izrečene u odnosu na 804 počinitelja (91%), rad za opće dobro izrečen je u odnosu na 43 osobe (4,9%), a 3 osobe su osuđene na novčanu kaznu (0,3%). Navedena struktura kaznenih sankcija vidljiva je i iz grafičkog prikaza u nastavku.

Struktura kaznenih sankcija - odrasli počinitelji (2016.)

Podnesene su 82 žalbe i to 32 žalbe zbog kazne, 2 zbog kazne i drugih razloga te 48 zbog razloga različitih od kazne. Sudovi su uvažili 25 žalbi, od čega 7 zbog kazne, a odbili 30 žalbi, od toga 15 zbog odluke o kazni.

3.1.2.2.16. Kaznena djela protiv intelektualnog vlasništva

Za kaznena djela protiv intelektualnog vlasništva tijekom 2016. zaprimljeno je 50 kaznenih prijava protiv poznatih fizičkih osoba (kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju), i to isključivo protiv odraslih počinitelja, pa ova kaznena djela u ukupnom kriminalitetu poznatih fizičkih osoba sudjeluju sa svega 0,1% prijava.

Što se strukture prijava tiče, od ukupnog broja zaprimljenih prijava 22 se odnose na kazneno djelo nedozvoljene uporabe autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača iz članka 285. Kaznenog zakona, što čini 44% ukupnog broja kaznenih prijava. Po zastupljenosti slijede kaznene prijave za kazneno djelo povrede drugih autorskom srodnih prava iz članka 286. Kaznenog zakona i kazneno djelo povrede žiga iz članka 288. Kaznenog zakona, svako sa po 11 zaprimljenih prijava, dok su ostala kaznena djela iz Glave XXVII. Kaznenog zakona slabije zastupljena.

Državna odvjetništva su u radu tijekom izvještajnog razdoblja imala 73 prijave protiv odraslih počinitelja (23 prijave iz ranijih razdoblja), od kojeg broja je tijekom 2016. riješena 51 prijava. U odnosu na 36 osoba (70,6%) prijava je odbačena, dok je optuženo 14 osoba (27,4%), a 1 je prijava riješena na drugi način (2%).

Ukupno su sudovi donijeli 13 presuda, od čega 12 osuđujućih (92,3%). Počiniteljima je izrečeno 11 uvjetnih osuda i 1 novčana kazna.

U izvještajnom razdoblju podnesene su 3 žalbe (od čega 1 zbog kazne i 2 zbog razloga različitih od kazne), a donesena je 1 drugostupanjska odluka, kojom je žalba državnog odvjetnika odbijena.

3.1.2.2.17. Kaznena djela protiv službene dužnosti

U odnosu na ukupan broj svih prijavljenih poznatih fizičkih osoba u izvještajnom razdoblju kojih je 37.813, za kaznena djela protiv službene dužnosti prijavljeno je 1.608 odraslih osoba i 2 mlađe punoljetne osobe, pa ova kaznena djela u ukupnom kriminalitetu poznatih fizičkih osoba u 2016. sudjeluju s 4,3%. Novozaprimljene prijave protiv pravnih osoba u izvještajnom razdoblju sudjeluju s ukupnim brojem od 1.431 prijavom od kojih je 63 (4,4%) prijavljeno za kaznena djela protiv službene dužnosti.

U nastavku pregleda sadržani su podaci koji se odnose isključivo na fizičke osobe kao počinitelje kaznenih djela protiv službene dužnosti, dok se kriminalitet pravnih osoba posebno i cjelovito analizira u poglavlju 3.2. Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela. Polazeći od bitnih obilježja kaznenih djela protiv službene dužnosti, počinitelji takvih kaznenih djela odrasle su osobe te se na podacima vezanim uz poznate odrasle počinitelje temelje nastavne analize i izlaganja ove oblasti kriminaliteta.

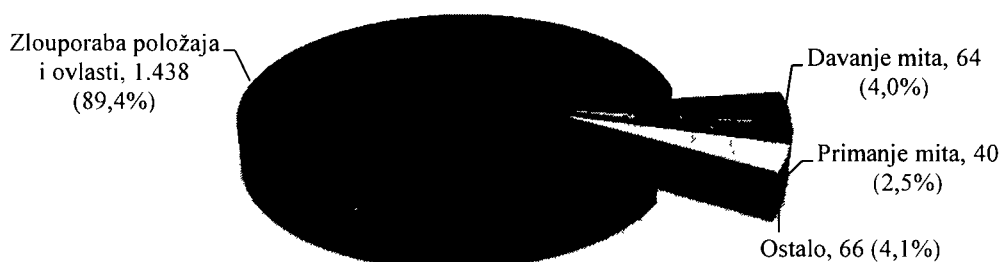
Podaci izvještajnog razdoblja u pogledu strukture kriminaliteta odraslih osoba (33.612 prijava) pokazuju da u toj strukturi kaznena djela protiv službene dužnosti sudjeluju s 4,8%.

	2013.	2014.	2015.	2016.
Novoevidentirane prijave iz Glave XXVIII. Kaznenog zakona	1.493	1.009	1.615	1.608
Ukupno novoevidentiranih prijava (odrasli počinitelji)	28.979	27.488	32.394	33.612
Postotni udio	5,2%	3,7%	5%	4,8%

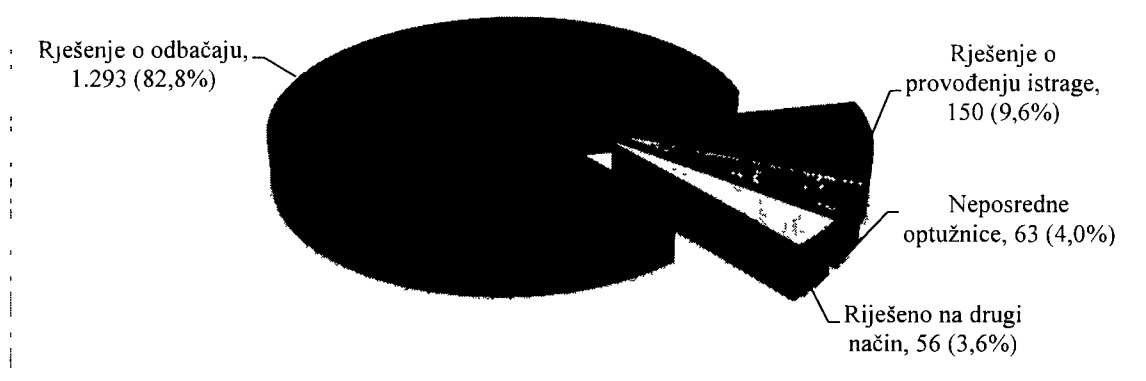
Novoevidentirane prijave na razini su ranijeg izvještajnog razdoblja. Uz novoevidentirane prijave (1.608 osoba) te prijave ostale u radu iz prethodnog izvještajnog razdoblja (268 osoba) ukupno je u radu bilo prijava protiv 1.876 osoba iz ove oblasti kriminaliteta te je odluka povodom prijave uslijedila u odnosu na 83,3% svih prijava u radu, čime je zadržana visoka razina opće riješenosti prijava ovakvih kaznenih djela.

Po zastupljenosti u strukturi kaznenih djela protiv službene dužnosti, i nadalje su najčešća kaznena djela zlorabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, slijede kaznena djela davanja mita iz članka 294. Kaznenog zakona, primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona te ostala kaznena djela iz ove Glave Kaznenog zakona.

Struktura kaznenih djela protiv službene dužnosti - odrasli počinitelji (2016.)

Odluke povodom prijava - odrasli počinitelji (2016.)

Promatrajući strukturu odluka donesenih povodom prijava u radu, najzastupljeniju odluku s 82,8% učešća čine odbačaji kaznenih prijava. Visoko učešće negativnih odluka ove oblasti kriminaliteta konstantna je pojava, kojoj je osnovni razlog nekritično podnošenje prijava od strane podnositelja, pretežito fizičkih osoba. Najčešće prijavljivano djelo je kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona na koje se odnosi i pretežiti broj odbačenih kaznenih prijava iz ove oblasti kriminaliteta. Često su, kod navedenog kaznenog djela, predmetom prijava službene osobe u tijelima s javnim ovlastima ili pravosudnim tijelima, gdje je osnovni razlog podnošenja kaznenih prijava nezadovoljstvo odlukama koje su uslijedile u postupku, odnosno neprihvatanje donesenih odluka tih tijela koja okolnost, uz proizvoljno i u pravilu pogrešno, tumačenje propisa rezultira podnošenjem kaznenih prijava u kojima se učestalo prijavljuje veći broj osoba. Takve kaznene prijave ne zasnivaju se na podacima koji osnovano ukazuju na počinjenje kakvog kaznenog djela, a nakon provjera znatan broj takvih prijava riješen je odbačajem zbog nepostojanja osnovane sumnje da bi prijavljene osobe počinile prijavljeno kazneno djelo, a niti kakvo drugo kazneno djelo za koje se progon poduzima po službenoj dužnosti. Za ovu je kategoriju prijava i njihovih podnositelja karakteristično da, osim državnom odvjetništvu, identične prijave i/ili podneske s iskazom nezadovoljstva donesenim odlukama prosljeđuju i putem saborskih odbora, Ureda predsjednice Republike Hrvatske i dr.

I nadalje se uočava da podnositelji prijava dio prijava u odnosu na koje je uslijedio odbačaj pogrešno označuju kao kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, no polazeći od zakonskih rješenja koja osiguravaju da podnositelj prijave, ukoliko je istovremeno i oštećenik kaznenim djelom, ima mogućnost preuzimanja progona za djelo koje je prijavio, prilikom državnoodvjetničke odluke prijava se odbacuje za prijavljeno kazneno djelo, dakle za kazneno djelo iz članka 291. Kaznenog zakona, iako bi prema stvarnom sadržaju prijave pravno bila isprava kvalifikacija djela po drugom članku Kaznenog zakona (npr. članak 246. Kaznenog zakona), a koja ne spadaju u Glavu kaznenih djela protiv službene dužnosti. Prethodno izloženo u velikoj mjeri utječe na visok udio negativnih odluka po podnesenim prijavama iz ove oblasti kriminaliteta.

Tijekom 2016. istragom je obuhvaćeno 326 osoba zbog kaznenih djela protiv službene dužnosti. U odnosu na 188 (57,7%) osoba istraga je dovršena, a u tijeku je i nadalje ostala istraga protiv 138 (42,3%) osoba.

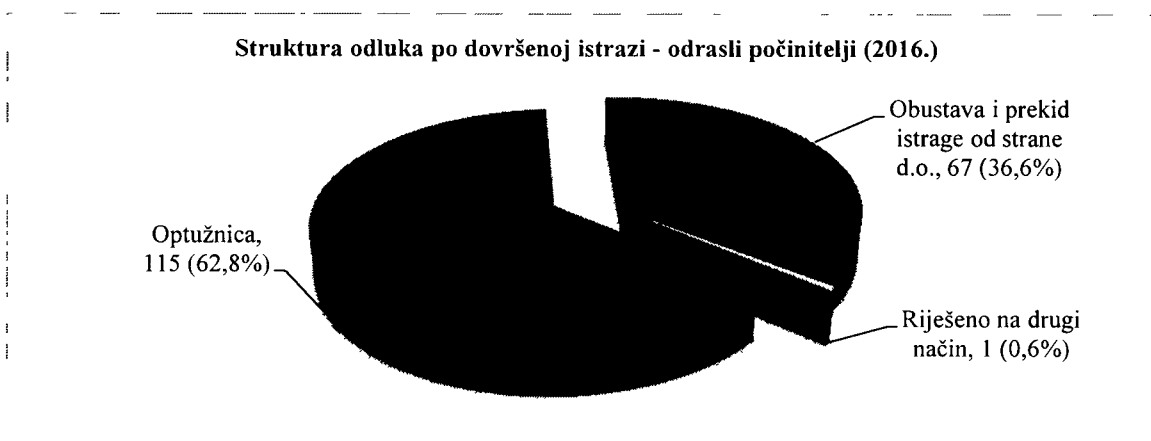
U odnosu na dovršene istrage prema 188 osoba, bez odluke po dovršenoj istrazi na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je 5 osoba (2,7%) dok je nakon dovršene istrage uslijedila odluka u odnosu na 183 (97,3%) osobe.

Broj vođenih istraga pokazuje pad u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja (2014. i 2015.), no to je očekivano, a istovremeno za državnoodvjetnički rad pozitivan podatak koji potvrđuje intenzivan rad kako bi se dovršile istrage koje su do izmjena Zakona o kaznenom postupku/08 bile vođene od strane istražnih sudaca županijskih sudova.

Naime, nakon pravnog shvaćanja Kaznenog odjela Vrhovnog suda broj Su-4k-24/14-37 od 30. svibnja 2014. prema kojem su postupci započeti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku/97, gdje je istraga vođena po istražnim sucima županijskih sudova nastavljeni po odredbama Zakona o kaznenom postupku/08 po kojem je istraga prešla u nadležnost državnog odvjetništva, županijski sudovi u velikom su broju dostavljali predmete nedovršenih, višegodišnjih "starih" sudskih istraga državnom odvjetništvu kako bi se provela i/ili dovršila istraga. Zbog navedenog u prethodnim izvještajnim razdobljima (2014. i 2015.) iskazan je zamjetan porast broja vođenih istraga u državnom odvjetništvu, koje je, unatoč takvog priliva, uspješno i u zakonskom roku okončalo, uz nove istrage, i predmete prosljeđenih višegodišnjih "starih" sudskih istraga.

Budući u ovom izvještajnom razdoblju nema iskazanih takvih predmeta, logičan je i pad brojčanih pokazatelja o vođenim istragama. Zbog navedenih specifičnosti ranijih izvještajnih razdoblja podatke o broju vođenih istraga u ovom izvještajnom razdoblju nije osnovano komparirati s prethodnim razdobljima jer takve usporedbe ne bi predstavljale relevantne podatke za ispravan zaključak o padu broju istraga niti stvarnim razlozima za tako iskazan pad.

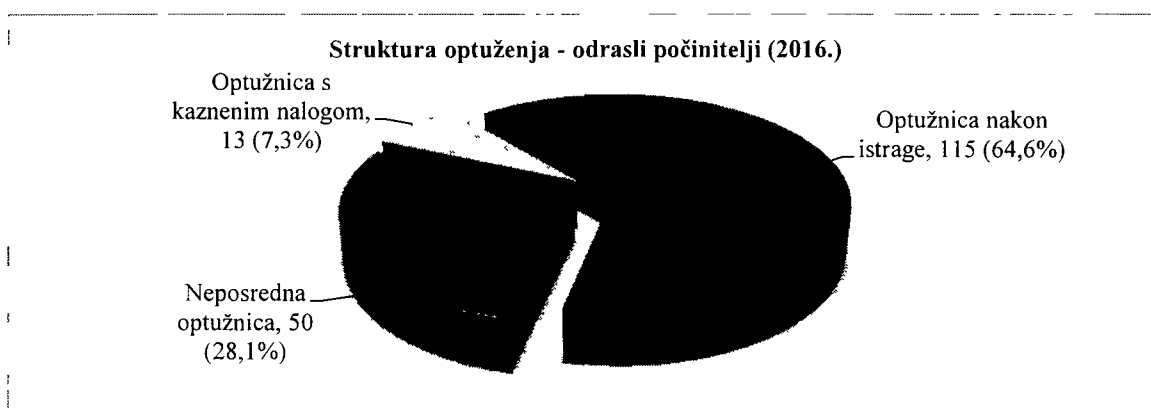
Kao što je navedeno, istraga je dovršena u odnosu na 188 osoba, od kojih je u odnosu na 183 uslijedila je odluka (97,3%).

Podatak o učešću od 36,6% negativnih odluka nakon vođenja istrage predstavlja povećanje broja negativnih odluka u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, a posljedično tomu u padu je postotni udio optuženja koja u ukupnim odlukama po dovršenoj istrazi sudjeluju s 62,8%.

Najveći dio negativnih odluka uslijedio je u odnosu na kazneno djelo zlorabe položaja i ovlasti iz članka 291. stavka 2. Kaznenog zakona, koja predstavljaju i najzastupljenija

kaznena djela unutar Glave kaznenih djela protiv službene dužnosti. Ističe se da su ta kaznena djela često u dokaznom smislu najzahtjevnija te se prikupljaju i ocjenjuju brojni personalni i obimni materijalni dokazi, s ciljem da tijekom istrage budu pribavljeni svi nužni dokazi na osnovu kojih državni odvjetnik donosi daljnju odluku o podizanju optužnice ili obustavi progona nakon istrage. Istovremeno, broj negativnih odluka od strane državnog odvjetnika nakon vođene istrage potvrđuje s jedne strane zaključka da su državnoodvjetničke istrage uslijedile u svim slučajevima postojanja osnovane sumnje u učin kaznenih djela, a jednako tako da su istrage vođene temeljito, nepristrano, uz prikupljanje cjelovitih dokaza i sveobuhvatnu analizu dokaza uz njihovo objektivno vrednovanje (kako dokaza koji terete osumnjičenika, tako i onih koji mu idu u prilog) te su negativne odluke koje donosi državni odvjetnik nakon provedene istrage potvrđuje nepristranosti u postupanju i time bitan garant osumnjičenikovih prava, što je zakonska obveza državnoodvjetničkog postupanja u okviru osnovne zadaće kaznenog progona počinitelja kaznenih djela.

Analiza broja optuženja iz izvještajnog razdoblja (neposredne optužnice i optužnice nakon istrage) pokazuje da je optuženo ukupno 178 osoba iz ove oblasti kriminaliteta od čega je 115 (64,6%) nakon vođene istrage, dok je neposrednih optuženja (neposredne optužnice i optužnice s kaznenim nalogom) bilo prema 63 osobe odnosno 35,4%, a takav omjer rezultat je činjenice da se sukladno zakonu, istraga provodi za djela sa zapriječenom kaznom zatvora težom od pet godina, a takva je većina kaznenih djela iz ove Glave Kaznenog zakona.

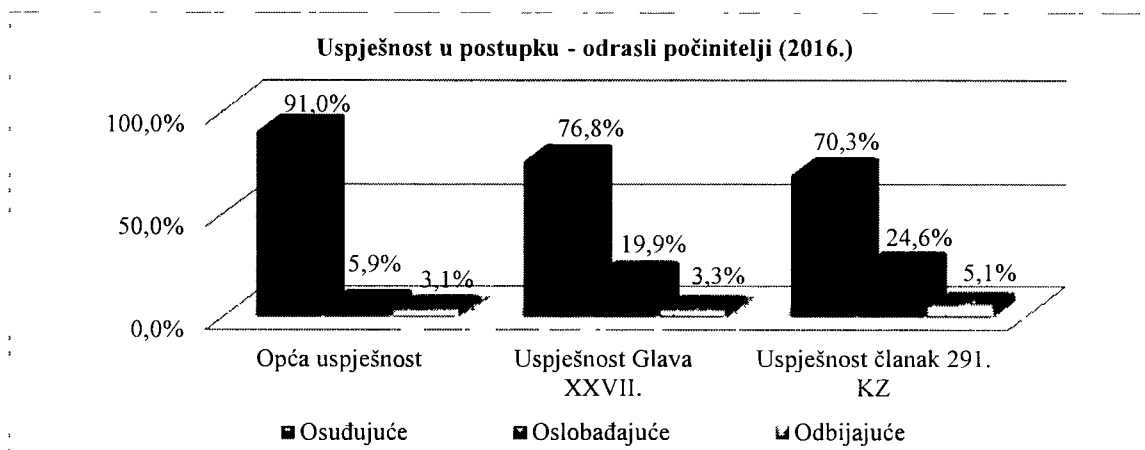
U izvještajnom razdoblju sudovi su donijeli presude u odnosu na 276 osoba terećenih za kaznena djela iz ove oblasti kriminaliteta.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture presuda koje su sudovi tijekom 2016. donijeli protiv odraslih počinitelja zbog kaznenih djela protiv službene dužnosti.

U ukupnom broju presuda osuđujuće presude (osuđujuće presude i presude po sporazumu stranaka) čine 76,8%, oslobađajućih je presuda 19,9%, dok je učešće odbijajućih presuda 3,3%. Za ovu vrstu kaznenih djela odnos osuđujućih i negativnih odluka (oslobađajućih i odbijajućih presuda) na razini je ranijih izvještajnih razdoblja. U strukturi osuđujućih presuda presude po sporazumu stranaka (okrivljenika i državnog odvjetnika) čine 25,5% te bilježe pad u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje kada su presude po sporazumu stranaka u ukupnom broju osuđujućih presuda sudjelovale s 50,4%. Jedan od razloga pada broja presuda donesenih po sporazumu stranaka (državnog odvjetnika i okrivljenika) slabija je motivacija na strani okrivljenika da s državnim odvjetnikom pregovara o priznanju krivnje i sankciji i postigne sporazum jer je kaznena politika sudova za ova kaznena djela, načelno, blaga, a pritom su postupci dugotrajni (na sudovima je za ovu vrstu kaznenih djela u izvještajnom razdoblju ostalo optuženo, a bez sudske odluke 953 osobe), tako da okrivljenici u konačnici kalkuliraju očekujući da će, protekom vremena, sankcija izrečena po sudu biti jednaka ili čak i blaža od one koja bi se ostvarila sporazumijevanjem s državnim odvjetnikom.

Budući presude po sporazumu stranaka u situaciji kada za to postoje uvjeti ostvaruju više važnih ciljeva poput ispunjavanja svrhe kažnjavanja u primjerenijim rokovima, izostanka dugotrajnih sudskih procesa uz znatno smanjenje troškova kaznenog postupka, državno odvjetništvo smatra da je institut sporazumijevanja važan te ga je potrebno intenzivirati kako bi se primjenjivao u svim situacijama kada za to postoje zakonski uvjeti i opravdani razlozi.

Uspješnost u postupku za ovu Glavu kaznenih djela na razini je prethodnog razdoblja i uobičajeno je nešto niža u odnosu na promatrano opću uspješnost u postupku. Važno je da su najčešće u pitanju presuđenja za kaznena djela zlorabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, koja i sudjeluju općenito s najvećim učešćem u ovoj oblasti kriminaliteta. Kod ove vrste kaznenih djela postoji niz raznih modusa počinjenja djela, protupravne su aktivnosti razgranate i, iako povezane, istovremeno dobro prikrivene radi čega ova djela u dokaznom smislu predstavljaju najsloženija kaznena djela, često s obimnim dokaznim materijalom. Odluka o počinjenom djelu često je vezana uz provođenje složenih i skupih vještačenja (pojedinačnih i kombiniranih vještačenja), o čijoj kvaliteti često u velikoj mjeri ovisi sudska odluka. Uz navedeno, nerijetko, razne provjere, podaci i dokazi zahtijevaju prikupljanje putem međunarodne pravne pomoći, što traje dulje vrijeme. Zbog složenosti u radu na ovoj vrsti predmeta i postupci pred sudovima su dugotrajniji o čemu dovoljno govori podatak da je u izvještajnom razdoblju, dakle u 2016., na sudovima ukupno iz ove Glave Kaznenog zakona ostalo optuženo ukupno 953 osobe u odnosu na koje nije donesena presuda. Ako se podatak o zatečenom stanju na kraju izvještajnog razdoblja o broju optuženih osoba

(953 osobe) za ovu Glavu kaznenih djela (što obuhvaća i optuženja iz prethodnih izvještajnih razdoblja) u odnosu na koje nije uslijedilo donošenje sudske odluke usporedi s podatkom iz kojeg slijedi da je samo u ovom izvještajnom razdoblju državno odvjetništvo optužilo 178 osoba za navedena kaznena djela, proizlazi da se na sudovima stvaraju zaostaci u presuđenju predmeta iz ove oblasti kriminaliteta.

Kaznena politika sudova za kaznena djela iz ove oblasti kriminaliteta, po mišljenju državnog odvjetništva, preblaga je. Naime, u odnosu na 212 osuđujućih presuda sudovi su izrekli 49 bezuvjetnih zatvorskih kazni (23,1%), 42 počinitelja (19,8%) sankcionirano je radom za opće dobro, a prevladavajuća sankcija je uvjetna osuda primijenjena u odnosu na 121 presuđenu osobu (57,1%).

Promatrajući ukupan broj presuda (bez presuda po sporazumu stranaka gdje je državno odvjetništvo sporazumno s okrivljenikom utvrdilo sankciju, pa nema razloga za žalbu), kojih presuda je 222, državno odvjetništvo je uložilo 112 žalbi, odnosno 50,4% presuda pobija žalbom. U odnosu na osuđujuće presude (bez presuda po sporazumu stranaka), koje osuđujuće presude su donesene u odnosu na 158 osoba, državno odvjetništvo je zbog kazne ili kazne i drugih razloga podnijelo 54 žalbe, iz čega slijedi da neadekvatnim (preblagima) smatra 34,2% izrečenih sankcija.

U vezi podataka o predmetima kada su počinitelj kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona službene osobe te za kaznena djela primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona, davanja mita iz članka 294. Kaznenog zakona i drugih djela iz ove Glave Kaznenog zakona koja temeljem članka 21. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta spadaju u nadležnost Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, upućuje se na podatke i analizu ovog izvješća u poglavlju 3.1.6. Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Jedno od temeljnih načela kaznenog postupka je načelo prema kojem nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom te se takva korist nužno oduzima kada se steknu sve zakonske pretpostavke za primjenu tog instituta. Velik broj kaznenih djela iz ove Glave Kaznenog zakona kao bitno obilježje djela predviđa pribavljanje imovinske koristi pa se na kaznena djela protiv službene dužnosti odnosi i pretežiti dio ukupno oduzete imovinske koristi.

Imovinska je korist prema sudskim presudama u izvještajnom razdoblju za ovu vrstu kaznenih djela oduzeta od 48 osoba u iznosu 17.351.821,90 kn što je manje nego u prošlom izvještajnom razdoblju, no valja imati u vidu da su u ovom izvještajnom razdoblju sudovi donijeli i manji ukupni broj presuda za ova kaznena djela. Ovo je podatak mjerodavan za presude i prema presudama oduzetu imovinsku korist te ne uključuje podatke o "zamrzavanju" imovine i visini "zamrznute" imovine s ciljem da se nastavno osigura da imovinska korist na kraju postupka i bude oduzeta.

Pokazuje se da je za uspješan progon počinitelja kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta potreban stručan, predan i temeljit rad državnog odvjetnika, ali i niza drugih tijela (Porezna uprava, Državni ured za reviziju, Ured za sprječavanje pranja novca i dr.) koja u okviru svojih ovlasti i/ili zadaća imaju mogućnost i/ili dužnost detektirati i ciljano ukazati na uočene sumnjive aktivnosti i moguća kaznena djela i ista prijaviti uz detaljne podatke koji potvrđuju sumnju na počinjenje kaznenog djela. Pravovremene i temeljite aktivnosti takvih tijela u obavljanju njihovih zadaća bitna su pretpostavka za nastavne pravodobne i sveobuhvatne

aktivnosti državnog odvjetnika u daljnjem prikupljanju, provjeri podataka i pribavi kvalitetnih dokaza, odnosno za učinkovito vođenje sveobuhvatne istrage kao i kvalitetnu odluku nakon istrage, a u slučaju optuženja, u konačnici, takav pristup povećava izgleda za osudu počinitelja kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta.

Uz educirane, stručne i predane državne odvjetnike, iste kvalitete nužne su i kod svih ostalih čiji je rad na predmetima kaznenih djela protiv službene dužnosti od iznimne važnosti (policije, Porezne uprave i dr.) jer temeljito i kvalitetno postupanje tih tijela te prikupljanje i provjera podataka uz pribavljanje relevantnih dokaza, što je moguće samo multidisciplinarnim radom na predmetima ove vrste kriminaliteta, temelj su za uspješno ispunjenje zadaće progona počinitelja ovakvih kaznenih djela.

3.1.2.2.17.1. Primjena Zakona o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije

Zakon o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije (u nastavku teksta: "Zakon"), po stupanju na snagu, bio je temelj za postupanje državnog odvjetništva u situacijama u kojima su postojale osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo na koje je moguća primjena Zakona, te su državna odvjetništva u većem broju predmeta preispitala navode o kaznenim djelima iz navedene oblasti, i poduzela potrebne radnje s ciljem da se osigura puna primjena navedenog Zakona. Svrha je takvih aktivnosti bilo dodatno provjeriti i prikupiti podatke o onim slučajevima na koje je moguća primjena Zakona. Rad u predmetima problematike kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije složen je te su, uz državno odvjetništvo, i druga tijela (Porezna uprava, policija, Ured za sprječavanje pranja novca, Državni ured za reviziju i dr.) nužno uključena u provjere i prikupljanje podataka i mogućih dokaza za procesuiranje ovih kaznenih djela. U radu na ovakvim predmetima postoji niz teškoća izraženih, u prvom redu, kroz problem nedostupnosti relevantne financijske ili druge dokumentacije koja ili nije cjelovito dostupna ili više uopće nije raspoloživa, a protek vremena značajan je otežavajući čimbenik koji negativno utječe i na kvalitetu tzv. personalnih dokaza, odnosno iskaze svjedoka, sada već osoba u pravilu starije životne dobi (mnogi su i preminuli) koji zbog životne dobi i proteka vremena često nisu u mogućnosti okolnosno i relevantno rekonstruirati prošla zbivanja i kvalitetno iskazivati kao svjedoci.

U odnosu na podatke prošlog izvještajnog razdoblja, iz kojih je vidljivo da je u raznim fazama postupka bilo predmeta protiv ukupno 84 osobe primjenom Zakona, za ovo izvještajno razdoblje važno je istaknuti kako ga obilježavaju negativne odluke koje su uslijedile u raznim fazama postupka.

Tako je, u izvještajnom razdoblju primjenom ovog Zakona optuženje uslijedilo ili su usklađene ranije podignute optužnice u odnosu na 6 osoba. U isto to vrijeme protiv 2 osobe odbačena je kaznena prijava zbog nastupa smrti, budući smrt predstavlja nastup okolnosti koja isključuje kazneni progon. Zbog nastupa smrti okrivljenika protiv jedne osobe obustavljen je postupak i u tijeku glavne rasprave. Dakle, nastup smrti počinitelja razlog je donošenja negativnih odluka u odnosu na ukupno 3 osobe koje su bile obuhvaćene kao počinitelji djela primjenom ovog Zakona. U odnosu na daljnje 3 osobe uslijedila je obustava postupka pri čemu je jedna osoba raspravno nesposobna, u odnosu na jednu osobu zbog nedostatka dokaza, dok je jedna obustava uslijedila zbog stava suda da visina protupravne imovinske koristi ne udovoljava zahtjevima članka 7. Zakona koji kao dodatno bitno obilježje

djela predviđa nesrazmjer imovinske koristi, a pritom se takva odluka zasniva i poziva na stav izražen u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-4049/2014 od 24. srpnja 2015. donesenoj u vezi ustavne tužbe u predmetu "HYPO" kojom je ukinuta pravomoćna presuda protiv počinitelja zbog kaznenog djela protiv službene dužnosti s obilježjima ratnog profiterstva. Ista ta odluka sudovima je bila temelj za donošenje prvostupajskih presuda u kojima je u odnosu na 3 osobe optužba odbijena zbog zastare, budući prethodno navedena ustavna odluka, između ostalog, zaključuje kako sudovi nisu ispitali da li je kazneno djelo zloporabe položaja i ovlasti za koje je pravomoćno bio presuđen počinitelj bilo u zastari na dan kada je na snagu stupila promjena Ustava i nastavno donesen Zakon.

Prvostupajske presude u kojima su sudovi nakon citirane ustavne odluke, donijeli odbijajuće presude pozivajući se na zastaru, državno odvjetništvo pobija žalbama, te preostaje vidjeti kakav će stav u odnosu na ovu problematiku zauzeti sudovi koji odlučuju o žalbama odnosno Vrhovni sud Republike Hrvatske te će, dakle, sudska praksa pokazati na koji će način u konačnici postupiti sudovi u odnosu na optužena kaznena djela koja je Državno odvjetništvo kvalificiralo primjenom tog Zakona.

U izvještajnom razdoblju uslijedile su i pravomoćne negativne odluke u odnosu na dvije osobe budući su žalbeni sudovi potvrdili prvostupajske oslobađajuće presude iz ranijih razdoblja.

Dakle, broj negativnih odluka iz ovog izvještajnog razdoblja, kao rezultat prethodno naznačenih problema necjelovitosti, nedostupnosti i/ili nepostojanja dokumentacije, uz protek vremena koji znatno utječe na vjerodostojnost iskaza potencijalnih svjedoka, nastup smrti u odnosu na dio terećenih počinitelja kao i ranije pobježe navedena odluka Ustavnog suda i u toj odluci izraženi stavovi o članku 7. Zakona i institutu zastare razlozi su zbog kojih izostaje uspješnost u do sada pokrenutim postupcima te se i nadalje ne bilježe pravomoćno uspješno okončani postupci u odnosu na značajnije predmete procesuirane primjenom ovog Zakona. Istovremeno, nije izgledno da bi daljnjim protekom vremena bilo opravdano očekivati značajnije pozitivne pomake i rezultate u procesuiranju ovih kaznenih djela kakvi su se predviđali i očekivali prilikom donošenja samog Zakona.

3.1.2.2.18. Kaznena djela protiv pravosuđa

Grupni zaštitni objekt ovih kaznenih djela je pravosuđe kao ukupnost odnosa u okvirima sudbene vlasti, kao i državnih tijela koje sudjeluju u postupcima pred sudovima. Ovim se djelima ugrožava djelatnost pravosuđa u onim njenim aspektima koji jamče zakonitost u postupanju. Pojedina kaznena djela iz ove glave proširena su izvan područja pravosuđa u područje djelovanja državne uprave. Donošenjem novog Kaznenog zakona/11 proširila se kaznenopravna zaštita i na postupke pred međunarodnim sudbenim tijelima, tako da je grupni zaštitni objekt prestalo biti isključivo domaće odnosno nacionalno pravosuđe.

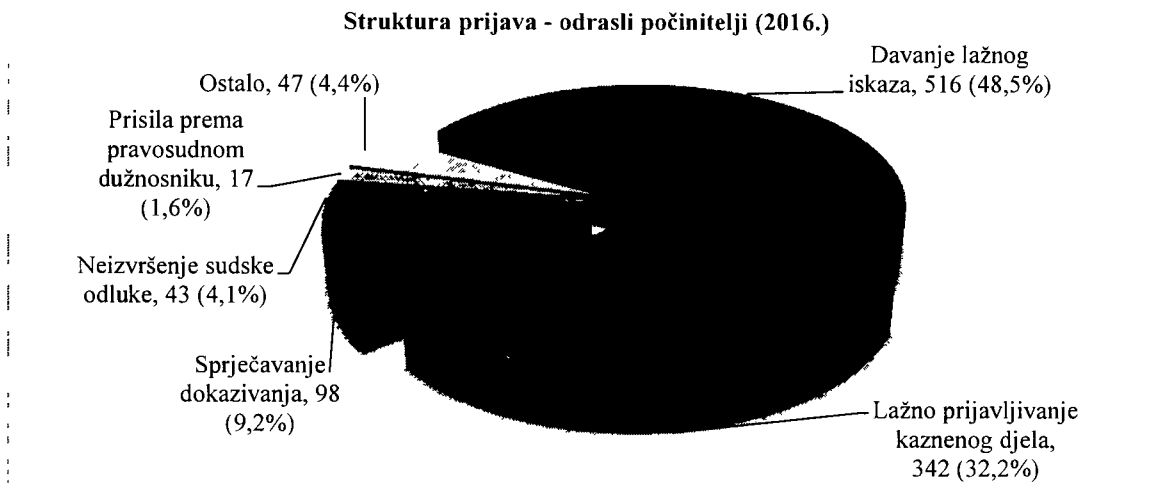
Ova kaznena djela čine uglavnom odrasle osobe.

U izvještajnom razdoblju prijavljene su za kaznena djela protiv pravosuđa 1.063 odrasle osobe i 23 mlađe punoljetne osobe, dok nijedan maloljetnik nije prijavljen za kaznena djela iz ove Glave Kaznenog zakona. U ukupnoj masi kriminaliteta kaznena djela protiv pravosuđa participiraju sa 2,9% u ukupnom broju prijavljenih poznatih fizičkih osoba u 2016.

Broj od 1.063 prijavljenih odraslih osoba predstavlja 21,8% više prijavljenih nego u 2015.

Postupajući po novozaprimljenim kaznenim prijavama i neriješenim prijavama iz ranijeg razdoblja (209), rješenjem je odbačeno 776 kaznenih prijava, što predstavlja 60,2% svih prijava u radu.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture kaznenih prijava protiv odraslih počinitelja u 2016.

Podnesene su 233 optužnice i to 74 neposrednih, 134 optužnice uz kazneni nalog i 25 optužnica nakon provedene istrage.

Kao i u prošlogodišnjem izvještajnom razdoblju, u strukturi kriminaliteta najviše ima kaznenih djela davanja lažnog iskaza iz članka 305. Kaznenog zakona (516 prijavljenih osoba ili 48,5%) i kaznenih djela lažnog prijavljivanja kaznenog djela iz članka 304. Kaznenog zakona (342 prijavljenih osoba ili 32,2%).

Sudovi su donijeli 201 presudu, od toga 184 osuđujućih (91,5%). I među osuđujućim presudama ima najviše osuda za kazneno djelo davanja lažnog iskaza (83 presuda ili 45,1%) i kazneno djelo lažnog prijavljivanja kaznenog djela (68 presuda ili 37%).

Među sankcijama prevladavaju uvjetne osude sa 90,2%, 6 osoba osuđeno je na kaznu zatvora, a 8 osoba kazne zatvora zamijenjene su radom za opće dobro.

Uloženo je 24 žalbe, od toga 8 zbog odluke o kaznenoj sankciji.

3.1.2.2.19. Kaznena djela protiv javnog reda

Tijekom izvještajnog razdoblja za kaznena djela protiv javnog reda prijavljeno je 1.150 osoba (1.049 odraslih osoba, 75 mlađih punoljetnih osoba i 26 maloljetnika), a obzirom da je u prošlom izvještajnom periodu bilo prijavljeno 1.428 osoba, broj prijavljenih osoba u ovom izvještajnom periodu predstavlja pad od 19,5%.

Kao i do sada, najviše je kaznenih prijava podneseno zbog počinjenja kaznenog djela nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari iz članka 331. Kaznenog zakona, za koje kazneno djelo je prijavljeno 349 osoba, zbog kaznenog djela protupravne naplate iz članka 323. Kaznenog zakona prijavljeno je 187 osoba, zbog kaznenog djela napada na službenu osobu iz članka 315. Kaznenog zakona prijavljeno je 125 osoba, a zbog kaznenog djela prisile prema službenoj osobi iz članka 314. Kaznenog zakona prijavljeno je 120 osoba.

Kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona ne sudepljuje sa značajnijim udjelom među ovim kaznenim djelima, no zbog posebne pažnje koju državna odvjetništva pridaju tom kaznenom djelu, kao i činjenice da se sto najčešće veže u kaznena djela počinjena u vezi članka 87. stavka 21. Kaznenog zakona, navedeno se kazneno djelo obrađuje u poglavlju Kaznenih djela počinjenih iz mržnje.

Struktura kaznenih prijava u 2016. vidljiva je iz tabelarnog prikaza koji se daje u nastavku.

	Čl. 314.	Čl. 315.	Čl. 323.	Čl. 326.	Čl. 328.	Čl. 331.	Ostalo	Ukupno
Odrasli	96	113	168	170	302	331	141	1304
Mlađe punoljetne osobe	18	9	17	2	-	16	13	75
Maloljetnici	6	8	2	-	-	2	13	29
UKUPNO	120	125	187	172	30	349	167	1450

U izvještajnom periodu odbačene su 243 prijave (odrasli 208, mlađi punoljetnici 15 i maloljetnici 20).

Podneseno je 857 optužnih akata (odrasli 794, mlađi punoljetnici 57, maloljetnici 6), te je doneseno 257 rješenja o provođenju istrage i 2 rješenja o provođenju pripremnog postupka prema maloljetnicima.

Tijekom 2016. doneseno je 775 presuda protiv odraslih počinitelja, od čega 733 osuđujuće (94,6%), 25 oslobađajućih (3,2%) i 17 odbijajućih (2,2%). Počiniteljima je izrečena 581 uvjetna osuda, 75 kazni zatvora i 20 novčanih kazni, a u odnosu na 57 osoba primijenjen je institut rada za opće dobro. Državna odvjetništva su podnijela 112 žalbi, od čega 73 samo zbog odluke o kazni te 9 zbog odluke o kazni i iz drugih razloga. Od 86 odluka povodom izjavljenih žalbi, uvaženo je 19 žalbi zbog odluke o kazni i 9 zbog drugih razloga, dok su ostale odbijene.

3.1.2.2.20. Kaznena djela protiv biračkog prava

U izvještajnom razdoblju podneseno je 14 prijava i to 12 prijava zbog izvršenja kaznenog djela povreda slobode odlučivanja birača (članak 333. Kaznenog zakona), a dvije prijave podnesene su zbog kaznenog djela podmićivanja zastupnika (članak 339. Kaznenog zakona). Sve prijave podnesene su protiv odraslih osoba.

U 2015. zaprimljene su prijave protiv 26 osoba, što znači da je u izvještajnom periodu zaprimljeno 46,1% prijava manje. Taj postotak sam po sebi nema posebno značenje, budući je riječ o izuzetno malom broju prijava u oba izvještajna razdoblja. Međutim, ako se uzme u obzir da je u 2015. odbačeno preko 50% kaznenih prijava, a u 2016. je odbačajem riješeno 16

prijava, dakle više nego što ih je primljeno te godine, daje se naslutiti odgovor na pitanje o kvaliteti tih prijava, premda su u jednom malom postotnom iznosu podneseni i optužni akti. Naime, u 2015. od ukupno 27 prijava u radu, 15 je riješeno odbačajem, a 12 prijava je na kraju izvještajnog perioda bilo neriješeno, a u 2016. odbačeno je 16 prijava, od toga 10 zbog počinjenja kaznenog djela iz članka 333. Kaznenog zakona, a optužnicom s kaznenim nalogom ili neposrednom optužnicom riješeno je 5 prijava. Prema tome, od 40 kaznenih prijava podnesenih u oba izvještajna perioda optužnim aktom riješeno je 5 prijava (osoba) to znači 12,5%. Dakle, kvaliteta podnesenih kaznenih prijava je minorna, a to se ogleda u broju odbačenih kaznenih prijava i podnesenih optužnica.

Sudovi su donijeli jednu presudu, i to uvjetnu presudu.

Najveći broj općinskih državnih odvjetništava nije primilo niti jednu prijavu u izvještajnom periodu, a jedina državna odvjetništva koja su zaprimila kaznene prijave su Općinska državna odvjetništva u Dubrovniku, Osijeku, Rijeci i Zagrebu.

3.1.2.2.21. Kaznena djela protiv Republike Hrvatske

Odredbe o kaznenim djelima protiv Republike Hrvatske nalaze se u Glavi XXXII. Kaznenog zakona. Osnovna značajka tih kaznenih djela je zaštita temeljnih vrijednosti Ustavom utvrđenog državnog ustrojstva.

Zbog ovih kaznenih djela, tijekom 2016. zaprimljene su kaznene prijave protiv 11 osoba, od čega su 2 osobe prijavljene zbog kaznenog djela podriivanja vojne i obrambene moći države iz članka 345. Kaznenog zakona, 5 osoba zbog kaznenog djela odavanja tajnih podataka iz članka 347. Kaznenog zakona i 4 osobe zbog kaznenog djela povreda ugleda Republike Hrvatske iz članka 349. Kaznenog zakona.

Postupajući po zaprimljenim kaznenim prijavama, kao i onima ostalim u radu iz 2015., tijekom izvještajnog razdoblja odlučivalo se o 16 prijavljenih osoba, od čega su u odnosu na 9 osoba kaznene prijave odbačene, protiv 1 osobe nakon dovršene istrage podignuta je optužnica, dok su u odnosu na 7 osoba prijave ostale neriješene zbog provođenja izvida.

Istovremeno, sudovi su donijeli presude u odnosu na 4 optužbe iz ranijih godina i to sve zbog kaznenog djela povreda ugleda Republike Hrvatske iz članka 349. Kaznenog zakona, od čega su 3 presude osuđujuće, a 1 presuda je oslobađajuća. Osuđenim osobama izrečen je rad za opće dobro, kao zamjena za kaznu.

Nadležna državna odvjetništva podnijela su ukupno 2 žalbe zbog kazne i drugih razloga, koje su međutim odbijene.

Što se mjesne nadležnosti tiče, iz godišnjih izvješća županijskih državnih odvjetništva proizlazi da su nove kaznene prijave za ova kaznena djela zaprimljene u samo 5 od 15 županijskih državnih odvjetništava. Najveći broj prijavljenih osoba imalo je u radu Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, koje je u radu imalo 1 kaznenu prijavu protiv 5 osoba zbog kaznenog djela odavanje tajnih podataka iz članka 347. stavak 2. Kaznenog zakona koja prijava je odbačena, jer u postupanju prijavljenih nije bilo obilježja prijavljenog kaznenog djela. Istovremeno, Županijsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici imalo je prijavu protiv 1 osobe zbog kaznenog djela povrede ugleda Republike Hrvatske iz članka 349.

Kaznenog zakona, koja prijava je također odbačena, Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru zaprimilo prijavu protiv 2 osobe zbog kaznenog djela povrede ugleda Republike Hrvatske iz članka 349. Kaznenog zakona, koja je još u fazi provođenja dokaznih radnji. Inače, to državno odvjetništvo u izvještajnom razdoblju zaprimilo je i 3 osuđujuće presude zbog kaznenog djela iz članka 349. Kaznenog zakona u kojima je izrečen rad za opće dobro. Nadalje, u istom razdoblju Županijsko državno odvjetništvo u Zadru zaprimilo je 2 kaznene prijave koje se odnose na kazneno djelo podrivanje vojne i obrambene moći države iz članka 345. Kaznenog zakona, od kojih je 1 prijava odbačena, a po drugoj prijavi se provode dokazne radnje, a Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu zaprimilo je kaznenu prijavu protiv 1 osobe zbog kaznenog djela povrede ugleda Republike Hrvatske iz članka 349. Kaznenog zakona, koja prijava je također odbačena.

Na kraju, iz svega iznesenog proizlazi da se u osnovi ovdje radi samo o blažim oblicima kaznenih djela protiv Republike Hrvatske iz Glave XXXII. i to posebno kaznenog djela povrede ugleda Republike Hrvatske iz članka 349. Kaznenog zakona radnja, kojeg se sastoji u javnom izvrgavanju ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju, kao i da ova kaznena djela obzirom na mali broj zaprimljenih prijava, posebno osnovanih, prema statističkim pokazateljima u ukupnoj masi poznatih fizičkih osoba sudjeluju sa svega 0,02%, zbog čega nema razloga za daljnjim i posebnim analizama ovog područja kriminaliteta.

3.1.3. Kaznenopravna zaštita djece

Počinitelji kaznenih djela kaznenopravne zaštite djece (2.522) u ukupnom broju svih prijavljenih poznatih fizičkih osoba (37.813) u ovom izvještajnom razdoblju participiraju sa 6,7%. U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 2.522 novih prijava što je neznatan pad broja prijava u odnosu na prethodno razdoblje (2.766). Državna odvjetništva su u odnosu na ukupan broj prijava u radu (3.451) donijela 2.476 odluka. U najvećem broju slučajeva (1.266 ili 51,1%) prijava riješeno je podizanjem neposredne optužnice i optužnice sa kaznenim nalogom, dok je u odnosu na 1.007 ili 40,7% prijava doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave. U odnosu na manji broj prijava (143) državna odvjetništva su provela istragu, a u odnosu na 138 ukupno donesenih odluka po dovršenoj istrazi podigla 117 optužnica.

U izvještajnom razdoblju sudovi su potvrdili 1.095 optužnica i ukupno donijeli 1.336 presuda od čega osuđujućih 1.251 ili 93,6%. Najviše je izrečenih uvjetnih osuda (1.068 ili 85,4%), a znatno manje kazni zatvora (110 osuda). Potrebnim smatramo ukazati da je u izvještajnom razdoblju u radu sudova ostalo 2.173 optuženih počinitelja ovih kaznenih djela u kojima nije donesena presuda. Slijedom navedenog možemo zaključiti da se u ovim kaznenim predmetima ne poštuje odredba o hitnosti postupka propisana člankom 4. Zakona o sudovima za mladež.

Državna odvjetništva su podnijela 113 žalbi, u gotovo podjednakom broju zbog odluke o kazni i iz drugih razloga. U odnosu na podnesene žalbe sudovi su također u podjednakom broju uvažili žalbe državnog odvjetnika kao i odbili žalbe. U odnosu na ova kaznena djela sudovi su oduzeli ostvarenu imovinsku korist u iznosu od 122.400,00 kn i cjelokupni iznos oduzete imovinske koristi odnosi se na kaznena djela iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava.

U području kaznenopravne zaštite djece, kada se promatra ukupan broj prijava u radu (3.451), najzastupljenija su kaznena djela protiv braka, obitelji i djece (2.899), zatim slijede kaznena

djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (234), kaznena djela protiv života i tijela (205) i kaznena djela protiv spolne slobode (79).

3.1.3.1. Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv spolne slobode

U izvještajnom razdoblju broj prijava u radu za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv spolne slobode neznatno je veći u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje (313/ 302). Ova kaznena djela u ukupnom broju prijava u radu za kaznena djela kaznenopravne zaštite djece (3.451) participiraju sa 9,1%. Državna odvjetništva su za ova kaznena djela podigla ukupno 176 optužnica, a sudovi u izvještajnom razdoblju potvrdili 159 optužnica. Od ukupnog broja presuda (151) 141 ili 93,4% je osuđujućih, što je rezultat visoke kvalitete optuženja. U jednakom broju u odnosu na osuđujuće presude participiraju osude na kaznu zatvora i izrečene uvjetne osude (56/56). Najveći broj prijava u radu odnosi se na kazneno djelo spolne zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina iz članka 158. KZ/11 (98), kazneno djelo iskorištavanja djece za pornografiju iz članka 163. KZ/11 (67), kazneno djelo bludnih radnji iz članka 155. KZ/11 (30) i kazneno djelo spolnog uznemiravanja iz članka 156. KZ/11 (27).

U odnosu na kazneno djelo iskorištavanja djece za pornografiju iz članka 163. KZ/11 navodimo slijedeće.

Tijekom izvještajnog razdoblja u Općinskom državnom odvjetništvu u Rijeci i Bjelovaru prijavljena je po jedna osoba zbog počinjenja ovog kaznenog djela za koje je sveobuhvatnim kriminalističkim istraživanjem utvrđeno da su korištenjem informacijsko komunikacijskih tehnologija stupale u kontakt s djecom mlađom od petnaest godina na području gotovo cijele Republike Hrvatske i nakon uspostavljene komunikacije mamile ih i poticale na snimanje fotografija i video zapisa sa sadržajem dječje pornografije te im također slala fotografije i video zapise pornografskog sadržaja. Postupak protiv počinitelja ovog ali i drugih kaznenih djela na štetu djece iz nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Rijeci okončan je donošenjem nepravomoćne presude kojom je proglašen krivim za svih 116 kaznenih djela za koje se teretio počinjenih na štetu 69 djece žrtava, a radi se o 49 kaznenih djela iskorištavanja djece za pornografiju iz članka 163. stavka 1. i 2. KZ/11, 38 kaznenih djela mamljenja djece za zadovoljenje spolnih potreba iz članka 161. stavka 1. KZ/11, 21 kaznenom djelu upoznavanja djece s pornografijom iz članka 165. stavka 1. KZ/11 te po četiri kaznena djela spolne zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina iz članka 158. stavka 1. KZ/11 i iskorištavanja djece za pornografske predstave iz članka 164. stavka 1. KZ/11. Rad na ovom kaznenom predmetu odvijao se kroz koordinaciju Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova, čime je omogućeno jednoobrazno postupanje 14 nadležnih državnih odvjetništava prema oštećenikovom prebivalištu (članak 119. stavak 2. ZSM) u odnosu na predlaganje provođenja dokaznog ročišta radi ispitivanja djece žrtava, sukladno odredbi članka 115. stavka 1. ZSM, a zatim vođenje jedinstvenog postupka protiv okrivljenika na Općinskom državnom odvjetništvu u Rijeci odnosno nakon podizanja optužnice pred Općinskim sudom u Rijeci.

Ovakav način rada provodit će se i u svim budućim predmetima protiv počinitelja većeg broja kaznenih djela iz članka 163. KZ/11 kada su djeca žrtve sa prebivalištem iz nadležnosti više državnih odvjetništava u Republici Hrvatskoj.

3.1.3.2. Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece

Tijekom izvještajnog razdoblja državna odvjetništva imala su u radu ukupno 2.899 prijava protiv počinitelja kaznenih djela protiv braka, obitelji i djece. Ova kaznena djela u ukupnom broju prijava u radu za kaznena djela kaznenopravne zaštite djece (3.451) participiraju sa 84,0%. U odnosu na ukupan broj prijava, državna odvjetništva su donijela 2.028 odluka. U odnosu na 1.086 ili 53,6% prijava podignuta je neposredna optužnica, dok je 875 ili 43,1% prijava riješeno odbačajem, od čega 60 prijava ili 6,9% primjenom načela oportuniteta. Rješenje o provođenju istrage doneseno je protiv 27 osoba (3,1%), a nakon provedene istrage optuženo je 20 počinitelja.

U izvještajnom razdoblju sudovi su potvrdili 854 optužnice i donijeli ukupno 1.095 presuda, od čega 1.027 ili 93,8% osuđujućih. Prevladavaju izrečene uvjetne osude (946). Od 65 podnesenih žalbi ukupno je uvažena 41.

Sudovi nisu u odnosu na 1.765 optuženih počinitelja kaznenih djela protiv braka, obitelji i djece u izvještajnom razdoblju donijeli presudu.

Najveći broj prijava u radu državnih odvjetništava odnosi se na kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 172. KZ/11 (1.484 ili 51,2%) i kazneno djelo povrede djetetovih prava iz članka 177. KZ/11 (1.089 ili 37,6%).

U odnosu na kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 172. KZ/11 državna odvjetništva su donijela ukupno 1.094 odluke povodom prijave, od toga 374 odbačaja dok je u odnosu na 702 prijavljena podignuta neposredna optužnica. Od ukupnog broja odbačaja 356 prijava odbačeno je temeljem članka 206. ZKP/08 dok je samo u odnosu na 15 prijava doneseno rješenje o uvjetnoj odgodi kaznenog progona (članak 206.d stavak 1. točka 3. ZKP/08). U izvještajnom razdoblju sudovi su donijeli ukupno 730 presuda, od čega 673 osuđujuće od toga 647 uvjetnih osuda. Kako državni odvjetnici prilikom podizanja optužnice ujedno i predlažu primjenu uvjetne osude na način da predlažu visinu zatvorske kazne i rok provjeravanja to ne začinuje mali broj ukupno podnesenih žalbi (39). Državni odvjetnici uz prijedlog sankcije predlažu i nalažanje posebne obveze iz članka 62. stavka 1. točke 10. KZ/11 (ispunjavanje obveze uzdržavanja uz stručnu pomoć nadležnog tijela za probaciju). U izvještajnom je razdoblju na sudovima ostalo neriješeno 1.155 optuženja.

U odnosu na kazneno djelo povrede djetetovih prava iz članka 177. KZ/11 državna odvjetništva imala su u radu ukupno 1.089 prijava u odnosu na koje su donijeli 733 odluke, od čega 352 ili 48% odbačaja i 340 ili 46,4% neposrednih optužnica. Sudovi su potvrdili 280 optužnica i donijeli 311 presuda od toga 302 ili 97,1% osuđujućih. I kod ovog kaznenog djela zamjetan je mali broj podnesenih žalbi (ukupno 20), iz razloga prethodno navedenih u obrazlaganju ovog djela postupanja državnih odvjetnika za kazneno djelo iz članka 172. KZ/11. Na sudovima je u izvještajnom razdoblju za ovo kazneno djelo ostalo neriješeno 539 optuženja, kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju.

U odnosu na kazneno djelo nasilje u obitelji iz članka 179.a KZ/11 navodimo slijedeće. Ovo kazneno djelo "vraćeno" je u kaznenopravni sustav kao samostalno kazneno djelo izmjenama Kaznenog zakona koje su stupile na snagu 31. svibnja 2015. U izvještajnom razdoblju za ovo kazneno djelo kao samostalno ili u stjecaju s drugim kaznenim djelima, najčešće sa kaznenim djelom povrede djetetovih prava iz članka 177. KZ/11, prijetnje iz članka 139. KZ/11, tjelesne ozljede iz članka 117. KZ/11, teškim kaznenim djelom protiv spolne slobode iz članka 154.

KZ/11 odnosno drugim kaznenim djelima počinjenim prema bliskoj osobi prijavljeno je ukupno 135 osoba. Problem kod dokazivanja ovog kaznenog djela je činjenica da su svjedoci bliske osobe okrivljeniku te kao takvi imaju pravo koristiti blagodat nesvjedočenja u odnosu na kazneno djelo počinjeno na njihovu štetu, a nerijetko se nakon podnošenja kaznene prijave pomire s okrivljenikom i više ne žele iskazivati.

U izvještajnom razdoblju državna odvjetništva su imala u radu ukupno 20 prijava protiv počinitelja kaznenog djela iz članka 179.a KZ/11 kao samostalnog kaznenog djela. Od tog broja 17 je novih prijava. Državna odvjetništva su povodom prijave donijela ukupno 10 odluka, od toga 5 optuženja dok se u odnosu na 10 prijava provode dokazne radnje. Sudovi su donijeli ukupno 7 presuda i svih 7 su osuđujuće, a prevladavaju uvjetne osude (6).

3.1.3.3. Primjena Kaznenog zakona i Zakona o kaznenom postupku

Odredbama članka 113. do 121. Zakona o sudovima za mladež (ZSM) uređen je kazneni postupak protiv odraslih počinitelja kaznenih djela počinjenih na štetu djece (osoba koja nije navršila osamnaest godina života). Počiniteljima kaznenih djela na štetu djece iz članka 113. ZSM sude sudovi za mladež, a kazneni postupak provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku (ZKP/08). Specifičnosti postupka u ovim kaznenim predmetima su slijedeće. Obveza državnog odvjetnika za mladež da najkasnije u roku od tri dana od upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava za kaznena djela protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv braka, obitelji i djece sucu istrage za mladež stavi prijedlog za održavanje dokaznog ročišta radi ispitivanja djeteta kao svjedoka, koje ispitivanje će se uvijek provesti prema odredbama članka 292. stavka 1. ZKP/08 (putem audio-video uređaja kojim rukuje stručni pomoćnik i uz pomoć stručne osobe - stručnog suradnika izvanpravne struke na sudu). Ispitivanju može prisustvovati osoba u koju dijete ima povjerenja. Nadalje, na raspravi će snimka ispitivanja djeteta uvijek biti reproducirana, a kad se radi o kaznenim djelima protiv spolne slobode i kaznenim djelima spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta snimka ispitivanja će se uvijek prepisati. Izvidi u ovim kaznenim djelima i postupak su tajni, dijete ima pravo na opunomoćenika, a mjesno nadležan protiv počinitelja kaznenih djela iz članka 113. ZSM je u pravilu sud oštećenikova (djetetova) prebivališta.

Vezano za primjenu KZ/11 i ZKP/08 u praksi u predmetima kaznenopravne zaštite djece navodimo slijedeće.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske provelo je krajem 2016. za 15 općinskih sudova u sjedištu županijskih sudova i pet općinskih sudova za čije područje su županijski sudovi ustrojeni kao stalne službe (članak 37. stavak 1. i 2. ZSM) analizu trajanja postupka u predmetima kaznenopravne zaštite djece pred sudovima. Podaci za analizu dobiveni su od svih općinskih državnih odvjetništava koji rade na ovim kaznenim predmetima (ukupno 20).

Cilj analize bio je utvrditi protek vremena od dana podizanja optužnice/potvrđivanja optužnice u ovim kaznenim predmetima do donošenja presude, imajući u vidu da je odredbom članka 4. ZSM propisana hitnost postupanja u ovim kaznenim predmetima.

U analizi su prikupljeni podaci koji na transparentan način pokazuju rad državnog odvjetništva i sudova u predmetima kaznenopravne zaštite djece (poslovni broj spisa, članak kaznenog djela, datum podizanja optužnice, datum potvrđivanja optužnice, datum prve

rasprave, datum zadnje rasprave, datum zaprimanja presude i eventualne napomene - primjerice raspisana tjeralica i određen istražni zatvor, podnijete žalbe, ponovni postupak pred prvostupanjskim sudom).

U vremenskom razdoblju od 1999, od kada datira i najstariji predmet (Općinski sud u Splitu) pa do 15. studenog 2016. do kada je zatražena dostava podataka općinski sudovi imali su u radu ukupno 2.278 predmeta kaznenopravne zaštite djece u kojima je podignuta optužnica, a nije donijeta sudska odluka (nepravomoćna/pravomoćna).

Najveći broj predmeta kaznenopravne zaštite djece u kojima je podignuta optužnica, a nije donijeta sudska odluka, nalazimo u radu Općinskih sudova u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku.

Mišljenja smo da je dugotrajnost postupka na sudovima u predmetima kaznenopravne zaštite djece posljedica izostanka specijalizacije sudaca za rad na tim predmetima, kao i izostanak nadzora rada nižih sudova od strane viših sudova. Samo Općinski kazneni sud u Zagrebu ima Odjel za mladež u kojem radi 6 sudaca za mladež, više savjetnika i 5 stručnih suradnika izvanpravne struke. Svi ostali općinski sudovi, njih 19, imaju imenovane suce za mladež (u pravilu su to svi suci Kaznenog odjela) koji uz predmete kaznenopravne zaštite djece rade i na drugim kaznenim predmetima, kako iz nadležnosti Zakona o sudovima za mladež (predmeti prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela i protiv mlađih punoljetnika), tako i na predmetima odraslih počinitelja kaznenih djela. Slijedom toga nije moguće u radu na ovim kaznenim predmetima ostvariti načelo hitnosti kroz prvenstveno uzimanje u rad ovih predmeta.

Od strane Državnog odvjetništva Republike Hrvatske svim županijskim i općinskim državnim odvjetništvima ukazano je na potrebu kontinuiranog praćenja trajanja sudskih postupaka u predmetima kaznenopravne zaštite djece i na potrebu intervencije pozivom na članak 4. ZSM u svim onim kaznenim predmetima u kojima je velik protek vremena od dana podizanja/potvrđivanja optužnice do zakazivanja rasprava i donošenja sudske odluke.

Propisivanjem Glave XVII. KZ/11 koja nosi naziv Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta te definiranjem djeteta kao osobe koja nije navršila osamnaest godina života (članak 87. stavak 7. KZ/11) bilo je za očekivati da su u ovoj Glavi propisana sva kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, a da su u Glavi XVI. KZ/11 koja nosi naziv Kaznena djela protiv spolne slobode propisana sva kaznena djela protiv spolne slobode počinjena na štetu punoljetne osobe. Međutim, tome nije tako pa se u praksi pojavljuju određene nejasnoće i poteškoće osobito kada se ima u vidu da se u Kaznenim djelima protiv spolne slobode ne koristi pojam djeteta nego pojam "žrtva posebno ranjiva zbog njezine dobi" pa se tako pojedina kaznena djela počinjena na štetu djeteta koje je navršilo petnaest godina života kvalificiraju kao Kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1. točka 2. KZ/11, članak 155. stavak 2. KZ/11, članak 156. stavak 1. KZ/11) dok su istovremeno određena kažnjiva postupanja na štetu djeteta s navršenih petnaest godina života propisana u Glavi XVII. KZ/11 u kojoj primjerice članak 159. nosi naziv spolna zlouporaba djeteta starijeg od petnaest godina.

U odnosu na kazneno djelo spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina problem u praksi javlja se kad su počinitelji maloljetne ili mlađe punoljetne osobe i kada je razlika u godinama između prijavljene osobe i oštećenika neznatno veća od tri godine, a radi se o osobama koje su u vezi i imale su više željenih spolnih odnosa. Kako se radi o kaznenom djelu za koje je

propisana kazna zatvora u trajanju od jedne do deset godina to se na mlade počinitelje ovog kaznenog djela ne može primijeniti odredba članka 72. Zakona o sudovima za mladež (ZSM) jer je primjena tog članka ograničena na kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora do pet godina ili novčana kazna.

Vezano za članak 161. stavak 1. KZ/11 (mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba) navodimo slijedeće. Ovo kazneno djelo, kako je to propisano u stavku 1. može počiniti samo punoljetna osoba na štetu osobe mlađe od petnaest godina, zbog čega je isključena mogućnost maloljetnog počinitelja ovog kaznenog djela. Međutim, upitno je zakonsko rješenje ovog kaznenog djela propisano u stavku 2. po kojem bi se za blaži oblik ovog kaznenog djela moglo procesuirati i maloljetnu osobu.

Nadalje, ukazujemo na problem tumačenja zakonske odredbe iz članka 163. stavka 6. KZ/11 (iskorištavanje djece za pornografiju) u smislu ocjene što bi sve predstavljalo dječju pornografiju. Naime, iz zakonske definicije dječje pornografije proizlazi da se mora raditi ili o spolno eksplicitnom ponašanju ili o prikazivanju spolnih organa djece u spolne svrhe. Međutim u praksi se pojavila potreba ekstenzivnijeg tumačenja ove definicije koja bi pod ovim pojmom podrazumijevala i fotografije obnaženih grudi i anusa djece kao i materijale koji vizualno ili na drugi način realno prikazuju nepostojeće dijete ili osobu koja izgleda kao dijete u pravom ili simuliranom spolnom eksplicitnom ponašanju ili koji pokazuje spolne organe djece u spolne svrhe (držanje i putem Interneta oglašavanje prodaje stripova "Little girl") gdje se zapravo radi o crtežima djece prilikom spolnog odnosa ili sa fokusom na njihove spolne organe.

Ukazujemo nadalje na specifičnosti koje u odnosu na kaznena djela iz prethodno navedenih Glava KZ/11 dolaze do izražaja u situacijama kada je na štetu djeteta kroz duži vremenski period od strane iste osobe počinjeno više istovrsnih kaznenih djela (primjerice, bludnih radnji ili spolne zloporabe djeteta mlađeg/starijeg od petnaest godina). Naime, s obzirom na dob žrtava, a ponekad i njihova druga osobna svojstva i mentalnu razvijenost, očito je da se radi o osobama koje nisu u stanju dovoljno detaljno i iskazivati o tome kada i pod kojim okolnostima su sva kaznena djela počinjena. To osobito dolazi do izražaja u slučajevima kada je iz iskaza djeteta nedvojbeno da je na njegovu štetu počinjen veći broj radnji od kojih svaka za sebe ostvaruje obilježje kaznenog djela te bi svaku pojedinu radnju valjalo kvalificirati kao zasebno kazneno djelo i sve skupa pravno označiti kao stjecaj kaznenih djela (članak 51. KZ/11). Kako se u praksi pokazalo da to nije moguće, upravo iz razloga što žrtve nisu u stanju dovoljno detaljno i precizno opisati sve događaje, a člankom 52. stavkom 2. KZ/11 isključena je mogućnost da se kaznena djela koja predstavljaju napad na spolnu slobodu osobe mogu pravno označiti kao produljena to se nerijetko događa da se u nedostatku dokaza za svako od pojedinih počinjenih kaznenih djela optužnica podiže za samo jedno, dok se počinjenje ostalih protupravnih radnji cijeni kao otegotna okolnost.

Smatramo svrsishodnim češće primjenjivati odredbu članka 206.d ZKP/08 kod kaznenog djela povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 172. KZ/11 (uvjetna odgoda kaznenog progona ako okrivljenik preuzme obvezu isplate dospelog zakonskog uzdržavanja i urednog plaćanja dospjelih obveza iz članka 206.d stavka 1. točke 3. ZKP/08) i kaznenog djela povrede djetetovih prava iz članka 177. KZ/11 kad je okrivljenik spreman preuzeti obveze iz članka 206.d stavka 1. točke 5. i 6. ZKP/08 (podvrgavanje liječenju ili odvikavanju od droge i drugih ovisnosti, podvrgavanje psihosocijalnoj terapiji radi otklanjanja nasilničkog ponašanja). U prilog tome ide i kapacitiranost državnih odvjetništava stručnim suradnicima izvanpravne struke (članak 10. Pravilnika o radu stručnih suradnika izvanpravne struke na poslovima

delinkvencije mladih i kaznenopravne zaštite djece u državnim odvjetništvima i na sudovima, "Narodne novine", broj 22/13.) koji u tom slučaju poduzimaju sve radnje u cilju ispunjenja preuzete obveze od strane počinitelja kaznenog djela.

U odnosu na kaznena djela u kojima su djeca žrtve/svjedoci te se provodi njihovo ispitivanje navodimo da nerijetko dolazi do njihove sekundarne viktimizacije i retraumatizacije s obzirom da se tijekom rasprave djeca nerijetko ponovno ispituju. To usprkos činjenici što je odredbom članka 292. stavka 1. ZKP/08 propisano da se dijete može samo iznimno ponovno ispitati i to na isti način, dakle putem audio-video uređaja uz pomoć stručnog suradnika izvanpravne struke na sudu i što je odredbom članka 115. stavka 4. ZSM propisano da će se na raspravi uvijek reproducirati snimka ispitivanja. Slijedom navedenog, dalo bi se zaključiti kako će sud ponovno ispitivanje djeteta provesti samo onda kada je to potrebno radi dodatnog pojašnjenja odnosno svestranog razjašnjenja stvari i kada kod prvog ispitivanja djeteta nisu poštivane sve procesne odredbe od kojih ovisi valjanost dokaza (na ispitivanje nije pozvan okrivljenik i njegov izabrani branitelj, obvezna obrana ili se okrivljenik nalazi u istražnom zatvoru). Međutim, nerijetko se događa u praksi da sud ponovno ispitivanje djeteta odredi nakon što stranka/stranke u postupku postave pitanje vjerodostojnosti iskaza djeteta i predlože vještačenje na tu okolnost. Ovu situaciju smatramo krajnje problematičnom, jer ocjenu o vjerodostojnosti iskaza svakog svjedoka, pa tako i djeteta, daje sud, a ne vještak.

U pravomoćnim predmetima kaznenopravne zaštite djece pojavile su se i poteškoće kod prisilne naplate troškova kaznenog postupka (članak 181. stavak 5. ZKP/08). Naime, državni odvjetnik u slučaju da osuđenik ne ispuní obvezu u roku po službenoj dužnosti pokreće postupak ovrhe radi naplate troškova kaznenog postupka i dostavlja FINA-i presudu s klauzulom pravomoćnosti i ovršnosti. Kako presuda sadrži sve činjenice iz provedenog postupka kao i osobne podatke oštećenika jer se radi o prvostupanjskoj presudi, to se njezinom dostavom krši odredba članka 115. stavka 7. ZSM koji propisuje supsidijarnu primjenu odredbe članka 60. stavka 2. i 3. ZSM u ovim kaznenim predmetima (tajnost podataka i uvjeti pod kojima se i kako mogu objaviti podaci). Slijedom navedenog, dostavljanjem presude FINA-i, usprkos činjenici da i ona primjenjuje zakon kojim se uređuje zaštita osobnih podataka, podaci iz presude postaju dostupni većem broju osoba i mogu dodatno dovesti do povrede prava djeteta i njegove viktimizacije. Rješenje nije niti u anonimizaciji presude, jer tada nisu vidljivi niti podaci o ovršeniku, pa je ista nepodobna za ovrhu. Smatramo stoga svrsishodnim razmotriti potrebu izmjene odredbe članka 181. stavak 5. ZKP/08 na tragu odredbe članka 152. stavak 4. Prekršajnog zakona (prvostupanjsko tijelo koje je donijelo odluku o troškovima postupka podnosi tijelu nadležnom za ovrhu nalog za naplatu na novčanim sredstvima osuđenika sukladno posebnom zakonu).

Zaključno u odnosu na kaznena djela iz ovih Glava KZ/11 ističemo da tamne brojke ovog vida kriminaliteta nisu male s obzirom da jedan dio počinitelja, osobito u krugu obitelji nikad ili vrlo kasno bude otkriven. Radi se o kaznenim djelima koja su planirana i nerijetko duboko skrivena od javnosti. U trenutku njihovog otkrivanja u pravilu izostaje vjerovanje žrtvi i nepovjerenje prema njoj, osobito ako su ona počinjena u krugu obitelji i od strane bliskih osoba. Upravo ovakav stav okoline destimulira žrtve da ih prijavljuju.

Pozitivnim smatramo izmjenu odredbe članka 58. stavka 8. KZ/11 (Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona) kojom je produljen rok za opoziv uvjetne osude uz posebne obveze sa prijašnjih šest mjeseci nakon isteka roka određenog za izvršavanje posebne obveze iz članka 62. KZ/11 na rok od godine dana nakon isteka roka za njezino izvršavanje. Ovo je osobito značajno za kazneno djelo povreda dužnosti uzdržavanja iz članka 172. KZ/11 (članak

62. stavak 2. točka 3. KZ/11) te kaznena djela povreda djetetovih prava iz članka 177. KZ/11 i nasilje u obitelji iz članka 179.a KZ/11 (članak 62. stavak 2. točka 4., 5. i 9. KZ/11).

3.1.4. Kriminalitet mladih punoljetnih osoba

Kazneni postupak protiv mladih punoljetnika (osobe koje su u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršile 18, a nisu navršile 21 godinu života) provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku time da se prema počinitelju koji u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset i tri godine života odgovarajuće primjenjuju i odredbe Zakona o sudovima za mladež (ZSM) koje se odnose na postupanje državnih odvjetnika za mladež, izvještavanje centra za socijalnu skrb o potrebi poduzimanja mjera za zaštitu prava i dobrobiti mlađeg punoljetnika, prikupljanje podataka o njegovim osobnim i obiteljskim prilikama i nemogućnost pozivanja na tzv. blagodat ne svjedočenja kada se radi o okolnostima potrebnim za ocjenu njegove psihičke razvijenosti, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi.

Kazneni postupak protiv mladih punoljetnika moguće je provesti i primjenom maloljetničkog kaznenog prava u kojem slučaju za njih vrijede odredbe ZSM koje propisuju hitnost postupanja, tajnost postupka, pravo na branitelja kod donošenja odluke prema načelu svrhovitosti u prethodnom postupku, uključivanje nadležnog centra za socijalnu skrb, trajanje istražnog zatvora, primjenu načela svrhovitosti, mogućnost snošenja troškova kaznenog postupka i ispunjenje imovinskopравnog zahtjeva kao i odredba koja propisuju postupak pri naknadnom izricanju maloljetničkog zatvora i brisanju osude.

Odredbe Zakona o sudovima za mladež koje vrijede za maloljetne počinitelje kaznenih djela primijenit će se prema mlađim punoljetnim počiniteljima kaznenih djela u slučajevima kada je počinjeno kazneno djelo s obzirom na vrstu i način njegovog izvršenja u velikoj mjeri odraz njegove životne dobi, a okolnosti koje se odnose na njegovu ličnost i obiteljske prilike opravdavaju uvjerenje da će se svrha sankcija ostvariti izricanjem odgojnih mjera ili kazne maloljetničkog zatvora. Odgojna mjera izrečena mlađem punoljetniku može trajati do njegove navršene dvadeset i treće godine života.

Kad se u postupku protiv mlađeg punoljetnika primjenjuje opće kazneno pravo tada se mlađem punoljetniku ne može izreći kazna zatvora u trajanju duljem od petnaest godina. Izuzetak od toga je počinjenje kaznenog djela za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora ili za stjecaj najmanje dva kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora dulja od deset godina. Na mlađeg punoljetnika primjenjuju se i odredbe o ublažavanju kazne.

3.1.4.1. Kretanje i struktura kriminaliteta

Mlađe punoljetne osobe kao počinitelji kaznenih djela u izvještajnom razdoblju (2.392) u ukupnom broju svih prijavljenih poznatih fizičkih osoba (37.813) participiraju sa 6,3%. Broj primljenih novih prijava u rad u ovom je izvještajnom razdoblju ostao na razini prošlogodišnjeg (primljeno 2.397) U izvještajnom razdoblju državno odvjetništvo imalo je ukupno u radu 3.059 prijava protiv mladih punoljetnih osoba.

U Tablici K-2 prikazani su podaci o kretanju broja prijavljenih mladih punoljetnih osoba u razdoblju od 2011. do 2016. po pojedinim županijskim državnim odvjetništvima. Ovi podaci odnose se na ukupan broj prijava koje su državna odvjetništva (općinska i županijska) primila

u rad tijekom izvještajnog razdoblja time da je najveći broj novoprimljenih prijava iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava.

Porast broja primljenih prijava u izvještajnom razdoblju bilježimo na području nadležnosti Županijskih državnih odvjetništava u Bjelovaru, Slavonskom Brodu i Varaždinu, a pad na području Siska i Šibenika.

Prema teritorijalnoj rasprostranjenosti kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju najveći broj prijavljenih mladih punoljetnika bilježimo na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (353 ili 14,8%), Splita (290 ili 12,1%), Varaždina (274 ili 11,5%) i Osijeka (202 ili 8,4%).

U odnosu na ukupan broj prijava u radu protiv mladih punoljetnih osoba u izvještajnom razdoblju (3.059) državna odvjetništva su donijela ukupno 2.362 odluke. U odnosu na 905 osoba kaznena prijava je odbačena, od čega 874 primjenom odredbe članka 206. ZKP/08 i primjenom oportuniteta (odredbe ZSM i ZKP/08). U izvještajnom razdoblju državna odvjetništva su ukupno podigla 1.252 optužnice. Sudovi su u izvještajnom razdoblju potvrdili 749 optužnica te ukupno donijeli 1.309 presuda od čega 1.259 ili 96,2% osuđujućih. Sudovi su u najvećem broju slučajeva (862) mlađim punoljetnicima izrekli uvjetnu osudu te u gotovo podjednakom broju primijenili neku od maloljetničkih sankcija (145) odnosno kaznu zatvora zamijenili radom za opće dobro (143). U izvještajnom periodu sudovi nisu u odnosu na 1.933 optuženih mladih punoljetnika donijeli presudu (tablica K-14, K-16). Od ukupnog broja izrečenih maloljetničkih sankcija mlađim punoljetnicima izrečeno je 58 ili 40,0% pridržaja izricanja maloljetničkog zatvora i 49 ili 33,8% posebnih obveza iz članka 10. ZSM.

Struktura kriminaliteta mladih punoljetnih osoba prikazana je u Tablici K-7. Kao i prethodnih godina, mlađe punoljetne osobe počinile su najveći broj kaznenih djela protiv imovine (1.363 ili 57,0%), zatim slijede kaznena djela protiv zlouporabe opojnih droga i tvari zabranjenih u sportu (232 ili 9,7%), kaznena djela protiv života i tijela (196 ili 8,2%), kaznena djela protiv osobne slobode (159 ili 6,6%) i kaznena djela protiv sigurnosti prometa (127 ili 5,3%).

Što se tiče imovinskih delikata mlađi punoljetnici se najčešće pojavljuju kao počinitelji kaznenih djela krađe (488 ili 35,8%) i teške krađe (493 ili 36,2%) i u nešto manjem broju kao počinitelji kaznenog djela prijevare (117 ili 8,6%).

Kod kaznenih djela protiv zlouporabe opojnih droga i tvari zabranjenih u sportu iz Glave XIX. KZ/11 mlađi punoljetnici se najviše pojavljuju kao počinitelji kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama, a kod kaznenih djela protiv života i tijela kao počinitelji kaznenog djela teške tjelesne ozljede.

U izvještajnom razdoblju državna odvjetništva su u odnosu na 475 kaznenih prijava donijeli rješenje o odbačaju kaznene prijave primjenom načela oportuniteta (članak 71., 72. i 73. ZSM). Samo u jednom slučaju kaznena prijava protiv mlađeg punoljetnika odbačena je primjenom odredbe članka 206.c ZKP/08. Odredbe ZSM propisuju mogućnost da državni odvjetnik, iako postoji osnovana sumnja da je mlađi punoljetnik počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna odbaci kaznenu prijavu ako to nije svrhovito s obzirom na narav kaznenog djela, okolnosti pod kojima je počinjeno, raniji život mlađe punoljetne osobe i njegova osobna svojstva (članak 71.). Nadalje, a što je i najčešća situacija kad mlađi punoljetnik iskaže spremnost da izvrši određene, naložene mu obveze nakon čega državni odvjetnik donosi konačnu odluku o

nepokretanju kaznenog postupka (članak 72.). ZSM propisuje široki dijapazon obveza (isprika oštećeniku, popravak štete, uključivanje u postupak posredovanja kroz izvansudsku nagodbu, uključivanje u rad humanitarnih organizacija ili poslove komunalnog ili ekološkog značenja, podvrgavanje postupku odvikavanje od droge, uključivanje u psihosocijalni tretman, provjera prometnih propisa). Nalaganjem neke od ovih obveza mlađem punoljetniku i njihovim izvršavanjem daljnje vođenje kaznenog postupka ne ukazuje se svrsishodnim. Vođenje kaznenog postupka protiv mlađeg punoljetnika, imajući u vidu težinu i narav djela i pobude iz kojih je ono počinjeno također ne bi bilo svrsishodno kad je izvršenje kazne ili odgojne mjere u tijeku.

Navedenom odredbom ZKP/08 propisano je da državni odvjetnik može odbaciti kaznenu prijavu ako postoji osnovana sumnja da je mlađi punoljetnik počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna ako je vjerojatno da će on u kaznenom postupku biti oslobođen od kazne, ako je u tijeku izvršenje kazne pa pokretanje kaznenog postupka za drugo kazneno djelo imajući u vidu težinu i narav djela i pobude iz kojih je ono počinjeno ne bi bilo svrsishodno, ako je izručen ili predan stranoj državi ili međunarodnom kaznenom sudu radi provođenja postupka za drugo kazneno djelo te ako je počinitelj više kaznenih djela ali je svrhovito da bude osuđen za samo jedno s obzirom da pokretanje kaznenog postupka za druga kaznena djela ne bi imalo bitnog utjecaja na izricanje kazne ili drugih mjera.

Kod primjene oportuniteta u odnosu na prijavljene mlađe punoljetne počinitelje kaznenog djela odlučujuću ulogu imaju stručni suradnici izvanpravne struke (članak 5. i 8. Pravilnika o radu stručnih suradnika izvanpravne struke na poslovima delinkvencije mladih i kaznenopravne zaštite djece u državnim odvjetništvima i na sudovima, "Narodne novine", broj 22/13.) koji u tom slučaju poduzimaju sve radnje u cilju ispunjenja preuzete obveze od strane počinitelja kaznenog djela.

3.1.5. Kriminalitet maloljetnika

U kaznenom postupku prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela (osobe koje su u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršile 14, a nisu navršile 18 godina života) postupaju državni odvjetnici za mladež i stručni suradnici izvanpravne struke u državnom odvjetništvu, suci za mladež i stručni suradnici izvanpravne struke na sudu.

Prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela izriču se sankcije i to odgojne mjere i maloljetnički zatvor, a uz uvjete predviđene Zakonom o sudovima za mladež (ZSM) i sigurnosne mjere. Maloljetničko pravo je "odgojno kazneno pravo" i ova njegova zadaća proizlazi iz svrhe maloljetničkih sankcija, a to je utjecaj na odgoj maloljetnika, razvijanje njegove ličnosti i jačanje osobne odgovornosti radi suzdržavanja od činjenja novih kaznenih djela kao i utjecaj na ostale da ne čine kaznena djela. Ova svrha ostvaruje se kroz pružanje zaštite, brige, pomoći i nadzora, osiguravanjem opće i stručne izobrazbe maloljetnika i njegovim osposobljavanjem za obavljanje zanimanja koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima.

Odgojne mjere koje se mogu izreći prema maloljetnicima možemo podijeliti na mjere upozorenja i usmjeravanja - sudski ukor i posebne obveze, mjere trajnijeg stručnog nadzora i pomoći - pojačana briga i nadzor, mjere kratkotrajnog izdvajanja iz sredine u kojoj

maloljetnik živi - disciplinski centar, i mjere koje imaju trajniji i intenzivniji karakter tijekom kojih se maloljetnik izdvaja na duže vrijeme iz sredine u kojoj živi - upućivanje u odgojnu ustanovu, odgojni zavod ili posebnu odgojnu ustanovu.

Maloljetnički zatvor je kazna lišenja slobode s posebnostima koje se odnose na uvjete izricanja, trajanje, svrhu i sadržaj i može se izreći samo starijem maloljetniku (osobi od 16 do 18 godina) za kazneno djelo sa propisanom kaznom zatvora tri godine ili teža kazna.

Specifičnost postupanja državnog odvjetnika za mladež u postupku prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela je primjena načela svrhovitosti u prethodnom postupku - donošenje odluke o kaznenoj prijavi (članak 71., 72. i 73. ZSM). Ova specifičnost odnosi se na kaznena djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna.

3.1.5.1.Primjena zakona o sudovima za mladež

Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju ukazujemo na neka zakonska rješenja u ZSM koja otežavaju rad zamjenicima za mladež u postupku prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela.

Odredbom članka 32. stavka 1. ZSM propisano je da se punoljetnoj osobi koja je navršila 21 godinu života ne može suditi za kazneno djelo koje je počinila kao mladi maloljetnik (osoba od 14 do 16 godine). Smatramo potrebnim razmotriti potrebu izmjene ove odredbe na način da se izuzmu slučajevi u kojima su počinjena najteža kaznena djela.

Naime, ovo svoje razmišljanje - inicijativu potkrepljujemo konkretnim slučajem u radu jednog županijskog državnog odvjetništva tijekom izvještajnog razdoblja koje je sukladno propisanom u navedenoj odredbi ZSM odbacilo kaznenu prijavu protiv počinitelja kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 91. točka 4. i 5. KZ/97 zbog nastupa zastare kaznenog postupanja, što predstavlja okolnost koja isključuje kazneni progon sukladno odredbi članka 206. stavka 1. točka 2. Zakona o kaznenom postupku. Počinitelj ovog kaznenog djela bio je u vrijeme njegovog počinjenja mlađa maloljetna osoba u dobi od 15,5 godina, a u vrijeme otkrivanja i podnošenja kaznene prijave navršenih 22 godine života.

Izmjena odredbe članka 54. stavka 4. ZSM koja propisuje uvjete koje mora ispunjavati branitelj po službenoj dužnosti u postupku prema maloljetnom počinitelju kaznenog djela nije polučila očekivane rezultate. Naime, provedba ove odredbe svela se na obvezu Hrvatske odvjetničke komore da sastavi i objavi listu odvjetnika za mladež, a da pri tome uopće nisu unaprijed definirani kriteriji prema kojima će se sastavljati ova lista. To osobito dolazi do izražaja u odnosu na zakonom propisanu obvezu da se branitelj postavlja iz reda odvjetnika koji moraju imati izraženu sklonost za odgoj, potrebe i probitke mladeži i vladati osnovnim znanjima iz područja kriminologije, socijalne pedagogije, psihologije mladih i socijalnog rada za mlade osobe. Sve navedeno utječe na efikasnost maloljetničkog postupka i nerijetko ima negativne konotacije, ne samo tijekom postupka već i u provođenju izrečene sankcije.

Odredbom članka 76. stavka 1. ZSM propisano je da je ispitivanje maloljetnika prva dokazna radnja. U praksi se često pojavi potreba da se prije ispitivanja maloljetnika provede neka druga dokazna radnja, primjerice vještačenje tjelesnih ozljeda oštećenika radi utvrđivanja postojanja bitnih obilježje kaznenog djela za koje je maloljetnik prijavljen.

Prilikom provođenja kriminalističkog istraživanja nužna je hitnost u postupanju osobito u dijelu koji se odnosi na tjelesni pregled i uzimanje tjelesnih uzoraka u dokazne svrhe. Odredbom članka 77. stavka 1. ZSM propisano je da o tjelesnom pregledu i uzimanju tjelesnih uzoraka u dokazne svrhe odlučuje nalogom sudac za mladež na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika. Kako je za ishođenje ovih naloga potrebno određeno vrijeme to u konačnici utječe na kvalitetu tako pribavljenih dokaza.

U odnosu na ispitivanje djece ili maloljetnika kao svjedoka odredbom članka 77. stavka 2. ZSM propisano je da dokazno ročište provodi sudac za mladež na prijedlog državnog odvjetnika ili maloljetnika. Kako zakonom nije propisan rok u kojem sudac za mladež mora ispitati svjedoka to otežava postupanje državnog odvjetnika koji u roku 6 mjeseci od upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava mora donijeti odluku. Smatramo da radnju dokaznog ročišta jednako kvalitetno mogu provesti državni odvjetnik za mladež i stručni suradnik izvanpravne struke.

I na kraju valja istaći da na hitnost postupka pred sudom u postupcima prema maloljetnim počiniteljima kaznenog djela utječe i činjenica da u nekim sudovima suci za mladež postavljeni sukladno odredbi članka 39. ZSM osim na ovim predmetima rade i na drugim kaznenim predmetima iz nadležnosti ZSM (mlađe punoljetne osobe i kaznenopravna zaštita djece), ali i na predmetima protiv drugih punoljetnih počinitelja kaznenih djela.

3.1.5.2. Kretanje i struktura kriminaliteta

Maloljetni počinitelji kaznenih djela u ukupnom broju svih prijavljenih poznatih fizičkih osoba (37.813) participiraju sa 4,8%.

I u ovom izvještajnom razdoblju nastavlja se pad broja prijavljenih maloljetnih počinitelja kaznenih djela koji je započeo 2012. Ovaj pad prisutan je ne samo u ukupnom broju primljenih prijava u rad tijekom 2016., već i u radu svih državnih odvjetništava.

Tako je u ovom izvještajnom razdoblju državno odvjetništvo zaprimilo ukupno 1.809 prijava prema maloljetnim počiniteljima, što u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje (2.105) predstavlja pad od 14,1%. Od ukupnog broja primljenih prijava prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela, općinska državna odvjetništva primila su u rad 1.762 ili 97,4%. Najviše primljenih prijava bilježimo u Zagrebu (258), Varaždinu (257), Osijeku (197) i Splitu (163). U odnosu na prošlo izvještajno razdoblje značajniji pad broja prijavljenih maloljetnika bilježimo na području Varaždina, Vukovara, Rijeke i Dubrovnika.

Ukupno su državna odvjetništva u izvještajnom razdoblju imala u radu 2.357 prijava, od čega 548 prijava iz prethodnog izvještajnog razdoblja. Kretanje broja prijavljenih maloljetnih počinitelja kaznenih djela prikazano je u Tablici K-3.

U Tablici K-8 prikazana je struktura kriminaliteta maloljetnih osoba. Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, maloljetnici su počinili najviše kaznenih djela protiv imovine (1.170 ili 64,7%), slijede kaznena djela protiv života i tijela (208 ili 11,5%), protiv osobne slobode (111 ili 6,1%) i kaznena djela vezana za zlouporabu droga i tvari zabranjenih u sportu - dio Glave XIX. KZ/11 (91 ili 5,0%).

Od imovinskih delikata 521 ili 44,5% prijavljenih maloljetnika počinilo je kazneno djelo teške krađe. Slijedi kazneno djelo krađe (365 ili 31,2%) i kazneno djelo oštećenje tuđe stvari (148 ili 12,6%).

Kod kaznenih djela protiv života i tijela najviše je maloljetnika prijavljeno za kazneno djelo tjelesne ozljede (139 ili 66,8%) i teške tjelesne ozljede (60 ili 28,8%).

Kod kaznenih djela protiv osobne slobode najviše je maloljetnika prijavljeno zbog počinjenja kaznenog djela prijetnje (98 ili 88,3%), a kod kaznenih djela vezanih za zlouporabu droga i stvari zabranjenih u sportu u gotovo podjednakom broju maloljetnici se pojavljuju kao počinitelji kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama i kaznenog djela omogućavanje trošenja droga.

Promatramo li maloljetne počinitelje kaznenih djela prema dobi i spolu, ranijoj prijavljivanosti i ranije izrečenim sankcijama dobivamo sljedeće podatke.

U izvještajnom je razdoblju prijavljeno 1.602 ili 88,6% maloljetnika i 207 ili 11,4% maloljetnica. Najviše maloljetnica prijavljeno je na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (39), Osijeku (30) i Puli-Pola (26). Po dobnoj strukturi prevladavaju stariji maloljetnici (u dobi od 16 do 18 godina), njih 1.135. Od ukupnog broja prijavljenih maloljetnika, njih 1.253 ili 69,3% sada se prvi puta pojavljuje kao počinitelj kaznenih djela, dok je njih 556 ili 30,7% već ranije bilo prijavljeno, od toga njih 394 ili 70,9% kao maloljetnik. Nadalje, od ukupno prijavljenih maloljetnika, njih 212 ili 11,7% već je ranije imalo izrečeno maloljetničku sankciju, dok to nije slučaj sa 1.597 ili 88,3% prijavljenih maloljetnika.

Najveći broj ranije prijavljenih maloljetnika (samo kao maloljetnik) bilježimo na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Splitu (66) i Zagrebu (58), dok najveći broj prijavljenih maloljetnika (kao dijete i maloljetnik) bilježimo na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Varaždinu. Što se tiče ranije sankcioniranosti u izvještajnom je razdoblju najviše prijavljenih maloljetnika kojima su već ranije izricane sankcije (samo izvanzavodske) na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Varaždinu (31), samo zavodske, na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Splitu (16) i obje vrste sankcija na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Velikoj Gorici.

3.1.5.3. Odluke državnog odvjetnika za mladež i suda za mladež

Državna odvjetništva su u ovom izvještajnom razdoblju donijela ukupno 1.885 odluka povodom prijave, dok su u radu ostale neriješene 472 prijave. Od ukupnog broja neriješenih prijava, 450 ili 95,3% nalazi se u radu izvan državnog odvjetništva. Radi se o postupcima u kojima je prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela primijenjen tzv. uvjetovani oportunitet iz članka 72. ZSM te je postupak izvršavanja naloženih obveza maloljetniku u tijeku. U odnosu na ove kaznene prijave državni odvjetnik nije dužan odluku o kaznenoj prijavi donijeti u roku od šest mjeseci od upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava, a ova iznimka propisana je odredbom članka 81. stavka 1. ZSM.

Državna odvjetništva su u izvještajnom razdoblju odbacila ukupno 1.359 prijava, od toga 1.094 ili 80,5% primjenom načela oportuniteta (članak 71., 72. i 73. ZSM) dok je 24 ili 1,8%

prijava odbačeno jer se radilo o beznačajnom djelu (članak 33. KZ/11). U odnosu na 151 ili 8,0% prijava državna odvjetništva su donijela rješenje o provođenje pripremnog postupka prema maloljetniku, dok je u odnosu na 303 ili 16,1% prijava sudu za mladež podnesen prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije. Radi se o tzv. neposrednom prijedlogu (članak 82. ZSM) kojeg državni odvjetnik podnosi sudu kad prikupljeni podaci koji se odnose na kazneno djelo i maloljetnikovu ličnost daju dovoljno osnova za stavljanje takvog prijedloga. Ovaj prijedlog treba razlikovati od prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije kojeg državni odvjetnik podnosi sudu za mladež nakon provedenog pripremnog postupka prema maloljetniku. Odluke državnog odvjetništva povodom prijave prikazane su u Tablici K-17.

U izvještajnom razdoblju državna odvjetništva su dovršila ukupno 146 pripremnih postupaka u odnosu na koje su donijeli 141 odluku, od toga 99 ili 70,2% prijedloga za izricanje maloljetničkih sankcija i 37 ili 26,2% rješenja o obustavi pripremnog postupka. (Tablica K-18).

U Tablici K-19 prikazane su odluke koje su u izvještajnom razdoblju donijeli sudovi za mladež. Ukupno su donijeli 458 odluka (presuda - kada se maloljetniku izriče maloljetnički zatvor ili pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora i rješenje - kada mu se izriče odgojna mjera). Najviše su sudovi za mladež izrekli odgojnih mjera (351 ili 76,6%), u odnosu na 42 ili 9,2% maloljetna počinitelja pridržali su izricanje kazne maloljetničkog zatvora, dok su u odnosu na 15 ili 3,3% maloljetnika donijeli presudu i osudili ih na kaznu maloljetničkog zatvora (na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Varaždinu 7 presuda). Sudovi su također u odnosu na 50 maloljetnika rješenjem obustavili postupak (slučajevi kada sud u odnosu na odrasle osobe odbija optužbu ili oslobađa od optužbe, odnosno kad nije svrhovito izricanje kazne ili odgojne mjere), od toga u odnosu na 16 ili 32% maloljetnika primjenom načela oportuniteta.

Vrste sankcija koje su sudovi izrekli maloljetnim počiniteljima kaznenih djela u izvještajnom razdoblju prikazane su u Tablici K-20.

Ukupno je u izvještajnom razdoblju izrečeno 408 sankcija (kazni i odgojnih mjera). Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, najviše je izrečeno posebnih obveza iz članka 10. ZSM (128 ili 31,4%), slijedi odgojna mjera pojačana briga i nadzor (67 ili 16,4%) i odgojna mjera pojačana briga i nadzor uz posebne obveze (45 ili 11,0%). Radi se o odgojnim mjerama koje imaju za cilj primjerenim nalogima ili zabranama, odnosno poduzimanjem trajnih mjera uz odgovarajući stručni nadzor i pomoć, a bez izdvajanja maloljetnika iz njegove primarne sredine utjecati na njega i njegovo ponašanje. Kod ovih odgojnih mjera osobito dolazi do izražaja spremnost maloljetnika na suradnju. Izvršenje ovih mjera provodi se uz nadzor i sudjelovanje suda i centra za socijalnu skrb. U izvještajnom razdoblju izrečena su 42 ili 10,3% pridržaja izricanja maloljetničkog zatvora.

Posebnu skupinu počinitelja kaznenih djela unutar izložene problematike čine djeca (osobe koje u vrijeme počinjenja kaznenog djela nisu navršile 14 godina života) na koju se ne primjenjuje kazneno zakonodavstvo. Ako je dijete počinilo kazneno djelo državni odvjetnik će o tome obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb uz dostavu podataka o kaznenom djelu i počinitelju, koji će u okviru svojih ovlaštenja, postupajući po odredbama Obiteljskog zakona, poduzeti potrebne mjere za zaštitu prava i interesa djeteta. U ovom postupanju državnog odvjetništva osobito dolazi do izražaja uloga stručnih suradnika izvanpravne struke. Kad je tijekom kaznenog postupka (pravomoćno rješenje o provođenju pripremnog postupka ili je određena sjednica vijeća, a pripremni postupak nije proveden) utvrđeno da osoba u

vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršila četrnaest godina života, kaznena prijava bit će odbačena ili postupak obustavljen, a podaci o djelu i počinitelju dostavljeni nadležnom centru za socijalnu skrb (članak 49. ZSM). Ovdje smatramo potrebnim navesti da su potonje situacije u praksi rijetke.

U izvještajnom razdoblju državna odvjetništva su zaprimila ukupno 486 prijava protiv djece kao počinitelja kaznenih djela, nešto više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju (411 djece počinitelja kaznenih djela).

Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju najviše je djece prijavljeno na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Varaždinu (80) i Osijeku. Zatim slijede Rijeka (51) i Split (46).

3.1.5.4. Rad stručnih suradnika izvanpravne struke

U 15 općinskih državnih odvjetništava zaposleno je ukupno 20 stručnih suradnika izvanpravne struke (u daljnjem tekstu: "stručni suradnik") koji rade na poslovima delinkvencije mladih (predmeti kaznenih postupaka prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela i protiv mladih punoljetnika) i kaznenopravne zaštite djece. Navedene poslove obavljaju i za potrebe županijskih državnih odvjetništava u čijem sjedištu se nalaze. Sva državna odvjetništva imaju zaposlenog barem jednog stručnog suradnika, time da su u Općinskom državnom odvjetništvu u Osijeku zaposlena dva, a u Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu tri stručna suradnika. Specifična situacija je u odnosu na područje nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Slavonskom Brodu i Varaždinu koji sukladno odredbi članka 37. stavka 2. ZSM pokrivaju županijske sudove ustrojene kao stalne službe za Općinsko državno odvjetništvo u Požegi, Čakovcu i Koprivnici. Slijedom toga, osim Općinskog državnog odvjetništva u Slavonskom Brodu, stručnog suradnika ima i Općinsko državno odvjetništvo u Požegi, a uz Općinsko državno odvjetništvo u Varaždinu, stručnog suradnika imaju i Općinsko državno odvjetništvo u Čakovcu i Koprivnici.

Potpuno je drukčija situacija u odnosu na Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru i Karlovcu koji, iako su u istoj poziciji kao i Županijska državna odvjetništva u Slavonskom Brodu i Varaždinu, nemaju u Općinskom državnom odvjetništvu u Virovitici i Gospiću zaposlenog stručnog suradnika.

Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku također nema zaposlenog stručnog suradnika. Dok su prethodno dva navedena općinska državna odvjetništva u mogućnosti barem u manjem dijelu poslova iz nadležnosti stručnog suradnika, uz djelatnike nadležnog centra za socijalnu skrb koristiti i stručnog suradnika zaposlenog u Općinskom državnom odvjetništvu u Bjelovaru i Karlovcu, to nije moguće u Općinskom državnom odvjetništvu u Dubrovniku. Iako je sistematizacijom radnih mjesta u ovom državnom odvjetništvu predviđeno radno mjesto stručnog suradnika, ono do sada nije popunjavano iz objektivnih razloga. Naime, zbog skučenih prostornih kapaciteta u kojima rade i općinsko i županijsko državno odvjetništvo nije moguće osigurati sobu za rad stručnog suradnika. Slijedom toga, sve poslove za ovo državno odvjetništvo obavljaju djelatnici Centra za socijalnu skrb Dubrovnik.

Poslovi stručnog suradnika propisani su Pravilnikom o radu stručnih suradnika izvanpravne struke na poslovima delinkvencije mladih i kaznenopravne zaštite djece u državnim odvjetništvima i na sudovima ("Narodne novine", broj 22/13. - u daljnjem tekstu:

"Pravilnik"). Podijeljeni su na poslove stručnog suradnika u prethodnom postupku prema maloljetnim i protiv mlađih punoljetnih počinitelja kaznenih djela, izvršavanje kaznenopravnih sankcija maloljetnih i mlađih punoljetnih počinitelja kaznenih djela, u postupku protiv odraslih počinitelja kaznenih djela na štetu djece (kaznenopravna zaštita djece) i opće stručne i administrativne poslove (članak 5., 8., 10. i 12. Pravilnika).

Sukladno navedenom, za izvještajno razdoblje u Tablici K-21 navedeni su brožčani pokazatelji pregleda rada stručnih suradnika koji se odnose na primjenu članka 71., 72. i 73. ZSM u postupku prema maloljetnim i mlađim punoljetnim počiniteljima kaznenih djela te odredbe članka 206.d ZKP/08 u postupku protiv odraslih počinitelja kaznenih djela na štetu djece.

Tako su stručni suradnici u izvještajnom razdoblju u odnosu na sva državna odvjetništva državnim odvjetnicima za mladež podnijeli ukupno 959 mišljenja o osnovanosti primjene bilo koje varijante oportuniteta u postupku prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna. Najveći broj pisanih mišljenja odnosi se na primjenu tzv. uvjetovanog oportuniteta iz članka 72. ZSM (ukupno 429), u odnosu na koju primjenu su stručni suradnici poduzeli niz radnji u kontaktu sa maloljetnikom, njegovim roditeljima i nadležnim centrom za socijalnu skrb te sačinili 288 izvješća o rezultatima naloženih posebnih obveza s prijedlogom državnom odvjetniku za mladež na daljnje postupanje (donošenje rješenje o odbačaju kaznene prijave ili rješenja o pokretanju pripremno postupka). Izdvojeno su u okviru primjene članka 72. ZSM navedene radnje koje su poduzimali stručni suradnici u odnosu na naložene posebne obveze isprike oštećeniku, popravak štete i druge obveze u odnosu na koje obveze sve radnje u cilju njihovog ispunjenja poduzimaju stručni suradnici (ukupno 165 radnji).

U odnosu na kaznene prijave protiv mlađih punoljetnika koji su počinili kaznena djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna stručni suradnici su državnim odvjetnicima za mladež podnijeli ukupno 530 obrazloženih prijedloga u kojima su naveli razloge za/protiv primjene maloljetničkog prava odnosno općeg kaznenog prava (članak 106. ZSM). Kao i kod maloljetnika i u odnosu na mlađe punoljetnike, najveći broj pisanih mišljenja u situaciji kada je svrsishodno primijeniti maloljetničko pravo odnosi se na primjenu tzv. uvjetovanog oportuniteta iz članka 72. ZSM (ukupno 311), u odnosu na koji su stručni suradnici proveli 260 nadzora nad izvršavanjem naloženih posebnih obveza.

U odnosu na predmete kaznenopravne zaštite djece, stručni suradnici su državnim odvjetnicima za mladež podnijeli ukupno 105 izvješća sa obrazloženim prijedlogom o primjeni odgode kaznenog progona i obvezama osumnjičeniku (članak 206.d ZKP/08). Naime, državni odvjetnik može rješenjem uvjetno odgoditi kazneni progon iako postoji osnovana sumnja da je počinjeno kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti i za koje je propisana novčana kazne ili kazna zatvora do pet godina ako osumnjičenik preuzme neku od obveza (izvršenje kakve činidbe u svrhu popravljavanja ili naknade štete prouzročene kaznenim djelom, uplata određene svote u humanitarne ili karitativne svrhe, isplata dospjelog uzdržavanja i uredno plaćanje dospjelih obveza, obavljanje rada za opće dobro na slobodi, podvrgavanje liječenju ili psihosocijalnom tretmanu). Praćenje naloženih posebnih obveza i kontrolna ročišta o tijeku provođenja provode stručni suradnici.

Od petnaest državnih odvjetništava, stručni suradnici su postupali vezano za odredbu članka 206.d ZKP/08 u njih devet. Najčešće u odnosu na počinitelje kaznenog djela povreda djetetovih prava iz članka 177. KZ/11 (podvrgavanje psihosocijalnoj terapiji, liječenju od

ovisnosti), povreda dužnosti uzdržavanja iz članka 172. KZ/11 (isplata dospjelog zakonskog uzdržavanja) i neprovođenje odluke za zaštitu dobrobiti djeteta iz članka 173. KZ/11 (uplata određene svote u humanitarne ili karitativne svrhe).

U tablicama K-22 i K-23 prikazano je trajanje rada stručnih suradnika u postupku primjene članka 72. ZSM i članka 206.d ZKP/08.

U odnosu na primjenu odredbe članka 72. ZSM, postupak pred stručnim suradnikom od trenutka nalažanja posebne obveze počinitelju kaznenog djela do izrade pisanog stručnog izvješća državnom odvjetniku o rezultatima naloženih posebnih obveza završava se u roku do tri mjeseca (239) odnosno do šest mjeseci (234).

U odnosu na primjenu odredbe članka 206.d ZKP/08 postupak u pravilu traje više od šest mjeseci. Za ovaj postupak potrebno je poduzeti više procesnih radnji koje se ne primjenjuju u postupku primjene odredbe članka 72. ZSM. Naime, prethodno je potrebno pribaviti suglasnost žrtve, državni odvjetnik donosi rješenje kojim se uvjetno odgađa kazneni postupak i u rješenju određuje rok u kojem okrivljenik mora ispuniti preuzete obveze, koji rok ne smije prelaziti godinu dana, a nakon toga stručni suradnik poduzima radnje tijekom kojih prati izvršavanje naloženih obveza i provodi kontrolna ročišta. Po obavijesti stručnog suradnika da je okrivljenik ispunio naložene posebne obveze državni odvjetnik će rješenjem odbaciti kaznenu prijavu.

Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku nema zaposlenog stručnog suradnika. Podatke o osobnim i obiteljskim prilikama maloljetnika i mlađih punoljetnika s mišljenjem i prijedlogom potrebne za donošenje odluke po kaznenoj prijavi ovo državno odvjetništvo traži od nadležnog centra za socijalnu skrb. Tijekom izvještajnog razdoblja zatraženi su navedeni podaci za 20 maloljetnika i 24 mlađa punoljetnika.

Iako državno odvjetništvo ističe dobru suradnju s nadležnim centrom za socijalnu skrb, ova situacija dovodi i maloljetne i mlađe punoljetne počinitelje kaznenih djela u neravnopravan položaj u odnosu na ove počinitelje kaznenih djela u drugim državnim odvjetništvima koji imaju zaposlenog stručnog suradnika. Naime, djelatnici centra za socijalnu skrb nisu ovlašteni postupati po odredbama Pravilnika koje se odnose na rad stručnih suradnika u državnom odvjetništvu pa slijedom toga u odnosu na obje ove kategorije počinitelja nije moguće primijeniti u potpunosti odredbu članka 72. ZSM, dok je primjena odredbe članka 206.d ZKP/08 u potpunosti isključena.

3.1.6. Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

Za rad i postupanje u predmetima organiziranog kriminaliteta korupcije, sukladno Zakonu o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, prvenstveno je nadležan Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (u daljnjem tekstu: Ured) kao posebno državno odvjetništvo ustanovljeno za područje cijele Republike Hrvatske.

Iako se postupanje u ovoj vrsti predmeta prvenstveno veže za rad Ureda, valja istaknuti kako se Ured bavi složenijim predmetima korupcije na višoj i visokoj razini, dok u drugim manje složenim predmetima, u skladu s odredbama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, postupaju državni odvjetnici i zamjenici iz redovnih općinskih i županijskih državnih odvjetništava. Njih po obrazloženom prijedlogu ravnateljice Ureda

posebnim rješenjem na rad u tim predmetima upućuje Glavni državni odvjetnik, s time da ravnateljica i zamjenici ravnateljice kontinuirano prate i nadziru rad na tim predmetima.

U tom smislu, a kako bi se ravnateljici i zamjenicima ravnateljice Ureda omogućilo bavljenje najsloženijim predmetima korupcije i organiziranog kriminaliteta, tijekom izvještajne 2016. u 137 predmeta ili prema 298 osoba iz stvarne nadležnosti Ureda došlo je do upućivanja u rad državnih odvjetnika i zamjenika iz redovnih državnih odvjetništva.

Iz navedenih razloga, prilikom razmatranja rada na predmetima korupcije i organiziranog kriminaliteta valja uzeti u obzir rad državnog odvjetništva u cjelini.

3.1.6.1. Kretanje i struktura predmeta iz nadležnosti Ureda

3.1.6.1.1. Rad u predmetima Ureda – općenito

U 2016. Ured je zaprimio ukupno 1414 prijava protiv poznatih počinitelja, što je za 262 prijave ili 22,74% više u odnosu na 2015. kada su zaprimljene prijave protiv 1152 osobe, dok je prema 2014. broj prijavljenih osoba veći za 99,46%.

Za razliku od 2015. kada je došlo do znatnog porasta broja prijavljenih osoba za koruptivni kriminalitet, u 2016. povećanje ukupnog broja prijavljenih osoba rezultat je prije svega porasta broja prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet. O razlozima porasta broja prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet više se navodi u poglavlju u kojem se posebno analizira ova vrsta kriminaliteta (3.1.6.2.1.).

U strukturi prijavljenih osoba koruptivni kriminalitet participira s 68,17% (2015.= 77,34%), dok organizirani kriminalitet s 28,43% (2015.=18,32%).

Kada se broju zaprimljenih prijava doda i 43 prijave koje su ostale u radu iz ranijih godina, to je u izvještajnom razdoblju bilo u radu prijava protiv ukupno 1457 osoba, odnosno 250 prijava ili 20,71% više u odnosu na 2015. kada ih je u radu bilo 1207.

Od ukupno 1457 prijava u radu, državnoodvjetničke odluke donesene su u odnosu na 1417 prijava, a što je za 253 odluke ili 21,74% više u odnosu na 2015. kada su donesene 1164 odluke. Iz ovih podataka proizlazi kako je i unatoč povećanju broja prijavljenih osoba, odlukama riješeno 97,25% svih prijava u radu, što pokazuje nastavak pozitivnog trenda povećavanja ažurnosti u radu (2015.=96,44%).

Rješenja o odbačaju kaznene prijave donesena su u odnosu na 902 osobe, iz čega proizlazi kako odbačaji u ukupnom broju donesenih odluka sudjeluju sa 63,65%. U odnosu na 2015. kada su odbačaji sudjelovali u ukupnom broju odluka s 66,84%, vidljivo je kako je u ovom izvještajnom razdoblju došlo do smanjenja udjela odbačaja u ukupnom broju odluka.

Najveći broj rješenja o odbačaju, njih 807 ili 84,77% odnosi se na koruptivna kaznena djela, dok njih 47 ili 11,69% na kaznena djela organiziranog kriminaliteta.

Udio rješenja o odbačaju prijave u ukupnim odlukama prema vrsti kriminaliteta prikazan je u slijedećoj tablici:

Vrsta kriminaliteta	Odluke po svim prijavama u radu		od toga odbačaja			
	2015.	2016.	2015.	2016.	2015.	2016.
Koruptivni krim.	920	952	732	807	79,57%	84,77%
Organizirani krim.	197	402	12	47	6,09%	11,69%
Ostali krim.	47	63	34	48	72,34%	76,19%
Ukupno:	1164	1417	778	902	66,84%	63,65%

Razloge tako velikog udjela odbačaja u ukupnom broju donesenih odluka, jednako kao i prethodnih godina, treba tražiti prije svega u strukturi podnositelja kaznenih prijava. Od ukupno 1414 prijava, njih 491 ili 34,72% podnijela je policija, dok su 923 prijave ili 65,28% podnijeli drugi podnositelji, u najvećem broju građani nezadovoljni odlukama sudova i drugih državnih tijela.

Od 491 prijave koje je podnijela policija, u odnosu na njih 21 ili svega 4,28% doneseno je rješenje o odbačaju, dok je 858 prijava ili 92,96% prijava drugih podnositelja riješeno odbačajem.

Najveći broj rješenja o odbačaju (729 ili 80,82%) donesen je u odnosu na kazneno djelo zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona. Analizom donesenih rješenja o odbačaju prijave utvrđeno je da su podnositelji tih prijava najčešće građani nezadovoljni odlukama sudova i drugih državnih tijela, pri čemu su te prijave vrlo često neargumentirane i bez dokaza.

I dok je 2016. došlo do smanjenja broja odbačaja u ukupnom broju odluka, istovremeno je došlo do povećanja broja rješenja o provođenju istrage. Donesena su 484 rješenja o provođenju istrage, što u odnosu na 2015. kada ih je doneseno 363, predstavlja povećanje od 121 rješenja ili 33,33%.

Najveći broj rješenja o provođenju istrage donesen je na području organiziranog kriminaliteta, njih 353 (2015.=185), dok na području koruptivnog kriminaliteta doneseno 130 rješenja (2015.=166). Povećanje broja istraga u ukupnom broju odluka i to posebice na području organiziranog kriminaliteta, rezultat je novih pojavnih oblika organiziranih kriminalnih grupa oformljenih za počinjenje kaznenih djela prijevara, zloporaba u osiguranju i zloporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju.

Udio rješenja o provođenju istrage u ukupnim odlukama prema vrsti kriminaliteta:

Vrsta kriminaliteta	Ukupno odluka po prijavama		Od toga istraga	
Koruptivni krim.	952	67,18%	130	26,86%
Organizirani krim.	402	28,37%	353	72,93%
Ostali krim.	63	4,45%	1	0,21%
Ukupno:	1417	100,00%	484	100,00%

Tijekom 2016. dovršene su istrage protiv 488 osoba, a što u odnosu prema 2015. kada je dovršeno istraga protiv 360 osoba predstavlja povećanje od 128 istraga ili 35,56%.

Od 488 dovršenih istraga, njih 99 ili 20,29% odnosi se na koruptivni kriminalitet, dok 389 istraga ili 79,71% na organizirani kriminalitet. Kako su u ovom izvještajnom razdoblju riješene i 3 istrage iz 2015., to je u 2016. dovršena ukupno 491 istraga. Odluke su donesene u odnosu na 486 dovršenih istraga ili 98,98%, dok je na kraju 2016. ostalo neriješeno 5 istraga ili svega 1,02%.

Od ukupno 486 donesenih odluka nakon dovršene istrage, optuženo je 436 osoba ili 89,71%, 14 istraga ili 2,88% riješeno je na drugi način te je doneseno 36 rješenja o obustavi istrage ili 7,41%. Niti jedna istraga nije obustavljena po sudu.

Struktura donesenih odluka nakon dovršetka istrage:

Vrsta kriminaliteta	Obustava i prekid po nalogu DO	Optužnica	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
Koruptivni kriminalitet	10	86	1	97
Organizirani kriminalitet	26	350	13	389
Ostali kriminalitet	0	0	0	0
Ukupno:	36	436	14	486

Tijekom 2016. optuženo je 447 osoba, od čega 436 osoba nakon dovršene istrage, dok je protiv 11 osoba podignuta neposredna optužnica. Broj optuženih osoba veći je u odnosu na 2015. (kada su bile optužene 343 osobe) za 104 osobe ili 30,32%. Protiv 95 osoba podignute su optužnice za koruptivna kaznena djela, od čega 86 po dovršenoj istrazi i 5 neposrednih optužnica, dok su protiv 352 osobe podignute optužnice za organizirani kriminalitet, od čega 350 po dovršenoj istrazi i 2 neposredne optužnice.

Optužna vijeća nadležnih županijskih sudova potvrdile su 325 optužnica, dok je samo jedan postupak obustavljen je po optužnom vijeću.

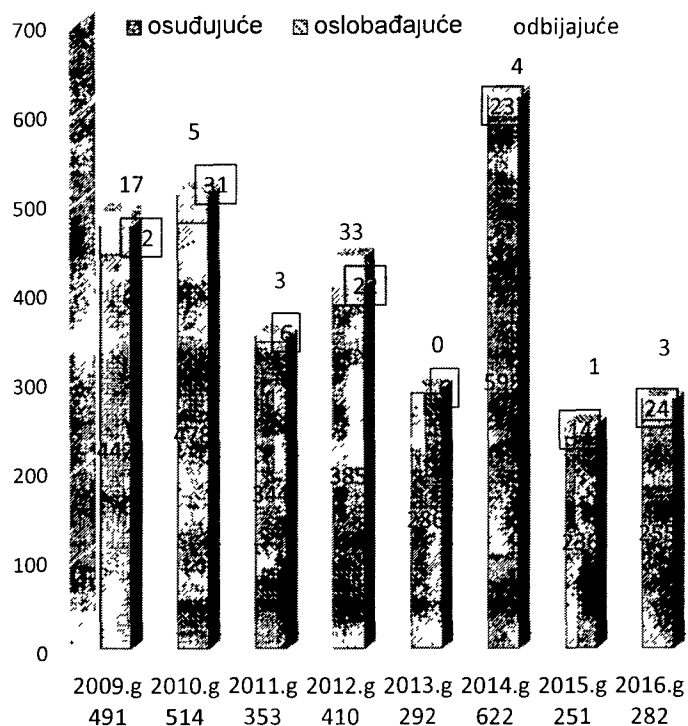
U izvještajnom razdoblju došlo je do porasta broja presuđenih osoba te su presuđene ukupno 282 osobe, što u odnosu na prethodnu godinu kada je presuđena 251 osoba, predstavlja porast od 12,35%.

Međutim, ovdje valja istaknuti i da je na kraju 2016. ostalo 1087 nepresuđenih osoba, što u odnosu na 2015. kada ih je bez presude bilo 876, predstavlja porast od 24,09%. Analizirajući broj optuženih, a nepresuđenih osoba po četiri nadležna županijska suda, proizlazi da je na Županijskom sudu u Zagrebu ostala nepresuđena 531 osoba, na Županijskom sudu u Splitu 280 osoba, na Županijskom sudu u Rijeci 147 osoba i na Županijskom sudu u Osijeku 129 osoba. Ovdje valja istaknuti i da unatoč tome što je u odnosu na 2015. došlo do porasta broja presuđenih osoba za 12,35%, kada se uzme u obzir da je od ukupno 282 presude, njih 132

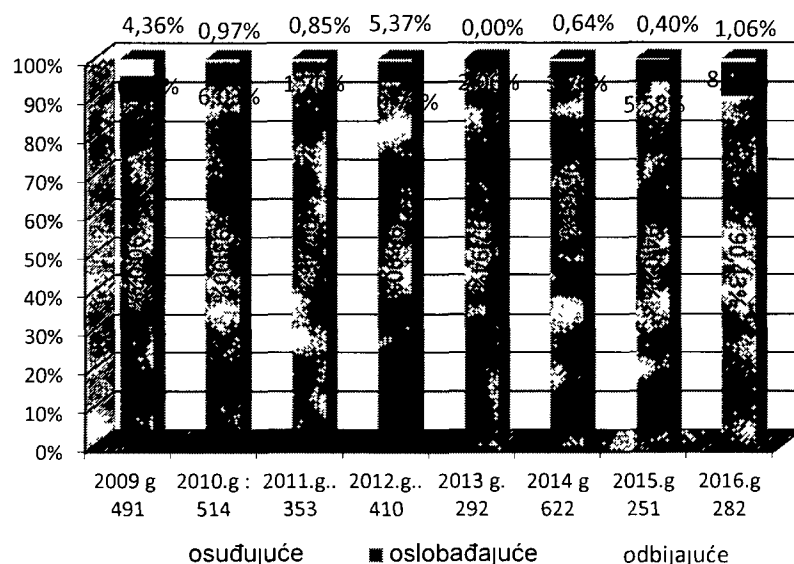
doneseno na temelju sporazuma stranaka, to proizlazi da je u odnosu na samo 150 osoba presuda donesena nakon održane rasprave. Kako se u predmetima iz nadležnosti Ureda uglavnom radi o velikom broju osoba, proizlazi da je na četiri navedena suda u 2016. doneseno svega 56 presuda (Županijski sud u Zagrebu 26 presuda, Županijski sud u Splitu 15 presuda, Županijski sud u Osijeku 11 presuda i Županijski sud u Rijeci 4 presude).

Od ukupno 282 presude, njih 255 ili 90,43% je osuđujućih, 24 presude ili 8,51% su oslobađajuće, dok su 3 presude ili 1,06% odbijajuće.

Grafikon: broj i vrste presuda 2009.-2016.

Grafikon: vrste presuda 2009.-2016. izraženo u postotcima

Za koruptivna kaznena djela sudovi su donijeli ukupno 176 presuda ili 62,41% od ukupno 282 presude, a što u odnosu na 2015. kada je doneseno 155 presuda, predstavlja porast od 13,55%. Najviše je doneseno osuđujućih presuda- njih 152 ili 86,36%, 21 ili 11,93% je oslobađajućih presuda, dok su 3 presude ili 1,70% odbijajuće.

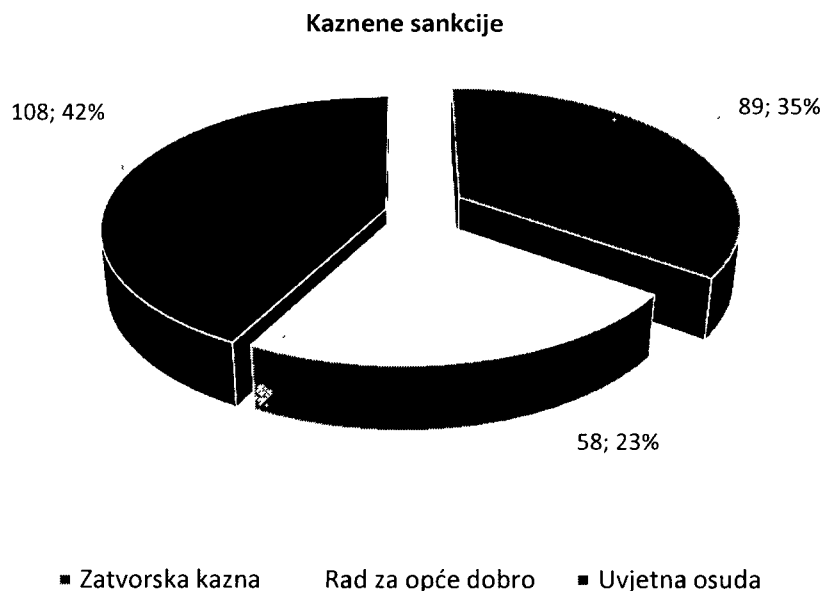
Za kaznena djela organiziranog kriminaliteta doneseno je 106 presuda ili 37,59% od ukupnog broja presuda. Kako su sudovi u 2015. za tu vrstu kaznenih djela donijeli 94 presude, to su u ovoj izvještajnoj godini bilježi porast od 12,76%. I ovdje su najzastupljenije osuđujuće presude s donesene 103 presude ili 97,17%, dok su 3 presude ili 2,83% bile oslobađajuće. Odbijajućih presuda za ova kaznena djela u 2016. nije bilo.

Posebno se ističe kako je od ukupno 282 presude koje su donesene u 2016., njih 132 ili 46,81% doneseno po sporazumu stranaka. Iz tih podataka slijedi i kako su četiri županijska suda nadležna za suđenje za kaznena djela organiziranog kriminaliteta i korupcije u 2016., a nakon provedene rasprave donijela samo 150 presuda.

Osuđujuće presude donesene su u odnosu na 255 optuženika od čega je njih 147 ili 57,65% osuđeno na kaznu zatvora, dok su prema 108 osoba ili 42,35% izrečene uvjetne osude. Novčanih kazni nije bilo.

Od 147 izrečenih kazni zatvora, njih 58 ili 39,46% zamijenjeno je radom za opće dobro, dok je u 2015. radom za opće dobro bilo zamijenjeno 62,32% svih izrečenih kazni zatvora.

U donjem grafikonu prikazana je struktura 255 donesenih osuđujućih presuda u 2016.

Tabelarni prikaz strukture 255 osuđujućih presuda po područjima kriminaliteta:

	Kaznene sankcije				
	Zatvor	Rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda -zatvor	Ukupno
Koruptivni kriminalitet	36	36	0	80	152
Organizirani kriminalitet	53	22	0	28	103
Ostali kriminalitet	0	0	0	0	0
Ukupno:	89	58	0	108	255

Na ukupno 282 presude, od čega 24 oslobađajućih, podneseno je 79 žalbi ili protiv 28,01% presuda (2015. protiv 24,70% presuda). Od 79 podnesenih žalbi, njih 47 ili 59,49% podneseno je zbog odluke o kaznenoj sankciji, 5 ili 6,33% zbog kazne i drugih razloga, dok je samo iz drugih razloga podneseno 27 žalbi ili 34,18%.

3.1.6.2. Organizirani kriminalitet i korupcija

3.1.6.2.1. Organizirani kriminalitet

Od ukupno 1414 prijavljenih osoba u 2016., za kaznena djela organiziranog kriminaliteta prijavljene su 402 osobe što čini 28,43% svih prijavljenih osoba. Kako su iz ranijih godina ostale neriješene dvije prijave, tijekom 2016. bilo je u radu prijava protiv 404 osobe.

Kada se broj prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet u 2016. stavi u odnos prema ukupno prijavljenih 211 osoba u 2015., dolazi do porasta broja prijavljenih u ovom izvještajnom razdoblju za 90,52%. Ovakav značajan porast broja prijavljenih osoba iz područja organiziranog kriminaliteta posljedica je tri kaznena predmeta sa velikim brojem povezanih počinitelja za kaznena djela prijevare, zlouporabe osiguranja i utaje poreza ili carine. U ta tri predmeta prijavljene su ukupno 262 osobe, odnosno 65,17% svih prijavljenih osoba za kaznena djela organiziranog kriminaliteta. Nasuprot tomu, broj prijavljenih osoba za klasične pojavne oblike organiziranog kriminaliteta u 2016. bilježi pad koji je najuočljiviji kod kaznenih djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama. I dok je za to kazneno djelo 2015. bilo prijavljeno 96 osoba, u 2016. prijavljeno ih je samo 26, a što predstavlja pad broja prijavljenih osoba za 72,92%.

Tablica 1. Kretanje broja prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet 2012.-2016.

2012.	272
2013.	215
2014.	153
2015.	211
2016.	402

Od ukupno 404 prijave u radu , donesene su odluke u odnosu na 402 prijave ili 99,50%. Od toga broja 47 prijava ili 11,69 % riješeno je odbačajem, u odnosu na 353 prijave ili 87,81% doneseno je rješenje o provođenju istrage, dok su dvije prijave ili 0,50% riješene podizanjem neposredne optužnice.

Nakon dovršene istrage doneseno je ukupno 389 odluka. Od toga broja, podignuto je 350 optužnica ili 89,98% svih odluka, u odnosu na 26 osoba doneseno je rješenje o obustavi istrage (6,68%), dok je 13 istraga riješeno na drugi način (3,34%).

U 2016. zaustavljen je trend pada broja donesenih presuda. Tako su u 2016. godini sudovi za kaznena djela organiziranog kriminaliteta donijeli presude u odnosu na 106 osoba, što je prema 2015. povećanje od 12,77%.

Tablica 2. Broj presuda za organizirani kriminal u periodu 2012. -2016.

2012.	114
2013.	173
2014.	142
2015.	94
2016.	106

Od 106 donesenih presuda, 103 ili 97,17% je osuđujućih i 3 ili 2,83% oslobađajućih.

Od 103 osuđujućih presuda, njih 77 ili 74,76% doneseno je na temelju sporazuma stranaka, a što u usporedbi s ranijim izvještajnim razdobljima predstavlja značajan porast broja presuda donesenih temeljem sporazuma stranaka (2015. – 58,70%, 2014. - 44,93%, 2013. - 63,43%). Najviše je izrečeno kazni zatvora i to njih 75 ili 72,82%, pri čemu su u 22 slučaja ili 29,33% zamijenjene radom za opće dobro. Doneseno je i 28 ili 27,18% uvjetnih osuda. Uspoređujući sankcije s ranijim izvještajnim razdobljem, uočava se kako je u 2016. došlo do porasta broja izrečenih kazni zatvora.

Presudama je oduzeta imovinska korist u 66 predmeta i u ukupnom iznosu od 2.949.112,06 kuna, dok je u 15 predmeta donesena odluka o oduzimanju predmeta.

Izjavljena je 21 žalba, od čega 17 (80,95%) zbog odluke o kazni, 3 (14,28%) zbog drugih razloga i jedna zbog kazne i zbog drugih razloga. Imajući u vidu da je 77 presuda doneseno po sporazumu stranaka, proizlazi kako je u odnosu na preostalih 29 presuda donesenih nakon provedene rasprave, žalba podnesena na svaku 1,4 presudu. Pojačanim ulaganjem žalbi nastoji se utjecati na pooštavanje kaznene politike sudova. Uzimajući u obzir složenost i težinu kaznenih djela organiziranog kriminaliteta, ocjenjujemo kako je uspješnost u žalbenom postupku visoka. Od 12 odluka zaprimljenih povodom žalbi u 2016., uvaženo je 8 žalbi ili 66,67%.

Tijekom 2016. od ukupno 402 prijavljene osobe za organizirani kriminalitet, 11 osoba ili 2,74% prijavljene su kao organizatori zločinačkog udruženja iz čl. 328. st. 1. KZ/11, odnosno organizatori grupe iz čl. 333. st. 1. KZ/97. 19 osoba (4,73%) prijavljene su kao članovi zločinačkog udruženja iz čl. 328. st. 2. KZ/11, odnosno članovi grupe iz čl. 333. st. 3. KZ/97. Od tog broja 14 osoba prijavljene su kao članovi grupe organizirane radi počinjenja kaznenih

djela prijevare iz članka 224. st. 1. i 4. KZ/97 i prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 293. st. 1. i 2. KZ/97, a koje prijave su odbačene kao neosnovane.

U strukturi organiziranog kriminaliteta najveći broj osoba njih 34 (8,46%) prijavljeno je za počinjenje kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravaka u RH, drugoj članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz čl. 326. st. 1. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11, 26 osoba (6,47%) prijavljeno je za kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. st. 2. i st. 6. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11, 23 osobe (5,72%) prijavljene su za kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11, 3 osobe (0,75%) su prijavljene za kazneno djelo izbjegavanja carinskog nadzora iz čl. 257. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11., 7 osoba (1,74%) je prijavljeno za kazneno djelo pranje novca iz čl. 265. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11, dok je 6 osoba (1,49%) prijavljeno za kazneno djelo teške krađe iz čl. 229. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11. Naprijed navedeno iznosi 32,08% ukupnog broja prijavljenih osoba iz područja organiziranog kriminaliteta.

Posebno se ističe kako su u 2016. prijavljena dva zločinačka udruženja organizirana za počinjenje kaznenih djela prijevare iz čl. 256. KZ/11 i zlouporabe osiguranja iz čl. 238. KZ/11 te jedno zločinačko udruženje organizirano za počinjenje kaznenih djela utaja poreza ili carine iz čl. 256. KZ/11. Ova tri zločinačka udruženja broje ukupno 272 osobe, a što čini 67,66% od ukupnog broja ukupno prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet.

Za razliku od ranijih godina, kada se najveći broj kaznenih prijava za organizirani kriminalitet odnosio na kaznena djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama te protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u RH, drugoj članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma, u ovom izvještajnom razdoblju u strukturi organiziranog kriminaliteta najbrojnije su kaznene prijave za kaznena djela protiv imovine te kaznena djela protiv gospodarstva, kao nove modalitete počinjenja kaznenih djela organiziranog kriminaliteta.

U predmetima organiziranog kriminaliteta najčešće su prijave za više osoba, dok su prijave protiv jedne osobe rijetkost i u pravilu se odnose na pripadnike transnacionalnih organiziranih skupina kod kojih su ostali članovi zločinačkog udruženja prijavljeni u drugim zemljama ili nisu poznati. Tako i u ovom izvještajnom razdoblju od 15 prijavljenih zločinačkih udruženja, njih 14 broji veći broj članova, u jednom slučaju prijavljena su dva člana zločinačkog udruženja organiziranog radi počinjenja kaznenog djela protuzakonito ulaženja, kretanja i boravka u RH, drugoj članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz čl. 326. st. 1. u vezi čl. 329. st. 1. t. 2. KZ/11. U dva predmeta prijavljena je po jedna osoba, a radi se o stranim državljanima prijavljenim zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. st. 2. i st. 6. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11.

Donja tablica sadrži prikaz zločinačkih udruženja prema broju članova.

Tablica 3. Zločinačka udruženja (čl. 328 KZ/11) – broj članova

Do 5 članova	Od 5 do 10 članova	Od 11 do 15 članova	Od 16 do 20 članova	Od 21 do 25 članova	Od 26 i više članova
6	2	4	0	0	3

U 2016. zabilježen pad broja zločinačkih udruženja u odnosu na 2015., kada su bila prijavljena ukupno 24 zločinačka udruženja. Najveći pad zabilježen je kod zločinačkih udruženja koja broje 5 do 10 članova (u 2015. bilo ih je 13).

Tablica 4. Prikaz broja zločinačkih udruženja prema strukturi kaznenih djela

Kaznena djela	Broj zločinačkih udruženja	%
Ilegalno prebacivanje osoba preko granice	5	33,33
Trgovina narkoticima	4	26,67
Zloupotreba povjerenja u gospodarskom poslovanju	2	13,33
Prijevare i zloupotreba osiguranja	2	13,33
Izbjegavanje carinskog nadzora	1	6,67
Utaja poreza i carine	1	6,67
Ukupno:	15	100%

Slično kao i ranijih godina, najveći broj zločinačkih udruženja organiziran je radi počinjenja kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u RH, drugoj članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz čl. 326. st. 1. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11 i kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. st. 2. i 6. u svezi čl. 329. st. 1. KZ/11.

Međutim, kao što je već naprijed istaknuto u 2016. je zabilježen značajan pad broja prijavljenih osoba iz područja kriminaliteta droga za 70,45% te i pad broja prijavljenih zločinačkih udruženja za to kazneno djelo za 63,64% , dok je broj prijavljenih zločinačkih udruženja za počinjenje kaznenog djela iz čl. 326. st. 1. u vezi čl. 329. st. 1. KZ/11 jednak onom iz prethodnog izvještajnog razdoblja.

U 2016. prijavljena su dva zločinačka udruženja organizirana za počinjenje kaznenih djela prijevare iz čl. 236. KZ/11 i zloupotrebe osiguranja iz čl. 238. KZ/11 jedno zločinačko udruženje organizirano za počinjenje kaznenih djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. u svezi čl. 329. st. 1. KZ/11 s ukupno 272 prijavljenih osoba, odnosno 67,66% svih prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet. Jednako kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, pojavljuju se i dva zločinačka udruženja organizirana za počinjenje kaznenih djela zloupotrebe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. st. 2. KZ/1.

Do povećanja ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava za kaznena djela organiziranog kriminaliteta u 2016. došlo je, prije svega, zbog većeg broja podnesenih kaznenih prijava za kaznena djela protiv imovine i kaznena djela protiv gospodarstva, a sve kao rezultat nastavaka odlične suradnje Ureda sa Samostalnim sektorom za otkrivanje poreznih prijevare Ministarstva financija. U tim predmetima službenici Samostalnog sektora sudjeluju kao dio zajedničkog tima već u najranijim fazama provođenja izvida te se na gotovo svakodnevnim

sastancima sa zamjenicima Ureda i djelatnicima policije razmjenjuju utvrđene činjenice i podaci i dogovaraju daljnja postupanja. Radi se o posebno složenim predmetima kod kojih je kroz provođenje financijskih izvida potrebno rekonstruirati tijekove novca, iznalaziti skrivenu imovinu, upućivati brojne zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć i slično.

3.1.6.2.2. Koruptivna kaznena djela

U 2016. za koruptivna kaznena djela prijavljene su 964 osobe, a što čini 68,17% od ukupno 1414 prijavljenih osoba. Kako je iz prethodnog razdoblja ostalo u radu 26 prijava, to je u ovom izvještajnom razdoblju bilo u radu ukupno 990 prijava.

U odnosu na 2015. kada je bila prijavljena 891 osoba, u 2016. je došlo do porasta broja prijavljenih osoba za 73 osobe ili 8,19%.

Od 990 prijava u radu u izvještajnoj godini, riješene su 952 prijave, odnosno 96,16% svih prijava u radu. U odnosu na 807 osoba ili 84,77% donesena su rješenja o odbačaju kaznenih prijava, protiv 130 osoba (13,66%) donesena su rješenja o provođenju istraga, protiv 9 osoba (0,94%) podignute su neposredne optužnice, dok su prijave protiv 6 osoba (0,63%) riješene na drugi način.

Nakon provedene istrage optuženo je 86 osoba, što zajedno uz 9 podignutih neposrednih optužnica čini ukupno 95 optuženih osoba u 2016. Kada se taj broj usporedi s brojem od 247 optuženih osoba u 2015., vidljivo je kako je u ovoj izvještajnoj godini broj optuženih osoba za koruptivna kaznena djela manji za 61,54%. Razlog tako značajnog smanjenja broja optuženih osoba u ovoj godini, leži u činjenici što je tijekom 2014. pokrenuto nekoliko korupcijskih predmeta s velikim brojem okrivljenika, koji su nakon provedene istrage optuženi u 2015.

U 2016. sudovi su donijeli ukupno 176 presuda, od čega 152 ili 86,36% osuđujućih presuda, 21 ili 11,94% oslobađajućih presuda i 3 ili 1,70% odbijajuće presude. Od ukupno 152 osuđujuće presude, 55 presuda ili 36,18% doneseno je na temelju sporazuma stranaka. U odnosu na 152 osuđujuće presude, najviše je izrečeno bezuvjetnih kazni zatvora i to njih 72 ili 47,37%, pri čemu su izrečene kazne zatvora u 50,00% slučajeva zamijenjene radom za opće dobro na slobodi, dok je u odnosu na 80 osoba ili 52,63% primijenjena uvjetna osuda.

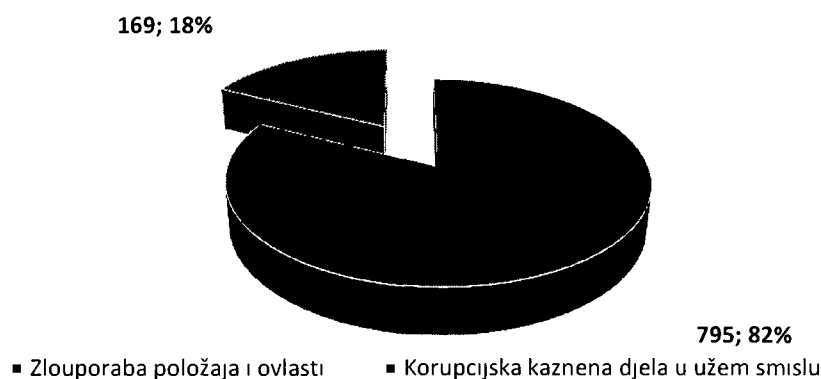
Podneseno je ukupno 58 žalbi i to 30 žalbi zbog odluke o kazni, 4 žalbe zbog kazne i drugih razloga, te 24 žalbe iz drugih razloga. Ukoliko se od ukupnog broja donesenih presuda oduzmu presude donesene na temelju sporazuma stranaka, proizlazi da je žalba uložena protiv prosječno svake 1,7 presude donesene nakon završetka rasprave.

U strukturi prijavljenih koruptivnih kaznenih djela vidljiv je porast broja prijava za kaznena djela primanja mita i davanja mita te za kaznena djela primanja mita u gospodarskom poslovanju i davanja mita u gospodarskom poslovanju, dok je došlo do pada broja prijava za kaznena djela nezakonitog pogodovanja, trgovanja utjecajem. Za kazneno djelo davanja mita za trgovanje utjecajem tijekom 2016. nije zaprimljena niti jedna prijava.

Od ukupno 964 prijavljene osobe za koruptivna kaznena djela, 795 osoba ili 82,47% prijavljeno je za kazneno djelo zloporabe položaja i ovlasti iz čl. 291. KZ-a. Ovo kazneno

djelo čini većinu svih prijava za koruptivna kaznena djela kroz duži period (2014.- 65,26%, 2015.- 84,74%).

U donjem grafikonu daje se prikaz omjera broja prijava za koruptivna kaznena djela u užem smislu u odnosu prema broja prijava za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti u 2016.

3.1.6.2.2.1. Koruptivna kaznena djela u užem smislu

U 2016. za koruptivna kaznena djela u užem smislu prijavljeno je 169 osoba, što čini 17,53% od ukupnog broja svih prijavljenih osoba za tu vrstu kriminaliteta.

Struktura zaprimljenih prijava u 2016. za koruptivna kaznena djela u užem smislu prikazana je u donjem grafikonu:

Za kazneno djelo primanja mita iz čl. 293. KZ-a u 2016. godini prijavljeno je 40 osoba, što je neznatan porast (2 osobe) u odnosu na 2015. Za počinjenje ovog kaznenog djela prijavljeni su policijski službenici, carinici, liječnici, suci, općinski državni odvjetnik, načelnik i zamjenik načelnika općine, porezni inspektori, lovni inspektor, nadzornici u stanicama za tehnički pregled vozila, direktori i zaposlenici trgovačkih društava, direktori i djelatnici banaka, te voditelj jednog odjela u Ministarstvu obrane Republike Hrvatske.

Od 40 osoba prijavljenih za primanje mita, 36 osoba prijavljeno je za "pravo" primanje mita iz čl. 293. st. 1. KZ-a (slučajevi kada počinitelji zahtijevaju ili prime mito da unutar ili izvan granica svojih ovlasti obave radnju koja se ne bi smjela obaviti ili da ne obave radnju koja bi se morala obaviti), dok su četiri osobe prijavljene za "nepravo" primanje mita odnosno za zahtijevanje ili primanje mita da unutar ili izvan granica svojih ovlasti obave radnju koja bi se morala obaviti ili da ne obave radnju koja se ne bi smjela obaviti (čl. 293.st.2. KZ-a).

Za kazneno djelo primanja mita odbačene su kaznene prijave u odnosu na 20 osoba, dok je u odnosu na 20 osoba doneseno je rješenje o provođenju istrage. Nakon dovršene istrage optuženo je 10 osoba, dok je u odnosu na 1 osobu postupak obustavljen. Među optuženima su policijski službenici, carinici, voditelj jednog odjela u Ministarstvu obrane Republike Hrvatske, vojni inspektor te direktor jednog trgovačkog društva.

U izvještajnom razdoblju sudovi su za kazneno djelo primanja mita donijeli ukupno 27 presuda, od čega 24 ili 88,89% osuđujućih presuda. 20 osoba ili 83,33% osuđeno je na kaznu zatvora, od čega je u odnosu na 6 osoba ili u 30,00% slučajeva kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro na slobodi. U odnosu na 4 osobe ili 16,67% izrečena je uvjetna osuda. Ukupno su izrečene 24 sigurnosne mjere (15 sigurnosnih mjera oduzimanja imovinske koristi iz čl. 77. KZ-a i devet sigurnosnih mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti iz čl. 71. KZ-a). Ured je podnio ukupno 10 žalbi.

Za kazneno djelo davanja mita iz čl. 294. KZ-a prijavljene su 64 osobe, što u odnosu na prethodnu godinu, u kojoj su za to kazneno djelo bile prijavljene 42 osobe, predstavlja porast od 52,38%. Kaznena prijava odbačena je u odnosu na 20 osoba, dok je u odnosu na 33 osobe doneseno je rješenje o provođenju istrage. Nakon dovršene istrage postupak je obustavljen u odnosu na 2 osobe, dok su protiv 21 osobe podignute optužnice. Kada se broju optuženih nakon provedene istrage doda i 9 neposredno optuženih osoba, tijekom 2016. za kazneno djelo davanja mita optuženo je ukupno 30 osoba.

U 2016. godini sudovi su za kazneno djelo davanja mita donijeli ukupno 45 presuda, od kojih 41 (91,11%) osuđujuću presudu i 4 oslobađajuće presude. Od 41 osuđujuće presude 30 presuda ili 73,17% doneseno je na temelju sporazuma stranaka. Devet osoba (21,95%) presuđeno je na kaznu zatvora, od kojih je u odnosu na četiri osobe kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro na slobodi. U odnosu na 32 osobe (78,05%) izrečena je uvjetna osuda. Također je izrečeno 18 sigurnosnih mjera oduzimanja predmeta iz čl. 79. KZ-a te jedna sigurnosna mjera oduzimanja imovinske koristi iz čl. 77. KZ-a. Podneseno je sedam žalbi.

Za kazneno djelo nezakonitog pogodovanja iz čl. 292. KZ-a u izvještajnom razdoblju podneseno je 17 prijava, od čega je 12 prijava odbačeno, dok je 5 prijava riješeno na drugi način. U odnosu na dvije osobe koje su optužene u ranijem razdoblju donesene su dvije osuđujuće presude. Jedna osoba osuđena je na kaznu zatvora, dok je prema jednoj osobi izrečena uvjetna osuda. Podnesena je jedna žalba.

Za kazneno djelo trgovanja utjecajem iz čl. 295. KZ-a podnesene su 22 prijave. U odnosu na 21 osobu kaznena prijava je odbačena, dok je protiv jedne osobe pokrenuta istraga. U odnosu na devet osoba koje su optužene u ranijem razdoblju sudovi su donijeli osam osuđujućih i jednu oslobađajuću presudu. U osuđujućim presudama izrečeno je sedam zatvorskih kazni od kojih je u odnosu na šest osoba kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro na slobodi, dok je u odnosu na jednu osobu izrečena uvjetna osuda.

U odnosu na kazneno djelo davanja mita za trgovanje utjecajem iz čl. 296. KZ-a u 2016. godini nije bilo prijava. Međutim, tijekom izvještajnog razdoblja po ranije podignutim optužnicama donesene su tri presude i to dvije osuđujuće (jedna kazna zatvora i jedna uvjetna osuda) i jedna oslobađajuća. Protiv oslobađajuće presude izjavljena je žalba.

Za kazneno djelo primanja mita u gospodarskom poslovanju iz čl. 252. KZ-a u izvještajnom razdoblju prijavljene su dvije osobe, dok u 2015. za to djelo nije bilo prijavljenih osoba. Protiv obje prijavljene osobe doneseno je rješenje o provođenju istrage, te je nakon dovršene istrage podignuta optužnica protiv jedne osobe.

Za kazneno djelo davanja mita u gospodarskom poslovanju iz čl. 253. KZ-a prijavljene su dvije osobe, dok u 2015. nije bilo prijava za ovo kazneno djelo. Protiv obje prijavljene osobe doneseno je rješenje o provođenju istrage.

Za kazneno djelo podmićivanja zastupnika iz čl. 339. KZ-a u 2016. godini prijavljena je jedna osoba u odnosu na koju je doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave. Za navedeno kazneno djelo u 2015. godini nije bilo prijava.

Za kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. KZ-a u izvještajnom razdoblju prijavljeno je 14 osoba u odnosu na koje su donesena rješenja o provođenju istrage. Nakon dovršene istrage postupak je obustavljen u odnosu na dvije osobe te je protiv pet osoba podignuta optužnica. Donesena je i jedna osuđujuća presuda temeljem sporazuma stranaka.

Za kazneno djelo pranja novca iz čl. 265. KZ-a tijekom izvještajnog razdoblja primljeno je sedam prijava. Protiv četiri osobe prijave su odbačene, dok su u odnosu na tri osobe donesena rješenja o provođenju istrage. Ovdje valja istaknuti kako je za ovo kazneno djelo prijavljeno još sedam osoba, ali u sastavu zločinačkog udruženja iz čl. 329. KZ-a, tako da su iste prikazane i opisane u djelu Izvješća koji se odnosi na organizirani kriminalitet.

3.1.6.2.2.2. Kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti

Kao što je naprijed već istaknuto prijave za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 291. KZ-a sudjeluju u ukupnom broju prijava za koruptivna kaznena djela s 82,47%. U 2016. za ovo kazneno djelo zaprimljeno je ukupno 795 prijava, što u odnosu na 2015. godinu kada ih je bilo 755, predstavlja porast od 5,30%. Kada se tom broju doda i 26 prijava koje su ostale u radu iz ranijih razdoblja, ukupno je bilo u radu 821 prijava.

Struktura kaznenih prijava za kazneno djelo iz čl. 291. KZ-a u izvještajnom razdoblju:

- za kazneno djelo iz čl. 291. st. 1. KZ-a - 470 prijava (59,12%)
- za kazneno djelo iz čl. 291. st. 2. KZ-a - 325 prijava (40,88%)

Od ukupno 821 prijave u radu, odbačeno je 729 prijava ili 88,79%.

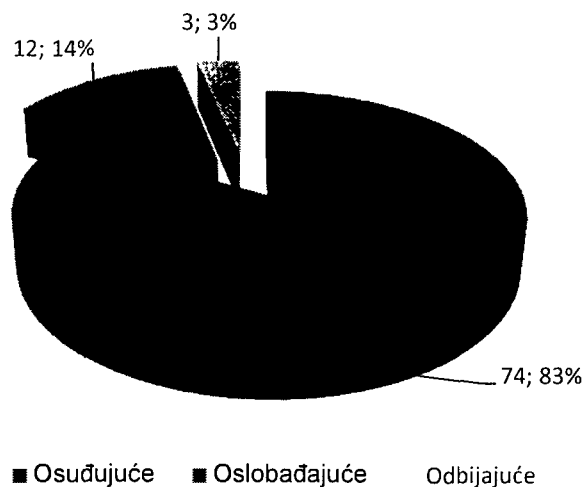
Odbačaji kaznenih prijava za kaznena djela iz čl. 291. KZ-a sudjeluju sa 90,34% u ukupnom broju odbačenih prijava za koruptivna kaznena djela (807 odbačaja za korupciju), odnosno 80,82% u odnosu na odbačaje za sva kaznena djela (ukupno 902 odbačaja). Jedna prijava riješena je na drugi način.

Jednako kao i ranijih godina, iz analize odbačenih prijava zbog kaznenih djela iz čl. 291. KZ-a vidljivo je kako se najčešće radi o kaznenim prijavama koje podnose stranke u sudskim i upravnim postupcima koje su nezadovoljne odlukama službenih osoba u tim postupcima. Znatan broj prijava podnosi se zbog izraženih pravnih stavova sudaca, državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, samo uz tvrdnju podnositelja prijave da je službena osoba počinila kazneno djelo zato što nije donijela odluku za koju podnositelj smatra da je jedino ispravna. U tim prijavama u pravilu nema daljnjih konkretnih podataka iz kojih bi proizlazile osnove sumnje da bi u konkretnim slučajevima bilo počinjeno kazneno djelo.

Zbog kaznenih djela iz čl. 291. KZ-a doneseno je 55 rješenja o provođenju istrage, a nakon dovršene istrage podignute su optužnice protiv 49 osoba. U odnosu na pet osoba istraga je obustavljena, a u odnosu na jednu osobu istraga je riješena na drugi način.

U 2016. godini za kazneno djelo zlorporabe položaja i ovlasti iz nadležnosti Ureda sudovi su donijeli ukupno 89 presuda. Od ukupnog broja donesenih presuda 74 presude (83,15%) su osuđujuće. Od ukupnog broja osuđujućih presuda, njih 17 ili 22,97 doneseno je na temelju sporazuma stranaka. Doneseno je i 12 oslobađajućih presuda (13,48%) te tri odbijajuće presude (3,37%).

Presude za kazneno djelo zlorporabe položaja i ovlasti

Od ukupnog broja osuđujućih presuda, 34 osobe osuđene su na kaznu zatvora (45,95%) od kojih je u odnosu na 19 osoba ili 55,88% kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro na slobodi. U odnosu na 40 osoba /54,05% sudovi su izrekli uvjetne osude. Izrečeno je 35 sigurnosnih mjera, od kojih 18 sigurnosnih mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti iz čl. 71. KZ-a, 15 sigurnosnih mjera oduzimanja imovinske koristi iz čl. 77. KZ-a, te dvije sigurnosne mjere oduzimanja predmeta iz čl. 79. KZ-a. Ured je podnio ukupno 38

žalbi i to 19 žalbi zbog odluke o kazni, dvije žalbe zbog kazne i drugih razloga, te 17 žalbi zbog drugih razloga.

Osuđujuće presude donesene su protiv trojice načelnika općina za kaznena djela zlouporabe položaja i ovlasti, dok u odnosu na jednog i za kazneno djelo krivotvorenja službene ili poslovne isprave. Nadalje, donesene su osuđujuće presude protiv pročelnika Jedinственог управног одјела u jednoj općini i računovodstvenog referenta u jednoj općini, višeg savjetnika u Odsjeku za gospodarenje poslovnim prostorima jednog grada, člana županijske skupštine, djelatnika Porezne uprave, ravnatelja Doma zdravlja, pomoćnika načelnika jedne Policijske postaje, načelnika jedne Postaje prometne policije. Osuđujuća presuda donesena je i protiv načelnika Odjela za sigurnost cestovnog prometa jedne policijske uprave zbog poticanja na kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti. Zbog kaznenih djela trgovanja utjecajem osuđeni su načelnik jedne policijske uprave i policijski službenik Odjela organiziranog kriminaliteta te policijske uprave. Protiv jedne općinske državne odvjetnice donesena je osuđujuća presuda zbog kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti i krivotvorenja službene ili poslovne isprave.

Kako je prethodno navedeno, tijekom 2016. za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti optuženo je ukupno 49 osoba. Podignute su optužnice protiv ministra u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture i protiv ministra u Ministarstvu kulture. Jednako tako nastavljen je rad na koruptivnim predmetima u kojima je procesuirana korupcija na lokalnim razinama.

U izvještajnom je razdoblju zbog kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti optužen je jedan gradonačelnik te sedam načelnika općina, time da se dvoje načelnika općina osim za navedeno kazneno djelo terete i za kazneno djelo krivotvorenja službene ili poslovne isprave, a jednom načelniku općine na teret se stavlja i počinjenje kaznenog djela nezakonitog pogodovanja, dok se načelnica jedne općine tereti i za poticanje na kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti.

Nadalje, zbog kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti optuženi su i pročelnik Jedinственог управног одјела u jednoj općini, voditeljica Odsjeka za prostorno planiranje i komunalne poslove, samostalni referent za komunalne poslove i računovodstvena referentica Odjela za financije u toj općini kojoj se na teret stavlja i poticanje na kazneno djelo krivotvorenja službene ili poslovne isprave.

Također su zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti tijekom 2016. godine optuženi ravnateljica Uprave za područja posebne državne skrbi Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva te pročelnik Gradskog ureda za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, izgradnju grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet u jednom gradu, kao i voditeljica Sektora za građenje i održavanje komunalne infrastrukture Gradskog ureda za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, izgradnju grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet u tom gradu.

3.1.6.2.3. Zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi

U Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u svibnju 2014. osnovan je Odjel za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom. Odjel je zadužen za poduzimane radnji na utvrđivanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i vrijednosti te imovine, pronalazak imovine i osiguranje oduzimanja iste.

U radu na predmetima iz nadležnosti Ureda posebna pozornost posvećuje se provođenju financijskih istraga. S njihovim provođenjem započinje se već u najranijim fazama izvida, pridržavajući se pri tomu temeljnog načela prema kojemu nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom. Poseban značaj u radu pridodaje se upravo problematici zamrzavanja i oduzimanja imovinske koristi, budući se uz korupcijska kaznena djela i kaznena djela organiziranog kriminaliteta, više od polovice svih prijavljenih kaznenih djela čini radi stjecanja imovinske koristi. Stoga u svim slučajevima u kojima su ispunjene zakonske pretpostavke, treba na vrijeme „zamrznuti“ imovinu osumnjičenika, kao i imovinu s njima povezanih osoba, a sve kako bi se osiguralo oduzimanje protupravne imovinske koristi u sudskom postupku.

Kada se utvrdi postojanje osnova sumnje da je neka osoba počinila kazneno djelo i njime stekla imovinsku korist, Ured u pravilu predlaže sudu zamrzavanje ili cijele imovine, kada u obzir dolazi prošireno oduzimanje, ili dijela imovine dovoljnog da se osigura oduzimanje protupravno stečene imovinske koristi, odnosno imovine koja je prenesena na povezane osobe.

Zamrzavanje imovinske koristi

Tijekom 2016. u 21 predmetu iz nadležnosti Ureda, te u odnosu na 38 fizičkih i 47 pravnih osoba određene su privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi zabranom raspolaganja i otuđenja imovine te je privremeno oduzeta imovina u ukupnoj vrijednosti od oko 51.506.000,00 kuna.

Pored toga Ured je u suradnji sa nadležnim tijelom Republike Italije sudjelovao u zamrzavanju iznosa od 5.194.635,98 eura (oko 38.959.000,00 kuna). Dakle, u izvještajnom razdoblju zamrznuto je ukupno oko 90.465.000,00 kuna, od čega se iznos od 16.241.000,00 kuna odnosi na koruptivna kaznena djela, dok iznos od 74.224.000,00 kuna na kaznena djela organiziranog kriminaliteta.

Od navedenog iznosa ukupno zamrznute i privremeno oduzete imovine (90.465.000,00 kuna), u novcu je zamrznuto oko 66.657.200,00 kuna (5.007.170,00 kuna, 8.218.665,98 eura, 1.000 USD), dok se ostala zamrznuta imovina u vrijednosti oko 23.807.800,00 kuna sastoji od nekretnina, pokretnina (brodovi, vozila, dragocjenosti), vrijednosnih papira, poslovnih udjela i dr.

Iskazana procjena vrijednosti nekretnina i dr. ne temelji isključivo na procjeni ovlaštenih sudskih vještaka, već su većim dijelom korišteni podaci o vrijednosti imovine iz baza podataka Porezne uprave, iz raznih isprava koje su bile osnova stjecanja i koje sadrže i podatke o vrijednosti, bankovnih procjena, kao i drugih raspoloživih izvora.

U odnosu na 2015. godini u kojoj je zamrznuta imovina u ukupnoj vrijednosti od 114.100.000,00 kn u izvještajnom razdoblju taj iznos je manji za 20,71%. U predmetima organiziranog kriminaliteta u odnosu na 2015. godinu (54.700.000,00 kuna) vidljivo je povećanje za 35,70%, dok je u koruptivnim predmetima u odnosu na 2015. godinu (59.400.000,00 kuna) manje zamrznuto imovine za 72,66%.

Iz iznesenih podataka proizlazi kako je u 2016. godini došlo do smanjenja vrijednosti zamrznute i privremeno oduzete imovine u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Navedeno se može povezati s uočenim trendom sve manjeg ulaganja u nekretnine, a više

podizanja gotovine kojoj se gubi trag. Stoga, kao i zbog sofisticiranijih načina sakrivanja novca, kao primjerice prebacivanje znatnih sredstava putem internet bankarstva na koji način se sredstva vrlo brzo i lako mogu prebaciti u bilo koju financijsku instituciju na bilo kojem dijelu svijeta, sve je teže otkriti nezakonito stečenu imovinsku korist. Za borbu protiv ove vrste sakrivanja nezakonito pribavljene imovinske koristi, kao i ulaganja tako pribavljene imovinske koristi u legalne tijekove, nužno je osnaživanje Odjela za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom, međutim do danas u Odjelu nisu zaposleni stručnjaci s područja financija, poreza, revizije i sl., a koja znanja su nužna za otkrivanje, zamrzavanje i u konačnici oduzimanje nezakonito stečene imovinske koristi.

Oduzimanje imovinske koristi

U 2016. godini sudskim odlukama oduzeto je od 94 fizičke osobe i 1 pravne osobe ukupno 16.876.824,25 kuna, od čega se iznos od 13.927.712,19 kuna odnosi na kaznena djela korupcije, a iznos od 2.949.112,06 kuna na kaznena djela organiziranog kriminala (komparacije radi ukupni proračun USKOK-a za 2016. godinu naveden je u 2.4.1.)

U odnosu na 2015. godinu u kojoj je ukupno oduzeto 7.903.603,00 kuna, vidljivo je značajno povećanje od 113,53 %.

Pri tome, u odnosu na 2015. godinu, u kojoj je od počinitelja koruptivnih kaznenih djela oduzeto 3.779.603,00 kuna, u izvještajnom je razdoblju taj iznos povećan za 268,50%, dok je u odnosu na kaznena djela organiziranog kriminaliteta, u odnosu na 2015. godinu kada je oduzeto 4.124.000,00 kuna, vidljivo smanjenje za 28,49 %.

Navedeno znatno povećanje ukupno oduzete imovinske koristi od 113,53% , koje se odnosi samo na povećanje kod koruptivnih kaznenih djela povezano je s presudom u jednom koruptivnom predmetu u kojem je od okrivljene pravne osobe oduzeta imovinska korist od 12.917.527,00 kuna, što predstavlja 76,54% od ukupno oduzete imovinske koristi u izvještajnom razdoblju.

3.1.6.2. Kapaciteti Ureda

Nastavno na ono što je već naprijed navedeno u odnosu na cjelokupnu državnoodvjetničku organizaciju, u nastavku se, posebno i zbog važnosti USKOK-a, opetovano i dodatno još iznosi, kako slijedi.

U 2016. godini došlo je do značajnog povećanja broja prijavljenih osoba, tako da je prijavljeno ukupno 1414 poznatih osoba, a što je najveći broj prijavi zaprimljen u jednoj izvještajnoj godini od osnivanja Ureda. U odnosu na 2015. godinu došlo je do porasta broja prijavi od 22,74%, dok se u odnosu na 2014. bilježi porast od čak 99,46%. Unatoč tome Ured je zadržao visok stupanj ažurnosti u radu.

Tijekom 2016. godine u radu je bilo više složenih predmeta, kako u odnosu na korupcijska kaznena djela, tako i u odnosu na kaznena djela organiziranog kriminaliteta. Kod rada na predmetima organiziranog kriminaliteta, valja istaknuti kako se radi o novim pojavnim oblicima organiziranog kriminaliteta i to organiziranju zločinačkih udruženja za počinjenje kaznenih djela protiv imovine i gospodarstva, prijevara, zlouporabe osiguranja, utaja poreza

ili carine, zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju. U tim predmetima donesena su rješenja o provođenju istrage te podignute optužnice.

U 2016. godini zamjenici ravnatelja prisustvovali su na 702 rasprave, a što je neznatno manje u odnosu na 2015. godinu kada su prisustvovali na 747 rasprava. S obzirom da se uglavnom radi o vrlo složenim predmetima koji zahtijevaju potrebne pripreme radi uspješnog zastupanja optužbe, bez povećanog angažmana ne bi se moglo osigurati kvalitetno zastupanje na raspravama.

Pored toga zamjenici ravnatelja tijekom 2016. godine ispitali su 494 okrivljenika, 965 svjedoka te su prisustvovali na 69 ročišta za određivanje istražnog zatvora. Na potrebu znatno povećanog angažmana u radu, uz izneseno, ukazuje i podatak da je tijekom 2016. u Uredu registriran dolazak ukupno 5583 stranaka te je održano i 1679 koordinativnih i savjetodavnih sastanaka.

Ured je u izvještajnom razdoblju koristio instrumente međunarodnopravne pomoći u ukupno 21 predmetu. U 16 predmeta upućeno je 35 zamolnica inozemnim pravosudnim tijelima, dok je istovremeno Ured zaprimio ukupno 14 zamolnica.

Zamolnice za pružanje međunarodnopravne pomoći upućene su nadležnim tijelima Turske, SAD-a, Velike Britanije, Austrije, Slovenije, Švicarske, Italije, Nizozemske, Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Cipra, Češke, Hong Konga, Lihtenštajna, Luxembourga, Mađarske, Malte, Mauriciusa, Njemačke, Slovačke, Ujedinjenih Arapskih Emirata, Sejšela te Svetog Vincenta i Grenadinija.

Izuzev rada na konkretnim kaznenim predmetima, ravnateljica Ureda i zamjenici ravnatelja u 2016. godini sudjelovali su, najčešće u svojstvu predavača, u radu brojnih domaćih i inozemnih konferencija, radionica i seminara te drugih edukativnih aktivnosti.

Sve poslove iz nadležnosti Ureda u izvještajnom je razdoblju obavljao ukupno 71 zaposlenik i to ravnateljica i 32 zamjenika ravnatelja, 33 službenika (od čega 2 službenika na određeno vrijeme) i 5 namještenika (od čega 2 namještenika na određeno vrijeme), što je znatno manje od broja radnih mjesta službenika i namještenika predviđenih sistematizacijom. U Uredu su radila i dva pravosudna policajca koje je Uredu na raspolaganje stavilo Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske.

Kako je Pravilnikom o unutarnjem redu u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta od 13. veljače 2015. sistematizirano ukupno 85 radnih mjesta, od čega 77 radnih mjesta službenika i 8 radnih mjesta namještenika, to je u 2016. godini bilo nepopunjeno 44 radnih mjesta službenika i 3 radna mjesta namještenika.

Nadalje, kako je još tijekom 2015. godine proveden i dovršen javni natječaj za popunjavanje radnih mjesta savjetnika pravne struke, u Uredu je tijekom 2016. godine radilo jedanaest savjetnika pravne struke, od kojih su sedam savjetnika stalno zaposlena u Uredu, a ostala četiri savjetnika su privremeno bila premještena na rad iz općinskih i županijskih državnih odvjetništava na kraće razdoblje. Inače, važećim Pravilnikom predviđeno je 22 radnih mjesta savjetnika pravne struke (7 radnih mjesta viših savjetnika i 15 radnih mjesta savjetnika), tako da je stvarno nepopunjeno 15 radnih mjesta.

Sistematizacijom radnih mjesta predviđeno je sedam savjetničkih mjesta izvanpravne struke (3 radna mjesta viših stručnih savjetnika i 4 radna mjesta stručnih savjetnika), pri čemu je u

2016. godini u Uredu radilo pet savjetnika, tako da su i dalje nepopunjena dva radna mjesta savjetnika izvanpravne struke.

Također su za potrebe Odjela za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom predviđena i dva mjesta financijskih istražitelja. Međutim, kako u Uredu nema prostora u kojem bi isti radili, a posebice i zbog niskih koeficijenata predviđenih za navedena radna mjesta, nije za očekivati da bi interes za rad iskazale stručne osobe koje bi zadovoljavale potrebe Ureda, uslijed čega su ova radna mjesta ostala nepopunjena i u 2016. godini.

U Uredu je u 2016. godini u Odjelu za informatičku podršku, uz voditelja, radio jedan informatički referent, dok je sistematizacijom radnih mjesta predviđeno i radno mjesto informatičkog savjetnika, višeg informatičkog referenta te još jednog informatičkog referenta, a koja mjesta su također ostala nepopunjena.

Tijekom 2016. godine provedeni su i dovršeni oglasi za radna mjesta stručni savjetnik – prevoditelj na određeno vrijeme do povratka odsutne službenice te za radno mjesto administrativni referent - upisničar na određeno vrijeme od jedne godine, a na koja radna mjesta su primljene dvije službenice. Isto tako, tijekom 2017. godine očekuje se popunjavanje dva radna mjesta savjetnika, a po raspisanom javnom natječaju u studenom 2016.

Stanje kadrova upućuje na potrebu da se u što kraćem roku popune sva sistematizacijom predviđena radna mjesta, a osobito u odnosu na savjetnike, daktilografe i druge službenike kako bi Ured mogao u zakonskim rokovima izvršavati sve zakonom propisane obveze kao i druge aktivnosti. Također će biti potrebno popuniti sistematizacijom predviđena radna mjesta administrativnog referenta – upisničara, zbog značajnog povećanja broja zaprimljenih prijava i samim time značajnog povećanja opsega posla u pisarnici Ureda, u kojoj trenutačno poslove navedenog radnog mjesta obavljaju 2 službenice te 1 službenica zaposlena na određeno vrijeme.

Uz nedostatak kadrova, valja istaknuti i nedostatak prostora za rad u sjedištu Ureda u Zagrebu, pa tako osim prostora za službenike i namještenike nedostaje i prostor za zamjenike ravnateljice, prostor za arhivu, sobe za snimanje dokaznih radnji. Upravo je nedostatak prostora jedan od osnovnih razloga što se slobodna mjesta državnih službenika ne popunjavaju.

Tijekom 2016. poduzete su aktivnosti na adekvatnom rješavanju prostora za rad Ureda, a sukladno nalogu predstavnika Ministarstva pravosuđa kojim je utvrđeno kako je za adekvatan smještaj Ureda potrebno osigurati poslovni prostor površine oko 2000 m², te se očekuje kako će se tijekom 2017. godine konačno i osigurati odgovarajući prostor za rad Ureda.

Naposljetku se ističe se i problem nezadovoljavajućeg voznog parka Ureda. Ured je vlasnik samo jednog osobnog automobila marke „Renault Clio“ godine proizvodnje 2003., a koji se koristi u sjedištu Ureda u Zagrebu za dostavu pošte i druge potrebe na području Grada Zagreba. Pored toga u sjedištu u Zagrebu za potrebe ravnateljice i 26 zamjenika na raspolaganju su tri osobna automobila marke „Škoda Octavia“, dok su u odsjecima Ureda u Osijeku, Splitu i Rijeci na raspolaganju po jedan osobni automobil marke „Škoda Fabia“. Ovi automobili dodijeljeni su na korištenje od strane Ministarstva pravosuđa, pri čemu je za pet vozila istekao leasing, a što upućuje na mogućnost da za sve potrebe ravnateljice i 32 zamjenika ostane na raspolaganju samo jedan osobni automobil marke „Škoda Octavia“.

S obzirom na kontinuirano povećanje broja predmeta u radu, ocjenjuje se kako je radi zadržavanja postignutog visokog stupnja ažurnosti u radu Ureda, u narednom periodu potrebno popuniti radna mjesta predviđena Pravilnikom o unutarnjem redu te riješiti istaknute probleme nedostatka prostora i voznog parka.

3.1.7. Drugostupanjski kazneni postupak i postupak po izvanrednim pravnim lijekovima

3.1.7.1. Drugostupanjski kazneni postupak

Na temelju odredbi članka 474. Zakona o kaznenom postupku, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i županijska državna odvjetništva postupaju pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, odnosno pred nadležnim županijskim sudovima u drugostupanjskom, a Državno odvjetništvo Republike Hrvatske pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske i u trećestupanjskom kaznenom postupku za kaznena djela za koja je zakonom propisan oficijozni kazneni progon. Drugostupanjski sudovi dužni su predmete iz svoje nadležnosti zajedno s podnesenim žalbama i odgovorima na žalbe protiv prvostupanjskih presuda i rješenja dostaviti na uvid državnim odvjetništvima koja postupaju pred tim sudovima, a ona nakon ocjene pravilnosti i zakonitosti postupanja u prvom stupnju i ocjene osnovanost podnesenih žalbi državnih odvjetnika, uz ovlaštenje odustanka od tih žalbi u cijelosti ili od pojedinih žalbenih osnova, vraćaju sudovima spise tih kaznenih predmeta.

Proukom podnesenih žalbi stranaka i odgovora na te žalbe, nadležna državna odvjetništva ujedno donose odluke o svojoj nazočnosti na sjednicama ili javnim sjednicama drugostupanjskih sudova u konkretnim kaznenim predmetima, na kojima su ovlaštena izlagati najvažnije dijelove državnoodvjetničke žalbe ili odgovora na žalbu te davati potrebna objašnjenja na zahtjev sudskog vijeća.

Tijekom 2016. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske imalo je u radu 1.357 drugostupanjskih kaznenih predmeta i 2 trećestupanjska kaznena predmeta.

Županijska državna odvjetništva su kroz navedeno razdoblje izvješćivanja u radu imala ukupno 6.121 drugostupanjski kazneni predmet (6.111 predmeta koji su zaprimljeni tijekom 2016. i 10 predmeta iz ranijeg razdoblja).

3.1.7.2. Zaštita zakonitosti u kaznenim i prekršajnim postupcima i drugi izvanredni pravni lijekovi

Na temelju odredbi članka 509. Zakona o kaznenom postupku te odredbi članka 220. Prekršajnog zakona, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske podiže zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv pravomoćnih sudskih odluka donesenih u kaznenom ili prekršajnom postupku ako je povrijeđen zakon ili je sudska odluka donesena u postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, međunarodnim pravom ili zakonom. Glavni državni odvjetnik takvu odluku donosi nakon pribavljenog mišljenja sjednice Kaznenog odjela Državnog odvjetništva Republike Hrvatske donesenog u postupku propisanom odredbama članka 84. Zakona o državnom odvjetništvu.

U izvještajnoj 2016. godini zaprimljeno je ukupno 343 predmeta s inicijativama za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti i to 182 predmeta u odnosu na pravomoćne sudske odluke u kaznenim postupcima u kojima su stranke stavile 156 takvih prijedloga, dok je 26 inicijativa pristiglo od nižih državnih odvjetništava te 161 predmet u odnosu na pravomoćne sudske odluke donesene u prekršajnim postupcima, svi inicirani od stranaka.

Tijekom 2016. uz navedeni priljev novih, a iz ranijih razdoblja ostalo je neriješeno ukupno 474 predmeta i to 306 u odnosu na kazneni postupak i 168 u odnosu na prekršajni postupak, a Kazneni odjel Državnog odvjetništva Republike Hrvatske odbio je 189 inicijativa u kaznenom i 135 inicijativa u prekršajnom postupku, dakle, ukupno 324 prijedloga za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

U 2016. podignuto je 59 zahtjeva za zaštitu zakonitosti i to 33 zahtjeva protiv pravomoćnih sudskih odluka donesenih u kaznenom postupku i 26 zahtjeva protiv pravomoćnih sudskih odluka donesenih u prekršajnom postupku.

Tijekom 2016. Vrhovni sud Republike Hrvatske usvojio je 54 podignuta zahtjeva za zaštitu zakonitosti, od kojih se njih 29 odnose na kazneni, a 25 na prekršajni postupak, dok je odbijeno 6 zahtjeva za zaštitu zakonitosti u kaznenom i 4 zahtjeva za zaštitu zakonitosti u prekršajnom postupku.

Iako je uspješnost Državnog odvjetništva Republike Hrvatske kod podizanja ovog izvanrednog pravnog lijeka visoka, potrebno je ukazati, posve jednako kao što je učinjeno i za prethodno razdoblje izvješćivanja, na problematične učinke u primjeni odredbe iz članka 244. Prekršajnog zakona.

Naime, citiranim zakonskim propisom nije dopuštena žalba protiv presude prekršajnog suda ako sud nije odbio prigovor koji je podnesen protiv prekršajnog naloga zbog poricanja prekršaja ili nije donio presudu zbog postojanja nekog od razloga iz članka 196. točke 1. - 4. tog Zakona, dakle, protiv presude koja je donesena u žurnom postupku, što nije protivno članku 18. stavku 2. Ustava Republike Hrvatske.

Također, ako je prigovor podnesen zbog izrečene kazne ili troškova prekršajnog postupka, prekršajni će sud izvan rasprave ili žurnog postupka presudom odbiti prigovor i potvrditi prekršajni nalog ako nađe da prigovor nije osnovan ili presudom preinačiti prekršajni nalog u pogledu odluke o kazni ili troškovima postupka ako ustanovi da je prigovor dijelom ili u cijelosti osnovan, pa se ni protiv takve presude ne dopušta žalba.

Ovakva postupovnoppravna konstrukcija omogućava rasterećenje Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske odlučivanja o žalbama u navedenim prekršajnim predmetima, ali se pravomoćne presude pod uvjetima propisanim u članku 220. Prekršajnog zakona mogu pobijati zahtjevom za zaštitu zakonitosti.

Takvi se zahtjevi iniciraju putem podnesaka stranaka Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske te ono, u slučaju njihove osnovanosti, podiže zahtjev za zaštitu zakonitosti u prekršajnom postupku o kojem odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od pet sudaca.

Na izloženi način generirana je praksa koja je dovela do nelogičnog opterećenja neodgovarajućih dijelova sudbene vertikale, jer dolazi do brojnih podnesenih prijedloga za

podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv pravomoćnih presuda prekršajnih sudova, pa su Kazneni odjel Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske i zatim Vrhovni sud Republike Hrvatske dovedeni u situaciju odlučivanja o kažnjivim radnjama kao što su, primjerice, nepropisno parkiranje, vožnja motocikla bez zaštitne kacige i slično, od čega je, zbog nemogućnosti podnošenja žalbe protiv takvih odluka, kako je naprijed navedeno, rasterećen Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Zbog brojnosti inicijativa u prekršajnom postupku radi se o većem opterećenju Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, budući se svakom podnositelju prijedloga pruža argumentirano obrazloženje zbog čega se prijedlog ne prihvaća te manjem, ali svakako nelogičnom, opterećenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Stoga bi, u kontekstu aktualne reforme pravosuđa, valjalo razmotriti uvođenje djelotvornog izvanrednog pravnog lijeka u prekršajnom postupku na dispoziciji stranaka, a to je izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, o kojem bi pravnom lijeku mogao odlučivati Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske. To bi trebao biti, jednako kao i u Zakonu o kaznenom postupku, izvanredni pravni lijek u rukama okrivljenika, kao stranački pravni lijek u pojedinačnim slučajevima, jer je zahtjev za zaštitu zakonitosti, kao izvanredno pravno sredstvo, u rukama Glavnog državnog odvjetnika sa svrhom prvenstveno načelne, a tek podredno pojedinačne zaštite zakonitosti.

U nastavku iznošenja podataka o radu po svim izvanrednim pravnim lijekovima, dakle, ne samo onima gdje je stavljen pisani prijedlog za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, već je zahtijevana obnova kaznenog postupka, županijska državna odvjetništva su tijekom 2016. zaprimila 878 takvih predmeta.

Županijska su državna odvjetništva, postupajući u ovim predmetima u izvještajnom razdoblju, Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, uz svoje obrazloženo mišljenje, dostavila 429 predmeta u kojima se iniciralo podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti te su podnijela ili dala odgovore u odnosu na 449 zahtjeva za obnovu kaznenog postupka.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je tijekom 2016. zaprimilo ukupno 246 predmeta po izvanrednim pravnim lijekovima i to prijedloga za izvanredno ublažavanje kazne, zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude i zahtjeva za obnovu kaznenog postupka te su u tim predmetima dani pisani odgovori ili pisana mišljenja.

3.1.8. Poduzimanje posebnih dokaznih radnji kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana

U odnosu na kaznena djela taksativno pobrojana u članku 334. Zakona o kaznenom postupku u svrhu provođenja izvida i prikupljanja dokaza, u onim situacijama u kojima nije moguće provesti drugu vrstu izvida ili bi njihovo provođenje bilo vezano uz nesrazmjerne teškoće, u obzir dolazi primjena posebnih dokaznih radnji kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana.

Protiv osobe za koju postoje osnovi sumnje da je sama ili sa drugim osobama sudjelovala u počinjenju kaznenih djela taksativno određenih u članku 334. Zakona o kaznenom postupku, državni odvjetnik, uz ispunjenje zakonskih uvjeta, u mogućnosti je od suca istrage zahtijevati

izdavanje naloga za provođenje posebnih dokaznih radnji kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana.

Dužnost je državnog odvjetnika podnijeti obrazloženi i osnovan zahtjev o kojem sudac istrage odlučuje izdavanjem naloga za provođenje posebnih dokaznih radnji. Zahtijevati se i nalogom suda odrediti mogu samo one dokazne radnje koje su predviđene u članku 332. Zakona o kaznenom postupku, a odnose se na nadzor i tehničko snimanje telefonskih razgovora i drugih komunikacija na daljinu, presretanje, prikupljanje i snimanje računalnih podataka, ulazak u prostorije radi provođenja nadzora i tehničkog snimanja prostorija, tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta, uporaba prikrivenih istražitelja i pouzdanika, simulirana prodaja i otkup predmeta te simulirano davanje potkupnine i simulirano primanje potkupnine, pružanje simuliranih poslovnih usluga ili sklapanje simuliranih pravnih poslova te nadziranje prijevoza i isporuke predmeta kaznenog djela.

Predlažu se i određuju uvijek isključivo one posebne dokazne radnje koje su dovoljne za ostvarenje svrhe, odnosno predlaganje i određivanje takovih dokaznih radnji vrlo je restriktivno.

Posebne dokazne radnje određene nalogom suca istrage izvršavaju se na način određen u samom nalogu, a povjeravaju djelatnicima policije. Kroz cijelo trajanje određenih posebnih dokaznih radnji ocjenjuje se njihova svrhovitost i učinkovitost te ukoliko se utvrdi da ne ostvaruju svrhu radi koje su određene bez odgađanja se predlaže njihova obustava.

Trajanje posebnih dokaznih radnji određeno je zakonom na način da mogu trajati najdulje šest mjeseci do godine dana za teška kaznena djela, uz iznimku za najteže oblike kaznenih djela gdje posebne dokazne radnje maksimalno mogu trajati godinu i pol dana.

Vodeći računa o prirodi posebnih dokaznih radnji čijom primjenom se zadire u osobna prava i slobode građana, sukladno zakonu, državno odvjetništvo u svakom pojedinačnom slučaju kritički razmatra i ocjenjuje ispunjenje svih uvjeta za zahtijevanje izdavanja naloga i upućivanje takvog zahtjeva sucu istrage. Istovremeno, tijekom trajanja posebnih dokaznih radnji, one se neprekidno nadziru te državno odvjetništvo predlaže obustavu njihove primjene kad se za to steknu uvjeti, odnosno čim prestane potreba za takvim mjerama. U praksi se posebne dokazne radnje u najvećoj mjeri okončaju prije isteka roka od dva mjeseca, a iznimno rijetko vremenski traju do maksimalnih zakonom dozvoljenih rokova primjene.

Prilikom provođenja posebnih dokaznih radnji te korištenja njihovih rezultata vodi se računa o privatnosti drugih osoba protiv kojih nije izdan nalog, a koje se, zbog prirode posebnih dokaznih radnji, tijekom njihova provođenja, nađu u dometu takvih mjera budući se tijekom trajanja istih registriraju i oni sadržaji koji nisu od interesa za postupak ili se registriraju kontakti osoba koje su se slučajno zatekle u kontaktu s nadziranom osobom ili na mjestu koje se nadzire, a nisu uključene ni u kakve kriminalne aktivnosti. Radi zaštite privatnosti takvih osoba, ali i zaštite privatnosti okrivljenika i članova njihovih obitelji, u odnosu na sve registrirane sadržaje koji nisu ni od kakvog značaja za kazneni postupak, državni odvjetnik predlaže sucu istrage da u okviru svih registriranih sadržaja budu izdvojeni samo oni sadržaji, odnosno razgovori i snimke, koje predstavljaju dokaz u postupku i u daljnjem tijeku postupka predlaže se izvođenje samo takovih sadržaja.

Međutim, cjelovite snimke svih registriranih sadržaja ostvarenih primjenom posebnih dokaznih radnji, iako se ne predlažu kao dokaz, raspoložive su sudu kako bi se, po potrebi,

mogla obaviti kontrola onih sadržaja koje su izdvojeni i koji se kao dokaz predlažu tijekom postupka. Na taj način osigurava se sudska kontrola i omogućava otklanjanje sumnje u eventualno arbitrarno postupanje državnog odvjetnika u izvođenju zaključaka o dokazima pribavljenim primjenom posebnih dokaznih radnji u kaznenom postupku. Zakonom o kaznenom postupku regulirana je primjena rezultata posebnih dokaznih radnji u odnosu na osobe prema kojima takove radnje nisu određene nalogom, a u određenim okolnostima moguće ih je koristiti kao dokaz, sukladno zakonu.

U promatranom izvještajnom razdoblju, uključujući podatke koje se odnose na redovna državna odvjetništva te Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, proizlazi da je nalogom bilo određeno provođenje posebnih dokaznih radnji u odnosu na ukupno 640 osoba. Imajući u vidu ukupan broj prijavljenih poznatih fizičkih osoba od 37.813 osoba, razvidno je da se posebne dokazne radnje primjenjuju prema 1,7% prijavljenih osoba, koji podatak potvrđuje kako se posebne dokazne radnje koje zadiru u temeljna ustavna prava građana restriktivno primjenjuju. U nastavku se daje tabelarni prikaz broja primijenjenih posebnih dokaznih radnji, te korištenja rezultata odnosno dokaza koji su njihovim provođenjem prikupljeni.

Broj osoba prema kojima su primijenjene posebne dokazne radnje	640	100%
Dovršene posebne dokazne radnje	478	74,7%
Posebne dokazne radnje još uvijek u tijeku	162	25,3%

Broj osoba prema kojima su dovršene posebne dokazne radnje	478	100%
Obustava bez postupka	224	46,9%
Usljedio daljnji postupak	254	53,1%

Iz rezultata posebnih dokaznih radnji koje su dovršene u izvještajnom razdoblju razvidno je da je u odnosu na 53,1% osoba uslijedio daljnji postupak. U odnosu na 46,9% osoba provođenje posebnih dokaznih radnji okončano je bez postupka, što je potvrda prethodnog obrazloženja o tome da se posebne dokazne radnje kontinuirano prate te na prijedlog državnog odvjetnika obustavljaju u svim situacijama u kojima nisu polučile očekivani rezultat, a sve kako bi zadiranje u temeljna ustavna prava građana koje, po prirodi stvari, ovakve dokazne radnje predstavljaju, bilo svedeno na najmanju moguću mjeru.

Osim posebnih dokaznih radnji, suci istrage na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika, izdaju i naloge za provjeru uspostavljanja telekomunikacijskih kontakata po članku 339.a Zakona o kaznenom postupku, s ciljem da se takvi izlisti koriste kao dokaz u kaznenom postupku. Na temelju podataka o izdanim nalogima po članku 339.a Zakona o kaznenom postupku, a jednako tako i uočenog tijekom provođenja posebnih dokaznih radnji, razvidno je da su počinitelji najtežih kaznenih djela osobe koje za komunikaciju koriste veći broj raznih telefonskih brojeva, brojevi se učestalo mijenjaju radi otežavanja i sprječavanja tijela progona u razotkrivanju svih aktera i svih kriminalnih aktivnosti počinitelja, a dobro poznavanje napredne tehnologije i njene brojne mogućnosti koriste se kako bi se bitno otežala i/ili onemogućila pribava kvalitetnih dokaza.

Po prirodi stvari, posebne dokazne radnje kao i provjera uspostavljanja telekomunikacijskih kontakata u najvećem broju primjenjivani su u odnosu na kaznena djela iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

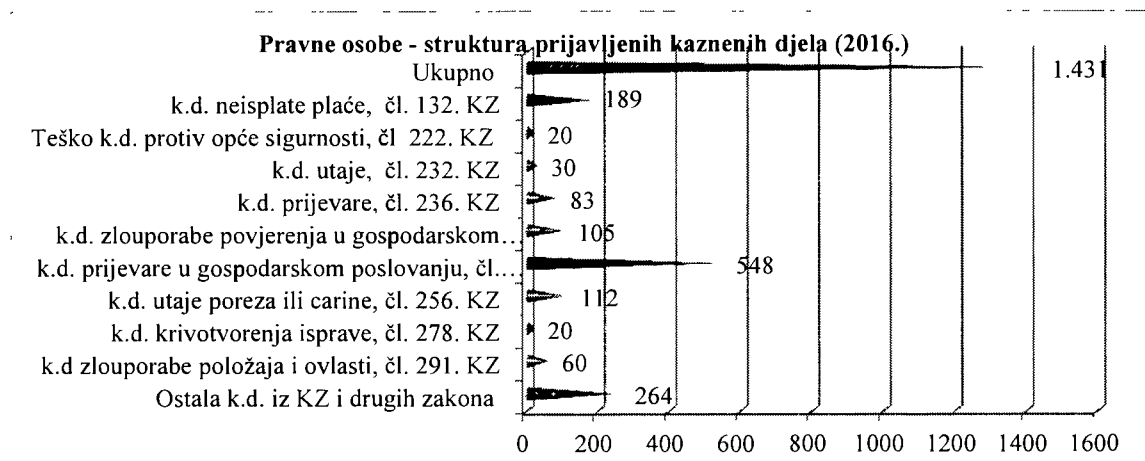
3.2. Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela

U izvještajnom razdoblju je podnesena 1.431 prijava protiv pravnih osoba, što predstavlja porast od 7,5% u odnosu na prethodno razdoblje kada je bila podnesena 1.331 prijava.

Porast prijava je prisutan u odnosu na kaznena djela protiv gospodarstva (za 41 pravnu osobu ili 5,4% više), kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja (za 56 osoba ili 38,9% više) te kaznena djela krivotvorenja (za 8 osoba) i kaznena djela protiv okoliša (za 9 osoba), dok je zbog kaznenih djela protiv imovine evidentirano smanjenje broja prijava (za 26 osoba ili 13,2%), kao i zbog kaznenih djela protiv službene dužnosti (za 18 osoba) i kaznenih djela protiv opće sigurnosti (za 5 osoba). Međutim, kako povećanje ili smanjenje broja prijava zbog ovih kaznenih djela koja su prevladavajuća u kriminalitetu pravnih osoba, nisu značajna, izuzev povećanja broja prijava zbog kaznenih djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja zbog kojih je prijavljeno ukupno 200 pravnih osoba, dok sva ostala kaznena djela inače sudjeluju sa relativno malim ili beznačajnim brojem prijava, to nije utjecalo na strukturu kriminaliteta pravnih osoba već je ista gotovo neizmijenjena u odnosu na više uzastopnih izvještajnih razdoblja. Jedina promjena je u tome što iza redovito najzastupljenijih kaznenih djela protiv gospodarstva, u ovom izvještajnom razdoblju po zastupljenosti slijede kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja, dok su u prethodnim razdobljima po zastupljenosti na drugom mjestu bila kaznena djela protiv imovine.

Zbog kaznenih djela protiv gospodarstva prijavljeno je 796 pravnih osoba te se na iste odnosi 55,6% svih podnesenih prijava. Učešće kaznenih djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja s 200 prijavljenih osoba iznosi 14%, a kaznenih djela protiv imovine s prijavljenom 171 osobom, 11,9% u ukupnom broju svih prijava. Ova 3 najzastupljenija kaznena djela zajedno (1.167 prijava) čine 81,5% ukupno prijavljenog kriminaliteta pravnih osoba.

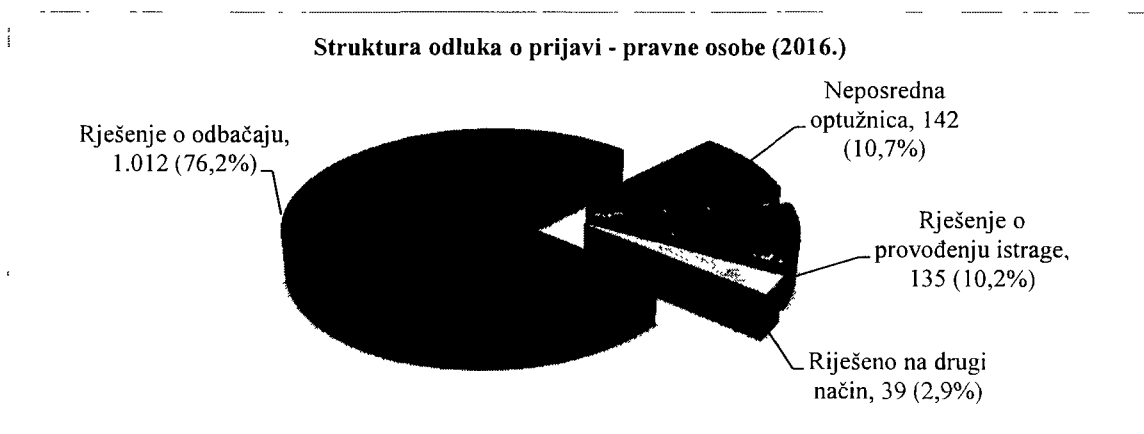
Struktura kriminaliteta pravnih osoba po pojedinim područjima kriminaliteta prikazana je u na kraju izvješća u tablici K-9, a kretanje broja prijavljenih osoba za razdoblje od 2012. - 2016. prikazano je u tablici K-4.

Analiza podataka po pojedinim kaznenim djelima, pokazuje da je i u ovom izvještajnom razdoblju najviše prijava podneseno zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (548 prijava) i kaznenog djela neisplate plaće iz članka 132. Kaznenog zakona (189 prijava). Značajno je poraslo učešće prijava zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona zbog kojeg je prijavljeno 112 osoba u odnosu na 45 osoba u prethodnom razdoblju, dok je kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (105 osoba) na razini iz prethodnog razdoblja.

Državna odvjetništva su, zajedno s prijavama u kojima u prethodnom razdoblju nije donesena odluka, imala u radu ukupno 1.971 prijavu, što je za 324 prijave u radu više u odnosu na prethodno razdoblje, te su i riješila više prijava.

Riješeno je 1.328 prijava, od čega 1.289 meritornom odlukom, a 39 prijava je riješeno na drugi način, u pravilu spajanjem ili ustupom. U odnosu na prethodno razdoblje, donesena je 251 meritorna odluka više po prijavi ili 24,2% više odluka. Na kraju izvještajnog razdoblja ostale su neriješene 643 prijave, od čega samo 22 prijave u radu u državnom odvjetništvu u kojima nije donesena odluka, a u svim drugim su u tijeku izvidi, provođenje dokaznih radnji i druge radnje.

Odnos pojedinih vrsta donesenih odluka o prijavi je kao i u prethodnim razdobljima. Najviše prijava, 76,2%, riješeno je odbačajem. Učešće odbačaja je i poraslo u odnosu na prethodnu godinu, kada je odbačajima bilo riješeno 75% prijava, dok je smanjen broj neposrednih optuženja, ali porastao broj naloženih istraga.

U ranijim izvještajnim razdobljima je već isticano da je visok postotak odbačaja kaznenih prijava posljedica strukture prijavljenog kriminaliteta pravnih osoba, i specifičnosti zakonskog određenja kaznene odgovornosti pravnih osoba i drugih odredbi Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela i dr. Naime, najveći broj prijava podnesen je zbog gospodarskih kaznenih djela, posebno zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona, koje prijave najčešće podnose oštećena trgovačka društva pokušavajući podnošenjem kaznenih prijava i mogućim kaznenim postupkom naplatiti svoja potraživanja, nakon što to nisu uspjeli kroz odgovarajuće parnične i ovršne postupke. U velikom broju slučajeva provedenim izvidima ili dokaznim radnjama utvrđeno je međutim kako u postupanjima odgovornih osoba u prijavljenim pravnim osobama nisu ostvarena obilježja kaznenih djela već da se radi o građansko-pravnim odnosima, proizašlim iz njihovih poslovnih odnosa. Obzirom da se odgovornost pravne osobe temelji na

krivnji njezine odgovorne osobe, to u slučaju kada nije utvrđena krivnja odgovorne osobe ne može odgovarati ni pravna osoba za prijavljeno kazneno djelo, pa se takve kaznene prijave odbacuju. Zbog gospodarskih kaznenih djela je inače visok postotak odbačaja kaznenih prijava, što je analizirano u odjeljku kriminaliteta odraslih osoba pod 3.1.2.2.13. i navedeni razlozi za to.

Osim toga, sukladno odredbama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela, pravna osoba može odgovarati samo za ona kaznena djela koja je počinila njezina odgovorna osoba, a koja u svom zakonskom opisu sadrže kao bitno obilježje pribavljanje imovinske koristi za pravnu osobu ili povredu neke dužnosti pravne osobe, pa je dio kaznenih prijava protiv pravnih osoba zbog onih kaznenih djela koja ne sadrže takvo obilježje, kao zakonsku pretpostavku kažnjivosti pravne osobe, odbačen, iako je utvrđena kaznenopravna odgovornost odgovorne osobe u toj pravnoj osobi.

Daljnji razlog odbačaja je utvrđenje da je pravna osoba prestala postojati odnosno brisana iz trgovačkog registra, a nema pravnog slijednika, što je također procesna smetnja za pokretanje i vođenje postupka protiv pravne osobe. Osim toga, člankom 24. istog Zakona određeno je da državni odvjetnik može primjenom načela svrhovitosti odbaciti kaznenu prijavu ili odustati od kaznenog progona ukoliko pravna osoba nema imovine ili je ona tako neznatna da ne bi bila dovoljna niti za pokriće troškova postupka ili ako se protiv nje vodi stečajni postupak, što nije rijedak slučaj, pa je dio kaznenih prijava protiv pravnih osoba odbačen iz tih razloga jer primjena kazne protiv prijavljenog trgovačkog društva ne bi ostvarila predviđenu svrhu, dok bi troškovi zastupanja predstavnika pravne osobe pali na teret proračunskih sredstava, a njihova kasnija naplata kao i naplata eventualne novčane kazne iz sredstava trgovačkog društva ne bi bila moguća.

Osim gospodarskih kaznenih djela zbog kojih je odbačeno 537 prijavi (53%), zbog kaznenog djela neisplate plaće iz članka 132. Kaznenog zakona odbačena je 131 prijava, zbog kaznenog djela prijevare iz članka 236. Kaznenog zakona odbačeno je 70 prijavi, a zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, 52 prijave. Najčešći razlog odbačaja zbog kaznenih djela neisplate plaće iz članka 132. Kaznenog zakona je zbog toga što je provedenim izvidima utvrđeno da nisu ostvarena obilježja kaznenog djela jer je do neisplate plaća došlo zbog nemogućnosti raspolaganja financijskim sredstvima na računu pravne osobe odnosno blokade računa, a ne zbog namjernog izbjegavanja isplate.

Neposredno su optužene 142 pravne osobe, od čega je 59 optužnica sa kaznenim nalogom. Najviše optužnica je podignuto zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (56) i kaznenog djela neisplate plaće iz članka 132. Kaznenog zakona (26).

Rješenje o provođenju istrage je doneseno protiv 135 pravnih osoba, u najvećem dijelu zbog gospodarskih kaznenih djela i to zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona protiv 65 pravnih osoba, zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona protiv 36 osoba i zbog kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona protiv 13 osoba, te je samo zbog ova tri kaznena djela doneseno preko 84% svih rješenja o provođenju istrage.

U predmetima po kaznenim prijavama koje nisu riješene u izvještajnom razdoblju, u tijeku su izvidi ili provođenje dokaznih radnji.

Činjenična i pravna složenost gospodarskih kaznenih djela i poteškoće u njihovom dokazivanju, podnošenje kaznenih prijava najčešće s velikim vremenskim protekom od počinjenja kaznenih djela, neurednost i nedostatak relevantne poslovne dokumentacije koju je potrebno pribavljati od više različitih izvora, potreba ispitivanja većeg broja osoba i dr., na što je sve ukazano kroz analizu gospodarskog kriminaliteta odraslih osoba, razlog su dugotrajnosti izvida zbog ovih kaznenih djela. K tome treba još dodati i kako je znatno otežano utvrđivanje statusa odgovornih osoba u pravnim osobama i njihove stvarne ovlasti i zaduženja, iz razloga što protekom vremena često dolazi do promjena članova društva, osoba ovlaštenih za zastupanje, a često u pravnim osobama ima i više odgovornih osoba.

Od 105 dovršenih istraga, u izvještajnom razdoblju je podignuto 65 optužnica, dok je protiv 39 pravnih osoba istraga obustavljena, i to sve po odluci državnog odvjetnika, a niti jedna po rješenju suda. Jedna istraga je riješena na drugi način. U svim predmetima u kojima je istraga dovršena, u izvještajnom razdoblju donesena je odluka tako da nijedna dovršena istraga nije ostala neriješena. Na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je 116 istraga u tijeku. Kada se neposrednim optužnicama pridoda broj optužnica nakon provedene istrage, u izvještajnom razdoblju je optuženo ukupno 207 pravnih osoba.

Visok broj obustava nakon potvrđivanja optužnice posljedica je naknadno, u međuvremenu nastalih i utvrđenih okolnosti, najčešće prestanka postojanja pravne osobe ili utvrđenja da pravna osoba više nema nikakve imovine, odnosno procesnih smetnji za vođenje postupka protiv pravne osobe i drugih okolnosti navedenih kao razlog za odbačaj kaznenih prijava.

U slučaju odbačaja kaznenih prijava protiv pravnih osoba ili odustanka od optužbe protiv istih, a zbog kaznenih djela koja su počinjena na štetu proračuna Republike Hrvatske, državna odvjetništva umjesto prijedloga za oduzimanje imovinske koristi koju je pribavila pravna osoba, podnose imovinskopravni zahtjev prema okrivljenoj odgovornoj osobi od koje se zahtijeva da nadoknadi štetu.

U izvještajnom razdoblju, sudovi su donijeli ukupno 138 presuda, od čega 104 osuđujuće (75,4%), 19 oslobađajućih (13,7%) i 15 odbijajućih presuda (10,9%).

Vrsta presude	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Osuđujuća	191	154	82	98	104
Oslobađajuća	22	48	16	19	19
Odbijajuća	37	37	28	28	15

Uspješnost u postupku protiv pravnih osoba, koja je u pravilu niska, a posebno u odnosu na gospodarska kaznena djela za koja je i uspješnost u postupku protiv fizičkih - odgovornih osoba u pravnim osobama znatno lošija od opće uspješnosti u postupku, u ovom izvještajnom razdoblju je povećana u odnosu na prethodno razdoblje u kojem je iznosila 68%. Doneseno je više osuđujućih presuda protiv pravnih osoba, a znatno je smanjen broj i učešće odbijajućih presuda.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture kaznenih sankcija koje su tijekom 2016. izrečene pravnim osobama.

Struktura sankcija - pravne osobe (2016.)

Donesenim osuđujućim presudama sudovi su izrekli 104 sankcije, i to protiv 77 osoba novčane kazne, protiv 26 pravnih osoba uvjetnu novčanu osudu, a protiv 1 pravne osobe je izrečena sankcija prestanka pravne osobe, koja struktura kaznenih sankcija odgovara onoj iz prethodnog razdoblja.

U izvještajnom razdoblju je od pravnih osoba oduzeto 13.542.202,00 kn kao iznos imovinske koristi stečene kaznenim djelom, znatno više u odnosu na prethodno razdoblje kada je bilo oduzeto 5,3 milijuna kuna. U svim onim slučajevima kada je pravna osoba pribavila imovinsku korist, a zbog procesnih smetnji ili drugih navedenih razloga nije bilo mogućnosti za vođenje postupka protiv pravnih osoba, državna odvjetništva su, kako je već navedeno, podnosila imovinskopravne zahtjeve prema odgovornim osobama za naknadu štete kada je ista kaznenim djelom prouzročila državnom proračunu.

U izvještajnom razdoblju su podnesene žalbe protiv 28 presuda, a sudovi su povodom žalbi, uključujući i žalbe iz ranijeg razdoblja, donijeli 30 odluka. Uspješnost u žalbenom postupku u izvještajnom razdoblju iznosi 48%.

3.3. Prekršajni postupak i drugi razni predmeti

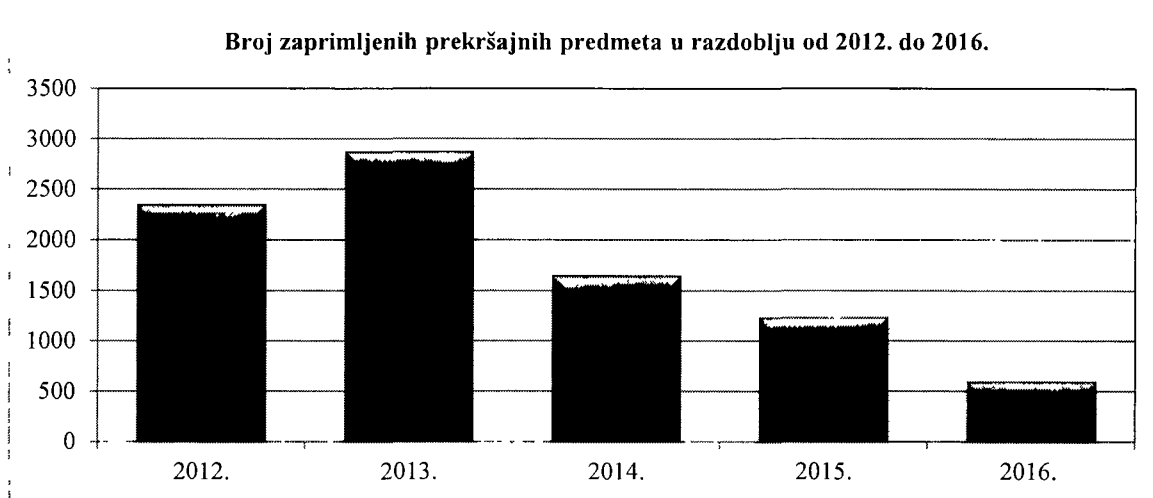
Na temelju odredaba članka 109. stavka 1. i članka 110. Prekršajnog zakona općinski državni odvjetnik je, uz tijela državne uprave, pravne osobe s javnim ovlastima i oštećeni, ovlašteni tužitelj u prekršajnom postupku. Naime, sukladno citiranim člancima opće je ovlaštenje općinskog državnog odvjetnika za prekršajni progon supsidijarne prirode, budući da državni odvjetnik u pravilu nastupa kada tijela državne uprave ili pravne osobe s javnim ovlastima ne poduzmu prekršajni progon, dok je na temelju odredbe članka 49. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, općinski državni odvjetnik jedini ovlašteni tužitelj.

Daljnje ovlaštenje općinskog državnog odvjetnika u prekršajnom postupku je da pod uvjetima propisanim Prekršajnim zakonom može izdati prekršajni nalog.

U 2016. općinska državna odvjetništva zaprimila su u rad 601 novi prekršajni predmet, tako da je nastavljen trend pada prekršajnih predmeta u odnosu na prethodnu godinu kada je zaprimljeno 1.239 novih predmeta. U ukupnom padu prijava za počinjene prekršaje koje su podnesene državnom odvjetništvu osobito je izražen pad prijava za prekršaje iz Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe kojih je u razdoblju izvješćivanja

zaprimito 366, dok je u prethodnoj godini za prekršaje iz navedenog Zakona prijavljena 491 osoba.

Odnos zaprimljenih prekršajnih predmeta kroz razdoblje od 2012. do 2016. razvidan je iz grafičkog prikaza.

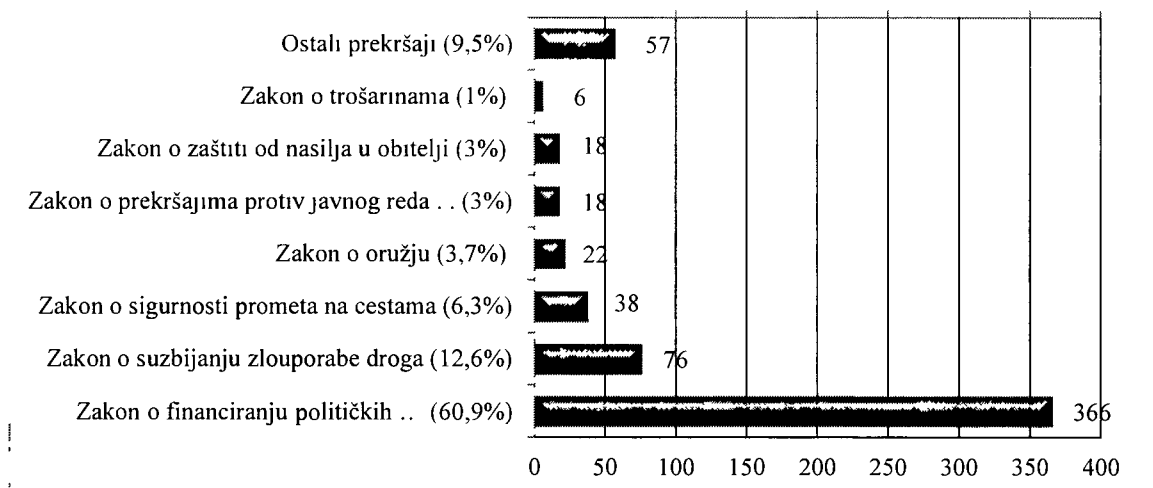
Pad prijava za prekršaje propisane Zakonom o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe valja pripisati i generalnopreventivnim učincima uspješno dovršenih prekršajnih postupaka tijekom ranijih godina, jer je poduzimanjem uspješnih prekršajnih progona i kažnjavanjem počinitelja te transparentnošću ovih postupaka podignuta financijska disciplina i svijest o zakonskim obvezama subjekata obuhvaćenih navedenim Zakonom.

Od navedenog trenda izuzetke čine Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku kod kojeg od ukupno 92 nova prekršajna predmeta u 2016. prijave za prekršaje iz Zakona o financiranju političke aktivnosti i izborne promidžbe participiraju s čak 90 predmeta te Općinsko državno odvjetništvo u Sisku kod kojeg se od 58 prekršajnih prijava zaprimljenih tijekom 2016., 45 prijava odnosi na prekršaje propisane u navedenom Zakonu.

U pogledu preostale strukture prekršajnih postupaka općinskih državnih odvjetništava tijekom izvještajnog razdoblja, najveći broj prekršaja odnosi se na kršenje Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga, njih 76, ponašanja protivna Zakonu o sigurnosti prometa na cestama, njih 38, zatim kršenja Zakona o oružju na koja se odnose 22 predmeta, jednaki broj od po 18 prekršaja je iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i iz Zakona o javnom redu i miru te je 6 prekršaja iz Zakona o trošarinama, dok se ostatak odnosi na prekršaje iz niza drugih oblasti. U ovom je segmentu znakovito da je u izvještajnom razdoblju zastupljeno 7 predmeta zbog prekršaja iz Zakona o zaštiti od požara, za razliku od 2 prekršaja u ranijem razdoblju.

Nastavno se daje grafički prikaz strukture prekršajnih predmeta u 2016.

Struktura prekršajnih predmeta u 2016.

Tijekom 2016. prekršajni sudovi donijeli su ukupno 1.005 presuda i to 645 osuđujućih presuda, 136 oslobađajućih presuda i 224 odbijajuće presude.

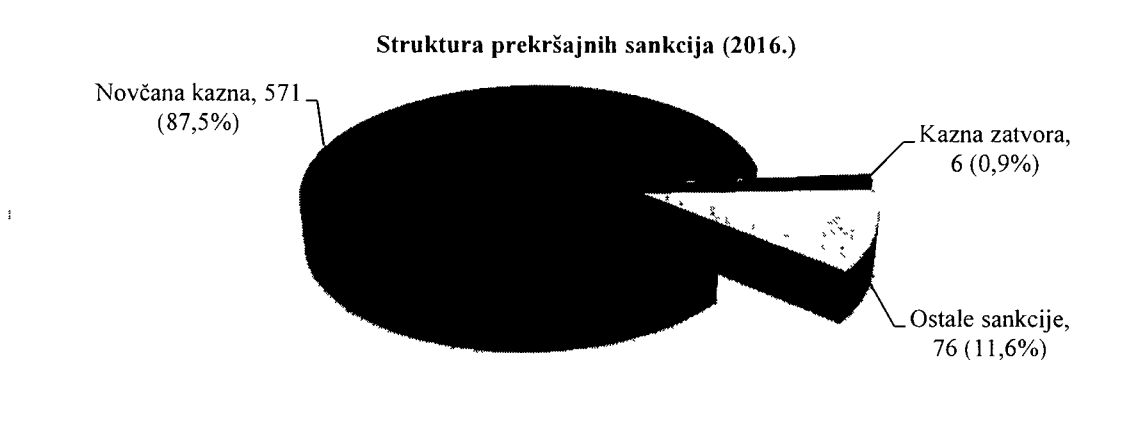
Prekršajni sudovi i tijela državne vlasti također su u razdoblju izvješćivanja donijela 60 rješenja, od kojih je 12 osuđujućih i 48 odbijajućih.

Relativno visok stupanj odbijajućih odluka posljedica je praktičnih poteškoća u primjeni odredbe članka 109.a Prekršajnog zakona koju dijelom usložuje sudska praksa prekršajnih sudova kada inzistiraju na prilaganju optužnom prijedlogu od okrivljenika potpisane obavijesti o pravima i donošenju negativne odluke ako takvog potpisa na pisanoj obavijesti nema.

Naime, člankom 109.a Prekršajnog zakona propisana je obaveza tužitelja dostaviti počinitelju prekršaju pisanu obavijest o onome zašto se tereti, kao i o njegovim pravima. Ovo ne bi bilo sporno da zakon ne propisuje da se navedena obavijest mora dostaviti počinitelju u dva primjerka te da jedan primjerak ostaje počinitelju, a da drugi, potpisani primjerak, mora tužitelj priložiti uz optužni akt. Problem je što počinitelji najčešće nakon poštom zaprimljene obavijesti, jedan potpisani primjerak ne dostavljaju povratno državnom odvjetništvu koje ga mora priložiti optužnom aktu. Državna odvjetništva tada su ovlaštena postupati sukladno članku 148. stavku 4. Prekršajnog zakona te uz optužni prijedlog prilažu dostavnicu, no pojedini prekršajni sudovi unatoč tome traže kao prilog optužnom aktu potpisanu obavijest iz članka 109.a Prekršajnog zakona. Tada su državna odvjetništva prinuđena osigurati povratak potpisane obavijesti njenim uručivanjem počinitelju putem policije, što svakako nepotrebno dovodi do angažiranja policijskih službenika na poslovima dostavljanja pismena, pa u tom smislu smatramo neophodnim i zakonsku izmjenu te prekršajne odredbe.

U prekršajnim postupcima kojima je tijekom 2016. donesena osuđujuća presuda ili rješenje izrečene su zakonom propisane prekršajne sankcije. Tako je izrečena 571 novčana kazna i 6 kazni zatvora, dok je u 76 predmeta donesena druga zakonom predviđena sankcija.

Relativna struktura prekršajnih sankcija u 2016. daje se u sljedećem grafičkom prikazu.

Nakon analize predmeta prekršajnog postupka, potrebno je nastavno dati prikaz rada državnih odvjetništava i na raznim kaznenim predmetima, koji obzirom na svoj veliki broj, pa dijelom i na svoju složenost, u znatnom dijelu opterećuju rad kaznenih odjela državnih odvjetništava.

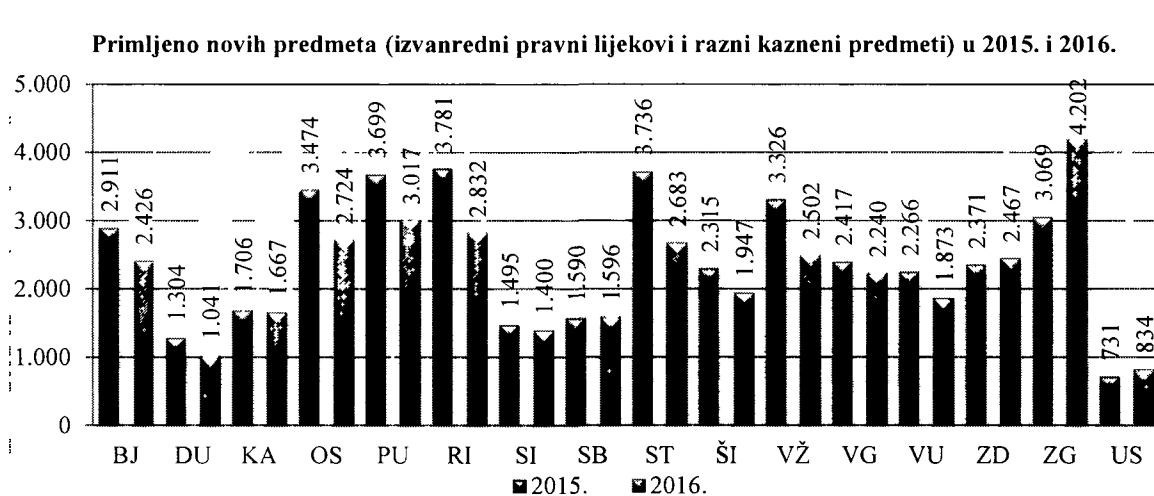
Tako su državna odvjetništva u promatranom razdoblju, pored formalnih kaznenih i prekršajnih prijava, zaprimila i veliki broj obavijesti o različitim događajima, kao što su obavijesti o požarima, samoubojstvima, povredama i slično te različitih prijedloga i predstavljanja radi ocjene da li se u konkretnom slučaju radi o kaznenom djelu i da li s tim u svezi postoji potreba za daljnjim postupanjem i provjerama državnog odvjetništva, koji podnesci i prijave se ne upisuju u upisnik kaznenih prijava jer još uvijek nisu utvrđeni osnovi sumnje da bi bilo počinjeno kazneno djelo ili jer ne sadrže sve potrebne podatke o događaju i počinitelju. Zbog toga se upisuju u upisnik raznih kaznenih predmeta i to sve dok se provedenim izvidima ili kriminalističkim istraživanjem ne potvrde sumnje da je kazneno djelo počinjeno, nakon čega se, zavisno od utvrđenog činjeničnog stanja, predmet prenosi u upisnik kaznenih prijava ili se u protivnom rad na predmetu završava službenom bilješkom o do tada utvrđenom stanju i razlozima zatvaranja i arhiviranja, o čemu se obavještava poznati podnositelj.

Pored ovih predmeta, u upisnik raznih predmeta upisuju se i službene bilješke državnog odvjetnika, sačinjene sukladno članku 205. stavku 5. Zakona o kaznenom postupku u slučaju da je do državnog odvjetnika samo dopro glas da je počinjeno kazneno djelo ili je primio dojavu žrtve.

Isto tako, temeljem članka 205. stavak 6. Zakona o kaznenom postupku ako podnesena kaznena prijava ne sadrži podatke o kaznenom djelu ili ako državni odvjetnik iz same kaznene prijave ne može zaključiti za koje se kazneno djelo prijava podnosi, ovakva prijava ili podnesak, se upisuje u upisnik raznih kaznenih predmeta, a podnositelj se poziva da u roku od 15 dana dopuni ili ispravi kaznenu prijavu. Međutim ako ovaj tako ne postupi, državni odvjetnik o tome sastavlja bilješku i u roku od 8 dana obavještava višeg državnog odvjetnika koji može naložiti upisivanje kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava.

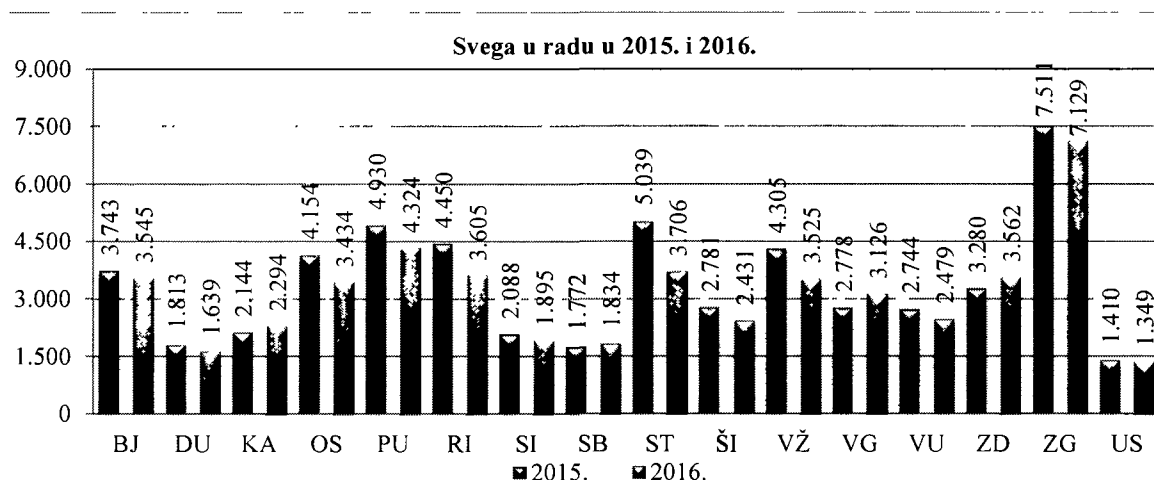
Svakako je za istaći da se u upisnik raznih kaznenih predmeta upisuju i predmeti vezani za provođenje europskog uhićenog naloga i za razne oblike međunarodne pravne pomoći, zatim zahtjevi i zamolnice drugih državnih odvjetništava, zatvora i kaznionica, Centara za socijalnu skrb te nalozi za očevid i provođenje hitnih dokaznih radnji.

Inače, tijekom 2016. državna odvjetništva ukupno su zaprimila 35.451 novih predmeta, što je manje nego u 2015. godini kada ih je ukupno bilo 40.191.

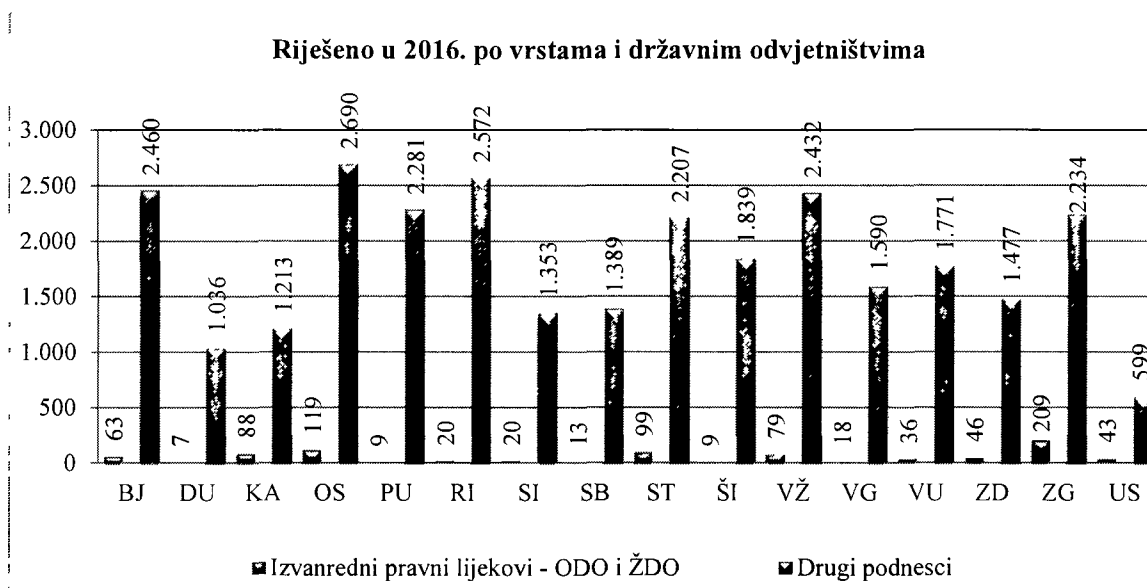
Uspoređujući podatke sa onima od godinu prije, evidentno je da su državna odvjetništva u cjelini u promatranom razdoblju zaprimila 11,8% manje ovih predmeta nego u 2015., s tim što je samo kod Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu i pripadajućeg mu Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu došlo do povećanja ovih predmeta, kako je to uostalom i vidljivo iz gornjeg tabelarnog prikaza. Ovo povećanje odnosi se na podneske fizičkih osoba u kojima se ukazuje na nepravilnosti ili nezakonitosti, zatim na značajan broj predmeta međunarodne pravne pomoći i traženja podataka drugih državnih odvjetništava o kaznenim postupcima za koje je primljen europski uhiđbeni nalog te podneske kojima se traže podaci o kaznenim postupcima protiv osoba koje zahtijevaju prava na različite pogodnosti za vrijeme izdržavanja kazni, kao i predmeti o dojavama tijekom dežurstva.

Posljedično je s tim u svezi smanjen i ukupan broj predmeta u radu, računajući novozaprimljene predmete i one preostale iz ranijeg razdoblja, tako da ih je u 2016. bilo ukupno 49.877 ili 9,2% manje u odnosu na 2015., kada ih je bilo 54.942.

Međutim, unatoč pada, broj zaprimljenih predmeta i dalje u znatnom dijelu predstavlja opterećenje kaznenih odjela državnih odvjetništava, iako se u mnogima slučajevima radi o kaznenopravno irelevantnim događajima.

Postupajući u ovim predmetima, od ukupno 49.877 predmeta u radu, tijekom 2016. državna odvjetništva, svako u okviru svoje mjesne i stvarne nadležnosti, riješila su ukupno 37.020 predmeta ili 74,2%, od čega je u 30.021 ili 81,1% predmeta donesena odluka, a 6.999 ili 18,9% predmeta riješeno je na drugi način.

Što se vrste ili strukture predmeta tiče, u gornjem grafikonu dat je prikaz predmeta zavedenih u upisnik kaznenoraznih predmeta, od broja izvanrednih pravnih lijekova do drugih podnesaka. Statistički podaci pokazuju da je broj izvanrednih pravnih lijekova od 878 predmeta za 21,8% veći nego prethodne godine, kada ih je bilo 721.

Nadalje, od ukupno 30.021 predmeta koji su riješeni u 2016., 878 ili 2,9% su postupanja i odluke povodom izvanrednih pravnih lijekova, a ostalo su riješeni razni drugi podnesci. Na kraju, kad se već govori o riješenim predmetima i donesenim odlukama tijekom 2016., potrebno je istaknuti kako je broj od 12.857 neriješenih predmeta na kraju godine za 10,9% manji nego u 2015., kada je na kraju godine ostalo neriješeno 14.425 predmeta, što otprilike odgovara manjem broju ukupno zaprimljenih predmeta.

Vezano za prikaz i analizu ukupnog broja ovih predmeta, važno je napomenuti da se ovdje radi o predmetima općinskih i županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, dakle prvostupanjskim državnim odvjetništvima, ali ne i o podacima Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, koje ne postupa u prvom stupnju, zbog čega i podaci o raznim predmetima Državnog odvjetništva Republike Hrvatske ne ulaze u zbirni broj praćenja ovih predmeta. Ovo posebno iz razloga, što osim prijave koje su Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske dostavljene kao nenadležnom državnom odvjetništvu za postupanje u prvom stupnju, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske postupa po pritužbama u svezi rada županijskih i općinskih državnih odvjetništava te kroz predmete iz upisnika raznih kaznenih predmeta, u značajnijim predmetima, a sukladno članku 42. Zakona o državnom odvjetništvu, vodi i nadzor nad radom nižih državnih odvjetništava.

No, radi cjelovitog prikaza rada, potrebno je navesti da je u tijeku 2016. u upisnik raznih predmeta u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske upisano 1.481 novih predmeta, što zajedno s 429 predmeta koja su ostala neriješena iz prethodnog razdoblja, predstavlja ukupno u radu 1.910 predmeta, od kojih je riješeno 1.564 predmeta, dok su neriješena ostala 346 predmeta. Za napomenuti je, međutim, kao su mnogi od ovih predmeta vrlo složeni i zahtijevaju kvalitetan nadzor Državnog odvjetništva Republike Hrvatske te pružanje pravne pomoći nižim državnim odvjetništvima.

4. RAD GRAĐANSKO-UPRAVNIH ODJELA

Drugi, ali ne manje važan, dio svoje ustavne i zakonske zadaće – zaštita imovine i imovinskih interesa Republike Hrvatske i poduzimanje radnji radi zaštite Ustava i zakona Državno odvjetništvo izvršava kroz rad na građanskim i upravnim predmetima. U izvršavanju ovog dijela svoje zadaće državno odvjetništvo se pojavljuje u tri uloge:

- kao zastupnik po zakonu Republike Hrvatske poduzima pravne radnje radi zaštite njezine imovine i imovinskih interesa u postupcima pred sudovima, upravnim i drugim tijelima,
- postupanjem kao stranka *sui generis* u upravnim sporovima, podizanjem zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude upravnog suda, u upravnim postupcima radi povrata oduzete imovine te u drugim slučajevima kad je posebnim zakonom dano ovlaštenje državnom odvjetništvu da poduzima pravne radnje u svoje ime, državno odvjetništvo postupa s ciljem zaštite zakonitosti, i
- dok davanjem pravnih mišljenja na pravne poslove koje sklapa Republika Hrvatska, kao jedna od ugovornih strana, državno odvjetništvo istodobno štiti zakonitost, osigurava pravedno i jednako postupanje prema svima, prevenira nastanak sporova, ali i štiti imovinske interese Republike Hrvatske.

4.1. Kretanje i struktura građanskih i upravnih predmeta

4.1.1. Kretanje i struktura predmeta u radu (odnos 2012. - 2016. godine)

U 2016. godini građansko-upravni odjeli državnih odvjetništava primili su ukupno 78.432 predmeta ili 9,56% više nego 2015. godine kad su primljena 71.583 nova predmeta. Iskazani broj primljenih predmeta predstavlja zbroj predmeta po svim upisnicima koje vodi državno odvjetništvo sukladno Poslovniku državnog odvjetništva (Narodne novine, broj 5/2014 i 123/2015).

Ranijih godina, pa tako i u 2015. godini, u godišnjem izvješću o radu nisu bili iskazivani niti analizirani predmeti iz upisnika R-DO u koji se upisuju predmeti u kojima se prikupljaju podaci potrebni za pokretanje nekog postupka, prati i/ili nadzire rad nižeg državnog odvjetništva na konkretnom predmetu, rješavaju predstavke i pritužbe na rad državnog odvjetništva ili određenog zamjenika državnog odvjetnika, molbe, upozorenja i dr.

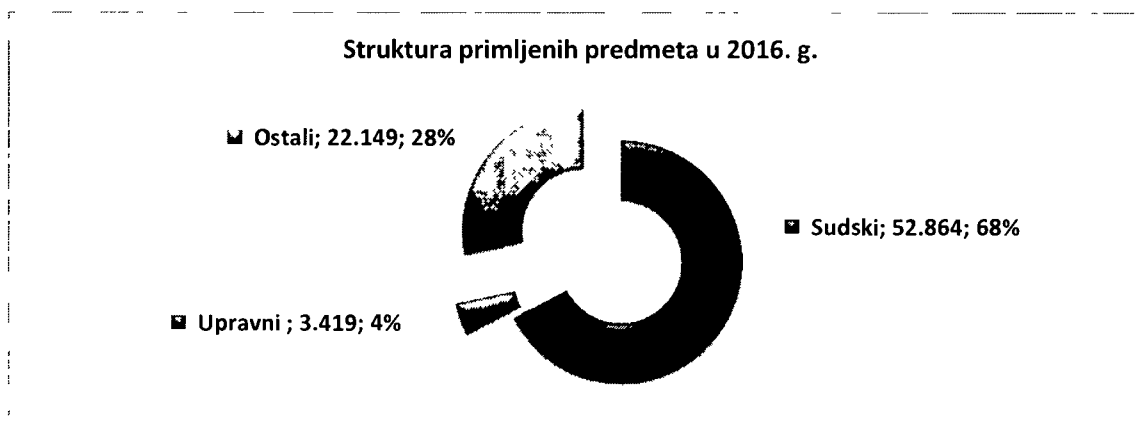
Kretanje građanskih i upravnih predmeta od 2012. do 2016. godine.

Godina	Građanski predmeti	Upravni predmeti	Ukupno	Proizvodnja
2012.	46.714	3.319	16.195	66.228
2013.	45.608	3.116	13.373	62.097
2014.	48.532	3.117	12.014	63.663
2015.	48.422	2.777	10.556	61.755
2016.	52.864	3.419	22.149	78.432

Podaci o kretanju broja predmeta po vrstama u gornjoj tablici pokazuju pad ukupnog broja predmeta primljenih od 2012. do 2015. godine, ali 2016. godine došlo je do značajnog porasta novih predmeta.

U nastavku izvješća predmet analize i razmatranja bit će, kao i ranijih godina, rad i kretanje predmeta bez onih iz upisnika R-DO. U 2016. godini građansko-upravni odjeli državnih odvjetništava primili su ukupno 69.167 novih predmeta ili 12% više (2015. godine primljeno je 61.755 novih predmeta, bez predmeta iz upisnika R-DO).

U donjem grafikonu prikazana je struktura predmeta primljenih u 2016. godini.

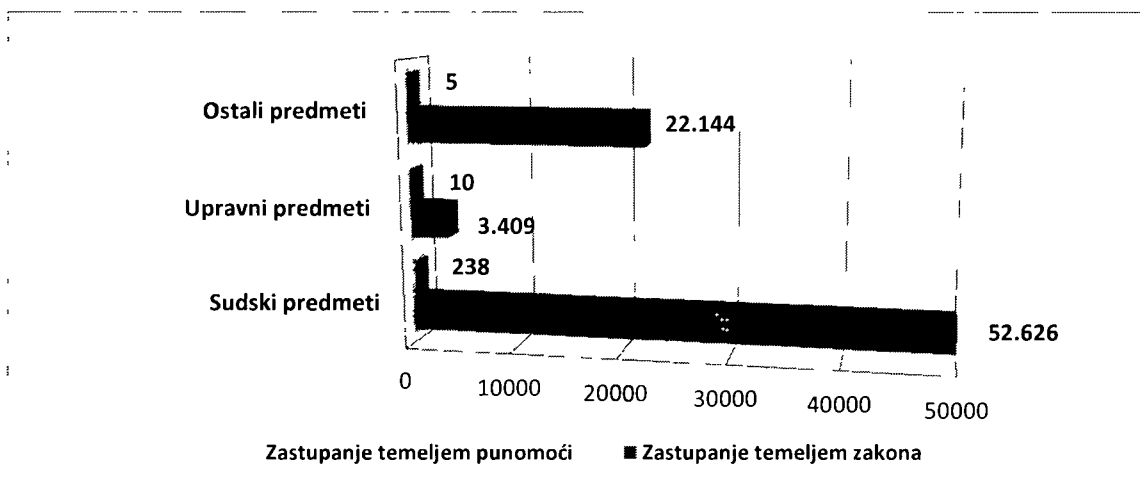

Tablica GUO 1. u dodatku daje pregled primljenih novih predmeta i predmeta u kojima nije donesena državnoodvjetnička odluka u ranijem izvještajnom razdoblju, po državnim odvjetništvima (bez predmeta iz upisnika R-DO).

U tablici GUO 2. prikazana je struktura primljenih predmeta po državnim odvjetništvima.

4.1.2. Struktura predmeta u odnosu na vrstu zastupanja

Slijedeći grafikon prikazuje strukturu primljenih predmeta u 2016. godini po osnovi zastupanja.

Državno odvjetništvo je zastupalo na temelju punomoći u 253 predmeta. Najveći broj zastupanja se odnosio na zastupanje javnopravnih tijela u upravnim sporovima.

Iako su se državnom odvjetništvu tijekom izvještajnog razdoblja obraćale ustanove čiji je osnivač Republika Hrvatska, kao i pojedine državne agencije sa zamolbom da ih zastupa u parnicama, to zbog kadrovskih kapaciteta nismo bili u mogućnosti prihvatiti.

4.1.3. Pregled novih predmeta u 2016. godini prema državnom tijelu iz čijeg djelokruga proizlazi

U tablici GUO 3. prikazan je ukupan broj novih parničnih predmeta koje su pokrenute pred domaćim sudovima, a u kojima je jedna od stranaka Republika Hrvatska kao i ukupna vrijednost predmeta spora, a prema ministarstvima iz čijeg djelokruga rada predmeti proizlaze. U tablicama GUO 3.a i GUO 3.b prikazani su isti podaci ali prema vrsti suda koji je nadležan za suđenje u konkretnoj parnici (općinski i trgovački sudovi).

Podaci iz ovih tablica pokazuju da je najveći broj parnica proizašao iz nadležnosti Ministarstva obrane (926), Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom (775), Ministarstva poljoprivrede (664) i Ministarstva pravosuđa (542).

Ukupna vrijednost predmeta spora u svim parnicama koje su pokrenute iznosi 2.908.200.000,00. Vrijednost zahtjeva Republike Hrvatske koje potražuje u parnicama iznosi 408.237.000,00 kuna, dok je vrijednost zahtjeva u parnicama protiv Republike Hrvatske 2.499.963.000,00 kn.

Ukupna vrijednost svih parnica pokrenutih pred općinskim sudovima iznosila je 1.232.762.000,00 kuna, a pred trgovačkim sudovima 1.675.438.000,00 kuna.

Ako se razmatraju vrijednosti na aktivnoj strani gdje su ministarstva i agencije tužitelji, vidi se da su na inicijativu Ministarstva financija podignute tužbe u kojima je ukupna vrijednost potraživanja iznosila 213.965.000,00 kuna, Ministarstva gospodarstva 52.184.000,00 kuna, Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom 32.519.000,00 kuna itd.

S druge strane, analiza potraživanja prema Republici Hrvatskoj kao tuženiku pokazuje da su i u 2016. godini najviša potraživanja prema Ministarstvu pravosuđa – 554.403.000,00 kuna, Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture – 307.276.000,00 kuna i Ministarstvu financija 238.436.000,00 kuna.

4.2. Zastupanje Republike Hrvatske

Poslovi zastupanja uključuju zastupanje Republike Hrvatske u izvansudskim postupcima, postupcima koji se vode pred stranim i domaćim sudovima, upravnim i drugim tijelima odnosno arbitražama.

U 2016. godini državna odvjetništva su imala u radu ukupno 57.271 sudski predmet (primljeno je 52.429 novih predmeta i 4.842 predmeta iz 2015. godine u kojima nije bila donijeta državnoodvjetnička odluka).

Zastupali smo na ukupno 24.996 ročišta pred sudovima i upravnim tijelima, uložili ukupno 5.101 žalbu i 476 izvanrednih pravnih lijekova. Najviše redovnih pravnih lijekova, žalbi uloženo je u upravnim predmetima (2.277).

Zbirni pregled predmeta u radu prikazan je u tablici GUO 1., a pregled predmeta po vrstama u radu pojedinih državnih odvjetništava u tablici GUO 2.

4.2.1. Izvansudsko rješavanje sporova (članak 186.a ZPP-a)

Zakon o parničnom postupku propisao je obvezu svih osoba koje namjeravaju tužiti Republiku Hrvatsku da prije podnošenja tužbe nadležnom državnim odvjetništvu podnesu zahtjev za mirno rješavanje spora. Istu obvezu ima i državno odvjetništvo kad u ime Republike Hrvatske namjerava tužiti neku osobu.

No, bez obzira na ovu zakonsku obvezu, državna odvjetništva su dužna u građanskim i upravnim predmetima, kad god je to moguće, štiteći interese Republike Hrvatske sklapati nagodbe i poduzeti sve u okviru svojih zakonskih ovlasti da se sporovi rješavaju mirnim putem izvan sudskih postupaka.

U donjoj tablici prikazan je broj zahtjeva podnesen u ime Republike Hrvatske i drugih podnositelja, broj sklopljenih nagodbi kao i njihova vrijednost od 2012. do 2016. godine.

	Zahtjev RH	Zahtjev – ostali	Ukup.	Zahtjev RH	Zahtjev – ostali	Ukup.	Zahtjev RH	Zahtjev – ostali	Ukup.
	1	2	3 (1+2)	4	5	6 (4+5)	7	8	9 (7+8)
	2.186	5.353	7.539	490	929	1.419	99.025	47.257	146.282
	1.872	5.438	7.310	548	696	1.244	79.156	36.300	115.456
	1.910	4.945	6.855	405	880	1.285	23.794	53.443	77.237
	2.137	4.204	6.341	379	850	1.229	83.650	135.705	219.355
	2.286	6.239	8.525	440	1.004	1.444	23.083	54.842	77.925
	10.391	26.179	36.570	2.262	4.359	6.621	308.708	327.547	636.255

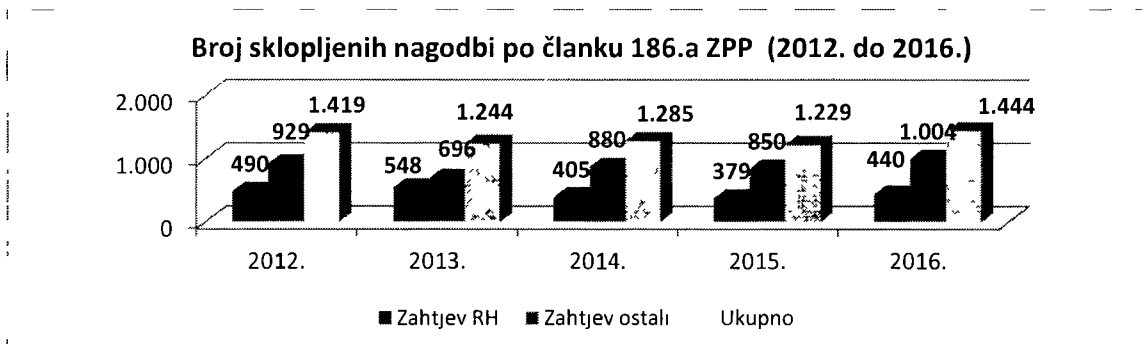
Tablica pokazuje da se četiri godine kontinuirano smanjivao broj zahtjeva za mirno rješenje spora, što se odražavalo i na smanjenje broja parnica na sudovima u kojima je stranka Republika Hrvatska. Međutim u 2016. godini je došlo do velikog porasta broja zaprimljenih zahtjeva čak 2.184 zahtjeva više ili 34%. Zbog toga se može očekivati i značajan porast broja parnica u 2017. godini.

U 2016. godini sklopljene su ukupno 1.444 nagodbe što je 17,5% više nego godinu ranije (1.229 nagodbi) ukupne vrijednosti 77.925.000,00 kuna. To znači da je 16,9% svih zaprimljenih zahtjeva odnosno spornih odnosa riješeno izvan suda.

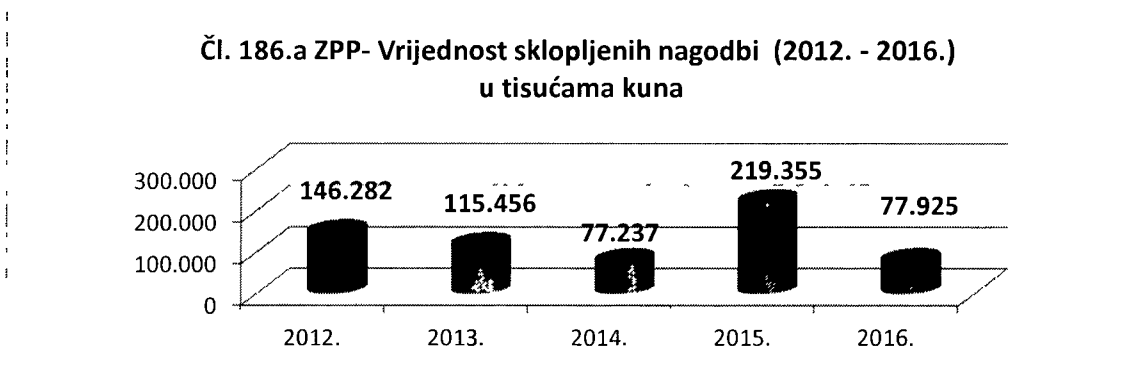
U ime Republike Hrvatske podneseno je 2.286 zahtjeva za mirno rješenje spora koji su rezultirali sklapanjem 440 nagodbi, čija je ukupna vrijednost 23.083.000,00 kuna.

Zaprimljeno je 6.239 zahtjeva protustranaka za mirno rješenje spora, u ime Republike Hrvatske priznali smo u cijelosti ili djelomično njihove zahtjeve, te su sklopljene ukupno 1.004 izvansudske nagodbe ukupne vrijednosti 54.842.000,00 kuna.

U donjem grafikonu prikazan je ukupan broj sklopljenih nagodbi te broj sklopljenih nagodbi prema tome tko je bio podnositelj zahtjeva za mirno rješenje spora, u razdoblju od 2012. do 2016. godine.

Ukupna vrijednost sklopljenih nagodbi u 2016. godini iznosila je 77.925.000,00 kuna.

Od 2012. do kraja 2016. godine sklopljena je ukupno 6.621 izvansudska nagodba, čija je ukupna vrijednost 636.255.000,00 kuna.

Nema dvojbe da se sklapanjem izvansudskih nagodbi smanjuju troškovi kako direktni (kamate, troškovi odvjetnika i dr.) tako i indirektni (rad sudova pa i samog državnog odvjetništva). Iskustvo državnog odvjetništva potvrđuju i prikazani podaci - da je ovaj način izvansudskog rješavanja sporova u kojima je stranka Republika Hrvatska dao najbolje rezultate, te smo stoga mišljenja da ga i nadalje treba koristiti, ali i stvarati pretpostavke za sklapanje još većeg broja nagodbi.

U 2016. godini državna odvjetništva će pratiti rad na tom području i obavještavati ministarstva u onim slučajevima kada je evidentno da vođenje parnica, s jedne strane opterećuje sustav državnog odvjetništva i sudova, a s druge strane povećava troškove postupka. Cilj je kroz izvansudske nagodbe smanjiti troškove države, odnosno broj postupaka u kojima je država tuženik.

Broj sklopljenih nagodbi bi mogao biti znatno veći da se osiguraju dodatna sredstva za provođenje vještačenja radi utvrđivanja visine obveze (visina štete i dr.) i da nadležna tijela

pravodobno i u potpunosti izvještavaju državno odvjetništvo o svim bitnim činjenicama o kojima ovisi odluka o osnovanosti zahtjeva. Smatramo nužnim da ministar pravosuđa kroz okvirna mjerila za rad državnih odvjetnika i zamjenika na odgovarajući način vrednuje rad na ovim predmetima kako bi oni bili stimulirani za dodatni angažman na sklapanju nagodbi.

Učinkovitost državnog odvjetništva u naplati tražbina Republike Hrvatske u sudskim postupcima bi se znatno povećala kad bi se državnom odvjetništvu omogućio besplatan pristup i povezivanje sa bazama podataka drugih državnih tijela i pravnih osoba (FINA, HZMO, Ministarstvo financija RH, Porezna uprava i dr.).

4.2.2. Zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima pred inozemnim sudovima i tijelima

Temeljem članka 89. stavka 1. i 2. Zakona o državnom odvjetništvu propisana je nadležnost Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima koji se vode pred inozemnim sudovima, ustanovama i drugim tijelima. U ovim postupcima, u slučaju kada je zakonima države u kojima se vodi postupak isključena mogućnost zastupanja Republike Hrvatske po Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske ovlašćuje za zastupanje inozemnog stručnjaka, u pravilu stranog odvjetnika ili odvjetničko društvo i to uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske. U pravilu zastupanje se povjerava odvjetniku koji radi u državi u kojoj se vodi postupak, a sve kako bi zastupanje bilo na stručnoj razini te istovremeno kako bi se smanjili troškovi zastupanja.

Ovi se postupci mogu podijeliti na dvije grupe:

- postupci pred međunarodnim tijelima – međunarodne arbitraže i
- postupci koji se vode u inozemstvu pred sudovima te države.

Postoje dvije vrste međunarodnih arbitraža:

- međunarodne arbitraže radi naknade štete, a koje pokreću strani investitori protiv Republike Hrvatske zbog kršenja bilateralnih ugovora (međunarodnih ugovora) o poticanju i zaštiti stranih ulaganja koje je Republika Hrvatska sklopila s velikim brojem država, neovisno o konkretnom sporu između ugovornih strana i
- međunarodne arbitraže koje se vode jer su ugovorne stranke (od kojih je jedna Republika Hrvatska) ugovorile nadležnost arbitraže za rješavanje sporova umjesto postupka pred sudom Republike Hrvatske.

4.2.2.1. Međunarodne arbitraže radi zaštite stranih ulaganja

Nakon što je Republika Hrvatska postala punopravna članica Europske unije strana ulaganja u Republiku Hrvatsku postala su dio zajedničke trgovinske politike Europske unije, a što je u isključivoj nadležnosti Europske unije.

Stoga je potrebno uskladiti s pravnom stečevinom Europske unije sve ugovore o poticanju i zaštiti stranih ulaganja koje ima Republika Hrvatska sklopljene s državama koje nisu članice Europske unije. U okviru ovog procesa, mišljenja smo da bi Republika Hrvatska trebala pristupiti stvaranju stručnih timova koji će se educirati za pregovore i sklapanje ovakvih bilateralnih ugovora o zaštiti i poticanju stranih ulaganja.

4.2.2.1.1. Prijateljsko rješavanje spora prije pokretanja arbitraže radi zaštite stranih ulaganja

Sukladno sklopljenim međunarodnim ugovorima o zaštiti i poticanju stranih ulaganja, pokretanju arbitražnog spora radi zaštite stranih ulaganja u pravilu prethodi postupak prijateljskog rješavanja spora. Odlukom Vlade Republike Hrvatske iz 2016. godine promijenjena je ranija odluka Vlade Republike Hrvatske iz 2013. godine kada je osnovano Međuresorno povjerenstvo za postupanje po zahtjevima stranih ulagača vezanih uz sporove koji proizlaze iz dvostranih ugovora Republike Hrvatske iz područja poticanja i zaštite stranih ulaganja (u nastavku: Povjerenstvo). Po novoj odluci članovi Povjerenstva su po funkciji državni tajnici i jedan zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske. Državni tajnici dolaze iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva pravosuđa i Ministarstva financija.

Zavisno od spora te od djelokruga iz kojega je proistekao konkretni spor u radu ovog Povjerenstva po potrebi sudjeluju i druga nadležna tijela i institucije. U pravilu traži se sudjelovanje predstavnika iz drugih ministarstava, po funkciji državnih tajnika, kako bi Povjerenstvo bilo osposobljeno za učinkovito donošenje odluka. U ovom postupku Povjerenstvo uz aktivno sudjelovanje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske posebno analizira sve činjenice i dokaze na koje ukazuje strani investitor. Analizira zahtjeve ulagača, prikuplja potrebne informacije od nadležnih tijela vezano uz rješavanje zahtjeva, podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedloge nacрта odluke za postupanje glede zahtjeva ulagača. U svakom pojedinom predmetu za prijateljsko rješenje spora odluku donosi Vlada Republike Hrvatske. Temeljem sklopljenih ugovora o zaštiti i poticanju stranih ulaganja u pravilu Republika Hrvatska odgovara u slučaju ako je investitorova investicija izvlaštena bez da mu je određena tržišna naknada i ako su tijela Republike Hrvatske (države, sudova, lokalne samouprave, agencija kojih je osnivač država ili lokalna samouprava i sl.) postupala prema njemu tako da je trpio neravnopravan tretman.

U arbitražnoj praksi ICSID-a pojam izvlaštenja stranog investitora se vrlo široko interpretira. On uključuje i štetu koju trpi investitor u slučaju ako bi nakon započinjanja investicije Republika Hrvatska mijenjala zakonodavni okvir, a što bi se odrazilo na gubitak njegovih legitimnih očekivanja.

U pravilu pogrešan i nepravilan rad državnih tijela, sudova, lokalne samouprave i regionalne samouprave, agencija čiji su osnivači Republika Hrvatska, lokalna samouprava i sl., a što je u uzročnopsljedičnoj vezi s investicijom, može dovesti do ove faze postupka prijateljskog rješavanja spora, a ako ne uspije i do pokretanja arbitražnog postupka. Ovu fazu postupka treba temeljito provesti utvrđujući sve pravnorelevantne činjenice jer u slučaju pokretanja arbitražnog postupka ovo je bila priprema za vođenje arbitražnog postupka. Stoga je rad državnog odvjetništva u Povjerenstvu vrlo opsežan i temeljit. Bitno je u suradnji sa svim nadležnim tijelima utvrditi stvarno činjenično stanje te postoji li odgovornost Republike Hrvatske za štetu, a potom ako je utvrđena odgovornost i visinu štete.

U izvješću o radu državnog odvjetništva za 2015. godinu posebno je istaknut značaj prijateljskog rješavanja spora, a ogleda se u činjenici da ima:

- političku dimenziju, kojom se šalje poruka stranim investorima i prezentira Republika Hrvatska kao odgovorna i pouzdana zemlja domaćin,
- pravnu dimenziju, jer se utvrđuju sve bitne činjenice, procjenjuje utemeljenost zahtjeva i ishod moguće arbitraže, ali i ukazuje na potrebu promjene načina postupanja nadležnih tijela i osoba, kao i eventualne izmjene određenih propisa,

- preventivni učinak – argumentirano i kvalitetno pravno obrazloženo očitovanje kojim se odbija zahtjev investitora, koji može rezultirati odustajanjem investitora od podizanja tužbe, te financijski učinak, jer su troškovi vođenja arbitražnog postupka izuzetno visoki (milijuni eura).

U izvještaju za 2015. godinu dan je podatak o broju ovih postupaka za tu godinu, međutim, neki postupci prijateljskog rješavanja spora nastavljeni su i u 2016. godini. U izvještajnom razdoblju bilo je 10 predmeta prijateljskog rješavanja spora, jedan je u mirovanju temeljem zahtjeva ulagatelja, dok je jedan zahtjev ulagatelja odbijen, a jedan zahtjev je prerastao u arbitražni postupak.

U nastavku se daje tablični prikaz rada ovih predmeta.

2016. godina	CENTRE ONE S.a.r.l. (Luxembourg)/CENTRE ONE B.V. (Nizozemska)	Luxembourg / Nizozemska	10,5 mil HRK	u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	ENVIENTERNATIONAL (Malta) / ENAGRO (Slovačka)	Malta / Slovačka	44.670.087,90 HRK	u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	RECAP INTERNATIONAL LLP („RECAP UK“) I OLYMPIA HOLDING AS („OLYMPIA NORWAY“)	Kanada / UK		zahtjev ulagatelja odbijen
	Amlyn Holding B.V. (E-TWO-ENERGY PROIZVODNJA d.o.o.)	Nizozemska	88 mil EUR	ulagatelj je pokrenuo arbitražni postupak protiv RH
	Societe Generale	Francuska	oko 8 mld HRK, jer zahtjev nije novčano postavljen	u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	Intesa Sanpaolo S.p.A.	Luxembourg / Italija		u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	Hypo Group Alpe Adria AG	Austrija		u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	Raiffeisen Bank Austria d.d.	Austrija		u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	Sberbank Europe AG	Austrija		u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	Erste Group Bank AG	Austrija		u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	Unicredit	Austrija		pokrenula investicijsku arbitražu
	Heta Asset Resolution AG (ranije Hypo Alpe Adria Bank International)	Austrija	prijedlog ovrhe radi 10.056.459,50 EUR	u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	METRO CASH & CARRY D.O.O.	Austrija	324.816,30 kn uvećano za pripadajuće zatezne kamate za 2002. godinu; 1.759.207,77 kn uvećano za pripadajuće zatezne kamate za 2003. godinu; i 3.021.094,20 kn uvećano za pripadajuće zatezne kamate za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2004.	u tijeku prijateljsko rješavanje spora
	TURIFIM SRL (Uvala Poljana d.o.o.)	Italija		u mirovanju temeljem zahtjeva ulagatelja

Potrebno je istaknuti da su u svim ovim predmetima istekli rokovi za prijateljsko rješavanje spora što znači da su ispunjene procesne pretpostavke za pokretanje arbitražnih postupaka i da bi već sada strani investitori mogli pokrenuti 10 novih arbitražnih postupaka! Međutim, unatoč ovoj činjenici Povjerenstvo razmatra sve zahtjeve za prijateljsko rješavanje sporova, a gdje nije izričito donijelo odluku o odbijanju zahtjeva investitora.

4.2.2.1.2. Zastupanje u arbitražnom postupku - uloga i postupanje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

Pred Međunarodnim centrom za rješavanje ulagačkih sporova (ICSID) u 2016. godini je protiv Republike Hrvatske bilo vođeno 5 arbitražnih postupaka. U tim postupcima Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zajedno sa stranim odvjetničkim društvima zastupalo je Republiku Hrvatsku u sljedećim arbitražnim postupcima:

Po tužbi Van Rieta, investitora koji su tražili naknadu štete u iznosu od 30.000.000 \$ zajedno sa svim troškovima arbitražnog postupka i kamatama, a koju su navodno pretrpjeli zbog toga što nije dozvoljena gradnja na nekretninama koje su kupili. Tužitelji su se u svojoj tužbi pozivali na kršenje međunarodnog ugovora kojeg je Republika Hrvatska sklopila s Belgijsko-luksemburškom ekonomskom unijom o uzajamnom poticanju i zaštiti ulaganja.

U prošloj godini je donesena arbitražna odluka kojom je tužitelj u cijelosti odbijen s tužbenim zahtjevom.

Po tužbi Georga Gavrilovića i Gavrilović d.o.o. kojom zahtijeva naknadu štete od 193.000.000,00 eura zajedno sa svim troškovima arbitražnog postupka i kamatama. Arbitražni postupak je pokrenut radi rješavanja spora koji je posljedica provedenog stečajnog postupka u kome je stečajni sud, tadašnji Okružni privredni sud u Zagrebu, još 1991. godine prodao tužitelju pet trgovačkih društava kao pravne osobe, a da nije utvrdio imovinu prodanih pravnih osoba, uslijed čega trpi štetu. Tužitelj tvrdi da je Republika Hrvatska prekršila odredbe međunarodnog ugovora koji je sklopila sa Republikom Austrijom. U ovom arbitražnom postupku u ožujku 2016. godine je održana rasprava, dok je završno ročište održano u rujnu iste godine. Arbitražna odluka očekuje se sredinom 2017. godine.

Po tužbi B3 Croatien Courier Cooperativ koji tvrdi da je Republika Hrvatska prekršila odredbe međunarodnog ugovora sklopljenog s Kraljevinom Nizozemskom jer nije provela liberalizaciju poštanskog tržišta zbog čega je investitor pretrpio štetu u iznosu od 53 milijuna eura. Tijekom 2016. godine obavljene su sve pripreme za provođenje rasprave na kojoj su se trebali izvesti svi dokazi predloženi po strankama. Ovo ročište je održano u ožujku 2017. godine i rasprava je zaključena.

Po tužbi Amlyn Holding B.V., nizozemskog investitora koji traži naknadu štete koju je navodno pretrpio zbog toga što je Republika Hrvatska prekršila odredbe Europske energetske povelje, ECT (čl. 10. i 13.) jer je proizvoljnim promjenama pravnog okvira oštetila tužitelje kao investitore, dok je istovremeno pogodovala druge investitore. U samoj tužbi nije naznačena visina štete, međutim, u postupku prijateljskog rješavanja spora naveden je iznos štete od oko 85 milijuna eura.

Po tužbi UniCredit Bank Austria AG i Zagrebačke banke d.d. pokrenut je arbitražni postupak protiv Republike Hrvatske radi naknade štete. Tužitelji tvrde da im je Republika Hrvatska

počinila štetu donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju te Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim investicijama. Naime, ovim Zakonima, tvrde tužitelji, korisnicima kredita dano je pravo, a bankama nametnuta obveza da ranije sklopljene ugovore o kreditu s deviznom klauzulom s obračunskom jedinicom švicarski franak retroaktivno izmijene tako da se krediti preračunaju u eure i to po tečaju koji je vrijedio u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu, čime je novi obračun bio na njihovu štetu, kao i sav trošak konverzije kredita.

Rad na predmetima međunarodnih investicijskih arbitraža je izuzetno složen i zahtjevan. U tim postupcima Državno odvjetništvo Republike Hrvatske koordinira rad i dogovara strategiju obrane s odvjetničkim društvom koje zastupa pred ICSID-om i daje punu pravnu podršku u pogledu tumačenja i primjene domaćeg prava, prikuplja i analizira činjenice i dokaze bitne za postupak, koordinira rad s drugim državnim tijelima, sudovima, jedinicama lokalne i/ili područne samouprave, trgovačkim društvima, obavlja razgovore s osobama koje bi mogle imati određena saznanja o predmetu spora i dr. Time se, po našem mišljenju, osigurava kvalitetno zastupanje interesa Republike Hrvatske u ovim postupcima, ali i izravno utječe na smanjenje troškova zastupanja stranih odvjetničkih ureda.

Zbog nepotpunih i nedovoljno jasnih odredbi Zakona o državnom odvjetništvu sav teret ovih postupaka – organizacijski, financijski i kadrovski pada isključivo na Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

4.2.2.1.3. Izbor stranog odvjetničkog društva

Nakon zaprimanja zahtjeva tužitelja, potrebno je izvršiti izbor odvjetnika ili odvjetničkog društva kojem će se povjeriti zastupanje. Zakonom o državnom odvjetništvu nije propisano kako se vrši izbor stranog odvjetnika ili odvjetničkog društva. O ovoj problematici već je bilo govora i u prethodnim godišnjim izvješćima. Mišljenja smo da bi bilo nužno pitanje izbora odvjetnika odnosno odvjetničkog društva urediti Zakonom o državnom odvjetništvu odnosno uredbom Vlade Republike Hrvatske. Još u izvješću od 2013. godine predlagali smo da Vlada Republike Hrvatske ili od nje ovlašteno ministarstvo imenuje posebno povjerenstvo koje bi na temelju prikupljenih ponuda predlagalo Vladi Republike Hrvatske odvjetnička društva odnosno odvjetnike za zastupanje Republike Hrvatske. Time bi se osigurala transparentnost izbora odvjetničkog društva i utjecalo na smanjenje troškova zastupanja. Nagrade i naknade za zastupanje u međunarodnim arbitražnim postupcima su izuzetno visoke, ali nisu i ne mogu biti jedini kriterij za izbor odvjetnika odnosno odvjetničkog društva.

4.2.2.1.4. Financijski troškovi

Arbitražni troškovi su izuzetno visoki. Troškove arbitraže čine honorari stranog odvjetničkog društva, honorari i troškovi stručnih eksperata jer prema pravilima ICSID-a domaće pravo je činjenica koja se dokazuje, troškovi prijevoda vrlo opsežne dokumentacije, honorari i troškovi vještaka, predumljeni troškovi arbitara i sudišta, troškovi svjedoka, putovanja i smještaja za vrijeme trajanja rasprava itd.

U 2016. godini troškovi zastupanja Republike Hrvatske u inozemstvu, uključujući arbitraže i druge inozemne sporove, iznosili su 39.257.832,70 kuna, a što je čak 70,12 % ukupnog proračuna Državnog odvjetništva Republike Hrvatske koji je iznosio 55.986.832,97 kuna. Svi

troškovi postupaka koji se vode u inozemstvu padaju na teret proračunskih stavki Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, kao pravosudnog tijela, što osobito kad se radi o povredama međunarodnih ugovora o zaštiti stranih ulaganja nema logike niti opravdanja. Naime, sadašnji način prikazivanja troškova stvara potpuno krivu sliku kao da su za rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske dodijeljena ogromna financijska sredstva.

Stavljanjem ovih troškova na poziciju ministarstva iz čijeg je djelokruga nastao spor ojačala bi se financijska odgovornost i disciplina toga ministarstva. Ovakav prijedlog upućen je Ministarstvu pravosuđa još 2013. godine.

4.2.2.1.5. Kadrovska popunjenost

U izvještajnom razdoblju u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske u Građansko-upravnom odjelu radilo je 9 zamjenika i 4 savjetnika. Na arbitražnim postupcima koji su bili u radu tijekom 2016. godine, ulažući iznimne napore, radilo je 8 zamjenika i 4 savjetnika, istovremeno radeći na svim drugim predmetima iz nadležnosti Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. Stoga ovakva opterećenost arbitražnim postupcima dovodi u pitanje izvršavanje svih drugih poslova iz redovne nadležnosti Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

U slučaju pokretanja još 10 arbitražnih postupaka, a što je moguće s obzirom da su istekli rokovi za prijateljsko rješavanje sporova, mogla bi se dovesti u pitanje kvaliteta i ažurnost zastupanja Republike Hrvatske kako u arbitražnim postupcima, tako i na predmetima iz druge nadležnosti. Radi iznalaženja adekvatnog kadrovskog rješenja, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je sukladno Zakonu o državnom odvjetništvu izvijestilo Vladu Republike Hrvatske o problemima s kojima se suočava u radu. Potrebno je u narednom razdoblju definirati strategiju vođenja arbitražnih postupaka, odrediti broj izvršitelja (zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, savjetnika i službenika u slučaju ako se Vlada Republike Hrvatske odluči da to zastupanje vodi Državno odvjetništvo Republike Hrvatske), pristupiti edukaciji te srazmjerno tome osigurati i dostatna financijska sredstva.

Navedeni problemi moraju se trajno i kvalitetno riješiti jer se u protivnom ozbiljno dovodi u pitanje ne samo zaštita imovinskih interesa Republike Hrvatske već i međunarodni ugled Republike Hrvatske, njena spremnost i sposobnost da uredno izvršava svoje međunarodnim ugovorima preuzete obveze, kao i povreda njene otvorenosti prema stranim investitorima i investicijama.

4.2.2.2. Zastupanje pred stranim sudovima

U 2016. godini pred sudovima drugih država vođena su dva postupka, jedan u Sjedinjenim Američkim Državama i to podjela sredstava nakon likvidacije Jugobanke i Beogradske banke, te drugi u Austriji, likvidacija Adriabanke. Radi se o deviznim sredstvima Narodne banke Jugoslavije bivše SFRJ koja su bila deponirana u bankama u Sjedinjenim Američkim Državama i Austriji.

Postupak likvidacije Jugobanke i Beogradske banke u Sjedinjenim Američkim Državama je okončan te se nakon dostavljenih suglasnosti svih država članica nastalih raspadom bivše

SFRJ očekuje isplata na pojedine račune sukladno postotku koji je određen Aneksom C Ugovora o pitanjima sukcesije.

U postupku likvidacije Adria Bank AG u Beču sredstva koja je Narodna banka Jugoslavije bivše SFRJ imala na računu su stavljena na polog na Općinskom sudu u Beču (Bezirksgericht Innere Stadt Wien) obzirom da države članice nastale raspadom bivše SFRJ nisu postigle suglasnost u kojem postotku treba podijeliti deponirana sredstva. Rješenja o stavljanju na polog deviznih sredstava nisu postala pravomoćna budući da je Narodna banka Srbije uložila žalbe.

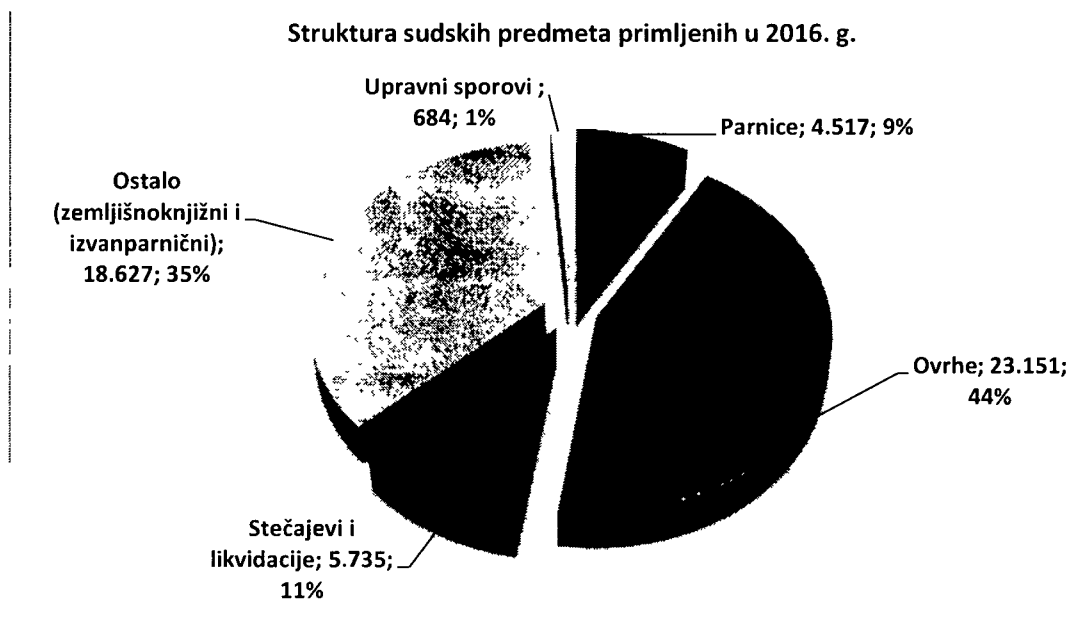
4.2.3. Zastupanje Republike Hrvatske pred domaćim sudovima

U 2016. godini državna odvjetništva su zaprimila ukupno 52.429 sudskih predmeta što je 8,27% više nego 2015. godine kad je primljeno 48.422 sudska predmeta.

Kad se promatra struktura primljenih predmeta, broj primljenih ovršnih predmeta (23.151) i izvanparničnih predmeta (18.627) ostao je na razini prethodne godine, dok je broj upravnih sporova (684) nešto manji nego 2015. godine. Međutim, značajno je porastao broj drugih sudskih predmeta. Tako je primljeno 4.517 parnica, što je 10,36% više u odnosu na 2015. godinu. Primljeno je 5.735 stečajnih i predstečajnih predmeta, što je čak 368,93% više jer su 2015. godine primljena 1.223 stečajna predmeta.

Državno odvjetništvo je zastupalo Republiku Hrvatsku na ukupno 24.288 ročišta pred domaćim sudovima od čega je čak 7.449 ročišta održano izvan sjedišta državnog odvjetništva odnosno stalne službe. Uloženo je 2.819 redovnih pravnih lijekova i 183 izvanredna pravna lijeka.

Potrebno je istaknuti da bi broj novih parničnih predmeta bio znatno veći i to za čak 29,9% da nisu sklapane izvansudske nagodbe na temelju odredbe članka 186.a Zakona o parničnom postupku. U 2016. godini sklopljene su 1.444 nagodbe.

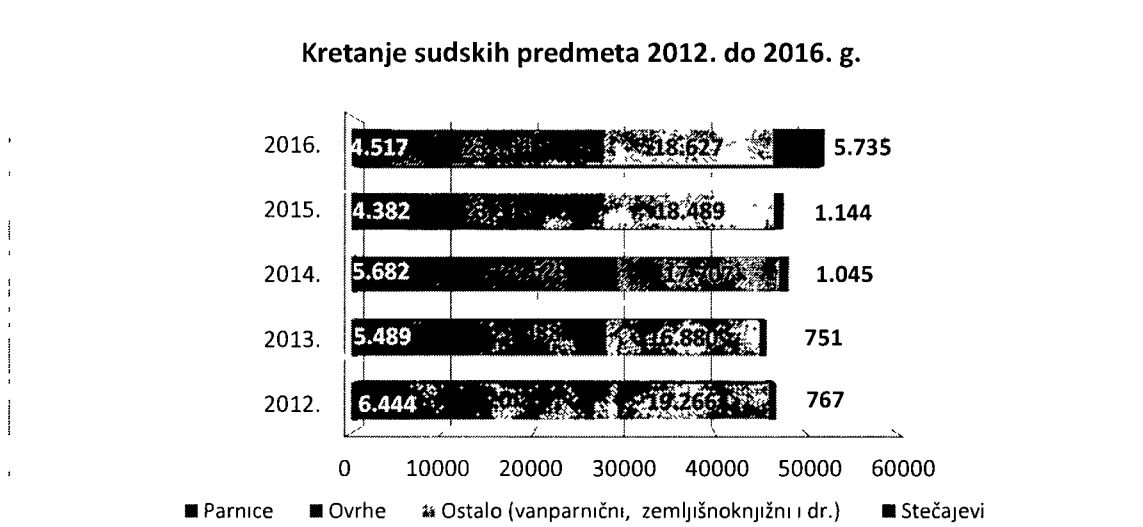

Gornji grafikon prikazuje strukturu svih primljenih sudskih predmeta u 2016. godini u kojima smo zastupali Republiku Hrvatsku i onih u kojima smo zastupali temeljem punomoći javnopravna tijela te druge pravne osobe. Najviše je primljeno ovrha 23.151 ili 44%, ostalih sudskih predmeta 18.627 ili 35% (zemljišnoknjižni i izvanparnični predmeti), stečajnih predmeta 5.735 ili 11%, parnica 4.517 ili 9% i upravnih sporova 684 ili 1%.

Republiku Hrvatsku na temelju zakona zastupali smo u 48.020 ili u 99% predmeta, a na temelju punomoći u 253 ili u 1,00% svih sudskih predmeta.

U tablici GUO 2. dan je pregled vrsta predmeta u radu građansko-upravnih odjela po državnim odvjetništvima.

U donjem grafikonu prikazano je kretanje i struktura sudskih predmeta od 2012. - 2016. godine.

Podaci pokazuju da se struktura sudskih predmeta mijenja. Nakon tri godine došlo je do porasta broja parnica, broj ovrha se nešto smanjio, kao i broj upravnih sporova koji su ovdje pribrojeni u „ostalo“, ali je došlo do enormnog povećanja stečajnih predmeta.

U tablici GUO 10. dan je pregled izvanparničnih predmeta prema ministarstvima iz čijeg djelokruga rada predmeti proizlaze. Najveći broj predmeta proizašao je iz nadležnosti Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom (4.564 predmeta) i Ministarstva poljoprivrede (3.925 predmeta), a odnose se na uknjižbu prava vlasništva Republike Hrvatske.

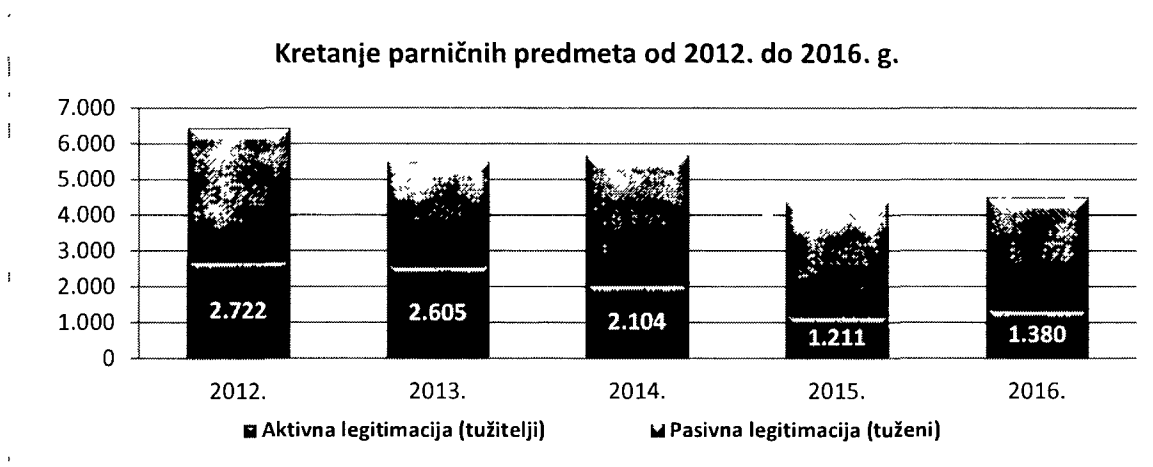
4.2.3.1. Parnični predmeti

U 2016. godini u radu državnog odvjetništva bilo je ukupno 4.685 parničnih predmeta, 4.516 novih predmeta i 169 neriješenih u državnom odvjetništvu na kraju 2015. godine. Tome treba dodati da je državno odvjetništvo zastupalo u još 6.242 parnice u kojima još uvijek postupak pred prvostupanjskim sudovima nije dovršen. Doneseno je ukupno 4.447 meritornih državnoodvjetničkih odluka (tužbe, odgovori na tužbu i dr.), zastupano je na 14.944 ročišta, uložena su ukupno 1.222 redovna pravna lijeka (žalbe) i 175 izvanrednih pravnih lijekova (revizija, izvanrednih revizija).

U tablicama GUO 4., 4.a i 4.b prikazan je uspjeh u zastupanju u parničnim predmetima, odnosno kakve je prvostupanjske odluke donio sud u odnosu na Republiku Hrvatsku kao stranku u postupku. Uspjeh u zastupanju prikazan je po pojedinim ministarstvima i to posebno za parnice koje su vođene pred općinskim, a posebno za parnice pred trgovačkim sudovima.

Od ukupno 4.517 primljenih parnica Republika Hrvatska bila je tužitelj u 1.380 parnica ili u 29%, a tuženik u 3.137 parnica ili 71%.

Donji grafikon pokazuje kretanje broja primljenih parničnih predmeta u razdoblju od 2012. do 2016. godine prema procesnom položaju Republike Hrvatske (tužitelj ili tuženik). U 2015. i 2016. godini je smanjen broj parnica u kojima je tužitelj Republika Hrvatska. Prema našim saznanjima taj podatak ne odražava stvarno stanje jer podaci brojnih državnih tijela pokazuju da postoji velik broj nenaplaćenih prihoda države.

U donjoj tablici prikazano je kretanje parničnih predmeta prema vrsti odnosno pravnoj osnovi spora kroz zadnjih pet godina. Vidljivo je da se broj parnica radi naknade štete, u promatranom razdoblju, stabilizirao i lagano pada. Jedino je u porastu broj tzv. stambenih sporova koji uključuju sporove proizašle iz najma stanova, zakupa poslovnih prostora i naplate naknade za korištenje tih prostora bez pravne osnove, što je u velikoj mjeri rezultat aktivnosti Državnih nekretnina d.o.o.

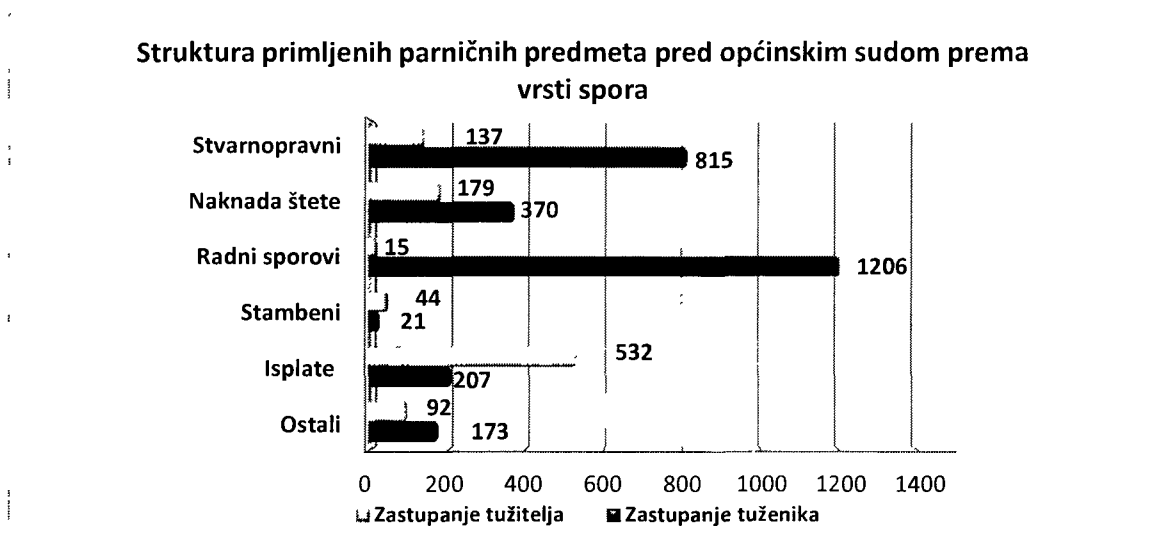
Godina	Pravna osnova spora	Pravna osnova spora	Pravna osnova spora	Pravna osnova spora	Pravna osnova spora	Pravna osnova spora
2012.	1851	822	1090	86	2243	352
2013.	1104	772	842	51	2421	299
2014.	1260	765	1149	42	2118	342
2015.	1219	701	690	103	1399	275
2016.	1091	649	1221	65	1190	299

U svim novim parničnim predmetima u kojima zastupamo na temelju zakona, ukupna visina tužbenih zahtjeva iznosila je 2.908.200.000,00 kuna te je ostala na istoj razini kao i prethodne godine, od toga je potraživanje Republike Hrvatske kao tužitelja iznosilo samo 408.237.000,00 kuna, dok su potraživanja prema Republici Hrvatskoj iznosila 2.499.963.000,00 kuna.

Zakon o parničnom postupku propisuje da je stranka koja izgubi spor dužna protivnoj stranci naknaditi prouzročene parnične troškove. Troškove koje s te osnove ostvari državno odvjetništvo u zastupanju prihod su državnog proračuna. Tako je u 2016. godini na ime troškova Republici Hrvatskoj nepravomoćno dosuđeno 18.433.000,00 kuna, dok je na ime troškova protivnoj strani, na teret državnog proračuna, dosuđeno 17.387.000,00 kuna.

4.2.3.1.1. Parnični predmeti pred općinskim sudovima

Sljedeći grafikon prikazuje strukturu parnica pred općinskim sudovima prema vrsti spora odnosno prema pravnoj osnovi te prema procesnom položaju Republike Hrvatske u sporu (tužitelj / tuženik).

U 2016. godini ukupna visina tužbenih zahtjeva u parnicama iz nadležnosti općinskih sudova u kojima je državno odvjetništvo zastupalo na temelju zakona iznosila je 1.232.762.000,00 kuna. Potraživanja Republike Hrvatske kao tužitelja iznosila su ukupno 147.013.000,00 kuna, dok su potraživanja prema Republici Hrvatskoj kao tuženiku iznosila 1.085.749.000,00 kuna.

Tablica GUO 3.a daje pregled primljenih parničnih predmeta pred općinskim sudovima u 2016. godini prema ministarstvima i tijelima iz čijeg djelokruga rada su proizašli, a također se daje prikaz vrijednosti tih sporova i to posebno za sporove u kojima smo zastupali tužitelja i posebno za sporove u kojima smo zastupali tuženika. U tim tablicama vrijednost sporova iskazana je u tisućama kuna.

4.2.3.1.2. Parnični predmeti pred trgovačkim sudovima

Zbog velike vrijednosti predmeta spora i njihove složenosti, izdvojeni su parnični postupci koji se vode pred trgovačkim sudovima. Nakon izmjene Zakona o parničnom postupku krajem 2008. godine proširena je nadležnost trgovačkih sudova, što se odrazilo na povećanje broja parničnih predmeta u radu županijskih državnih odvjetništava koji postupaju pred tim sudovima.

Tablica GUO 3.b daje pregled primljenih parničnih predmeta pred trgovačkim sudovima u 2016. godini prema ministarstvima i tijelima iz čijeg djelokruga rada su proizašli, a također se daje prikaz vrijednosti tih sporova i to posebno za sporove u kojima smo zastupali tužitelja i posebno za sporove u kojima smo zastupali tuženika. U tim tablicama vrijednost sporova iskazana je u tisućama kuna.

U 2016. godini Republika Hrvatska podigla je 380 tužbi, dok je bila tužena u 344 parnice što je 47% manje nego 2015. godine kad je protiv Republike Hrvatske podignuto 507 tužbi.

Broj parnica pred trgovačkim sudovima 2012.- 2016. godine.

Bjelovar	17	24	47	53	107
Dubrovnik	14	21	18	16	9
Karlovac	8	7	9	9	8
Osijek	13	17	17	28	85
Pula	38	34	89	69	65
Rijeka	52	36	59	105	65
Sisak	6	12	6	10	10
Slavonski Brod	10	10	9	10	12
Split	70	69	55	106	43
Šibenik	8	12	7	10	15
Varaždin	12	11	17	12	9
Velika Gorica	17	13	16	14	6
Vukovar	11	42	91	126	22
Zadar	22	21	22	26	20
Zagreb	156	199	185	284	307

4.2.3.2. Rad i uspješnost u zastupanju u parničnim predmetima

Iako se povremeno čuju kritički tonovi u odnosu na kvalitetu i uspješnost državnog odvjetništva u zastupanju Republike Hrvatske, prikupljeni podaci o ishodu parničnih sporova pokazuju da su takvi navodi netočni.

Podaci o broju riješenih predmeta pokazuju da su državna odvjetništva ažurna kad je u pitanju njihov rad odnosno donošenje odluka koje su u njihovoj nadležnosti. Treba istaknuti da se prema Naputku Glavnog državnog odvjetnika predmet u državnom odvjetništvu smatra riješenim kad se donese državnoodvjetnička odluka, kod parnica to znači kad se podigne tužba ili da odgovor na tužbu. Međutim, u sudskim i upravnim predmetima se i nakon donošenja državnoodvjetničke odluke u predmetu nastavlja s radom jer tada tek počinje postupak pred sudom ili upravnim tijelom.

Državno odvjetništvo je u 2016. godini imalo u radu ukupno 4.686 parničnih predmeta (4.517 novih predmeta i 169 predmeta prenesenih iz 2015. godine). Meritorno je riješeno 4.447 predmeta (podignuto tužbi, dano odgovora na tužbu i dr.).

U 2016. godini donesene su ukupno 4.364 presude u kojima je jedna od stranaka Republika Hrvatska. Državno odvjetništvo je u cijelosti uspjelo u sporu u 1.575 parnica ili 48% (2015.g.-1.880 parnica), izgubljeno je 1.316 parnica ili 40% (2015.g.-1.743 parnice), djelomično je izgubljeno, a djelomično dobiveno 379 parnica (2015.g.-518 parnica). Sklopljeno je 268 sudskih nagodbi dok je na drugi način, bez donošenja meritorne odluke suda o sporu, riješeno 826 parnica (povlačenje tužbe, izvansudske nagodbe, spajanje postupaka i dr.).

Navedeni podaci pokazuju da je u izvještajnom razdoblju zadržana ažurnost, ali i kvaliteta zastupanja. Međutim, za napomenuti je da kvaliteta zastupanja i uspjeh u parnicama nije samo rezultat zastupanja državnog odvjetništva već znatno ovisi o radu i kvaliteti rada državnih tijela te o kvaliteti suradnje između državnog odvjetništva i nadležnih državnih tijela.

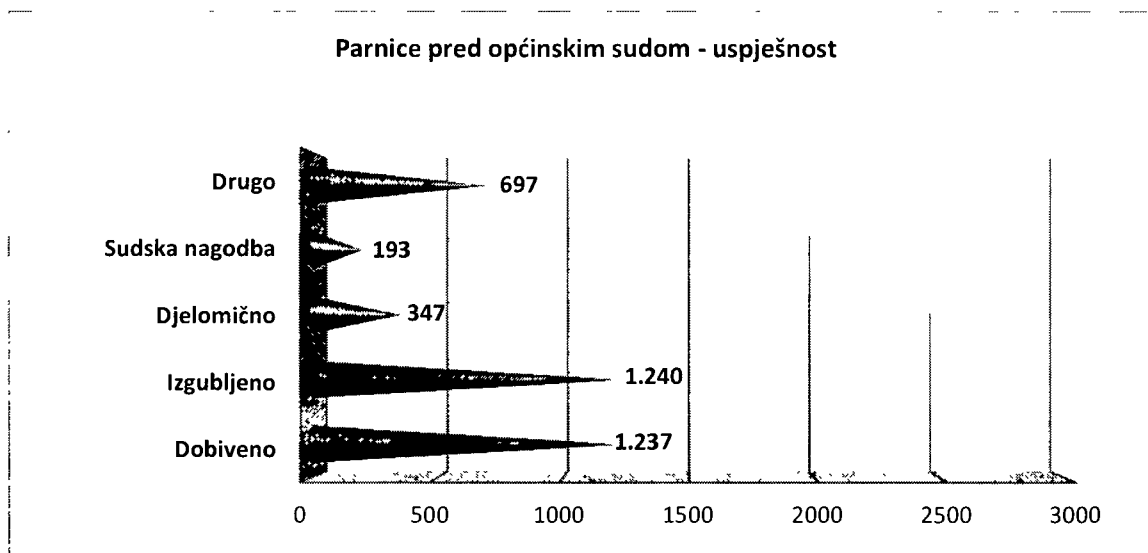
Tijekom 2016. godine državna odvjetništva su u parničnim predmetima zastupala na 14.944 ročišta pred sudovima. Ako se uzme broj radnih dana u 2016. godini i ukupan broj ročišta proizlazi da je državno odvjetništvo svaki dan samo pred redovnim sudovima zastupalo prosječno na 60 ročišta. Uložene su 1.222 žalbe protiv odluka prvostupanijskih sudova i 175 izvanrednih pravnih lijekova (redovne i izvanredne revizije protiv pravomoćnih sudskih odluka).

4.2.3.2.1. Rad i uspjeh u zastupanju pred općinskim sudovima

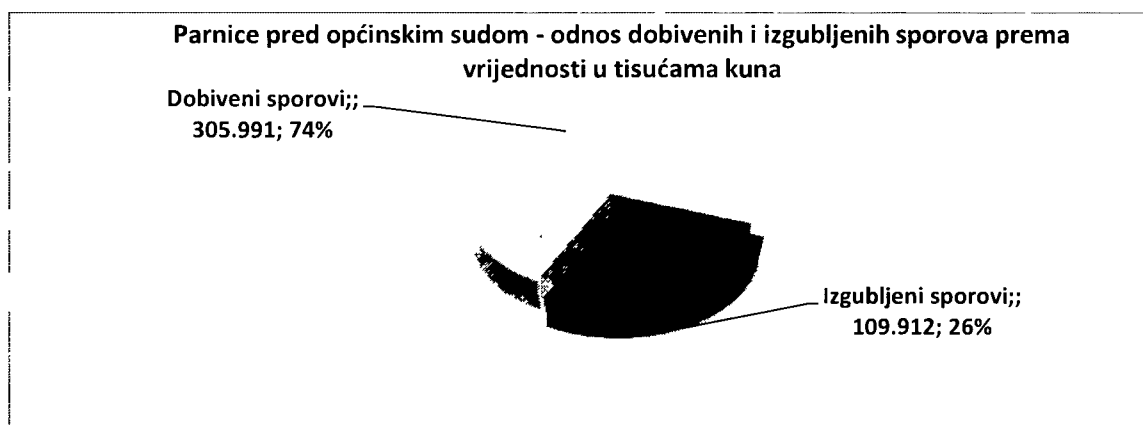
U 2016. godini iz nadležnosti općinskog suda državno odvjetništvo je imalo u radu ukupno 3.917 parnica (3.792 nove parnice i 125 prenesenih iz 2015. godine). Zastupano je na 13.302 ročišta, uloženo je 1.130 žalbi protiv prvostupanijskih odluka i 269 revizija.

U parnicama u kojima je jedna od stranaka bila Republika Hrvatska općinski sudovi su u 2016. godini donijeli ukupno 3.714 meritornih prvostupanijskih odluka, sklopljene su 193 sudske nagodbe, a na drugi način (povlačenje tužbe, izvansudske nagodbe, spajanje postupaka i dr.) riješeno je 697 parnica.

Donji grafikon prikazuje parnične predmete u 2016. godini prema načinu na koji je dovršen prvostupanijski postupak pred općinskim sudovima.

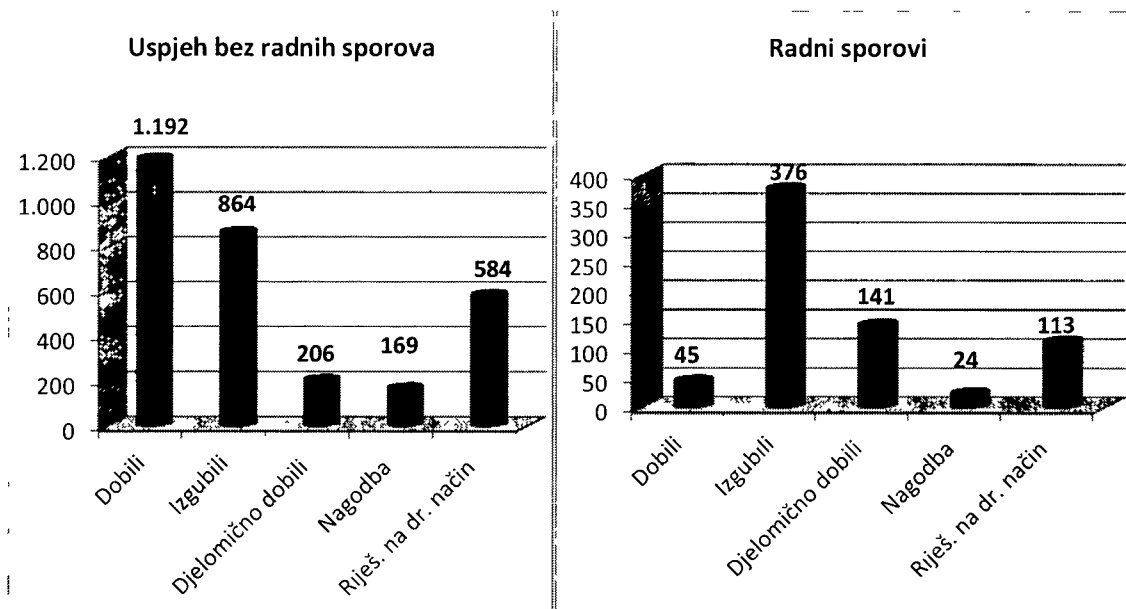
Donji grafikon prikazuje način rješavanja i uspjeh državnog odvjetništva u zastupanju Republike Hrvatske u parnicama pred općinskim sudovima prema vrijednosti predmeta spora i neovisno o procesnom položaju Republike Hrvatske u postupku (tužitelj ili tuženik).

Ako promatramo uspjeh državnog odvjetništva u zastupanju Republike Hrvatske kroz vrijednost predmeta spora, tada smo dobili parnice u ukupnoj vrijednosti od 305.991.000,00 kuna, a izgubili u ukupnoj vrijednosti od 109.912.000,00 kuna, odnosno 74% sporova je dobiveno, a 26% sporova izgubljeno.

Na ukupnu uspješnost u zastupanju negativno su utjecali radni sporovi (donji grafikon). Sudovi su donijeli ukupno 699 odluka u radnim sporovima, što je 18,82% svih donesenih prvostupanijskih odluka od čega je 376 presuda ili 53,79% u korist tužitelja, zaposlenika.

Prvi donji grafikon prikazuje uspješnost zastupanja državnog odvjetništva u svim sporovima bez radnih sporova, a drugi u radnim sporovima. Podaci u ovim grafikonima pokazuju koliko na uspješnost zastupanja u parničnim postupcima utječu radni sporovi koji su posljedica nepoštivanja prava priznatih zakonom ili kolektivnim ugovorom (prekovremeni rad, rad u smjenama, dežurstva i slično).

Izgubljeni radni sporovi prema prvostupanjskim presudama donesenim u 2016. godini mogu koštati Republiku Hrvatsku 31.509.000,00 kuna (glavnica 23.510.000,00 kuna i troškovi spora 7.999.000,00 kuna) bez kamata.

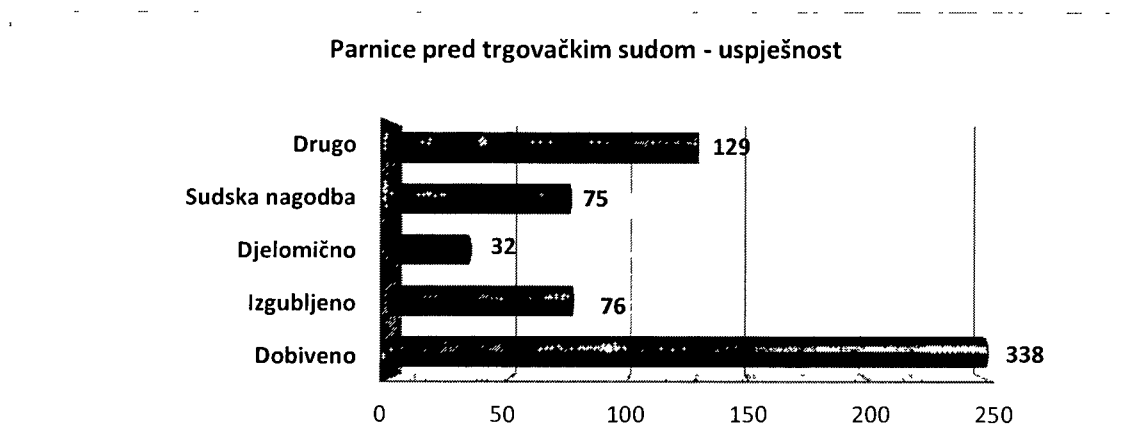
Uspješnost u zastupanju u parnicama po pojedinim ministarstvima i tijelima prikazana je u tablici GUO 4.a.

4.2.3.2.2. Rad i uspjeh u zastupanju pred trgovačkim sudovima

U 2016. godini županijska državna odvjetništva imala su u radu ukupno 770 parnica iz nadležnosti trgovačkog suda. Od toga je bilo 726 novih parnica i 44 prenesene iz 2015. godine. Zastupano je na 1.642 ročišta, što je 57% više nego godinu ranije (1.077 ročišta), uložene su 92 žalbe protiv prvostupanjskih odluka i 6 revizija.

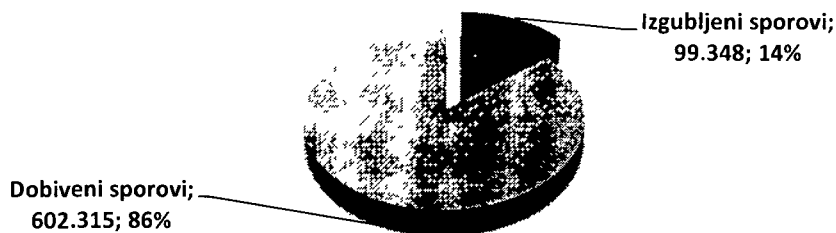
Od ukupno 4.517 novih parničnih predmeta u 2016. godini, 726 ili 16% odnosi se na primljene parnične predmete iz nadležnosti trgovačkih sudova.

Tablica GUO 4.b pokazuje uspjeh državnog odvjetništva u zastupanju pred trgovačkim sudovima.

U 2016. godini od ukupno zaprimljenih 726 novih parničnih predmeta iz nadležnosti trgovačkih sudova, Republika Hrvatska je podigla 380 tužbi čija je ukupna vrijednost iznosila 261.224.000,00 kuna. Međutim, protiv Republike Hrvatske podignute su 344 tužbe, što je znatno manje nego godinu ranije (2015. godine bilo je 507 tužbi) u vrijednosti od 1.414.214.000,00 kuna, što je dvostruko više nego 2015. godine (705.769.000,00 kuna).

Parnice pred trgovačkim sudovima - odnos dobivenih sporova prema vrijednosti u tisućama kuna u 2016. g.

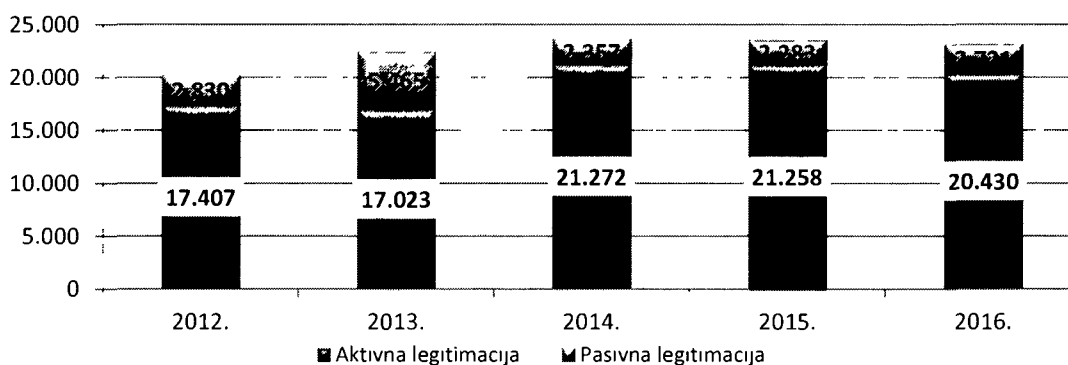

Trgovački sudovi su u 2016. godini donijeli ukupno 650 meritornih prvostupanjskih odluka po kojima smo u 338 parnica uspjeli u cijelosti, izgubili u cijelosti u 76 parnica, a djelomično uspjeli u 32 parnice. Sklopljeno je 75 sudskih nagodbi. Analizirajući uspjeh u parnicama prema vrijednosti predmeta spora proizlazi da su rezultati zastupanja još bolji jer smo dobili ukupno 602.315.000,00 kuna, a izgubili 99.348.000,00 kuna.

4.2.3.3. Ovršni predmeti

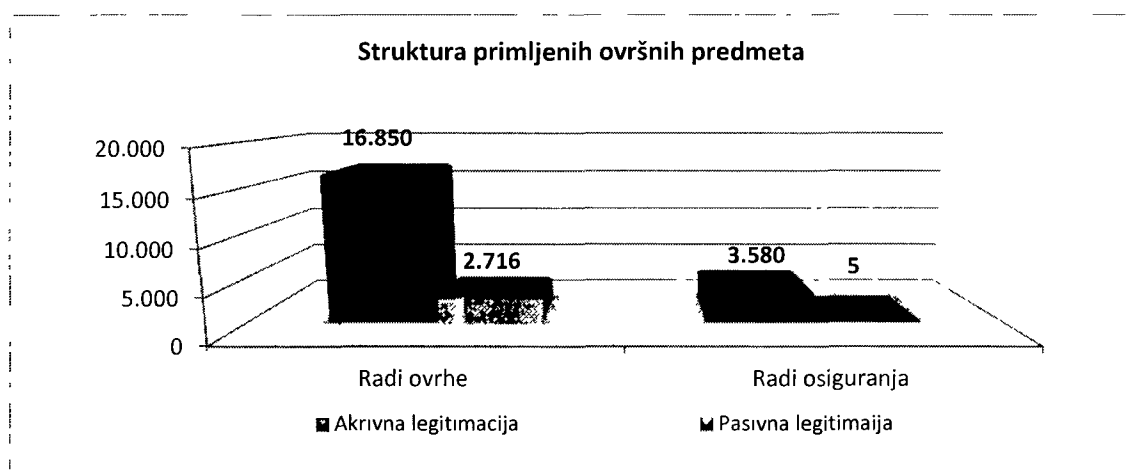
U 2016. godini primljen je 23.151 novi ovršni predmet, što je neznatno smanjenje u odnosu na broj predmeta primljenih u 2015. godini (23.541). Iz 2015. godine u radu je ostalo 3.019 predmeta, što ukupno iznosi 26.170 predmeta. Ovako veliki broj predmeta posljedica je, s jedne strane, teške gospodarske i socijalne situacije u zemlji, a s druge strane izmjene zakona kojima je nadležnost za pokretanje postupaka naplate troškova kaznenog postupka i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom prenesena na državno odvjetništvo (što su prije radili sudovi po službenoj dužnosti).

Kretanje ovršnih predmeta od 2012. do 2016. g.

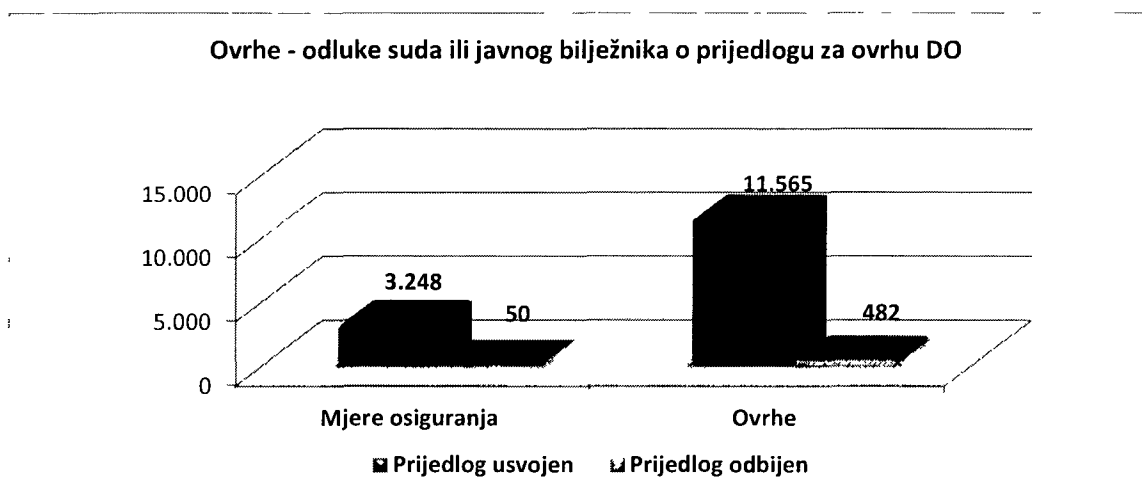
Tablica GUO 6. u dodatku daje pregled broja ovršnih predmeta, a gornji grafikon pokazuje kretanje primljenih ovršnih predmeta u zadnjih pet godina.

Ovršne predmete u kojima je Republika Hrvatska ovrhovoditelj možemo podijeliti u tri osnovne grupe, i to u prvu grupu u kojoj država prisilno naplaćuje svoja potraživanja, drugu grupu u kojoj se osniva prisilno založno pravo na nekretninama poreznih dužnika radi osiguranja poreznih tražbina i treću grupu u kojoj državno odvjetništvo nastupa kao ovrhovoditelj radi naplate troškova kaznenog i parničnog postupka, te oduzimanja imovinske koristi koju su osuđene osobe ostvarile počinjenjem kaznenog djela.

U gornjem grafikonu dana je struktura novih predmeta u 2016. godini prema navedenoj podjeli. Najveći broj ovršnih predmeta pokrenut je na zahtjev Ministarstva financija – Porezne uprave RH.

Republika Hrvatska je kao ovrhovoditelj u 2016. godini pokrenula 16.850 ovršnih postupaka radi naplate svojih potraživanja, dok je protiv Republike Hrvatske pokrenuto 2.716 ovršnih postupaka. Odlukama sudova odnosno javnih bilježnika prihvaćeno je 11.565 prijedloga za ovrhu s ukupnom vrijednošću potraživanja od 355.131.000,00 kuna, dok je odbijeno 482 prijedloga za ovrhu u ukupnom iznosu od 12.397.000,00 kuna.

Također je u ime Republike Hrvatske pokrenuto 3.580 prijedloga radi osiguranja tražbina, dok je protiv Republike Hrvatske s te osnove pokrenuto 5 postupka radi osiguranja tražbina.

Podaci o postupcima radi osiguranja tražbina ukazuju na to da su porezna tijela i u izvještajnom razdoblju nastavila osiguravati porezne tražbine, inicirajući pokretanje ovršnih postupaka osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretninama dužnika, a što kasnije u stečajnim postupcima (ako se radi o pravnim osobama) omogućuje ostvarivanje razlučnih prava. Ako uspoređujemo ovo izvještajno razdoblje s prethodnim primjećuje se pad od cca 13%, a što je pokazatelj kontinuiranog rada na ovim predmetima, kako Ministarstva financija, tako i državnog odvjetništva.

Velik broj ovršnih predmeta u velikoj je mjeri posljedica Zakona o kaznenom postupku prema kojem je državno odvjetništvo nadležno za pokretanje ovršnih postupaka radi naplate oduzete imovinske koristi i troškova kaznenog postupka. U ovim predmetima ovrha se dosta teško provodi jer državna odvjetništva moraju vršiti izvide vezane uz podatak o imovini dužnika da bi se ovrha mogla pokrenuti i naplatiti dužni iznos. U navedenim predmetima radi se o maloj vrijednosti predmeta spora, najčešće od 150,00 do 500,00 kuna, a zbog nemogućnosti naplate u mnogima su troškovi provođenja ovrhe znatno viši od iznosa koji se ovršuje. Prije pokretanja ovršnih postupaka radi prisilne naplate troškova kaznenog postupka i oduzimanja imovinske koristi, uvijek se traže podaci o prebivalištu osuđene osobe (ovršenika), te podaci o imovini na kojoj se može provesti ovrha. Međutim, rezultati provedenih izvida ukazuju da se uglavnom radi o osobama bez stalnog prebivališta, kao i osobama bez primanja, odnosno bez ikakve imovine, te su to razlozi zbog kojih se ove ovrhe teško provode.

U izvještajnom razdoblju nastavljeno je postupanje po Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja Vlade Republike Hrvatske iz 2013. godine, te je temeljem te Uredbe otpisan dio potraživanja koja su nenaplativa zbog naprijed navedenih razloga.

Ažurnost rada državnog odvjetništva u ovim predmetima omogućilo je direktno pristupanje podacima Ministarstva unutarnjih poslova jer nam je odmah dostupan podatak o OIB-u i prebivalištu odnosno eventualnoj smrti ovršenika. Velika pomoć državnom odvjetništvu na radu u ovim predmetima je i mogućnost pregleda zemljišnih knjiga svih zemljišnoknjižnih sudova, što je omogućeno u ovom izvještajnom razdoblju kad su stvorene pretpostavke za korištenje baze podataka Ministarstva pravosuđa kroz aplikaciju One Stop Shop.

U ovršnim postupcima radi naplate troškova kaznenog postupka i oduzete imovinske koristi državni odvjetnik sukladno odredbi članka 33. stavka 2. Zakona o državnom odvjetništvu ima prava i dužnosti ovrhovoditelja. Stoga se u praksi pojavio problem tko je u obvezi snositi troškove predujmova u ovim postupcima, je li to Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo financija, ili kazneni sud na čiji račun Financijska agencija uplaćuje naplaćene troškove kaznenog postupka, ili bi s obzirom na odredbu članka 46. Zakona o državnom odvjetništvu ti troškovi trebali pasti na teret državnog odvjetništva koje vodi postupak.

Nadalje, potrebno je istaknuti i problem postupanja nadležnih tijela Financijske agencije koja su nadležna za provedbu ovrhe radi naplate novčanih sredstava s računa dužnika u predmetima po zahtjevu za izravnu naplatu ili ako se radi o provedbi sudskih rješenja i koja pokazuju određeno nerazumijevanje u pogledu forme i sadržaja ovršnih odluka - isprava, pa slijedom toga često odbijaju provesti zahtjeve za izravnu naplatu (vraćaju ih podnositelju

zahtjeva) iako se takvi zahtjevi zasnivaju na valjanim pravomoćnim i ovršnim ispravama. Naime, Financijska agencija vrlo često vraća osnove za plaćanje navodeći kako iste nisu podobne za postupanje, te je uočeno da svaka poslovnica Financijske agencije postupi na različit način. Protiv postupanja Financijske agencije podnositelji osnova za plaćanje, pa tako i državno odvjetništvo, nemaju mogućnost ulaganja pravnog lijeka već se pokušava udovoljiti traženjima Financijske agencije ili se podnosi novi zahtjev za izravnu naplatu.

Postupci ovrhe koji se provode na pokretninama dužnika su potpuno nedjelotvorni jer ne funkcioniraju komisionari, a državna odvjetništva, kao i državna tijela koja kao vjerovnike zastupamo, nemaju prostornu i tehničku mogućnost preuzimanja na čuvanje zaplijenjenih stvari. Nadalje, troškovi takvih ovrha su često veći od iznosa koji se ovrhom pokušava naplatiti.

Najveći dio ovrha koje se vode protiv Republike Hrvatske odnosi se na prisilnu naplatu potraživanja utvrđenih pravomoćnim i ovršnim odlukama po kojima Republika Hrvatska (Ministarstvo financija, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo obrane i Ministarstvo unutarnjih poslova) ne postupi, čime se nepotrebno povećavaju troškovi i kamate, a time se nepotrebno opterećuje državni proračun.

4.2.3.4. Stečajni predmeti

Novi Stečajni zakon stupio je na snagu 1. rujna 2015. (Narodne novine, broj 71/15) te je tijekom 2016. godine došlo do njegove pune primjene.

Stečajni postupak provodi se radi skupnog namirenja vjerovnika stečajnog dužnika, unovčenjem njegove imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima. Državno odvjetništvo kao zastupnik po zakonu Republike Hrvatske na prijedlog državnih tijela nadležnom trgovačkom sudu podnosi prijedloge za otvaranje stečajnog postupka i/ili prijavljuje potraživanja državnih tijela u stečajnim postupcima. Prijave tražbine moraju se izvršiti u zakonskom roku od 60 dana od otvaranja stečajnog postupka. Propuštanje ovog roka ima za posljedicu gubitak prava na prijavu tražbine i nemogućnost namirenja. Zbog toga je potrebno ažurno postupanje državnog odvjetništva koje ovisi o ažurnosti drugih državnih tijela koja bi podatke o svojim tražbinama trebala pravovremeno dostaviti nadležnom državnom odvjetništvu.

U izvještajnoj godini povećan je broj stečajnih postupaka. Navedeni porast je, između ostalog, posljedica primjene novog Stečajnog zakona sukladno kojem se po službenoj dužnosti pokreću stečajni postupci u odnosu na sve one subjekte koji nemaju zaposlenih i u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje imaju evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana, a nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje drugog postupka radi brisanja iz sudskoga registra.

U 2016. godini državno odvjetništvo je zaprimilo 5.567 novih stečajnih predmeta.

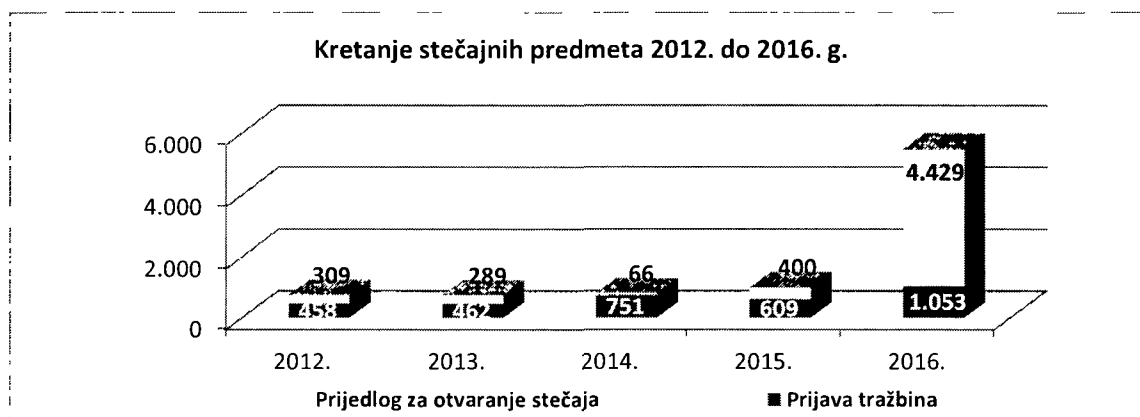
Državno odvjetništvo, kao zastupnik po zakonu Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva financija podnosi veliki broj prijedloga za osiguranje novčanih tražbina s osnove poreznog duga i drugih javnih davanja zasnivanjem založnog prava na nekretninama pa u stečajnom postupku Republika Hrvatska često ima položaj razlučnog vjerovnika. Ipak, u praksi je Republika Hrvatska najčešće upisana kao založni vjerovnik na nekretninama po

redosljed u upisa iza banaka te se prodajom nekretnine ne uspije namiriti u punom iznosu svog razlučnog prava, a često puta niti djelomično. Ovo je posljedica činjenice da su pravne osobe kreditno zadužene, banke upisane kao založni vjerovnici na nekretninama dužnika, slijedom čega su iste već opterećene založnim pravima i prije nego li pravne osobe dođu u dužnički odnos s Republikom Hrvatskom.

Stečajni postupci se provode kao redovni i kao skraćeni postupci.

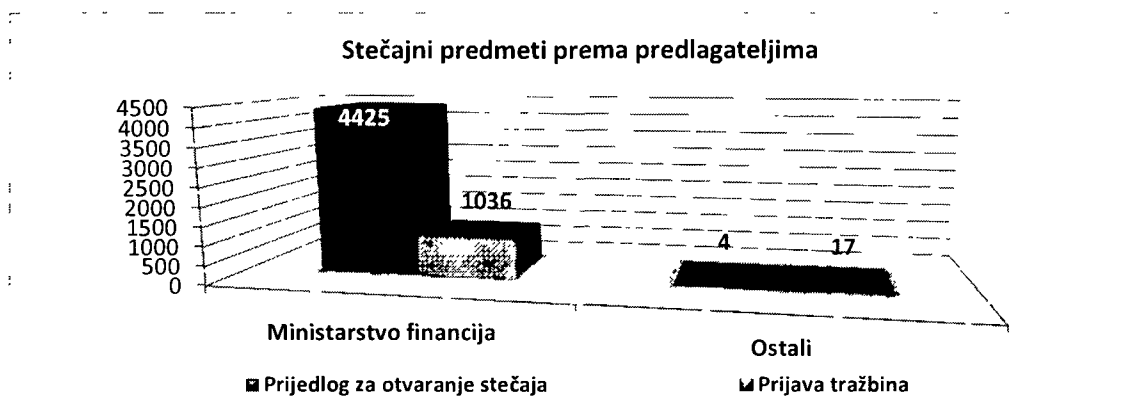
Pretpostavka za pokretanje skraćenog stečajnog postupka je činjenica da se radi o pravnoj osobi koja nema zaposlenih te da u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana. Kada državno odvjetništvo, nakon što sud u skraćenom stečajnom postupku zatvori stečajni postupak zbog nedostatka imovine stečajnog dužnika, naknadnim provjerama utvrdi da imovina postoji, podnosi prijedlog radi nastavka stečajnog postupka i unovčenja pronađene imovine.

U svim stečajnim postupcima, državno odvjetništvo je zastupalo Republiku Hrvatsku te je sudjelovalo na ukupno 3.616 ročišta (izvještajna, ispitna ročišta i skupštine vjerovnika).

U izvještajnoj godini, u odnosu na prethodnu, značajno je porastao broj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, a što je posljedica primjene novog Stečajnog zakona. Podneseno je 105 prijava o postojanju razlučnog i izlučnog prava.

Ukupna visina prijavljenih tražbina Republike Hrvatske u stečajnim postupcima u 2016. godini iznosila je 2.330.961.000,00 kuna.

Najveći broj prijavljenih tražbina u stečajnim postupcima još uvijek se odnosi na tražbine Ministarstva financija, Porezne uprave. Iako stečajni upravitelji u pravilu priznaju tražbine države kako se radi o tražbinama drugog višeg isplatnog reda one se u stečajnom postupku namiruju u znatno manjem iznosu od prijavljenog.

Priroda stečajnog postupka i činjenica postojanja stečajnog razloga sami po sebi podrazumijevaju nemogućnost ili smanjenu mogućnost ostvarivanja tražbina, međutim, pravovremeno pokretanje stečajnih postupaka i kvalitetno osiguravanje tražbina svakako bi doveli do znatno bolje i značajnije naplate tražbina.

Prije pokretanja stečajnog postupka nerijetko dolazi do povreda dužnosti članova uprave, pa se i nakon zaključenja stečajnog postupka, gdje je to moguće, nastavljaju postupci u cilju utvrđivanja odgovornosti članova uprave. Novim Stečajnim zakonom stvoreni su uvjeti za efikasnije pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika koji često prije otvaranja stečajnog postupka otuđi dobar dio imovine, slijedom čega je mogućnost za naplatu vjerovničkih potraživanja bila svedena na minimum.

U praksi se unovčenje stečajne mase teško provodi, nema zainteresiranih kupaca ili se čeka sniženje cijene, što u konačnici znači prodaju imovine znatno ispod procijenjene vrijednosti, ako do prodaje uopće i dođe.

4.2.3.4.1. Predmeti predstečajne nagodbe

U izvještajnoj 2016. godini državno odvjetništvo je imalo u radu ukupno 171 predstečajni predmet.

Ukupna vrijednost prijavljenih tražbina Republike Hrvatske iznosila je 380.552.000,00 kuna.

Stupanjem na snagu novog Stečajnog zakona (Narodne novine, broj 71/15) u koji je inkorporiran i predstečajni postupak, stavljen je izvan snage Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Narodne novine, broj 108/12, 144/12, 81/13 i 112/13) u dijelu koji se odnosi na predstečajnu nagodbu. Pokretanje predstečajnog postupka je postala mogućnost, ali ne i obveza.

Slijedom navedenog, u izvještajnoj godini, kao posljedica stupanja na snagu Stečajnog zakona, bitno se povećao broj stečajnih, a znatno smanjio broj predstečajnih postupaka.

Međutim, neposredno prije stupanja na snagu Stečajnog zakona, 1. rujna 2015., Financijska agencija je zaprimila velik broj prijedloga za otvaranje predstečajnih postupaka po Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, upravo iz razloga što su mnogi poduzetnici u teškoćama iskoristili zadnju priliku za pokretanje postupka po odredbama za njih povoljnijeg Zakona.

S obzirom da novi Stečajni zakon predviđa mogućnost nastavka poslovanja i tijekom stečajnog postupka i izradu stečajnog plana bez ograničenja (niz mjera koje stoje na raspolaganju dužniku i njegovim vjerovnicima u cilju financijske konsolidacije dužnika, a samim time i većeg stupnja namirenja vjerovnika nego što je to bilo moguće postići u

likvidacijskom stečajnom postupku) interes za provedbu predstečajnog postupka je znatno manji, a i uvjeti za njegovo pokretanje su ograničeni.

U predstečajnim postupcima, koji su po novom Stečajnom zakonu u cijelosti u nadležnosti trgovačkih sudova, državno odvjetništvo podnosi prijavu tražbine Republike Hrvatske u vezi koje se vode sudski postupci te drugih tražbina Republike Hrvatske na zahtjev državnih tijela. U postupcima predstečajne nagodbe po novom Stečajnom zakonu Republiku Hrvatsku zastupa državno odvjetništvo dok su po Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi i sukladno Uredbi o uvjetima, načinu i postupku raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga (Narodne novine, broj 3/13), Ministarstvo financija, Poreznu upravu zastupali ovlašteni službenici Porezne uprave zbog čega je dolazilo i do određenih nepravilnosti. Pojedini suci upućivali su pozive za ročišta državnom odvjetništvu neposredno, kao zastupniku po zakonu Republike Hrvatske, na koje pozive se državno odvjetništvo odazivalo te sudjelovalo u postupku. Međutim, u postupku sklapanja predstečajne nagodbe pred trgovačkim sudom državno odvjetništvo u nekim predmetima nije bilo u mogućnosti ispraviti nepravilnosti do kojih je došlo u fazi upravnog postupka pred Financijskom agencijom s obzirom na kogentne norme Zakona i zauzetoj sudskoj praksi Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske.

Uz angažman državnog odvjetništva, suradnju Ministarstva financija i pozitivan stav pojedinih sudaca, neke nepravilnosti su ispravljene kroz naknadno sklopljene upravne ugovore te je na taj način sporni dio potraživanja koji je bio obuhvaćen predstečajnom nagodbom izuzet iz nagodbe i riješen upravnim ugovorima između Ministarstva financija i dužnika. Na taj način je spriječena obustava predstečajnog postupka i omogućene njegova realizacija.

Tijekom zastupanja pred trgovačkim sudom prije svega se vodilo računa da stranke ne raspolažu pravima koja im ne pripadaju, da sadržaj nagodbe ne bude u suprotnosti s prisilnim propisima i javnim moralom društva te da je sklopljena nagodba podobna za provođenje ovrhe radi zaštite tražbina vjerovnika.

Prema novom Stečajnom zakonu, kao što je već navedeno, provođenje postupaka predstečajnih nagodbi povjereno je trgovačkim sudovima, što uz redefiniranje pojedinih odredbi od značaja za postupak i vjerovnike, pruža dodatnu sigurnost sudionicima u ostvarivanju prava kroz predstečajni postupak.

4.2.3.5. Upravni sporovi

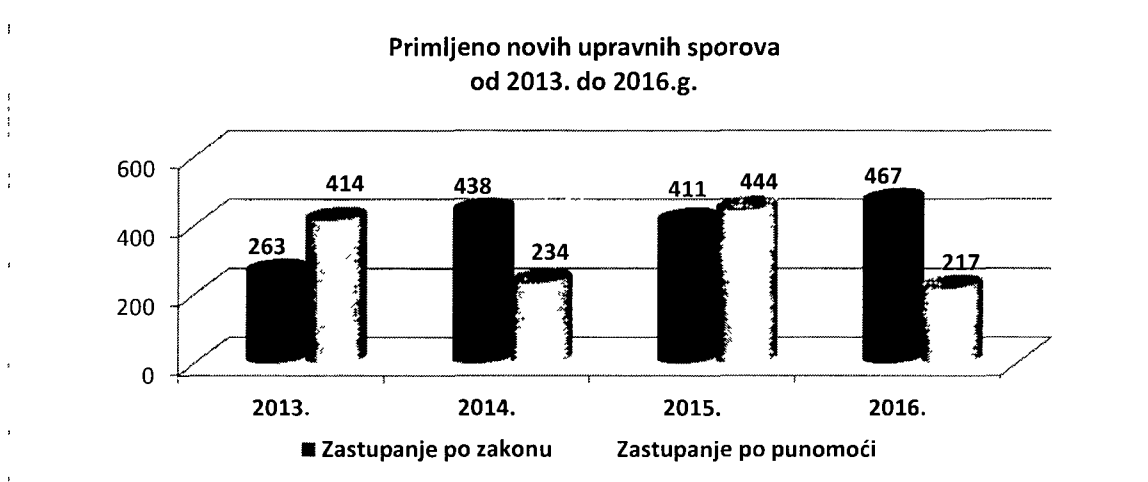
Upravni sporovi su posebna vrsta sudskog postupka, a cilj toga postupka je osigurati zakonitost i sudsku zaštitu prava i pravnih interesa fizičkih i pravnih osoba te drugih stranaka koja su povrijeđena pojedinim odlukama ili postupanjem javnopravnih tijela. Za rješavanje upravnih sporova nadležna su četiri upravna suda sa sjedištima u Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu, a drugostupanjski sud je Visoki upravni sud Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu. Upravni spor se pokreće tužbom protiv odluke javnopravnog tijela kojega u postupku pred upravnim sudovima zastupa čelnik tuženog javnopravnog tijela ili drugi službenik tuženog javnopravnog tijela koji je određen za zastupanje propisima o unutarnjem ustrojstvu javnopravnog tijela. Temeljem punomoći javnopravno tijelo u upravnom sporu može zastupati samo državno odvjetništvo.

U praksi se javljaju problemi jer tijela državne uprave (ministarstva) i druga državna tijela koja su tuženici u upravnom sporu nemaju dovoljan broj državnih službenika koji bi mogli zastupati na raspravama pred upravnim sudovima izvan njihova sjedišta. Zbog toga uglavnom zahtijevaju da ih pred upravnim sudovima temeljem punomoći zastupaju nadležna županijska državna odvjetništva.

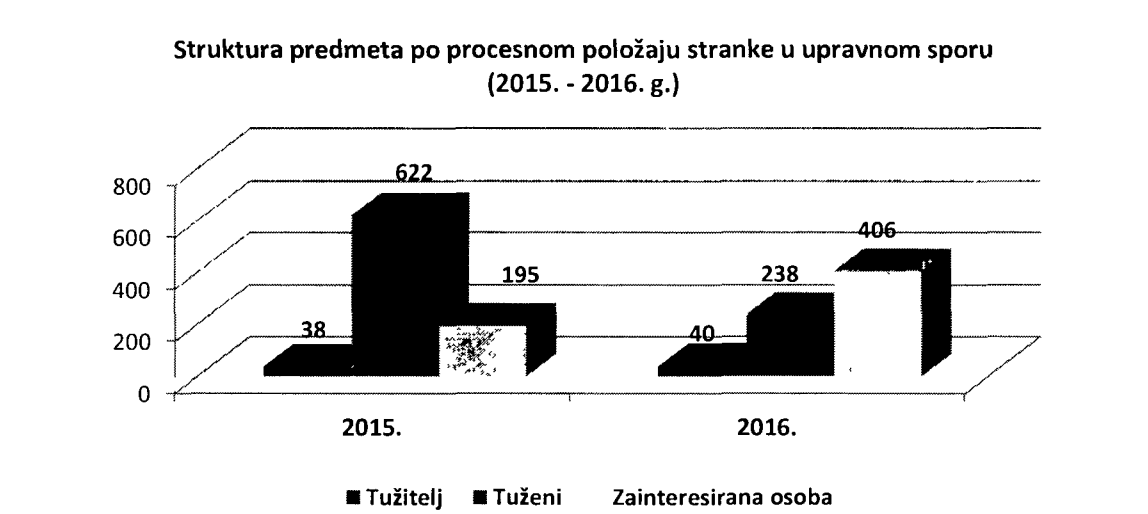
Sukladno Zakonu o upravnim sporovima državno odvjetništvo se u ovim postupcima može pojaviti u tri različite uloge:

- kao stranka *sui generis* ili kao zakonski zastupnik Republike Hrvatske u postupcima u kojima se ispituje zakonitost donesene odluke u upravnom postupku u kojem je sudjelovalo državno odvjetništvo,
- kao punomoćnik tuženog javnopravnog tijela i
- kao zainteresirana osoba.

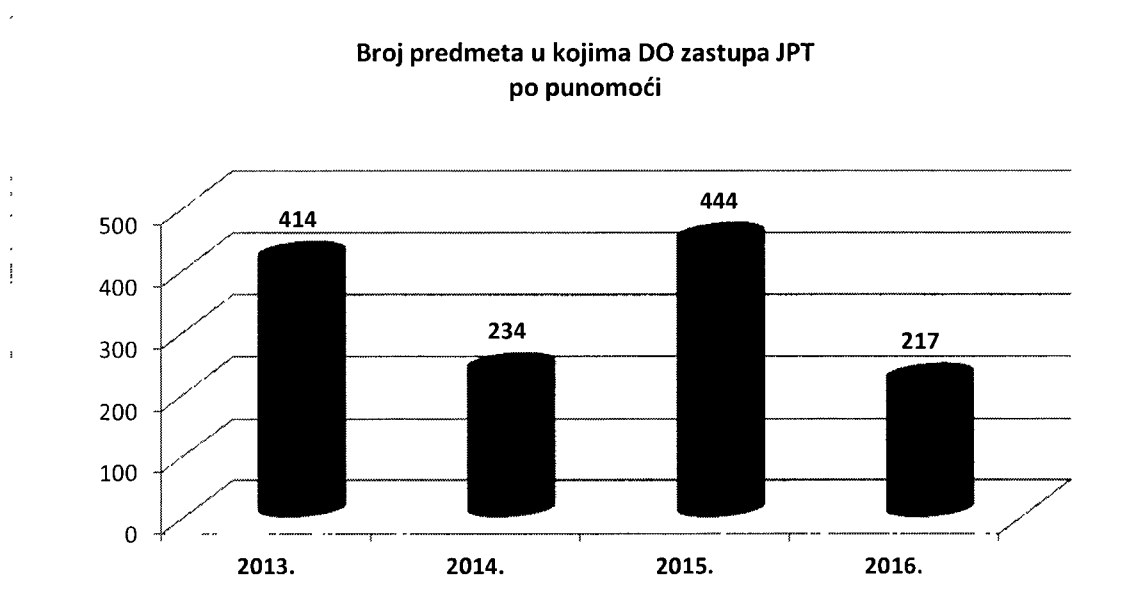
U izvještajnom razdoblju primljena su ukupno 684 nova predmeta, što je u odnosu na 2015. godinu 20% manje. Iz 2015. godine ostalo je u radu 92 predmeta, što znači da je ukupno bilo u radu 776 predmeta.

U 2016. godini u navedenim predmetima donesene su 754 državnoodvjetničke odluke (tužba, odgovor na tužbu i dr.), dok su u radu u državnom odvjetništvu ostala neriješena 22 predmeta.

Temeljem punomoći zastupali smo tužena javnopravna tijela u 217 predmeta od kojih se najveći broj vodio pred Upravnim sudovima u Splitu, Rijeci i Zagrebu. Najveći dio upravnih sporova pokrenut je protiv rješenja Ministarstva pravosuđa i to 269 novih upravnih sporova koji se uglavnom odnose na postupke denacionalizacije (povrat imovine prema odredbama Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (Narodne novine, broj 92/96 i dalje), kao i protiv rješenja Ministarstva branitelja (164 nova upravna spora) koji se odnose na ostvarivanje prava prema odredbama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (stupanj invaliditeta, stambeno rješavanje i dr.). Također, napominjemo da je državno odvjetništvo u izvještajnom razdoblju u upravnim sporovima zastupalo po punomoći (ili nastupalo u upravnom sporu kao zainteresirana osoba) i druga državna tijela (Ministarstvo financija, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Agenciju za poljoprivredno zemljište i dr.), ali u znatno manjem broju upravnih sporova.

Zastupanje javnopravnih tijela temeljem punomoći u upravnim sporovima predstavlja veliko opterećenje za županijska državna odvjetništva u sjedištu upravnih sudova koja su kadrovski potkapacitirana i nemaju dovoljan broj zamjenika za povećan broj upravnih sporova i obavljanje tzv. redovnih poslova.

U tablici GUO 9. u dodatku dan je pregled upravnih sporova prema ministarstvima iz čijeg djelokruga rada predmeti proizlaze, a također su dani i podaci o državnoodvjetničkim odlukama, kao i odlukama upravnih sudova.

4.2.4. Upravni predmeti

Državno odvjetništvo u upravnim predmetima, u pravilu, sudjeluje kao zastupnik po zakonu Republike Hrvatske. Također, državno odvjetništvo u ovim predmetima može zastupati i temeljem punomoći državna tijela, kao i pravne osobe kojih je Republika Hrvatska osnivač, dioničar ili imatelj udjela.

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je ukupno 3.419 novih upravnih predmeta, što je 881 predmet više nego tijekom prethodnog izvještajnog razdoblja. Ako se tome pridoda i 485 predmeta koji su ostali u radu iz prethodne godine, to znači da je državno odvjetništvo u izvještajnom razdoblju imalo ukupno u radu 3.904 upravna predmeta.

Najveći dio upravnih predmeta odnosi se na upravne postupke koji se vode temeljem Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (Narodne novine, broj 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02 i 81/02), te na postupke promjene podataka u katastarskom operatu na poljoprivrednom zemljištu, šumskom i građevinskom zemljištu. Ostali dio upravnih postupaka odnosi se na postupke otpisa duga ili obročnu otplatu duga temeljem Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis i djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine, broj 52/13 i 95/14), zatim na postupke utvrđivanja granice pomorskog dobra, postupke izvlaštenja, postupke radi utvrđivanja pripadnosti nekretnina javnom vodnom dobru, postupke radi utvrđivanja je li određena nekretnina šuma odnosno šumsko zemljište, postupke konvalidacije upravnih akata, postupke koji se vode radi utvrđivanja jesu li određene nekretnine procijenjene u vrijednosti društvenog kapitala u postupku pretvorbe društvenih poduzeća, postupke koji se vode temeljem Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije i dr.

U odnosu na ranija izvještajna razdoblja u ovom izvještajnom razdoblju pojavili su se upravni postupci koji se vode pred Financijskom agencijom temeljem Zakona o stečaju potrošača (Narodne novine, broj 100/15).

Upravni predmeti najviše su proizašli iz djelokruga rada Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom (sada Ministarstvo državne imovine), zatim iz djelokruga rada Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva financija, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture te Ministarstva pravosuđa.

U tablici 4 detaljno je prikazan pregled upravnih predmeta prema zastupljenosti upravnih tijela, te pregled uspješnosti rada državnog odvjetništva.

4.2.5. Postupci određeni posebnim zakonima

4.2.5.1. Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine

U upravnim postupcima koji se vode po zahtjevima prijašnjih vlasnika radi ostvarenja prava na naknadu temeljem Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka radi zaštite zakonitosti te kao zastupnik Republike Hrvatske radi utvrđivanja prava vlasništva Republike Hrvatske temeljem članka 77. toga Zakona. Ovi predmeti u ukupnom broju upravnih predmeta zauzimaju više od 1/4 predmeta.

Predmeti denacionalizacije su vrlo složeni i zahtjevni, što nužno traži visoku stručnost, a kako u uredima državne uprave koji rješavaju ove predmete još uvijek nedostaje kvalitetnih stručnih službenika, ta činjenica se nužno odražava kako na kvalitetu, tako i na ažurnost u

rješavanju ovih predmeta. Osim toga, uredi državne uprave u svom radu prioritet daju drugim predmetima te se ovi predmeti uglavnom rješavaju nakon što se riješe drugi prioritetni predmeti u tim uredima. Na sporost rješavanja ovih predmeta u bitnome utječe i činjenica što prijašnji vlasnici u velikom dijelu svoje zahtjeve nisu kompletirali odnosno nisu priložili svu dokumentaciju bez koje nije moguće njihovo rješavanje. Uglavnom radi se o nedostatku isprava na temelju kojih je prijašnjim vlasnicima oduzeta imovina ili pak prijašnji vlasnici nisu identificirali nekretnine koje su im oduzete. Prijašnji vlasnici unatoč višekratnih poziva ureda državne uprave za dostavu dokumentacije tim zahtjevima u najvećem dijelu ne udovoljavaju.

Mišljenja smo da bi u ovim predmetima upravno tijelo trebalo pozvati predlagatelje na dopunu zahtjeva i dostavu potrebne dokumentacije u određenom roku uz upozorenje da će se u protivnom postupak obustaviti. Dvadeset godina je više nego dovoljan rok u kojem su predlagatelji mogli i trebali pribaviti dokumentaciju kojom dokazuju svoje pravo.

Također, na sporost rješavanja ovih predmeta dijelom utječe i neujednačenost prakse upravnih tijela i upravnih sudova u primjeni ovoga Zakona. Naime, odredbe ovog Zakona su u velikom dijelu nejasne i nedorečene te u praksi još uvijek izazivaju dvojbe i različita tumačenja i stalnu promjenu pravnih stajališta, kako drugostupanjskog upravnog tijela, tako i upravnih sudova. Neujednačena praksa, kao i promjena već ranije zauzetih stajališta utječe na povećano korištenje pravnih lijekova, kako na odluke upravnih tijela, tako i na odluke upravnih sudova, a u velikom broju slučajeva o određenim pravnim pitanjima stajalište je zauzimao i Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Poseban problem predstavlja primjena odredbe članka 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine koja propisuje da Republika Hrvatska postaje vlasnik nekretnina za koje prijašnji vlasnik nije podnio zahtjev ili je pravomoćno odbijen. U primjeni ove odredbe uredi državne uprave različito postupaju u ostvarivanju prava Republike Hrvatske u odnosu na ostvarivanje prava prijašnjih vlasnika. Naime, Republika Hrvatska po našem mišljenju temeljem članka 77. Zakona o naknadi stječe pravo vlasništva na svim nekretninama na kojima prijašnji vlasnik nije podnio zahtjev ili je pravomoćno odbijen sa zahtjevom pod pretpostavkom da su ispunjeni uvjeti naturalne restitucije. Međutim, uredi državne uprave često Republici Hrvatskoj ne priznaju pravo vlasništva na građevinskom zemljištu stečenom temeljem čl. 77. Zakona o naknadi iako bi prijašnjem vlasniku to zemljište vratili u vlasništvo da je podnio zahtjev odnosno da je ovlaštenik prava.

Napominjemo da su postupci po zahtjevu državnog odvjetništva za utvrđenje prava vlasništva Republike Hrvatske temeljem članka 77. Zakona o naknadi zrazito spori, a nerijetko uredi državne uprave unatoč niza požurnica državnog odvjetništva uopće ne postupaju odnosno ne donose odluke.

Posebno napominjemo da državno odvjetništvo kao stranka radi zaštite zakonitosti u postupcima denacionalizacije nema zakonske mogućnosti utjecati na brzinu rješavanja ovih predmeta jer o tijeku postupka odlučuje upravno tijelo, a prijašnji vlasnik je stranka koja dostavlja dokumentaciju i na određeni način posredno utječe na brzinu rješavanja ovih predmeta.

U izvještajnom razdoblju je uočeno da je u ovim predmetima znatno usporeno iznalaženje zamjenskog poljoprivrednog zemljišta za zemljište koje je oduzeto prijašnjem vlasniku, a koje

nije moguće vratiti u naturi i to nakon što je donesena Uredba o kriterijima za dodjelu zamjenskog poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske ovlaštenicima naknade za oduzeto poljoprivredno zemljište (Narodne novine, broj 93/15). Ovom Uredbom stavljena je izvan snage Odluka o kriterijima za dodjelu zamjenskog poljoprivrednog zemljišta iz travnja 2014. godine, ali njome nije propisano koji propis se primjenjuje na postupke u tijeku. Također, javljaju se i dvojbe kako u pogledu pravila postupanja, tako i u pogledu ovlasti tijela koja sudjeluju u postupku dodjele zamjenskog poljoprivrednog zemljišta. Prema navedenoj Uredbi zamjensko poljoprivredno zemljište trebala bi iznalaziti Agencija za poljoprivredno zemljište, međutim, u najvećem broju slučajeva Agencija ne iznađe zamjensko poljoprivredno zemljište ili ako ga iznađe prijašnji vlasnik je često takvim zemljištem nezadovoljan, radi čega se uglavnom ne sklapaju nagodbe.

Mišljenja smo da je postupke denacionalizacije potrebno ubrzati jer bez rješenja tih postupaka nije moguće razriješiti imovinskopravne odnose na velikom dijelu nekretnina. Neriješeni imovinskopravni odnosi onemogućuju raspolaganje nekretninama, odnosno privođenje njihovoju namjeni, a što sve posredno utječe i na investicije.

Kraćem trajanju ovih postupka značajno bi doprinijela promjena sadašnje prakse upravnih tijela. Čest je slučaj da upravno tijelo kad utvrdi određene činjenice u odnosu na dio zahtjeva, donosi djelomično rješenje protiv kojeg stranke u postupku mogu uložiti žalbu. U tom slučaju se cijeli spis dostavlja drugostupanjskom tijelu i čeka rješenje žalbe. Kad bi se dio predmeta dostavio na odlučivanje drugostupanjskom tijelu to bi omogućilo da prvostupanjsko upravno tijelo može utvrđivati činjenice potrebne za donošenje odluke o drugom dijelu zahtjeva.

Prema odredbi članka 77. Zakona o naknadi nekretnine za koje je zahtjev za povrat odbijen ili nije bio stavljen zahtjev za povrat su vlasništvo Republike Hrvatske. U praksi upravnih tijela najprije se donosi rješenje kojim se odbija zahtjev za povrat nekretnina i tek po konačnosti rješenja državno odvjetništvo može podnijeti zahtjev da se utvrdi da je predmetna nekretnina vlasništvo Republike Hrvatske. Ovo ima za posljedicu da Republika Hrvatska i nakon odbijanja zahtjeva za povrat nekretnine ne može godinama utvrditi svoje vlasništvo i doći u posjed predmetne nekretnine. Ne nalazimo razloga zbog kojeg se u istom postupku istim rješenjem ne bi moglo, nakon provedenog postupka, odbiti zahtjev predlagatelja i utvrditi da je predmetna nekretnina temeljem članka 77. Zakona o naknadi vlasništvo Republike Hrvatske. Mišljenja smo da bi Ministarstvo pravosuđa trebalo donijeti odgovarajući naputak za postupanje upravnih tijela u ovim postupcima.

4.2.5.2. Supotpis ugovora i izdavanje tabularne isprave

Odredbom članka 215. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine, broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13) državno odvjetništvo je ovlašteno da, u slučajevima kad određena isprava kojom se raspolagalo nekretninama ne sadrži potrebnu tabularnu izjavu ili ima neke druge nedostatke zbog kojih nije podobna za uknjižbu prava vlasništva u zemljišnim knjigama, a pravna osoba koja ju je izdala više ne postoji i nema pravnog slijednika, može supotpisati tu ispravu i izdati tabularnu izjavu kako bi se mogla izvršiti uknjižba prava vlasništva.

Postupanjem u ovim predmetima, koje je odlukom Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske povjereno županijskim državnim odvjetništvima, značajno se doprinijelo sređivanju

faktičnog i zemljišnoknjižnog stanja nekretnina u pojedinačnim slučajevima i to izvansudskim putem.

U 2016. godini zaprimljeno je 366 zahtjeva, a 317 zahtjeva je ocijenjeno osnovanima te su izdane tražene tabularne isprave, dok je 49 zahtjeva odbijeno kao neosnovano.

4.2.6. Pravna mišljenja

Davanjem pravnih mišljenja na nacрте zakona i drugih propisa, nacрте ugovora kojima se raspolaže nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske ili druge pravne poslove, državno odvjetništvo sukladno ustavnim ovlastima i dužnostima, istodobno, s jedne strane štiti zakonitost i jednakost svih pred zakonom, a s druge strane imovinu i imovinske interese Republike Hrvatske.

Za istaknuti je da se davanjem pravnih mišljenja na nacрте ugovora rješavaju i sporna pravna pitanja koja se javljaju u konkretnim slučajevima u primjeni različitih zakonskih propisa, što predstavlja i oblik preventivnog djelovanja kojim se otklanjaju mogući sudski sporovi između ugovornih strana.

Još u izvješću za 2015. godinu ukazano je na činjenicu da se izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu, ali i drugih zakona, došlo do promjene stvarne nadležnosti državnog odvjetništva. Međutim, treba reći da zakonodavac prilikom izmjena tih propisa nije bio konzistentan. Tako je nekim posebnim zakonima proširena nadležnost državnog odvjetništva tako da državno odvjetništvo daje mišljenje na ugovore o osnivanju prava služnosti na šumskom zemljištu, davanju u zakup šumskog zemljišta, ugovore o osnivanju prava građenja na građevinskom zemljištu kojim se upravlja i raspolaže temeljem odredbi Zakona o upravljanju i raspolaganju državnom imovinom. Istodobno, Zakon o državnom odvjetništvu ne obvezuje državna tijela i pravne osobe koje upravljaju i gospodare nekretninama u vlasništvu države da ugovore kojima Republika Hrvatske stječe ili otuđuje nekretnine dostavljaju prije sklapanja na mišljenje državnom odvjetništvu, već je to zakonom prepušteno njihovoj dispoziciji iako se radi o pravno znatno složenijim i po vrijednosti puno značajnim pravnim poslovima.

Nadležnost državnog odvjetništva za davanje mišljenja propisana je i nizom posebnih zakona kao što su Zakon o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske, Zakon o poljoprivrednom zemljištu, Zakon o šumama, Zakon o lovstvu, Zakon o područjima posebne državne skrbi, Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo i dr.

Analiza navedenih zakona potvrđuje da nadležnost državnog odvjetništva kao samostalnog i neovisnog pravosudnog tijela nije sustavno uređena. Nadalje, način postupanja i rada državnog odvjetništva u predmetima davanja mišljenja uopće nije propisan zakonom. Kako bi se otklonili problemi do kojih može doći zbog zakonske podnormiranosti, te radi osiguranja jedinstvenog načina postupanja i osiguranja jednakosti građana i pravnih osoba pred zakonom, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske donio je niz naputaka za postupanje. Zbog toga se očekuje da se novim Zakonom o državnom odvjetništvu propiše rad i način postupanja u ovim predmetima. Time bi se znatno doprinijelo transparentnosti rada državnog odvjetništva.

Tijekom 2016. godine zaprimljeno je ukupno 4.759 predmeta. Iz 2015. godine ostalo je u radu 407 predmeta, tako da je u radu bilo ukupno 5.166 predmeta. Riješeno je 4.379 predmeta, dok je u radu ostalo 380 predmeta. Ovi su predmeti ostali neriješeni jer uz zahtjev nije bila dostavljena sva dokumentacija nužna za davanje mišljenja ili je bilo potrebno izvršiti određene provjere i pribaviti relevantnu dokumentaciju na osnovi koje se može dati mišljenje.

Od zaprimljenih zahtjeva za davanje mišljenja zatraženo je temeljem odredbe članka 87. stavka 4. Zakona o državnom odvjetništvu 2.396 mišljenja, zatim temeljem Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo zatraženo je 617 mišljenja, Zakona o poljoprivrednom zemljištu (iz 2008. godine) 91 mišljenje, Zakona o lovstvu 470 mišljenja i temeljem Zakona o šumama 134 mišljenja.

U odnosu na 2015. godinu, ukupan broj predmeta u radu državnog odvjetništva u 2016. godini porastao je za 377 predmeta.

4.2.6.1. Pravna mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu

Iako je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu (Narodne novine, broj 148/13) dano na dispoziciju državnih tijela da li će prije sklapanja pravnog posla kojim Republika Hrvatska stječe ili otuđuje nekretnine iz svog vlasništva zatražiti mišljenje nadležnog državnog odvjetništva, u izvještajnom razdoblju državnom odvjetništvu je na mišljenje dostavljeno ukupno 2.396 ugovora, što je samo 51 nacrt ugovora manje nego u 2015. godini.

Iz gornjih podataka može se zaključiti da su državna tijela u izvještajnom, kao i u prethodnom razdoblju nastavila dostavljati ugovore na mišljenje državnom odvjetništvu.

Međutim, u praksi je uočeno da neki ugovori o raspolaganju nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske koji nisu bili dostavljeni na mišljenje državnom odvjetništvu nisu sklopljeni sukladno važećim zakonima.

Sve navedeno ukazuje da zakonom propisana dispozitivnost državnih tijela da traže mišljenja nadležnog državnog odvjetništva o pravnoj valjanosti pravnog posla o stjecanju i raspolaganju nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske nije polučilo svoju svrhu. Stoga smo mišljenja da bi se ova obveza trebala ponovo propisati zakonom, ali na način da se jasno i određeno propiše o čemu državno odvjetništvo daje mišljenje. Mišljenja smo da državno odvjetništvo treba davati mišljenje samo o sukladnosti pravnog posla sa zakonom, a nikako o oportunitetu raspolaganja ili stjecanja određene nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske. To je u isključivoj nadležnosti tijela koje upravlja i gospodari nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske.

4.2.6.1.1. Pravna mišljenja na ugovore o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske

Tijekom 2016. godine državno odvjetništvo je u radu imalo 967 predmeta u kojima je temeljem odredbe članka 87. Zakona o državnom odvjetništvu dalo mišljenje o pravnoj valjanosti nacrta ugovora o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske.

I u ovoj godini najveći broj ugovora odnosi se na prodaju stanova koje je sklopio Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (temeljem Zakona o područjima posebne državne skrbi), Ministarstvo branitelja (temeljem Uredbe o stambenom zbrinjavanju članova obitelji smrtno stradalog, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI), Ministarstvo obrane (temeljem Odluke o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske kojima upravlja Ministarstvo obrane), Ministarstvo unutarnjih poslova te Državni ured za upravljanje državnom imovinom (temeljem Odluke o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske).

U radu je bilo i 617 predmeta u kojima je državno odvjetništvo dalo mišljenje na nacрте ugovora o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Radi se o aneksima već sklopljenih ugovora temeljem Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo u kojima kupci otplaćuju ostatak kupoprodajne cijene (ugovorene na obročnu otplatu) jednokratno.

U rješavanju ovih predmeta nije bilo poteškoća.

4.2.6.2. Pravna mišljenja po posebnim zakonima

Obvezu pribavljanja pravnog mišljenja od državnog odvjetništva prije sklapanja određenih vrsta ugovora propisuju Zakon o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske, Zakon o poljoprivrednom zemljištu, Zakon o šumama, Zakon o lovstvu i Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

U 2016. godini nije zaprimljen niti jedan zahtjev za davanjem pravnog mišljenja temeljem Zakona o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske

4.2.6.2.1. Pravna mišljenja po Zakonu o poljoprivrednom zemljištu

U ovom dijelu izvješća nema značajnijih novina u odnosu na izvješće za 2015. godinu. Nastavljen je pad broja predmeta davanja mišljenja na nacрте ugovora, a što je posljedica Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine, broj 39/13) kada je izmijenjena nadležnost državnog odvjetništva propisana ranijim zakonom. Do tada je bila propisana nadležnost državnog odvjetništva za davanje mišljenja na nacрте ugovora o zakupu i prodaji poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske. Temeljem prijelaznih i završnih odredbi ovoga Zakona (članak 74.) županijska državna odvjetništva su nadležna za davanje pravnih mišljenja na nacрте ugovora o prodaji i zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u slučaju kad su bili pokrenuti postupci i objavljeni natječaji prodaje i davanja u zakup u vremenu do 31. prosinca 2011. Nadalje, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nadležno je za davanje pravnih mišljenja na nacрте ugovora o dugogodišnjem zakupu i dugogodišnjem zakupu ribnjaka ako je bio objavljen natječaj za ove oblike raspolaganja do stupanja na snagu novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu tj. 11. travnja 2013.

U ovim predmetima državno odvjetništvo provjerava pravnu utemeljenost pravnog posla i zakonitost provedenog postupka. U pravilu postupci davanja pravnih mišljenja u državnim odvjetništvima traju kratko i to do 15 dana, a iznimno do mjesec dana, računajući od dana dostave sve potrebne dokumentacije za davanje mišljenja.

U 2016. godini zaprimljen je 91 nacrt ugovora i svi su predmeti riješeni, time da su u dva predmeta dana negativna mišljenja.

4.2.6.2.2. Pravna mišljenja po Zakonu o šumama

Člankom 9. stavkom 1. Uredbe o načinima i kriterijima za davanje u zakup šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 76/14) propisana je nadležnost županijskog državnog odvjetništva na davanje mišljenja na nacрте ugovora o zakupu šumskog zemljišta. Međutim, iako ni Uredbom ni Zakonom o šumama nije propisana nadležnost za davanje mišljenja na nacрте ugovora o kupoprodaji šuma i/ili šumskog zemljišta ili za zamjenu takvog zemljišta, postoji mogućnost davanja pravnog mišljenja na ovakve nacрте ugovora temeljem članka 87. stavak. 4. Zakona o državnom odvjetništvu u slučaju ako to zatraže Hrvatske šume d.o.o., koje sklapaju te pravne poslove.

U ovim predmetima državno odvjetništvo provjerava pravnu utemeljenost pravnog posla i zakonitost provedenog postupka.

Postupci davanja pravnog mišljenja, a nakon što je dostavljena sva potrebna dokumentacija, u pravilu traju kratko i to do 15 dana, a iznimno do mjesec dana.

U 2016. godini zaprimljena su 134 nacрта ugovora na koje se traži pravno mišljenje. Svi su riješeni tijekom izvještajnog razdoblja, a u samo 2 predmeta dano je negativno mišljenje.

4.2.6.2.3. Pravna mišljenja po Zakonu o lovstvu

Odredbama članka 24. i članka 39. stavka 5. Zakona o lovstvu (Narodne novine, broj 140/05, 75/09 i 14/14) propisana je obveza nadležnog ministarstva za lovstvo i šumarstvo, koje raspolaže državnim lovištima, da pribavi mišljenje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske na nacрте ugovora o koncesiji i na nacрте ugovora o zakupu kojima se ostvaruje pravo lova određenih ovlaštenika u državnim lovištima.

Tijekom 2016. godine u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske zaprimljeno je ukupno 29 ugovora o zakupu za državna lovišta. Prema odredbama Zakona o lovstvu te Odlukom Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, broj A-7/06 od 4. siječnja 2006., pravna mišljenja na nacрте ugovora o zakupu za zajednička lovišta koja ustanovljuju županije, odnosno Grad Zagreb, daju nadležna županijska državna odvjetništva na čijem području se nalazi takvo lovište. Po navedenoj osnovi dano je 441 mišljenje.

4.2.7. Pravna problematika

U nastavku izvješća izdvojeni su i posebno analizirani neki pravni problemi odnosno pitanja koja su uočena u zastupanju Republike Hrvatske pred sudovima. Kroz analizu određene problematike iz perspektive pravnih propisa s jedne strane i sudske prakse s druge strane, nastojali smo upozoriti na neka postupanja nadležnih tijela, na pravne praznine u propisima odnosno pitanja koja bi trebalo riješiti izmjenama i/ili dopunama zakona s ciljem smanjenja broja sudskih postupaka, smanjenja troškova na teret državnog proračuna, učinkovitije i

kvalitetnije zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske, ali istodobno i osiguravanja učinkovitog ostvarenja i zaštite legalnih i legitimnih prava i interesa svih građana i pravnih osoba u Republici Hrvatskoj.

4.2.7.1. Postupci protiv Republike Hrvatske radi naknade štete

Republika Hrvatska odgovara za štetu po različitim pravnim osnovama propisanim Zakonom o obveznim odnosima, kao općim propisom, te nizom posebnih zakona kao što su Zakon o sustavu državne uprave, Zakon o izvršenju kazne zatvora, Zakon o sudovima, Zakon o zemljišnim knjigama, Zakon o državnom odvjetništvu, Zakon o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija, Zakon o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od strane pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata, Zakon o oružanim snagama, Zakon o policiji, Zakon o suzbijanju diskriminacije. Republika Hrvatska odgovara i za štetu temeljem Zakona o autorskom i drugim srodnim pravima.

U 2016. godini zaprimljeno je 649 predmeta koji se odnose na postupke radi naknade štete. Od toga su 454 predmeta radi naknade štete protiv Republike Hrvatske, što u odnosu na 2016. godinu kad je primljeno 570 novih tužbi predstavlja pad od 21%. Nažalost, do pada visine podnesenih tužbenih zahtjeva nije došlo. Republika Hrvatska je kao tužitelj podigla 195 tužbi radi naknade štete.

Potrebno je istaknuti da državno odvjetništvo osim naprijed navedenih novih predmeta u svom radu ima značajan broj parnica radi naknade štete iz ranijih godina u kojima nije donesena prvostupanjska sudska odluka ili se nalaze po žalbi na županijskim sudovima.

Kad se analiziraju predmeti u odnosu na njihov broj, tada se uočava da se veći broj predmeta odnosi na zahtjeve radi naknade štete zbog neodgovarajućih uvjeta u zatvoru, zahtjeve radi naknade imovinske i neimovinske štete zbog neutemeljenog uhićenja i dr. Međutim, kad se analizira predmete prema visini zahtjeva, tada se uočava da trgovačka društva i druge pravne osobe potražuju vrlo visoke iznose štete u koju je uključen i zahtjev za naknadu izgubljene zarade odnosno dobiti s osnove nezakonitog i nepravilnog rada tijela državne uprave i pravosudnih tijela. Ove parnice su izuzetno pravno i činjenično složene. Najveći problem su vještačenja radi utvrđenja visine izgubljene dobiti, ali i stvarnog uzroka koji je doveo do njena smanjenja. S aspekta vrijednosti spora zahtjevi za naknadu štete protiv Republike Hrvatske su znatniji od svih drugih vrsta sporova. Tako se, primjerice, u pojedinim predmetima utužene visine štete kreću od nekoliko milijuna kuna do nekoliko stotina milijuna kuna.

Također se ističe da je u 2016. godini presudom dovršeno nekoliko predmeta visoke vrijednosti u kojima je Republika Hrvatska uspjela u sporu, među kojima je primjerice jedan predmet u kojem je utužena glavnica s kamatama prelazila jednu milijardu kuna, a pravomoćni dio koji je osporavan revizijom iznosio je 415 milijuna kuna.

Državno odvjetništvo u svom zastupanju respektira pravna shvaćanja Ustavnog suda Republike Hrvatske, kao i Europskog suda za ljudska prava izražena u pojedinim odlukama koje se odnose na ovu vrstu parničnih predmeta.

U tablici broj GUO 5. dan je pregled parničnih predmeta po vrsti spora tako da je vidljiv, između ostalih, i broj novih predmeta naknade štete.

4.2.7.2. Postupci radi naplate potraživanja Republike Hrvatske s osnove vlasništva na nekretninama

Republika Hrvatska u svom vlasništvu ima veliki broj nekretnina koje je uglavnom stjecala temeljem zakona. Stjecanje temeljem zakona je originarno stjecanje prava vlasništva, neovisno o tome tko je u zemljišnoj knjizi do tada bio uknjižen kao vlasnik nekretnina.

Zbog dugogodišnjeg zanemarivanja zemljišnih knjiga u vremenu društvenog vlasništva zemljišnoknjižno stanje u velikom dijelu je bilo ili je još uvijek nesređeno. Državna tijela koja upravljaju nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske zbog nesređenog zemljišnoknjižnog stanja nisu mogla tako brzo sve nekretnine koje je Republika Hrvatska stekla temeljem zakona identificirati i upisati u registar državnih nekretnina, a često nemaju niti saznanja o stvarnom stanju tih nekretnina, odnosno tko je u njihovom posjedu.

Zbog ovakve činjenične situacije u praksi se često događalo da su treće osobe bez pravne osnove koristile ili još uvijek koriste nekretnine koje su stvarno vlasništvo Republike Hrvatske, a da za to Republici Hrvatskoj ne plaćaju nikakvu naknadu.

Nekretnine koje se najčešće koriste bez pravne osnove ili s pravnom osnovom, ali se za njih ne plaća zakupnina, odnosno najamnina, su stanovi i poslovni prostori

Nadalje, Republika Hrvatska je veliki broj poslovnih prostora stekla temeljem članka 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine. Također, vlasništvo Republike Hrvatske postali su i poslovni prostori i druge nekretnine koji nisu procijenjeni u vrijednosti društvenog kapitala u postupku pretvorbe društvenih poduzeća. Najčešće te poslovne prostore koriste razne pravne osobe koje ili nemaju nikakav ugovor o zakupu ili su taj ugovor sklopile s nevladnim osobama (općinama ili trgovačkim društvima koji su pravni sljednici bivših društvenih poduzeća).

Kako državna tijela u posljednje vrijeme intenzivnije rade na sređivanju državnih nekretnina i njihovom upisu u registar državnih nekretnina, to je povećan broj zahtjeva upućenih državnom odvjetništvu za pokretanje postupaka radi naplate potraživanja Republike Hrvatske. U najvećem dijelu radi se o zahtjevima radi naplate neplaćene najamnine za stanove odnosno zakupnine za poslovne prostore u slučajevima kad je sklopljen ugovor o najmu, odnosno ugovor o zakupu, te radi naplate stečenog bez osnove u visini izgubljene najamnine odnosno izgubljene zakupnine u slučajevima kad nije sklopljen ugovor o najmu stana odnosno ugovor o zakupu poslovnog prostora. Međutim, iako se često radi o dugogodišnjem neplaćanju najamnine odnosno zakupnine, državno odvjetništvo pokreće postupke samo radi naplate najamnine i zakupnine odnosno stečenog bez osnove u visini izgubljene najamnine ili zakupnine za razdoblje za koje nije nastupila zastara potraživanja. Naime, iako sudovi ne paze na zastaru po službenoj dužnosti, protivna strana redovito prigovara zastari, radi čega državno odvjetništvo utužuje samo potraživanja koja nisu zastarjela.

U izvještajnom razdoblju, osim postupaka (parničnih ili ovršnih) koji su vođeni radi naplate najamnine odnosno zakupnine za stanove i poslovne prostore, vođeni su i postupci radi naplate neplaćene zakupnine poljoprivrednog zemljišta, zatim radi naknade za neovlašteno korištenje šumskog zemljišta, radi naplate stečenog bez osnove u visini izgubljene koncesijske naknade za korištenje pomorskog dobra i dr.

Osim navedenih potraživanja jedan manji broj parničnih postupaka vođen je i radi naplate kupoprodajne cijene za prodano poljoprivredno zemljište odnosno za druge prodane nekretnine.

U postupcima koji se vode radi naplate zakupnine posebne poteškoće javljaju se u slučaju zakupnika koji su sklopili ugovore o zakupu s jedinicama lokalne samouprave, a ti poslovni prostori su kasnije postali vlasništvo Republike Hrvatske. Međutim, zakupci nisu plaćali zakupninu Republici Hrvatskoj. U ovim predmetima zakupci se pozivaju da su dužni platiti samo onu zakupninu koju su imali ugovorenu s jedinicama lokalne samouprave. Kako se u pravilu radi o vrlo niskim zakupninama, to je u ovim predmetima potrebno provoditi vještačenje kako bi se utvrdila stvarna visina izgubljene zakupnine. Ovaj bi se problem mogao riješiti na način da Republika Hrvatska propiše kriterije za određivanje visine najamnine odnosno zakupnine.

Uz ovršne postupke koji se pokreću protiv pravnih osoba radi naplate za bespravno korištenje nekretnina temeljem pravomoćnih sudskih odluka, kao i temeljem vjerodostojnih isprava, potrebno je svakodnevno pregledavati i mrežne stanice Financijske agencije, kao i e-Oglasnu ploču trgovačkih sudova radi provjere je li eventualno pokrenut postupak predstečajne nagodbe ili stečajni postupak, kako bi se pravodobno prijavila potraživanja u tim postupcima. Naime, propuštanje prijavljivanja potraživanja po objavi na mrežnoj stranici Financijske agencije i e-Oglasnoj ploči trgovačkih sudova ima za posljedicu gubitak prava na naplatu ovih potraživanja.

Također i u slučajevima kad se radi o potraživanjima koja nisu dostavljena državnom odvjetništvu radi ostvarenja prisilne naplate, a kako ne bi nastupile pravne posljedice gubitka tih prava, mišljenja smo da bi i državna tijela, odnosno pravne osobe koje upravljaju i raspolazu nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, također trebali redovito pratiti mrežne stanice Financijske agencije i e-Oglasnu ploču trgovačkih sudova radi pravodobnog podnošenja prijave potraživanja koje imaju prema predstečajnim odnosno stečajnim dužnicima.

4.2.7.3. Radni sporovi

U izvještajnom razdoblju zaprimljen je 1221 novi radni spor, što je dvostruko više nego u 2015. godini kada ih je bilo 686. Najveći broj radnih sporova posljedica je nevođenja ili nepravilnog vođenja određenih evidencija kao što su evidencije prisutnosti na radu ili evidencije prekovremenih sati kao i nejasnih i nepotpunih provedbenih propisa pojedinih ministarstava. Zbog nepostojanja ili neurednog vođenja navedenih evidencija državno odvjetništvo nije moglo utvrditi osnovanost i/ili visinu postavljenog zahtjeva i izbjeći vođenje sporova sklapanjem izvansudskih nagodbi po članku 186.a ZPP-a. Iz navedenih razloga sudski postupci dulje traju obzirom da se odlučne činjenice moraju utvrđivati saslušanjem svjedoka, provođenjem vještačenja, što utječe na visinu troškova.

Veliki broj predmeta među radnim sporovima odnosi se na zahtjeve djelatnih vojnih osoba Ministarstva obrane koji potražuju isplatu s osnove prava prekovremenog rada, dežurstva, straže i terenskog rada, razlike naknade plaće tijekom godišnjeg odmora. Samo na području Općinskog državnog odvjetništva Karlovac je podnijeto 613 novih tužbi i 1238 zahtjeva za mirno rješenje spora.

Nadalje, službenici Ministarstva unutarnjih poslova, pomorske policije, podnesenim zahtjevima potražuju isplatu naknade za prekovremeni rad, rad noću, subotom, nedjeljom, blagdanom te rad u smjeni i turnusima, dok drugi rodovi policije traže isplatu naknade za civilna odjela.

Također, radne sporove su pokretali službenici zatvora i kaznionica protiv Republike Hrvatske, Ministarstva pravosuđa kao poslodavca, radi pogrešne primjene odredbi Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike prilikom obračuna i isplata plaća, a vezano za prekovremeni rad, rad noću, na blagdane i neradne dane.

S obzirom da iz dosadašnje sudske prakse proizlazi da su tužbeni zahtjevi za isplatu prekovremenih sati za rad tijekom blagdana osnovani i to u pogledu stvarno određenih sati u dane blagdana koji prelaze mjesečni fond sati, državno odvjetništvo je u navedenim predmetima, a nakon zaprimljenih izračuna razlike plaće od strane kaznionica i zatvora, počelo sklapati izvansudske nagodbe sukladno članku 186.a Zakona o parničnom postupku ili sudske nagodbe u predmetima u kojima je već bio u tijeku parnični postupak.

Postupajući na navedeni način izbjeglo se plaćanje visokih sudskih troškova koje bi dugotrajni parnični postupci uzrokovali.

U pogledu tražbina prema Ministarstvu pravosuđa treba istaknuti da su zaprimljeni zahtjevi za mirno rješenje spora pravosudnih dužnosnika radi isplate naknade za pasivna dežurstva za razdoblje od ožujka 2014. do ožujka 2015. godine, kada taj vid dežurstva pravilnikom nije bio propisan kao naknada.

4.2.7.4. Primjena Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije

Zakonom o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije (Narodne novine, broj 92/10 - u daljnjem tekstu Zakon o turističkom zemljištu) definiran je pojam turističkog i ostalog građevinskog zemljišta, a koje sukladno Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća nije procijenjeno u vrijednost društvenog kapitala u postupku pretvorbe, ali su na tom zemljištu procijenjeni izgrađeni objekti te se uređuju imovinskoopravni odnosi na tom zemljištu, kao i način korištenja.

4.2.7.4.1. Problematika kampova

U odnosu na izvješće za 2015. godinu nema značajnijih novina koje se odnose na problematiku kampova kao dijela turističkoga zemljišta.

Definirajući turističko zemljište ovaj Zakon utvrđuje da se i kampovi smatraju turističkim zemljištem. Ovo utvrđenje odnosi se u pravilu na kampove koje su izgradila društvena poduzeća i to prije njihove pretvorbe društvenog vlasništva.

Temeljem Zakona o turističkom zemljištu, dakle, ex lege, na kampovima je uspostavljena suvlasnička zajednica nekretnina između Republike Hrvatske i trgovačkog društva kao pravnog sljednika društvenog poduzeća koje je izgradilo kamp i to razmjerno veličini procijenjenog i neprocijenjenog zemljišta i građevina u postupku pretvorbe društvenog

poduzeća. Ovim Zakonom nije propisana nadležnost upravnog tijela za utvrđivanje suvlasničkog omjera, a kako je to propisano za druge nekretnine na koje se odnosi ovaj Zakon. Stoga suvlasnici u kampu mogu sporazumno utvrditi svoje suvlasničke omjere sukladno Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. U slučaju ako izostane sporazum između Republike Hrvatske i trgovačkog društva, suvlasnički omjer određuje sud.

U praksi se otvaraju dvojbe dokle seže neki kamp jer kampovi kao građevine u pravilu nisu uknjiženi u zemljišnim knjigama i u katastru. Nadalje, u pravilu na dan stupanja na snagu Zakona o turističkom zemljištu sve nekretnine, katastarske čestice zemljišta koje čine kamp, u pravilu nisu bile uknjižene kao društveno vlasništvo s pravom korištenja, upravljanja i raspolaganja društvenog poduzeća. Naime, društvena poduzeća su u pravilu rješavala imovinske odnose na zemljištu na kojem su gradila kamp, ali isprave kojima su riješeni imovinski odnosi, rješenja o depozitaciji, eksproprijaciji ili moguće sklopljeni ugovori o kupoprodaji nisu dostavljani na uknjižbu mjesno nadležnim sudovima i katastrima. Stoga nisu rijetke situacije da su na nekretninama koje u naravi čine kamp kao vlasnici uknjižene fizičke osobe, kao i jedinice lokalne samouprave.

Opisana zatečena uknjižba prava vlasništva na nekretninama koje čine kamp znatno usporavaju pa i dijelom onemogućavaju sporazumno utvrđivanje suvlasničkog omjera Republike Hrvatske i trgovačkog društva. Potrebno je utvrditi kako su riješeni imovinski odnosi s uknjiženim vlasnicima, a što često može rezultirati i pokretanjem parničnih postupaka. Naime, vrlo je teško naći isprave na temelju kojih su riješeni imovinskopравни odnosi na nekretninama kada je izgrađen kamp. Kampovi na koje se odnosi ovaj Zakon su u pravilu građeni u razdoblju do 1990. godine. Nakon što se na cijelom kampu riješe imovinskopравни odnosi s uknjiženim vlasnicima, stečeni su uvjeti za određivanje suvlasničkog omjera između Republike Hrvatske i trgovačkog društva, a potom trgovačko društvo sklapa s Republikom Hrvatskom ugovor o koncesiji za korištenje suvlasničkog dijela Republike Hrvatske na cijelom kampu.

Sukladno Zakonu o turističkom zemljištu Ministarstvo turizma ispostavlja račune trgovačkim društvima. Kako na kampovima u pravilu do danas nije utvrđen suvlasnički omjer između trgovačkog društva i Republike Hrvatske, sukladno zakonskom rješenju računi se iskazuju na način da se površina kampa obračunava po zakonskoj predmnjevi kao da su Republika Hrvatska i trgovačko društvo suvlasnici na jednake dijelove, dakle, svaki u 1/2 dijela. Mišljenja smo da je ovo zakonsko rješenje destimulativno za rješavanje suvlasničkog omjera na kampu. To se potvrđuje u činjenici da od 2010. godine, kada je stupio na snagu Zakon o turističkom zemljištu pa sve do danas, u pravilu nisu utvrđeni suvlasnički omjeri.

Mišljenja smo da se pitanje određivanja suvlasničkog omjera na kampovima između Republike Hrvatske i trgovačkog društva te rješavanje imovinskih odnosa s drugim osobama uknjiženim na dijelovima nekretnina unutar kampova treba bolje urediti predstojećim izmjenama Zakona o turističkom zemljištu.

Prema podacima Ministarstva turizma računi za korištenje suvlasničkog dijela nekretnina Republike Hrvatske u kampovima dostavljaju se trgovačkim društvima za 80 kampova. Temeljem ovih podataka vode se sudski postupci za naplatu po ispostavljenim računima za samo dva trgovačka društva, a ovi računi se odnose na obveze koje proizlaze iz korištenja 7 kampova.

4.2.7.4.2. Problematika primjene članka 33. Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije

Stupanjem na snagu Zakona o turističkom zemljištu (članak 33.) prestao je važiti članak 47. Zakona o privatizaciji u odnosu na nekretnine iz članka 2. stavak 1. i 2. koje su određene kao turističko zemljište i ostalo građevinsko zemljište. Naime, postupci temeljem članka 47. Zakona o privatizaciji vodili su se pred Hrvatskim fondom za privatizaciju po zahtjevima trgovačkih društava koja u postupku pretvorbe društvenog poduzeća nisu u cijelosti ili uopće procijenila nekretnine na kojima je društveno poduzeće bilo nositelj prava korištenja, upravljanja i raspolaganja, a to su naknadno zatražila trgovačka društva.

Zakonom o turističkom zemljištu propisano je da u svim postupcima koji se odnose na naprijed navedene nekretnine, a pokrenuti su po članku 47. Zakona o privatizaciji u pravni položaj Hrvatskog fonda za privatizaciju stupa Republika Hrvatska ili jedinica lokalne samouprave te su ih nadležna tijela pred kojima se vode postupci dužna pozvati radi preuzimanja postupka u roku od 60 dana.

Temeljem naprijed navedenog propisana je nova nadležnost u postupcima pokrenutim temeljem članka 47. Zakona o privatizaciji, a koji se vode radi nekretnina određenih člankom 2. stavkom 1. i 2. Zakona o turističkom zemljištu, a što je stavljeno u nadležnost upravnih tijela, imovinskopravnih službi, a kao materijalnopravna odredba primjenjuje se Zakona o turističkom zemljištu.

Slijedom toga Hrvatski fond za privatizaciju je sve svoje neriješene predmete koji se vode temeljem članka 47. Zakona o privatizaciji, a koji se odnose na naprijed navedene nekretnine, dostavio mjesno nadležnim imovinskopravnim službama na čijem području se te nekretnine nalaze i to još krajem 2010. godine. Spisi su skenirani i dostavljeni na CD-ima. Primjerak CD-a dostavljen je i nadležnim općinskim državnim odvjetništvima.

Na temelju obavijesti nadležnih općinskih državnih odvjetništava o statusu riješenosti ovih predmeta, te uspoređujući podatke prema obavijesti CERP-a, utvrdili smo da nadležna upravna tijela još uvijek nisu riješila ove predmete. Prema evidencijama CERP-a još je 339 neriješenih predmeta. Stoga će državno odvjetništvo u narednom razdoblju požuriti rješavanje ovih predmeta te u istima aktivno sudjelovati.

4.2.7.5. Pomorsko dobro

U pravnom uređenju pomorskog dobra kojeg po samom zakonu čine more, morska obala i luke, i dalje su prisutni problemi na koje godinama ukazuje državno odvjetništvo. To je posljedica podnormiranosti propisa koji su uređivali ovu oblast, kao i važećeg Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, broj 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11 i 56/16), te nedostatka sredstava radi sustavnog utvrđivanja granice pomorskog dobra duž cijele obale, kao i cjelovitog nadzora. Stoga niti u 2016. godini nije došlo do pozitivnih promjena.

Na današnje stanje pravne uređenosti pomorskog dobra, smatramo, najviše utječu dvije činjenice - zakonsko uređenje pomorskog dobra i nepostojanje tijela ili pravne osobe koja sustavno skrbi o pomorskom dobru. Stoga je nužno donijeti novi i kvalitetan zakon koji će jasno razriješiti sva sporna pitanja i situacije u praksi te osigurati cjelovito upravljanje.

Za razliku od šuma i šumskog zemljišta, voda, cesta, poljoprivrednog zemljišta, željeznica - nema uprave ili pravne osobe koja bi u ime i za račun Republike Hrvatske cjelovito upravljala pomorskim dobrom. Osnivanje posebne uprave ili ustanove koja bi to činila uz jasne, zakonom propisane kriterije, ne bi trebalo isključiti prava općina, gradova i županija da kao i do sada upravljaju svojim područjem ili im se može dati dio prihoda ostvarenog korištenjem pomorskog dobra.

Uz ovo bi, na što neprestano ukazuje državno odvjetništvo, trebalo osigurati sredstva za sustavno i što brže određivanje pomorskog dobra, barem na urbaniziranim dijelovima obale, i to na temelju jasnih kriterija koje bi trebao propisati novi zakon.

Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (koji je donijet 2003. godine po hitnom postupku i bez prethodne analize) ne sadrži jasna pravila i kriterije o zaštiti i korištenju pomorskog dobra te o razrješavanju spornih situacija, pa u praksi izaziva dvojbe i razna tumačenja. Ovo se posebno odnosi na prava trećih koji su upisani kao vlasnici na nekretninama na pomorskom dobru, kao i onih pravnih sljednika društvenih poduzeća koja su ulagala u pomorsko dobro u vrijeme režima društvenog vlasništva pa s te osnove traže naknade u visokim iznosima za takva ulaganja procijenjena u pretvorbi ili svojataju pravo vlasništva na pomorskom dobru.

Zbog kontinuirane podnormiranosti, ista pitanja različito interpretiraju sudovi, davatelji koncesija, javnopravna tijela, kao i osobe koje imaju neki pravni interes, a imovinskopravni odnosi se sporo razrješavaju i u pravilu u dugotrajnim parnicama. Još uvijek je veliki broj pogrešno provedenih upisa raznih prava u zemljišnim knjigama na nekretninama u statusu pomorskog dobra, od toga znatni dio proveden nakon pretvorbe društvenog vlasništva, pa čak i u korist općina i gradova (s kojima država mora voditi parnice radi brisanja ovih upisa). Pravna zaštita i davanje koncesije provodi se otežano ako ovaj status nije upisan u zemljišnoj knjizi. Zalaganje koncesije radi dobivanja kredita također je otežano zbog podnormiranosti.

Granica pomorskog dobra do danas nije utvrđena na većem dijelu obale zbog nedostatka sredstava kao i kriterija, zbog čega nije upisan ovaj status na mnogim nekretninama. Prostorni planovi često drugačije određuju pomorsko dobro od formalnih odluka o granici pomorskog dobra pa nastaje problem kod izdavanja građevinskih dozvola. Nadzor u praksi nije učinkovit zbog manjkavih zakonskih odredbi, nedostatnog kapaciteta inspekcije i drugih kadrova, što bi sve trebalo otkloniti kroz novi zakon i njegovu provedbu. Posljedično, uzurpacije i protupravna izgradnja i protupravno gospodarsko korištenje pomorskog dobra su česti pa čak i u velikom opsegu.

Uloga države, kao nositelja vlasti na pomorskom dobru, u praksi se ne ostvaruje. Upravo obrnuto, dolazi do apsurdnih situacija i inverzije u odlučivanju između države, županije, općine i gradova. Primjerice, vojni objekti u vlasništvu države uvlače se u obuhvat županijskih luka i stječu status pomorskog dobra na temelju prostornih planova, a da o tome tijelo nadležno za upravljanje državnom imovinom uopće nema saznanja. Kroz prostorne planove mijenja se namjena državnih luka za koje je davatelj koncesije Vlada Republike Hrvatske također bez dogovora s državom. Dozvole za objekte uz ili na pomorskom dobru nitko u ime države ne ispituje, a isti je problem s davanjem suglasnosti na parcelacijske elaborate. Objekte na pomorskom dobru nakon sudske ovrhe nema tko preuzeti itd.

Sve ovo stvara veliku pravnu nesigurnost. Zbog ovakve situacije otežane su i razne investicije i davanje koncesija odnosno gospodarska i druga djelatnost na pomorskom dobru, jednako kao i njegova zaštita, ali to istodobno rezultira gubitkom velikih prihoda.

U praksi su uočeni različiti stavovi upravo oko pitanja upisa pomorskog dobra kao i posljedica tog upisa, je li to izvlaštenje, je li i u kojoj situaciji nastupilo po samom zakonu, te tko i kada ima pravo na naknadu, kao i tko je nadležan i u kojem postupku. Zbog podnormiranosti i o ovom pitanju se sporo i otežano odlučuje, pa bi i ovo trebalo jasno propisati.

Nisu rijetki predmeti koji se odnose na traženje naknade za "izvlaštene" nekretnine koje su postale pomorsko dobro, kao i naknade za ulaganja u nekretnine procijenjene u vrijednost društvenog kapitala prilikom pretvorbe društvenih poduzeća koja su koristila pomorsko dobro (ili su procijenjene same nekretnine).

Poseban problem su parnice koje se odnose na brodogradilišta kao posebnu vrstu luka posebne namjene jer pravni sljednici bivših korisnika brodogradilišta traže naknadu za "izvlaštene" nekretnine. U ovim postupcima otvara se pitanje opsega pomorskog dobra u brodogradilištima zbog promjene zakonskih definicija kroz propise i podnormiranosti zakona, odnosno pitanje promjene granice pomorskog dobra, te u vezi s tim prava na naknadu, o čemu i nema ni jedne izričite odredbe, osim što je načelno jasno da to pravo pripada u slučaju naknadnog proširenja granica pomorskog dobra nakon pretvorbe.

U izvještajnom razdoblju pokrenute su nove parnice protiv Republike Hrvatske ili zahtjev za mirno rješenje spora koji prethodi parnici koja se tiče pomorskog dobra i to radi naknade štete, naknade ulaganja u pomorsko dobro (uglavnom iz pretvorbe), kao i radi naknade za izvlaštene nekretnine. Ukupna visina takvih zahtjeva postavljenih u izvještajnom razdoblju iznosi preko 340.000.000,00 kn.

U jednom predmetu radi naknade štete od 262.553.548,36 kn, država je solidarno tužena s lučkom upravom, kao njezin osnivač, zbog navodno nezakonitih lučkih tarifa i zbog odgovornosti države za nezakoniti rad državnih tijela.

U praksi državna odvjetništva redovno podnose tužbe radi stjecanja bez osnove ili isplate protiv raznih fizičkih i pravnih osoba koje protupravno koriste pomorsko dobro, ili izvan granica ovlaštenja ili im je koncesija istekla ili nisu platili koncesijsku naknadu, pa je tako u izvještajnom razdoblju podnijeto tužbi ili zahtjeva za mirno rješenje spora u ukupnoj vrijednosti spora u iznosu od cca 340.000.000,00 kn.

Sve zorno pokazuje kako su, s jedne strane, značajni gospodarski odnosno imovinski interesi na pomorskom dobru, a s druge strane, koliko propisi, zbog svoje manjkavosti, priječe da se sporovi preveniraju sklapanjem nagodbi ili brzo riješe u sudskom postupku. Naravno da u ovakvoj situaciji svi gube.

U praksi se državna odvjetništva sve češće susreću s dva vrlo "opasna" pravna stava i tendencije. Prvi je da je pomorsko dobro na kopnu pojas samo 6 metara od mora, dok zakonska definicija upućuje da je pomorsko dobro najmanje 6 metara, što nije isto. Ova tendencija da se, zbog nerazumijevanja, pojednostavljenja postupka ili drugih interesa, pomorsko dobro na kopnu svodi na fiksnih 6 metara, sve se češće uočava u raznim

postupcima iako je suprotna izričitoj i jasnoj zakonskoj definiciji (postupci radi ozakonjenja nelegalno izgrađenih zgrada, radi utvrđenja granice pomorskog dobra, i dr.).

Drugi je (pogrešan) stav da svaka fizička ili pravna osoba upisana u zemljišnoj knjizi kao vlasnik nekretnine na pomorskom dobru uvijek ima pravo na naknadu za brisanje toga upisa i "oduzimanje" prava vlasništva te da država prije toga mora sporazumno platiti naknadu po tržišnoj cijeni ili se mora provesti izvlaštenje i u tom postupku platiti naknada. Time se unaprijed pretpostavlja da je svaki zatečeni upis prava vlasništva pravno valjan. Ovakav stav ne može se prihvatiti kraj činjenice da je na pomorskom dobru oduvijek bilo zabranjeno stjecanje prava vlasništva (osim vrlo iznimno i tek na temelju odluke nadležnog tijela), te kraj činjenice da je naročito nakon ukidanja društvenog vlasništva provedeno na tisuće nezakonitih upisa na nekretninama na pomorskom dobru (jer ovaj status nije bio vidljiv u zemljišnoj knjizi).

4.2.7.6. Sporovi između jedinica lokalne samouprave i Republike Hrvatske

Republika Hrvatska najveći dio svojih nekretnina stekla je temeljem zakona tj. na originaran način. Tako je Republika Hrvatska temeljem posebnih zakona stekla pravo vlasništva na šumama i šumskom zemljištu te poljoprivrednom zemljištu koje je bilo u društvenom vlasništvu, na nekretninama javnog vodnog dobra, na cestama i cestovnom zemljištu, nekretninama na kojima su pravo korištenja imala bivša društvena poduzeća, a koje nisu procijenjene u vrijednosti društvenog kapitala u postupku pretvorbe, na nekretninama na kojima su pravo korištenja imale bivše društvenopolitičke organizacije, na nekretninama za koje postoje uvjeti naturalne restitucije prema Zakonu o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, a za koje prijašnji vlasnici nisu podnijeli zahtjev ili su odbijeni sa zahtjevom jer nisu ovlaštenici prava (primjerice, nisu nasljednici prvog nasljednog reda). Također, Republika Hrvatska postala je i vlasnica i onih nekretnina koje su ranije koristila pravosudna tijela, bivše uprave društvenih prihoda, bivši uredi za obranu, bivši sekretarijati za unutarnje poslove itd.

Veliki dio nekretnina na kojima je Republika Hrvatska temeljem posebnih zakona stekla pravo vlasništva, ranije su bile u društvenom vlasništvu s pravom korištenja bivših općina.

Jedinice lokalne samouprave kao pravni sljednici bivših općina često su pogrešno tumačile da su jedinice lokalne samouprave temeljem Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi (Narodne novine, broj 90/92, 94/93 i 117/93) stekle pravo vlasništva na svim nekretninama na kojima su do tada imale pravo korištenja, neovisno o posebnim zakonima po kojima je nekretnine stjecala Republika Hrvatska. Također, komisije koje je imenovala Vlada Republike Hrvatske donosile su arbitražne odluke kojima je vršena podjela imovine bivših općina na pravne sljednike na način da te komisije nisu utvrđivale stvarno vlasništvo ispitujući pojedinačno svaku nekretninu, nego su uglavnom donosile uopćene odluke da su pravni sljednici (jedinice lokalne samouprave) vlasnici svih onih nekretnina na kojima su do tada bivše općine imale pravo korištenja, upravljanja ili raspolaganja. Slijedom toga, u praksi se događalo da su sudovi na temelju arbitražnih odluka provodili uknjižbu prava vlasništva jedinica lokalne samouprave na svim nekretninama koje su u zemljišnoj knjizi bile uknjižene kao društveno vlasništvo s pravom korištenja bivših općina, zanemarujući pritom posebne zakone po kojima je Republika Hrvatska stjecala pravo vlasništva nekretnina.

Nadalje, članak 362. stavak 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima propisao je predmnjenu po kojoj se smatra da je Republika Hrvatska vlasnica svih nekretnina koje su bile u društvenom vlasništvu, a na kojima se ne može utvrditi čije su vlasništvo. Kako se, a zbog nesređenog zemljišnoknjižnog stanja, radi o velikom broju nekretnina koje su upisane kao općenarodna imovina (to su stari zaostali upisi) ili društveno vlasništvo bez naznake nositelja prava korištenja, u praksi se događalo da su mnoge nekretnine temeljem ove predmnjeve uknjižene kao vlasništvo Republike Hrvatske iako se radi o stvarnom vlasništvu jedinica lokalne samouprave.

Kao posljedica pogrešne uknjižbe prava vlasništva nastao je veći broj parnica ili drugih postupaka koje su pokrenule jedinice lokalne samouprave protiv Republike Hrvatske ili je pak Republika Hrvatska pokrenula parnice ili druge postupke protiv jedinica lokalne samouprave, radi utvrđenja prava vlasništva.

U velikom dijelu radilo se o stvarno nespornim slučajevima, bilo da je pogrešno uknjižena Republika Hrvatska temeljem predmnjeve iz članka 362. stavka 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, bilo da je pogrešno uknjižena jedinica lokalne samouprave temeljem arbitražnih odluka Vlade Republike Hrvatske. U ovim slučajevima u najvećem dijelu sklopljene su nagodbe između državnog odvjetništva i jedinica lokalne samouprave te su otklonjeni predstojeći sporovi i uknjiženo pravo vlasništva u korist stvarnog vlasnika.

Međutim, za određeni dio nekretnina, zbog nejasnih odredbi i različite prakse županijskih sudova, bilo je nužno ishoditi presudu Vrhovnog suda Republike Hrvatske kojom je zauzeto pravno stajalište oko vlasništva pojedine vrste nekretnina. Kako Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje tek pošto se iscrpe redoviti pravni lijekovi, to je do donošenja odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske potrebno dulje vremensko razdoblje, a zbog toga u tom vremenu nije bilo moguće izbjeći sporove između Republike Hrvatske i jedinica lokalne samouprave.

To je bio slučaj s nekretninama koje su 1990. godine kad je stupio na snagu Zakon o šumama imale status šuma i šumskog zemljišta jer su se nalazile u šumskogospodarskoj osnovi, ali su istodobno bile i unutar granica građevinskog područja. Naime, jedinice lokalne samouprave su smatrale da su građevinsko zemljište i u vlasništvu jedinica lokalne samouprave sve nekretnine koje su se tada nalazile unutar granica građevinskog područja, neovisno o tome jesu li u naravi šuma odnosno nalaze li se unutar šumskogospodarske osnove. Konačno, Vrhovni sud Republike Hrvatske je o ovom pitanju zauzeo pravno stajalište te je u cijelosti prihvatio mišljenje državnog odvjetništva da su za određivanje statusa šume i šumskog zemljišta isključivo mjerodavne odredbe Zakona o šumama, što znači da su postale vlasništvo Republike Hrvatske. Time je izvršeno ujednačavanje sudske prakse svih sudova..

Nažalost, usprkos tome još uvijek moramo pokretati parnice i voditi sporove s jedinicama lokalne samouprave koje ne žele prihvatiti izraženo pravno shvaćanje Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

U praksi se pojavljuju dvojbe i različito tumačenje i u pogledu onih nekretnina koje su koristile bivše uprave društvenih prihoda i uredi za narodnu obranu, a koje urede je kasnije preuzela Republika Hrvatska temeljem Zakona o poreznoj upravi i Zakona o obrani. Naime, ovi Zakoni su izrijekom propisivali da Republika Hrvatska preuzima sve zaposlenike i sva sredstva koja su do tada koristile bivše uprave društvenih prihoda i uredi za obranu. Međutim, jedinice lokalne samouprave su pak smatrale da su te nekretnine u vlasništvu jedinica lokalne

samouprave koje su one stekle temeljem Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi iz 1992. godine.

O ovom pitanju također je bila različita praksa županijskih sudova te je Vrhovni sud Republike Hrvatske konačno i o ovom pitanju donio odluku te je zauzeo pravno stajalište kao i državno odvjetništvo tj. zauzeo je stajalište da je Republika Hrvatska postala vlasnica i ovih nekretnina temeljem Zakona o obrani odnosno Zakona o poreznoj upravi kao posebnih zakona. Također, Vrhovni sud Republike Hrvatske zauzeo je stajalište da se odlukama arbitražnih komisija Vlade Republike Hrvatske nije moglo konstitutivno stjecati pravo vlasništva, nego se tim odlukama vršila samo raspodjela onih prava koje su općine imale do stupanja na snagu Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi iz 1992. godine, odnosno tim Zakonom pravni sljednici bivših općina nisu stekli pravo vlasništva onih nekretnina koje je temeljem posebnih zakona stekla Republika Hrvatska.

Nejasnoće i dvojbe još uvijek postoje u pogledu primjene Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije jer jedinice lokalne samouprave, suprotno stajalištu državnog odvjetništva, smatraju da je Republika Hrvatska temeljem ovog Zakona stekla vlasništvo na manjem dijelu turističkog zemljišta. Međutim, o ovom pitanju za sada nema prakse Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Osim stvarnopravnih sporova između jedinica lokalne samouprave i Republike Hrvatske postoje i sporovi s osnove obveznopravnih zahtjeva (primjerice, zbog neplaćene zakupnine, najamnine, naknade za izvršena ulaganja i održavanje nekretnina i sl.).

Poseban problem nastaje u slučajevima kad je jedinica lokalne samouprave, nakon što se pogrešno uknjižila kao vlasnik na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, iste opteretila visokim hipotekama, najčešće u korist banaka ili je pak tim nekretninama dalje raspolagala pa postoje višestruki stjecatelji. Ovaj problem donekle je riješio Zakon o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske. Međutim, Državni ured za upravljanje državnom imovinom (pravni prednik Ministarstva državne imovine) do sada je izdao samo neznatan broj tabularnih očitovanja u korist poštenih stjecatelja. Stoga bi ovo pitanje trebalo dodatno urediti zakonom kako bi se otklonila svaka dvojba i različito tumačenje te zaštitila stečena prava trećih koji su nekretnine od osobe javnog prava stekli u dobroj vjeri, a istodobno zaštitila i prava Republike Hrvatske na način da joj jedinice lokalne samouprave isplate naknadu za zemljište i sve druge izgubljene koristi. Pri tome bi trebalo imati u vidu da se prema Stečajnom zakonu predstečajni i stečajni postupak ne mogu provesti nad jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te da su one osobe javnog prava. Stoga smatramo da bi sporove između Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne samouprave trebalo rješavati izvan suda.

Prema podacima županijskih državnih odvjetništava u izvještajnom razdoblju bilo je ukupno u radu 300-tinjak postupaka između Republike Hrvatske i jedinica lokalne samouprave.

4.2.7.7. Stečaj potrošača

Zakon o stečaju potrošača (Narodne novine, broj 100/15) stupio je na snagu 1. siječnja 2016., i njime su uređena opća pravila o stečaju potrošača, izvansudskih postupaka pred savjetovalištem, pretpostavke za otvaranje stečaja potrošača, postupak pred sudom, te pretpostavke i učinci oslobođenja potrošača od ostalih obveza. Cilj Zakona je razviti sustav

koji će omogućiti insolventnim potrošačima reprogramiranje njihovih dugova, a vjerovnicima ravnomjerno namirenje njihovih tražbina.

Republiku Hrvatsku kao vjerovnika zastupa nadležno državno odvjetništvo. Tijekom izvještajnog razdoblja općinska državna odvjetništva su sudjelovala u 291 postupku koji je vođen pred FINA-om kao savjetovalištem, te u 28 sudskih postupaka. Sklopljenih izvansudskih sporazuma nema. Planovi ispunjenja obveza se ne prihvaćaju jer svi dužnici traže otpis dugovanja u cijelosti.

Tijekom rada u ovim predmetima kao sporno pravno pitanje pojavilo se da li se ovaj Zakon odnosi i na obrtnike koji su prestali obavljati djelatnost, jer su stvorene obaveze, čiji se otpis traži, proizašle iz te djelatnosti. Zbog različitih pravnih shvaćanja općinska državna odvjetništva su isticala prigovore. Također su isticali i prigovori da izrečene novčane kazne u prekršajnom i kaznenom postupku ne mogu biti predmet oslobođanja obaveze plaćanja, zbog pravne prirode tih instituta.

4.2.7.8. Raspolaganje i upravljanje poslovnim prostorima u vlasništvu Republike Hrvatske

Poslovnim prostorom u vlasništvu Republike Hrvatske upravlja trgovačko društvo Državne nekretnine d.o.o. koje je osnovao Državni ured za upravljanje državnom imovinom u listopadu 2013. godine. Državni ured za upravljanje državnom imovinom i Državne nekretnine d.o.o. sklopile su Ugovor o poslovnotehničkoj suradnji temeljem kojeg je dio poslovnih prostora u vlasništvu Republike Hrvatske predan na upravljanje Državnim nekretninama d.o.o. U pravilu se radi o nekretninama koje su postale vlasništvo Republike Hrvatske temeljem odredbe članka 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, nalaze se u zgradama koje su nacionalizirane ili konfiscirane te imaju veliku vrijednost zbog činjenice da se najčešće nalaze u užem centru grada.

Državno odvjetništvo zastupa Republiku Hrvatsku u svim sudskim postupcima radi isplate naknade za korištenje poslovnih prostora, iseljenja i predaje prostora u posjed vlasniku. U navedenim postupcima javljaju se problemi zbog nedostataka u evidencijama, nepotpunih ili krivih podataka o korisnicima, ali i različitih manipulacija kojima se služe korisnici kako bi što duže zadržali posjed i koristili (bespravno) poslovni prostor.

Problemi se pojavljuju u slučajevima kada bivši zakupci, odnosno sadašnji korisnici, tvrdeći da su izvršili znatna ulaganja u prostor, odbijaju isplatu dužne zakupnine, odnosno naknade za korištenje, kao i iseljenje i predaju poslovnog prostora. Naime, Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine zakupcima poslovnog prostora kojeg Republika Hrvatska stekne u vlasništvo temeljem članka 77. omogućio je da zadrže u posjedu prostor dok novi vlasnik ne namiri izvršena ulaganja. Posjednici postavljaju nerealne zahtjeve, na koje najčešće nemaju zakonsko pravo, pa se u parnicama moraju provoditi građevinska i financijska vještačenja izvršenih ulaganja, pobijaju vještački nalazi te predlažu nova vještačenja. Za vrijeme sudskog postupka država, u pravilu, nema prihoda s osnova zakupnine jer posjednici ne samo da ne plaćaju naknadu za korištenje već ne plaćaju niti troškove koji terete taj poslovni prostor.

Kroz sudske postupke koje državno odvjetništvo u svezi takvih poslovnih prostora vodi, u praksi se potvrđuje kako je navedena odredba Zakona o naknadi znatno otežala položaj Republike Hrvatske, a pružila mogućnost za razne manipulacije od strane nepoštenih posjednika na štetu vlasnika koji je onemogućen u ostvarivanju svojih vlasničkih prava. Stoga smatramo da bi trebalo razmotriti izmjenu navedene odredbe Zakona o naknadi.

U slučaju većih dugovanja zakupnine, uvažavajući položaj svakog zakupca koji ispunjava uvjete za korištenje poslovnog prostora, sklapaju se sporazumi o obročnoj otplati duga, što držimo opravdanim jer se na taj način izbjegavaju sudski postupci.

U izvještajnom razdoblju, temeljem mnogobrojnih zahtjeva Državnih nekretnina d.o.o., poduzimane su potrebne radnje u svrhu naplate dugovanja s osnove korištenja poslovnog prostora te iseljenja bespravnih korisnika.

4.2.7.9. Ostala pravna problematika

4.2.7.9.1. Naplata tražbina Republike Hrvatske u inozemstvu

Zastupanje pred stranim sudovima obuhvaća i vođenje parničnih i/ili ovršnih postupaka pred sudovima drugih država radi naplate tražbina Republike Hrvatske, što je u nadležnosti Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. Ovi predmeti mogu se podijeliti u četiri osnovne skupine:

- predmeti radi naplate pravomoćno dosuđene tražbine Republike Hrvatske, što uključuje glavnice, zakonske zatezne kamate i troškove;
- predmeti radi naplate sudskih troškova (parnični troškovi i troškovi kaznenog postupka) koje su strani državljani dužni platiti temeljem pravomoćnih presuda i rješenja sudova u Republici Hrvatskoj;
- predmeti radi naplate oduzete imovinske koristi ostvarene izvršenjem kaznenog djela i
- predmeti radi naplate protupravno isplaćene invalidnine ili posebnog doplatka koji su plaćani korisnicima u inozemstvu na temelju Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, odnosno Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Nadležna državna odvjetništva, nakon što je pravomoćno dovršen sudski postupak i nakon što utvrde da dužnik nema prebivalište, provjeravaju ima li kakvu imovinu u Republici Hrvatskoj na kojoj bi se mogla provesti ovrha radi naplate potraživanja Republike Hrvatske. Kad utvrde da dužnik nema imovine u Republici Hrvatskoj, dostavljaju presudu Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske radi pokretanja odgovarajućeg postupka pred stranim sudom.

Najveći problem u radu na predmetima u kojima je dužnik državljanin zemlje koja nije članica Europske unije, predstavlja okolnost što bržeg pokretanja postupka ovrhe u inozemstvu kod nadležnog suda te države i provedbu postupka priznanja sudske odluke. Tek nakon toga moguće je kod nadležnog suda pokrenuti ovršni postupak.

Parnični i ovršni postupci mogu trajati godinama i njihov ishod je uvijek neizvjestan jer ne raspolazemo podacima o imovini i zaposlenju ovršenika, a često nisu poznate ni njihove adrese. Uglavnom se radi o osobama s prebivalištem u Bosni i Hercegovini, Srbiji, SAD-u,

Slovačkoj, Australiji, Švicarskoj itd. Tražbine su u većini slučajeva manje od 10.000,00 kuna. Vođenje ovih postupaka je vrlo skupo jer za zastupanje treba angažirati odvjetnika u stranoj državi, a u ovršnim postupcima sve troškove prethodno snosi predlagatelj odnosno Republika Hrvatska i ti troškovi se naknađuju tek ako ovrha bude uspješno provedena. Do sada je pokrenuto više postupaka u Bosni i Hercegovini radi povrata neosnovano primljenih iznosa invalidnine.

Imajući u vidu visoke troškove i dugotrajnost postupka, te u pravilu vrlo malu vjerojatnost naplate tražbina, vođenje najvećeg broja postupaka u inozemstvu ukazuje se nesvrishodnim. Odluku o tome, međutim, može temeljem članka 68. stavka 4. Zakona o proračunu (Narodne novine, broj 87/08, 136/12 i 15/15) donijeti samo Vlada Republike Hrvatske, koja na prijedlog ministra financija može prodati, otpisati ili djelomično otpisati tražbinu. Radi provedbe ovih ovlasti Vlada Republike Hrvatske je donijela Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine, broj 52/13 i 94/14) na temelju koje Uredbe se Ministarstvu financija podnose zahtjevi za otpis tražbina za koje postupak radi naplate treba provesti u inozemstvu.

4.2.7.10. Proces uknjižbe vlasništva i drugih stvarnih prava na Republiku Hrvatsku i općih dobara

Obzirom da je zaštita imovine i imovinskih interesa Republike Hrvatske jedna od temeljnih zadaća državnog odvjetništva, uknjižba prava vlasništva na nekretninama i javnim dobrima u vlasništvu Republike Hrvatske kao i općeg dobra je jedan od prioritetnih i kontinuiranih zadataka. Način na koji je izvršena pretvorba društvenog vlasništva na nekretninama, nedostatak evidencija, zapostavljenost zemljišnih knjiga kroz dugi niz godina i nesređenost zemljišnoknjižnog stanja, čija posljedica je da su na nekretninama često zaostali stari upisi, kao i nedovoljna financijska sredstva, temeljni su razlozi zbog kojih još uvijek imamo brojne neriješene imovinsko-pravne odnose i brojne sporove, a društveno vlasništvo još uvijek nije izbrisano u zemljišnim knjigama.

Naime, Ustavom Republike Hrvatske iz 1990. godine (Narodne novine, broj 56/90) ukinuto je društveno vlasništvo, nakon čega je započeo postupak pretvorbe sveukupnog društvenog vlasništva. Republika Hrvatska je stekla vlasništvo na nekretninama temeljem velikog broja različitih zakona, no najveći broj nekretnina stekla je temeljem Zakona o šumama, Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Uredbe o preuzimanju sredstava JNA i SSNO na teritoriju Republike Hrvatske u vlasništvo Republike Hrvatske, Zakona o zabrani raspolaganja i preuzimanju sredstava određenih pravnih osoba na teritoriju Republike Hrvatske, Zakona o vodama, članka 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, Zakona u udrugama, Zakona o pretvorbi prava na društvenim sredstvima bivših društveno političkih organizacija i dr.

Brojnost propisa temeljem kojih je najveći dio nekretnina postao vlasništvo Republike Hrvatske ukazuje na složenost procesa u kojem treba prije svega identificirati te nekretnine i potom ih upisati i uknjižiti u zemljišnim knjigama. Identifikacija nekretnina je najveći problem u praksi jer za tu namjenu nisu osigurana potrebna sredstva.

Bez obzira na dosadašnje rezultate uknjižbe vlasništva Republike Hrvatske i brisanja društvenog vlasništva, upisi u zemljišnim knjigama, ali i u katastru još uvijek ne odgovaraju

stvarnom stanju. Moramo istaknuti da je od 1. siječnja 2017. ponovo uspostavljeno načelo povjerenja u zemljišne knjige odnosno presumpcija potpunosti i istinitosti upisanih prava, zbog čega je teret dokaza na onome tko tvrdi suprotno. Ovo bi moglo imati za posljedicu da država izgubi „svoje“ nekretnine ako ih ne uknjiži ili ne pokrene odgovarajuće postupke radi utvrđenja vlasništva. Zbog toga bi bilo potrebno da Vlada Republike Hrvatske obveže sve pravne osobe i državna tijela koji upravljaju, gospodare ili koriste nekretnine u vlasništvu države da u određenom roku izvrše provjere jesu li te nekretnine upisane i uknjižene kao vlasništvo Republike Hrvatske, pa ako nisu da potrebnu dokumentaciju dostave nadležnom državnom odvjetništvu radi uknjižbe ili utvrđenja vlasništva.

U prilogu Izvješća nalaze se tablice GUO 14.-17. koje pokazuju rezultate rada na uknjižbi nekretnina koje su prema podacima bivšeg Središnjeg ureda za upravljanje državnom imovinom 2008. godine bile upisane kao društveno vlasništvo i uknjižbi nekretnina koje su rezultat podataka koje je prikupilo samo državno odvjetništvo.

Državno odvjetništvo je do 31. prosinca 2016. obradilo ili provjerilo 1.541.722 zemljišnoknjižne čestice od ukupno 1.542.422 koliko ih je bilo na dopunjenom popisu koji nam je dostavilo Ministarstvo pravosuđa, Sektor za zemljišne knjige. Popis koji nam je dostavljen 2008. godine sadržavao je zemljišnoknjižne podatke o nekretninama koje su bile upisane kao društveno vlasništvo te javno ili opće dobro, a koje su mogle temeljem nekog od brojnih propisa kojima je izvršena pretvorba društvenog vlasništva postati vlasništvo Republike Hrvatske. Zbog toga je državno odvjetništvo moralo pribavljati dodatne podatke od drugih državnih tijela kako bi utvrdilo je li neka čestica i stvarno postala vlasništvo Republike Hrvatske. Zbog neusklađenih evidencija i neupisivanja prava u javnim evidencijama (izbjegavanje plaćanja poreza, neznanje izvanknjižnih vlasnika i dr.) događalo se da su neke nekretnine uknjižene kao vlasništvo Republike Hrvatske, a da treće osobe smatraju da su one njihovo vlasništvo. Ovakve situacije nastoje se riješiti u mirnom postupku izvan suda primjenom odredbe članka 186.a Zakona o parničnom postupku.

Na temelju izvršenih provjera i pribavljenih podataka od nadležnih tijela državno odvjetništvo je od početka 2009. do 31. prosinca 2016.:

- uknjižilo 1.122.018 zk. čestica u zemljišnim knjigama kao vlasništvo Republike Hrvatske;
- podnijelo 21.622 prijedloga za uknjižbu sudovima o kojima još nije odlučeno;
- podiglo tužbe radi utvrđenja vlasništva Republike Hrvatske za 151 zk. česticu o kojima se postupci još vode;
- podnijelo zahtjeve upravnim tijelima za utvrđenje vlasništva Republike Hrvatske na temelju članka 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine za 1.652 nekretnine, dok je
- za 297.688 zk. čestica, na temelju pribavljene dokumentacije, utvrđeno da su vlasništvo jedinica lokalne samouprave ili drugih pravnih osoba pa nisu pokretani nikakvi postupci;
- od ureda nadležnih za poslove prostornog planiranja zatražilo izdavanje uvjerenja o pravnom statusu 8.737 zk. čestica (je li određena nekretnina bila unutar ili izvan granica građevinskog područja na dan stupanja na snagu Zakona o šumama odnosno Zakona o poljoprivrednom zemljištu te tako postala vlasništvo Republike Hrvatske).

Osim na opisani način, državno odvjetništvo vrši uknjižbu vlasništva Republike Hrvatske kad na bilo koji način dođe do saznanja o nekretninama koje su moguće vlasništvo Republike Hrvatske (zaprimljeni zahtjevi za mirno rješenje spora, prilikom davanja mišljenja i sl.), a

koje nisu bile evidentirane na CD-u i podacima Ministarstva pravosuđa. Tako je tijekom 2016. godine provjereno 3.618 zk. čestica, odnosno do kraja 2016. godine provjereno je ukupno 223.626 zk. čestica. Od toga je izvršena uknjižba vlasništva Republike Hrvatske na ukupno 200.517 zk. čestica, podneseno prijedloga za uknjižbu 13.948 zk. čestica o kojima još nije odlučeno, podignute tužbe radi utvrđenja vlasništva na 3.597 zk. čestica o kojima se još vode postupci, te je po članku 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine podneseno zahtjeva za utvrđenje vlasništva Republike Hrvatske za 1.946 zk. čestica.

S obzirom da u Republici Hrvatskoj preko 280 katastarskih općina nema zemljišne knjige ili su stavljene izvan snage, a tu se također nalaze značajne nekretnine u vlasništvu države, provodimo postupke „polaganja isprava“ kod sudova radi njihove evidencije i zaštite imovinskih interesa države. Do kraja 2016. godine na ovaj način evidentirano je vlasništvo države na ukupno 8.241 katastarskoj čestici.

U tablici GUO 15. u dodatku dani su podaci o primljenim zahtjevima za uknjižbu. U razdoblju od 1. siječnja 2009. do kraja 2016. godine u državnim odvjetništvima osnovano je ukupno 89.383 predmeta, od čega je 67.879 predmeta ili 76% osnovano isključivo na temelju podataka koje je prikupljalo samo državno odvjetništvo. U istom razdoblju je samo 11.000 predmeta osnovano na prijedlog trgovačkih društava koja upravljaju i/ili raspolazu nekretninama u vlasništvu države (Hrvatske vode, Hrvatske šume d.o.o., Hrvatske željeznice d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o.).

Navedeni podaci upućuju na zaključak da još uvijek neke pravne osobe, ali i jedinice lokalne samouprave, nisu svjesne značaja uknjižbe vlasništva nekretnina i činjenice da se radi o postupku koji traži kontinuiran i sistematičan rad. Nažalost, najčešće se pitanje uknjižbe vlasništva i rješavanja imovinskopravnih odnosa postavi tek kad se pojavi zainteresirani investitor ili određeni projekt koji bi se mogao financirati iz fondova Europske unije i ako se problem ne može odmah riješiti odgovornost se najčešće prebacuje na pravosuđe. Stoga bi bilo nužno obvezati sva tijela i sve pravne osobe koje drže u posjedu, upravljaju ili gospodare tim nekretninama da bez odgode provjere kakav je upis u zemljišnim knjigama, prikupe potrebnu dokumentaciju i dostave je nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi uknjižbe. Također je nužno osigurati financijska sredstva za izradu parcelacija i dr.

Kako je proces brisanja društvenog vlasništva i uknjižbe vlasništva Republike Hrvatske, kao i jedinica lokalne i regionalne samouprave, temeljna pretpostavka za ostvarenje bilo koje investicije i povlačenje sredstava iz fondova Europske unije, u nastavku je prikazan tijek uknjižbe po pojedinim vrstama nekretnina koje su temeljem zakona postale vlasništvo Republike Hrvatske.

4.2.7.10.1. Postupci izmjere, osnivanja i preoblikovanja zemljišnih knjiga

Osnivanje, obnova i dopuna zemljišnih knjiga, kao sustavnog načina usklađivanja podataka zemljišnih knjiga i katastra označene su u strategiji zemljišnih knjiga i katastra kao jedan od prioriteta poslova zemljišnoknjižnih sudova i katastarskih ureda. U tom kontekstu nužno je da svi sudionici postupka, a time i nadležna državna odvjetništva kao stranke u postupku, aktivno sudjeluju u svim postupcima osnivanja, obnove i dopune zemljišnih knjiga.

Od 2000. do kraja 2016. godine otvoreno je 211 novih zemljišnih knjiga. U 2016. godini je započela obnova zemljišnih knjiga za 11 katastarskih općina tako da se vodila obnova zemljišnih knjiga za ukupno 72 katastarske općine.

Do kraja 2016. godine završena je katastarska izmjera za ukupno 93 katastarske općine, ali obnova zemljišnih knjiga nije započela.

Potrebno je istaknuti da ovi poslovi ne spadaju u redovne poslove provedbe upisa u zemljišnu knjigu, već se radi o postupcima koji se provode kontinuirano i uz sudjelovanje stranaka, a s ciljem potpunog usklađenja katastarskih i zemljišnoknjižnih evidencija kroz donošenje novih zemljišnih knjiga, te je nužno osigurati aktivno sudjelovanje svih sudionika postupka.

U ovim složenim i dugotrajnim postupcima (rad na jednoj katastarskoj općini traje i dvije pa i više godina) sudjeluje i državno odvjetništvo kao zastupnik države. Obavljanje ovih poslova stvara i dodatne materijalne troškove koji dosad nisu planirani u proračunskim stavkama državnog odvjetništva.

Radi otklanjanja određenih zapreka i ubrzavanja ovih postupaka koji su važni, ne samo zbog zaštite imovine Republike Hrvatske, već i zbog bržeg i kvalitetnijeg načina raspolaganja nekretninama, a time i poticanja ulaganja, smatramo da bi bilo nužno izvršiti i određene izmjene i dopune Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina, te izmjenu većeg broja podzakonskih akata.

Uz potrebu donošenja propisa radi otklanjanja uočenih smetnji u obavljanju poslova bilo bi nužno osigurati i sudjelovanje svih relevantnih institucija, pa time i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u izradi katastarskih propisa jer bi, primjerice, označavanje pravnog statusa nekretnine (šumsko zemljište, građevinsko zemljište i sl.) o kojem ovisi i način raspolaganja, značajno ubrzalo rješavanje imovinskopravnih odnosa. Predložili smo da se u predstojećim izmjenama zakona u katastru kao kultura nekretnine upisuju kampovi, golf tereni i ribnjaci. Zbog posebnog značaja upravljanja graničnim prijelazima potrebno je također kao kulturu odnosno nekretninu označiti i granični prijelaz.

U praksi postoji velik broj geodetskih elaborata koji su provedeni u katastru, a nisu provedeni u zemljišnim knjigama. Smatramo da bi se izmjenama određenih propisa moglo osnažiti ove elaborate, što bi omogućilo da ti već izrađeni i naplaćeni elaborati koji se nalaze u katastru budu provedeni u zemljišnim knjigama. Time bi se riješio velik broj nekretnina bez novih dodatnih troškova i u kratkom roku.

4.2.7.10.2. Uknjižba šuma i šumskog zemljišta

Uknjižba prava vlasništva Republike Hrvatske na šumama i šumskom zemljištu vrši se na temelju podataka i dokumentacije koju nadležnim državnim odvjetništvima dostavljaju Hrvatske šume d.o.o. koje upravljaju i gospodare šumama i šumskim zemljištem u vlasništvu države, odnosno Uprave šuma na terenu.

Prema podacima Hrvatskih šuma d.o.o. one gospodare sa 2.022.657 ha šuma i šumskog zemljišta koji su obuhvaćeni Šumsko-gospodarskom osnovom od 2006. do 2015. godine. Prema posljednjim podacima površina šuma i šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske je veća i iznosi 2.044.998 ha. Do kraja 2016. godine obrađeno je i predložena

uknjižba 99,21% ukupnih površina, time da je u zemljišnim knjigama izvršena uknjižba 1.843.621 ha ili 90,15% površina.

Površine šuma i šumskog zemljišta koje se trebaju pripremiti za uknjižbu čine 0,79% ukupnih površina. Tu se u pravilu radi o česticama koje su „sporne“ jer postoji neslaganje veličine i oblika u katastru i zemljišnim knjigama, zaostali upisi na privatne osobe i sl. U zadnjem slučaju će se pitanje vlasništva najvjerojatnije morati rješavati u parnicama radi utvrđenja vlasništva Republike Hrvatske.

Važno je istaknuti da se na području Uprave šuma Osijek nalaze površine od 6.048 ha na lijevoj strani Dunava koje su vlasništvo Republike Hrvatske, ali njima ne mogu stvarno gospodariti jer su nedostupne zbog neriješenog pitanja granice sa Srbijom.

4.2.7.10.3. Uknjižba poljoprivrednog zemljišta

U Republici Hrvatskoj ne postoji popis čestica zemlje i površina poljoprivrednog zemljišta koje su na temelju zakona iz 1991. godine postale vlasništvo države. Zato se uknjižba, u pravilu, vrši na temelju podataka koje državno odvjetništvo samo pribavlja od nadležnih tijela. Potvrda da su se određene nekretnine na dan stupanja na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu iz 1991. godine nalazile izvan granica građevinskog područja je temeljna pretpostavka za uknjižbu. Međutim, postupci izdavanja ovih potvrda koji su u nadležnosti državnih ureda za prostorno uređenje predugo traju te bi ih trebalo ubrzati jer to posljedično utječe na trajanje postupka uknjižbe.

Poseban je problem poljoprivredno zemljište za koje nema dokumentacije iz koje bi bilo vidljivo na koji način je preneseno u društveno vlasništvo jer su fizičke osobe ostale upisane u zemljišnim knjigama kao vlasnici. U praksi se radi o velikim površinama poljoprivrednog zemljišta koje su bivši PIK-ovi kupovali ili vršili zamjene zemljišta ili je bio proveden postupak arondacije, što nije bilo provedeno u zemljišnim knjigama. Uknjižba na ovom zemljištu moguća je jedino na način da se podignu tužbe protiv upisanih vlasnika odnosno njihovih nasljednika ili da se pokrenu zemljišnoknjižni ispravni postupci, za što bi trebalo osigurati dodatna sredstva.

4.2.7.10.4. Upis pomorskog dobra

U 2016. godini državno odvjetništvo se suočavalo sa istim problemima kod upisa pomorskog dobra u zemljišne knjige na koje je upozoravalo i u prethodnim izvješćima o radu. Zbog različitih odluka zemljišnoknjižnih sudova općinska državna odvjetništva podnijela su više izvanrednih revizija o kojima Vrhovni sud Republike Hrvatske još uvijek nije odlučio. Sudovi i dalje često odbijaju provesti upise pomorskog dobra na nekretninama koje se vode kao vlasništvo fizičkih ili pravnih osoba, pa se tako prijedlozi za upis usvajaju u pravilu samo u slučajevima gdje je još upisano društveno vlasništvo, općenarodna imovina ili vlasništvo Republike Hrvatske. U situacijama kad su općine i gradovi nezakonito upisani kao vlasnici na nekretninama na pomorskom dobru nakon ukidanja društvenog vlasništva, upis pomorskog dobra ovisi samo o dobroj volji i razumijevanju ove problematike pa su tako neke općine i gradovi spremni izdati tabularnu izjavu, dok drugi to odbijaju zbog čega se moraju pokretati parnice pa država tuži druge osobe javnog prava, a radi se o općem dobru, što je apsurdno.

Svi upisi prava vlasništva u korist općina i gradova na česticama uz more su nezakoniti i nastali nakon pretvorbe konverzijom prava korištenja u pravo vlasništva, jer su bivše općine tada bile nositelji vlasti na pomorskom dobru i upisivale, kao društvenopravne osobe, to pravo koje se nije moglo na općem dobru pretvoriti u pravo vlasništva niti se njihovi sljednici nisu smjeli upisati kao vlasnici.

I nadalje postoji problem upisa pomorskog dobra pozivom na neposrednu primjenu zakona na nekretninama koje svojom kulturom predstavljaju pomorsko dobro, ali su upisane u vlasništvu trećih osoba kao i upisa pomorskog dobra na temelju rješenja o utvrđenju granice pomorskog dobra u slučaju kad je upisan vlasnik, a nije proveden postupak izvlaštenja. Ako se radi o lučkom području ili čestici sa kulturom plaže, morske obale i sl., a u zemljišnoj knjizi postoji upis društvenog vlasništva i prava korištenja, državna odvjetništva uspijevaju upisati pomorsko dobro.

Međutim, i stavovi i praksa sudova se razlikuju i mijenjaju, pa neki zemljišnoknjižni sudovi imaju strogo formalan pristup i odbijaju upis pomorskog dobra, dok drugi, ako su činjenice nesporne – primjerice, ako je nekretnina unutar postojeće "stare" luke, i to se ispravama može dokazati, dopuštaju upis pomorskog dobra. U tom slučaju, ako vlasnik neke nekretnine u luci ima pravo na postavljanje obveznopravnog zahtjeva, to će se rješavati sporazumno ili u parnici.

U izvještajnom razdoblju najviše prijedloga za upis pomorskog dobra podnijelo je Općinsko državno odvjetništvo u Splitu zahvaljujući aktivnijem radu i većem broju odluka nadležnog tijela kojima je utvrđena granica pomorskog dobra, što nije bio slučaj na području drugih državnih odvjetništava. Primjerice, a što je važno je naglasiti, Općinski sud u Splitu, zajedno sa svojim stalnim službama počeo je uvažavati prijedloge za upis pomorskog dobra na nekretninama na kojima je upisano pravo vlasništva fizičkih i pravnih osoba.

Dio obale za koju je utvrđena granica pomorskog dobra još uvijek nije upisana kao pomorsko dobro u zemljišnim knjigama jer nisu izrađeni geodetski elaborati po rješenjima o utvrđivanju granica pomorskog dobra jer nisu osigurana potrebna financijska sredstva. Iz istog razloga još uvijek nije izvršen upis pomorskog dobra temeljem odluka Vlade Republike Hrvatske donesenih po Pomorskom zakoniku. Naime, ovlaštenici prava na pomorskom dobru nemaju pravni interes za plaćanje izrade parcelacijskih elaborata temeljem kojih se može provesti upis jer time vrlo često izbjegavaju i plaćanje naknade za korištenje pomorskog dobra.

Postupci radi utvrđivanja granica pomorskog dobra zbog podnormiranosti i drugih, često objektivnih razloga, traju predugo, a sve to zajedno pogoduje nelegalnim korisnicima.

4.2.7.10.5. Upis zgrada i uknjižba vlasništva na stanovima i zgradama

Uknjižba prava vlasništva na zgradama i stanovima je posebno složena, skupa i dugotrajna jer najveći dio objekata uopće nije upisan u zemljišnim knjigama. Zbog toga je potrebno najprije izvršiti upis zgrade u zemljišnoj knjizi, a nakon toga izvršiti etažiranje zgrade da bi se tek tada mogli uknjižiti stanovi i poslovni prostori kao posebni dijelovi zgrade. Zbog nedostatka novca ovaj proces u praksi teče jako sporo.

U 2010. godini stupio je na snagu Pravilnik o povezivanju zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upisu vlasništva posebnog dijela zgrade, što je omogućilo intenzivniji rad na ovoj

vrsti predmeta. Prema ovom Pravilniku Republika Hrvatska je dužna sudjelovati u ovim postupcima ne samo kad je vlasnica posebnog dijela zgrade (stana, poslovnog prostora), već i onda kad nije moguće utvrditi tko je vlasnik.

4.2.7.10.6. Uknjižba javnog vodnog dobra, javnih cesta i željezničke infrastrukture

4.2.7.10.6.1. Uknjižba javnog vodnog dobra

Zakon o vodama koji je stupio na snagu 2009. godine izrijekom je obvezao Hrvatske vode da moraju dostavljati državnom odvjetništvu potrebne podatke za uknjižbu javnog vodnog dobra.

Državno odvjetništvo ne raspolaže podacima o broju čestica koje imaju pravni status javnog vodnog dobra. Međutim, iako je novi Zakon o vodama značajno pojednostavio, a time i omogućio brži postupak uknjižbe, ipak ocjenjujemo da uknjižba ovih nekretnina teče presporo. Dovršetak ovog procesa ovisi o Hrvatskim vodama koje sve podatke potrebne za uknjižbu trebaju dostavljati nadležnim državnim odvjetništvima.

Od 1. siječnja 2009. do kraja 2016. godine Hrvatske vode su dostavile potrebnu dokumentaciju i inicirale uknjižbu javnog vodnog dobra u ukupno 5.646 predmeta, time da je tijekom 2016. godine na temelju dokumentacije koju su nam dostavili osnovano samo 369 predmeta. Imajući u vidu brojne rijeke, jezera i vodotoke i dr. u Republici Hrvatskoj, smatramo da ovaj postupak teče presporo i neizvjesno je kada će ovim tempom postupak uknjižbe javnog vodnog dobra uopće biti dovršen.

4.2.7.10.6.2. Uknjižba javnih cesta i željezničke infrastrukture

Zakon o cestama koji je donesen 2011. godine riješio je dugogodišnji problem pravnog statusa javnih i nerazvrstanih cesta i uknjižbe izgrađenih cesta. Najveći broj cesta u Republici Hrvatskoj nije upisan u zemljišnim knjigama zbog nepostojanja propisane dokumentacije (građevinskih dozvola, projektne dokumentacije ili uporabne dozvole). Odredbama ovog Zakona propisano je da će se uknjižba izgrađenih cesta izvršiti na temelju Odluke o razvrstavanju javnih cesta kojom se određuju autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste, koju donosi ministar nadležan za poslove prometa i geodetskog elaborata kojim je snimljeno izvedeno stanje. Državna geodetska uprava je izradila naputak kojim je određeno što sve mora sadržavati navedeni geodetski elaborat, a koji financiraju upravitelji cesta, pa je time otklonjena i posljednja formalna zapreka za provođenje postupka uknjižbe.

Daljnji tijek i brzina uknjižbe ovisit će isključivo o angažmanu i organizaciji pravnih osoba koje upravljaju cestama.

U svim predmetima u kojima je državno odvjetništvo zaprimilo potrebnu dokumentaciju podneseni su prijedlozi za uknjižbu nadležnom sudu. Na temelju dostavljene dokumentacije Hrvatskih cesta d.o.o. u 2016. godini podnesena su 152 prijedloga, odnosno u razdoblju od 2009. do kraja 2016. godine ukupno 2.808 prijedloga, a na temelju isprava koje su dostavile Hrvatske autoceste d.o.o. 2016. godine podneseno je 317 prijedloga, odnosno u razdoblju od 2009. do kraja 2016. godine ukupno 787 prijedloga.

Na temelju podataka i dokumentacije koju dostavlja HŽ-Infrastruktura d.o.o. za zemljišnoknjižni upis željezničke infrastrukture nadležna državna odvjetništva podnijela su od 2009. do kraja 2016. godine ukupno samo 585 prijedloga radi uknjižbe prava vlasništva Republike Hrvatske u statusu javnog dobra željezničke infrastrukture, u 2016. godini samo 60 prijedloga.

Smatramo da uknjižba javnih cesta i željezničke infrastrukture teče presporo i da bi se pravne osobe koje upravljaju i gospodare navedenim nekretninama morale više angažirati na pripremi potrebne dokumentacije.

4.2.8. Rad na zaštiti zakonitosti u građanskim i upravnim predmetima

U odnosu na poduzimanje radnji na zaštiti zakonitosti u upravnim predmetima temeljem Zakona o upravnim sporovima propisano je ovlaštenje Državnog odvjetništva za podnošenje zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude, kao i ovlaštenje za pokretanje postupaka temeljem posebnih zakona, npr. Zakona o obveznim odnosima, Zakona o udrugama, Zakona o koncesijama i dr.

Stranke u upravnom sporu mogu zbog povrede zakona predložiti Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske podnošenje zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne sudske odluke (presude i rješenja) upravnih sudova ili Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. Svrha podnošenja tog izvanrednog pravnog lijeka je u jednakom tumačenju i primjeni prava te osiguranju i usklađivanju sudske prakse upravnih sudova. Također, ulaganjem ovog izvanrednog pravnog lijeka od strane Državnog odvjetništva ostvaruje se ustavna odredba prema kojoj Vrhovni sud Republike Hrvatske (koji odlučuje o zahtjevu za izvanredno preispitivanje pravomoćnih presuda upravnih sudova i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske), kao najviši sud u Republici Hrvatskoj, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost građana.

U 2016. godini u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske zaprimljeno je 136 zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćnih odluka u kojima se kao predlagatelji u više od polovine tih predmeta javljaju državna tijela (ministarstva), dok u ostalom dijelu ostale pravne i fizičke osobe. Podnesena su 42 zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćnih presuda upravnih sudova, dok su u 78 predmeta prijedlozi odbijeni. Najveći broj predmeta u kojima se traži ulaganje ovog izvanrednog pravnog lijeka odnosi se na problematiku poreza, denacionalizacije, mirovinskih prava, legalizacije građevinskih objekata, prava branitelja i dr.

4.2.9. Ostali poslovi u građansko-upravnim odjelima

Državno odvjetništvo u cilju razrješavanja imovinskopravnih odnosa između Republike Hrvatske, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih i fizičkih osoba sudjelovalo je i u prošlom izvještajnom razdoblju u radu državnih tijela koja upravljaju i gospodare nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske. Naime, zbog zapostavljenosti zemljišnih knjiga kroz dugi niz godina i nesređenosti zemljišnoknjižnog stanja, čija posljedica je da su na nekretninama često zaostali stari upisi, državno odvjetništvo značajno pomaže državnim tijelima kako bi se ti odnosi razriješili i izvršila uknjižba prava vlasništva, što je preduvjet pokretanja bilo kakvih investicijskih projekata ili povlačenja sredstava iz EU

fondova. Nadalje, poduzimaju se i pravne radnje radi zaštite javnih i općih dobara, radnje na uknjižbi cesta i željezničke infrastrukture, zatim radnje radi promjena upisa u katastarskom operatu, surađuje se s javnim poduzećima u svezi razrješenja imovinskopravnih odnosa na nekretninama, te se poduzimaju radnje na izvlaštenju i uknjižbi nekretnina radi izgradnje graničnih prijelaza, rješavaju se predstavke građana i pravnih osoba, prikupljaju se podaci za arbitražne postupke, sudjeluje se u obnovi zemljišnih knjiga, na zahtjev državnih tijela daju se pravna mišljenja, provjeravaju se zaprimljena rješenja o obnovi, provjeravaju se rješenja o uknjižbi služnosti sklopljena između Vlade Republike Hrvatske i fizičkih osoba, provjeravaju se rješenja o uknjižbi nekretnina na jedinice lokalne samouprave, daju se mišljenja o mogućnosti otpisa potraživanja kada se radi o naplati troškova parničnog, ovršnog i kaznenog postupka i dr.

4.2.10. Financijski učinci rada i postupanja građansko-upravnih odjela

4.2.10.1. Procjena vrijednosti izvršenih pravnih radnji poduzetih tijekom 2016. godine radi zaštite imovine i imovinskih interesa Republike Hrvatske

Kako se povremeno u javnosti postavlja pitanje učinkovitosti zastupanja Republike Hrvatske pokušali smo izvršiti procjenu poduzetih pravnih radnji u zastupanju Republike Hrvatske i zaštiti njezinih imovinskopravnih interesa te pravnih radnji radi zaštite zakonitosti u 2016. godini.

Državno odvjetništvo je tijekom 2016. godine primilo ukupno 78.282 nova predmeta u kojima je postupalo temeljem zakona, zastupalo na ukupno 26.661 ročištu, podnijelo 5.096 redovnih pravnih lijekova (žalbe i prigovori) i 183 izvanredna pravna lijeka (redovne i izvanredne revizije), sklopilo ukupno 1.444 nagodbe po članku 186.a Zakona o parničnom postupku od čega je 440 nagodbi samo sastavilo, dalo je 3.966 pravnih mišljenja od čega 202 složena pravna mišljenja.

Prema odredbama Zakona o državnom odvjetništvu državno odvjetništvo, kao zastupnik Republike Hrvatske, ima pravo na nagradu i naknadu troškova zastupanja sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika. Zbog toga smo odredbe Tarife koristili za procjenu vrijednosti poduzetih pravnih radnji u drugim vrstama predmeta. Pri tome moramo naglasiti da smo procjenu radili na temelju godišnjih statistika koje ne sadrže podatke o pojedinom predmetu zbog čega smo, kad je to bilo moguće, izračunali prosječnu vrijednost, a kad to nije bilo moguće uzimali smo najniži iznos odvjetničke tarife. Moramo napomenuti da radnje kao što su dopisi stranci (državnim tijelima), pisanje opomena protustrankama, izvidi pravomoćnosti, pravne upute i sl. nisu uključene u procjenu.

U donjoj tablici iskazana je procjena vrijednosti poduzetih pravnih radnji po pojedinim vrstama predmeta uz naznaku vrste pravnih radnji.

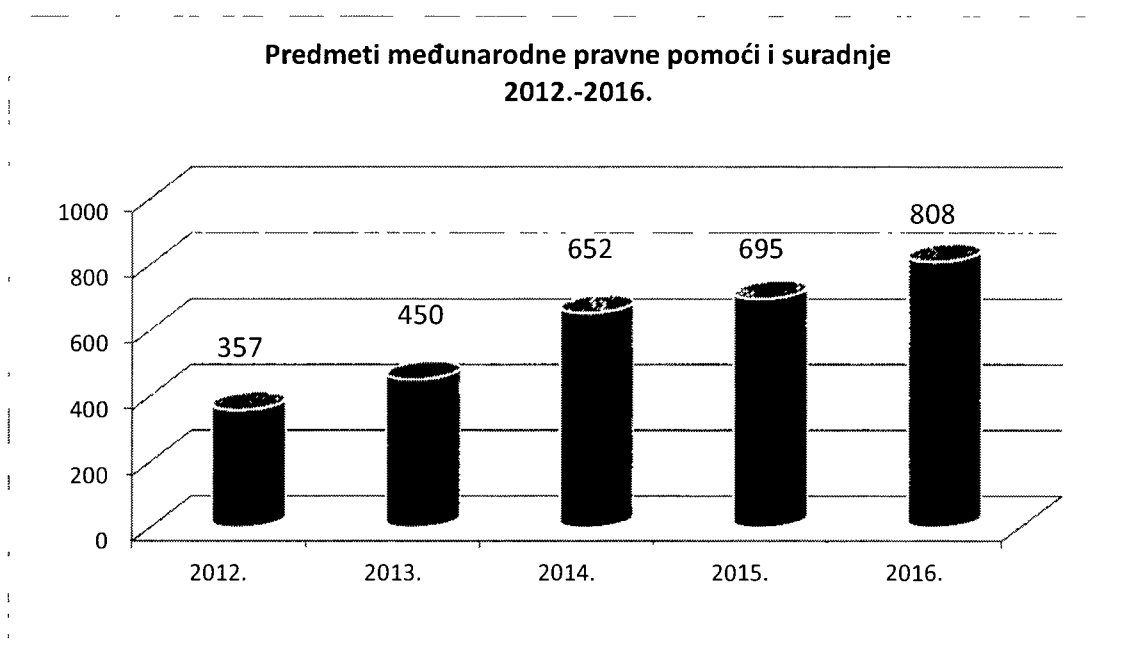
Vrsta predmeta	Tužba/ prijedlog nagodba, odgovor mišljenje itd.	Ročišta	Redovni pravni lijeak	Izvanred ni pravni lijeak	Iznos
1	2	3	4	5	6
Prevenција (čl. 186.a ZPP)	8.008	-	-	-	129.461.500,00
Parnice	4.447	14.944	1.222	175	40.443.534,00
Ovrhe	22.947	-	1.013	-	177.529.693,00
Stečaj i predstečaj	5.735	3.616	41	-	157.083.000,00
Izvanparnični/zk predmeti	19.062	5.297	525	8	8.555.750,00
Upravni spor	754	431	18	-	8.935.500,00
Upravni predmeti	1.146	2.373	2.277	-	2.092.125,00
Mišljenja	3.966	-	-	-	2.507.250,00
Ukupno:	66.065	26.661	5.096	183	526.608.352,00

Procjena vrijednosti poduzetih pravnih radnji ili izvršenih poslova samo iz djelokruga građansko-upravnih odjela iznosi 526.608.352,00 kuna, dok su u državnom proračunu za 2016. godinu za rad državnog odvjetništva na svim razinama bila odobrena planirana sredstva ukupnom iznosu od 341.816.838,00 kuna.

5. MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ I SURADNJA

5.1. Međunarodna pravna pomoć i suradnja

Tijekom 2016. godine nastavljen je trend povećanja broja kaznenih predmeta u kojima je došlo do pružanja međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima. U 2012. godini u radu je bilo 357 predmeta, u 2013. godini 450 predmeta, u 2014. godini 652 predmeta, dok je u 2016. godini u radu bilo 808 predmeta, a što je za 16,3% više prethodne godine, odnosno 126,3% više nego 2012. godine.

5.1.1. Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima

Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima tijekom 2016. godine pružena je prema odredbama relevantnih dvostranih ugovora, Konvencija Vijeća Europe i Konvencija Ujedinjenih naroda, kao i prema odredbama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima.

Nadležna držana odvjetništva su u 2016. godini uputila 486 zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć u kaznenim stvarima, od čega se najviše odnosilo na tzv. "malu" međunarodnu pravnu pomoć (286), a u isto vrijeme zaprimila su i izvršila 195 zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć.

U 30 zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć zatraženo je pribavljanje bankovnih podataka, računalnih podataka te osiguranje i oduzimanje imovinske koristi.

Ustupa kaznenog progona drugoj državi zatraženo je u odnosu na 170 kaznenih predmeta, a u isto vrijeme od naših državnih odvjetništava zatraženo je preuzimanje kaznenog progona u 83 kaznena predmeta, a što je za 33% više nego prethodne godine. U 10 predmeta državna odvjetništva su inicirala postupak izručenja kod nadležnog suda, dok je zaprimljeno 79

predmeta međunarodne potrage koji su sadržavali u većem broju i podatke o izdanom europskom uhidbenom nalogu.

Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima u najvećem broju predmeta odnosila se na kaznena djela krađe, teške krađe, izazivanja prometne nesreće, krivotvorenja isprave, prijevare, ratnih zločina, zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju, pranja novca i zlouporabe opojnih droga.

Najveći broj zamolnica za pružanje međunarodne pravne pomoći uputila su općinska državna odvjetništva (279), dok su županijska državna odvjetništva uputila 172 zamolnice. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta uputio je 35 zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć u kaznenim stvarima. Najveći broj zamolnica upućen je s područja Županijskog državnog odvjetništva u Puli - Pola, a zatim s područja Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu te Županijskog državnog odvjetništva u Sisku.

5.1.2. Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima

Nadležna državna odvjetništva u 2016. godini bilježe porast kaznenih predmeta u kojima je došlo do pravosudne suradnje s drugim nadležnim pravosudnim tijelima zemalja članica Europske unije na osnovu instrumenata pravosudne suradnje u Europskoj uniji, odnosno primjenom oblika pravosudne suradnje propisanih Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.

U odnosu na prethodnu godinu državna odvjetništva ostvarila su pravosudnu suradnju u 13,4% više kaznenih predmeta (127). Najveći broj pravosudne suradnje ostvaren je kod izdavanja i izvršenja europskog uhidbenog naloga, tako da su nadležna državna odvjetništva ukupno izdala 8 europskih uhidbenih naloga, od čega najviše Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u 5 kaznenih predmeta, dok su nadležna županijska i općinska državna odvjetništva izdala 3 europska uhidbena naloga, a postupala u izvršavanju 113 europskih uhidbenih naloga zaprimljenih od nadležnih pravosudnih tijela država članica Europske unije.

Najveći broj europskih uhidbenih naloga izvršavala su županijska državna odvjetništva u Vukovaru (21) i Slavonskom Brodu (20), uz napomenu da sva odvjetništva u svojim izvještajima napominju kako nije bilo većih problema u izvršavanju europskih uhidbenih naloga, osim problema s pravovremenim prijevodom na hrvatski jezik i dostavom druge potrebne dokumentacije. U 6 kaznenih predmeta došlo je do ostvarivanja pravosudne suradnje izdavanjem europskog dokaznog naloga i naloga za osiguranje imovine.

Struktura kriminaliteta u predmetima pravosudne suradnje sa zemljama članicama Europske unije odnose se u najvećoj mjeri na kaznena djela počinjena u okviru zločinačkog udruženja, kaznena djela zlouporabe opojne droge, pranja novca, zlouporabe položaja i ovlasti, primanja i davanja mita, prijevare i kibernetičkog kriminaliteta.

Iz izvještaja za 2016. godinu zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske koji kao nacionalni član ispred Republike Hrvatske sudjeluje u radu EUROJUST-a zaprimio je u rad 283 predmeta, a što je gotovo isti broj kao i prethodne godine. Razna domaća tijela su EUROJUST-u uputila 25 zahtjeva, od čega najviše od strane državnih odvjetništava (21), dok su županijski sudovi te ostala državna tijela uputila 11 zahtjeva. Ostali broj predmeta odnosi

se na zahtjeve članica Europske unije, razne obavijesti EUROJUST-a, zahtjeve "trećih zemalja" te obavijesti koja su pružila razna tijela Republike Hrvatske na traženje EUROJUST-a.

U kaznenim predmetima državnih odvjetništva s međunarodnim elementom pokazalo se i protekle godine vrlo učinkovitim korištenje EUROJUST-a i Europske pravosudne mreže. Radi se o predmetima gdje se ostvaruje suradnja nadležnih državnih odvjetništava s pravosudnim tijelima jedne ili više država članice Europske unije, pa je tako u više predmeta došlo do održavanja konzultativnih sastanaka radi koordinacije postupanja tijekom istrage između naših državnih odvjetništava i nadležnih pravosudnih tijela država članica Europske unije.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i niža državna odvjetništva u 2016. godini su temeljem potpisanih Protokola, odnosno Memoranduma o suglasnosti u ostvarivanju i unaprijeđenju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala nastavila neposrednu suradnju razmjerom korisnih podataka i pružanja raznih oblika pomoći prema državnim odvjetništvima, odnosno tužiteljstvima stranih zemalja. Naime, tijekom prethodnog postupka između tužiteljstava dolazi do razmjene korisnih informacija, obavijesti o adresama, razmjene preslika dokumenata, raznih evidencija, podataka nužnih za razna vještačenja te podataka nužnih za moguće poduzimanje dokaznih radnji, podataka o imovini, tijeku kaznenih postupaka i dr. U odnosu na traganje i otkrivanje imovine stečene kriminalnom aktivnošću bilježi se sve veći broj zahtjeva državnih odvjetništava primjenom Zakona o pojednostavljenju razmjene podataka između tijela država članica Europske unije nadležnih za provedbu Zakona.

5.2. Suradnja s Uredom zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprima zahtjeve Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava vezano za tužbe koje su Europskim sudu za ljudska prava podnijeli pojedinci ističući neku od povreda iz Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Slijedom toga, dio poslova koji obavlja državno odvjetništvo sastoji se u pružanju potpore i pomoći Uredu zastupnika pred Europskim sudom za ljudska prava u pripremi njihovog očitovanja u pojedinim predmetima i dostavljanju relevantne dokumentacije potrebne za obranu Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Tijekom 2016. godine Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je nakon zaprimanja zahtjeva pravovremeno dostavilo Uredu svoja očitovanja u 25 kaznenih predmeta i 2 građanska predmeta. U pojedinim kaznenim predmetima uz očitovanje kaznenih odjela nadležnih državnih odvjetništava dostavljeno je i očitovanje o postupanju građansko-upravnih odjela.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske član je i Stručnog savjeta za izvršenje presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava te kroz suradnju s Odjelom za izvršenje presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava aktivno sudjeluje u postupcima izvršenja svih presuda i odluka, pa je tako dostavilo 10 preliminarne upitnika, nakon započinjanja postupka izvršenja, time da smo identificirali uzrok povrede te predložili konkretne opće i individualne mjere izvršenja u predmetima protiv Republike Hrvatske.

5.3. Međunarodna suradnja

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i niža državna odvjetništva u 2016. godini nastavila su aktivnosti međunarodne suradnje aktivnim sudjelovanjem u raznim projektima regionalnih, europskih i globalnih asocijacija.

Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske i drugi predstavnici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske sudjelovali su na savjetodavnim forumima glavnih tužitelja zemalja članica Europske unije i Mreže tužitelja u organizaciji EUROJUST-a, na više regionalnih sastanaka, seminara i konferencija održanih u Republici Hrvatskoj i drugim zemljama u vezi unaprjeđenja međunarodne suradnje u otkrivanju, istragama i procesuiranju ratnih zločina, terorizma, trgovanja ljudima, korupcije i organiziranog kriminaliteta, kibernetičkog kriminaliteta, kaznenih djela protiv intelektualnog vlasništva, zaštite okoliša, zločina iz mržnje, krivotvorenja eura, međunarodnim investicijskim arbitražama, razvijanju mreže suradnje pravosudnih škola te o međunarodnim sporovima i arbitražama.

U organizaciji Državnog odvjetništva Republike Hrvatske na Brijunima je od 4. do 6. rujna 2016. održana 10. Regionalna konferencija državnih odvjetnika i tužitelja o suradnji u procesuiranju ratnih zločina, a u travnju 2016. Glavni državni odvjetnik Republika Hrvatska održao je sastanak sa Sergeom Brammertsom, Glavnima tužiteljem Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju i Mehanizma za međunarodne kaznene sudove.

Delegacija Tužiteljstva Albanije bila je u studijskom posjetu Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Državnoodvjetničkom vijeću i Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u siječnju 2016. pri čemu je Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske održao sastanak i s Glavnima tužiteljem Albanije.

U organizaciji Europske komisije, a suradnji s Glavnim državnima odvjetništvom slobodne države Saske - Savezna Republika Njemačka i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u Zagrebu je od 27. do 29. lipnja 2016. održan 18. TAIEX međunarodni Forum za državne odvjetnike i tužitelje o prekograničnoj suradnji u borbi protiv organiziranog kriminaliteta, a tema foruma bile su ilegalne migracije, trgovanje oružjem i borba protiv međunarodnog terorizma. Na forumu je sudjelovalo 86 državnih odvjetnika ili tužitelja iz 28 država Europe, Azije i Afrike. Tijekom foruma Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske održao je bilateralne sastanke s Peterom Frankom, Glavnim državnim odvjetnikom SR Njemačke i osam ostalih glavnih državnih odvjetnika ili tužitelja radi unaprjeđenja daljnje suradnje.

Predstavnici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske su u okviru nacionalnog koordinativnog sustava EUROJUST-a sudjelovali na više sastanaka stručnjaka za područje genocida, organiziranog kriminaliteta i korupcije, kibernetičkog kriminaliteta, zajedničkih istražnih timova, kao i Europske pravosudne mreže.

Predstavnici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske aktivno sudjeluju u radu Međunarodnog udruženja tužitelja i zamjenik Glavnog državnog odvjetnika član je izvršnog odbora te je sudjelovao u radu Godišnje konferencije svjetskog udruženja tužitelja u Irskoj (9.-16. rujna 2016.) i na sastanku Izvršnog odbora Međunarodnog udruženja tužitelja u Finskoj (14.-17. ožujka 2016.).

Glavni državni odvjetnik i zamjenici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske te predstavnici nižih državnih odvjetništava u 2016. posjetili su više inozemnih pravosudnih

tijela prije svega tijela kaznenog progona, odnosno tužiteljstva i državnih odvjetništava stranih zemalja u cilju jačanja međunarodne pravosudne suradnje u borbi protiv svih oblika kriminala. Predstavници državnog odvjetništva posjetili su Državno odvjetništvo Slobodne države Saske (SR Njemačka) i Tužilaštvo Gruzije, a delegacija tužitelja Narodne Republike Kine posjetila je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u rujnu 2016. godine. Zamjenik Glavnog državnog odvjetnika sudjelovao je na 9. sastanku mreže državnih odvjetnika i odgovarajućih institucija pri vrhovnim sudovima zemalja članica Europske unije u Nizozemskoj.

Zamjenici Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske predstavnici su Republike Hrvatske i sudjeluju u radu GRECO-a, MONEVALA i T-CY, stalnih tijela Vijeća Europe za područje borbe protiv korupcije, pranja novca i financiranja terorizma te kibernetičkog kriminala, kao i savjetodavnog vijeća tužitelja Europe (CCPE) te aktivno sudjelovali na više plenuma i sastanaka navedenih stranih tijela Vijeća Europe u Strasbourgu.

6. NADZOR NAD RADOM NIŽIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA

6.1. Oblici nadzora

Kontinuirano provođenje nadzorne i instruktivne djelatnosti unutar državnog odvjetništva, jedan je od preduvjeta za uspješno i kvalitetno funkcioniranje državnog odvjetništva u cjelini. Polazeći od hijerarhijskog ustroja državnog odvjetništva, nadzor nad radom nižih državnih odvjetništava provodi se kroz različite oblike praćenja rada u cjelini, ili pak kroz praćenje rada na konkretnom predmetu. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske posebno nadzire i prati rad nižih državnih odvjetništava i po potrebi usmjerava taj rad te vrši preglede rada svih županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Županijska državna odvjetništva redovito vrše nadzor i preglede rada područnih općinskih državnih odvjetništava.

Oblici i načini provođenja nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava propisani su odgovarajućim odredbama Zakona o kaznenom postupku, Zakona o državnom odvjetništvu i Poslovnika državnog odvjetništva. Posebno se ističe provođenje nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava putem izrade i dostavljanja mjesečnih statističkih izvješća, a koja izvješća svojim ustrojem i strukturom podataka koji se dostavljaju omogućuju kvalitetan uvid u rad pojedinog državnog odvjetništva, ali i u rad i opterećenost državnih odvjetnika i zamjenika. Pored praćenja rada putem podataka iz mjesečnih izvješća, značajan dio nadzorne funkcije ostvaruje se i kroz provođenje redovitih godišnjih pregleda rada nižih državnih odvjetništava, a po potrebi i provođenjem djelomičnih pregleda rada, zatim kroz davanje pojašnjenja i pravnih mišljenja u pojedinim predmetima, kroz praćenje rada i neposrednim nadzorom rada u posebno značajnim predmetima, odnosno kroz pregled rada pojedinih državnih odvjetnika, zamjenika ili savjetnika prilikom prijave na oglas za premještaj ili za imenovanje na mjesto državnog odvjetnika ili zamjenika u drugom državnom odvjetništvu.

Pored navedenog, nadzorna funkcija provodi se i kroz rad na drugostupanjskim predmetima pri čemu se nadležno državno odvjetništvo upoznaje s nedostacima i eventualnim propustima u radu uočenim kroz žalbeni postupak.

Nadzorna funkcija u značajnoj mjeri se ostvaruje i kroz rad na predstavkama i pritužbama građana, bilo da su one podnesene na rad državnog odvjetništva općenito ili u konkretnom predmetu.

Redovito provođenje nadzorne i instruktivne djelatnosti državnog odvjetništva kroz pobrojane oblike nadzora, omogućuje stjecanje kvalitetnog uvida u rad pojedinog državnog odvjetništva, ali i uvid u rad svakog državnog odvjetnika i zamjenika državnog odvjetnika, a što je onda jedan od bitnih preduvjeta za predlaganje imenovanja novih državnih odvjetnika, odnosno za njihovo razrješenje u onim slučajevima kada je to nužno za pravilno i zakonito obavljanje državnoodvjetničkih poslova.

Nadzorna i instruktivna djelatnost posebno je značajna za ujednačavanje postupanja i sprječavanje mogućih zlouporaba u radu.

6.1.1. Predmeti povodom pravnih lijekova

Kao što je naprijed istaknuto, jedan od značajnih oblika provođenja nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava svakako je i postupanje u predmetima povodom izjavljenih redovnih ili izvanrednih pravnih lijekova. Kroz ovaj oblik nadzora stječe se cjelovit uvid u rad nižeg državnog odvjetnika u konkretnom predmetu i to kako u pogledu stručnosti rada, tako i u pogledu poštivanja zakonom propisanih rokova.

Ovaj oblik nadzora redovito se provodi u državnom odvjetništvu, pri čemu se uočene primjedbe na rad dostavljaju nižem državnom odvjetništvu. O svim upućenim primjedbama na rad vodi se posebna evidencija. Također se na redovitim sastancima s državnim odvjetnicima i zamjenicima ukazuje na uočene nedostatke u radu te se po potrebi daju smjernice za poboljšanje rada u svim fazama postupanja.

Opisanim načinom rada ujednačava postupanje nižih državnih odvjetništava, razvija se sudska praksa i educiraju se državni odvjetnici i zamjenici.

Jednako kao i u izvješću za 2015. godinu valja istaknuti da promjene uvedene člankom 3. i člankom 5. Zakona o područjima i sjedištima sudova, kojima se u kaznenim predmetima za odlučivanje o žalbama protiv presuda svih općinskih sudova određuju svi županijski sudovi, a da se predmeti dodjeljuju u rad elektroničkom nasumičnom dodjelom, u praksi su se pokazale upitnima s pozicije državnog odvjetništva, ako se ima u vidu da je time jednim dijelom derogirana nadzorna funkcija višeg državnog odvjetništva nad radom podređenih mu općinskih državnih odvjetništava u predmetima povodom redovitih pravnih lijekova.

6.1.2. Pritužbe i predstavke

Rad po predmetima predstavki i pritužbi građana također je jedan od značajnijih oblika provođenja nadzorne djelatnosti državnog odvjetništva, budući se kroz tu vrstu nadzora ostvaruju uvid u rad pojedinih državnih odvjetnika i zamjenika u konkretnom predmetu.

U radu na predstavkama i pritužbama podnesenim na rad državnog odvjetništva temeljem odredbi Zakona o kaznenom postupku ili temeljem odredbi Zakona o državnom odvjetništvu, od nadležnog nižeg državnog odvjetništva pribavljaju se izvješća i očitovanja o radu i postupanju u konkretnom predmetu te se po potrebi se vrši uvid u cjelokupan spis na koji se pritužba odnosi. O provedenom nadzoru podnositelj pritužbe obavještava se pisanim putem.

Iz analize podnesenih pritužbi u 2016. proizlazi kako su pritužbe u najvećem broju slučajeva podnijeli građani kao podnositelji kaznene prijave te ujedno i oštećenici kaznenim djelom. Razlog podnošenja pritužbe najčešće je nezadovoljstvo donesenim rješenjem o odbačaju kaznene prijave, pri čemu je utvrđeno i kako se podnositelji pritužbi u tim slučajevima ne koriste svojim zakonskim pravom na preuzimanje kaznenog progona pred nadležnim sudom, nego se po proteku zakonskih rokova za preuzimanje progona odlučuju na podnošenje pritužbe kako bi kroz provođenje nadzora ishodovali drugačiju odluku u predmetu.

U slučajevima u kojima je provedenim nadzorom rada utvrđena osnovanost podnesene pritužbe, o uočenim nepravilnostima upoznaje se zamjenik koji postupa u predmetu, pisane

primjedbe ulažu u njegov osobni spis radi praćenja rada i ocjenjivanja te se, u situacijama u kojima je to zakonom propisano, nalaže poduzimanje potrebnih radnji u zakonom propisanim rokovima.

6.1.3. Pregledi rada nižih državnih odvjetništava

Pregledi rada nižih državnih odvjetništava, kao jedan od oblika provođenja nadzora rada u državnom odvjetništvu, sukladno odredbama Zakona o državnom odvjetništvu i Poslovnika državnog odvjetništva provode se kao redoviti ili izvanredni pregledi.

Pregled cjelokupnog ili dijela rada županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, provodi Državno odvjetništvo Republike Hrvatske svake dvije godine, pri čemu se tijekom pregleda županijskog državnog odvjetništva ili zasebno mogu obaviti i potpuni ili djelomični pregledi općinskih državnih odvjetništava na području županijskog državnog odvjetništva.

Pregled cjelokupnog ili pojedinih dijelova poslovanja općinskih državnih odvjetništava provodi nadležno županijsko državno odvjetništvo svake dvije godine.

Pregledi rada svakog pojedinog državnog odvjetnika, zamjenika državnog odvjetnika i savjetnika provodi se i prilikom prijave na oglas za premještaj ili za imenovanje na mjesto državnog odvjetnika ili zamjenika u drugom državnom odvjetništvu. Tim pregledom obuhvaća se dvogodišnje razdoblje koje prethodi prijavi na oglas za premještaj ili imenovanje.

Izvanredni pregledi rada poduzimaju se ukoliko se utvrde poremećaji u radu državnih odvjetništava, a radi utvrđivanja i otklanjanja uzroka koji su doveli do poremećaja.

U 2016. godini obavljeni su svi pregledi sukladno donesenim programima rada za tu godinu.

7. PRIJEDLOZI RADI POVEĆANJA UČINKOVITOSTI RADA I PROCJENA POTREBA

Slijedom naprijed iznesenog o radu državnih odvjetništava u 2016. godini, u nastavku se daju prijedlozi aktivnosti izvan nadležnosti državnog odvjetništva, usmjerenih donošenju potrebnih propisa, jačanju ljudskih i materijalnih kapaciteta i ostale aktivnosti koje bi, ukoliko budu poduzete odnosno dovršene, u narednom izvještajnom razdoblju trebale pozitivno djelovati na povećanje učinkovitosti državnoodvjetničke organizacije u Republici Hrvatskoj u radu na poslovima progona počinitelja kaznenih djela, zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske i zaštite zakonitosti.

S obzirom na to da su i u prošlogodišnjem izvješću izneseni određeni prijedlozi usmjereni k istom cilju, a koji nisu uopće ili su djelomično realizirani, u nastavku se i oni, ponovno iznose.

7.1. Propisi

I. DRŽAVNOODVJETNIČKO ORGANIZACIJSKI PROPISI

- novi Zakon o državnom odvjetništvu
- Zakon o Državnoodvjetničkom vijeću
- novi Poslovnik državnog odvjetništva usklađenog s novim organizacijskim propisima
- izmjene i dopune Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta radi koncentracija stvarne nadležnosti Ureda na najteža i najpogibelnija kaznena djela korupcije i organiziranog kriminaliteta
- izmjene i dopune Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi kojima bi se propisao viši koeficijent složenosti poslova za radno mjesto financijskog istražitelja u državnom odvjetništvu, uskladio članak 10. Uredbe s novim položajem državnog odvjetništva (stručni suradnik – prevoditelj, viši informatički referent u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, viši informatički referent u uredu državnog odvjetnika, informatički referent u uredu državnog odvjetnika i administrativni tajnik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske) te ujednačio koeficijent složenosti poslova u tijelima sudbene vlasti (članak 9. Uredbe) i u državnom odvjetništvu (članak 10. Uredbe)
- donošenje novi Okvirnih mjerila za rad državnih odvjetnika uvažavanjem povećanja opsega i promjene vrste poslova uvedenih postupovnim zakonima u proteklim godinama

II. KAZNENOPRAVNA PROBLEMATIKA

A. postupovni propisi

- novi Zakon o kaznenom postupku (i odgovarajuće postupovne odredbe Zakona o sudovima za mladež) kao moderni i funkcionalni postupovni zakon koji će u jednakoj mjeri jamčiti zaštitu prava okrivljenika i žrtve, ali i učinkovito postupanje, posebno za najteže oblike kaznenih djela kojima se ugrožava uz dodatno jasno, nedvosmisleno i izričito razdvajanje funkcije otkrivanja i kriminalističkog istraživanja kaznenih djela koje prethodi podnošenju kaznene prijave (u propisanoj formi i sadržaju) državnom odvjetništvu od funkcije prikupljanja dokaza kroz državnoodvjetničku istragu (za sva kaznena djela) i optuživanja, pri čemu je posebno potrebno minimalno obratiti pažnju

na izmjene postojećih postupovnih instituta: stvarne nadležnosti općinskih državnih odvjetništava za kazneno djelo iz članka 190. stavak 2. KZ, instruktivnih rokova za završetak istrage, prekluzivnog rok za podizanje optužnice, proširenja istrage, instituta jamstva, prava žalbe državnom odvjetniku na sve odluke optužnog vijeća, koncentracije isticanja prigovora nezakonitosti dokaza na sjednici optužnog vijeća, sporazumijevanja, podizanje optužnice sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga bez obveze prethodnog ispitivanja okrivljenika, troškove kaznenog postupka ali i striktnijih rokova za donošenje odluka sudova

B. materijalni propisi

- Kazneni zakon i zakoni kojima se propisuju prekršajna djela bi se suštinski reformski „pozabaviti“ i kaznenim materijalnim pravom i prekršajnim pravom, s ciljem svođenja kaznenih djela minimalne pogibelnosti na nižu razinu kažnjivih djela te otklanjanjem određenih prekršaja iz sudske u administrativnu nadležnost, što bi konzekventno, omogućilo uz nevelike napore sjedinjenje prvostupanjskih prekršajnih s općinskim sudovima, kao specijalnih organizacijskih cjelina, s izvjesnom daljnjom posljedicom svekolike racionalizacije glomaznog pravosudnog aparata

C. propisi međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima

- izmjene i dopune Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima usklađene sa Zakonom o kaznenom postupku/08
- povlačenje rezervi na članak 4. te članke 17. - 19. Drugog dopunskog protokola uz Konvenciju Vijeća Europe o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima od 2001.
- izmjene i dopune Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije zbog, između ostalog, transponiranja u domaće zakonodavstvo Direktivu 2014/41/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima pri čemu se valja rukovoditi realnim ljudskim kapacitetima državnih odvjetništava, s jedne strane te sudova, s druge strane
- poduzeti potrebne radnje kako bi se ishodilo donošenje odluke Vijeća EU o stupanju na snagu Konvencija Europske unije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije iz 2000. i Protokola iz 2001. u odnosu na Republiku Hrvatsku

D. propisi o prekršajnom postupku

- izmjene i dopune Prekršajnog zakona koje će jasno definirati ulogu državnog odvjetnika kao univerzalnog ovlaštenika pokretanja prekršajnog postupka isključivo za one prekršaje za koje je saznao obavljajući svoju ovlast i dužnost kaznenog progona počinitelja kaznenih djela, kao prvenstvene ovlaštenike pokretanja postupka jasno odrediti sva nadzorna državna tijela, redefinirati ulogu Glavnog državnog odvjetnika, ekonomizirati postupak prije podnošenja optužnog prijedloga te radi osiguravanja zaštite prava stranaka u predmetima u kojima je osuđenima isključeno pravo žalbe protiv presuda prekršajnog suda, umjesto isključive mogućnost podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti, kao način kontrole rada prekršajnih sudova, propisati mogućnost izvanrednog kontrole tih odluka od strane Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, a ne Vrhovnog suda Republike Hrvatske

III. GRAĐANSKO-UPRAVNA PROBLEMATIKA

- izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku

- izmijene i dopune Ovršnog zakona na način da prijedlog za izravnu naplatu Financijskoj agenciji podnose korisnici državnog proračuna čiji se prihod naplaćuje, a ne državno odvjetništvo
- izmijene i dopune Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu RH
- donošenje novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama
- izmijene i dopune Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu
- donošenje novog Zakon o poljoprivrednom zemljištu
- donošenje novog Zakon o područjima posebne državne skrbi
- dopuna Zakona o izvlaštenju i određivanju naknade
- izmijene i dopune Zakon o cestama
- donošenje zakona kojim bi se riješio status zaštićenih najmoprimaca u stanovima u privatnom vlasništvu sukladno pravnom shvaćanju iz presude Europskog suda za ljudska prava *Statileo protiv Hrvatske*
- donošenje zakona koji će riješiti pitanje najma i prodaje stanova u vlasništvu Republike Hrvatske što se je do sada rješavalo uredbama i odlukama Vlade Republike Hrvatske
- izmijene i dopune Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine
- izmijene i dopune Zakona o koncesijama
- donošenje propisa koji bi sukladno preporukama Europske komisije uredio materiju metoda financijskih vještačenja, a posebno u materiji izgubljene dobiti (*lost of profits*)
- izmijene Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u odnosu na prava udovica hrvatskih branitelja u primjeni članka 117. stavak 1.

7.2. Jačanje ljudskih potencijala

- popunjavanje svih sistematiziranih mjesta državnoodvjetničkih dužnosnika
- stvaranje uvjeta za zapošljavanje državnoodvjetničkih vježbenika i "volontera"
- završetak procesa polaganja završnog ispita u Državnoj školi za pravosudne dužnosnike te redovito objavljivanje poziva za pristup istom ispitu
- adekvatno rješavanje dužnosničkog i materijalnog statusa hrvatskog Nacionalnog člana pri EUROJUST-u, ali i svih ostalih državnoodvjetničkih dužnosnika koji zbog obavljanja poslova u Republici Hrvatskoj ili u međunarodnim institucijama napuštaju svoja dužnosnička mjesta i mjesta svojih prebivališta na duže, određeno, vrijeme
- stvaranje pravnih i materijalnih uvjeta za zapošljavanje potrebnog broja službenika i namještenika, a posebno visokoobrazovnih službenika sa specijalističkim stručnim znanjima na radna mjesta financijskih istražitelja, IT stručnjaka, tajnika državnih odvjetništava, prevoditelja i stručnih suradnika defektologa
- edukacija stranih jezika za državnoodvjetničke dužnosnike i određene kategorije službenika
- organiziranje i provođenje stalne edukacije i usavršavanja službenika u državnim odvjetništvima, posebice onih s posebnim zaduženjima (glasnogovornici, računovodstveni službenici, tajnici, etički povjerenici, službenici za informiranje, službenici za zaštitu osobnih podataka i slično)
- nastavak projekta stručnog osposobljavanja
- izrada novog Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i jačanje kapaciteta Etičkog povjerenstva s ciljem daljnjeg jačanja profesionalne etike i integriteta državnih odvjetnika

7.3. Poboljšanje materijalnih i financijskih uvjeta rada

- daljnje osiguranje i adekvatno opremanje uredskih i arhivskih prostora potrebnih za redoviti rad državnih odvjetništva, prioritetno za Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u sjedištu i Odsjek Odjela tužitelja u Rijeci i državna odvjetništva s područja Grada Zagreba te Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci
- dodatno opremanje nedostajućom informatičkom i komunikacijskom opremom te osiguravanje redovitog znavljanja postojeće opreme, posebice one za audio-vizualno snimanje provođenja dokaznih radnji ispitivanja
- nabavka potrebnih količina službenih vozila
- povećanje iznosa financijskih sredstava za intelektualne usluge (vještaka, tumača i braniteljima po službenoj dužnosti), za nabavku stručne literature, službena putovanja vezana uz edukaciju i naknade za poslove obavljene u službi dežurstva

7.4. Ostalo

- nastavak nadogradnje i razvoja CTS-a u pravcu napuštanja upisnika u obliku knjiga, pohrane spisa predmeta u elektroničkom obliku te povezivanja CTS-a s drugim sličnim sustavima u pravosuđu ali i izvan njega (primjerice sustavi koje koristi Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija i druga tijela čiji su podaci od važnosti za rad državnih odvjetništava), uvođenja mogućnosti ovjeravanja otpravaka državnoodvjetničkih akata elektroničkim potpisom te provođenje redovitih edukacija za korištenje CTS-om
- osuvremenjivanje internetske stranice DORH-a uključujući novi web dizajn i prevođenje najvažnijih dijelova na engleski jezik te kreiranje zasebne internetske stranice Državnoodvjetničkog vijeća
- kreiranje Baze znanja na zasebnim intranetskim stranicama DORH-a
- unapređenje aplikacije e-oglasna ploča radi olakšanja i ubrzavanja pretraživanja
- osiguravanje provođenja stalne edukacije za službenike iz državnih tijela čiji je djelokrug usko vezan uz rad državnih odvjetništava (policija, djelatnici porezne i carinske uprava i slično) na stručnim područjima od važnosti za državna odvjetništva
- popunjavanje svih upražnjenih mjesta imovinskopravnih referenata u uredima državne uprave kako bi se što prije mogli završiti svi predmeti po Zakonu o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, kao i povećati broj izvršitelja koji rješavaju žalbe po ovim predmetima u Ministarstvu pravosuđa, koji su postupci pokrenuti još 1997., a rješavanje ovih predmeta je pretpostavka za rješavanje imovinskopravnih odnosa i predstavljaju blokadu svake ozbiljnije investicije
- obvezivanje svih tijela, svih koji upravljaju i gospodare nekretninama, da u određenom roku provjere i poduzmu potrebne radnje kao bi se što uspješnije provela uknjižba prava vlasništva u zemljišnim knjigama
- aktiviranje stručne radne skupine radi pripreme u sklapanju bilateralnog ugovora između Republike Hrvatske i Republike Srbije te između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a kojim će se urediti imovinski odnosi kao posljedica sukcesije
- poduzimanje svih potrebnih mjera i radnji radi učinkovite provedbe obveza iz članka 88.a stavak 3. Zakona o državnom odvjetništvu.

8. ZAKLJUČCI

Zaključno, tijekom 2016. godine državno odvjetništvo zadržalo je visok stupanj ažurnosti, kvalitete i uspješnosti u radu, a što je, obzirom na istaknute zakonodavne, materijalne i kadrovske poteškoće, rezultat iznadprosječnog angažmana i zalaganja svih državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika, službenika i namještenika.

Kontinuirana edukacija državnih odvjetnika i zamjenika, koja se provodi kroz edukacijske programe Pravosudne akademije, kao i unutar sustava državnog odvjetništva, u znatnoj mjeri doprinosi podizanju kvalitete rada i postignutim rezultatima.

Stalnim i sustavnim provođenjem nadzora nad radom svih državnih odvjetništava, ali i svakog pojedinog državnog odvjetnika i zamjenika državnog odvjetnika u bitnome se doprinosi ujednačavanju primjene zakonskih propisa i postupanja državnih odvjetništava na čitavom području Republike Hrvatske, što je jedan od preduvjeta za uspješno i kvalitetno funkcioniranje državnog odvjetništva u cjelini.

Funkcionalna uspostava informatičkog sustava (CTS) već i na ovom dosegnutom stupnju razvoja znatno je doprinijela modernizaciji rada državnog odvjetništva, dok će daljnja planirana tehnička i poslovna poboljšanja sustavu omogućiti pristup bazama podataka drugih tijela i povezivanje s njima, sve s krajnjim ciljem uspostave elektroničkih upisnika i elektroničkog spisa.

Kako bi i u narednom razdoblju državnoodvjetnička organizacija nastavila raditi s jednakim stupnjem dostignutih rezultata, naročitu je pažnju potrebno posvetiti daljnjem jačanju ljudskih potencijala, posebno imenovanjem novih državnoodvjetničkih dužnosnika nakon uspješno završene Državne škole za pravosudne dužnosnike, zapošljavanjem vježbenika i državnoodvjetničkih savjetnika, ali i podizanju stupnja i kvalitete opremljenosti državnih odvjetništava.

GLAVNI DRŽAVNI ODVJETNIK
REPUBLIKE HRVATSKE

Dinko Cvitan

**STATISTIČKI PODACI
ZA 2016. GODINU**

9. Dodatak: tablice i grafikoni

KRETANJE BROJA PRIJAVLJENIH ODRASLIH OSOBA 2012. - 2016. (Općinska i županijska državna odvjetništva i USKOK)

Tablica K-1

Godina	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	USKOK	UKUPNO
2012.	1952	1383	1897	2234	2387	2119	1384	1561	3452	964	2626	1407	1208	1744	6999	1226	34543
2013.	1872	1066	1433	2351	1776	1714	1235	1447	2401	793	2347	1225	1222	1363	5455	1279	28979
2014.	1929	1028	1464	2130	1549	1743	1282	1264	2146	666	2351	1352	1216	1219	5440	709	27488
2015.	2143	1173	1634	2114	2357	1722	1295	1354	3265	769	2566	2054	1122	1495	6179	1152	32394
2016.	2357	1118	1743	1907	2603	2411	1188	1184	3675	825	2512	2190	1156	1476	5853	1414	33612

KRETANJE BROJA PRIJAVLJENIH MLADIH PUNOLJETNIH OSOBA 2012. - 2016.
(Općinska i županijska državna odvjetništva)

Tablica K-2

Godina	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
2012.	181	139	126	315	288	245	166	187	474	114	224	110	164	199	611	3543
2013.	173	72	137	298	158	219	125	171	346	83	280	103	129	145	418	2857
2014.	161	61	127	252	117	156	121	122	280	83	266	92	137	92	392	2459
2015.	118	67	102	214	127	181	109	129	275	101	238	144	94	129	369	2397
2016.	162	45	118	202	116	148	71	151	290	81	274	172	97	112	353	2392

KRETANJE BROJA PRIJAVLJENIH MALOLJETNIKA 2012. - 2016.
(Općinska i županijska državna odvjetništva)

Tablica K-3

Godina	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
2012.	199	72	116	462	139	217	123	219	358	82	312	130	140	177	601	3347
2013.	149	43	116	310	96	129	93	202	265	88	381	116	133	155	435	2711
2014.	125	43	126	288	85	133	107	189	165	76	383	61	119	122	346	2368
2015.	124	46	88	197	130	150	81	123	164	54	345	115	121	85	282	2105
2016.	125	24	71	197	125	119	52	125	163	43	257	104	73	73	258	1809

KRETANJE BROJA PRIJAVLJENIH PRAVNIH OSOBA 2012. - 2016.
(Općinska i županijska državna odvjetništva i USKOK)

Tablica K-4

Godina	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	USKOK	UKUPNO
2012.	34	23	44	66	77	55	35	59	72	18	153	56	35	65	249	30	1071
2013.	43	14	30	40	43	40	25	36	43	24	131	36	41	40	98	26	710
2014.	22	13	56	63	59	66	38	41	31	16	127	39	49	39	235	18	912
2015.	60	17	37	93	154	70	38	47	104	12	156	85	51	36	359	12	1331
2016.	45	26	40	73	126	109	39	28	196	20	117	70	50	70	342	80	1431

KRETANJE BROJA PRIJAVLJENIH NEPOZNATIH OSOBA 2012. - 2016.
(Općinska i županijska državna odvjetništva i USKOK)

Tablica K-5

Godina	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	USKOK	UKUPNO
2012.	1056	512	2006	1932	5304	2311	1042	953	3440	931	2673	1722	1093	2013	12368	37	39393
2013.	1019	457	1713	1790	4329	2527	909	1048	3097	831	2129	1494	950	2189	11513	26	36021
2014.	1010	425	1809	1161	3069	2153	875	1033	2478	1003	2239	1419	805	1802	9850	25	31156
2015.	1075	442	1761	1189	3480	2778	764	1079	3083	980	2266	2501	772	2079	8880	27	33156
2016.	1078	438	1665	1070	2944	2124	782	1014	2500	1010	1767	2944	747	1965	7901	20	29969

STRUKTURA KRIMINALITETA ODRASLIH OSOBA
(osobe od navršene 21 godine)

Tablica K-6

Naziv Glave Kaznenog zakona	2015.	2016.
K. D. PROTIV ČOVJEČNOSTI I LJUDSKOG DOSTOJANSTVA (Glava IX.)	55 0,2%	57 0,2%
K. D. PROTIV ŽIVOTA I TIJELA (Glava X. KZ)	1576 4,9%	1490 4,4%
K. D. PROTIV RADNIH ODNOSA I SOCIJALNOG OSIGURANJA (Glava XII. KZ)	382 1,2%	480 1,4%
K. D. PROTIV OSOBNE SLOBODE (Glava XIII. KZ)	4975 15,3%	5410 16,1%
K. D. PROTIV PRIVATNOSTI (Glava XIV. KZ)	274 0,8%	377 1,1%
K. D. PROTIV SPOLNE SLOBODE (Glava XVI. KZ)	273 0,8%	260 0,8%
K. D. SPOLNOG ZLOSTAVLJANJA I ISKORIŠTAVANJA DJETETA (Glava XVII. KZ)	202 0,6%	191 0,6%
K. D. PROTIV BRAKA, OBITELJI I DJECE (Glava XVIII. KZ)	2338 7,2%	2294 6,8%
K. D. PROTIV ZDRAVLJA LJUDI (bez zlouporabe opojnih droga i stvari zabranjenih u sportu) (Glava XIX. KZ)	93 0,3%	167 0,5%
ZLOUPORABA OPOJNIH DROGA I TVARI ZABRANJENIH U SPORTU (dio Glave XIX. KZ)	1145 3,5%	1227 3,7%
K. D. PROTIV OKOLIŠA (Glava XX. KZ)	235 0,7%	271 0,8%
K. D. PROTIV OPĆE SIGURNOSTI (Glava XXI. KZ)	370 1,2%	355 1%
K. D. PROTIV SIGURNOSTI PROMETA (Glava XXII. KZ)	1446 4,5%	1455 4,3%
K. D. PROTIV IMOVINE (Glava XXIII. KZ)	10453 32,3%	11202 33,3%
K. D. PROTIV GOSPODARSTVA (Glava XXIV. KZ)	2541 7,8%	2650 7,9%
K. D. PROTIV PROTIV RAČUNALNIH SUSTAVA, PROGRAMA I PODATAKA (Glava XXV. KZ)	197 0,6%	159 0,5%
K. D. KRIVOTVORENJA (Glava XXVI. KZ)	1709 5,3%	1635 4,9%
K. D. PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI (Glava XXVIII. KZ)	1615 5%	1608 4,8%
K. D. PROTIV PRAVOSUĐA (Glava XXIX. KZ)	873 2,7%	1063 3,2%
K. D. PROTIV JAVNOG REDA (Glava XXX. KZ)	1317 4,1%	1049 3,1%
OSTALA KAZNENA DJELA IZ KZ I POSEBNIH ZAKONA	325 1%	212 0,6%
UKUPNO:	32394 100%	33612 100%

STRUKTURA KRIMINALITETA MLADIH PUNOLJETNIH OSOBA
(osobe od navršene 18. do navršene 21. godine)

Tablica K-7

Naziv Glave Kaznenog zakona	2015.	2016.
K. D. PROTIV ŽIVOTA I TIJELA (Glava X. KZ)	175 7,3%	196 8,2%
K. D. PROTIV OSOBNE SLOBODE (Glava XIII. KZ)	152 6,3%	159 6,7%
K. D. PROTIV PRIVATNOSTI (Glava XIV. KZ)	9 0,4%	23 1%
K. D. PROTIV SPOLNE SLOBODE (Glava XVI. KZ)	29 1,2%	19 0,8%
K. D. SPOLNOG ISKORIŠTAVANJA I ZLOSTAVLJANJA DJETETA (Glava XVII. KZ)	46 1,9%	32 1,3%
K. D. PROTIV BRAKA, OBITELJI I DJECE (Glava XVIII. KZ)	16 0,7%	11 0,4%
ZLOUPORABA OPOJNIH DROGA I TVARI ZABRANJENIH U SPORTU (dio Glave XIX. KZ)	190 7,9%	232 9,7%
K. D. PROTIV OPĆE SIGURNOSTI (Glava XXI. KZ)	19 0,8%	14 0,6%
K. D. PROTIV SIGURNOSTI PROMETA (Glava XXII. KZ)	100 4,2%	127 5,3%
K. D. PROTIV IMOVINE (Glava XXIII. KZ)	1466 61,1%	1363 57%
K. D. PROTIV PROTIV RAČUNALNIH SUSTAVA, PROGRAMA I PODATAKA (Glava XXV. KZ)	26 1,1%	25 1%
K. D. KRIVOTVORENJA (Glava XXVI. KZ)	47 2%	60 2,5%
K. D. PROTIV PRAVOSUĐA (Glava XXIX. KZ)	25 1%	23 1%
K. D. PROTIV JAVNOG REDA (Glava XXX. KZ)	69 2,9%	75 3,1%
OSTALA KAZNENA DJELA IZ KZ	28 1,2%	33 1,4%
UKUPNO:	2397 100%	2392 100%

STRUKTURA KRIMINALITETA MALOLJETNIKA
(osobe od navršene 14. do navršene 18. godine)

Tablica K-8

Naziv Glave kaznenog zakona	2015.	2016.
K. D. PROTIV ŽIVOTA I TIJELA (Glava X. KZ)	243 11,5%	208 11,5%
K. D. PROTIV OSOBNE SLOBODE (Glava XIII. KZ)	106 5,0%	111 6,2%
K. D. PROTIV PRIVATNOSTI (Glava XIV. KZ)	5 0,2%	9 0,5%
K. D. PROTIV SPOLNE SLOBODE (Glava XVI. KZ)	17 0,8%	12 0,7%
K. D. SPOLNOG ISKORIŠTAVANJA I ZLOSTAVLJANJA DJETETA (Glava XVII. KZ)	29 1,4%	58 3,2%
K. D. PROTIV BRAKA, OBITELJI I DJECE (Glava XVIII. KZ)	22 1,1%	19 1%
ZLOUPORABA OPOJNIH DROGA I TVARI ZABRANJENIH U SPORTU (dio Glave XIX. KZ)	91 4,3%	91 5%
K. D. PROTIV OPĆE SIGURNOSTI (Glava XXI. KZ)	18 0,9%	8 0,4%
K. D. PROTIV SIGURNOSTI PROMETA (Glava XXII. KZ)	15 0,7%	19 1%
K. D. PROTIV IMOVINE (Glava XXIII. KZ)	1441 68,5%	1170 64,7%
K. D. PROTIV PROTIV RAČUNALNIH SUSTAVA, PROGRAMA I PODATAKA (Glava XXV. KZ)	22 1,1%	17 1%
K. D. KRIVOTVORENJA (Glava XXVI. KZ)	20 0,9%	18 1%
K. D. PROTIV JAVNOG REDA (Glava XXX. KZ)	42 2,0%	26 1,4%
OSTALA KAZNENA DJELA IZ KZ	34 1,6%	43 2,4%
UKUPNO:	2105 100%	1809 100%

STRUKTURA KRIMINALITETA PRAVNIH OSOBA

Tablica K-9

Naziv Glave Kaznenog zakona	2015.	2016.
K. D. PROTIV RADNIH ODNOSA I SOCIJALNOG OSIGURANJA (Glava XII. KZ)	144 10,8%	200 14%
K. D. PROTIV OKOLIŠA (Glava XX. KZ)	14 1%	23 1,6%
K. D. PROTIV OPĆE SIGURNOSTI (Glava XXI. KZ)	46 3,5%	41 2,9%
KAZNENA DJELA PROTIV IMOVINE (Glava XXIII. KZ)	197 14,8%	171 11,9%
KAZNENA DJELA PROTIV GOSPODARSTVA (Glava XXIV. KZ)	755 56,7%	796 55,6%
K. D. KRIVOTVORENJA (Glava XXVI. KZ)	29 2,2%	37 2,6%
K. D. PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI (Glava XXVIII. KZ)	81 6,1%	63 4,4%
OSTALA KAZNENA DJELA IZ KZ I POSEBNIH ZAKONA	65 4,9%	100 7%
UKUPNO:	1331 100%	1431 100%

STRUKTURA KRIMINALITETA NEPOZNATIH POČINITELJA

Tablica K-10

Naziv glave Kaznenog zakona	2015.	2016.	Otkriven počinitelj (od 2016.)
K. D. PROTIV ŽIVOTA I TIJELA (Glava X. KZ)	256 0,8%	260 0,9%	48 18,5%
K. D. PROTIV OSOBNE SLOBODE (Glava XIII. KZ)	453 1,4%	426 1,4%	83 19,5%
K. D. PROTIV ZDRAVLJA LJUDI (Glava XIX. KZ)	62 0,2%	71 0,2%	17 23,9%
K. D. PROTIV PRIVATNOSTI (Glava XIV. KZ)	268 0,8%	177 0,6%	32 18,1%
K. D. PROTIV OKOLIŠA (Glava XX. KZ)	119 0,4%	110 0,4%	5 4,5%
K. D. PROTIV OPĆE SIGURNOSTI (Glava XXI. KZ)	193 0,6%	189 0,6%	11 5,8%
K. D. PROTIV SIGURNOSTI PROMETA (Glava XXII. KZ)	80 0,2%	68 0,2%	5 7,4%
KAZNENA DJELA PROTIV IMOVINE (Glava XXIII. KZ)	29990 90,4%	27075 90,3%	2554 9,4%
K. D. KRIVOTVORENJA (Glava XXVI. KZ)	627 1,9%	666 2,2%	20 3%
K. D. PROTIV JAVNOG REDA (Glava XXX. KZ)	84 0,2%	105 0,4%	16 15,2%
OSTALA KAZNENA DJELA IZ KZ I POSEBNIH ZAKONA	1024 3,1%	822 2,8%	70 8,5%
UKUPNO:	33156 100%	29969 100%	2861 9,5%

Odluka povodom prijave u 2016. (odrasle osobe)

Tablica K-11

		BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	US	UKUPNO
Svega prijava u radu		2898	1359	2114	2232	3147	2741	1610	1546	4323	1015	3238	2741	1297	2025	8005	1457	41748
Riješeno	Svega odluka	2291	1104	1714	2008	2487	2392	1317	1333	3681	750	2418	2112	1165	1293	5315	1417	32797
		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	Odbačaj	915	352	831	797	1404	1278	519	581	2119	306	1006	924	399	487	2569	902	15389
		39,9%	31,9%	48,5%	39,7%	56,4%	53,4%	39,4%	43,6%	57,6%	40,8%	41,6%	43,7%	34,2%	37,7%	48,3%	63,6%	46,9%
	Odbačaj od toga čl 33 KZ	47	8	28	27	-	14	21	20	41	2	16	24	3	-	41	-	292
		5,1%	2,3%	3,4%	3,4%	-	1,1%	4%	3,4%	1,9%	0,6%	1,6%	2,6%	0,7%	-	1,6%	-	1,9%
	Odbačaj od toga oportunitet	2	-	4	9	33	14	9	10	48	-	8	11	13	-	29	-	190
		0,2%	-	0,5%	1,1%	2,3%	1,1%	1,7%	1,7%	2,3%	-	0,8%	1,2%	3,2%	-	1,1%	-	1,2%
	Neposredno optuženje	1128	556	706	991	770	863	689	633	1168	335	1160	932	539	661	2039	11	13181
		49,2	50,4%	41,2%	49,3%	31%	36,1%	52,3%	47,5%	31,7%	44,7%	48%	44,1%	46,3%	51,1%	38,4%	0,8%	40,2%
Istraga	144	125	136	206	234	239	99	62	299	105	216	197	161	130	608	484	3445	
	6,3%	11,3%	7,9%	10,2%	9,4%	10%	7,5%	4,6%	8,1%	14%	8,9%	9,3%	13,8%	10,1%	11,4%	34,1%	10,5%	
Prijave u radu kod policije i dr		607	255	389	223	634	349	288	213	625	262	820	586	132	732	2534	3	8652
		20,9%	18,8%	18,4%	10%	20,1%	12,7%	17,9%	13,8%	14,4%	25,8%	25,3%	21,4%	10,2%	36,1%	31,6%	0,2%	20,7%
Prijave u radu u DO		-	-	11	1	26	-	5	-	17	3	-	43	-	-	156	37	299
		-	-	0,5%	0,1%	0,8%	-	0,3%	-	0,4%	0,3%	-	1,6%	-	-	1,9%	2,5%	0,7%

Odluka po dovršenoj istrazi u 2016. (odrasle osobe)

Tablica K-12

	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	USKOK	UKUPNO
Ukupno dovršenih istraga	162	126	158	205	207	245	154	64	368	147	216	185	145	130	632	488	3632
Svega odluka po dovršenoj istrazi	164	126	158	205	207	244	154	64	368	147	216	185	144	130	644	486	3642
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Od toga obustava i prekid istrage	27	11	47	39	35	62	39	13	27	19	22	26	9	8	137	36	557
	16,5%	8,7%	29,7%	19%	16,9%	25,4%	25,3%	20,3%	7,3%	12,9%	10,2%	14%	6,2%	6,1%	21,3%	7,4%	15,3%
Od toga optuženje nakon istrage	137	107	91	155	161	175	102	48	329	81	184	151	130	118	494	436	2899
	83,5%	84,9%	57,6%	75,6%	77,8%	71,7%	66,2%	75%	89,4%	55,1%	85,2%	81,6%	90,3%	90,8%	76,7%	89,7%	79,6%

Vrste presuda u 2016. (odrasle osobe)

Tablica K-13

	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	USKOK	UKUPNO
Ukupno	1105	446	535	1384	995	892	699	705	1156	374	1327	1078	568	632	3001	282	15179
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Osuđujuća	1031	417	492	1219	938	776	639	681	1098	351	1281	971	534	556	2572	255	13811
	93,3%	93,5%	92%	88,1%	94,3%	87%	91,4%	96,6%	95%	93,9%	96,5%	90,1%	94%	88%	85,7%	90,4%	91%
Oslobađajuća	32	16	24	130	27	74	31	17	40	18	28	85	30	60	255	24	891
	2,9%	3,6%	4,5%	9,4%	2,7%	8,3%	4,4%	2,4%	3,5%	4,8%	2,1%	7,9%	5,3%	9,5%	8,5%	8,5%	5,9%
Odbijajuća	42	13	19	35	30	42	29	7	18	5	18	22	4	16	174	3	477
	3,8%	2,9%	3,5%	2,5%	3%	4,7%	4,2%	1%	1,5%	1,3%	1,4%	2%	0,7%	2,5%	5,8%	1,1%	3,1%

Odluke povodom prijave u 2016. (mlađe punoljetne osobe)

Tablica K-14

		BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
Svega prijava u radu		212	54	141	243	154	216	106	184	357	117	312	221	106	174	462	3059
Riješeno	Svega odluka	129 100%	43 100%	113 100%	205 100%	126 100%	172 100%	85 100%	149 100%	297 100%	87 100%	240 100%	167 100%	97 100%	108 100%	344 100%	2362 100%
	Odbačaj	58 45%	13 30,2%	37 32,7%	64 31,2%	53 42,1%	65 37,8%	35 41,2%	75 50,3%	122 41,1%	31 35,6%	78 32,5%	56 33,5%	32 33%	28 25,9%	158 45,9%	905 38,3%
	Odbačaj od toga čl 33. KZ	2 3,4%	2 15,4%	- -	5 7,8%	- -	- -	3 8,6%	2 2,7%	3 2,4%	- -	5 6,4%	- -	3 9,4%	- -	6 3,8%	31 3,4%
	Odbačaj od toga oportunitet	33 56,9%	5 38,5%	12 32,4%	37 57,8%	26 49,1%	36 55,4%	14 40%	49 65,3%	64 52,4%	19 61,3%	45 57,7%	25 44,6%	21 65,6%	16 57,1%	73 46,2%	475 52,5%
	Neposredno optuženje	45 34,9%	25 58,1%	52 46%	104 50,7%	45 35,7%	71 41,3%	39 45,9%	47 31,5%	106 35,7%	38 43,7%	125 52,1%	78 46,7%	32 33%	62 57,4%	104 30,2%	973 41,2%
	Istraga	10 7,7%	4 9,3%	22 19,5%	34 16,6%	27 21,4%	29 16,9%	10 11,8%	11 7,4%	48 16,2%	17 19,5%	34 14,2%	27 16,2%	14 14,4%	16 14,8%	63 18,3%	366 15,5%
Prijave u radu kod socijalne skrbi i dr.		83 39,1%	11 20,4%	28 19,9%	38 15,6%	27 17,5%	44 20,4%	21 19,8%	35 19%	60 16,8%	30 25,6%	72 23,1%	32 14,5%	9 8,5%	66 37,9%	114 24,7%	670 21,9%
Prijave u radu u DO		- -	- -	- -	- -	1 0,6%	- -	- -	- -	- -	- -	- -	22 9,9%	- -	- -	4 0,9%	27 0,9%

Odluka po dovršenoj istrazi u 2016. (mlađe punoljetne osobe)

Tablica K-15

	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
Ukupno dovršenih istraga	9	7	14	38	29	24	14	7	37	21	30	21	12	7	56	326
Svega odluka po dovršenoj istrazi	9 100%	7 100%	14 100%	38 100%	29 100%	24 100%	14 100%	7 100%	37 100%	21 100%	30 100%	21 100%	12 100%	7 100%	57 100%	327 100%
Od toga obustava i prekid istrage	3 33,3%	- -	1 7,1%	1 2,6%	3 10,3%	4 16,7%	- -	- -	5 13,5%	4 19%	4 13,3%	2 9,5%	- -	- -	13 22,8%	40 12,2%
Od toga optuženje nakon istrage	6 66,7%	7 100%	13 92,9%	37 97,4%	25 86,2%	20 83,3%	13 92,9%	6 85,7%	32 86,5%	17 81%	23 76,7%	17 81%	12 100%	7 100%	44 77,2%	279 85,3%

Vrste presuda u 2016. (mlađe punoljetne osobe)

Tablica K-16

	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
Ukupno	46	48	52	154	80	71	62	60	204	45	150	84	42	44	167	1309
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Osuđujuća	44	48	46	151	77	62	61	60	196	41	149	83	42	43	156	1259
	95,6%	100%	88,5%	98,1%	96,3%	87,3%	98,4%	100%	96,1%	91,1%	99,3%	98,8%	100%	97,7%	93,4%	96,2%
Oslobađajuća	1	-	4	3	3	7	1	-	5	3	-	-	-	1	7	35
	2,2%	-	7,7%	1,9%	3,7%	9,9%	1,6%	-	2,4%	6,7%	-	-	-	2,3%	4,2%	2,7%
Odbijajuća	1	-	2	-	-	2	-	-	3	1	1	1	-	-	4	15
	2,2%	-	3,8%	-	-	2,8%	-	-	1,5%	2,2%	0,7%	1,2%	-	-	2,4%	1,1%

Odluke povodom prijave u 2016. (maloljetnici)

Tablica K-17

		BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
	Svega prijava u radu	150	49	88	239	154	195	81	138	204	57	297	135	90	110	370	2357
Riješeno	Svega odluka	109 100%	37 100%	61 100%	198 100%	136 100%	147 100%	66 100%	112 100%	181 100%	44 100%	258 100%	107 100%	82 100%	81 100%	266 100%	1885 100%
	Odbačaj	75 68,8%	26 70,3%	39 63,9%	137 69,2%	111 81,6%	106 72,1%	61 92,4%	81 72,3%	134 74%	33 75%	190 73,6%	65 60,7%	54 65,8%	53 65,4%	194 72,9%	1359 72,1%
	Odbačaj od toga oportunitet	64 85,3%	23 88,5%	21 53,8%	103 75,2%	86 77,5%	97 91,5%	56 91,8%	56 69,1%	107 79,8%	31 93,9%	170 89,5%	51 78,5%	43 79,6%	48 90,6%	138 71,1%	1094 80,5%
	Odbačaj od toga čl. 33. KZ	1 1,3%	- -	1 2,6%	- -	- -	- -	- -	7 8,6%	1 0,7%	- -	3 1,6%	- -	- -	- -	11 5,7%	24 1,8%
	Rješenje za provođenje pripremnog postupka	- -	4 10,8%	5 8,2%	21 10,6%	22 16,2%	12 8,2%	1 1,5%	2 1,8%	6 3,3%	3 6,8%	18 7%	13 12,1%	7 8,5%	1 1,2%	36 13,5%	151 8%
	Neposredni prijedlog za sankciju	20 18,3%	7 18,9%	10 16,4%	39 19,7%	2 1,5%	26 17,7%	4 6,1%	13 11,6%	23 12,7%	8 18,2%	49 19%	28 26,2%	14 17,1%	25 30,9%	35 13,2%	303 16,1%
	Prijave u radu kod socijalne skrbi dr.	41 27,3%	12 24,5%	27 30,7%	41 17,1%	18 11,7%	48 24,6%	14 17,3%	26 18,8%	23 11,3%	10 17,5%	39 13,1%	11 8,1%	8 8,9%	29 26,4%	103 27,8%	450 19,1%
	Prijave u radu u DO	- -	- -	- -	- -	- -	- -	1 1,2%	- -	- -	3 5,3%	- -	17 12,6%	- -	- -	1 0,3%	22 0,9%

Odluke po dovršenom pripremnom postupku u 2016. (maloljetnici)

Tablica K-18

	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
Svega odluka po dovršenom pripremnom. postupku	2 100%	3 100%	5 100%	26 100%	15 100%	8 100%	2 100%	1 100%	7 100%	4 100%	15 100%	14 100%	7 100%	1 100%	31 100%	141 100%
Obustava ukupno	- -	- -	- -	3 11,5%	8 53,3%	5 62,5%	- -	- -	- -	- -	1 6,7%	10 71,4%	- -	- -	10 32,2%	37 26,2%
Obustava od toga oportunitet	- -	- -	- -	1 33,3%	3 37,5%	- -	- -	- -	- -	- -	- -	5 50%	- -	- -	1 10%	10 27%
Prijedlog za sankciju	2 100%	3 100%	5 100%	22 84,6%	7 46,7%	2 25%	2 100%	1 100%	7 100%	4 100%	13 86,7%	3 21,4%	7 100%	1 100%	20 64,5%	99 70,2%

Odluke vijeća za mladež u 2016. (maloljetnici)

Tablica K-19

		BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
Svega odluka vijeća		20	9	25	64	11	16	11	22	32	12	97	42	22	15	60	458
		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Sankcije	Kazna maloljetničkog zatvora	-	-	1	3	-	-	-	1	-	-	7	1	1	1	-	15
		-	-	4%	4,7%	-	-	-	4,5%	-	-	7,2%	2,4%	4,5%	6,7%	-	3,3%
	Pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora	4	1	1	3	3	1	1	3	10	-	4	3	-	4	4	42
		20%	11,1%	4%	4,7%	27,3%	6,3%	9,1%	13,7%	31,3%	-	4,1%	7,1%	-	26,6%	6,7%	9,2%
	Odgojne mjere	14	8	21	53	6	13	9	17	21	10	70	35	20	9	45	351
		70%	88,9%	84%	82,8%	54,5%	81,2%	81,8%	77,3%	65,6%	83,3%	72,2%	83,4%	91%	60%	75%	76,6%
Obustava ukupno		2	-	2	5	2	2	1	1	1	2	16	3	1	1	11	50
		10%	-	8%	7,8%	18,2%	12,5%	9,1%	4,5%	3,1%	16,7%	16,5%	7,1%	4,5%	6,7%	18,3%	10,9%
Obustava od toga oportunitet		-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	11	1	-	-	1	16
		-	-	-	20%	50%	-	-	-	-	50%	68,7%	33,3%	-	-	9,1%	32%

Sankcije u 2016. (maloljetnici)

Tablica K-20

	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	UKUPNO
Ukupno sankcija	18 100%	9 100%	23 100%	59 100%	9 100%	14 100%	10 100%	21 100%	31 100%	10 100%	81 100%	39 100%	21 100%	14 100%	49 100%	408 100%
Sudski ukor	- -	- -	- -	- -	1 11,1%	1 7,15%	3 30%	- -	- -	- -	2 2,5%	- -	4 19,05%	1 7,1%	1 2%	13 3,2%
Posebne obveze	5 27,8%	3 33,3%	9 39,2%	19 32,2%	2 22,2%	7 50%	3 30%	6 28,6%	5 16,1%	6 60%	26 32,1%	14 35,9%	7 33,3%	4 28,6%	12 24,5%	128 31,4%
Pojačana briga i nadzor	4 22,2%	1 11,1%	5 21,8%	20 33,9%	1 11,1%	1 7,15%	- -	3 14,3%	- -	1 10%	11 13,6%	6 15,4%	4 19,05%	3 21,5%	7 14,3%	67 16,4%
PBN uz PO	1 5,6%	- -	2 8,7%	3 5,1%	- -	- -	3 30%	4 19%	7 22,6%	2 20%	8 9,9%	4 10,2%	2 9,5%	1 7,1%	8 16,3%	45 11%
PBN uz DB u OU	- -	- -	- -	- -	- -	1 7,15%	- -	- -	- -	- -	3 3,7%	1 2,6%	- -	- -	- -	5 1,2%
Upućivanje u DC	- -	4 44,5%	4 17,4%	4 6,7%	- -	1 7,15%	- -	- -	- -	- -	6 7,4%	5 12,8%	2 9,5%	- -	8 16,3%	34 8,35%
Upućivanje u odgojnu ustanovu	4 22,2%	- -	- -	5 8,5%	- -	1 7,15%	- -	2 9,5%	1 3,2%	- -	4 4,9%	2 5,1%	1 4,8%	- -	- -	20 4,9%
Upućivanje u odgojni zavod	- -	- -	1 4,3%	1 1,7%	2 22,2%	1 7,15%	- -	2 9,5%	8 25,8%	- -	9 11,1%	3 7,7%	- -	- -	7 14,3%	34 8,35%
Upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu	- -	- -	- -	1 1,7%	- -	- -	- -	- -	- -	1 10%	1 1,2%	- -	- -	- -	2 4,1%	5 1,2%
Kazna maloljetničkog zatvora	- -	- -	1 4,3%	3 5,1%	- -	- -	- -	1 4,8%	- -	- -	7 8,7%	1 2,6%	1 4,8%	1 7,1%	- -	15 3,7%
Pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora	4 22,2%	1 11,1%	1 4,3%	3 5,1%	3 33,4%	1 7,15%	1 10%	3 14,3%	10 32,3%	- -	4 4,9%	3 7,7%	- -	4 28,6%	4 8,2%	42 10,3%

* PNB = pojačana briga i nadzor, DC = disciplinski centar, DB = dnevni boravak, PO = posebne obveze, OU = odgojna ustanova

Nacionalna struktura dužnosnika u državnim odvjetništvima na dan 31.12.2016.

Državno odvjetništvo	Broj dužnosnika	Hrvati	Srbi	Slovenci	Crnogorci	Bošnjaci	Talijani	Makedonci	Mađari	Ukrajinci	Česi
DORH	24	23				1					
USKOK	32	31	1								
ŽDO-i	157	146	9	1			1				
ODO-i	408	394	7		2		1	1	1	1	1
U K U P N O	621	594	17	1	2	1	2	1	1	1	1
	<i>% udjel</i>	<i>95,65%</i>	<i>2,74%</i>	<i>0,16%</i>	<i>0,32%</i>	<i>0,16%</i>	<i>0,32%</i>	<i>0,16%</i>	<i>0,16%</i>	<i>0,16%</i>	<i>0,16%</i>

**Pregled predmeta u radu državnih odvjetništava
za razdoblje od 01.01.2016. do 31.12.2016.**

Tablica GUO 1.

DRŽAVNO ODVJETNIŠVO	Sudski predmeti u radu			Upravni predmeti u radu			Ostali predmeti u radu			Ukupno primljeno u izv. razdoblju		Ukupno u radu
	Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Primljeni u izv. razdoblju		Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Primljeni u izv. razdoblju		Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Primljeni u izv. razdoblju		Zastupanje temeljem zakona	Zastupanje temeljem punomoći	
		Zastupanje temeljem zakona	Zastupanje temeljem punomoći		Zastupanje temeljem zakona	Zastupanje temeljem punomoći		Zastupanje temeljem zakona	Zastupanje temeljem punomoći			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
BJELOVAR	100	3437	3	24	488		398	1952	1	5877	4	6403
DUBROVNIK	58	1268	1	3	291		10	482		2041	1	2113
KARLOVAC	132	2368		12	54		314	2221		4643		5101
OSIJEK	178	2911	105	6	122		66	1503		4536	105	4891
PULA	255	3299		34	546		293	1703		5548		6130
RIJEKA	189	3262	43	17	254		172	1345		4861	43	5282
SISAK	135	2416	4	7	216		221	1144	3	3776	7	4146
SL. BROD	204	2589	6	39	183	8	96	913		3685	14	4038
SPLIT	339	5399	66	62	362		225	1635	1	7396	67	8089
ŠIBENIK	52	1066		6	52		109	813		1931		2098
VARAŽDIN	229	3473		6	61		197	1160		4694		5126
V. GORICA	80	2871		2	62		192	1219		4152		4426
VUKOVAR	73	2228	5	11	61	1	161	1537		3826	6	4077
ZADAR	184	3333		18	138	1	177	869		4340	1	4720
ZAGREB	2617	12556	5	237	519		992	2893		15968	5	19819
UKUPNO DRŽ. ODV.	4825	52476	238	484	3409	10	3623	21389	5	77274	253	86459
Gradansko-upravni odjel DORH	17	150		1			400	755		905		1323
UKUPNO DRŽ. ODVJETN. I DORH	4842	52626	238	485	3409	10	4023	22144	5	78179	253	87782

**Vrste predmeta po državnim odvjetništvima
za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.**

Tablica GUO 2.

	BJ	DU	KA	OS	PU	RI	SI	SB	ST	ŠI	VŽ	VG	VU	ZD	ZG	Uk. DO	DORH	Sveukup.
Parnice	442	81	721	199	179	178	244	91	473	214	83	120	348	204	940	4.517		4.517
Mišljenja	275	59	471	246	263	320	492	223	193	166	126	119	346	206	636	4.141	211	4.352
Upravni predmeti	488	291	54	122	546	254	216	191	362	52	61	62	62	139	519	3.419		3.419
Upravni sporovi	5	60	16	135	26	68	6	3	207	10	16	4	1	18	109	684		684
Preventivna djelatnost	738	176	1.473	365	270	664	234	291	807	279	299	351	739	312	1.523	8.521	9	8.530
Ovrhe	1.796	509	977	1.930	1.841	1.117	949	1.281	1.852	508	1.883	1.648	1.144	743	4.973	23.151		23.151
Stečajevi	125	134	36	137	211	102	35	94	335	50	184	116	65	119	3.824	5.567		5.567
Predstečajevi	11	2			3	3		2	3		19	21			104	168		168
Izvanparnični predmeti	1.061	481	616	614	1.039	1.834	1.186	1.121	2.594	284	1.278	949	669	2.247	2.569	18.542		18.542
Imovinskopravni zahtjevi		2	2	1		3		3	1		10	13	6	2	42	85		85
Ukupno:	4.941	1.795	4.366	3.749	4.378	4.543	3.362	3.300	6.827	1.563	3.959	3.403	3.380	3.990	15.239	68.795	220	69.015
Razno	940	247	277	892	1.170	361	421	399	636	368	735	749	452	351	734	8.732	535	9.267
Sveukupno:	5.881	2.042	4.643	4.641	5.548	4.904	3.783	3.699	7.463	1.931	4.694	4.152	3.832	4.341	15.973	77.527	755	78.282

**Broj primljenih parnica i vrijednost predmeta spora u 2016. godini
(zastupanje RH)
Sveukupno**

Tablica GUO 3.

Naziv	Broj parnica			Vrijednost parnica (u tisućama kuna)		
	Zastupanje tužitelja	Zastupanje tuženika	Ukupno parnica	Zastupanje tužitelja	Zastupanje tuženika	Ukupno
RH/Vlada RH	6	27	33	899	1.769	2.668
Min. financija	61	170	231	213.965	238.436	452.401
Min. obrane	114	812	926	10.214	141.584	151.798
Min. vanj. i eur. posl.		2	2		38	38
Min. unut. posl.	64	274	338	7.859	93.840	101.699
Min. pravosuđa	26	516	542	2.904	554.403	557.307
Min. uprave	3	1	4	9	2	11
Min. gospodarstva	12	4	16	52.184	7.688	59.872
Min. reg. raz. i fond. EU	7	16	23	777	3.436	4.213
Min. poduzet. i obrta			0			0
Min. rada i mir. sustava	1	6	7	309	528	837
Min. pom., prom. i infr.	17	28	45	8.185	307.276	315.461
Min. poljoprivrede	395	269	664	19.102	51.715	70.817
Min. turizma	26	11	37	10.666	2.455	13.121
Min. zašt. okoliša i prir.		8	8		6.202	6.202
Min. grad. i prost. uređ.		36	36		4.899	4.899
Ministarstvo branitelja	54	13	67	1.045	4.143	5.188
Min. socij. polit. i mladih	98	6	104	2.055	41	2.096
Min. zdravlja	2	5	7	19.422	263	19.685
Min. znan., obraz. i sporta	4	134	138	28	7.198	7.226
Min. kulture	12	2	14	104	119	223
Državni uredi	163	65	228	8.337	4.309	12.646
Državne up. organizacije		3	3		160	160
DUUDI	217	558	775	32.519	63.716	96.235
Ostali	98	171	269	17.654	1.005.743	1.023.397
UKUPNO	1.380	3.137	4.517	408.237	2.499.963	2.908.200

**Sporovi pred općinskim sudovima
(zastupanje RH)**

Tablica GUO 3.a

Naziv	Broj parnica			Vrijednost parnica (u tisućama kuna)		
	Zastupanje tužitelja	Zastupanje tuženika	Ukupno parnica	Zastupanje tužitelja	Zastupanje tuženika	Ukupno
RH/Vlada RH	4	27	31	644	1.769	2.413
Min. financija	50	133	183	58.549	69.932	128.481
Min. obrane	107	787	894	8.973	137.643	146.616
Min. vanj. i eur. posl.		2	2		38	38
Min. unut. posl.	52	269	321	7.465	91.223	98.688
Min. pravosuđa	25	497	522	2.842	205.041	207.883
Min. uprave	3	1	4	9	2	11
Min. gospodarstva	2	1	3	45.586	7	45.593
Min. reg. raz. i fond. EU	5	9	14	28	192	220
Min. poduzet. i obrta			0			0
Min. rada i mir. sustava	1	6	7	309	528	837
Min. pom., prom. i infr.	11	18	29	2.958	5.860	8.818
Min. poljoprivrede	279	257	536	9.099	11.178	20.277
Min. turizma	6	1	7	46	1.000	1.046
Min. zašt. okoliša i prir.		6	6		820	820
Min. grad. i prost. uređ.		32	32		3.548	3.548
Ministarstvo branitelja	54	9	63	1.045	202	1.247
Min. socij. polit. i mladih	97	3	100	2.049	28	2.077
Min. zdravlja		5	5		263	263
Min. znan., obraz. i sporta	4	55	59	28	1.141	1.169
Min. kulture	2	2	4	16	119	135
Državni uredi	156	46	202	834	1.525	2.359
Državne up. organizacije		2	2		20	20
DUUDI	55	521	576	1.877	42.614	44.491
Ostali	86	103	189	4.656	511.056	515.712
UKUPNO	999	2.792	3.791	147.013	1.085.749	1.232.762

**Sporovi pred trgovačkim sudovima
(zastupanje RH)**

Tablica GUO 3.b

Naziv	Broj parnica			Vrijednost parnica (u tisućama kuna)		
	Zastupanje tužitelja	Zastupanje tuženika	Ukupno parnica	Zastupanje tužitelja	Zastupanje tuženika	Ukupno
RH/Vlada RH	2		2	255		255
Min. financija	11	37	48	155.416	168.504	323.920
Min. obrane	7	25	32	1.241	3.941	5.182
Min. vanj. i eur. posl.			0			0
Min. unut. posl.	12	5	17	394	2.617	3.011
Min. pravosuđa	1	19	20	62	349.362	349.424
Min. uprave			0			0
Min. gospodarstva	10	3	13	6.598	7.681	14.279
Min. reg. raz. i fond. EU	2	7	9	749	3.244	3.993
Min. poduzet. i obrta			0			0
Min. rada i mir. sustava			0			0
Min. pom., prom. i infr.	6	10	16	5.227	301.416	306.643
Min. poljoprivrede	116	12	128	10.003	40.537	50.540
Min. turizma	20	10	30	10.620	1.455	12.075
Min. zašt. okoliša i prir.		2	2		5.382	5.382
Min. grad. i prost. uređ.		4	4		1.351	1.351
Ministarstvo branitelja		4	4		3.941	3.941
Min. socij. polit. i mladih	1	3	4	6	33	39
Min. zdravlja	2		2	19.422		19.422
Min. znan., obraz. i sporta		79	79		6.057	6.057
Min. kulture	10		10	88		88
Državni uredi	7	19	26	7.503	2.784	10.287
Državne up. organizacije		1	1		140	140
DUUDI	162	37	199	30.642	21.102	51.744
Ostali	12	68	80	13.007	494.687	507.694
UKUPNO	381	345	726	261.233	1.414.234	1.675.467

PARNIČNI PREDMETI PO MINISTARSTVIMA I DRŽAVNIM TIJELIMA U 2016. GODINI

Tablica GUO 4. Ukupan uspjeh u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima u 2016. godini

Naziv	MERITORNE PRVOSTUPANJSKE SUDSKE ODLUKE										Sudska nagodba	Riješeno na drugi način	Ukupno sudskih odluka	
	Uspjeh RH prema broju predmeta						Uspjeh RH prema vrijednosti							Ukupno MSO
	Dobiven u cijelosti	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama kuna)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama kuna)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost				
RH/Vlada RH	16	45,71%	15	42,86%	4	11,43%	135 826	98,88%	1 533	1,12%	35	2	19	56
Min financija	112	63,28%	49	27,68%	16	9,04%	219 428	89,89%	24 669	10,11%	177	7	63	247
Min obrane	105	27,34%	197	51,30%	82	21,35%	70 919	67,53%	34 099	32,47%	384	29	101	514
Min vanj i eur posl	2	66,67%			1	33,33%	1 483	99,33%	10	0,67%	3		1	4
Min unut posl	81	29,14%	121	43,53%	76	27,34%	90 363	91,93%	7 928	8,07%	278	18	43	339
Min pravosuđa	245	47,57%	171	33,20%	99	19,22%	86 827	91,91%	7 646	8,09%	515	34	93	642
Min uprave	6	85,71%	1	14,29%			371	97,63%	9	2,37%	7		1	8
Min gospodarstva	4	44,44%	3	33,33%	2	22,22%	75 333	99,06%	717	0,94%	9		3	12
Min reg raz i fond EU	5	45,45%	3	27,27%	3	27,27%	785	9,92%	7 130	90,08%	11	2	4	17
Min poduzet i obrta	2	66,67%	1	33,33%			1 814	85,08%	318	14,92%	3			3
Min rada i mir sustava	3	75,00%	1	25,00%			269	95,73%	12	4,27%	4			4
Min pom , prom i infr	22	75,86%	4	13,79%	3	10,34%	18 777	86,63%	2 899	13,37%	29	3	12	44
Min poljoprivrede	328	61,19%	185	34,51%	23	4,29%	68 031	93,17%	4 989	6,83%	536	61	121	718
Min turizma	7	77,78%	2	22,22%			1 998	87,59%	283	12,41%	9		5	14
Min zašt okoliša i prir	40	97,56%			1	2,44%	11 201	99,27%	82	0,73%	41		7	48
Min grad i prost uređ	9	47,37%	8	42,11%	2	10,53%	2 253	35,73%	4 052	64,27%	19		4	23
Ministarstvo branitelja	40	76,92%	6	11,54%	6	11,54%	5 128	89,92%	575	10,08%	52	3	21	76
Min socj polit i mladih	103	91,15%	4	3,54%	6	5,31%	1 791	91,85%	159	8,15%	113	4	11	128
Min zdravlja	3	75,00%	1	25,00%			2 958	18,48%	13 045	81,52%	4	1	4	9
Min znan , obraz i sporta	17	20,24%	55	65,48%	12	14,29%	649	12,49%	4 546	87,51%	84	5	38	127
Min kulture	5	100,00%					167	100,00%			5		4	9
Državni uredi	81	68,64%	37	31,36%			1 199	26,85%	3 266	73,15%	118	13	16	147
Državne up organizacije	3	42,86%	2	28,57%	2	28,57%	741	10,16%	6 553	89,84%	7		3	10
DUUDI	246	34,55%	432	60,67%	34	4,78%	36 909	68,99%	16 590	31,01%	712	75	177	964
Ostali	90	78,26%	18	15,65%	7	6,09%	73 086	51,75%	68 150	48,25%	115	11	75	201
UKUPNO	1.575	48,17%	1.316	40,24%	379	11,59%	908.306	81,28%	209.260	18,72%	3.270	268	826	4.364

Uspjeh u parnicama pred općinskim sudovima u 2016. godini

Tablica GUO 4.a

MERITORNE PRIVOSTUPANJSKE SUDSKE ODLUKE														
Naziv	Uspjeh RH prema broju predmeta					Uspjeh RH prema vrijednosti					Sudska nagodba	Riješeno na drugi način	Ukupno sudskih odluka	
	Dobiven u cijelosti	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama kuna)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama kuna)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost				
														Ukupno MSO
RH/Vlada RH	9	33,33%	14	53,85%	3	11,54%	3 947	90,65%	407	9,35%	26	2	17	41
Min financija	87	60,84%	44	30,77%	12	8,39%	18,998	44,79%	23 417	55,21%	143	6	50	199
Min obrane	96	26,37%	188	51,65%	80	21,98%	23,152	41,80%	32,241	58,20%	364	28	95	487
Min vanj. i eur. posl.	2	66,67%			1	33,33%	1,483	99,33%	10	0,67%	3	0	1	4
Min unut. posl.	77	28,73%	116	43,28%	75	27,99%	90 268	92,58%	7,231	7,42%	268	18	35	327
Min pravosuđa	190	41,85%	168	37,00%	96	21,15%	79,710	91,61%	7,304	8,39%	454	32	83	566
Min uprave	6	85,71%	1	14,29%			371	97,63%	9	2,37%	7		1	8
Min gospodarstva		0,00%	2	66,67%	1	33,33%	1 000	77,76%	286	22,24%	3		2	5
Min reg. raz. i fond. EU	2	40,00%	2	40,00%	1	20,00%	83	1,31%	6 262	98,69%	5	1	3	9
Min poduzet. i obrta											0			0
Min rada i mir. sustava	1	50,00%	1	50,00%			131	91,61%	12	8,39%	2			2
Min pom. i prom. i inf.	10	76,92%	2	15,38%	1	7,69%	578	44,50%	721	55,50%	13	1	9	23
Min poljoprivrede	244	54,95%	180	40,54%	20	4,50%	6,349	63,43%	3,660	36,57%	444	42	103	588
Min turizma	3	75,00%	1	25,00%			9	47,37%	10	52,63%	4		1	5
Min zašt. okoliša i priir.	39	97,50%			1	2,50%	2 287	96,54%	82	3,46%	40	6	6	46
Min grad. i prost. uređ.	8	47,06%	8	47,06%	1	5,88%	652	54,15%	552	45,85%	17		4	21
Ministarstvo branitelja	37	75,51%	6	12,24%	6	12,24%	1,357	70,24%	575	29,76%	49	3	20	77
Min socij. polit. i mladih	102	91,89%	3	2,70%	6	5,41%	1 781	91,85%	158	8,15%	111	4	11	122
Min zdravlja	3	75,00%	1	25,00%			2 958	18,48%	13 045	81,52%	4	1	3	8
Min znan. i obraz. i sporta	12	22,22%	37	68,52%	5	9,26%	279	34,62%	527	65,38%	54	5	32	91
Min kulture	3	100,00%					151	100,00%			3			3
Državni uredi	79	68,70%	36	31,30%			1 149	48,89%	1 201	51,11%	115	11	14	144
Državne up. organizacije	2	40,00%	1	20,00%	2	40,00%	36	0,86%	4 170	99,14%	5		3	8
DUDI	154	25,67%	416	69,33%	30	5,00%	24 009	76,94%	7 196	23,06%	600	31	143	777
Ostali	71	78,89%	13	14,44%	6	6,67%	45 253	98,19%	836	1,81%	90	8	61	155
UKUPNO	1.237	43,80%	1.240	43,91%	347	12,29%	305.991	73,57%	109.912	26,43%	2.824	193	697	3.714

Uspjeh u parnicama pred trgovačkim sudovima u 2016. godini

Tablica GUO 4.b

MERTORNE PRVOSTUPANJSKE SUDSKE ODLUKE													
Naziv	Uspjeh RH prema broju predmeta					Uspjeh RH prema vrijednosti					Sudska nagodba	Riješeno na drugi način	Ukupno sudskih odluka
	Dobiven u cijelosti	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama kuna)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama kuna)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost			
RH/Vlada RH	7	77,78%	1	11,11%	1	11,11%	131 879	99,15%	1 126	0,85%	9	2	11
Min financija	25	73,53%	5	14,71%	4	11,76%	200 430	99,38%	1 252	0,62%	34	1	48
Min obrane	9	45,00%	9	45,00%	2	10,00%	47 767	96,26%	1 858	3,74%	20	1	27
Min vanj i eur. posl											0		0
Min unut. posl	4	40,00%	5	50,00%	1	10,00%	95	11,99%	697	88,01%	10	8	18
Min pravosuđa	55	90,16%	3	4,92%	3	4,92%	7 117	95,41%	342	4,59%	61	2	73
Min uprave											0		0
Min gospodarstva	4	66,67%	1	16,67%	1	16,67%	74 333	99,42%	431	0,58%	6	1	7
Min reg. raz i fond EU	3	50,00%	1	16,67%	2	33,33%	702	44,71%	868	55,29%	6	1	8
Min poduzet i obrta	2	66,67%	1	33,33%			1 814	85,08%	318	14,92%	3		3
Min rada i mir. sustava	2	100,00%					138	100,00%			2		2
Min pom. i prom i infr	12	75,00%	2	12,50%	2	12,50%	18 199	89,31%	2 178	10,69%	16	2	21
Min poljoprivrede	84	91,30%	5	5,43%	3	3,26%	61 682	97,89%	1 329	2,11%	92	19	121
Min turizma	4	80,00%	1	20,00%			1 989	87,93%	273	12,07%	5		9
Min zašt. okoliša i priir	1	100,00%					8 914	100,00%			1	1	2
Min grad i prost. ured	1	50,00%			1	50,00%	1 601	31,39%	3 500	68,61%	2		2
Ministarstvo branitelja	3	100,00%					3 771	100,00%			3		4
Min socij. polit i mladih	1	50,00%	1	50,00%			10	90,91%	1	9,09%	2		2
Min zdravlja											0	1	1
Min znan, obraz. i sporta	5	16,67%	18	60,00%	7	23,33%	370	8,43%	4 019	91,57%	30	6	36
Min kulture	2	100,00%					16	100,00%			2	4	6
Državni uredi	2	66,67%	1	33,33%			50	2,36%	2 065	97,64%	3	2	7
Državne up. organizacije	1	50,00%	1	50,00%			705	22,83%	2 383	77,17%	2		2
DUUDI	92	82,14%	16	14,29%	4	3,57%	12 900	57,86%	9 394	42,14%	112	44	199
Ostali	19	76,00%	5	20,00%	1	4,00%	27 833	29,25%	67 314	70,75%	25	3	41
UKUPNO	338	75,78%	76	17,04%	32	7,17%	602.315	85,84%	99.348	14,16%	446	75	656

**Parnice prema vrsti spora
za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.**

Tablica GUO 5.

Naziv	Stvarnopravni sporovi	Naknada štete	Radni sporovi	Stambeni sporovi	Isplate	Ostali parnični predmeti	Ukupno
RII/Vlada RH	24	3			4	2	33
Min. financija	13	17	7		47	147	231
Min. obrane	7	39	751	10	109	10	926
Min. vanjskih i europskih poslova			2				2
Min. unutarnjih poslova	4	73	202	1	56	2	338
Min. pravosuđa	9	248	202	1	56	26	542
Min. uprave			1		3		4
Min. gospodarstva		7			8	1	16
Min. reg. raz. i fond. EU	3	1	1	4	12	2	23
Min. poduzet. i obrta							0
Min. rada i mir. sustava		2	1		4		7
Min. pom., prom. i infrastrukture	9	9	4	3	15	5	45
Min. poljoprivrede	344	18	1		297	4	664
Min. turizma	14	12			10	1	37
Min. zaštite okoliša i prirode		6				2	8
Min. grad. i prost. uređenja	1	2		1	11	21	36
Ministarstvo branitelja	3	5		8	45	6	67
Min. socijalne polit. i mladih	2	66			25	11	104
Min. zdravlja	1	1	1	1	2	1	7
Min. znan., obraz. i sporta	1	25	45	3	64		138
Min. kulture		1			13		14
Državni uredi	7	65	1	6	147	2	228
Državne upravne organizacije			1		2		3
DUUDI	592	15		7	139	22	775
Ostali	58	34	1	20	121	35	269
UKUPNO	1.092	649	1.221	65	1.190	300	4.517

Ovršni predmeti za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.

Tablica GUO 6.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Primljeno novih predmeta							Ukupno u radu	Meritorna odluka državnog odvjetnika (MDO)							Ostalo u radu u DO	Odluke suda ili javnog bilježnika							Podnesen pravni lijek
		Radi ovrhe				Radi osiguranja		Ukupno novih predmeta		Ovršni prijedlog	Odbijanje inicijative	Osporavanje rešenja o ovrsti	Prijedlog za mjeru osiguranja	Osporavanje rešenja o privremenoj mjeni	Ostale odluke	UKUPNO MDO		O mjeri osiguranja		O ovrsti					
		Ovrhovoditelj	Vrijednost ovršne tražbine	Ovršenik	Vrijednost ovršne tražbine	Predagatelj osiguranja	Protivnik osiguranja											Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Vrijednost ovršne tražbine (000 kn)	Prijedlog odbijen	Vrijednost ovršne tražbine (000 kn)	Ukupan broj i-stup odluka		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Republika Hrvatska/Vlada RH	13	25	1513	21	16997	2	1	49	62	19		2	2	1	28	52	10	13	2	7	358			22	1
Ministarstvo financija	551	1164	223497	116	18883	2929	1	4210	4761	754	20	1	2769	15	593	4152	609	2655	40	595	94889	53	4848	3343	102
Ministarstvo obrane	76	513	11850	415	65311	14		942	1018	477	6	5	16		438	942	76	13		658	41963	22	1224	693	29
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																				1				1	1
Ministarstvo unutarnjih poslova	31	208	6148	109	4576	7		324	355	186	1	2	5		117	311	44	6		173	5199	14	369	193	11
Ministarstvo pravosuđa	331	1384	25644	714	18261	188		2286	2617	1211	12	16	176		845	2260	357	172		983	13739	147	1604	1302	55
Ministarstvo uprave		44	202	2	8	2		48	48	37	1	2	2		6	48		3		24	99	2	9	29	5
Ministarstvo gospodarstva	10	12	2012	3	3	2		17	27	10			1		7	18	9			5	178			5	2
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU	1	4	139	10	2428			14	15	4					10	14	1			2	48			2	3
Ministarstvo poduzetništva i obrta																									
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava		1	5	1	5			2	2	1						1	1								
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture		34	869	5	182	14		53	53	30			14		8	52	1	14		15	511	1	18	30	
Ministarstvo poljoprivrede	27	452	18154	56	83616	37		545	572	345	6	12	37		93	493	79	37		256	15973	23	556	316	20
Ministarstvo turizma	1	8	1116	1	2			9	10	7					2	9	1			6	742	1	41	7	1
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	17	6	343	9	700	1		16	33	6	1		1		10	18	15			7	439	1	22	8	6
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja	16	94	7957	3	375	8		105	121	94			6		7	107	14	8		64	7130	1	20	73	4
Ministarstvo branitelja	30	189	1826	20	1024	21		230	260	189	1	4	17		24	235	25	23		160	1631	2	34	185	9
Ministarstvo socijalne politike i mladih	98	1408	18285	4	403	140		1552	1650	1331	16		134		52	1533	117	117	8	888	9921	22	427	1035	4
Ministarstvo zdravlja	2	3	6	2	5	1		6	8	2			1		2	5	3			4	13	1	1	5	1
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	14	4	162	101	1297	10		115	129	8		1			109	118	11			19	148	5	33	24	27
Ministarstvo kulture	8	13	2755	1	5	3		17	25	10			2		5	17	8	3		9	1048	1	26	13	1
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)	45	146	6268	182	1559	4	1	333	378	118	1	31	4		196	350	28	6		137	3830	49	95	192	34
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)	1	49	693	62	733	2		113	114	45		8	2		25	80	34	1		34	617	1	3	36	2
Agencija za poljoprivredno zemljište		11	1873					11	11	10					1	11				11	1792	2	604	13	2
Državni uredi	7	156	2167	13	6025	2		171	178	45	2		2		87	136	42			30	705			30	7
Državne upravne organizacije		20	655					20	20	13					5	18	2	1		11	143			12	
Ostali	33	135	2284	860	35385	11	1	1007	1040	92	5	2	13		840	952	88	11		90	869	15	64	116	657
RH - Oduzeta imovinska korist	634	1140	212847			28		1168	1802	971	12		25		155	1163	639	24		971	140698	13	2296	1008	12
RH - Troškovi kazn. postupka	1073	9623	20801	5	35	151		9779	10852	8837	102		146		758	9843	1009	138		6402	12159	106	103	6646	17
Ukupno zastupanje po zakonu	3019	16846	570071	2715	257818	3577	4	23142	26161	14852	186	86	3375	16	4423	22938	3223	3245	50	11562	354842	482	12397	15339	1013
Zastupanje po punomoci		4	10	1	8	3	1	9	9	4			3		2	9		3		3	289			6	
UKUPNO	3019	16850	570081	2716	257826	3580	5	23151	26170	14856	186	86	3378	16	4425	22947	3223	3248	50	11565	355131	482	12397	15345	1013

Stečajni predmeti za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.

Tablica GUO 7.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Broj prijava ostao u radu DO iz ranijeg razdoblja	Primljeno novih prijava						Ukupno u radu	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)								Ročista	Odluke stečajnog upravitelja								Podnesen pravni lijek	Podignuta tužba radi utvrđenja /osporavanja tražbine
		Za otvaranje stečaja	Tražbine	Vrijednost tražbine (u tisućama kuna)	Prijava izlučnog / razlučnog prava	Ukupno novih prijava	Prijedlog za otvaranje stečaja		Prijava tražbine	Vrijednost tražbine (u tisućama kuna)	Prijava izlučnog / razlučnog prava	Odbijanje inicijative	Ostale odluke	Ukupno MDO	Ostalo u radu u DO	O prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka			O tražbini								
																Prijedlog usvojen		Prijedlog odbijen	Prijedlog odbačen	Obustava	Priznata	Vrijednost (u tisućama kuna)	Osporena	Vrijednost osporenog dijela (u tisućama kuna)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
Republika Hrvatska/Vlada RH																											
Ministarstvo financija	32	4425	1036	1223193	85	5546	5578	1289	811	1196623	105	10	3324	5539	39	3597	536	7	49	12	462	646085	31	302925	40	2	
Ministarstvo obrane																											
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																											
Ministarstvo unutarnjih poslova		1		106		1	1	1						1		1											
Ministarstvo pravosuđa			1	84		1	1		1	3				1							1	84					
Ministarstvo uprave																											
Ministarstvo gospodarstva			3	1093778		3	3		3	1093778				3		4	1				3	1093778					
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																											
Ministarstvo poduzetništva i obrta																											
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava																											
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture																											
Ministarstvo poljoprivrede			3	3178		3	3		1	73				1	2	3					2	457					
Ministarstvo turizma																											
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode																											
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja																											
Ministarstvo branitelja																											
Ministarstvo socijalne politike i mladih			1	63		1	1		1	63				1		1					1	63					
Ministarstvo zdravlja																											
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta																											
Ministarstvo kulture																											
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)			1	3456		1	1		1	3456				1		1						1	3456				
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)				928																		941					
Agencija za poljoprivredno zemljište																											
Državni uredi			7	4530		7	7	7						7			7										
Državne upravne organizacije																											
Ostali	2	3	1	1645		4	6	1				1	4	6		9	2		3		4	6871			1		
Ukupno zastupanje temeljem zakona	34	4429	1053	2330961	85	5567	5601	1298	818	2293996	105	11	3328	5560	41	3616	546	7	52	12	473	1747338	973	306381	41	2	
Zast. temeljem punomoci																											
UKUPNO	34	4429	1053	2330961	85	5567	5601	1298	818	2293996	105	11	3328	5560	41	3616	546	7	52	12	473	1747338	973	306381	41	2	

**Predstečajne prijave
za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.**

Tablica GUO 8.

Državno tijelo koje ima status vjerovnika ili predlaže otvaranje stečaja	Broj prijava ostao u radu DO iz ranijeg razdoblja	Primljeno novih prijava				Ukupno u radu	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)							Ostalo u radu u DO	Ročišta	Odluke suda						Broj prijava o kojima sud nije donio 1-stup. odluku	Predstečajne nagodbe		Podnesen pravni lijek	Podignuta tužba radi utvrđenja / osporavanja tražbine
		Prijava tražbine	Vrijednost tražbine (u tisućama kuna)	Prijava izlučnog / razlučnog prava	Ukupno novih prijava		Prijedlog za otvaranje predstečaja	Prijava tražbine	Vrijednost tražbine (u tisućama kuna)	Prijava izlučnog / razlučnog prava	Odbijanje inicijative	Ostale odluke	Ukupno MDO			O otvaranju predstečajnog postupka			Postupak obustavljen	O tražbini			Broj prijava obuhvaćenih sklopljenom nagodbom	Vrijednost tražbine utvrđene nagodbom (u tisućama kuna)		
																Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Prijedlog odbačen		Tražbina priznata	Tražbina osporena					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Republika Hrvatska/Vlada RH																										
Ministarstvo financija		41	213874		41	41		19	19276		1	20	40	1	33	7			2	13		3	7	1728	3	
Ministarstvo obrane																										
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																										
Ministarstvo unutarnjih poslova																										
Ministarstvo pravosuđa		1	4		1	1		1	4				1							1						
Ministarstvo uprave																										
Ministarstvo gospodarstva		1	768		1	1		1	768				1							1						
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																										
Ministarstvo poduzetništva i obrta																										
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava																										
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture																										
Ministarstvo poljoprivrede		3	79		3	3		2	73					2	1	1				2		1				
Ministarstvo turizma	1					1						1	1													
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode																										
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja																										
Ministarstvo branitelja																										
Ministarstvo socijalne politike i mladih																										
Ministarstvo zdravlja		1	10500		1	1		1	10500				1		2						1					1
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta																										
Ministarstvo kulture																										
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)																										
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)																										
Agencija za poljoprivredno zemljište																										
Državni uredi																										
Državne upravne organizacije																										
Ostali																										
Ukupno zastupanje temeljem zakona	1	47	225225		47	48		24	30621		1	21	46	2	36	7			2	17	1	4	7	1728	3	1
Zast. temeljem punomoći																										
UKUPNO	1	47	225225		47	48		24	30621		1	21	46	2	36	7			2	17	1	4	7	1728	3	1

**Predstečajne prijave (stari ZFPPN)
za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.**

Tablica GUO 8.a

Državno tijelo koje ima status vjerovnika ili predlaže otvaranje stečaja	Broj prijava ostao u radu DO iz ranijeg razdoblja	Primljeno novih prijava				Ukupno u radu	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)							Ostalo u radu u DO	Ročišta	Odluke FINE					Broj predmeta u kojima FINA nije donijela rješenje	Predstečajne nagodbe pred sudom		Podnesen pravni lijek	Podignuta tužba radi utvrđenja / osporavanja razzbine	
		Prijava trazbine	Vrijednost trazbine (u tisućama kuna)	Prijava izlučnog / razlučnog prava	Ukupno novih prijava		Prijedlog za otvaranje predstečaja	Prijava trazbine	Vrijednost trazbine (u tisućama kuna)	Prijava izlučnog / razlučnog prava	Odbijanje inicijative	Ostale odluke	Ukupno MDO			O otvaranju predstečajnog postupka			O tražbini			Broj prijava obuhvaćenih sklopljenom nagodbom	Vrijednost trazbine utvrđene nagodbom (u tisućama kuna)			
																Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Prijedlog odbačen	Postupak obustavljen	Tražbina priznata						Tražbina osporena
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Republika Hrvatska/Vlada RH		9			9	9		1	473			5	6	3					1	6						
Ministarstvo financija	2	105	154592	1	106	108		3	1377		1	88	92	16	13	3				3		1	26	3957	1	
Ministarstvo obrane																										
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																										
Ministarstvo unutarnjih poslova		1			1	1			69			1	1		2							1	6			
Ministarstvo pravosuđa		1			1	1			63					1					1							
Ministarstvo uprave																										
Ministarstvo gospodarstva																										
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																										
Ministarstvo poduzetništva i obrta																										
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava																										
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture																										
Ministarstvo poljoprivrede		1			1	1			137					1							1				1	
Ministarstvo turizma		1	735		1	1		1	735				1		1					1						
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode																										
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja		2			2	2			36		1	1	2													
Ministarstvo branitelja																										
Ministarstvo socijalne politike i mladih																										
Ministarstvo zdravlja																										
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta																										
Ministarstvo kulture																										
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)																										
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)																										
Agencija za poljoprivredno zemljište																										
Državni uredi																										
Državne upravne organizacije																										
Ostali																										
Ukupno zastupanje temeljem zakona	2	120	155327	1	121	123		5	2890		2	95	102	21	16	3			2	10	1	1	27	3963	2	
Zast temeljem punomoći																										
UKUPNO	2	120	155327	1	121	123		5	2890		2	95	102	21	16	3			2	10	1	1	27	3963	2	

Upravni sporovi za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.

Tablica GUO 9.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Primljeno novih upravnih sporova								Ukupno u radu	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)					Ostalo u radu u DO	Ročišta	Odluke suda u odnosu na stranku zastupanu po DO				Prav. ljeck.		Odluka II.st. suda			
		Zastupanje po zakonu				Zastupanje po punomoci			Ukupno novih predmeta		Tužba	Odbijanje inicijative	Odgovor na tužbu	Ostale odluke	Ukupno MDO			Tužba usvojena	Tužba odbijanja	Ostale odluke suda	Ukupno odluka suda	Redovni	Izvanredni	Po red prav ljecku		Po izv prav ljecku	
		Tužitelj	Tuženi	Zanimatirana osoba	Ukupno po zakonu	Tužitelj	Tuženik	Ukupno po punomoci																Uvaženo	Odbijeno	Uvaženo	Odbijeno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Republika Hrvatska/Vlada RH		18			3	21		3	3	24	24	15	2	4	3	24		2	1	2		3					
Ministarstvo financija	3				1	1	1	5	6	7	10			6	1	7	3	9		2	4	6					
Ministarstvo obrane			1	1	2					2	2			2		2				1	1						
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																											
Ministarstvo unutarnjih poslova							1	1	1	1	1			1		1		1									
Ministarstvo pravosuđa	1	5	17	247	269					269	270	5		195	70	270		83	152	123	25	300	3			2	
Ministarstvo uprave																				1	1						
Ministarstvo gospodarstva																											
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																											
Ministarstvo poduzetništva i obrta																											
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava																											
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture																											
Ministarstvo poljoprivrede	1			11	11		1	1	12	13			6	7	13		19	1	4	14	19	6			2		
Ministarstvo turizma		1			1				1	1	1					1											
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode																											
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja	67	1	1	6	8		31	31	39	106	1		92	2	95	11	63	17	63	14	94						
Ministarstvo branitelja	16						164	164	164	180			176	2	178	2	131	69	94	9	172	1		1	3		
Ministarstvo socijalne politike i mladih																											
Ministarstvo zdravlja	1									1				1	1		2	1			1						
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta							10	10	10	10			10		10		3	2	4	1	7						
Ministarstvo kulture																											
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)				2	2				2	2			2		2		2	1		1	2						
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)																											
Agencija za poljoprivredno zemljište							1	1	1	1			1		1												
Državni uredi			1	2	3				3	3			3		3		2	1	2	1	4	1					
Državne upravne organizacije																											
Ostali	3	14	2	133	149				149	152	10	1	88	47	146	6	114	19	69	16	104	7		3	11		
UKUPNO	92	39	22	406	467	1	216	217	684	776	32	3	586	133	754	22	431	264	363	87	714	18		4	18		

Izvanparnični predmeti za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.

Tablica GUO 10.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Primljeno novih predmeta			Ukupno u radu u DO	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)						Ostalo u radu u DO	Ročišta	Odluka I-stup. suda				Uložen redovni pravni lijek DO	Uložen izvanredni pravni lijek DO
		Predlagatelj	Protustranka	Ukupno novih predmeta		Prijedlog	Odbijanje inicijative za postupanje	Osporavanje prijedloga / rješenja u cjelosti	Osporavanje prijedloga / rješenja	Ostale odluke	Ukupno MDO			Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Ostale odluke suda	Ukupno odluka suda		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Republika Hrvatska/Vlada RH	223	178	66	244	467	124	25	2	3	245	399	68	39	106	3	30	139	2	
Ministarstvo financija	34	2549	90	2639	2673	623	10	128		1880	2641	32	401	760	40	76	876	25	
Ministarstvo obrane	1	64	23	87	88	59	1	5		16	81	7	38	63	1	7	71	6	
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																			
Ministarstvo unutarnjih poslova	11	16	5	21	32	21		1		6	28	4	12	15			15		
Ministarstvo pravosuđa	10	201	312	513	523	180	2	40	21	247	490	33	174	196	22	77	295	55	
Ministarstvo uprave		5		5	5					5	5			6		1	7		
Ministarstvo gospodarstva		2	1	3	3	1		1		1	3			3			3		
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU	9	12		12	21	12	1				13	8		27		8	35		
Ministarstvo poduzetništva i obrta																			
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava																			
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	49	556	214	770	819	546	4	73		169	792	27	39	511	127	134	772	121	1
Ministarstvo poljoprivrede	155	1856	2069	3925	4080	1633	6	1465	7	849	3960	120	1129	2469	46	1233	3748	47	2
Ministarstvo turizma																			
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode		17	1	18	18	15				3	18		1	4	1	1	6		
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja		2		2	2	1				1	2								
Ministarstvo branitelja		7	2	9	9	7		1		1	9			6	2		8	1	
Ministarstvo socijalne politike i mladih	66	1938	19	1957	2023	1909	15	3		45	1972	51	14	1966	53	17	2036	58	
Ministarstvo zdravlja	4	1	2	3	7	1				6	7		1	1		1	2		
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	2				2					2	2								
Ministarstvo kulture		7		7	7	1				6	7			5		1	6		
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)	572	2449	2115	4564	5136	2636	26	446	17	1540	4665	471	2549	2574	105	669	3348	140	3
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)	8	158	117	275	283	154	5	1		119	279	4	2	291	2	9	302	4	
Agencija za poljoprivredno zemljište	4	26	22	48	52	3	1	1		46	51	1	1	34		12	46		
Državni uredi			2	2	2					2	2								
Državne upravne organizacije		4	1	5	5	4				1	5			2	2	1	5	1	
Ostali	368	755	2678	3433	3801	799	6	76	3	2747	3631	170	897	815	198	301	1314	65	2
UKUPNO	1516	10803	7739	18542	20058	8729	102	2243	51	7937	19062	996	5297	9854	602	2578	13034	525	8

Upravni predmeti za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.

Tablica GUO 11.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Primljeno novih predmeta								odluke (MDO)					Ostalo u radu u DO	Ročišta	Odluka javnopravnog tijela (JPT) za stran koju zast DO			Ukupan broj odluka JPT	Prav lijek		Odluka II st tjela			
		Zastupanje po zakonu				Zastupanje po punomoći			Zahtjev upućen JPT	Odbijanje inicijative	Očitovanje na zahtjev	Ostale odluke	Ukupno MDO	Prijedlog usvojen			Prijedlog odbijen	Ostale odluke JPT	Redovni		Izvanredni	Po red prav lijeku		Po izv prav lijeku		
		Predlagatelj zastupan po DO	Protustranka zastupana po DO	DO kao stranka	Ukupno zast po DO	Predlagatelj zastupan po DO	Protustranka zastupana po DO	Ukupno zastup po punomoći														Ukupno novih predmeta	Usvojen	Odbijen	Usvojen	Odbijen
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Republika Hrvatska/Vlada RH	6	9	1	1	11				11	17	4		1	4	9	8	4	2	2	9	13	2				
Ministarstvo financija	22	46	74	87	207		1	1	208	230	80	14	56	60	210	20	25	26	6	37	69	3				
Ministarstvo obrane		4	9	1	14				14	14	1		6	6	13	1	2	2	3	5	10	1				
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																										
Ministarstvo unutarnjih poslova	1	1	8	1	10				10	11	1		5	2	8	3	1	3	1	1	5					
Ministarstvo pravosuđa	11	29	18	56	103				103	114	35		34	33	102	12	25	10	2	14	26	2				
Ministarstvo uprave	1		9	1	10				10	11	1		3	6	10	1	6	5		2	7	2		2		
Ministarstvo gospodarstva		5	7		12				12	12	1			10	11	1	1									
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU			1		1				1	1						1										
Ministarstvo poduzetništva i obrta																										
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava			1		1				1	1				1	1											
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	43	101	39	20	160				160	203	61	2	4	66	133	70	16	57	3	16	76	6		1	1	
Ministarstvo poljoprivrede	46	380	389	26	795				795	841	375	9	246	152	782	59	22	481	34	68	583	16		3	3	
Ministarstvo turizma	1		2		2				2	3	1		2		3		2			1	1					
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode			6		6				6	6	1			5	6											
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja		1	17	3	21				21	21			6	14	20	1		2	1	4	7	1				
Ministarstvo branitelja			6	2	8				8	8			5	2	7	1		1		1						
Ministarstvo socijalne politike i mladih	4	1	12	11	24				24	28	4	1	5	18	28		1	3	2	11	16	1				
Ministarstvo zdravlja																										
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta																										
Ministarstvo kulture																				1	1					
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)	75	711	232	5	948				948	1023	687	13	54	198	952	71	247	432	19	127	578	42		23	8	
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)			17	14	31				31	31			1	29	30	1				13	13					
Agencija za poljoprivredno zemljište		47	3	3	53				53	53	47			3	50	3	3	14	1	1	16					
Državni uredi			1		1				1	1				1	1				1		1					
Državne upravne organizacije	2	14	21	1	36				36	38	18	1	1	15	35	3	1	16		14	30	3		1		
Ostali	273	381	342	232	955	8	1	9	964	1237	250	31	35	521	837	400	1991	266	72	486	824	214		71	26	
UKUPNO	485	1730	1215	464	3409	8	2	10	3419	3904	1567	71	464	1146	3248	656	2347	1320	147	810	2277	293		101	38	

Mišljenja za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.

Tablica GUO 12.

Naziv ministarstva ili državnog tijela	Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Predmeti primljeni u izvještajnom razdoblju																UKUPNO U RADU U DO	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)						Ostalo u radu u DO
		Mišljenja po posebnim propisima								Mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu				Druge mišljenja	UKUPNO PRIMLJENO	Mišljenje na ugovor pozitivno	Nišljenje na ugovor negativno		Mišljenje dano	Mišljenje uskraceno	Ostale odluke	Ukupno MDO			
		Zakon o strateškim invest. projektima	Zak. o pr. stanova - stanarsko pravo	Zakon o poljoprivrednom zemljištu (2008.)	Zakon o šumama	Zakon o lovstvu	Članak 215 ZZK	Drugi zakoni	Ukupno po poseb. propisima	Ugovor o prodaji	Ugovor o darovanju	Ugovor o kupnji	Ostalo										Ukupno mišljenja po ZDO		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Republika Hrvatska/Vlada RH	9									10				10	7	17	26	6	1	4		1	12	14	
Ministarstvo financija	6												2	2	17	19	25			14	1	5	20	5	
Ministarstvo obrane	12		69					1	70	240	1	7		248	3	321	333	312	6	2		3	323	10	
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova	1													6	6	7				4	1		5	2	
Ministarstvo unutarnjih poslova	2		54						54	19			1	20	3	77	79	72		3	1		76	3	
Ministarstvo pravosuđa	3		8						8	2			1	3	7	18	21	13		5		2	20	1	
Ministarstvo uprave															1	1	1			1			1		
Ministarstvo gospodarstva															4	4	4			2		1	3	1	
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																									
Ministarstvo poduzetništva i obrta																									
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	1														1	1	2			1		1	2		
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	9		2						2						15	17	26	2		8	1	1	12	14	
Ministarstvo poljoprivrede	20			7	113	283		1	404	7		12		19	8	431	451	341	40	4	17	39	441	10	
Ministarstvo turizma															1	1	1			1			1		
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode															1	1	1							1	
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja	1														3	3	4			3			3	1	
Ministarstvo branitelja	33		1						1	112		3	2	117	3	121	154	137	6	1	4	4	152	2	
Ministarstvo socijalne politike i mladih															1	1	1			1			1		
Ministarstvo zdravlja	1												1	1		1	2	1			1		2		
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta															1	1	1				1		1		
Ministarstvo kulture																									
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)	3		6				3	1	10	94	27	1	7	129	5	144	147	124	4	5	1	2		136	11
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)	160		2						2	502	925	25	40	1492	4	1498	1648	1324	159	4	39	17		1543	105
Agencija za poljoprivredno zemljište	36			84					84	237			7	244	6	334	369	312	27	6	3	1		349	20
Državni uredi										1				1	1	2	2	1				1		2	
Državne upravne organizacije			1						1	5			3	8		9	9	8						8	1
Ostali	121	13	474		21	187	423		1118	39		53	10	102	104	1324	1445	730	12	380	93	51	1266	179	
UKUPNO	407	13	617	91	134	470	426	3	1764	1268	953	101	74	2396	202	4362	4769	3383	266	449	162	130	4379	380	

Preventivna djelatnost za razdoblje od 1.01. do 31.12.2016.

Tablica GUO 13.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Ostalo u radu iz ranijih godina	Primljeno novih predmeta									Ukupno u radu	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)								Ostalo u radu	Sklopljene nagodbe									
		Zastupanje po zakonu				Zastupanje po punomoći						Ukupno novih predmeta	Ukupna vrijednost zahtjeva	Zahtjev za mirno rješenje spora	Odbijanje inicijative za postupanje	Zahtjev za nagodbu - odbijen	Zahtjev za nagodbu - priznat u cijelosti	Zahtjev za nagodbu - priznat djelomično	Ostale odluke		Ukupno MDO	Zahtjev protivne stranke			Zahtjev RH			Ukupan broj sklopljenih nagodbi	Ukupna vrijednost sklopljenih nagodbi	
		Podnostitelj zahtjeva	Protustranka	Visina zahtjeva	Ukupno primljeno	Podnostitelj zahtjeva	Protustranka	Visina zahtjeva	Ukupno primljeno	Priznat u cijelosti												Priznat djelomično	Vrijednost priznatih zahtjeva (000 kn)	Priznat u cijelosti	Priznat djelomično	Vrijednost priznatih zahtjeva (000 kn)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29		
Republika Hrvatska/Vlada RH	40	16	78	399070	94					94	399070	134	13		54	16	1	13	97	37	16		1056	1		10	17	1066		
Ministarstvo financija	54	92	114	2416748 3	206					206	2416748 3	260	86	3	78	14	1	23	205	55	13	1	2087	61		8167	75	10254		
Ministarstvo obrane	329	255	1782	3415448 3	2037					2037	3415448 3	2366	173	10	1482	19	2	124	1810	556	16	2	1000	16		389	34	1389		
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova	5		6	2452	6					6	2452	11	1		2			1	4	7										
Ministarstvo unutarnjih poslova	164	113	473	1924007 7	586					586	1924007 7	750	96	9	324	69	13	47	558	192	72	9	1390	14		743	95	2133		
Ministarstvo pravosuđa	212	20	812	380705 95	832					832	380705 95	1044	18	21	354	117	54	86	650	394	112	48	723	9		246	169	969		
Ministarstvo uprave	1	2	6	205165	8					8	205165	9	1		4	1		1	7	2	1		1				1	1		
Ministarstvo gospodarstva	13	19	13	53570	32					32	53570	45	17		6		1	7	31	14				5	1	149	6	149		
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU	6	9	3	57456 05	12					12	57456 05	18	6		3		1	1	11	7		1	48		1	10	2	58		
Ministarstvo poduzetništva i obrta																														
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	3	3	315	4406	318					318	4406	321	3		316			1	320	1										
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	32	7	52	618945 32	59					59	618945 32	91	9		35	4		4	52	39	4		400	1	1	19	6	419		
Ministarstvo poljoprivrede	206	662	611	14459992	1273					1273	14459992	1479	622	8	416	160	1	48	1255	224	173	1	5820	165	5	4095	344	9915		
Ministarstvo turizma	6	9	16	5907	25					25	5907	31	10		12			3	25	6										
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	1	4	10	51443	14					14	51443	15	3		6				9	6					1	8	1	8		
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja	9	4	49	3302559 7	53					53	3302559 7	62	3		42			1	46	16										
Ministarstvo branitelja	38	57	32	11691 68	89					89	11691 68	127	51	2	12	27		7	99	28	27		121	12		89	39	210		
Ministarstvo socijalne politike i mladih	29	109	18	526007 04	127					127	526007 04	156	104	2	16	1		13	136	20				11		615	11	615		
Ministarstvo zdravlja	10	2	10	12802	12					12	12802	22	1	9	8			3	21	1										
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	68	4	120	29444	124					124	29444	192	3	1	107	10	1	36	158	34	9	16	63	7		115	32	178		
Ministarstvo kulture	4	46	5	4343	51					51	4343	55	46		2			1	49	6				3		90	3	90		
Državni ured za upravljanje državnom imovinom (DUUDI)	408	277	1132	1343602 9	1409					1409	1343602 9	1817	245	55	666	304	13	126	1409	408	299	23	37945	50	2	6597	374	44542		
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (DUOSZ)	15	309	210	1736789 9	519					519	1736789 9	534	259	4	97	116		5	481	53	120		278	35		193	155	471		
Agencija za poljoprivredno zemljište	4	22	6	45145 13	28					28	45145 13	32	18		5	1		3	27	5	1		10	7		206	8	216		
Državni uredi	16	13	15	7156	28					28	7156	44	13		10	1		3	27	17	1		1000	4		47	5	1047		
Državne upravne organizacije	2	3	4	247	7					7	247	9	4		3			1	8	1				1		5	1	5		
Ostali	152	229	347	334191	576	4	1	339	5	581	334530	733	150	3	185	35		140	513	220	39		2900	27		1290	66	4190		
UKUPNO	1827	2286	6239	31349296	8525	4	1	339	5	8530	31349635	10357	1955	127	4245	895	88	698	8008	2349	903	101	54842	429	11	23083	1444	77925		

Nekretnine u društvenom vlasništvu (CD)
(stanje 31.12.2016.)

Tablica GUO 14. (po uknjiženom)

ŽDO	Ukupan broj katastarskih općina	Ukupan broj čestica	Zatražena dodatna dokumentacija (uvjerenje)	Podneseno prijedloga sudu	Uknjiženo	Podignute tužbe		Druge osobe	Čestice bez osnove za uknjižbu	Izmjera/osnivanje zemljišnih knjiga		Ostalo za provjeru
						Tužbe	Čl. 77. ZON					
						Broj čestica	Broj čestica			Dio k.o.	Cijela k.o.	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6.a)	(6.b)	(8)	(9)	(10)		(11)
BJELOVAR	310	246.411	70		221.367			12.644	12.330	15	1	0
PULA	179	183.649	1.072	415	158.982		1	19.731	3.448	1	3	0
KARLOVAC	282	120.612			105.175		70	8.134	7.233	2	2	0
SLAVONSKI BROD	269	118.728	464	22	104.494			5.020	8.027	31	1	701
SISAK	363	112.304		2	97.664		38	11.005	3.595	1	7	0
RIJEKA	178	139.498	2.976	7.910	88.508	107	255	39.144	598	5	13	0
VELIKA GORICA	230	97.678	970	1.271	67.710	4	111	19.121	8.491	6	2	0
OSIJEK	172	73.685			62.738	2	13	8.545	2.387			0
VARAŽDIN	247	83.341			59.364	1	18	14.006	9.952	2	4	0
ZADAR	111	71.068		8	36.455			29.516	5.089	3	16	0
SPLIT	194	104.567	674	9.587	32.674	28	127	50.892	10.585			0
VUKOVAR	116	38.854	309	502	23.455	3	17	8.626	5.942			0
DUBROVNIK	83	30.530			23.172		1	4.772	2.585			0
ŠIBENIK	142	39.525	1.767	667	23.142	6	52	9.833	4.058	2	5	0
ZAGREB	168	81.972	435	1.238	17.118		949	56.699	5.534		2	-1
UKUPNO	3.044	1.542.422	8.737	21.622	1.122.018	151	1.652	297.688	89.854	68	56	700

**Podaci o zaprimljenim zahtjevima za uknjižbu nekretnina u vlasništvu RH (broj Ip-DO spisa)
(stanje 31.12.2016.)**

Tablica GUO 15.

	ŽDO Bjelovar	ŽDO Dubrovnik	ŽDO Karlovac	ŽDO Osijek	ŽDO Pula	ŽDO Rijeka	ŽDO Sisak	ŽDO SI Brod	ŽDO Split	ŽDO Šibenik	ŽDO Varaždin	ŽDO Velika Gorica	ŽDO Vukovar	ŽDO Zadar	ŽDO Zagreb	Ukupno
Broj Ip-DO predmeta 1.1.2009.-31.12.2015.	2.986	842	2.346	2.349	10.277	13.118	2.758	4.932	7.217	1.872	7.739	2.415	293	1.556	7.179	67.879
DRŽAVNO TIJELO																
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																0
Ministarstvo unutarnjih poslova	1	2	9	3		1			2	29		4	2	16	4	73
Ministarstvo obrane	1	21	34	13	3			1	34	61		11		83	18	280
Ministarstvo financija		21	6	5	2			4	40			6	7		8	99
Ministarstvo gospodarstva						1										1
Ministarstvo kulture	2	1							1				1			5
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	3	30	27		5	37			118	2		10	24	4		260
Ministarstvo branitelja			1											2	2	5
Ministarstvo poljoprivrede	455	12	15	70	2	21	1		2	12	1	58	101		9	759
Ministarstvo rada i mirovnoskog sustava																0
Ministarstvo turizma																0
Ministarstvo pravosuđa	1		8			16					1	2		8	2	38
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode									2					6	1	9
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja									1			1			1	3
Ministarstvo zdravlja										53						53
Ministarstvo socijalne politike i mladih	1		1							1						3
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU	15	7	262	348		1	5	3		184				242		1.067
Ministarstvo uprave						59						1				60
Ministarstvo poduzetništva i obrta																0
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta										57					1	58
GRAD/OPĆINA	615		86	25	120	60	14	1	10	377	13	29	21	3	9	1.383
ŽUPANIJA	2				3	44			1		297			4	10	361
TRGOVAČ. DRUŠTVO																
Hrvatske šume d o o	63	2	166	68	43	100	8	30	3		59	57	17	25	533	1.174
Hrvatske vode	934	107	111	174	255	125	89	202	27	1	2.446	541	123	10	501	5.646
Hrvatske željeznice d o o	20	3	186	83		10	24	1	4	136	23	56	3		36	585
Hrvatske ceste d o o	189	9	86	659	3	97	103	138	4	1	596	688	108	17	110	2.808
Hrvatske autoceste d o o							440	13					33		301	787
OSTALI																
DUUDI (AUDIO)	143	222	77	213	32	44	77	47	53	272	11	90	97	43	156	1.577
APN	16		79	13	12	14	37	1		60	2	36	7	64	173	514
Agencija za poljoprivredno zemljište															1	1
Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	2															2
Ured državne uprave													3.127			3.127
Državna geodetska uprava	1			1		17		2	5				41	3	1	71
Opcinski sud									262						10	272
Centar za socijalnu skrb															2	2
Županijska uprava za ceste				11			215									226
Ostali (fizičke i pravne osobe)			178	6				4			4		3			195
UKUPNO	5.450	1.279	3.678	4.041	10.757	13.765	3.771	5.379	7.786	3.118	11.192	4.005	4.008	2.086	9.068	89.383

**Uknjižba nekretnina izvan CD-a
(stanje 31.12.2016.)**

Tablica GUO 16. (po broju čestica)

ŽDO	Ukupan broj katastarskih općina	Zatražena dodatna dokumentacija (uvjerenje)	Podneseno prijedloga sudu	Uknjiženo	Pokrenuti postupci		Ukupan broj čestica
					Tužbe	Čl. 77. ZON	
					Broj čestica	Broj čestica	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
KARLOVAC	264		2 109	49 930	156	21	52 216
RIJEKA	180	495	4 759	22 575	397	44	28 270
SISAK	363	1	69	20 543	2	27	20 642
BJELOVAR	436	1	128	19 580	254		19 963
VARAŽDIN	263		161	18 413	27	4	18 605
ZAGREB	142	102	870	12 241	520	760	14 493
SPLIT	168	1 228	710	11 482	10	702	14 132
PULA	128	344	92	12 407		53	12 896
VELIKA GORICA	208	845	673	8 834	489	67	10 908
DUBROVNIK	138	4	969	5 774	1 261	173	8 181
SLAVONSKI BROD	221	134	865	5 576	352	9	6 936
ZADAR	79	460	2 525	3 634		20	6 639
OSIJEK	143	4	0	5 134	128	59	5 325
VUKOVAR	73		18	3 003		7	3 028
ŠIBENIK	42			1 391	1		1 392
UKUPNO	2.848	3.618	13.948	200.517	3.597	1.946	223.626

**Polaganje isprava
(stanje 31.12.2016.)**

Tablica GUO 17.

ŽDO	Ukupan broj katastarskih općina	Zatražena dodatna dokumentacija (uvjerenje)	Podneseno prijedloga sudu	Druge osobe	Pokrenuti postupci		Ukupan broj čestica
					Uknjiženo	Tužbe	
					Broj čestica	Broj čestica	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
BJELOVAR	2			16			16
DUBROVNIK	26		337	298	29		664
KARLOVAC	55		152	733	4 984		5 869
OSIJEK							0
PULA							0
RIJEKA							0
SISAK							0
SLAVONSKI BROD							0
SPLIT	9	87	165	59	1 014		1 325
ŠIBENIK	7				160		160
VARAŽDIN							0
VELIKA GORICA							0
VUKOVAR	1				1		1
ZADAR	4			175			175
ZAGREB				31			31
UKUPNO	104	87	654	1.312	6.188	0	8.241

R-DO predmeti za razdoblje od 1.01. od 31.12.2016.

Tablica GUO 18.

Županijska državna odvjetništva	Ostalo u radu u DO iz ranijeg razdoblja	Primljeno u izvještajnom razdoblju					Ukupno u radu	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)					Ostalo u radu u DO
		Nadzor nad radom u predmetu	Predstavke / pritužbe	Provjera uknjižbe	Ostali predmeti	Ukupno primljeno		Službena bilješka kojom se okončava rad	Odgovor podnosiocu	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno MDO	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
BJELOVAR	311	17	1	33	889	940	1251	397	62	59	461	979	272
DUBROVNIK	1	14	4	36	193	247	248	34	55	41	108	238	10
KARLOVAC	28	12	1	1	263	277	305	35	48	10	176	269	36
OSIJEK	11	0	7	101	784	892	903	461	58	47	219	785	118
PULA	197	0	3	73	1094	1170	1367	620	73	24	478	1195	172
RIJEKA	119	5	5	77	274	361	480	49	68	25	280	422	58
SISAK	87	0	0	0	421	421	508	106	6	8	325	445	63
SLAVONSKI BROD	36	0	0	1	398	399	435	38	115	19	235	407	28
SPLIT	45	0	5	152	479	636	681	33	119	42	418	612	69
ŠIBENIK	37	2	6	87	273	368	405	67	42	38	239	386	19
VARAŽDIN	114	0	0	139	596	735	849	192	52	18	434	696	153
VELIKA GORICA	162	11	1	9	728	749	911	51	88	166	414	719	192
VUKOVAR	112	4	2	19	427	452	564	33	71	57	319	480	84
ZADAR	105	19	18	21	293	351	456	71	103	33	123	330	126
ZAGREB	142	0	3	93	638	734	876	222	281	33	182	718	158
UKUPNO DRŽ.ODV.	1507	84	56	842	7750	8732	10239	2409	1241	620	4411	8681	1558
Građansko-upravni odjel DORH	266	135	50	2	348	535	801	66	115	115	189	485	316
SVEUKUPNO	1773	219	106	844	8098	9267	11040	2475	1356	735	4600	9166	1874